

Ontwerp startbeslissing signaalgebied WEVERSTRAAT-WALEM (SG_R3_NET_01) MECHELEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Weverstraat-Walem” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg dat met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n):	Mechelen
Provincie(s):	Antwerpen
Ligging:	Weverstraat
Bekken:	NETEBEKKEN
Betrokken waterlopen:	Grote Nete, A.6.25 (zonder naam)
Oppervlakte:	3,13 ha



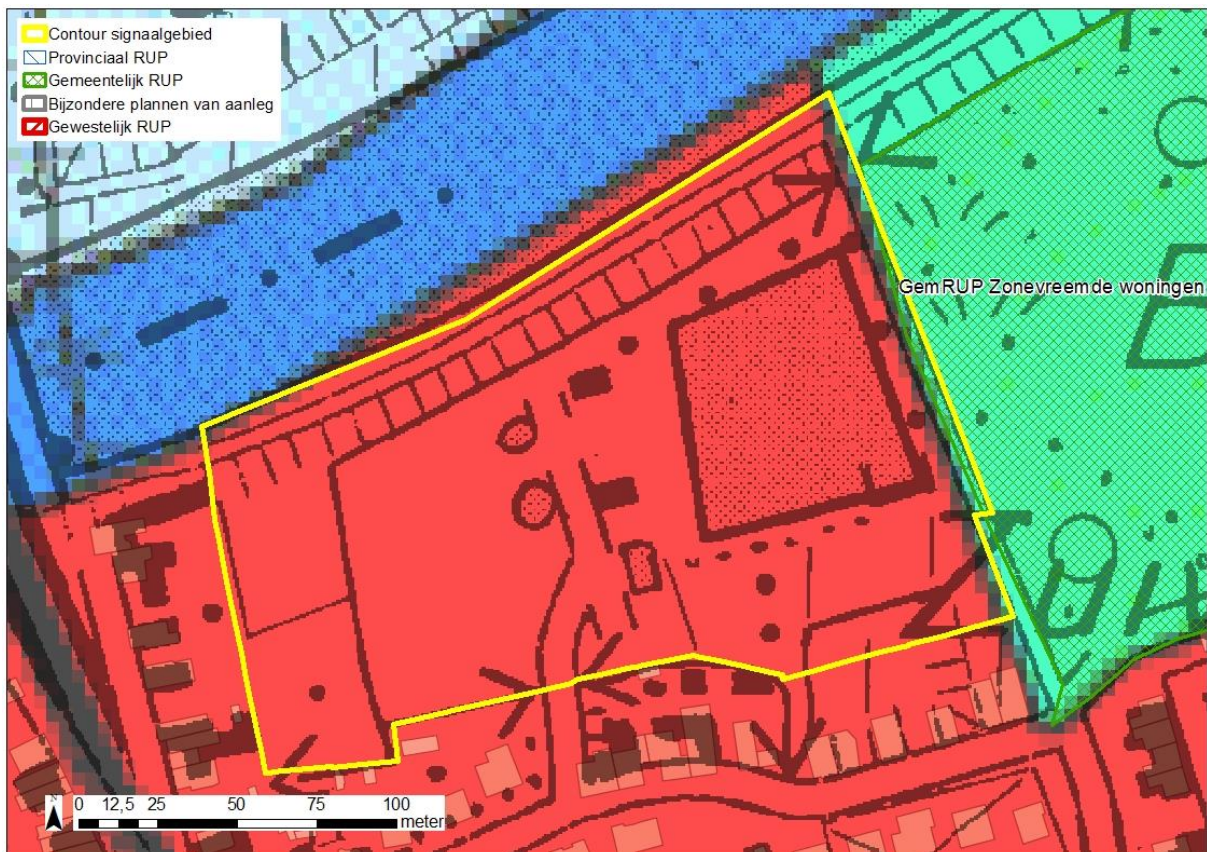
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt in woongebied

Globale beschrijving:

In het oostelijk deel van het signaalgebied ligt een vijver. Het westelijk deel is ingevuld als weiland en akker.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied betreft een aaneengesloten niet ontwikkeld woongebied van een voldoende grootte (> 2ha), deels gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied en deels ingevuld als vijver.

De afbakening van het signaalgebied wordt met het huidige overmaken van deze fiche aan het College van Burgemeester en Schepenen stad Mechelen ter goedkeuring voorgelegd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

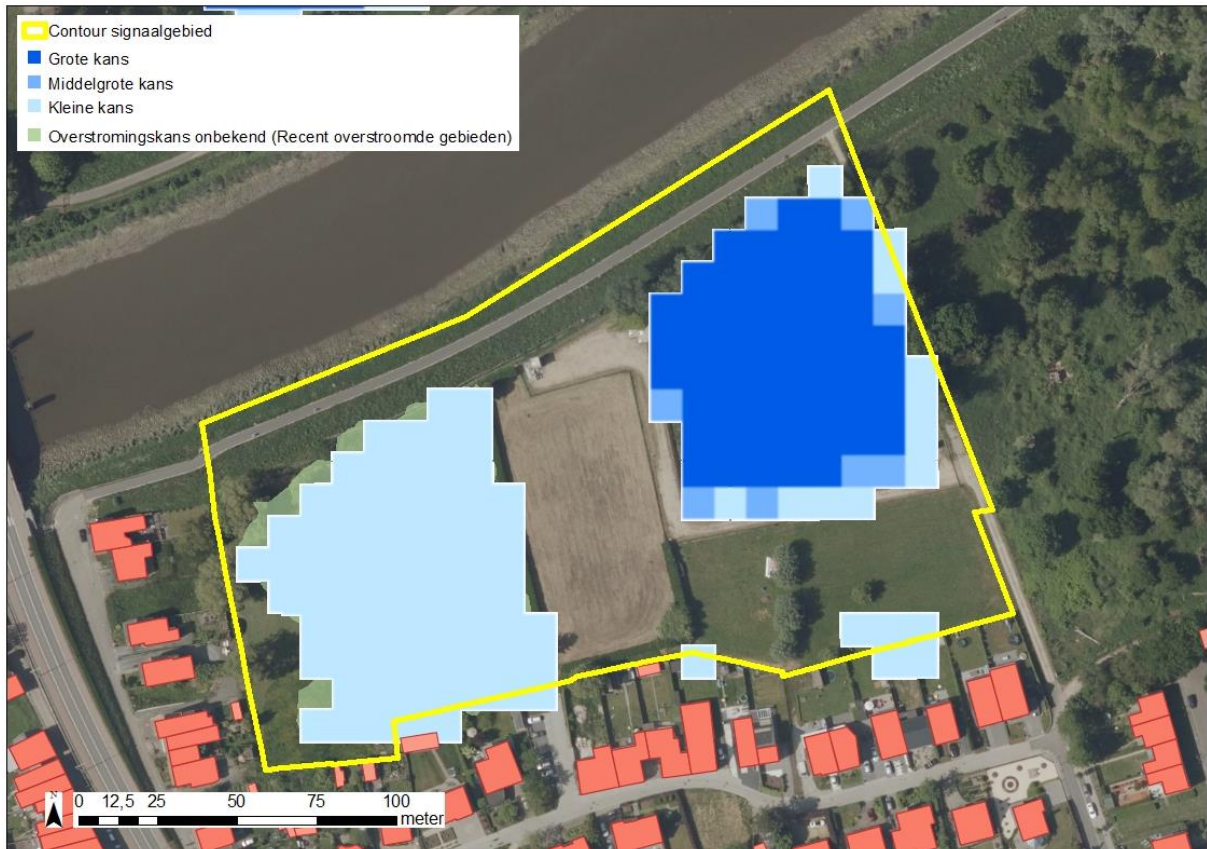
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De overstromingsgevaarkarten duiden de vijver aan als een gebied met een grote kans op overstromingen, het westelijk deel van het signaalgebied als een gebied met een kleine kans op overstromingen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans.

3.1.2 KLIMAATTOETS

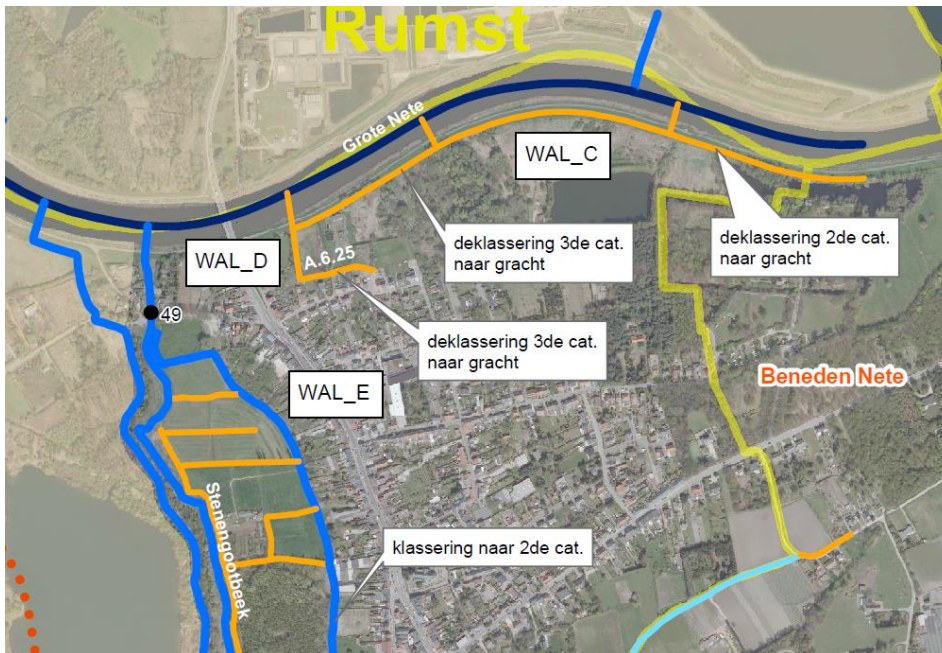
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Deze kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterloopjes maken geen deel uit van de OBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

De waterlopen in het signaalgebied zijn sinds Doorbraak 63 ingetekend als niet geklasseerde waterlopen (grachten). Voor doorbraak 63 waren ze geklasseerd als 3^{de} categorie. Het oppervlaktewater van het signaalgebied komt in de langsracht terecht naast de Beneden Nete en watert van daaruit via een terugslagklep uit in de Beneden Nete. Als gevolg is de afwatering van de teengracht (mede) afhankelijk van de getijdewerking op de Beneden Nete. Bij hoge waterstanden en overvloedige neerslag kan de gracht onvoldoende afvoeren naar de Beneden Nete waardoor de laagst gelegen gebieden onder water komen te staan. Zij hebben dus duidelijk een waterbergende functie voor de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: Herclassering van de waterlopen naar aanleiding van Doorbraak 63

De waterbergende functie van het signaalgebied wordt bevestigd door de watertoetskaarten. De westelijke helft van het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig en naar aanleiding van de wateroverlast in september 1998 ingetekend op de ROG kaart. Het oostelijk deel is mogelijk overstromingsgevoelig met uitzondering van de vijver. De overstromingsgevaarkaart duidt het westelijk deel van het signaalgebied aan als een gebied met een kleine kans op overstromingen.

Het signaalgebied bevindt zich deels in 'van Nature Overstroombaar Gebied (NOG) van de Beneden Nete. Deze situatie is door de indijking van de niet meer actueel maar geeft wel aan dat het gebied vroeger behoorde tot het natuurlijke valleigebied van de Beneden Nete.

Het signaalgebied is duidelijk lager gelegen dan zijn omgeving (zie figuur digitaal hoogtemodel) en ligt als het ware ingesloten tussen de Netedijken en de omringende hoger gelegen gronden. Volgens de bodemkaart wordt het signaalgebied hoofdzakelijk gekenmerkt door het bodemprofiel 'Afp' nl. zeer natte leemgronden zonder profiel. De westelijk rand hiervan wordt afgeleid met het bodemprofiel 'Zdf' nl. matig natte zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont. 3 De noordelijke en westelijke rand van het signaalgebied en de zone ter hoogte van de vijver duidt de bodemkaart aan als 'antropogeen'.

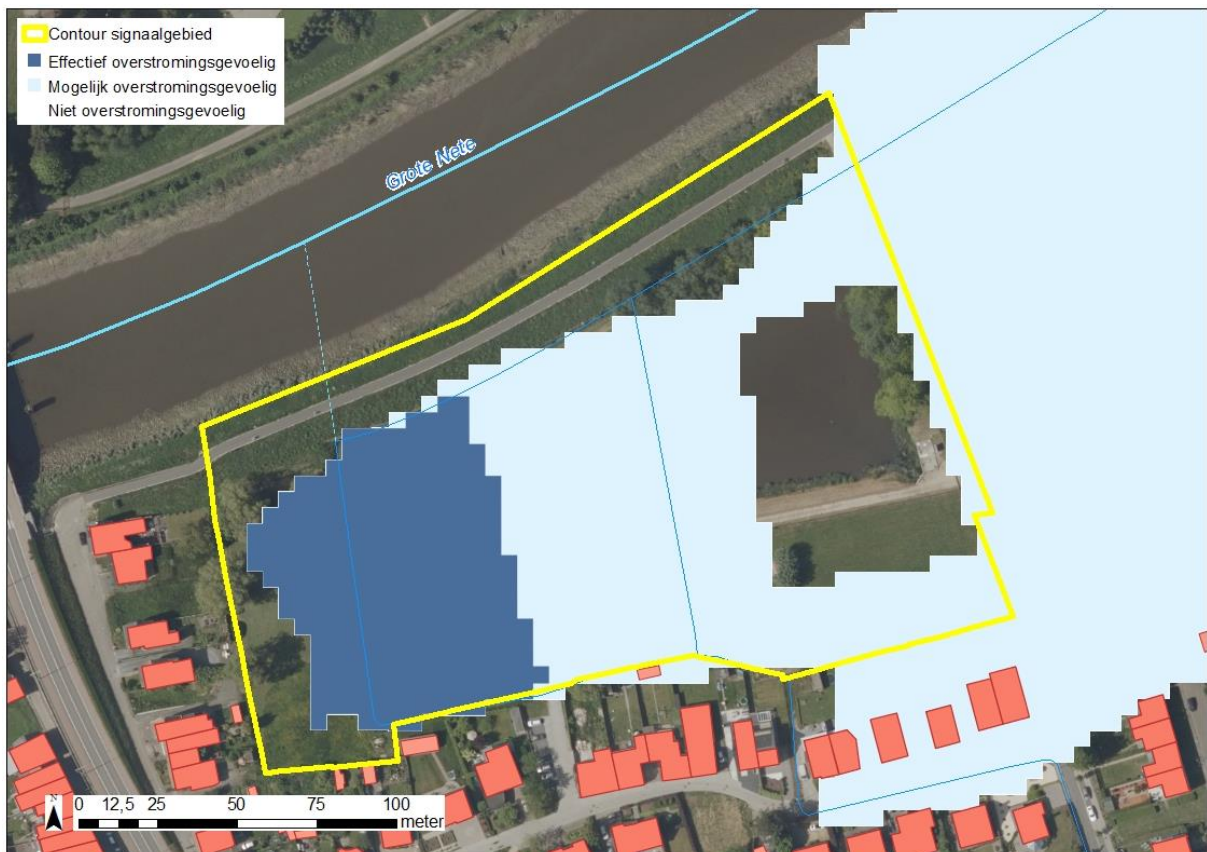
De bodemassociatiekaart deelt het signaalgebied op in een zone natte alluviale gronden (westelijke deel) en een zone droge zand- tot licht-zandleemgronden (oostelijke deel inclusief vijver).

3 Databank ondergrond Vlaanderen (DOV): **Algemene kenmerken bodemseries Afp in de Zandstreek**: De gronden van deze serie hebben gedurende het ganse jaar een ondiepe grondwatertafel. Een volledig gereduceerde horizont komt doorgaans voor op minder dan 80 cm diepte. Duidelijke roestvlekken worden reeds in de bovengrond aangetroffen. De Afp gronden vormen de overheersende bodems in de kern der beekvalleien. De Afp gronden hebben een slechte drainering omdat de waterafvoer onvoldoende is en de grondwatertafel doorgaans zeer ondiep voorkomt. (naar Van Ranst E. en Sys C. (2000))



Figuur: bodemkaart

Bijkomend geeft de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) aan dat onder heel Walem een laag klei en leem zit op een diepte van 5 a 7 meter t.o.v. het maaiveld wat infiltratie van water verhinderd/bemoeilijkt. Dit wordt bevestigd door de aanduiding van het signaalgebied als niet infiltratiegevoelig volgens de watertoetskaarten. Naar het rioleringsstelsel toe dient opgemerkt dat perceel 218F vroeger deel uit maakte van de oude RWZI-Walem. Intussen is de RWZI niet meer in functie maar gravitaire RWA-leiding (RegenWaterAfvoer) langs dit perceel bestaat nog steeds.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: digitaal Hoogtemodel (bron mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De wateroverlast in het signaalgebied is voornamelijk te wijten aan zijn lage ligging en moeilijke afwatering naar de Nete maar ook de aanwezigheid van de klei- en leemlaag in de ondergrond en de zeer natte leemgronden volgens de bodemkaart wijzen op natte condities. Bijkomende verharding zullen noodgedwongen gepaard gaan met ophogingen om het gebied bouwrijp te maken met als gevolg een inname van de waterbergingsfunctie en dus verlies van ruimte voor water. Dit dient absoluut vermeden. Naar het watersysteem toe wordt het signaalgebied best ingezet om de effecten van de hoge verhardingsgraad in de omgeving te milderen.

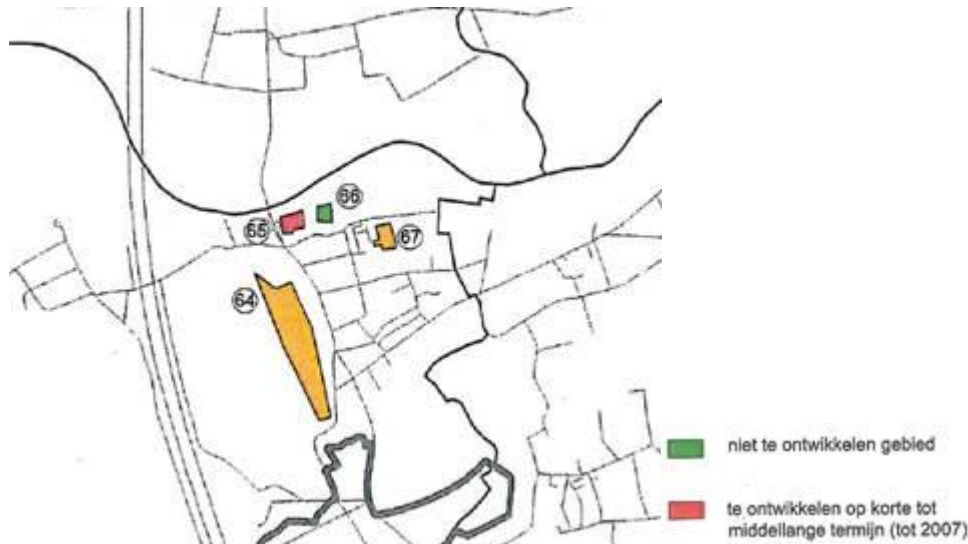
4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het signaalgebied is ten zuiden en ten westen omgeven door ontwikkeld woongebied. Ten noorden vormt de dijk een afwateringsbarrière naar de Nete. Ten westen grenst het gebied aan groengebied op het gewestplan. Omwille van de waterproblematiek is een harde ontwikkeling van het gebied niet evident. Vanuit ruimtelijk oogpunt is een herbestemming naar een open ruimte functie waarbinnen waterberging een prominente plaats krijgt, aansluitend op het groengebied een meerwaarde.

Het richtinggevend gedeelte van het GRS Mechelen dat stelt dat (p180):

- Het **binnengebied Weverstraat - E. Engelsstraat - Nete** (65) is 0,8 ha groot en biedt ruimte voor 12 tot 15 woningen op een omsloten terrein vlak (met een ingang) naast de Netedijk. Een kleinschalige randafwerking van de dorpskern mits een voldoende afstand tot de Netedijk wordt gehouden, is mogelijk. Het gebied wordt dus geselecteerd voor de korte of middellange termijn.

- Het **binnengebied Weverstraat - Nete** (66) is een klein gebied van 0,25 ha voor 3 tot 5 woningen op een zeer moeilijk toegankelijk terrein vlak naast de Nete dat thans mede in gebruik is voor de waterzuivering. Het wordt beter niet ontwikkeld.



Over de locatie van het signaalgebied 'Weverstraat-Walem' staat het volgende in het bindend gedeelte Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Mechelen (GRS p226):

- Herbestemmen van woonzones en woonuitbreidingsgebieden naar open ruimte bestemming: **binnengebied Weverstraat - Nete**

4.3 Lopende initiatieven:

In 2006-2007 werd een verkavelingsaanvraag van het terrein gelegen te Weverstraat/Emiel Engelsstraat, sectie B nr 200c (westelijk deel van het signaalgebied) geweigerd omwille van de waterproblematiek. In de negatieve watertoets (Bijlage 1) werd als redenen onder andere verwezen naar de ligging in ROG en in effectief overstromingsgevoelig gebied en de niet te vermijden ophoging van de gronden met als gevolg het verlies aan ruimte voor water. De ontwikkelaar tekende beroep aan bij de Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen. Eind 2007 bevestigde de Deputatie de eerdere weigering van Stedenbouw omwille van de waterproblematiek (Bijlage 2).

Ten westen van het signaalgebied wordt de aanleg van een nieuwe brug voorzien door Waterwegen en Zeekanaal

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd voor het Netebekken een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier (geen vertegenwoordiger van de stad Mechelen). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (verontschuldiging van de stad Mechelen) en de Algemeen Bekkenvergadering van 12/11/2014 (verontschuldiging van de stad Mechelen).

Het signaalgebied kwam kort aan bod op het overleg met de stad Mechelen op 11/05/2015 maar werd toen nog niet inhoudelijk besproken. Het overleg focuste toen op het signaalgebied Barebeek. Volgende personen namen deel aan het overleg: Wim Van Asschot (Ruimte Vlaanderen, ALP), Tine Loomans

(Provincie Antwerpen, ruimtelijke ordening), Bram Van Dyck (stad Mechelen, dienst Ruimtelijke Planning en Mobiliteit), Ilse Verbeeck (stad Mechelen, stedenbouwkundige ambtenaar), Mie Van Damme (stad Mechelen), Noël De Winter (stad Mechelen), Tom De Bie (bekkenssecretariaat Dijle-Zenne), Katrien Piessens (bekkenssecretariaat Dijle-Zenne).

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de Algemene Bekkenvergadering dd 13/06/2016 onder de opschortende voorwaarde dat het college van burgemeester en schepenen van de stad Mechelen de beslissing alsnog goedgekeurd. Deze goedkeuring volgde op 23 september 2016. De stad besliste evenwel om niet financieel bij te dragen voor het signaalgebied 'Weverstraat – Walem'.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Het functioneel blijven van de waterbergende functie van het signaalgebied is essentieel. Op langere termijn kan het gebied ook (deels) als regenwaterbuffer van de reeds ontwikkelde woonwijk ingeschakeld worden. Een herbestemming is aangewezen. Naar invulling toe dient rekening gehouden met zowel de huidige noden naar buffering vanuit het grachtenstelsel als toekomstige ikv een afkoppelingsbeleid van regenwater van het rioleringsstelsel.

B: maatregelen met behoud van bestemming

N.v.t.

A: watertoets

N.v.t.

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied speelt een belangrijke rol als waterbergingsgebied en is deels effectief en deels mogelijk overstromingsgevoelig. Een herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem (optie C) wordt gerealiseerd waarbij zowel de huidige maar ook de toekomstige bergingsnaden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel in rekening gebracht dienen te worden. In de tussentijd wordt ontwikkeling van het signaalgebied vermeden door geen nieuwe vergunningen af te leveren.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Aan te vullen

8 Bijlage

Bijlage 1: advies watertoets

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ
afdeling Water

Copernicuslaan 1, bus 2, 2018 Antwerpen
Tel. 03/224.62.33 - Fax 03/224.62.35

Stad MECHELEN
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
T.a.v.: Anke Van Caudenberg

Beffersstraat 25

2800 MECHELEN

STAD MECHELEN
20.07.2006
BOUWDIENST

Uw kenmerk
2005V012 CD/mvr


uw brief van
17/05/06

Telefoonnummer
03/224.62.37

Datum
18-7-06

ons kenmerk
631.718.6/725

vragen naar / e-mail
ir. Marc Florus
marc.florus@lin.vlaanderen.be



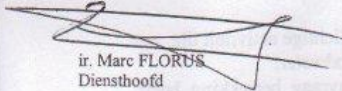
Betreft : Verkaveling grond - Weverstraat / Emiel Engelsstraat

Geachte,

Zoals gevraagd bezorgen wij U het advies van de afdeling Water inzake bovenvermelde verkaveling.

Dit advies werd ook overgemaakt aan de afdeling ROHM Antwerpen zoals door hen gevraagd op 13/04/06.

Hoogachtend,


ir. Marc FLORUS
Diensthoofd

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ
afdeling Water - Antwerpen
Copernicuslaan 1 bus 2
2018 ANTWERPEN

Tel. (03)224 62 33 - Fax (03)224 62 35
E-mail: water.ant@lin.vlaanderen.be

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
afdeling ROHM Antwerpen
Ruimtelijke Ordening
VACA, bus 9
2018 ANTWERPEN

STAD MECHELEN
20.07.2006
BOUWDIENST

uw kenmerk
073.0609

uw brief van
13.04.2006

Ons kenmerk
631.718.6/544

bijlagen

Vragen naar / e-mail
ir. Marc Florus
marc.florus@lin.vlaanderen.be

Telefoonnummer
(03)224.62.33

datum
18/07/06



Betreft: Aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning van Belmans Jan, Naalstraat 40 c te Duffel voor het verkavelen van een perceel in 14 kavels gelegen te Weverstraat/Emiel Engelsstraat te Mechelen.

Waarde collega,

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Conform het voorontwerp van het besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot de aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, wordt de Vlaamse Milieumaatschappij adviesinstantie als:

- de vergunningsaanvraag betrekking heeft op een vergunningsplichtige activiteit die een schadelijk effect heeft of kan hebben op de toestand van het grondwater;
- de vergunningsplichtige activiteit waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft, plaatsvindt in of in de nabijheid van een onbevaarbare waterloop van de eerste categorie, dan wel het oppervlaktewater in kwestie in die waterloop wordt verzameld;
- de vergunningsaanvraag uitgaat van een provincie, met uitzondering van die aanvragen die betrekking hebben op ingrepen die plaatsvinden in of in de nabijheid van een bevaarbare waterloop.

Na in werking treden van dit besluit zal de betrokken waterbeheerder voor de Beneden-Nete, de NV Waterwegen en Zeekanaal, optreden als officiële adviesinstantie.

Op basis van uw huidige verzoek om advies, in toepassing van artikel 8 van het decreet integraal waterbeleid werd voor het bovenvermelde project onderzocht of er een schadelijk effect door de ingreep wordt veroorzaakt en werden de hierna vermelde elementen in overweging genomen:

1. Ligging van het project t.o.v. de overstromingsgevoelige kaarten?

- De percelen waarvoor een verkavelingaanvraag werd ingediend bevinden zich deels in van Nature Overstroombaar Gebied (NOG) zoals opgenomen in de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw).
- Rekening houdende met het digitaal hoogtemodel, recentelijk fotomateriaal, terreinkennis en de drainageklasse "f" (zeer nat) kan onomstotelijk bewezen worden dat het project gelegen is in Recent Overstroomd gebied (ROG). Hierdoor worden de percelen als **effectief overstromingsgevoelig gebied** beschouwd.
- De percelen waarvan sprake bevinden zich bovendien volledig in potentieel waterbergingsgebied volgens de geschiktheidskaart waterberging zoals opgenomen in het voorontwerp Bekkenbeheerplan Netebekken. Gelet op de nood om de nog beschikbare waterbergingscapaciteit maximaal te vrijwaren en dit ter bescherming van reeds bestaande vergunde bebouwing en infrastructuur tegen wateroverlast, moet het innemen van dergelijke gebieden door nieuwe bebouwing maximaal worden vermeden.
- In principe mag er niet meer gebouwd worden in nog nieuw aan te snijden woongebieden gelegen in effectief overstromingsgevoelige gebieden. Dit niet alleen omwille van schade door wateroverlast op de plaats zelf, maar ook omdat men door omgevingswerken (terreinophogingen, verhardingen, e.d.) bergingsruimte aan de waterloop onttrekt en oppervlaktewater versneld naar het waterlopenstelsel leidt. Dat zal als gevolg hebben dat er bijkomende schade door wateroverlast ontstaat op andere plaatsen. Indien deze omgevingsgebieden reeds bebouwd zijn, zoals hier het geval is, dan wordt de reeds bestaande bebouwing meer bedreigd. Er treedt dus wel degelijk een belangrijk schadelijk effect op als gevolg van de realisatie van het aangevraagde project. Dit schadelijk effect wordt niet gecompenseerd: het dossier bevat geen compensatie voor het verlies aan ruimte voor water.

2. Gaat er bijzondere watergebonden vegetatie verloren door het project (BWK)?

De percelen waarop het project zich situeert, zijn volgens de biologische waarderingskaart aangeduid als biologisch waardevol. Recente inventarissen en plaatsbezoek wezen op een aantal soorten die sterk gebonden zijn aan een overstromingsregime in de winter enerzijds en aan een hoge grondwaterstand over het ganse jaar anderzijds. Snavelzegge en Blaaszegge zijn 2 zeggensoorten die uiterst gevoelig zijn aan verdroging in de vorm van een grondwaterpeildaling. Het voorkomen van Holpijp duidt op dagzomende, ondiepe kwel. Verder duidt de aanwezigheid van volgende soorten nog op een intact zijnde moerasvegetatie: Veldlathyrus, Kale Jonker, Lidrus, Moerasrolklaver, Holpijp, Veenwortel, zomp-vergeet-mij-nietje, moerasspirea,.... De realisatie van het project zou deze waardevolle waterafhankelijke natuur volledig doen verloren gaan. In geval van ophoging van het terrein zal de grondwaterkwel verloren gaan. Ook met betrekking tot het aspect waterafhankelijke natuur heeft het project dus een belangrijk schadelijk effect. Het dossier bevat geen milderende maatregelen hiervoor.

3. Voorziet het project in een gescheiden afvoer?

Hemel- en afvalwater dienen gescheiden afgevoerd te worden volgens de gewestelijke stedenbouwkundige verordening (BVR 1 oktober 2004) en volgens de code van goede praktijk voor de aanleg van rioolstelsels. Uit de ons toegestuurde plannen kon niet worden uitge maakt of het hemelwater volledig gescheiden wordt afgevoerd van het afvalwater. De aanleg van een gescheiden afvoer van hemelwater en afvalwater moet worden opgelegd. Er worden geen grachten voorzien op het grondplan zodanig dat overtollig hemelwater, afkomstig van de wegverhardingen en van de overloop van de toekomstige hemelwaterputten, niet vertraagd zal afgevoerd worden. Het project bevat dus geen maatregelen om de schadelijke gevolgen van een versnelde afvoer van hemelwater op te vangen.

4. Wordt er rekening gehouden met de stedenbouwkundige verordening voor wat betreft de dakoppervlakte en de verharde oppervlakte?

De oppervlakte van de aan te leggen verharde grondoppervlakken (cumulatief) is groter dan 200m². In toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater, kan enkel een stedenbouwkundige vergunning voor dergelijke werken worden verleend als op de plannen de plaatsing van een infiltratie- of buffervoorziening is aangegeven. Gelet op de ondiepe grondwaterstanden, die samenhangen met periodes van hogere laagwaterstanden in de Beneden-Nete zal infiltratie op deze locatie niet efficiënt zijn en moet een buffervoorziening worden opgelegd met een buffervolume van 200m³/ha verharde oppervlakte en een beperkt lozingsdebiet in overeenstemming met de gewestelijk stedenbouwkundige verordening. Het project bevat geen aanduiding van een dergelijke voorziening.

5. Werken in de omgeving van een geklasseerde waterloop

- De erfdiensbaarheidszone van 5m langs de waterloop met nr. 6.25 wordt niet gerespecteerd (wet van 28 december 1967 op de onbevaarbare waterlopen). De ontworpen straat situeert zich deels in die 5 m zone. Op de andere oever maakt de 5 m zone volledig deel uit van de voortuinstroken wat de waterbeheerder, zijnde de stad Mechelen, zou kunnen hinderen bij onderhoudswerkzaamheden.
- Volgens artikel 10 van het decreet Integraal Waterbeleid dienen bij voorkeur en waar mogelijk de technieken van natuurtechnische milieubouw gehanteerd te worden. Dit houdt onder andere in dat zo weinig mogelijk harde materialen of overwelvingen aangebracht worden. Overwelven of dempen van grachten leidt tot vermindering van ruimte voor water en van waterafhankelijke natuur en tot versnelde afvoer. Overwelvingen moeten tot het strikte minimum worden beperkt voor perceelstoegangen. In het aanvraagdossier ontbreekt een opgave van het maatschappelijk belang van het overwelven/dempen van de gracht.

6. Besluit :

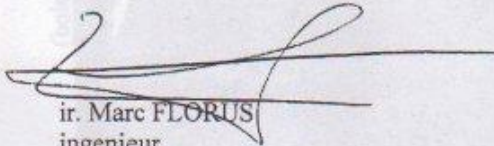
De werken waarvoor een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning werd ingediend liggen in een overstromingsgevoelig gebied langsheen een bevaarbare waterloop die door de NV Waterwegen en Zeekanaal, afdeling Zeeschelde wordt beheerd. Conform artikel 2 van

het besluit van de Vlaamse regering betreffende de adviesverlening inzake aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingaansvragen, dient er dan ook zeker aan deze instantie advies te worden gevraagd.

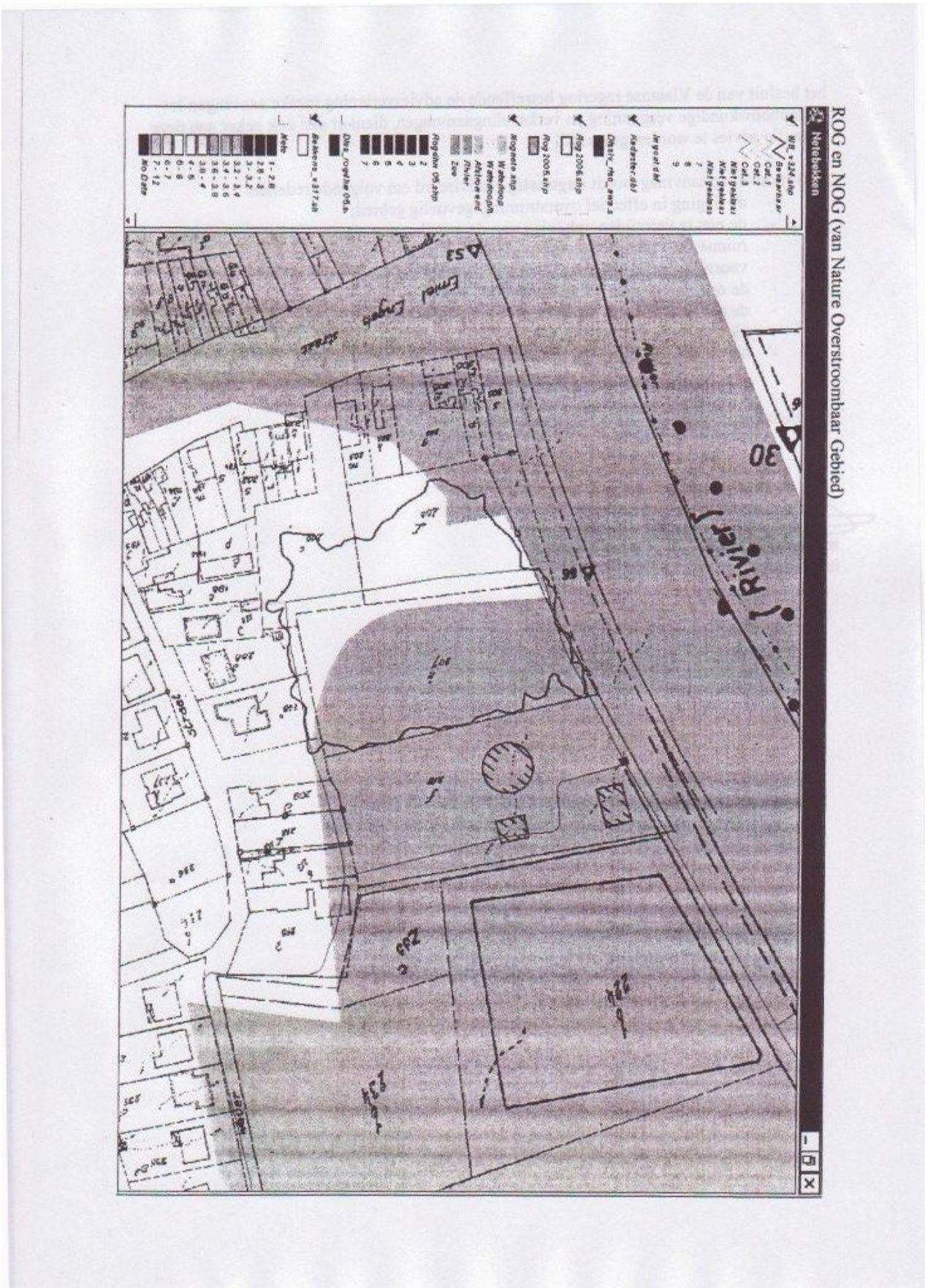
De verkavelingsaanvraag wordt **ongunstig** geadviseerd om volgende redenen:

- de ligging in effectief overstromingsgevoelig gebied;
- de niet te vermijden ophoging van de gronden met als gevolg het verlies aan ruimte voor water en de moerasvegetatie, zonder dat hiervoor compensatie wordt voorzien;
- de onduidelijkheid over de scheiding van hemelwater en afvalwater;
- de afwezigheid van een buffervoorziening op het hemelwater afkomstig van de nieuwe wegenisverhardingen
- het dempen of overwelven van grachten zonder compensatie.

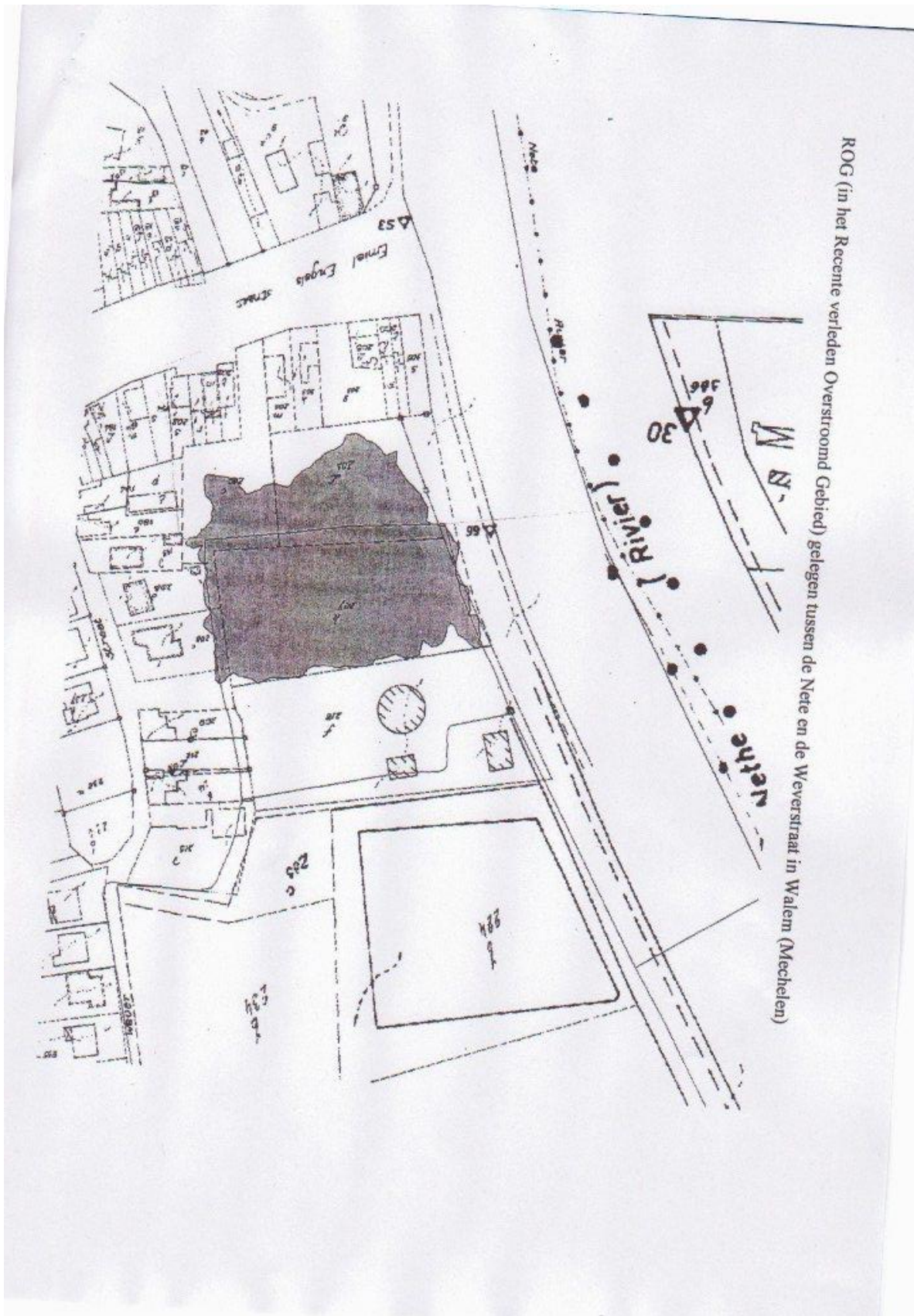
Hoogachtend,



ir. Marc FLORUS
ingenieur



Ontwerp startbeslissing signaalgebied Weverstraat-
 Walem pg.18





Besluit

ROBR/06-573/mk

BESLUIT VAN DE DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN

1. Dossiergegevens:

Het college van burgemeester en schepenen van Mechelen heeft op 22 november 2006 aan de heer Belmans Jan, landmeter, met als adres Duffel, Naalstraat 40 c, de vergunning geweigerd tot het verkavelen van een terrein, gelegen te Weverstraat/Emiel Engelsstraat, sectie B, nr. 200 c.

2. Omschrijving van de aanvraag en de omgeving:

De aanvraag betreft het verkavelen van een terrein in 14 kavels waarvan 12 voor halfopen bebouwing en 2 voor vrijstaande bebouwing. De verkavelingsaanvraag voorziet tevens in de aanleg van een nieuwe wegenis, een pijpekop die aansluit op de Weverstraat.

Het gebied vormt een blok tussen de Emiel Engelsstraat, de Weverstraat, het zuidelijk dijktaalud van de Nete en het zuiveringstation van Aquafin, gelegen op het rechtsaanpalende perceel.

Over het terrein loopt een waterloop van 3e categorie.

3. Bestreden argumentatie:

De aanvraag werd geweigerd op eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar van het agentschap ruimtelijke ordening Vlaanderen. Het beschikkend gedeelte luidt als volgt: "Ongunstig. De voorliggende aanvraag tot verkavelen dient te worden geweigerd. Het dossier kan pas in overweging worden genomen indien:

- uit het dossier blijkt dat de uitvoering van de verkaveling geen significant negatieve invloed heeft op het waterhuishoudkundig systeem
- rekening wordt gehouden in het ontwerp met het feit dat kavel 6 interfereert met het dijklichaam van de Netedijk (gelet op het advies van de Afdeling Zeeschelde van de NV Waterwegen en Zeekanaal dd. 13.06.2006.)
- een kwalitatief eind- of keerpunt van de verkaveling wordt ontworpen
- de bestaande waterloop zich op een kwalitatieve manier integreert in het ontwerp, waarbij rekening wordt gehouden met de wet op de onbevaarbare waterlopen van 28.12.1967."

DEEL II: GELDENDE WETTELIJKE EN REGLEMENTAIRE VOORSCHRIFTEN

1. Adviesverlenende instanties:

a) VERPLICHTE en BINDEnde adviezen¹: geen

b) VERPLICHTE en NIET BINDEnde¹ + FACULTATIEVE adviezen:

Het schepencollege heeft voorwaardelijk gunstig advies uitgebracht over de aanvraag op 15 februari 2006:

- o De aangepaste bijhorende voorschriften na te leven; de aanpassingen hebben betrekking op het weglaten van bijgebouwen en de verplicht te koppelen garages, die niet verenigbaar zijn met de erfdienstbare doorgang van een riolering en het gewenste residentiële karakter;
- o Het definitieve wegenisontwerp, de profilering van de beek, de overwelvingen naar kavels 7 tem 14, de aanleg van het openbaar domein in het algemeen dienen verder gedetailleerd in overleg met het wegebureau, de dienst planning en mobiliteit, de stedelijke dienst natuur- en groenontwikkeling en de stedelijke brandweer; in het bijzonder zal aandacht gegeven worden aan de afwatering van de terreinen zonder overlast voor de aanpalenden; de riolering achter de woningen aan de Emiel Engelsstraat en die over het terrein loopt zal in het rioleringsplan worden opgenomen, de strook voor nutsleidingen kan niet worden voorzien in de ontworpen groenstrook;
- o Een andere plaatsing te voorzien voor de elektriciteitscabine, de voorgestelde inplanting is onverenigbaar met de goede aanleg van de nieuwe wegenis en belastend voor de woning Weverstraat 11b;
- o De concrete aanleg van het openbaar gebied zal worden uitgevoerd rekening houdende met de geldende voorschriften terzake en volgens afzonderlijke overeenkomsten met de stad en de betrokken nutsmaatschappijen;
- o De volledige kosten voor de infrastructuurwerken, nutsvoorzieningen en groenaanleg zijn ten laste van de aanvrager;
- o De ruimten voor publieke bestemming, infrastructuur en straatbedding dienen na realisatie gratis aan de stad te worden afgestaan voor inlijving bij het openbaar domein;
- o De uitvoering van de werken mag de toegang naar de waterzuiveringsinstallatie niet belemmeren
- o De gronden mogen slechts als bouwgrond worden verkocht nadat infrastructuurwerken werden gestart en de financiële waarborgen voor de uitvoering werden verschaft
- o Langs de voorgestelde wegenis dient een strook van 1m achter de rooilijn te worden verzwaid met een erfdienstbaarheid voor mogelijke plaatsing van nutsleidingen.

Naar aanleiding van het beroep werd geen advies meer uitgebracht door het college van burgemeester en schepenen.

De Vlaamse Milleumaatschappij, Afdeling Water van de Vlaamse Overheid heeft ongunstig advies uitgebracht over de aanvraag op 18 juli 2007 om volgende redenen:

- o De ligging in effectief overstromingsgevoelig gebied;
- o De niet te vermijden ophoging van de gronden met als gevolg het verlies aan ruimte voor water en de moerasvegetatie, zonder dat hiervoor compensatie wordt voorzien;
- o De onduidelijkheid over de scheiding van hemelwater en afvalwater;
- o De afwezigheid van een buffervoorziening op het hemelwater afkomstig van de nieuwe wegenisverharding;
- o Het dempen of overwelven van grachten zonder compensatie.

Waterwegen en Zeekanaal NV, afdeling Zeeschelde heeft advies uitgebracht over de aanvraag op 13 juni 2006: De verkaveling ligt niet in een POG voor de Beneden Nete; gezien de dijk van de Beneden Nete ter hoogte van deze verkaveling zeer stijl is, dienen wij de helling van het landalud aan te passen. Hieruit volgt dat wij de waterloop 6.25 zullen verleggen zodat het perceel nr. 6 gedeeltelijk zal onteigend worden.

Er is geen buffering voorzien naar het oppervlakte water.

Ik dien op te merken dat dit gebied een zeer laag gelegen gebied is. Deze percelen komen regelmatig onder water. Volgens de verkavelingsvoorschriften worden de terreinen verhoogd. Hierdoor verdwijnt het natuurlijk bufferbekken van deze waterloop en zal het probleem zich elders voordoen. De afdeling Zeeschelde heeft bedenkingen bij de inplanting van deze verkaveling en

maakt zeker bezwaar tegen de ontwikkeling van perceel nr. 6 en dit wegens interferentie met het dijklichaam van de Beneden Nete. Het gebied ligt niet in een potentieel overstomingsgebied.

De provinciale dienst waterbeleid heeft op 11 april 2006 voorwaardelijk gunstig advies uitgebracht over de aanvraag. Vermits de aanvraag gelegen is in recent overstroomd gebied (ROG kaart versie 09/2006), werd in graad van beroep opnieuw advies gevraagd.

De provinciale dienst waterbeleid heeft op 2 augustus 2007 ongunstig advies uitgebracht over de aanvraag aangezien het schadelijk effect niet kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van voorwaarden, waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art. 5 van het decreet integraal waterbeleid.

"...De percelen zijn volgens de gegevens van de nieuwe provinciale geoloketten in recent overstroomd gebied (ROG kaart versie 09/2006).

Volgens het digitaal hoogtemodel liggen de betreffende percelen duidelijk lager dan de omliggende bebouwde percelen. De percelen komen onder water te staan bij onvoldoende afvoer van waterloop 6025 naar de Beneden Nete, bij hoge waterstanden in de Nete en overvloedige neerslag. Zij hebben dus duidelijk een waterbergende functie voor de omgeving.

Door het ophogen van de gronden, noodzakelijk om ze bouwrijp te maken, gaat natuurlijk bufferend vermogen van het gebied verloren. De ophoging heeft een nefaste invloed op de waterhuishouding en de waterbeheersing van het gebied..."

De gemeentelijke bouwdienst heeft op 19 augustus 2005 voorwaardelijk gunstig advies uitgebracht over de aanvraag:

- o De ontworpen groenstrook heeft geen enkele waarde indien er onder nutsleidingen voorzien worden: de groenstrook zal nooit van enige groene betekenis zijn. Nochtans kan de inplanting van groen met een duurzaam karakter (kleine tot middelgrote bomen, sierstruiken) een belangrijke meerwaarde geven voor een nieuwe verkaveling. De aangeduide groenzone zal trouwens voor een groot deel in beslag genomen worden door opritten;
- o Voor lot 1,6,7 en 14 wordt er geen garage voorzien. Er moet duidelijk aangegeven worden op welke manier parkeerruimte voor deze woningen voorzien wordt.

Aquafin heeft op 2 september 2005 advies uitgebracht. Dit advies vermeldt dat de RWA en DWA leidingen en het ontworpen pompstation best niet in de toegangsweg aangelegd zowals voorzien in het huidige verkavelingsontwerp. Tevens stelt het advies dat de gevraagde aansluiting op de RWZI niet kan worden toegelaten. Bovendien wordt voorgesteld het pompstation van de verkaveling aan de andere zijde aan de waterloop nr. 6.25 in te planten.

2. Openbaar onderzoekⁱⁱⁱ:

Tijdens het openbaar onderzoek werden 11 bezwaarschriften ingediend.

Deze bezwaren hebben betrekking op:

- 1) de waterhuishouding,- kwantiteit en de watertoets
- 2) verkeersleefbaarheid en -veiligheid
- 3)de eventuele schade aan de natuurwaarde van de te verkavelen gronden, de flora en het landschap langs de Nete
- 4)foutieve gewestplanbestemming van de te verkavelen gronden
- 5)weigering in het verleden van een soortgelijke verkaveling verderop in de Weverstraat
- 6)de voorziene elektriciteitscabine
- 7)de voorziene bebouwing binnen de contouren van de verkaveling

Het college van burgemeester en schepenen neemt omtrent de bezwaarschriften volgend standpunt in:

Buiten de afdelingen Natuurpunt die aandacht vragen voor de al of niet bestaande natuurwaarden van de plaats, gaan de bezwaarschriften uit van aanpalenden, in hoofdzaak bewoners van de Weverstraat die geen wijziging van de toestand in hun achtertuin aanvaarden. Zij wensen hun exclusieve situatie te behouden en brengen daarom de gebruikelijk bezwaren zoals verkeersoverlast, rioleringen, privacy en andere aan. Bezwaren die niet in verhouding staan met een bouwprogramma van 14 woonegelegenheden. Wel kan begrip worden opgebracht voor de vrees naar wateroverlast door de ophoging. De ophoging blijft onder het peil van de aanpalende tuinen en de belangen van de nieuwe verkaveling zijn dezelfde als deze van de bestaande bebouwing. Ook de bezwaren over de plaatsing van de elektriciteitscabine verdienen aandacht. De cabine staat heel bepalend op de toegangsweg en is belastend voor de nabuur. Verder dient aandacht gegeven aan de riolering aan de achterzijde van de woningen aan de Emiel Engelsstraat die best opgenomen wordt in het rioleringsplan van de verkaveling.

De gemachtigde ambtenaar nam omtrent de bezwaren volgend standpunt in:

1. het bezwaar wordt weerhouden omwille van de argumenten uit het advies van de VMM
2. het bezwaar wordt niet weerhouden omdat de gemeenteraad verantwoordelijk is voor de verkeerskundige inrichting van de wegen
3. dit bezwaar is deels terecht maar niet van stedenbouwkundige aard
4. het bezwaar wordt niet weerhouden. De aanvraag is gelegen in woongebied.
5. het bezwaar is deels terecht
6. Het bezwaar is deels terecht. De in het bezwaarschrift aangehaalde stralingen en eventuele gevolgen ervan zijn niet van stedenbouwkundige aard en worden niet weerhouden.
7. De typologie die wordt voorgesteld is perfect inpasbaar in de omgeving. Van 2 reusachtige woonblokken binnen de verkaveling is geen sprake. Waardeverlies betreft geen stedenbouwkundig argument en wordt niet weerhouden.

Voor wat betreft bezwaren 3), 4) en 7) wordt het standpunt van de gemachtigde ambtenaar gevolgd. De overige bezwaren zullen worden besproken bij de watertoets en de afweging met de goede ruimtelijke ordening.

3. Wettelijke en reglementaire voorschriften:

Het eigendom is niet gelegen binnen de grenzen van een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of RUP, noch binnen de grenzen van een behoorlijk vergunde en niet vervallen verkaveling.

Volgens het bij koninklijk besluit van 5 augustus 1976 vastgestelde gewestplan Mechelen situeert de aanvraag zich in woongebied. Dit gebied is bestemd voor wonen alsmede voor handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf op voorwaarde dat deze activiteiten om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een ertoe voorzien gebied afgezonderd moeten worden, voor groene ruimten, voor sociaal-culturele inrichtingen, voor openbare nutsvoorzieningen, voor toeristische voorzieningen en voor agrarische bedrijven. De bedrijven, voorzieningen en inrichtingen zijn maar toegestaan op voorwaarde dat zij met de onmiddellijke omgeving te verenigen zijn.

De aanvraag is in overeenstemming met de planologische bestemming.

De verkavelingsaanvraag omvat de aanleg van een nieuwe wegenis. Artikel 133, §1 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening bepaalt volgende: "Indien een verkavelingsaanvraag de aanleg van nieuwe verkeerswegen, de tracé wijziging, verbreding of opheffing van bestaande gemeentelijke verkeerswegen omvat en het college van burgemeester en schepenen meent dat de vergunning kan worden verleend, dan neemt de gemeenteraad een besluit over de wegen alvorens het college van burgemeester en schepenen over de vergunningsaanvraag beslist binnen de termijn bepaald in artikel 113."

De gemeenteraad keurde in zitting van 23 februari 2006 het wegtracé goed onder de voorwaarden

zoals bepaald door het college van burgemeester en schepenen in vergaderingen van 11 januari 2006 en 15 februari 2006.

Volgens art.8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid dient elke aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets.

Bij nazicht van de Vlaamse kaart met de overstromingsgevoelige gebieden, blijkt het perceel niet gelegen te zijn in een effectief of een mogelijk overstromingsgevoelig gebied. De aanvraag is wel gelegen in recent overstroomd gebied.

De provinciale dienst waterbeleid heeft op 2 augustus 2007 ongunstig advies uitgebracht over de aanvraag aangezien het schadelijk effect niet kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van voorwaarden, waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art. 5 van het decreet integraal waterbeleid.

Door het ophogen van de gronden, noodzakelijk om ze bouwrijp te maken, gaat het natuurlijk bufferend vermogen van het gebied verloren. De ophoging heeft een nefaste invloed op de waterhuishouding en de waterbeheersing van het gebied.

Tijdens de hoorzitting bracht de verkavelaar aangepaste plannen bij, waarin perceel 6 werd aangepast aan de opmerking van Waterwegen en Zeekanaal. Op het perceel werd gemeenschappelijk groen aangelegd als waterbuffer. Op 1 alternatief voorstel wordt ook de waterloop verlegd.

Naar aanleiding van de 3 alternatieven, bijgebracht tijdens de hoorzitting, heeft de provinciale dienst waterbeleid op 12 oktober 2007 opnieuw advies uitgebracht:

De heer Belmans diende 3 alternatieve voorstellen in. Hierbij hield hij vooral rekening met het bezwaar van de Afdeling Zeeschelde van de nv Waterwegen en Zeekanaal tegen de ontwikkeling van perceel 6 omwille van de onverenigbaarheid met de geplande dijkaanpassing. De aanpassing doet geen afbreuk aan de nefaste invloed die de verkaveling heeft op de waterhuishouding en de waterbeheersing van het gebied. Bij hoge waterstand van de Beneden Nete is het gebied een natuurlijke buffer voor het oppervlaktewater.

Toetsing en conclusie: Ongunstig, aangezien het schadelijk effect niet kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van voorwaarden, waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art. 5 van het decreet integraal waterbeleid.

De aanvraag doorstaat de watertoets niet.

Conclusie m.b.t. de legaliteit: De aanvraag is in overeenstemming met de planologische bestemming maar doorstaat de watertoets niet. Hetzelfde geldt voor de bijgebrachte alternatieve voorstellen.

DEEL III: VERENIGBAARHEID MET DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De aanvraag dient getoetst te worden aan de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening.

Bouwtypologie

De verkavelingsaanvraag voorziet in 14 kavels waarvan 12 voor halfopen bebouwing en 2 voor vrijstaande bebouwing. De kavels zijn qua oppervlakte aanvaardbaar en houden rekening met de omliggende bouwtypologie.

Waterproblematiek

De verkaveling werd door de gemachtigd ambtenaar voornamelijk geweigerd omwille van de

waterproblematiek op het terrein. Hoewel de uitgebrachte adviezen niet alle eenduidig zijn over de ligging van het perceel in een effectief overstromingsgevoelig gebied, zijn de meeste instanties het erover eens dat er bedenkingen zijn bij de verkavelingsaanvraag en hiermee gepaard gaand de vermindering van het waterbergend vermogen. De te verkavelen gronden zijn immers lager gelegen dan de omliggende percelen en hebben thans een waterbergende functie.

Het voorzien op deze locatie van 14 woningen waarmee een ophoging gepaard gaat, zal een negatief effect hebben op de waterhuishouding.

De gemachtigde ambtenaar argumenteert dat niet duidelijk is of een gescheiden rioleringsstelsel wordt aangelegd. Tevens is geen buffering van het hemelwater voorzien, noch worden grachten voorzien, zodat het hemelwater, afkomstig van verharde oppervlakten en van de overloop van de toekomstige hemelwaterputten (de verkavelingsvoorschriften voorzien per woning een hemelwaterput van 7500l), niet vertraagd wordt afgevoerd.

In de beschrijvende nota wordt verduidelijkt dat een gescheiden stelsel wordt aangelegd voor regenwater en droogweerafvoer. De RWA-leidingen worden aangesloten op de bestaande waterloop. Gelet echter op de watergevoeligheid en de beperkte infiltratiecapaciteit van het terrein, dient het water vertraagd te worden afgevoerd en voldoende te worden gebufferd, vooraleer het in de bestaande waterloop terecht komt.

Uit de gegevens in het dossier blijkt dat er nog geen concrete afspraken zijn met Aquafin omtrent de riolering. Het advies van Aquafin stelt wel dat de RWA-leidingen en DWA leidingen alsook het pompstation niet kunnen aangelegd worden op de plaats volgens het plan.

Ligging van de verkaveling nabij de Nete

Uit het advies van Waterwegen en Zeekanaal kan worden besloten dat kavel 6 van het ontwerp niet in aanmerking komt voor bebouwing omdat deze kavel interfereert met het dijklichaam van de Netedijk.

Bovendien werd tussen het woongebied en de Nete geen bufferzone voorzien.

Op de in graad van beroep bijgebrachte alternatieve voorstellen wordt tegemoetgekomen aan voormelde opmerkingen. Op perceel 6 wordt gemeenschappelijk groen voorzien als waterbuffer en op 1 alternatief voorstel wordt ook de waterloop verlegd.

Wegenis en nutsvoorzieningen

De gemachtigde ambtenaar merkt ook nog op dat de ontwerpen wegenis, een pijpekop, geen kwalitatief eind- of keerpunt vormt van de verkaveling.

Vermits op het terrein niet langs 2 kanten kan worden aangesloten op een bestaande wegenis, is een pijpekop de enige mogelijkheid om het terrein te verkavelen.

Het gemeentebestuur merkt terecht op dat de voorziene bufferstrook bij de aan te leggen weg geen functie heeft indien er nutsleidingen onder worden aangebracht. Tevens kunnen bij de woningen van loten 7 tot 14 geen bijgebouwen worden opgericht omwille van de erfdiensbare doorgang van een riolering van de huizen langsheen de Emiel Engelstraat.

In graad van beroep werd een plan bijgebracht met een andere inplanting van elektriteitscabine. Deze nieuwe inplanting is aanvaardbaar, vermits dit de leefkwaliteit van de omwonenden niet aantast.

Echter, zoals eerder vermeld is het voorliggende plan onaanvaardbaar vermits een onvermijdelijk negatief effect op de waterhuishouding plaatsvindt.

De aanvraag én de in graad van beroep bijgebrachte alternatieve voorstellen schaden de goede ruimtelijke ordening.

Conclusie m.b.t. de opportuniteit: De aanvraag kan uit het oogpunt van de goede ruimtelijke ordening niet worden aanvaard. Hetzelfde geldt voor de bijgebrachte alternatieve voorstellen.

Gehoord in zitting van 18 september 2007, de heer Belmans Jan, landmeter, en de heer Rits Ludo.

B E S L U I T met drie stemmen voor, twee onthoudingen en één tegenstem :

Artikel 1 - Het beroep van de heer Belmans Jan, tegen het besluit van 22 november 2006 van het college van burgemeester en schepenen van Mechelen, waarbij de vergunning wordt geweigerd voor het verkavelen van een terrein, gelegen Weverstraat/Emiel Engelsstraat, sectie B, nr. 200 c, wordt niet ingewilligd en geen vergunning wordt verleend.

Artikel 2 - Van dit besluit zal bij aangetekend schrijven kennis worden gegeven aan belanghebbende. Kopie van onderhavig besluit zal tevens voor kennisneming gezonden worden aan het gemeentebestuur van Mechelen en aan de gemachtigde ambtenaar van het agentschap ruimtelijke ordening Vlaanderen.

Artikel 3 - Tegen een negatief besluit van de deputatie bestaan geen beroepsmogelijkheden bij de Vlaamse regering. De aanvrager kan enkel met één verzoekschrift de vernietiging en, indien gewenst, de schorsing van dit besluit vorderen bij de Raad van State; in geval van uiterst dringende noodzakelijkheid kan, desgewenst, de schorsing met een afzonderlijk verzoekschrift worden gevraagd. Deze briefwisseling is aangetekend te versturen ter attentie van de afdeling bestuursrechtspraak, Wetenschapsstraat 33, te 1040 Brussel, binnen een termijn van 60 dagen te rekenen vanaf de dag waarop deze beslissing wordt betekend. De rechtspleging hiervoor is vervat in de procedurereglementen van de Raad van State.

Antwerpen, in zitting van 8 november 2007.

Aanwezig: de heer C. Paulus, Gouverneur-Voorzitter, de heren L. Helsen, J. Geuens, K. Helsen, M. Wellens, mevrouw I. Verhaert, de heer B. De Nijn, leden en de heer D. Toelen, Provinciegriffier.

Verslaggever: Koen Helsen

In opdracht:
De Provinciegriffier,

De Voorzitter,

(w.g.)

(w.g.)

D. Toelen

C. Paulus

Voor eensluidende kopie

Voor de Provinciegriffier
De provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar



Ans Van Loo

ⁱ ingevolge art. 111 § 5 van het decreet van 18 mei, 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (voor zover deze negatief zijn of voorwaarden bevat)

ⁱⁱ ingevolge het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende de adviesverlening inzake aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen

ⁱⁱⁱ ingevolge het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 betreffende aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SPOORWEG DUFFEL (SG_R3_NET_02)

DUFFEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Spoorweg Duffel" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Duffel

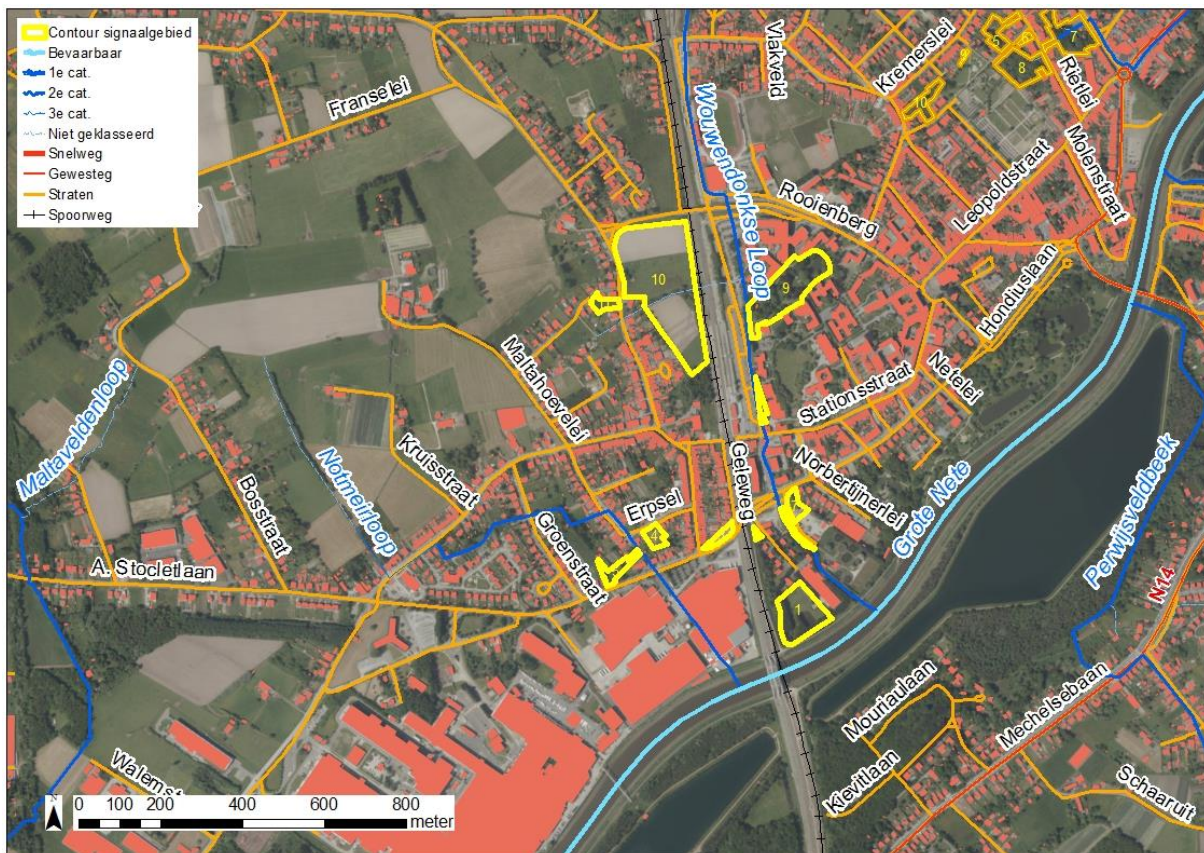
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Langs weerszijden spoorweg in Duffel en ten noorden van Grote Nete

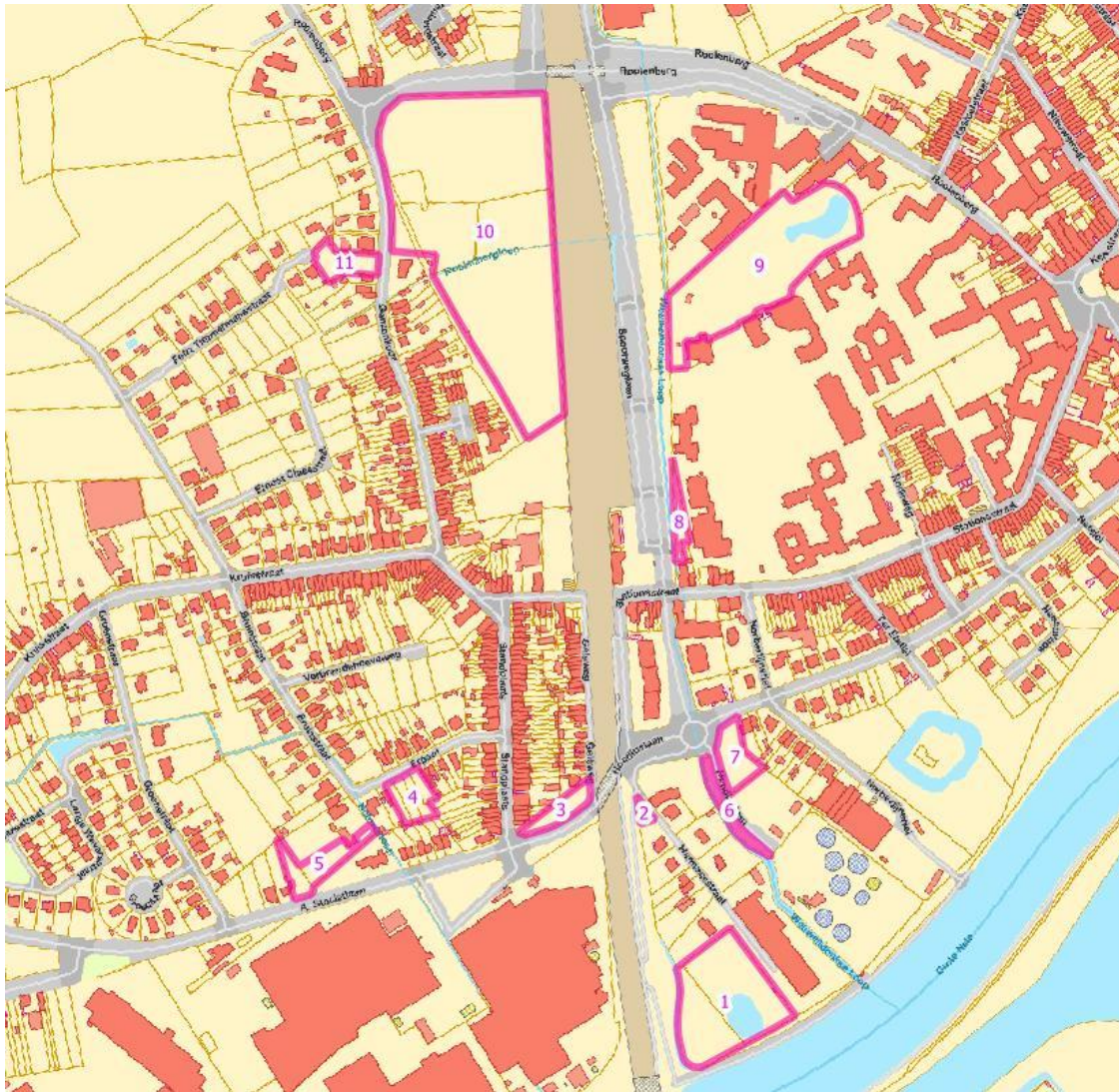
Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Wouwendonkse Loop (2^{de} cat), Rooienbergloop, Notmeirloop (2^{de} cat), Grote Nete (0^{de} cat)

Oppervlakte: 8,9422 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).



Figuur: Overzicht deelgebieden

Huidige planologische bestemming:

Deelgebied 1 en zuidelijke grens van deelgebied 3: industriegebied

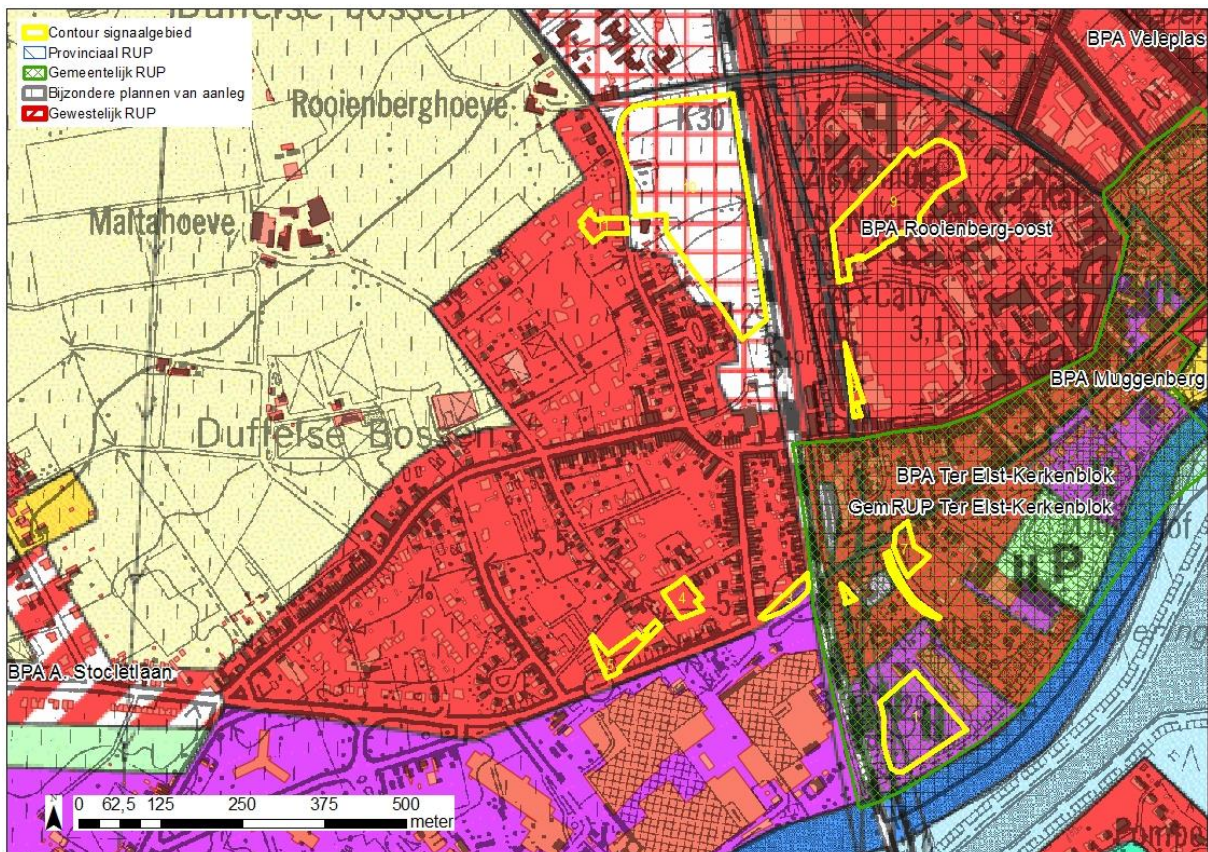
Deelgebieden 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11: woongebied

Deelgebied 10: woonuitbreidingsgebied

Globale beschrijving:

Deelgebied 1: hoofdzakelijk gazon met vijver met aan de rand bomenrij(en)

Deelgebied 2 tem 10: tuinen, weilanden, enkele onbebouwde braakliggende percelen.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Gezien de hoge bebouwingsgraad in de omgeving bestond de oorspronkelijke GIS-matige afbakening uit een verzameling van enkele grotere en enkele kleinere nog niet ontwikkelde voornamelijk effectief overstromingsgevoelige gebieden die samen voor een initiële oppervlakte van meer dan 2 ha zorgden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied werd als elf deelgebieden afgebakend op de nog onbebouwde percelen met een harde gewestplanbestemming.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 Overstromingsgevaarkaart

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

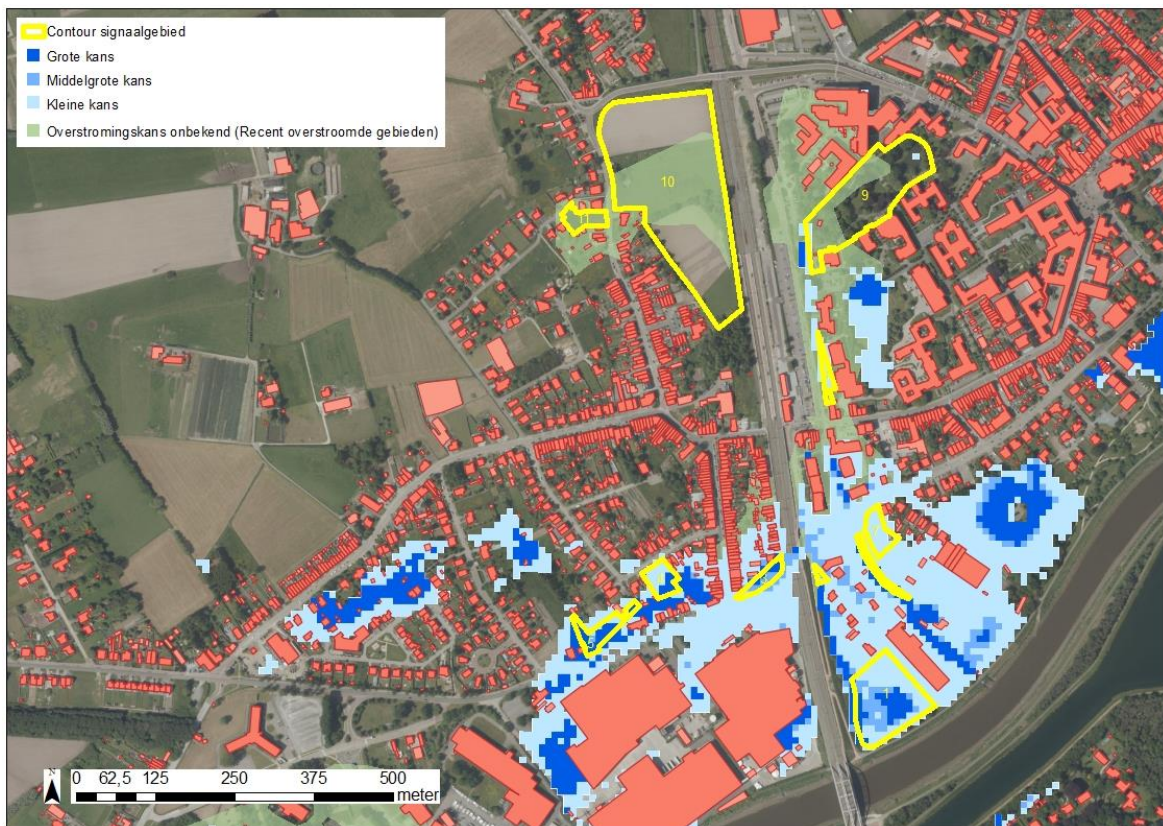
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen. Deelgebieden 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10 en 11 overlappen met de ROG-kaart. Ze werden ingetekend naar aanleiding van de wateroverlast in september 1998. De deelgebieden 1 tem 7 kennen een kleine tot (middel)grote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 Klimaattoets

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

De overstromingsgevaarkaart duidt voornamelijk de deelgebieden 1, 2, 3, 4, 5 en 6 aan als gebieden met een (middel)grote kans op overstromingen (T10). Deelgebied 7 kent een kleine kans op overstromingen.

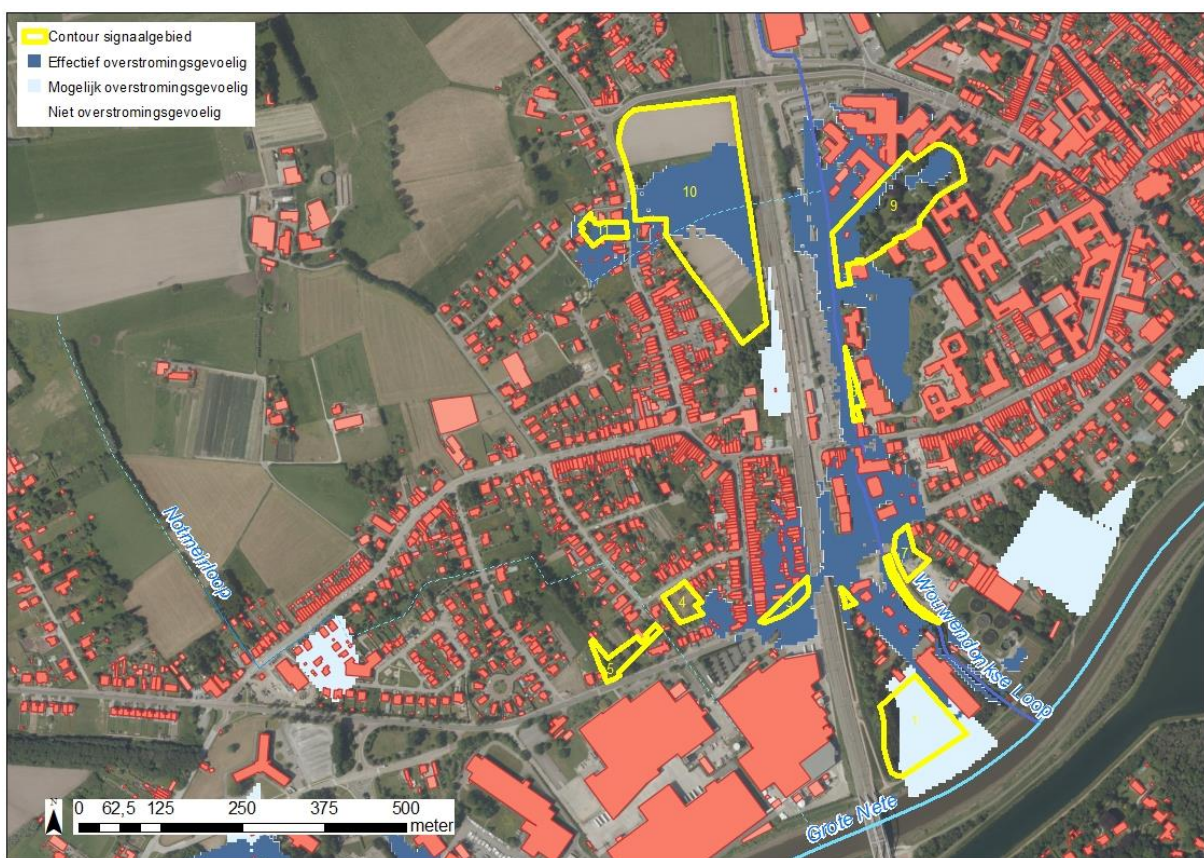
De deelgebieden 2, 3 en 8 zijn volledig gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied; de deelgebieden 6, 7, 9, 10 en 11 deels en de deelgebieden 1, 4 en 5 liggen buiten effectief overstromingsgevoelig gebied waarbij deelgebied 1 wel aangeduid wordt als mogelijk overstromingsgevoelig gebied op de watertoetskaart.

Opvallend is het grote areaal aan effectief overstromingsgevoelig gebied dat buiten het afgebakend signaalgebied ligt. De zone kent dus duidelijk een ruime wateroverlastproblematiek die zich ook

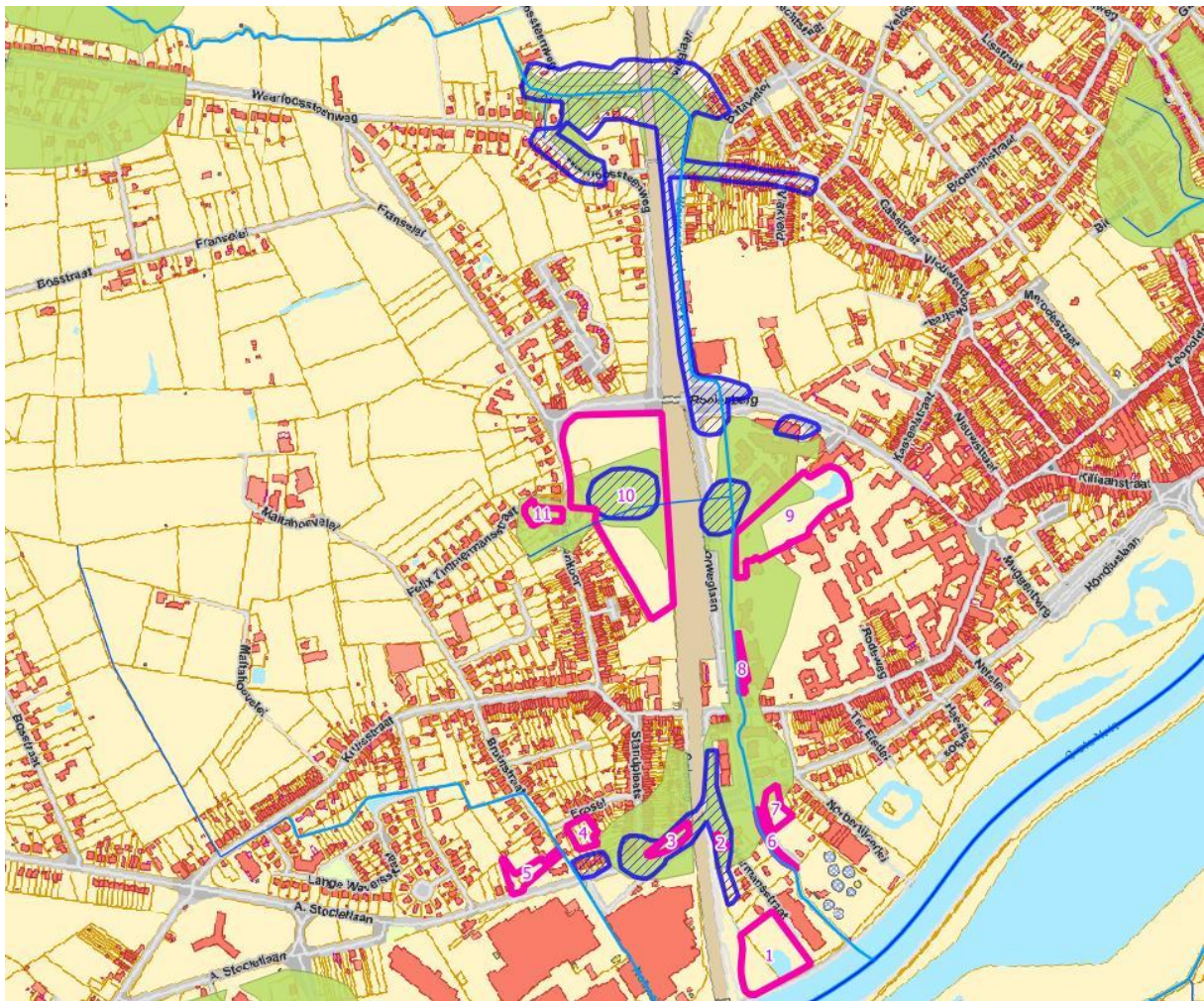
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

situeert ter hoogte van reeds bebouwde en ontwikkelde delen. De watergevoeligheid van het gebied werd in januari 2016 nogmaals bevestigd toen piekafvoeren, die aangeduid werden als waarden die gemiddeld om de 2 tot 5 jaar waargenomen worden, verschillende gebieden thv het signaalgebied onder water zetten. Deze contouren overlappen voor een groot deel met de reeds bestaande ROG (Recent Overstroomde Gebieden) maar duiden ook nog bijkomende zones met wateroverlast aan. Ook het overstromingsgebied Veleplas aan de Wouwendonkse Loop op een perceel langs de Spoorweglaan werd maximaal aangesproken. Dit overstromingsgebied werd in 2014 door de Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid aangelegd om de buurt beter te beschermen tegen wateroverlast. Hiervoor werd o.m. een lange overwelling van de Wouwendonkse Loop uitgebroken.

De Wouwendonkse Loop is een belangrijke waterloop voor de afwatering van Waarloos en Duffel. In het verleden werd ze over grote afstanden ingebuisd. Onder andere het hele traject tussen het overstromingsgebied Veleplas en deelgebied 9 is de waterloop volledig ingebuisd. Aan het voetbalstadium werd het podium bovenop de ingebuisde waterloop gebouwd. Verder stroomafwaarts is de waterloop deels ingebuisd, deels open.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is. De blauw gearceerde contour is de indicatieve kartering van de wateroverlast van januari 2016.

Ook de Rooienbergloop kent voornamelijk een ingebuisd traject. Ten oosten van Ganzekoor (deelgebied 10) is de waterloop ingebuisd ter hoogte van de huizen maar verder stroomafwaarts stroomt ze in open bedding, waarna ze via een doorsteek onder de spoorweg uitmondt in de Wouwendonkse Loop. Ten westen van Ganzekoor (deelgebied 11) is de waterloop aangesloten op de collector van nv Aquafin. De herwaardering en het afkoppelen van de Rooienbergloop is opgenomen op het indicatief OP-programma³ (OP project 22863).

De Notmeirloop is tussen de A. Stockletlaan en haar monding in de Grote Nete volledig overwelfd met industriële bebouwing. Stroomopwaarts de A. Stockletlaan (langs deelgebieden 4 en 5) zijn meerdere trajecten in open bedding.

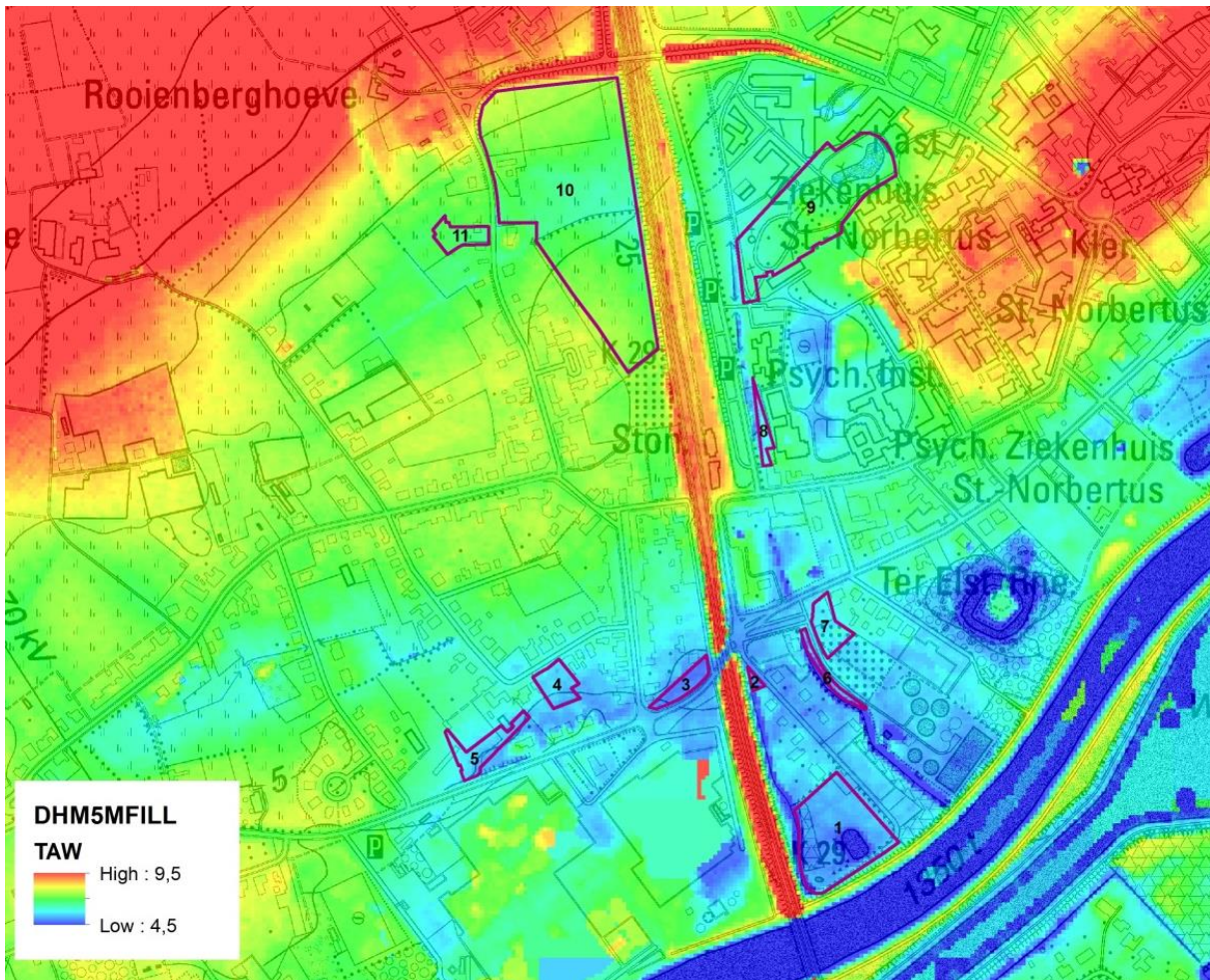
Voor de deelgebieden 2, 3 (oostelijk deel), 6, 7, 8 en 9 kan de bodemkaart geen informatie geven. Ze worden aangeduid als 'antropogeen'. Deelgebied 10 ten zuiden van de rooienbergloop, de noordelijke rand van deelgebied 4 en het merendeel van deelgebied 5 wordt gekenmerkt als vochtig zand antropogeen. Deelgebied 11 en deelgebied 10 ten noorden van de Rooienbergloop worden gekenmerkt als bodemprofiel 'vochtig zandleem' en deelgebied 1 als 'natte leem'. Deelgebieden 3 (westelijk deel) 4, 5, 9, 10 en 11 zijn infiltratiegevoeligheid

Volgens de bodemassociatiekaart komen volgende types voor:

³ Het optimalisatieprogramma is een **rollend meerjarenprogramma** voor een **periode van 5 jaar** dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Na de goedkeuring wordt voor het eerste programmajaar de opdracht voor uitvoering aan de NV Aquafin gegeven, dit is het **opgedragen deel**. Deze projecten worden door de NV Aquafin verder uitgewerkt tot technische plannen. De vier overige programmajaren worden het **indicatief programma** genoemd.

- natte zand- tot licht-zandleemgronden met kleur B horizont of met textuur B horizont: deelgebieden 9 (noordelijk deel), 10 en 11
- natte alluviale gronden zonder profielontwikkeling: deelgebieden 2, 3, 4, 5, 6 (noordelijk deel), 7, 8, 9 (zuidelijke grens)
- droge zand- tot licht-zandleemgronden met kleur B horizont of met textuur B horizont: deelgebied 1 en zuidelijk deel van deelgebied 6.

Deelgebieden 1 tem 8 zijn volgens het digitaal hoogtemodel duidelijker lager gelegen. Deelgebieden 9, 10 en 11 zijn lager gelegen dan hun omgeving maar door hun stroomopwaartse ligging iets hoger dan de andere deelgebieden.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (bron: mercator)

Het rioleringsstelsel in de omgeving van het signaalgebied is nog volledig gemengd en wordt afgevoerd naar de RWZI Duffel (Hondiuslaan 83). Enkel de Spoorweglaan tussen de Wouwendonkstraat en de Stationstraat is voorzien van een RWA-leiding met uitlaat in de Wouwendonkse Loop aan de Spoorweglaan, voor de kruising met de Stationsstraat. De RWZI dateert van 1969 en werd enige tijd geleden beperkt gerenoveerd (installatie van nageschakelde denitrificerende filters). Een uitbreiding (2^{de} fase) is voorzien. De wateroverlast van januari 2016 was mede te wijten aan rioleringsproblemen.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De drietrapsstrategie 'vasthouden, bergen en afvoeren' als preventieve maatregel tegen wateroverlast blijft 1 van de pijlers van het waterkwantiteitsbeheer van waterlopen. Om extra waterdruk stroomafwaarts te vermijden dient in eerste instantie ingezet op het vasthouden van water door infiltratie waar mogelijk.

Voor een optimale waterbergingsfunctie wordt ook steeds gestreefd naar open waterlopen. De vele inbuizingen in de omgeving van het signaalgebied verhinderen het natuurlijk functioneren van het watersysteem. Omwille van het beperkte/ingeperkte gabarit, kunnen ingebuisde waterlopen een verhoogde watertoevoer na hevigere regenbuien moeilijk verwerken terwijl open waterlopen meer water kunnen opvangen. Ook het gemengd rioleringsstelsel is vrij snel overbelast. Dit werd nogmaals duidelijk bij de, al bij al niet uitzonderlijke, regenval van januari 2016.

Gezien de sterke watergevoeligheid van de omgeving, dient zeer voorzichtig omgesprongen met mogelijke bijkomende ontwikkelingen die ruimte voor water inpalmen. Bij toekomstige afkoppelingsprojecten van regenwater van het rioleringsstelsel zal ook gezocht moeten worden naar voldoende ruimte voor het (tijdelijk) bergen van regenwater. Open ruimte die hiervoor in aanmerking kunnen komen, dienen optimaal benut.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Deelgebieden 8 en 9 overlappen met het BPA Rooienberg-Oost (KB 7/12/1973) (zie bijlage 1) en zijn aangeduid als 'zone voor openbare gebouwen'. Deze bestemming wordt afgescheiden van de spoorweglaan door een 'groenzone'. In deze groenzone situeert zich de Wouwendonkse Beek deels in open bedding.

Deelgebieden 1, 2, 6, 7 overlappen met het BPA ter Elst-Kerkenblok (KB 5/11/1976). (zie bijlage 2)

Deelgebied 1 wordt in het BPA aangeduid als zone voor kleine en middelgrote nijverheden en ambachten. Een groenzone vormt de grens met de Nete. Deelgebied 2 wordt aangeduid als 'binnenplaats en tuinen'. Deelgebied 6 en 7 liggen in zone voor 'openbare gebouwen – gebouwen met publieke bestemming.

Deelgebied 4 is gelegen in een goedgekeurde niet vervallen (V/1974175/1)

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen initiatieven lopende.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. De gemeente Duffel was hiervoor verontschuldigd en werd voor terugkoppeling hierover op 06/11/2014 telefonisch gecontacteerd (dhr. Tim Calluy). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering Netebekken van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Duffel op 01/06/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Christophe Van Slagmolen (diensthoofd Technische Dienst Duffel), Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, afdeling Gebieden & Projecten), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), (Tom Gabriëls (bekkencoördinator Netebekken), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente Duffel op 13/05/2016. Aanwezigen: Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Rita Bellens (Schepen van oa Ruimtelijke Ordening Duffel), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Op 06/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Het functioneel blijven van deelgebied 10 als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Rooienbergloop en voor de afwatering van de omliggende woningen. Na eventuele afkoppelingsprojecten kan het gebied mogelijks ook ingeschakeld worden voor regenwaterbuffering. Het deelgebied wordt herbestemd naar een functie compatibel met het watersysteem zoals bv zachte recreatie, natuur, parkomgeving met ruimte voor water, etc.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Deelgebieden 8 en 9 overlappen met het BPA Rooienberg-Oost; deelgebieden 1, 2, 6, 7 overlappen met het BPA ter Elst-Kerkenblok.

Deelgebieden 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9 en 11: verstrengde watertoets ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast. . Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ter hoogte van de bebouwing, ...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling via bovengrondse buffersystemen. Het gemengd rioleringsstelsel mag niet verder belast worden met regenwater. Er dient in eerste instantie maximaal ingezet op eventuele infiltratiemogelijkheden en op het hergebruik van regenwater.

Voor deelgebied 3 kan de bestemming 'woongebied / industriegebied kan behouden worden maar het gebied komt, gelet op de waterproblematiek, niet in aanmerking voor ontwikkeling of verharding. Het perceel is evenwel ook te klein om nog bebouwd te worden zodat een planologische herbestemming omwille van de onbebouwbaarheid niet zinvol is.

Specifiek voor deelgebied 9 dient aangegeven dat bij eventuele nieuwe en/of herbouwprojecten een totaalvisie en –plan nodig is m.b.t. het hergebruik, infiltratie en buffering via bovengrondse systemen van water.

A: watertoets

Deelgebieden 4 en 5: het toepassen van de watertoets volstaat.

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied bestaat uit 11 verschillende deelgebieden met een verschillende graad van overstromingsgevoeligheid.

Voor deelgebieden 1, 2, 6, 7, 8, 9 en 11 is een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van toekomstige woningen tegen wateroverlast van toepassing. Zo mag er geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat tuinen overstroombaar moeten blijven en eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ifv bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op het eigen perceel. Specifiek voor deelgebied 9 dient bij eventuele nieuwe en/of herbouwprojecten een totaalvisie en –plan opgemaakt waarbij het hergebruik, infiltratie en buffering via bovengrondse systemen van water worden uitgewerkt. Vooroverleg hierover met de waterbeheerder is aangeraden.

Aangezien deelgebied 3 zich niet echt leent voor een volledig nieuwe bestemming en het gebied mogelijk nuttig ingeschakeld kan worden om hemelwater van verharde oppervlakken te bergen, kan de huidige bestemming woongebied/industriegebied behouden worden. Het komt, gelet op de waterproblematiek, niet in aanmerking voor ontwikkeling of verharding maar kan eventueel wel ingericht worden in functie van waterberging ten behoeve van het omliggend reeds gerealiseerd woongebied/industriegebied.

Voor deelgebieden 4 en 5 volstaat de watertoets.

Deelgebied 10 speelt een belangrijke rol als waterbergingsgebied. Een herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem is noodzakelijk. Hierbij dient rekening gehouden met de bergingsnaden en het natuurlijk functioneren van het watersysteem. In tussentijd wordt ontwikkeling van de deelgebieden vermeden door geen nieuwe vergunningen af te leveren.

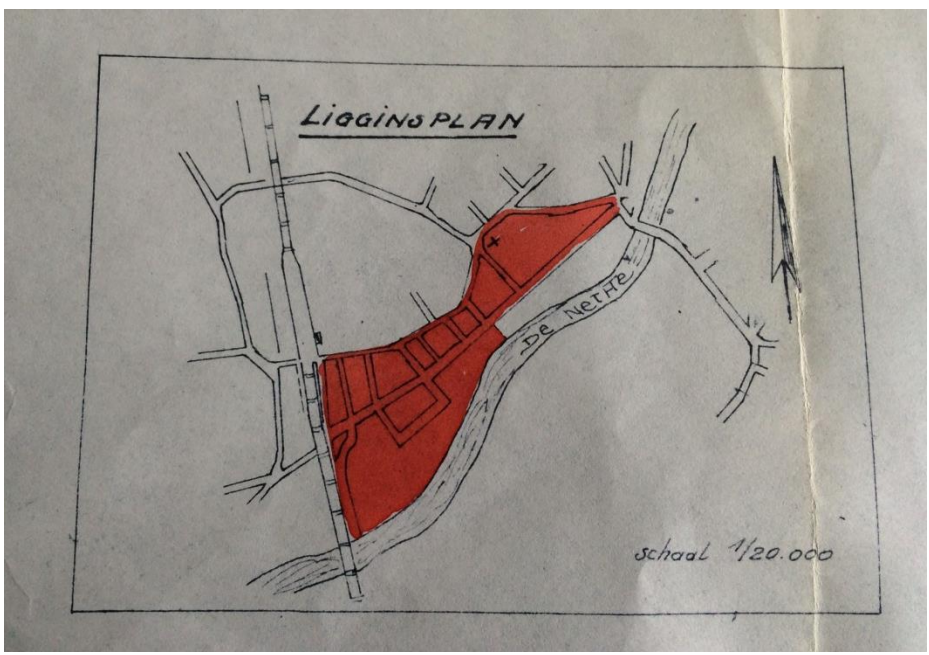
Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

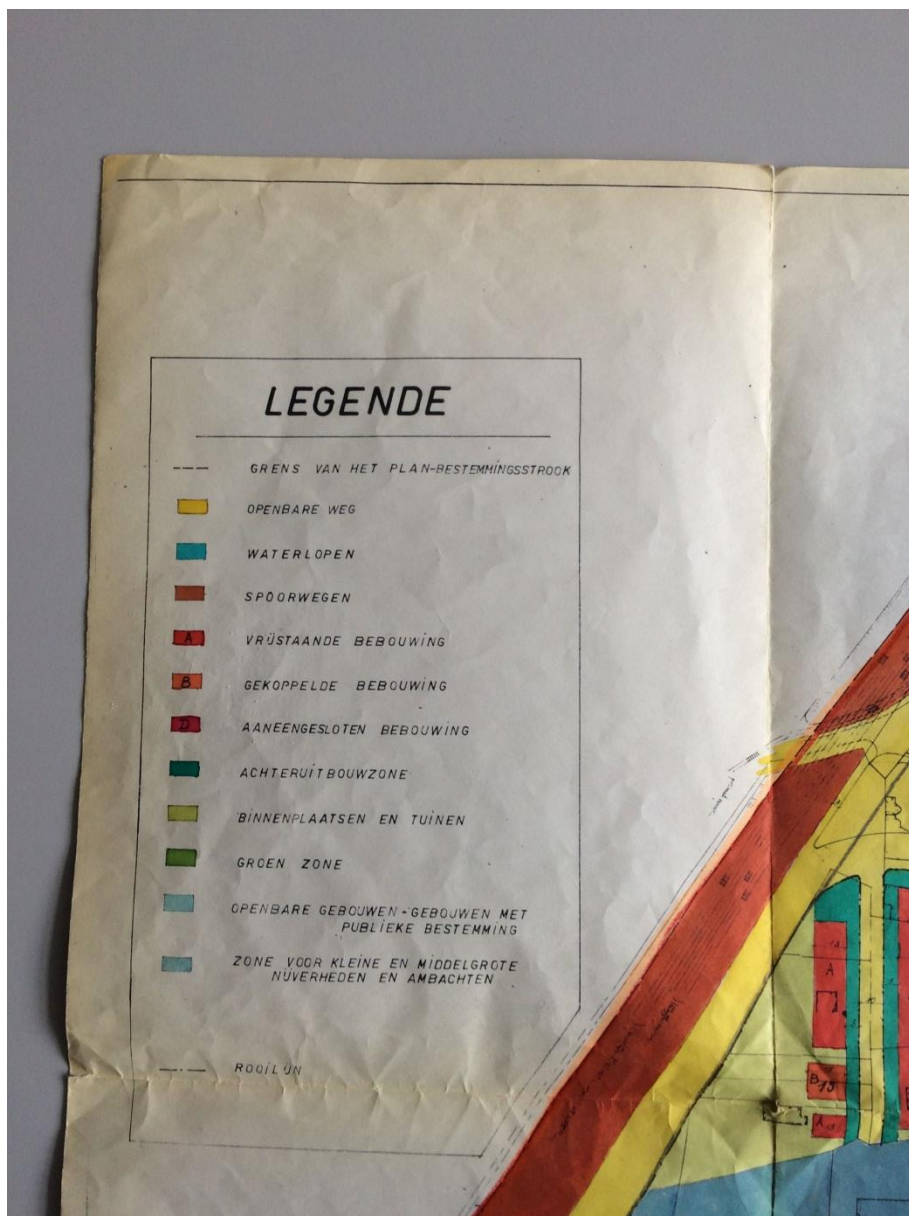
8 Bijlage

Bijlage 1: BPA Rooienberg-Oost (KB 7/12/1973)



Bijlage 2: BPA ter Elst-Kerkenblok (KB 5/11/1976).





Ontwerp startbeslissing signaalgebied

BROEKSTRAAT (SG_R3_NET_03)

DUFFEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Broekstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Duffel

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Omgeving Rietlei

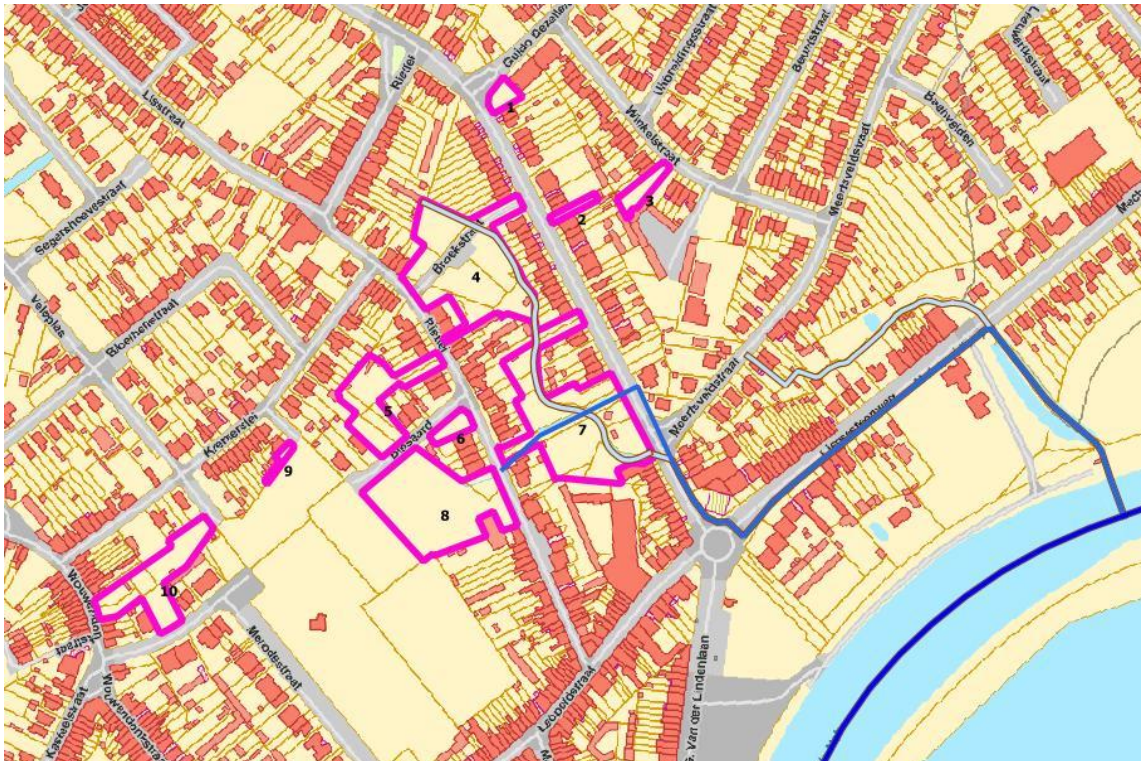
Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Duffels Meulenveldloop (waterloop oude atlas, bij doorbraak 63 opgewaarderd naar 2e categorie)

Oppervlakte: 3,4424 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).



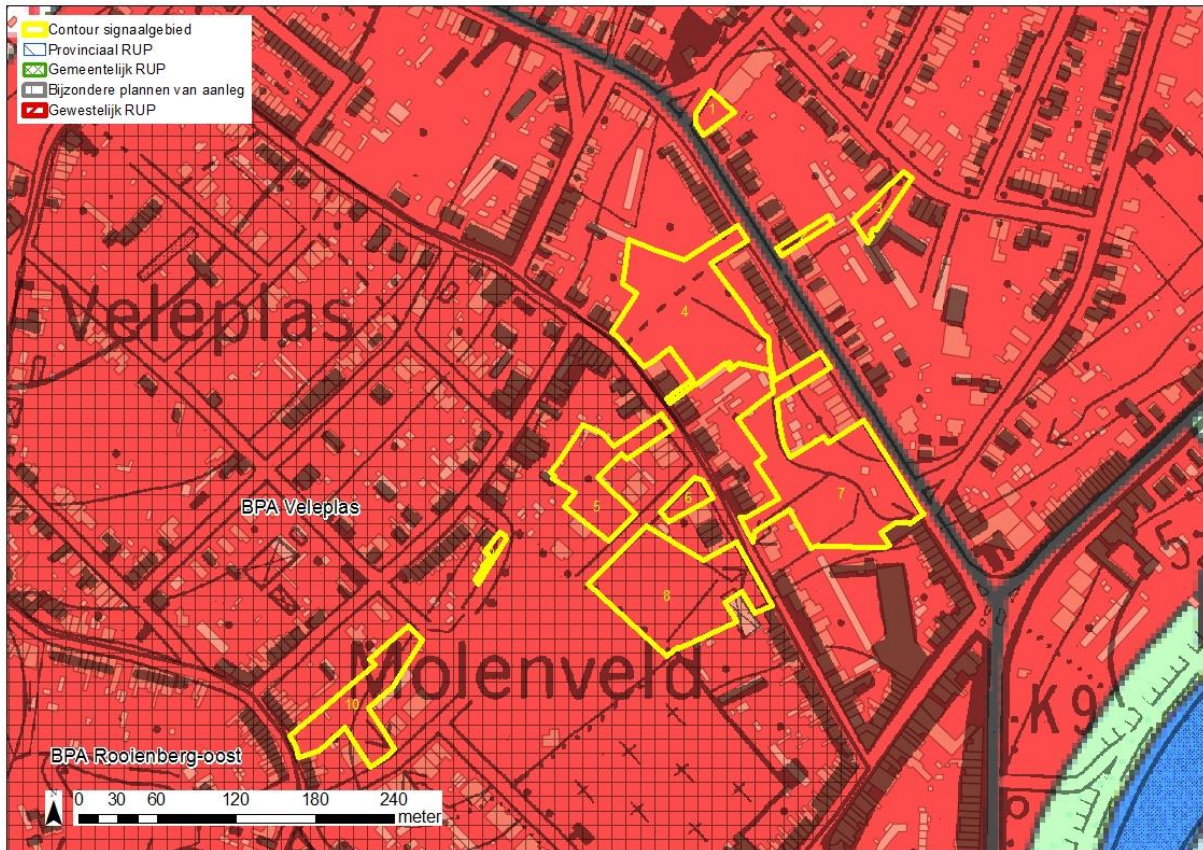
Situering deelgebieden

Huidige planologische bestemming:

Het volledige gebied is ingekleurd als woongebied. Ten westen van de Rietlei is het BPA Veleplas van toepassing (16/09/77 KB). Hierin werd een deel aangeduid als groenvoorzieningen vooral ter realisatie van wegenis. Dit BPA is grotendeels gerealiseerd met uitzondering van enkele binnengebieden. Het BPA Veleplas van 1/6/79 KB vormt een aanvullingsplan op het oorspronkelijke BPA (zie bijlage 1).

Globale beschrijving:

Ten westen van Rietlei is het signaalgebied in gebruik als bos en snippers. Ten oosten van Rietlei betreft het bos en een stuk weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied betreft niet ontwikkeld woongebied van een voldoende grootte (> 2ha). Ten oosten van de Rietlei ligt het signaalgebied voornamelijk in effectief overstromingsgevoelig gebied en kent het een grote tot kleine overstromingskans op de overstromingsgevaarkaarten; ten westen ligt het zowel in effectief als mogelijks overstromingsgevoelig gebied en kent het een grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaarten.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt zoveel mogelijk volgens de perceelsgrenzen afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming woongebied. Gezien de vrij hoge bebouwingsgraad van het gebied bestond de oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het gebied uit een verzameling van overstromingsgevoelige, niet-ontwikkelde zones. Dit is ook kenmerkend voor de uiteindelijke afbakening van het signaalgebied dat uit 10 deelgebieden bestaat.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

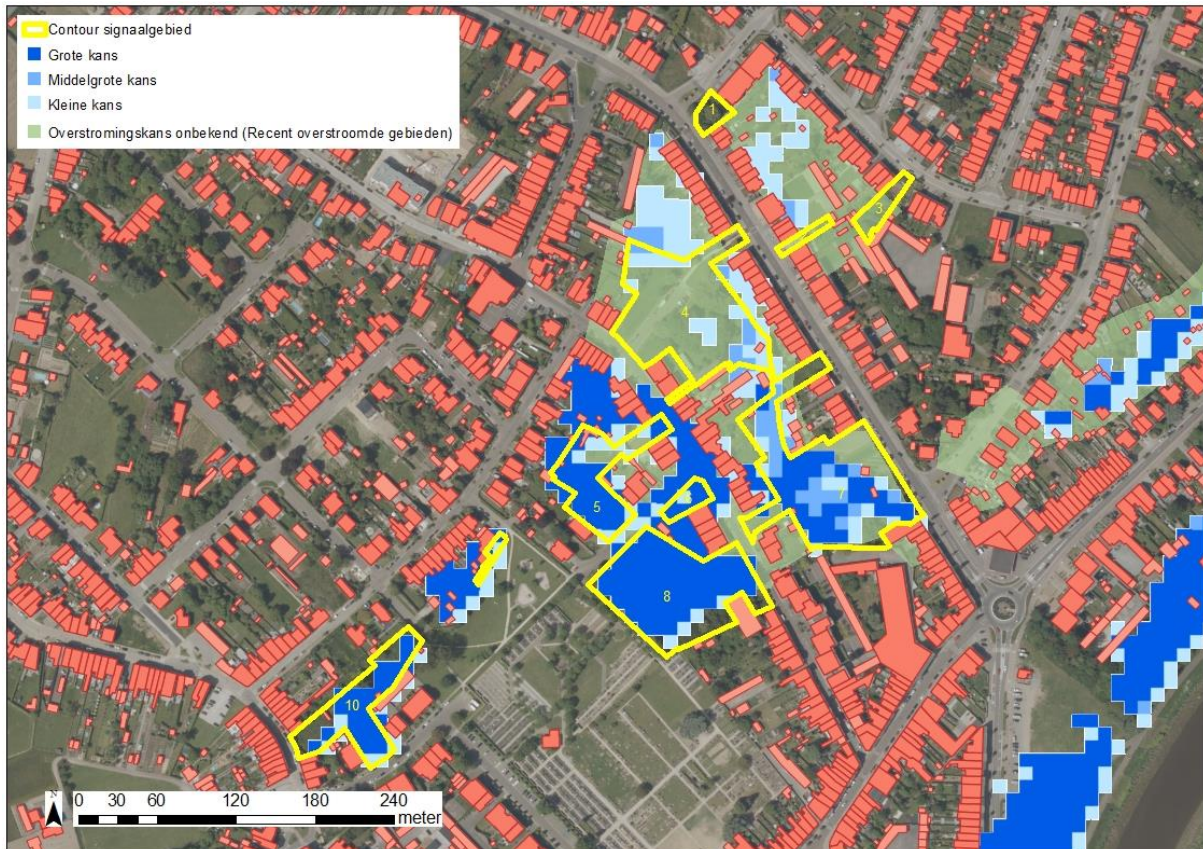
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De deelgebieden ten westen van de Rietlei (deelgebieden 5, 6, 8, 9, 10) kennen voornamelijk een grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkart. Ten oosten van de Rietlei kent de zone rond de Molenveldloop (deelgebied 7) een kleine, middelgrote tot grote kans op overstromingen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

De Meuleveldloop loopt door deelgebied 8 en 7. Vanaf de Lintsesteenweg 25 is ze ingebuisd om dan verderop thv de tuinen tussen de Lierssesteenweg en de Meertsveldstraat terug in open bedding, via het provinciaal overstromingsgebied Molenveldloop, verder af te stromen richting Grote Nete. Thv deelgebied 7 werd de oorspronkelijke loop van de Molenveldloop naar aanleiding van de overstromingen van september 98, in 2002 – 2003 recht getrokken, verbreed én verlegd (zie figuur) om meer water te kunnen bufferen. De natuurlijke loop van de Molenveldloop is hiermee verlaten en de waterloop werd gedimensioneerd als klein kanaaltje/afwateringsgracht. Nadien is het beheer van de waterloop overgedragen aan de provincie, DIW (Doorbraak 63).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

De gracht langs de tuinen tussen de Lintsesteenweg en de Rietlei in deelgebied 4 mondt uit in de Molenveldloop ter hoogte van het verbreedde deel.

Volgens de watertoetskaarten ligt het signaalgebied grotendeels in effectief overstromingsgevoelig gebied en in recent overstroomd gebied (ROG). Deelgebieden 5, 6, 8, 9 (grotendeels), de zuidelijke lob van deelgebied 10, de zuidwestelijke helft van deelgebied 7 en het merendeel van deelgebied 4 worden gekenmerkt door het bodemprofiel nat zandleem (lepz³) wat verwijst naar permanent natte gronden die vooral in lage depressies en beekvalleien voorkomen. Ze zijn niet infiltratiegevoelig volgens de watertoetskaart. Deelgebieden 1, 2, 3, 9 (deels) en het noordwestelijk deel van deelgebied 10 worden gekenmerkt als 'antropogeen' (vergraven) waarvan enkel deelgebied 2 niet infiltratiegevoelig is.

Volgens de bodemassociatiekaart heeft het aandachtsgebied te maken met verschillende types:

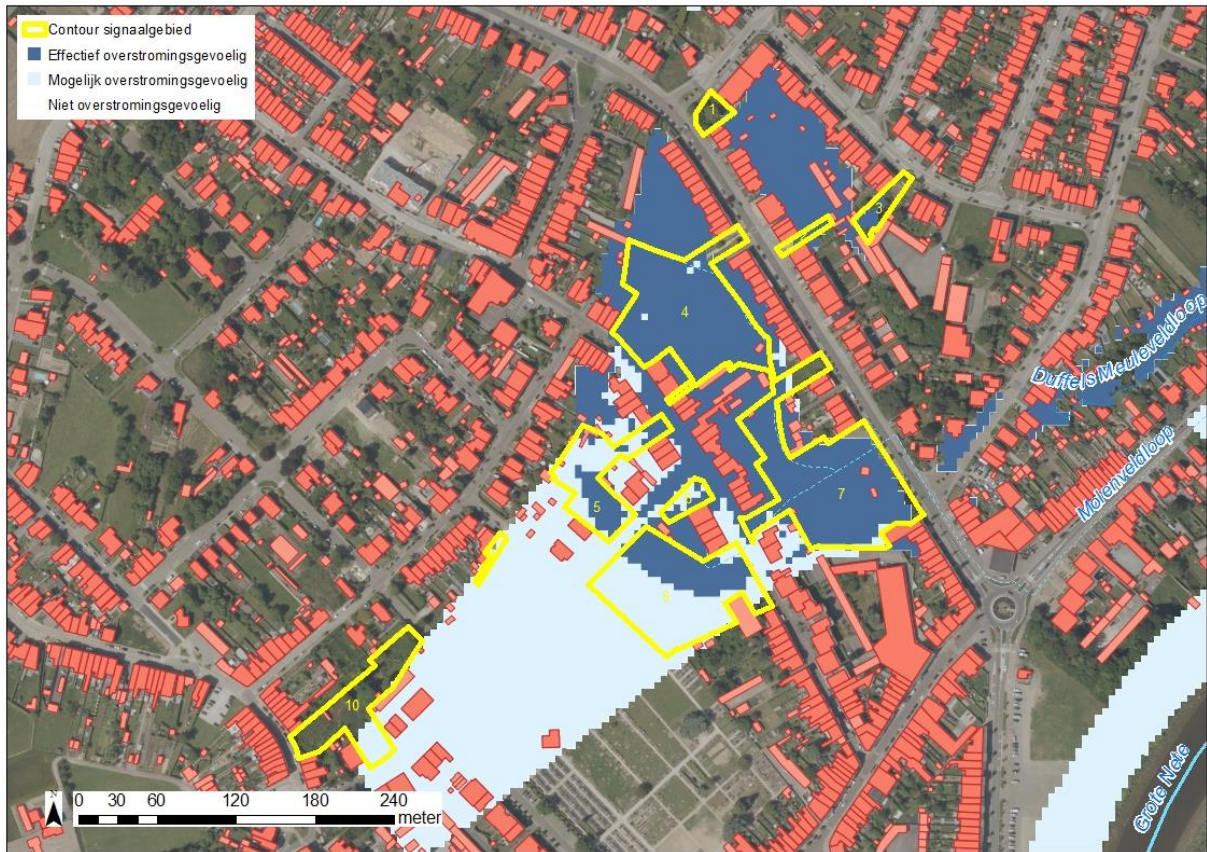
- natte licht-zandleem- en zandleemgronden met verbrokkelde textuur B horizont: deelgebieden 1, 2, 3, 4, 5, 6, en de meest noordelijke delen van 7 en 8;
- natte alluviale gronden zonder profielontwikkeling: het grootste deel van deelgebieden 7 en 8;
- natte zand- tot licht-zandleemgronden met kleur B horizont of met textuur B horizont: deelgebied 10.

³ DOV: Algemene kenmerken bodemseries **Lep**, Leb, Lec, Lef, Leg, Leh en Lem en complex LeP in de Zandstreek: Deze hydromorfe sterk gleyige grondwatergronden op zandleem hebben roestverschijnselen vanaf 20 cm en vertonen een reductiehorizont tussen 100 en 120 cm. Het zijn **permanent natte gronden** welke vooral in lage **depressies, beekvalleien (en riviervalleien)** voorkomen. Ze hebben een **hoge waterstand** en soms een verveende bovengrond. Ook in de zomer zijn ze vochthoudend. Ze zijn zeer geschikt voor weide. De componenten met een profielontwikkeling (. . b, . . c, . . f, . . h en . . m) zijn iets hoger gelegen en kunnen mits oordeelkundige drainering als akkerland gebruikt worden. [Naar Van Ranst E. en Sys C. \(2000\)](#)

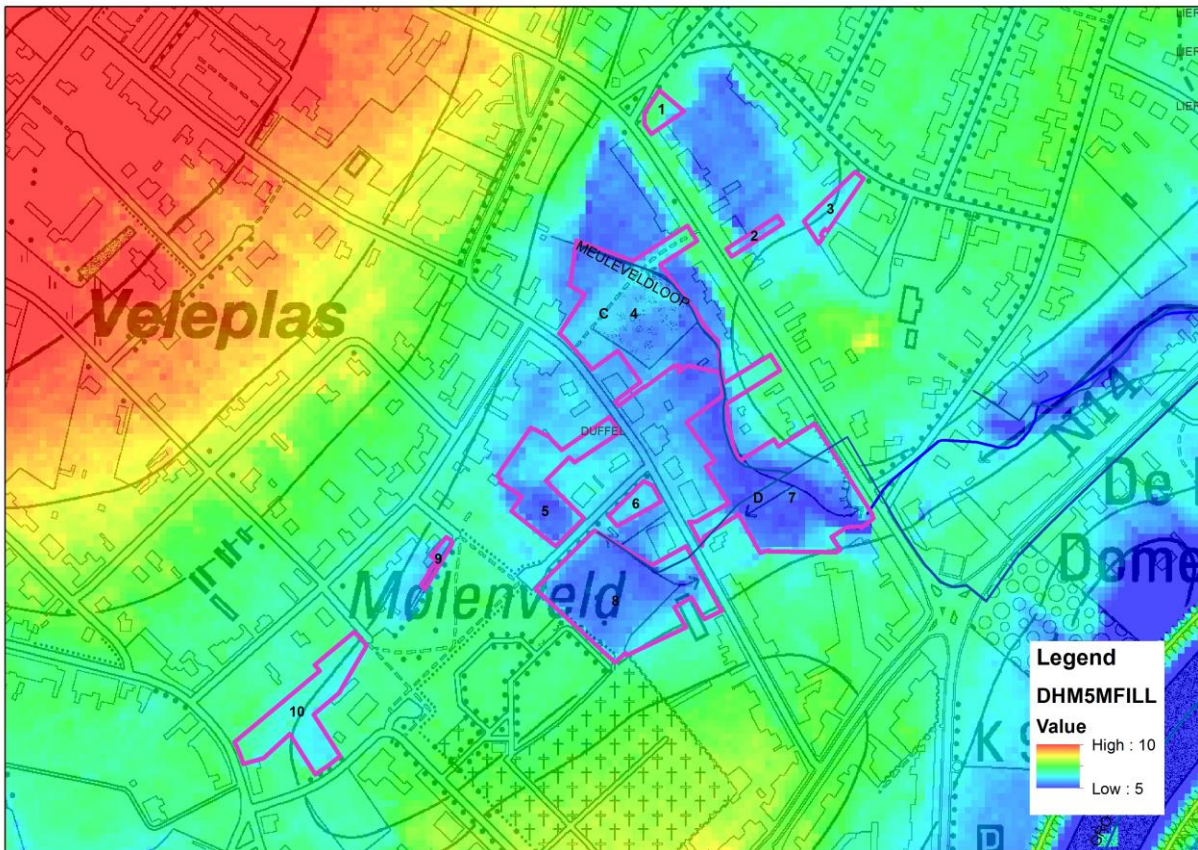


Figuur: De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Het signaalgebied is lager gelegen (DHM) dan de reeds ontwikkelde woongebieden ten noord-westen. Met uitzondering van de deelgebieden 1, 3, 10 (grotendeels) en een klein deel van deelgebied 9 maakt het signaalgebied volledig deel uit van de natuurlijke vallei (NOG) van de Molenveldloop en/of de Grote Nete waar de Molenveldloop, via het provinciaal overstromingsgebied Molenveldloop, in uitmondt.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron mercator)

Het rioleringsstelsel in de omgeving is nog volledig gemengd en wordt afgevoerd naar de collector aan de Lintstesteenweg. Het behoort tot het zuiveringsgebied van Duffel (RWZI te Hondiuslaan 83). Bij afkoppelingsprojecten zal bijkomend regenwater op het hydrologisch stelsel aangesloten moeten kunnen worden.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Vanuit het integraal waterbeleid wordt steeds gestreefd naar een optimaal behoud van de waterbergingsfunctie, vasthouden van water bovenstrooms en vertraagde afvoer. Elke vorm van ontwikkeling kan enkel mogelijk zijn mits rekening wordt gehouden met het watersysteem en er geen waterberging verloren gaat.

De kunstmatige ingrepen (rechttrekkingen, verlegging en inbuizingen) aan de Molenveldloop hypothekeren het natuurlijk functioneren van het watersysteem en houden steeds het risico in dat wateroverlastproblemen verlegd worden naar andere gebieden. Naar het watersysteem toe zijn deze vrij recente ingrepen, uitgevoerd in functie van verdere ontwikkeling van het gebied, bijgevolg nefast; zeker gezien de effectieve overstromingsgevoeligheid (watertoetskaart) en de grote kans op overstromingen (overstromingsgevaarkaart) van diverse deelgebieden. De verlegging en rechttrekking van de Molenveldloop en gedeeltelijke dimensionering als kanaaltje is in tegenstrijd met het principe van het Decreet Integraal Waterbeleid waarin duidelijk wordt gesteld dat het watersysteem - als essentieel onderdeel van het fysisch systeem –ruimtelijk structurerend is.

Ook de bodemkaart bevestigt het belang van het signaalgebied binnen het watersysteem. Kenmerkend voor meerdere deelgebieden is het bodemprofiel nat zandleem wat wijst op permanente

natte gronden die voornamelijk voorkomen in lage depressies, beek- en riviervalleien en op een hoge waterstand.

Indien bijkomende ontwikkeling overwogen wordt, mag dit geen achteruitgang van het natuurlijk functioneren van het watersysteem veroorzaken. Ondanks de kunstmatige ingrepen blijft het dus essentieel dat de Molenveldloop over haar volledige lengte de nodige ruimte krijgt binnen haar natuurlijke vallei. Enerzijds dient er rekening gehouden met de van nature hoge grondwaterstanden en anderzijds mag het waterbergend vermogen niet worden gecompromitteerd door ophogingen. Als terreinen ontwikkeld worden, zal er in nauw overleg met de waterbeheerder voldoende bijkomende buffering voorzien moeten worden.

Voor sommige deelgebieden kan het tevens opportuun zijn om een herbestemming te overwegen die moet toelaten om het gebied zodanig in te richten dat het op langere termijn ingezet kan worden voor regenwaterbuffering van het reeds ontwikkelde woongebied rond het signaalgebied dat momenteel nog een gemengd rioleringsstelsel heeft.

Voor de infiltratiegevoelige zone moet bij een mogelijke ontwikkeling rekening gehouden worden met de verminderde infiltratie van hemelwater naar het grondwater. Infiltratievoorzieningen als compenserende maatregel zijn hier aangewezen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Via het BPA Veleplas ten westen van de Rietlei (deelgebieden 5, 6, 8, 9, 10) wordt het signaalgebied volgens de gemeente grotendeels gevrijwaard. Een verdere actie tot herbestemming lijkt in eerste instantie overbodig, zeker wat betreft deelgebied 9 dat grenst aan het geplande groengebied en deelgebied 10 dat overlapt met het binnengebied/tuinen/parking. Ook de deelgebieden 5 en 8 grenzen aan een groot binnengebied/tuin (zie bijlagen BPA Veleplas).

De verkaveling Broekstraat, ten oosten van de Rietlei thv deelgebied 4,a dateert van 1999 en is ondertussen vervallen. 5 percelen hiervan zijn in eigendom van de gemeente, 5 percelen zijn in privé-eigendom. De waterproblematiek is gekend. De gracht langs de tuinen tussen de Lintsesteenweg en de Rietlei wordt amper door de aangelanden onderhouden. Binnen Doorbraak 63 werd vooropgesteld deze gracht op te nemen als 'gracht van algemeen belang'. Enkel voor het perceel sectie A nr. 465V2 ziet de gemeente Duffel nog ontwikkeling mogelijk met een afbouwproject.

Na de aanleg van de afwateringsgracht als verlegging van de waterloop verwacht de gemeente geen wateroverlastproblemen meer ter hoogte van deelgebied 7. Ter hoogte van de oorspronkelijke bedding zijn ontwikkelingsinitiatieven lopende van private eigenaars.



Figuur: Situering van perceel sectie A nr. 465V2 (nummering 4b) binnen deelgebied 4.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor deelgebied 7 lopen er bij de gemeente Duffel besprekingen voor een inbreidingsproject.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. De gemeente Duffel was hiervoor verontschuldigd en werd voor terugkoppeling hierover op 06/11/2014 telefonisch gecontacteerd (dhr. Tim Calluy). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Duffel op 01/06/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Christophe Van Slagmolen (diensthoofd Technische Dienst Duffel), Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, afdeling Gebieden & Projecten), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), (Tom Gabriëls (bekkencoördinator Netebekken), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente Duffel op 13/05/2016. Aanwezigen: Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Rita Bellens (Schepenen van oa Ruimtelijke Ordening Duffel), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Op 06/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Deelgebied 4 exclusief perceel sectie A nr. 465V2:

Het functioneel blijven van deelgebied 4 (exclusief perceel sectie A nr. 465V2) als waterbergingsgebied is essentieel. Een herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem is aangewezen. De afvoerfunctie van de bestaande gracht aan de rand van de percelen tussen de Rietlei en de Lintsesteenweg wordt gegarandeerd door ze als gracht van algemeen belang te klasseren en optimaal in te schakelen in het vasthouden, bergen en in laatste instantie vertraagd afvoeren van regenwater naar de Molenveldloop.

Het gemengd rioleringsstelsel mag niet verder belast worden met regenwater. Bij afkoppelingsprojecten in de omringende straten, kan het regenwater, na maximalisatie van eventuele infiltratiemogelijkheden en hergebruik van regenwater, zonder inbuizing of drainage richting achterliggend gebied/gracht afgeleid voor lokale opvang en buffering en dit zonder omweg via een (toekomstige) RWA-leiding.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Deelgebieden 5, 6, 8, 9, 10

Deze deelgebieden overlappen met het BPA Veleplas dat voldoende open ruimte laat om compatibel met het watersysteem in te richten. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn niet uitgesloten maar dienen uitdrukkelijk rekening te houden met het watersysteem. Zo mag er geen verlies van ruimte voor water optreden, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling.

Het gemengd rioleringsstelsel mag niet verder belast worden met regenwater. Na maximalisatie van eventuele infiltratiemogelijkheden en hergebruik van regenwater, dient het regenwater zonder inbuizing of drainage richting de open binnengebieden afgeleid voor lokale opvang en buffering en dit zonder omweg via een (toekomstige) RWA-leiding.

Deelgebied 4, perceel sectie A nr. 465V2

Perceel sectie A nr. 465V2 kan ontwikkeld worden mits voldoende rekening wordt gehouden met het watersysteem. Een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast is van toepassing. Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden,. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel.

Deelgebied 7:

Het lopende ontwikkelingsproject in deelgebied 7 dient afgestemd op de waterproblematiek. Een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast is van toepassing. Een eerste inschatting van de provincie Antwerpen, dienst integraal Waterbeleid geeft de nodige te voorziene buffervolumes zowel bij ontwikkeling van de terreinen in de huidige situatie als rekening houdend met bijkomende afkoppeling van verharde oppervlakte van de riolering naar de Molenveldloop. Bij het verdere traject van het ontwikkelingsproject is nauw vooroverleg met DIW aangeraden, waar dan op projectmaat de voorwaarden meer in detail kunnen toegelicht worden.

A: watertoets

Deelgebieden 1, 2, 3,

Deze deelgebieden vormen kleinere snippers tussen reeds ontwikkeld gebied en impliceren enkel een bestendiging van de huidige toestand. Het toepassen van de watertoets volstaat.

Instrument:

niet bepaald

Initiatiefnemer:

niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied bestaat uit 10 deelgebieden. Ten oosten van de Rietlei ligt het signaalgebied voornamelijk in effectief overstromingsgevoelig gebied en kent het een grote tot kleine overstromingskans op de overstromingsgevaarkaarten; ten westen ligt het zowel in effectief als mogelijk overstromingsgevoelig gebied en kent het een grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaarten.

Deelgebied 4 exclusief perceel sectie A nr. 465 V speelt een belangrijke rol als waterbergingsgebied. Een herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem (optie C) wordt gerealiseerd. Hierbij dient rekening gehouden met de bergingsnoden en het natuurlijk functioneren van het watersysteem, waarbij de bestaande gracht aan de rand van de percelen tussen de Rietlei en de Lintsesteenweg (te klasseren als gracht van algemeen belang) optimaal wordt ingeschakeld in het vasthouden, bergen en in laatste instantie vertraagd afvoeren van regenwater naar de Molenveldloop. In tussentijd wordt ontwikkeling vermeden door geen nieuwe vergunningen af te leveren.

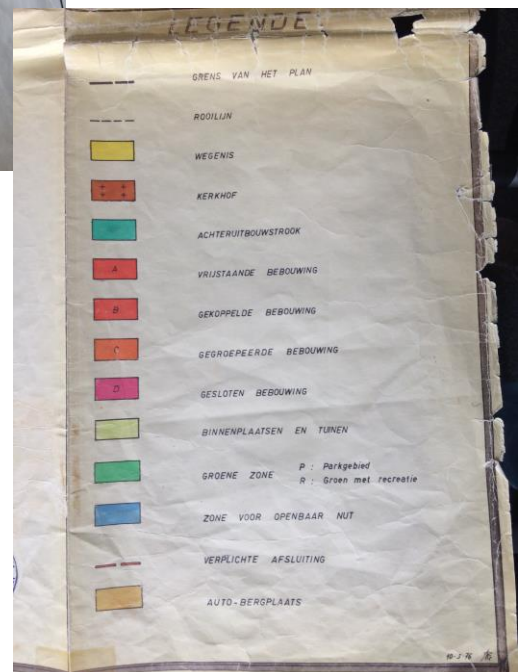
Voor deelgebieden 5, 6, 7, 8, 9, 10 en perceel sectie A nr. 465V van deelgebied 4 is een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van toekomstige woningen tegen wateroverlast van toepassing. Zo mag er geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat tuinen overstroombaar moeten blijven en eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ifv bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op het eigen perceel. Voor deelgebied 7 is reeds een ontwikkelingsplan lopende. Vooroverleg met de bevoegde waterbeheerder is noodzakelijk om reeds in het beginstadium rekening te houden met de nodige te voorziene buffervolumes zowel bij de ontwikkeling van de terreinen in de huidige situatie als rekening houdend met bijkomende afkoppeling van verharde oppervlakte van de riolering naar de Molenveldloop.

Voor deelgebieden 1, 2 en 3 volstaat de watertoets. *Beslissing Vlaamse Regering d.d.*

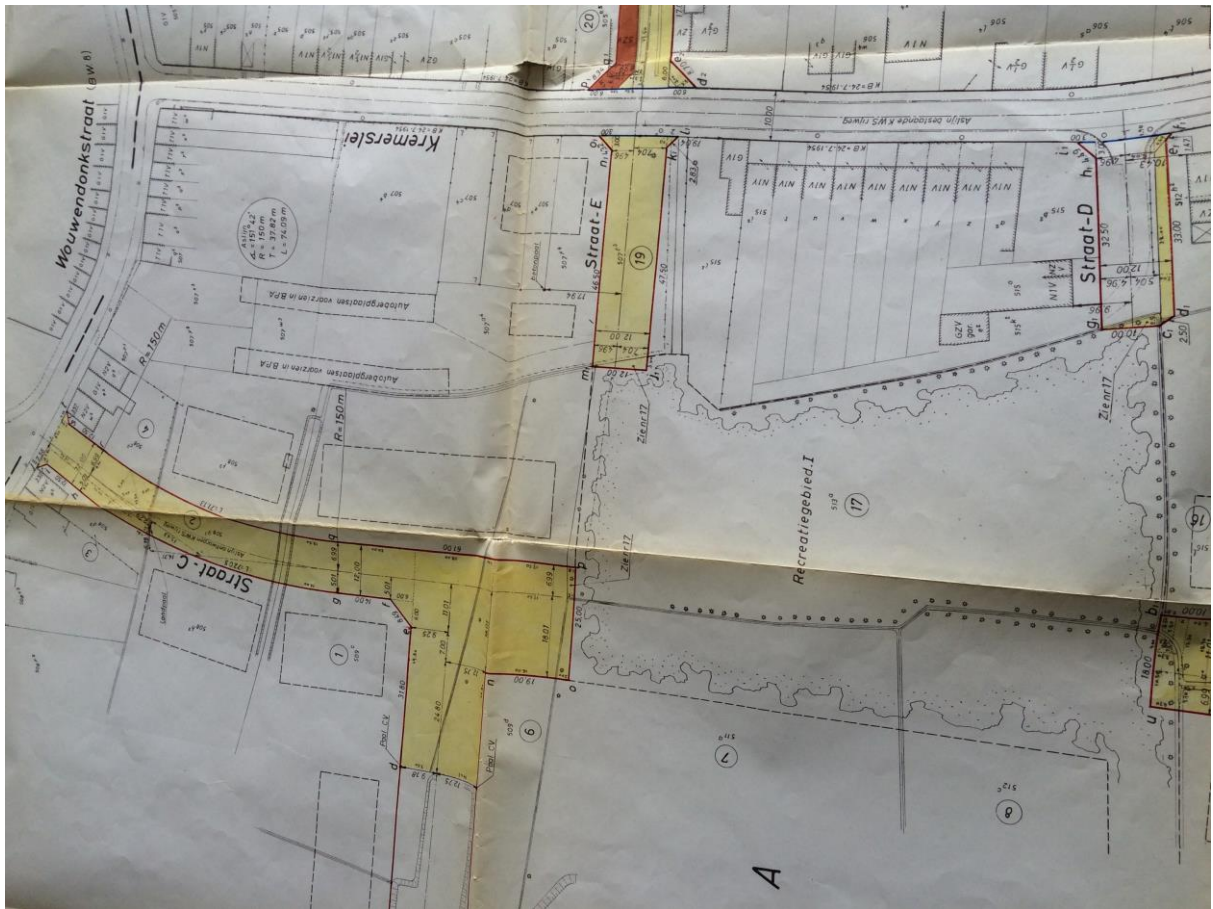
Aan te vullen

Bijlage

Bijlage 1 : BPA Veleplas van toepassing (16/09/77 KB).



Excerpt uit het aanvullingsplan BPA Veleplas 1/6/79 KB



Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MIJLSTRAAT (SG_R3_NET_04)

DUFFEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Mijlstraat" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de lokale besturen

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Duffel

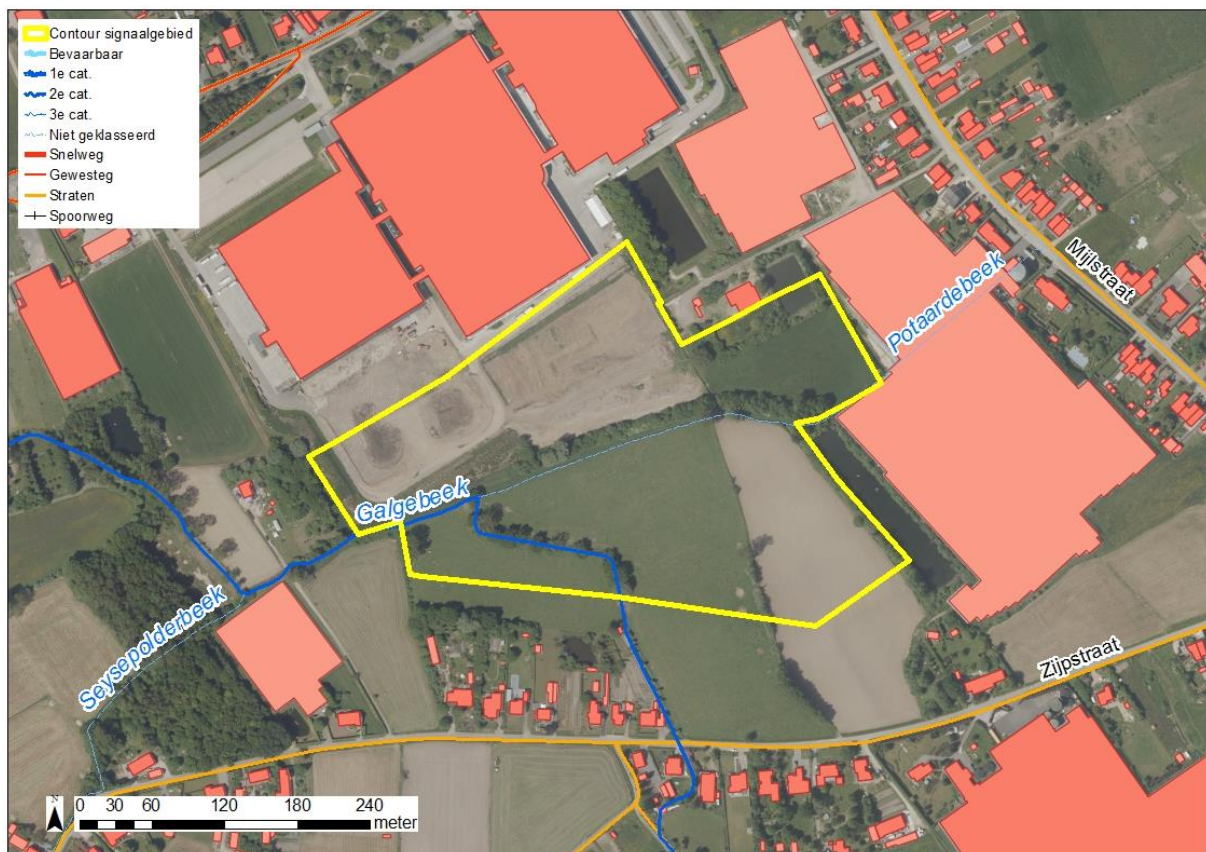
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt in het binnengebied tussen de Zijpstraat, de Oude Liersebaan en de Mijlstraat.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Galgebeek (2de categorie) en de Potaardebeek (niet geklasseerd) doorkruisen het signaalgebied.

Oppervlakte: 9,0097 ha



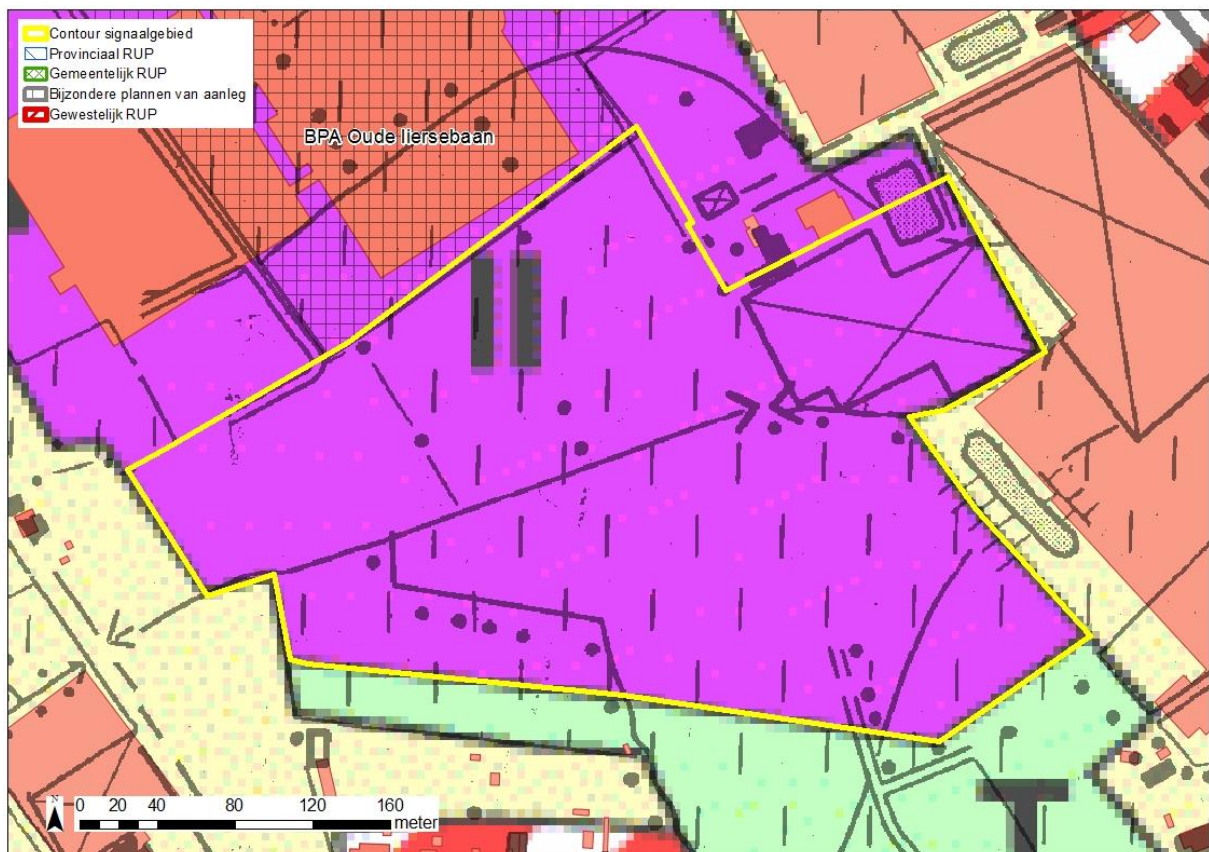
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de gewestplanbestemming 'Industriegebied'.

Globale beschrijving:

Het Industrie ten zuiden van de Potaardebeek en ten zuiden de Galgebeek na monding van de Potaardebeek is in gebruik als landbouwgebied met hoge impact. Dit betekent dat de gronden belangrijk zijn voor de bedrijfsvoering van de landbouwer. Ten noorden van de Potaardebeek en de Galgenbeek (na monding van de Potaardebeek) bevindt zich langs de zijde van de waterlopen een opgehoogde bufferstrook. Achter de bufferstrook liggen twee vijvers en weiland. Het geheel is eigendom van Reynaers Aluminium nv.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het industriegebied is voor een groot deel effectief overstromingsgevoelig. Het betreft een nog onbebouwd gebied van een voldoende groot oppervlakte (> 2ha). De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het industriegebied wordt zoveel mogelijk volgens de perceelgrenzen afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming industriegebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 Overstromingsgevaarkaart

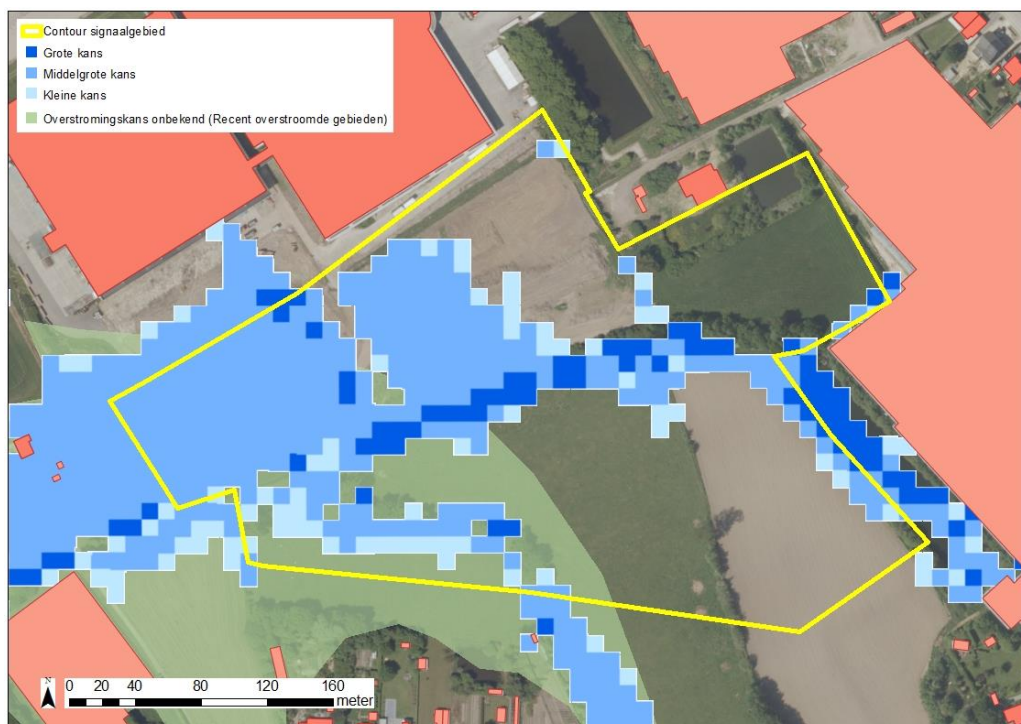
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Een groot deel van het signaalgebied kent een middelgrote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 Klimaattoets

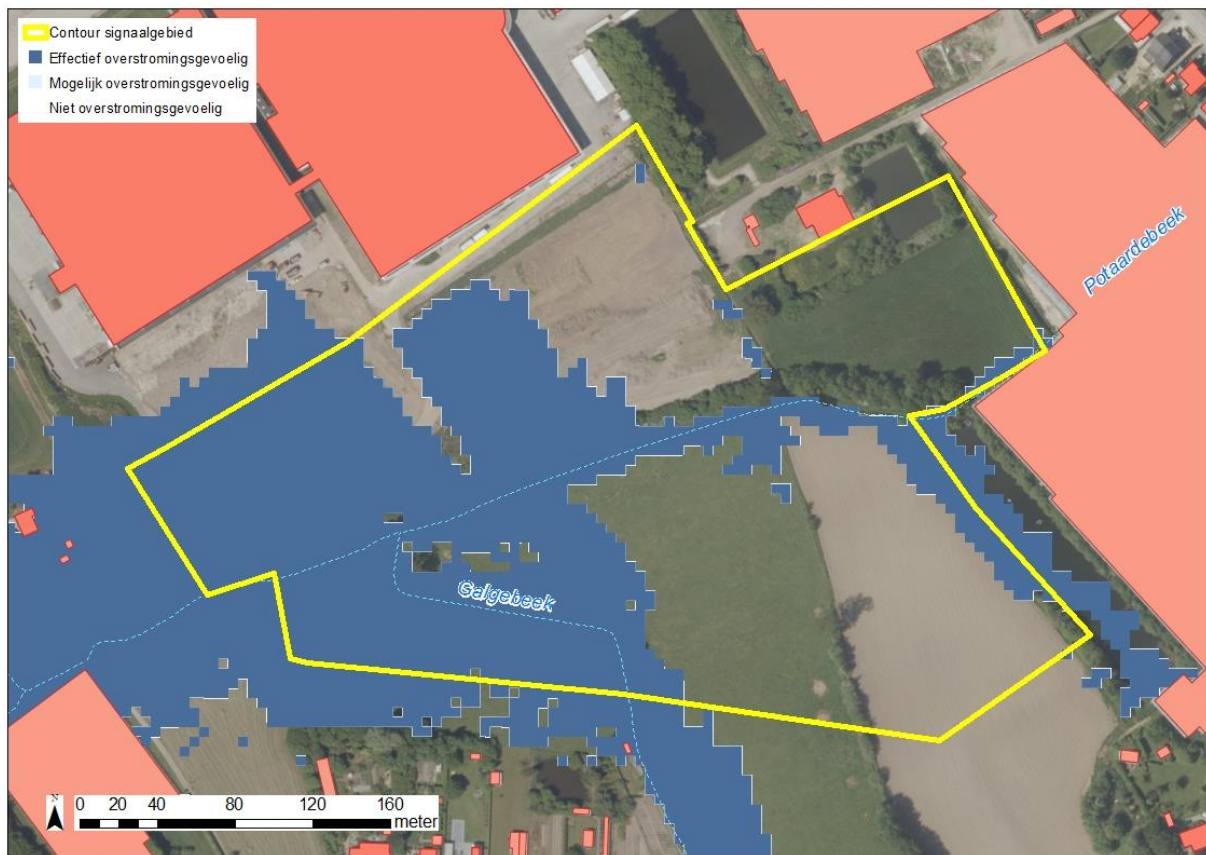
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Deze kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de orbp-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het zuidwestelijk deel van het signaalgebied ligt in recent overstromd gebied (ROG) en volgens de watertoetskaart in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het kent een middelgrote (deels grote) kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart.

In de oostelijke helft van het signaalgebied is een strook effectief overstromingsgevoelig gebied afgebakend langs de Potaardeloop.



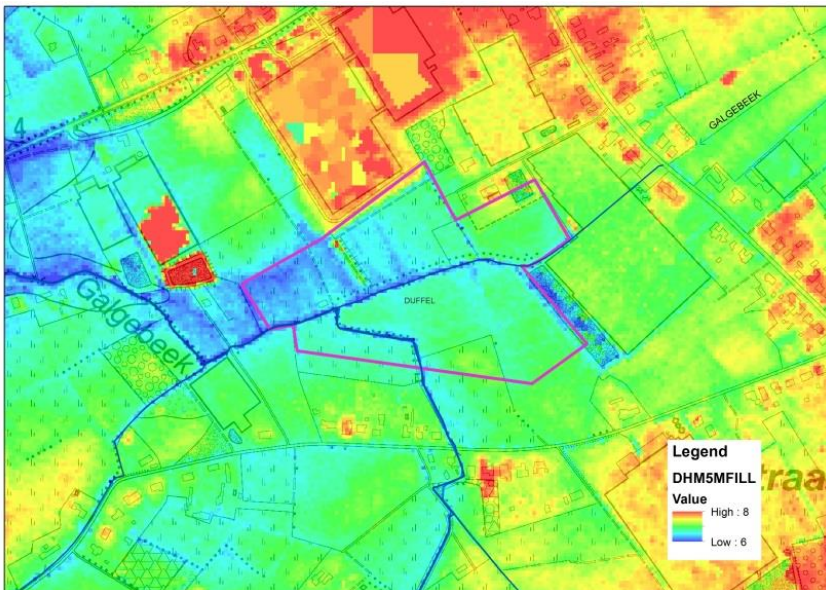
Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



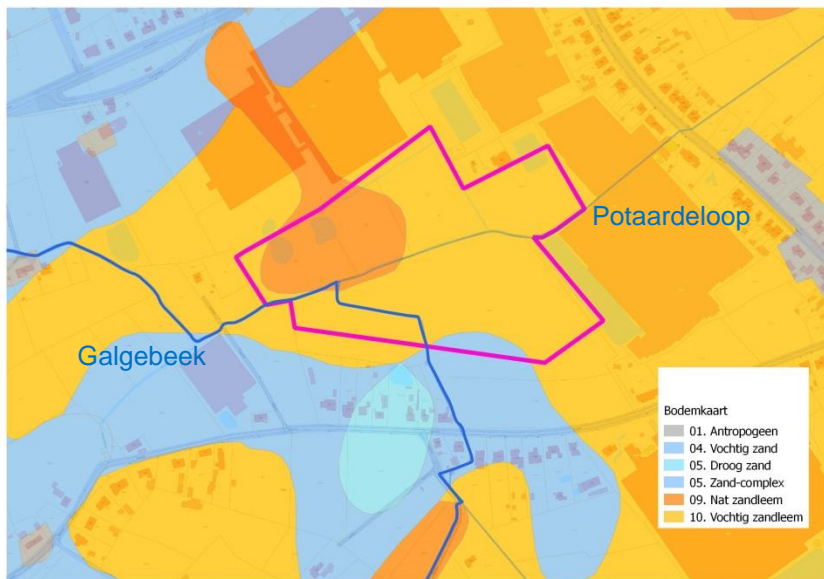
Figuur: De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Volgens het digitaal Hoogtemodel is het signaalgebied lager gelegen en helt het verder af naar het westen.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (bron mercator)

Het signaalgebied wordt volgens de bodemkaart gekenmerkt door drie verschillende bodems. De zuidelijke zone wordt begrenst door vochtig zand; het westelijk deel op rechteroever van de Potaardeloop bestaat uit nat zandleem, de rest van het signaalgebied bestaat uit vochtig zandleem. De bodemassociatiekaart duidt het signaalgebied aan als natte zand- tot licht-zandleemgronden met kleur B horizont of met textuur B horizont. Met uitzondering van de zone nat zandleem, is infiltratie mogelijk volgens de watertoetskaart.



Figuur: Bodemkaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Voor de zones gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied en aangeduid als middelgrote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart heeft een ontwikkeling vermoedelijk een significant effect op het watersysteem. Dit wordt in eerste instantie best voorkomen en slechts in tweede instantie gecompenseerd. Ontwikkeling van het gebied zou het watersysteem onder druk kunnen zetten en wateroverlast in de omgeving of verder stroomafwaarts versterken.

Hoewel het deel van het signaalgebied aan recheroever van de Potaardeloop en de Galgebeek na monding van de Potaardeloop, effectief overstromingsgevoelig is en een middelgrote overstromingskans kent op de overstromingsgevaarkaart bleek na terreinbezoek dat deze zone afgesneden is van de twee waterlopen door een aangelegde en begroeide dijk die dienst doet als groenbuffer voor het industriegebied. Vanuit het waterbeleid wordt gestreefd naar een optimaal behoud van de waterbergingsfunctie, vasthouden van water bovenstrooms en vertraagde afvoer. Elke vorm van ontwikkeling kan enkel mogelijk zijn mits rekening wordt gehouden met het watersysteem en er geen waterberging en infiltratiecapaciteit verloren gaat.

Voor de zones buiten effectief overstromingsgevoelig gebied volstaat de watertoets.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het GRS Duffel werd goedgekeurd door de bestendige deputatie van de provincie Antwerpen op 15 maart 2007. Dit is vóór doorbraak 63.

Uit het richtinggevende gedeelte GRS Duffel:

Het RSV selecteert Duffel als economisch netwerk van het Albertkanaal. De provincie is bevoegd voor de afbakening van bijkomend regionale bedrijventerreinen in deze specifieke economische knooppunten. De gemeente suggereert om geen bijkomend regionaal bedrijventerrein te voorzien, gezien de recente gewestplanwijziging voor het bedrijf Reynaers en de nog realiseerbare oppervlakte op het regionale bedrijventerrein Stocletlaan. De gewestplanwijziging rond het bedrijf Reynaers voorziet in 16 ha bijkomend regionaal bedrijventerrein.

Er wordt geen melding gemaakt van de Galgebeek met betrekking tot het industriegebied Reynaers nv. Wel geeft het richtinggevend gedeelte volgende ontwikkelingsperspectieven voor lokale natuurlijke elementen zoals 'grachtenstelsels en andere waterlopen dan de Goorbosbeek, de Babbelsebeek en de Ifterbeek:

De gemeente staat in voor de waterbeheersing en de duurzame natuurlijke ontwikkeling van de niet gecategoriseerde grachten en waterlopen en de waterlopen categorie 3. De algemene ruimtelijke doelstellingen die daarbij worden nagestreefd zijn de verbetering van de structuur- en biologische kwaliteit door een ecologisch beheer en inrichting. Een natuurlijke inrichting van de beek en het bijhorende valleigebied verhoogt het waterbergend vermogen waardoor de kans op ongecontroleerde/ongewenste overstromingen vermindert. De gemeente voorziet in het ruimtelijk beleid steeds voldoende ruimte rondom deze waterlopen door de maximale vrijwaring van de valleigebieden. De waterlopen stellen randvoorwaarden voor de inplanting van glastuinbouwbedrijven in het agrarisch gebied en ten opzichte van nieuwe bebouwing in de woonzones (vooral met betrekking tot buffering).

4.3 Lopende initiatieven:

In januari 2015 werd een uitbreiding van de industriële site Reynaers Aluminium nv vergund. Het betreft de zone ten noorden van de Galgenbeek (rechteroever). Een infiltratiebekken werd hierbij voorzien midden in het effectief overstromingsgevoelig gebied. Twee buurtbewoners diende beroep in tegen de vergunning waardoor het dossier hernomen werd bij de Deputatie Antwerpen. De beroepschriften handelden niet over de waterproblematiek. In zitting van 16 april werd de beroepsprocedure afgerond. De beroepsschriften werden onontvankelijk verklaard waardoor de deputatie geen inhoudelijke uitspraak deed in het dossier en de vergunning van kracht is.

Op 27/05/2015 verleenden de Provincie Antwerpen-DIW advies i.h.k.v. een milieuvergunningaanvraag. Verkeerdelijk werd in de stedenbouwkundige vergunning van januari 2015 geen watertoets - advies gevraagd aan de Provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid en beheerder van de Galgenbeek sinds doorbraak63. Opmerkelijk is ook dat slechts enkele maanden na de selectieprocedure van de signaalgebieden reeks 3, dat in overleg met alle betrokkenen gebeurde, alsnog een vergunning tot uitbreiding werd afgeleverd binnen effectief overstromingsgebied op basis van plannen waar geen melding werd gemaakt van de Galgenbeek.

Gezien de hoogdringendheid in dit dossier werd de opmaak van een ontwerp-startbeslissing niet afgewacht en afzonderlijk overleg opgestart tussen de gemeente Duffel, Provincie Antwerpen - Dienst Integraal Waterbeleid en vertegenwoordigers van Reynaers nv. Dit overleg vond plaats op 09/06/2015

Hierbij werd overeengekomen dat men compensatie voor hun verharding én compensatie voor het ingenomen overstromingsvolume voorziet. Voor de verharding werd meer bepaald gevraagd 250 m³/ha te voorzien in een infiltrerende voorziening (cfr. gewestelijke hemelwaterverordening) en daarbovenop een extra buffer van 100 m³/ha te voorzien welke voorzien is van een debietsbeperker (20 l/s per ha). Voor het overstromingsvolume bleek uit het hydrologisch model van de waterloop dat het om een compensatie van 4000 m³ ging.

Op 13/08/2015 vond er een opvolgoverleg plaats waaruit bleek dat deze voorwaarden verwerkt werden in een (voor)ontwerp. Op 30/11/2015 werd er een Stedenbouwkundige Vergunning afgeleverd ([Bijlage 1](#)).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. De gemeente Duffel was hiervoor verontschuldigd en werd voor terugkoppeling hierover op 06/11/2014 telefonisch gecontacteerd (dhr. Tim Calluy). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Duffel op 01/06/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Christophe Van Slagmolen (diensthoofd Technische Dienst Duffel), Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, afdeling Gebieden & Projecten), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst

Integraal waterbeleid), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), (Tom Gabriëls (bekkencoördinator Netebekken), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente Duffel op 13/05/2016. Aanwezigen: Tim Calluy (stedenbouwkundige ambtenaar Duffel), Rita Bellens (Schepen van oa Ruimtelijke Ordening Duffel), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (planningsverantwoordelijke Netebekken).

Op 06/06/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Nvt

B: maatregelen met behoud van bestemming

Op 30/11/2015 werd er een Stedenbouwkundige Vergunning afgeleverd voor een uitbreiding van Reynaers nv. Hierbij werden de voorwaarden van de Provincie Antwerpen Dienst Integraal Waterbeleid gevolgd (voor de voorwaarden: zie lopende initiatieven). Om deze reden valt het signaalgebied onder optie B

A: watertoets

Voor de niet effectief overstromingsgevoelige zone binnen het signaalgebied volstaat het toepassen van de watertoets.

Instrument:

n.v.t.

Initiatiefnemer:

n.v.t.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied, bestemd als industriegebied is voor een groot deel effectief overstromingsgevoelig. Op 30/11/2015 werd er een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd voor een uitbreiding van Reynaers nv op de effectief overstromingsgevoelige delen van het signaalgebied. Hierbij werden de voorwaarden van de Provincie Antwerpen Dienst Integraal Waterbeleid, zoals weergegeven onder de rubriek 'lopende initiatieven' gevolgd. Om deze reden valt het signaalgebied onder ontwikkelingsperspectief B. Na uitvoering van de vergunde werken, is plaatsbezoek ter handhaving van de gemaakte afspraken door de gemeente aan te raden.

Voor de niet effectief overstromingsgevoelige zone binnen het signaalgebied volstaat het toepassen van de watertoets (ontwikkelingsperspectief A).

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

8 Bijlage

- 1) Stedenbouwkundige vergunning afgeleverd op 30/11/2015

STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING: Reynaers Aluminium

Gemeentelijk dossiernummer: B/2015/134

Het college van burgemeester en schepenen heeft de aanvraag ingediend door **NV Reynaers Aluminium, met als adres Oude Liersebaan 266 , 2570 Duffel**, ontvangen.

De aanvraag, die per beveiligde zending werd verzonden op 21/08/2015, werd ontvangen op 21/08/2015.

Het resultaat van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek werd verzonden op 10/09/2015.

De aanvraag heeft betrekking op een terrein met als adres **2570 Duffel, Oude Liersebaan 266 en met als kadastrale omschrijving DUFFEL 2 AFD, sectie C, nr(s) 0326B, 0328, 0329, 0330, 0338B, 0340F, 0346F 2, 0346H 2, 0347S, 0347Y, 0347Z, 0348A, 0353D 2, 0353E 2, 0353H 2, 0379B, 0380A, 0384**

Het betreft een aanvraag tot het aanleggen van een overstromings-compensatiegebied met bijhorende ophoging en afgraving, het aanleggen van aarden bermen (ophoging), het kappen van een aantal bomen en het aanleggen van een bos door aanplanting en bezaaiing.

Het college van burgemeester en schepenen heeft deze aanvraag onderzocht, rekening houdend met de terzake geldende wettelijke bepalingen, in het bijzonder met de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de uitvoeringsbesluiten.

Openbaar onderzoek

De aanvraag werd openbaar gemaakt van 17/09/2015 tot 16/10/2015 volgens de regels vermeld in het uitvoeringsbesluit betreffende openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen. Er werden 2 bezwaarschriften ingediend.

Advies gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar

De gemeente is ontvoegd. Bijgevolg moet het advies van de gewestelijk stedenbouwkundige ambtenaar niet worden ingewonnen.

Advies gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar

De gemeentelijk stedenbouwkundige ambtenaar heeft volgende elementen aangewezen om te worden opgenomen in voorliggende beslissing:

Gelet dat de aanvraag het aanleggen van een overstromings-compensatiegebied met bijhorende ophoging en afgraving, het aanleggen van aarden bermen (ophoging), het kappen van een aantal bomen en het aanleggen van een bos door aanplanting en bezaaiing betreft;

Gelet dat het goed gelegen is binnen het agrarisch gebied, bufferzone en gebied voor milieubelastende industrieën volgens het vastgestelde gewestplan Mechelen;

Gelet dat het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft, gelegen is binnen een bijzonder plan van aanleg nr 15, BPA Oude Liersebaan; het blijft de bevoegdheid van de overheid de aanvraag te toetsen aan de algemene en bijzondere voorschriften van het BPA;

Gelet de aanvraag deels gelegen is in het agrarisch gebied en bufferzone waardoor de aanvraag als zonevreemd wordt beschouwd en een openbaar onderzoek vereist is;

Gelet dat tijdens het gehouden openbaar onderzoek 2 bezwaarschriften werden ingediend over:

- De toegankelijkheid om de Galgebeek te ruimen;
→ Er zal moeten voldaan worden aan de opgelegde voorwaarden van het agentschap Bos en Groen en de dienst Integraal Waterbeleid waarin gevraagd wordt om over de ganse lengte van de Galgebeek de nodige ruimte te voorzien voor het ruimen van de beek;
- De wateroverlast die er momenteel is op een stuk grond;
→ Er zal moeten voldaan worden aan de opgelegde voorwaarden van de dienst Integraal Waterbeleid. Voorliggende aanvraag beoogt net het voorzien van meer ruimte voor water waardoor in alle redelijkheid kan gesteld worden dat eventuele wateroverlast zal afnemen;

Gelet dat de aanvraag esthetisch aanvaardbaar is;

- Gezien het gunstig advies van de Provincie Antwerpen, Departement Leefmilieu, dienst integraal Waterbeleid van 21/10/2015 met als ref. WAMA-2015-0196, mits rekening gehouden met de opgelegde voorwaarden;
- Gezien het gunstig advies van de Provinciale dienst Antwerpen, agentschap voor Natuur en Bos, van 15/09/2015 met als ref. BA/15-08062, mits voldaan wordt aan de opgelegde voorwaarden;
- Gezien het gevraagde advies aan Wegen en Verkeer van 11/09/2015 en waarvoor tot op heden nog geen advies is uitgebracht;
- Gezien uit de bijgevoegde project-MER screening blijkt dat te verwachten negatieve milieueffecten niet aanzienlijk zijn;
- Gezien de aanvraag de goede ruimtelijke ordening niet in het gedrang brengt;
- Gezien de aanvraag stedenbouwkundig verantwoord is;

Bij besluit van de gemeenteraad van 14 november 2013 werd de Potaerdebeek (gelegen tussen Galgebeek en Mijlstraat) geherwaardeerd naar gracht van algemeen belang. Met deze herwaardering geeft de gemeente aan dat zij het onderhoud van deze gracht verder zal blijven opnemen.

Ten behoeve van het beheer van deze grachten zal een erfdienstbaarheid gevestigd worden met betrekking tot het recht van doorgang voor personeelsleden van het bestuur en de aangestelden die met de uitvoering van werken aan de gracht zijn belast. Deze erfdienstbaarheidszone bedraagt 3 meter langs beide zijden van de gracht. De breedte geldt vanaf de kruin van de gracht.

Watertoets: het perceel is gelegen in mogelijk en effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de watertoetskaarten. In alle redelijkheid kan geoordeeld worden dat mits stipte naleving de voorwaarden van het advies van de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen, geen nadelige effecten aan het watersysteem zullen optreden en de overstromingsgevoeligheid zal afnemen op niveau van de percelen van Reynaers aluminium, en daarbuiten. Voorliggende aanvraag, gelegen in een signaalgebied reeks 3, beoogt net eventuele overstromingsrisico's te verminderen door het creëren van ruimte voor water door het afgraven van een deel van het maaiveld.

- **De voorwaarden opgelegd in het advies van de Provincie Antwerpen, Departement Leefmilieu, dienst integraal Waterbeleid, dienen stipt nageleefd te worden;**
- **De voorwaarden, opgelegd in het advies van de Provinciale dienst Antwerpen, agentschap voor Natuur en Bos, dienen stipt nageleefd te worden. Er moet een voorstel voor het toegankelijk maken van het gebied voor recreatief medegebruik worden uitgewerkt en in samenspraak met het schepencollege;**
- **Een erfdiensdienstbaarheidszone van 3m vanaf de kruin van de grachten van algemeen belang moet aan beide zijden ten alle tijde vrij gehouden worden voor onderhoud.**

Het college van burgemeester en schepenen heeft kennis genomen van het advies van de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar, uitgebracht op 26/11/2015. Het advies is gunstig.

BIJGEVOLG BESLIST HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN IN DE ZITTING VAN 30/11/2015 HET VOLGENDE:

Het college van burgemeester en schepenen geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is:

- 1) het college van burgemeester en schepenen per aangetekende brief op de hoogte te brengen van het begin van de handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die handelingen.

BIJZONDERE VOORWAARDEN:

De vergunning wordt afgegeven onder volgende voorwaarden:

De voorwaarden opgelegd in het advies van de Provincie Antwerpen, Departement Leefmilieu, dienst Integraal Waterbeleid, dienen strikt nageleefd te worden;

De voorwaarden, opgelegd in het advies van de Provinciale dienst Antwerpen, agentschap voor Natuur en Bos, dienen strikt nageleefd te worden. Er moet een voorstel voor het toegankelijk maken van het gebied voor recreatief medegebruik worden uitgewerkt en in samenspraak met het schepencollege;

Een erfdiensdientstbaarheidszone van 3m vanaf de kruin van de grachten van algemeen belang moet aan beide zijden ten alle tijde vrij gehouden worden voor onderhoud.

Aan de vergunning worden volgende lasten verbonden:

Er zijn geen lasten verbonden.

ALGEMENE VOORWAARDEN:

- a) Een wijziging van het bodemreliëf in de bouwvrije voor- en zijtuinstrook is slechts toegelaten voor zover het maaiveld niet hoger of lager gebracht wordt dan het trottoirniveau.
- b) De stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorbehoud van de betrokken burgerlijke rechten. Het verlenen van de vergunning houdt derhalve geen enkele beslissing in omtrent het bestaan en de draagwijdte van deze rechten. Krachtens artikel 144 van de Grondwet behoren geschillen over de burgerlijke rechten, zoals erfdienstbaarheden, tot de uitsluitende bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken.
- c) In uitvoering van het decreet van 28.06.1985 moet zo nodig voor de beoogde bedrijvigheid, naargelang de klasse van de hinderlijke inrichting, bij de voor het milieu bevoegde overheid, een milieuvergunning verkregen worden of moet de inrichting onderworpen worden aan de meldingsplicht, zoniet kan van de afgegeven bouwvergunning geen gebruik gemaakt worden.
- d) Een woongebouw moet voldoen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid en latere wijzigingen ('Het Energiebesluit van 19/11/2010').
- e) Er moet worden rekening gehouden met de regelgeving grondverzet zoals bepaald in hoofdstuk 8 van het Vlarebo. Indien de uitgraving meer dan 250 m³ bedraagt moet een technisch verslag en een bodembeheerrapport opgemaakt worden. Indien de uitgraving kleiner is dan 250 m³, maar plaats vindt op een verdachte grond en de uitgegraven bodem wordt afgevoerd buiten de kadastrale werkzone, dan is eveneens een technisch verslag en een bodembeheerrapport verplicht.
- f) De inrichting van een woning moet voldoen aan de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2014 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.
- g) Er moet worden rekening gehouden met het gemeentelijk reglement op het lozen van huishoudelijk afvalwater, het aansluiten op de openbare riolering en het afkoppelen van hemelwater, zoals goedgekeurd door de gemeenteraad van Duffel in zitting van 10.07.2000; gewijzigd in zitting van 29.01.2001 en gewijzigd in zitting van 10.12.2012.
- h) Als aanvrager dient u te voldoen aan het Besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006 houdende de vaststelling van de regels voor de scheiding tussen de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting en de vaststelling van de zoneringsplannen.
Per zuiveringszone bent u verplicht om bepaalde maatregelen te nemen met betrekking tot het zuiveren en het lozen van uw afvalwater. Deze maatregelen zijn per zone terug te vinden op het geoloket van de Vlaamse Milieumaatschappij (<http://geoloket.vmm.be/zonering/index.php>).

- i) Elke woning moet kunnen worden aangesloten op het televisie- en frequentiemodulatiernet
- j) De bouwpromotor of initiatiefnemer heeft de verplichting om de geldende reglementering, uitgevaardigd door de distributienetbeheerder IMEA voor elektriciteit en/of aardgas, inzake de distributie van elektriciteit en/of gas naar en in appartementsgebouwen strikt na te leven. De teksten zijn raadpleegbaar op de website van de distributienetbeheerder(s) via www.imea.be.
- k) voor bronbemalingen moet voldaan worden aan de sectorale voorschriften voor subrubriek 53.2 van de indelingslijst van Vlarem I (art. 5.53.6.1.1 van Vlarem II); met betrekking tot de lozing van het bemalingwater wordt verwezen naar Vlarem II art. 6.2.2.1.2 § 5; De lozing van het bemalingwater dient te gebeuren overeenkomstig art. 6.2.2.1.2 § 5 van Vlarem II; De ondergrondse constructie dient te worden uitgevoerd als volledig waterdichte kuip en zonder kunstmatig drainagesysteem.
- l) **Voor het uitzetten van de bouwlijn dient het perceel toegankelijk te zijn en ontdaan van alle obstakels en begroeiing. Het uitzetten van de bouwlijn dient minstens een week op voorhand (schriftelijk of telefonisch) aangevraagd te worden.**

Deze vergunning stelt de aanvrager niet vrij van het aanvragen en verkrijgen van eventuele andere vergunningen of machtigingen, als die nodig zouden zijn.

Belangrijke bepalingen uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Art. 4.7.19. §1. Een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing of een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing wordt binnen een ordetermin van tien dagen en per beveiligde zending bezorgd aan de aanvrager en aan de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar. De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar ontvangt ook een afschrift van het vergunningendossier, behoudens indien hij omtrent de vergunningsaanvraag een advies heeft verstrekt.

Een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing of een kennisgeving van de stilzwijgende beslissing wordt tevens bezorgd aan:

- 1° de adviserende instanties, vermeld in artikel 4.7.16, §1, eerste lid;
- 2° de toezichthoudende architect, indien deze daarom verzoekt.

De Vlaamse Regering bepaalt de gevallen waarin ontvoogde gemeenten geen afschriften of kennisgevingen moeten overmaken aan de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar omwille van de beperkte ruimtelijke impact van de vergunde handelingen of de eenvoud van het dossier.

§2. Een mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend, wordt door de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De aanvrager brengt de gemeente onmiddellijk op de hoogte van de startdatum van de aanplakking. De Vlaamse Regering kan, zowel naar de inhoud als naar de vorm, aanvullende vereisten opleggen waaraan de aanplakking moet voldoen.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde waakt erover dat tot aanplakking wordt overgegaan binnen een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de datum van de ontvangst van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde levert op eenvoudig verzoek van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2, een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking af.

§3. Van een vergunning mag gebruik worden gemaakt als de aanvrager niet binnen vijftig dagen, te rekenen vanaf de dag van aanplakking, op de hoogte werd gebracht van de instelling van een administratief beroep. Indien een administratief beroep wordt ingesteld, geldt artikel 4.7.21, §8. Deze bepaling geldt onverminderd artikel 4.5.1, §2, van deze codex en artikel 4.2.6, §2, eerste lid, van het decreet van (...) betreffende het grond- en pandenbeleid.

§4. Een door de gemeente gewaarmerkt afschrift van de vergunning en het bijhorende dossier ligt tijdens de duur van de werkzaamheden in uitvoering van de vergunning ter beschikking op de plaats die het voorwerp uitmaakt van de vergunning.

Beroepsmogelijkheden

Art. 4.7.21. §1. Tegen de uitdrukkelijke of stilzwijgende beslissing van het college van burgemeester en schepenen omtrent de vergunningsaanvraag kan een georganiseerd administratief beroep worden ingesteld bij de deputatie van de provincie waarin de gemeente is gelegen. Bij het behandelen van het beroep onderzoekt de deputatie de aanvraag in haar volledigheid.

§2. Het beroep, vermeld in §1, kan door volgende belanghebbenden worden ingesteld:

- 1° de aanvrager van de vergunning;
- 2° elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden beslissing;
- 3° procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de bestreden beslissing zijn bedreigd of geschaad, voor zover zij beschikken over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten;
- 4° de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar, behoudens in de gevallen, vermeld in artikel 4.7.19, §1, derde lid;
- 5° de adviserende instanties aangewezen krachtens artikel 4.7.16, §1, eerste lid, op voorwaarde dat zij tijdig advies hebben verstrekt of ten onrechte niet om advies werden verzocht.

§3. Het beroep wordt op straffe van onontvankelijkheid ingesteld binnen een termijn van dertig dagen, die ingaat:

- 1° voor wat betreft het beroep ingesteld door de aanvrager : de dag na deze waarop het afschrift of de kennisgeving, vermeld in artikel 4.7.19, §1, eerste lid, werd betekend;
- 2° voor wat betreft het beroep ingesteld door de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar of door de adviserende instanties aangewezen krachtens artikel 4.7.16, §1, eerste lid : de dag na deze waarop het afschrift of de kennisgeving, vermeld in artikel 4.7.19, §1, tweede lid, werd betekend;
- 3° voor wat betreft het beroep ingesteld door elke andere belanghebbende : de dag na deze van aanplakking.

§4. Het beroepschrift wordt op straffe van onontvankelijkheid per beveiligde zending ingediend bij de deputatie.

De indiener van het beroep bezorgt gelijktijdig en per beveiligde zending een afschrift van het beroepschrift aan de aanvrager van de vergunning en aan het college van burgemeester en schepenen, in zoverre zij niet zelf de indiener van het beroep zijn. Aan de deputatie wordt, op straffe van onontvankelijkheid van het beroep, een bewijs bezorgd van deze beveiligde zending aan de aanvrager en aan het college.

§5. In de gevallen, vermeld in §2, eerste lid, 1°, 2° en 3°, dient het beroepschrift op straffe van onontvankelijkheid vergezeld te zijn van het bewijs dat een dossiervergoeding van 62,50 euro betaald werd, behalve als het beroep gericht is tegen een stilzwijgende weigering. De dossiervergoeding is verschuldigd op rekening van de provincie.

§6. De daartoe aangewezen provinciale ambtenaar maakt een afschrift van het beroepschrift over aan de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar.

§7. Het college van burgemeester en schepenen maakt het vergunningsdossier of een afschrift daarvan over aan de deputatie, en zulks onverwijld na de ontvangst van het afschrift van het beroepschrift.

§8. Het indienen van een beroepschrift schorst onmiddellijk de uitvoering van de vergunning tot aan de betekening van de beroepsbeslissing aan de aanvrager.

Uittreksel uit het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009

Art. 1. §1. Het beroepschrift, bedoeld in artikel 4.7.21 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt gedagtekend en bevat:

- 1° de naam, de hoedanigheid en het adres van de indiener van het beroep, en, in voorkomend geval, zijn telefoonnummer en mailadres;
- 2° de identificatie van de bestreden beslissing en van het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van deze beslissing;
- 3° een inhoudelijke argumentatie in verband met de beweerde onregelmatigheid van de bestreden beslissing.

Indien de indiener van het beroep een natuurlijke persoon of rechtspersoon is die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de bestreden beslissing, omvat het beroepschrift tevens een omschrijving van deze hinder of nadelen.

Indien de indiener van het beroep een procesbekwame vereniging is, vermeld in artikel 4.7.21, §2, 3°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, omvat het beroepschrift tevens een beschrijving van de collectieve belangen welke door de bestreden beslissing zijn bedreigd of geschaad.

De vereisten van deze paragraaf zijn voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid.

§2. Indien de indiener van het beroep de aanvrager is van de vergunning, of indien het beroepschrift uitgaat van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar of een adviserende instantie, vermeld in artikel 4.7.16, §1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt het beroepschrift zo mogelijk vergezeld van een kopie of afdruk van de bestreden uitdrukkelijke vergunningsbeslissing respectievelijk van de kennisgeving van de bestreden stilzwijgende vergunningsbeslissing.

Indien de indiener van het beroep de aanvrager is van de vergunning, en het beroep gericht is tegen een stilzwijgende weigeringsbeslissing die door de gemeente ten onrechte niet ter kennis werd gebracht, voegt de indiener van het beroep een kopie of afdruk toe van de beveiligde zending waarmee de vergunningsaanvraag werd ingediend evenals een kopie van het resultaat van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek, vermeld in artikel 4.7.14, §2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, in zoverre dat beschikbaar is.

Indien het beroep niet wordt ingesteld door de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar of een adviserende instantie, vermeld in artikel 4.7.16, §1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt aan het beroepschrift het attest van aanplakking, vermeld in artikel 4.7.19, §2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, toegevoegd, in zoverre dat beschikbaar is.

Indien de indiener van het beroep een procesbekwame vereniging is, vermeld in artikel 4.7.21, §2, 3°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt aan het beroepschrift een afschrift van de statuten van de vereniging toegevoegd.

Indien de provincie vaststelt dat aan de verplichtingen van deze paragraaf niet is voldaan, stelt zij de indiener van het beroep in staat om het dossier aan te vullen. De ontbrekende stukken moeten bij het provinciebestuur toekomen binnen een vervalltermijn van vijftien dagen, die ingaat de dag na de betekening van het bericht waarin wordt meegedeeld dat niet aan de verplichtingen van deze paragraaf is voldaan. Indien de beschikbare ontbrekende stukken niet of niet tijdig worden aangeleverd, dan leidt dat tot de onontvankelijkheid van het beroep.

Art. 2. De indiener van het beroep kan aan het beroepschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht. De overtuigingsstukken worden door de indiener van het beroep gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

De indiener van het beroep en de aangewezen provinciale ambtenaar mogen zich bij het overmaken van de afschriften van het beroepschrift op grond van artikel 4.7.21, §4, tweede lid, en §6, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening beperken tot het eigenlijke beroepschrift en de inventaris, zonder de overtuigingsstukken, indien het kopiëren van de overtuigingsstukken niet toegelaten is op grond van de regelgeving inzake auteursrechten of indien het formaat of de aard praktische problemen stelt.

Verval van de vergunning

Art. 4.6.2. §1. Een stedenbouwkundige vergunning voor onbepaalde duur vervalt van rechtswege in elk van de volgende gevallen:

- 1° de verwezenlijking van de stedenbouwkundige vergunning wordt niet binnen twee jaar na de afgifte van de vergunning in laatste administratieve aanleg gestart;
- 2° de werken worden gedurende meer dan twee jaar onderbroken;
- 3° de vergunde gebouwen zijn niet winddicht binnen drie jaar na de aanvang van de werken.

De termijnen van twee of drie jaar, vermeld in het eerste lid, worden geschorst zolang een beroep tot vernietiging van de stedenbouwkundige vergunning aanhangig is bij de Raad voor vergunningsbetwistingen, behoudens indien de vergunde handelingen in strijd zijn met een vóór de definitieve uitspraak van de Raad van kracht geworden ruimtelijk uitvoeringsplan. In dat laatste geval blijft het eventuele recht op planschade desalniettemin behouden.

Indien de stedenbouwkundige vergunning voor onbepaalde duur uitdrukkelijk melding maakt van de verschillende fasen van het bouwproject, worden de termijnen van twee of drie jaar, vermeld in het eerste lid, gerekend per fase. Voor de tweede en volgende fasen worden de termijnen van verval dientengevolge gerekend vanaf de aanvangsdatum van de betrokken fase.

§2. Onverminderd §1 vervalt een stedenbouwkundige vergunning voor onbepaalde duur waaraan een sociale last, vermeld in artikel 4.1.16 van het decreet van (...) betreffende het grond- en pandenbeleid, is verbonden, van rechtswege indien de sociale last uitgevoerd wordt in natura en de werken niet zijn voltooid binnen de vijfjarentermijn, vermeld in artikel 4.1.20, §1, eerste lid, 2°, van voormeld decreet.

§3. Het verval van een stedenbouwkundige vergunning voor onbepaalde duur geldt slechts ten aanzien van het niet afgewerkte gedeelte van een bouwproject. Een gedeelte is eerst afgewerkt indien het, desgevallend na slooping van de niet afgewerkte gedeelten, kan worden beschouwd als een afzonderlijke constructie die voldoet aan de bouwfysische vereisten.

Mededeling

Deze gegevens kunnen worden opgeslagen in een of meer bestanden. Die bestanden kunnen zich bevinden bij de gemeente, waar u de aanvraag hebt ingediend, bij de provincie, en ook bij de Vlaamse administratie, bevoegd voor de ruimtelijke ordening. Ze worden gebruikt voor de behandeling van uw dossier. Ze kunnen ook gebruikt worden voor het opmaken van statistieken en voor wetenschappelijke doeleinden. U hebt het recht om uw gegevens in deze bestanden in te kijken en zo nodig de verbetering ervan aan te vragen.

Namens het college:



Eddy Borremans
secretaris



Marc Van der Linden
burgemeester

Ontwerp startbeslissing signaalgebied VALLEI BABELSEBEEK (SG_R3_NET_05) KONTICH

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Vallei Babbelsebeek” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Kontich

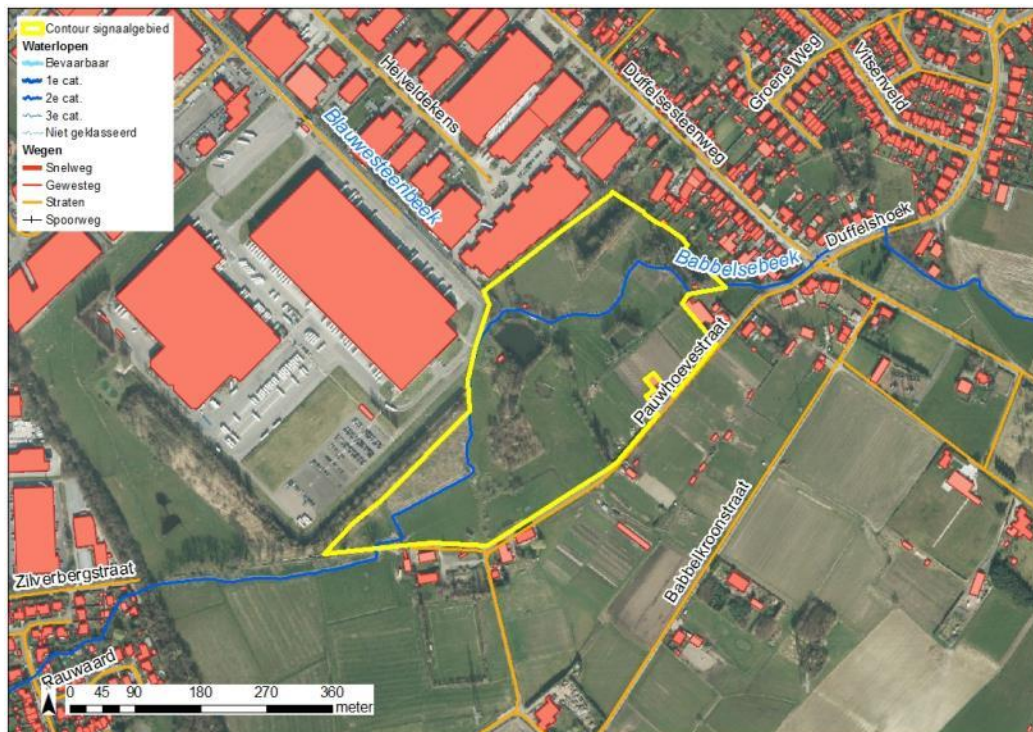
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: De Pauwhoestraat en een lokale landelijke weg vormen de zuidelijke begrenzing. In het noorden wordt het signaalgebied begrensd door het reeds ontwikkelde deel van het industriegebied. In het noordoosten sluit het signaalgebied aan op de woonpercelen langsheen de Duffelsesteenweg.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Babbelsebeek (lokale naam Babelkroonbeek) doorsnijdt het signaalgebied van west naar oost.

Oppervlakte: 11,81 ha



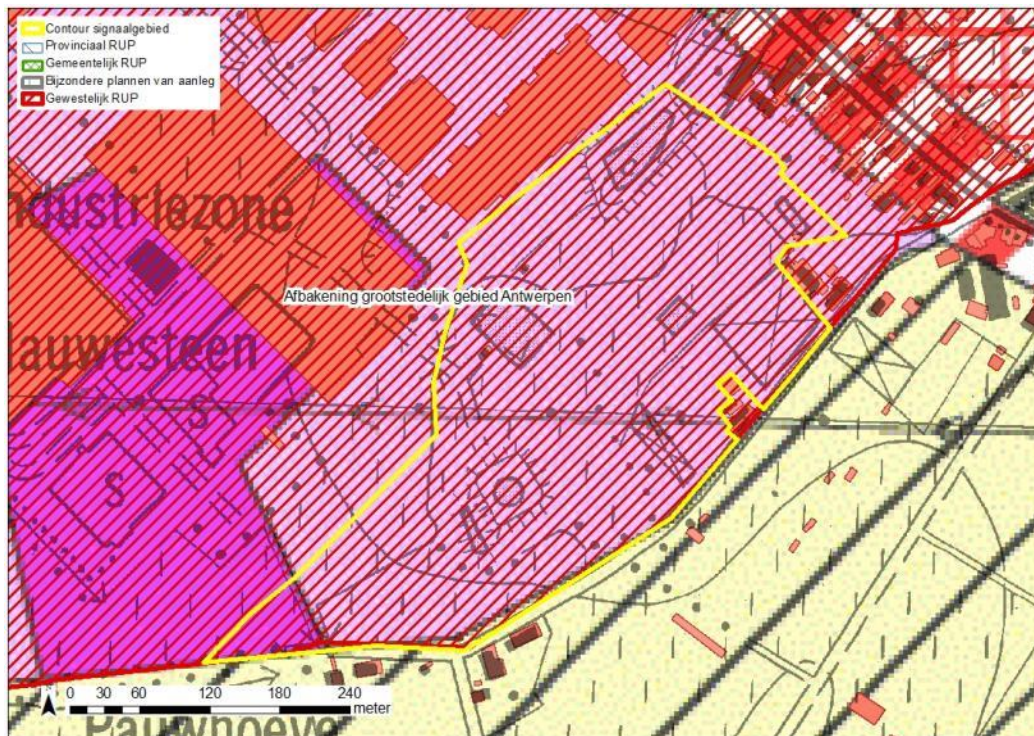
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt volgens het gewestplan binnen de bestemming industriegebied voor ambachtelijke bedrijven en KMO's. De westelijke tip van het signaalgebied valt onder de hoofdcode industriegebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit enkele vijvers en weilanden binnen de vallei van de Babelkroonbeek. De gronden zijn gedeeltelijk in privé-bezit, gedeeltelijk in handen van een investeringsmaatschappij.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied is gelegen aan de rand van industrie en agrarisch gebied en kan fungeren als (water)buffer. Het gebied zou enkel ontwikkelbaar zijn mits verlegging van de Babbelsebeek, wat niet wenselijk is vanuit het watersysteem.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakeningsperimeter wordt maximaal gekozen: tot aan de Pauwhoeweg in het zuiden, tot aan de aarden wal langsheen terreinen van Carrefour in het zuidwesten, tot tegen kadastrale woonpercelen langsheen Duffelsesteenweg in het noorden. De gemeente wenst maximaal gebruik te maken van de voorhanden zijnde subsidies, zoals bij opmaak van open-ruimte RUP's en 60% subsidies bij planschadetoekenning.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Babbelsebeek maakt geen deel uit van de basiskaart hydrografisch netwerk en werd niet gemodelleerd. Het signaalgebied ligt niet in Recent Overstroomd Gebied.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Babbelsebeek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

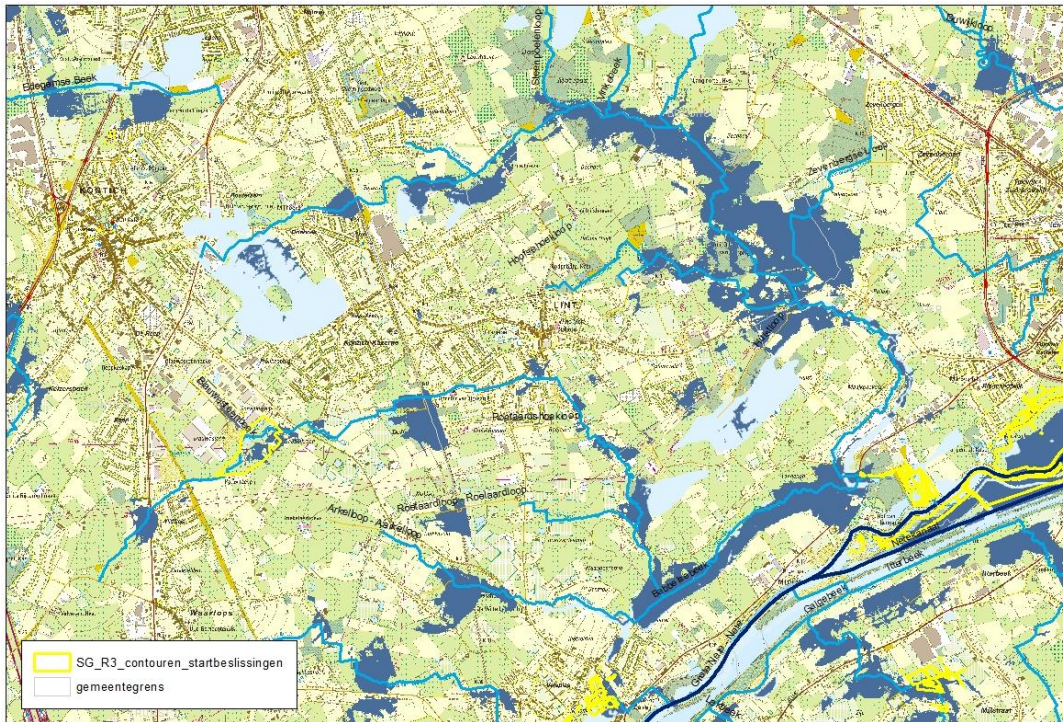
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart. Het signaalgebied maakt deel uit van de vallei van de Babelkroonbeek/Babbelsebeek, welke lokaal sterk overstromingsgevoelig is. Het is belangrijk om te bufferen in het bovenstroomse gebied om de overstromingsdruk verder afwaarts te Duffel en Lier te milderen.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van de Babbelsebeek en Lachenebeek afwaarts het signaalgebied 'vallei Babbelsebeek' op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig, donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gezien de ligging van het signaalgebied in het sterk verstedelijkte gebied ten zuiden van Antwerpen en de overstromingsgevoeligheid van de Babbelsebeek in het afwaartse deel, is het belangrijk om maximaal opwaarts te bufferen en de beekvallei hier maximaal te vrijwaren. Het signaalgebied is quasi volledig effectief overstromingsgevoelig.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De intentie van het gemeentebestuur om voor dit gebied een gemeentelijk RUP op te maken om de harde bestemming (industriegebied) om te zetten naar een zachte bestemming past volledig in de visie van het strategisch project 'Landschapspark Zuidrand' om de open ruimte in de zuidrand rond Antwerpen te bewaren en waar mogelijk te versterken.

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente wil de Babbelkroonbeekvallei zoveel mogelijk vrijwaren en ruimte voor water realiseren. Ook op andere plaatsen binnen de gemeente/langs de beekvallei wordt hierop ingezet, ondermeer voor het retentiegebied Babbelse plassen, Langbos, aansluiting met natuurgebied oude spoorwegberm. De gemeente wenst het signaalgebied landschappelijk te behouden, met onder meer de aanleg van een trage weg en herbesteding tot bos-/natuurgebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Kontich op 11/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Frank Van den Bergh (milieuambtenaar) en Wim Annaert (schepenen), Kathleen Van Dorslaer (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Kathleen Maes (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 14/09/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig.
- Het functioneel blijven van dit gebied als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Babbelsebeek en het vrijwaren van de overstromingsdruk verder afwaarts.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Het volledige signaalgebied wordt herbestemd via de opmaak van een open-ruimte RUP.

Initiatiefnemer:

gemeente Kontich

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. Het functioneel blijven van dit gebied als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Babbelsebeek en het vrijwaren van de overstromingsdruk verder afwaarts.

Een nieuwe functionele invulling van het gebied is wenselijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HONDSBOSSEN (SG_R3_NET_06)

SINT-KATELIJNE-WAVER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hondsbossen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Katelijne-Waver

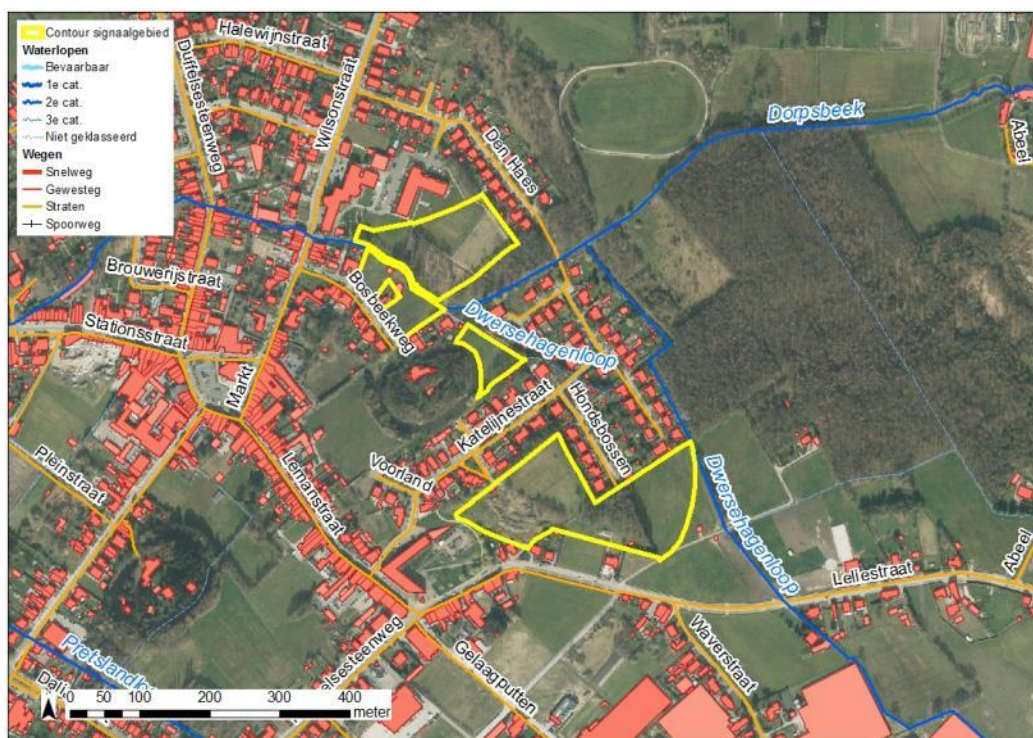
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Woonuitbreidingsgebied, woongebied en recreatiegebied aansluitend op het centrum van Sint-Katelijne-Waver (omgeving Hondsbossen).

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Dwersehagenloop bevindt zich net ten oosten van het signaalgebied. De Dorpsbeek doorsnijdt het signaalgebied.

Oppervlakte: 5,98 ha



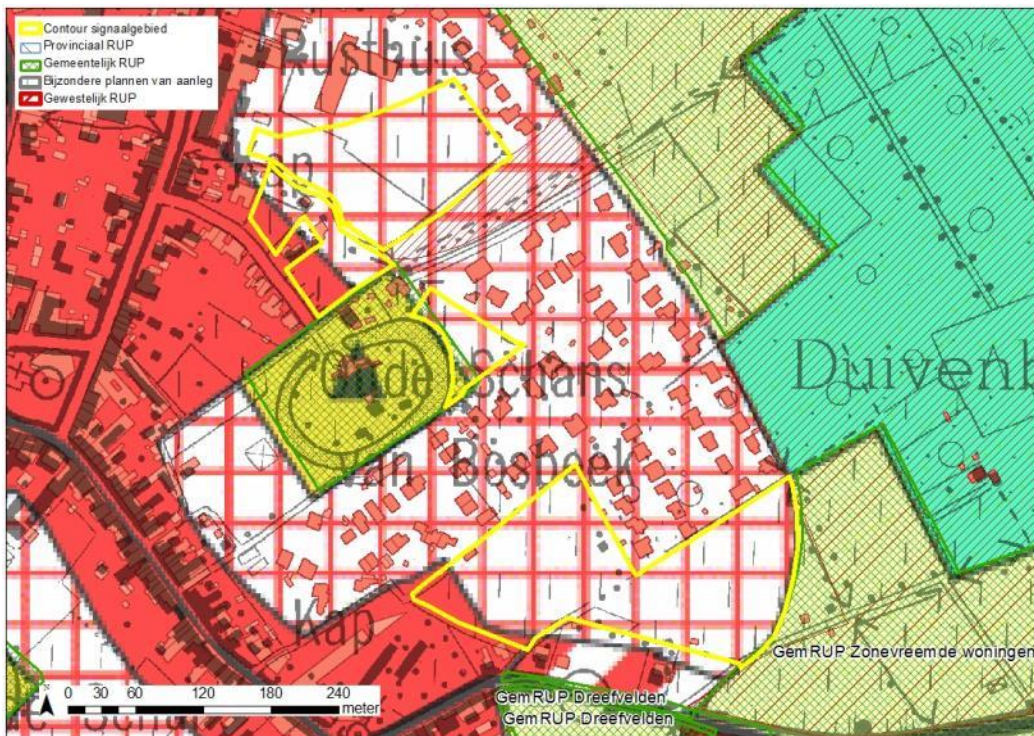
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft grotendeels bestemming woonuitbreidingsgebied. Langsheen de Bosbeekweg is een beperkte strook woongebied aanwezig.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied kent op heden grotendeels een invulling als weiland. Op de rechteroever van de Dorpsbeek (aansluitend op het rustoord) is een bos aanwezig.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied werd geselecteerd omdat het effectief overstromingsgevoelig is op de watertoetskaart.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het niet-bebouwde deel van de harde gewestplanbestemmingen. Woonsnippers, zoals langs de Mechelsesteenweg en Wilsonstraat worden niet meegenomen.

Volgende zones kunnen onderscheiden worden: bebost perceel aansluitend op WZC Sint-Elisabeth op rechteroever Dorpsbeek, woongebied/woonuitbreidingsgebied langsheen Bosbeekweg op linkeroever Dorpsbeek, weiland ten oosten van de Schans, woonuitbreidingsgebied aansluitend op Leliestraat/Katelijnestraat/Voorland.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de basiskaart hydrografisch netwerk en werden niet gemodelleerd.

Zowat het volledige signaalgebied is aangeduid als Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de orbp-studie en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. De gemeente heeft, in samenwerking met het provinciebestuur, een aantal maatregelen genomen om een herhaling van de watersnood van 14 september 1998 in de verkaveling Den Haes te voorkomen.

- Er werd een aarden waterkeringsmuur gebouwd tussen de verkaveling en de Dwersehagenloop. Stroomopwaarts in de Dorpsbeek (Cammersbeek) werden 2 retentiebekkens aangebracht om het snelstromend water vanuit O.-L.-V.-Waver af te remmen en te bufferen. Het provinciebestuur plant de aanleg van een bijkomend zandvangbekken aan het retentiebekken aan de Muilshoek.
- Ter hoogte van de instroom van de Dwersehagenloop in de Dorpsbeek werd een regelbare knijpconstructie met overstort geplaatst in de Dorpsbeek en werd de instroom van de Dwersehagenloop voorzien van een terugslagklep. Deze knijpconstructie wordt bij zwaar en langdurig

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

regenweer dichtgezet zodat het overvloedige water van de Dorpsbeek in de Hondsbossen kan vloeien.

- De riolering in de Mechelsesteenweg werd omgebouwd tot een bufferriolering met een grote diameter.

- In samenwerking met W&Z en het provinciebestuur werd op de Netedijk, ter hoogte van de uitstroom en het wachtbekken op de Goorbosbeek (waar de Dorpsbeek in terechtkomt), een grote pompinstallatie gebouwd.

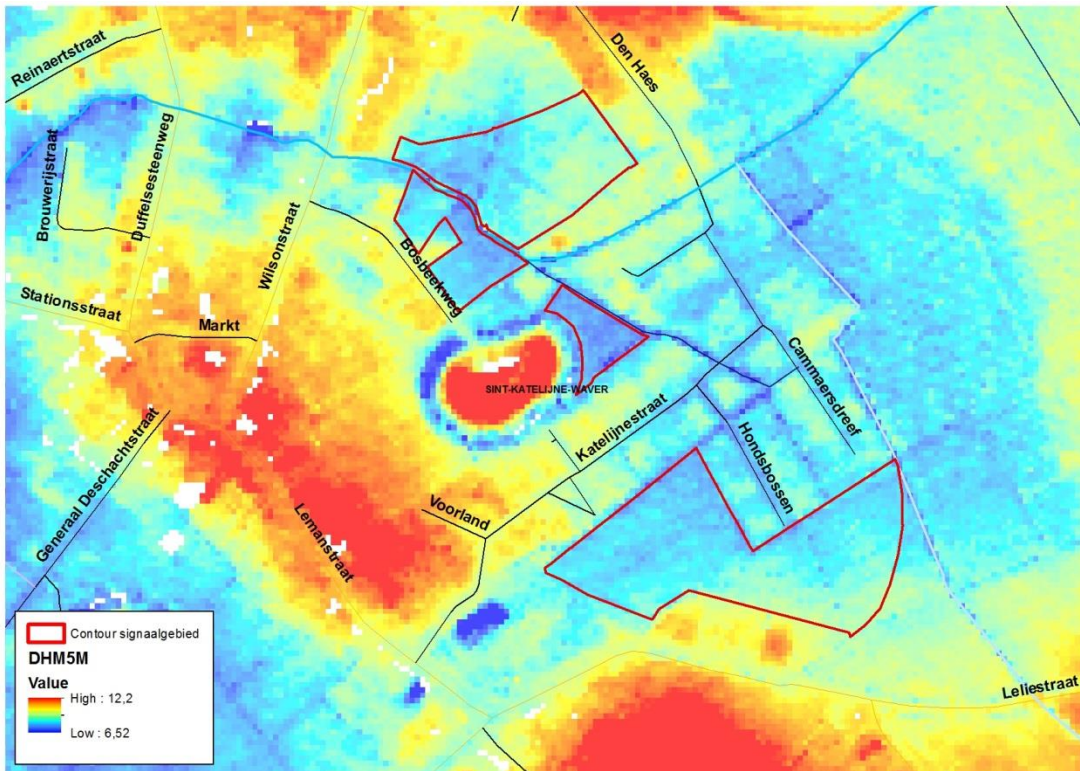
De provincie Antwerpen geeft aan dat een nieuwe doorrekening voor het model van de Dorpsbeek met de toegepaste maatregelen niet op korte termijn kan uitgevoerd worden.

De gemeente meldt dat er sinds de uitvoering van deze werken geen wateroverlast meer is voorgekomen in verkaveling Den Haes. Wateroverlast 15/01/2016: de Dorpsbeek was snelstromend en op sommige plaatsen overlopend. De spindel aan de samenvloeiing Dorpsbeek-Dwersehagenloop werd tot op het veiligheidsniveau dichtgezet. De Hondsbossen konden heel wat water van de Dorpsbeek bergen. Er was een behoorlijk niveauverschil vast te stellen voor en achter de spindelschuij. De afgeschafte Dwersehagenloop midden de verkaveling (thv Cammaersdreef) stond op overlopen door het hoge peil in de Dorpsbeek.

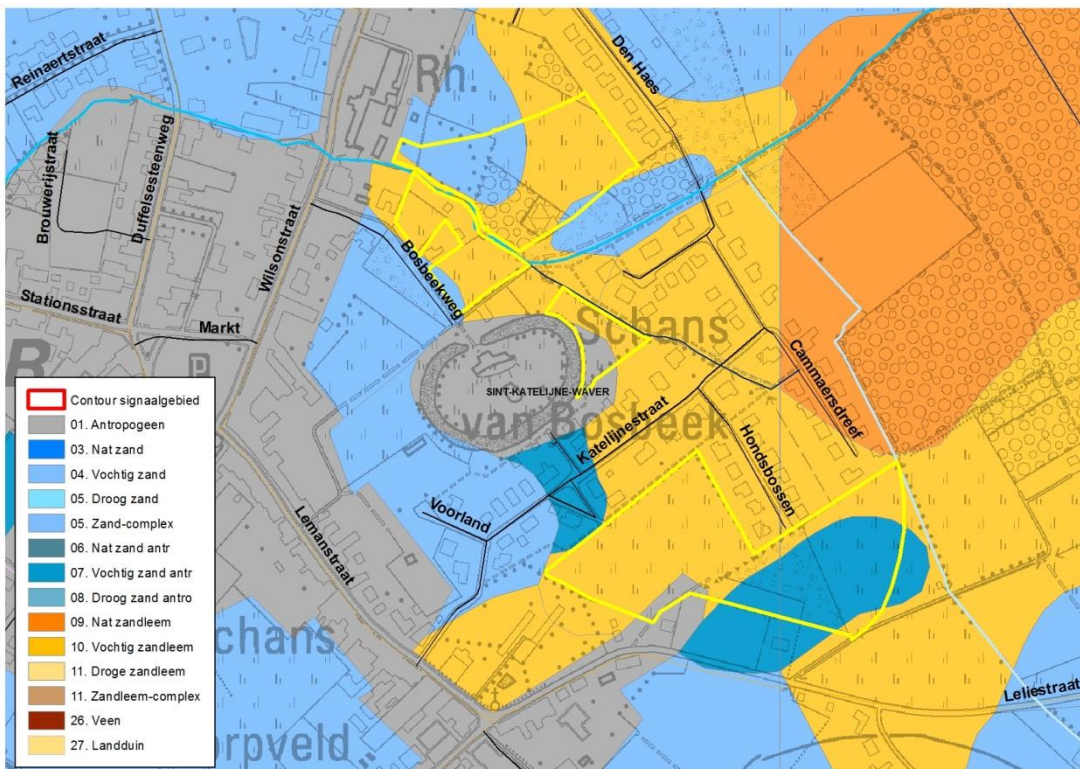
In onderstaande figuren worden de watertoetskaart, het digitaal hoogtemodel en de vereenvoudigde bodemkaart ter hoogte van het signaalgebied weergegeven.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied



Figuur: bodemkaart van het signaalgebied

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde bevat acties en maatregelen om de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater te verbeteren en om ons beter te beschermen tegen overstromingen. De drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren vormt de kern van het waterkwantiteitsbeleid. Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel. Vooral tijdens de winterperiode laat de verhoogde aanvoer van hemelwater de waterlopen buiten hun oevers treden. Hierbij moet de waterloop zoveel mogelijk ruimte krijgen om wateroverlast in bestaande bebouwde zones te vermijden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Op 26 juni 2003 werd het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS) van de gemeente Sint-Katelijne-Waver door de Bestendige Deputatie goedgekeurd. Op 26 november werd een gedeeltelijke herziening goedgekeurd, deze bevat echter geen aanpassingen die betrekking hebben op voorliggend signaalgebied.

In het GRS worden in de woningprogrammatie 3 relevante deelgebieden in woonuitbreidingsgebied besproken:

- Zone aan WZC Sint-Elisabeth is aangeduid als gebied waarvan de aansnijding prioritair is i.f.v. lokale woonbehoefte en kernversterking: “Gebied 11a: Het betreft tamelijk natte gronden aan de rand van twee beken. In aansluiting met de dorpskern gelegen eigendom van het O.C.M.W., is dit gebied zinvol gefaseerd te ontwikkelen door het O.C.M.W. d.m.v. kleinschalige projecten. Toegang tot het gebied is mogelijk vanuit de aanliggende verkaveling.” Voor de terreinen grenzend aan WZC werd via een projectvergadering een afbakening gemaakt van de nog ontwikkelbare en de te vrijwaren zones.
- Zone ten zuiden van de schans is aangeduid als gebied waarvan aansnijding niet mogelijk, niet wenselijk of herbestemming wenselijk is: “Gebied 12: Omwille van de geringe haalbaarheid wordt het gebied niet voor wonen ontwikkeld maar wordt het herbestemd.”
- Zone aansluitend aan gemeentehuis is eveneens aangeduid als gebied waarvan aansnijding niet mogelijk, niet wenselijk of herbestemming wenselijk is: “Gebied 17: Dit gebied ligt ver van de kern en kan beter als een groene vinger vanuit het dorp en Den Haes I naar het Duivenbos - Hondsbossen toe worden open gehouden. Het gebied wordt niet ontwikkeld voor wonen. Het kan worden herbestemd.”

4.3 Lopende initiatieven:

- Kleine overlap met AGNAS Donderheide (bos langs Dorpsbeek);
- WZC Sint-Elisabeth: bouwvergunning via projectvergadering met als voorwaarde behoud effectief overstromingsgevoelige delen als parkzone;
- Deel van zuidelijk WUG (achter gemeentehuis) zal door de gemeente ingericht worden als recreatiezone (skaten ed.);
- Er loopt een verkavelingsaanvraag langsheen de Bosbeekweg.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Sint-Katelijne-Waver op 08/06/2015. Hieraan namen deel: Glenn Van De Broeck (technische dienst), Lieve Van Herck (waarnemend stedenbouwkundig ambtenaar), Diego Muys (dienst patrimonium), Klaartje Mariën (jeugdconsulente), Veronique Kussé (provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat), Sandra Franck (bekkensecretariaat). Het signaalgebied werd afgebakend en het watersysteem en de ruimtelijke visie werden overlopen voor de verschillende deelgebieden binnen het signaalgebied. De provincie Antwerpen gaf aan de modellering van de Dorpsbeek up te daten op basis van de getroffen maatregelen. Aanvullend werd een projectvergadering gehouden voor het speelplein achter de parking van het gemeentehuis.

Op 22/09 werd een tweede overleg met de gemeente georganiseerd waarbij de ontwerpbeslissing verder werd verfijnd.

Op 25/04/2016 werd de ontwerp-startbeslissing geagendeerd op het CBS:

Artikel 1

Het college gaat uiteindelijk niet in op het voorstel om het woonuitbreidingsgebied ten westen van de schans mee op te nemen in het signaalgebied. Er werd beslist om de opties voor ontwikkelingen in dit gebied, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, open te houden.

Artikel 2

Het college gaat akkoord met de deelgebieden in categorie B; geen herbestemming wel bijkomende randvoorwaarden, maar wenst enkel het deelgebied ten oosten van de schans op te nemen in categorie C; herbestemming en geen bebouwing mogelijk. De andere deelgebieden aangeduid in categorie C wenst het college aan te duiden als categorie B weermom om alle opties voor ontwikkelingen in dit gebied, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, open te houden.

Op 13/06/2016 heeft de gemeente Sint-Katelijne-Waver laten weten dat ze akkoord gaat met de voorgestelde formulering op het bekkenbureau d.d. 19/05/2016, met name ontwikkelingsperspectief C voor het zuidelijk gelegen woonuitbreidingsgebied, met expliciete weergave dat er binnen deze zone de mogelijkheid wordt opengelaten voor het aanleggen van constructies in functie van openbaar nut, zoals een waterdoorlatende parking of de inrichting van een park-/speelplein in overeenstemming met het watersysteem.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het woonuitbreidingsgebied ten oosten van De Schans wordt herbestemd naar recreatie, dit vanuit een combinatie van ruimtelijke motieven (geringe haalbaarheid voor ontwikkelen tot wonen volgens GRS) en motieven vanuit het watersysteem (effectief overstromingsgevoelig op watertoetskaart voor uitvoering remediërende ingrepen).
- WUG in het zuiden: het woonuitbreidingsgebied wordt herbestemd naar een zachte bestemming als een groene vinger richting de kern. Er is geen bebouwing gepland volgens het structuurplan. Het open houden van dit gebied biedt een extra bufferruimte tussen de

waterloop en de woonkern. Binnen deze zone wordt de mogelijkheid opengelaten voor het aanleggen van constructies in functie van openbaar nut, zoals een waterdoorlatende parking of de inrichting van een park-/speelplein in overeenstemming met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Voor volgende zones is de bestemming compatibel met het waterbergend vermogen, maar worden een aantal randvoorwaarden gedefinieerd:

- Woongebied/woonuitbreidingsgebied Bosbeekweg op LO Dorpsbeek: de percelen maken deel uit van de vallei van de Dorpsbeek (vochtige zandleembodem, lager gelegen ten opzichte van de omgeving). Er is geen update van de modellering van de Dorpsbeek beschikbaar na uitvoering van de maatregelen aan de waterloop zoals weergegeven onder 3.2 Bespreking watersysteem. Sinds de uitvoering van deze maatregelen is er geen wateroverlast meer vastgesteld ter hoogte van de Bosbeekweg. De provincie Antwerpen geeft volgende randvoorwaarden mee voor de verkavelingsaanvraag:
 - o Er mag niet geraakt worden aan de huidige waterbergingscapaciteit van het perceel om te vermijden dat wateroverlast wordt afgewenteld op reeds bestaande woningen. Er worden geen netto ophogingen toegelaten over het gehele perceel en geen ophogingen onder de woning en eventuele garage. Dit impliceert dat er op palen of op een overstroombare kruipkelder zal moeten worden gebouwd.
 - o De woning zal voldoende hoog moeten gebouwd worden zonder kelderruimte. Het vloerpeil van de woningen moet minstens 30cm boven het straatniveau liggen en de overstroombare ruimte onder de woning heeft minstens een hoogte van het huidige maaiveld (omtrent 8,80m TAW) tot 9,30m TAW.
- Perceel op RO Dorpsbeek aansluitend op WZC Sint-Elisabeth: bouwvergunning via projectvergadering met als voorwaarde behoud effectief overstromingsgebied als parkzone. De randvoorwaarden mbt het watersysteem zoals aangegeven in de projectvergadering moeten gerespecteerd worden. Bijkomende verhardingen/ophogingen op het perceel zijn niet wenselijk.
- Speelplein achter de parking van het gemeentehuis: de technisch-numerieke impact van het speelterrein werd begroot binnen de projectvergadering.

A: watertoets

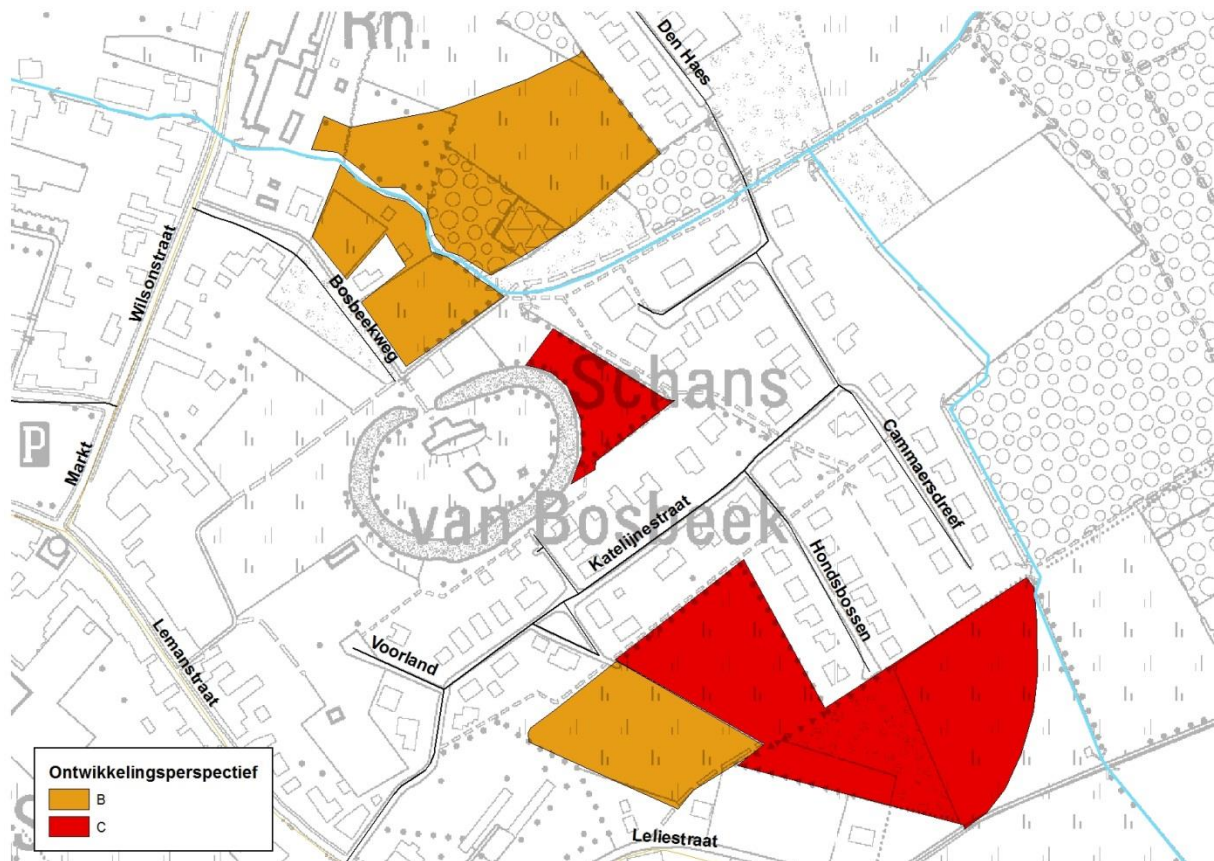
- n.v.t.

Instrument:

Opmaak RUP voor woonuitbreidingsgebied ten oosten en ten westen van De Schans en omzetting van zuidelijk gelegen woonuitbreidingsgebied naar openruimtebestemming.

Initiatiefnemer:

gemeente Sint-Katelijne-Waver



7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied dat grotendeels bestemd is als woonuitbreidingsgebied is quasi volledig effectief overstromingsgevoelig. Binnen het signaalgebied worden het weiland ten oosten van de Schans en het woonuitbreidingsgebied in het zuidelijk deel herbestemd naar een openruimtefunctie. Voor het zuidelijke woonuitbreidingsgebied wordt de mogelijkheid opengelaten voor het aanleggen van constructies in functie van openbaar nut, zoals een waterdoorlatende parking of de inrichting van een park-/speelplein in overeenstemming met het watersysteem.

Het woongebied/woonuitbreidingsgebied langs de Bosbeekweg kan ontwikkeld worden, mits het naleven van een aantal randvoorwaarden naar het watersysteem: een vloerpeil van de woningen van minstens 30cm boven straatniveau en geen netto ophogingen over het hele perceel en geen ophogingen onder de woning en eventuele garage. Voor de zone aansluitend op het rusthuis en het speelplein achter het gemeentehuis zijn reeds randvoorwaarden naar het watersysteem gedefinieerd binnen de respectievelijke projectvergaderingen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

POLDER VAN LIER – ANDERSTADT – HOF VAN LACHENEN (SG_R3_NET_07)

LIER - DUFFEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Polder van Lier, Anderstadt, Hof van Lachenen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier - Duffel

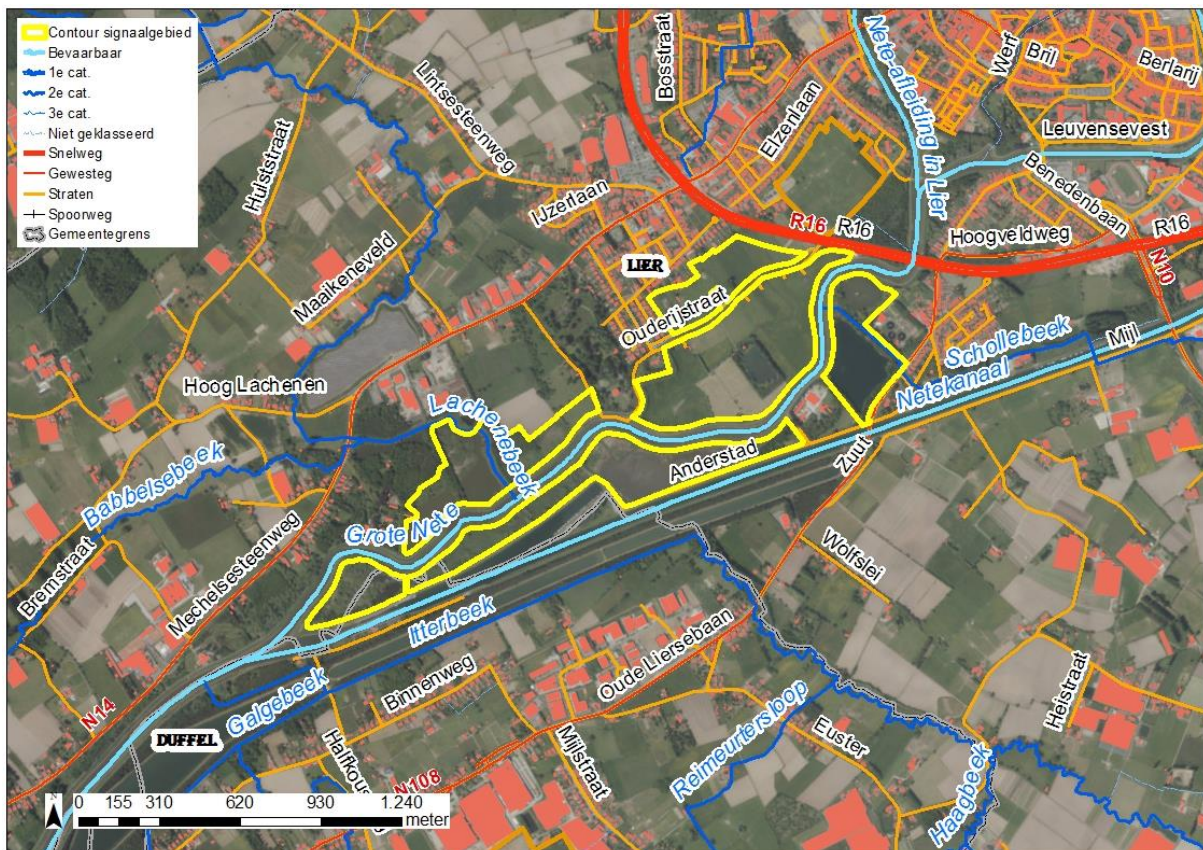
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Polder van Lier, Anderstadt, Hof van Lachenen

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Grote Nete (bevaarbaar), Lachenebeek – Lauwerijkbeek (2^{de} categorie)

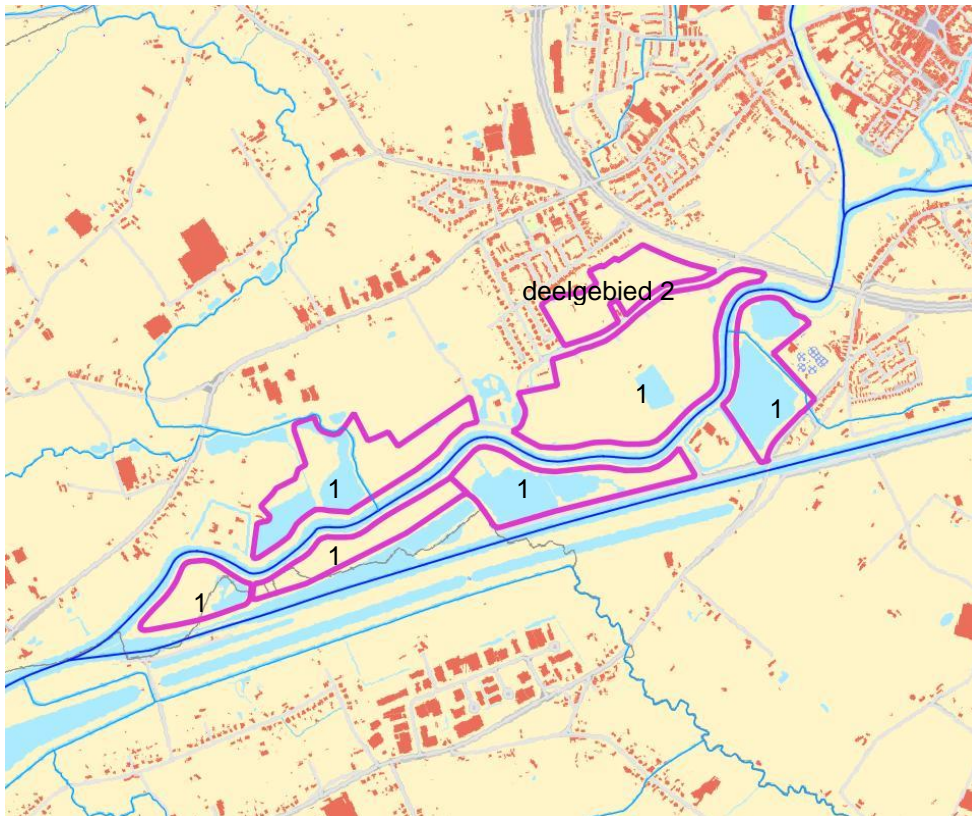
Oppervlakte: (83,2536 ha waarvan) deelgebied 2 = 8,3 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

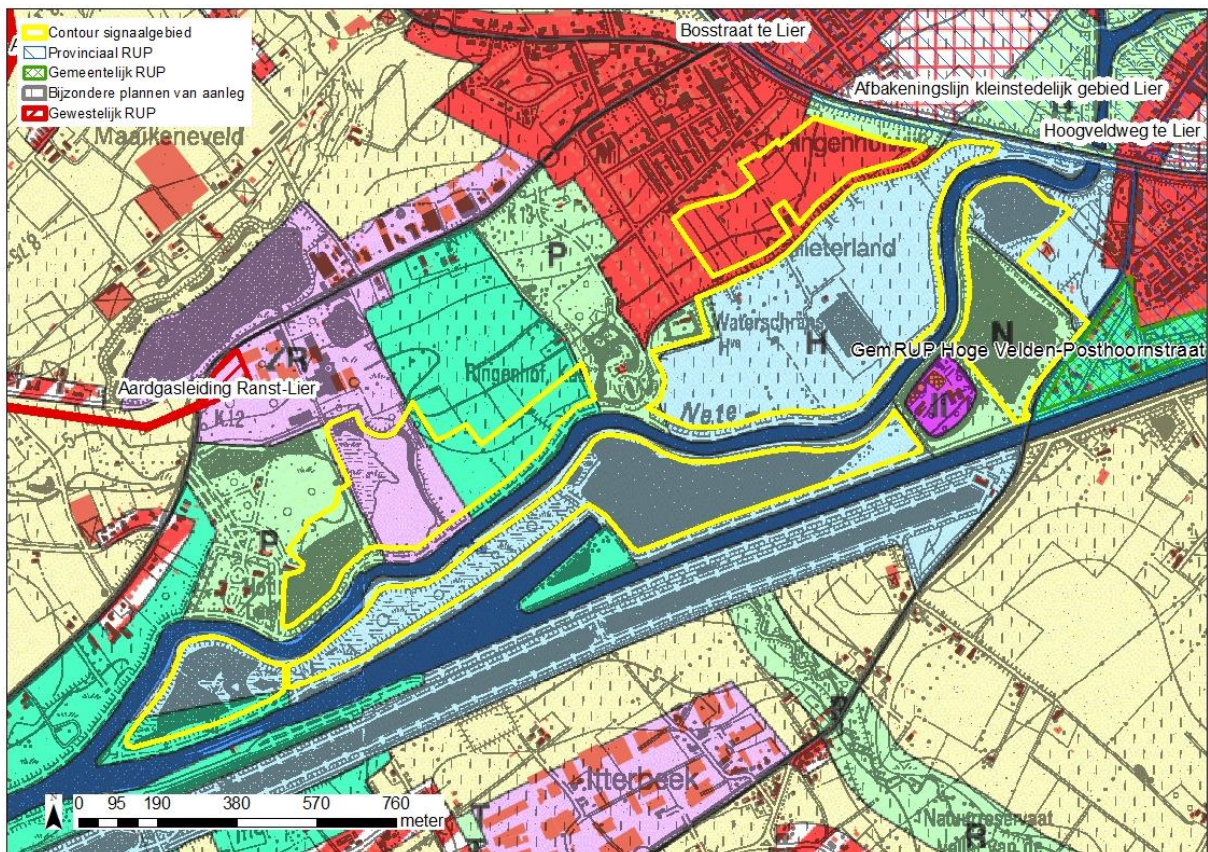
Huidige planologische bestemming:

Het volledige gebied is ingekleurd als openbaar nut, openbaar nut (overstromingsgebied), woongebied, ambachtelijke bedrijven en kmo's en zone voor renovatie (ZR).



Globale beschrijving:

Het signaalgebied is in gebruik als landbouw, natuur en vijvers.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied betreft een aaneengesloten niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied van een voldoende grootte (> 2ha). De KMO-zone en het woongebied kennen een grote kans op de overstromingsgevaarkaart. Op het woongebied na is het signaalgebied reeds opgenomen in het uitgewerkte alternatief voor het Sigmaproject Kleine Nete. De stad Lier wenst het deel woongebied mee op te nemen in het GRUP Nete en Kleine Nete. In afwachting van een beslissing hierrond wordt het verder opgenomen in de prioritaire lijst signaalgebieden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied volgt de grenzen van het meest wenselijk alternatief van het geactualiseerd sigmaplan (deelgebied 1) aangevuld met het woongebied aan de Ouderijstraat (deelgebied 2). Het proces voor de opmaak van het GRUP Nete en Kleine Nete ifv het geactualiseerde sigmaplan is reeds een lopend initiatief. In deze fiche wordt daarom enkel gefocust op deelgebied 2, het woongebied aan de Ouderijstraat. Het is zoveel mogelijk volgens de perceelsgrenzen afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming woongebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

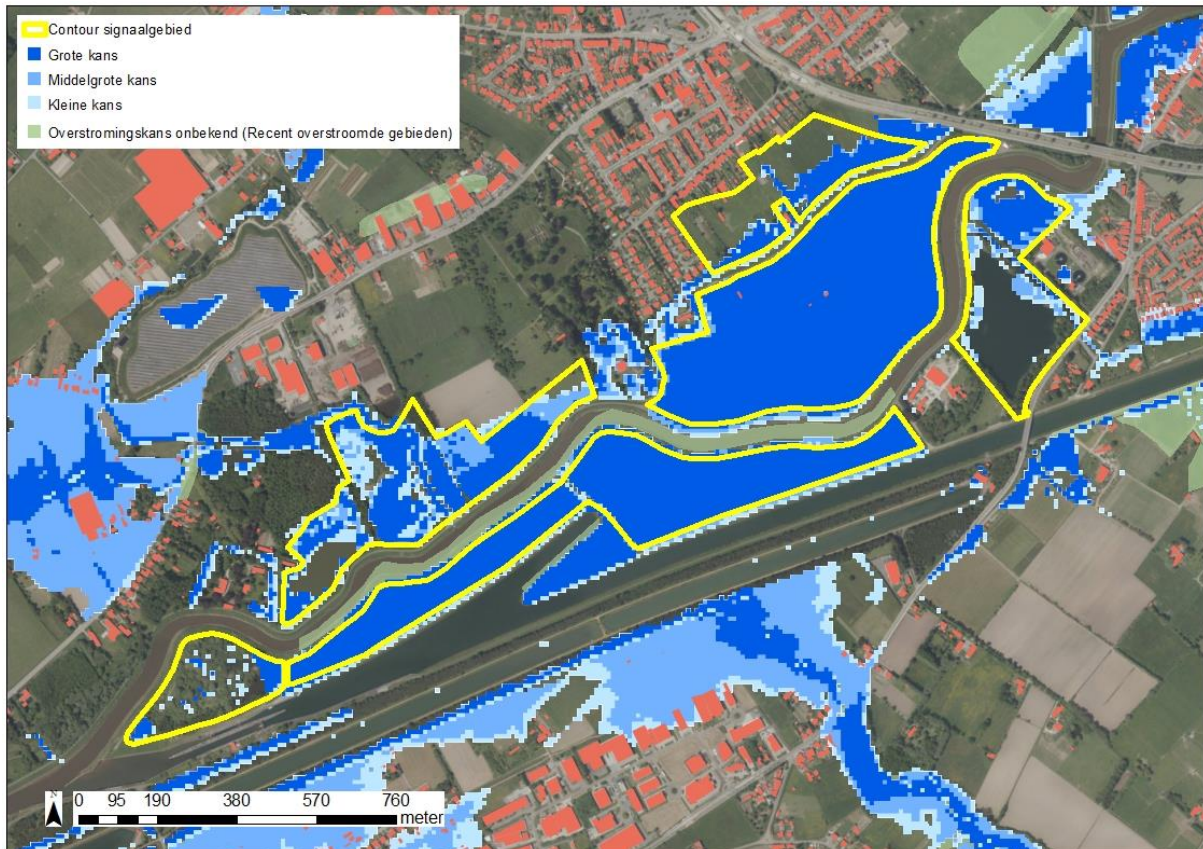
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkartaart. Specifiek voor deelgebied 2 kent vooral de zone aan de Ouderijstraat een grote kans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

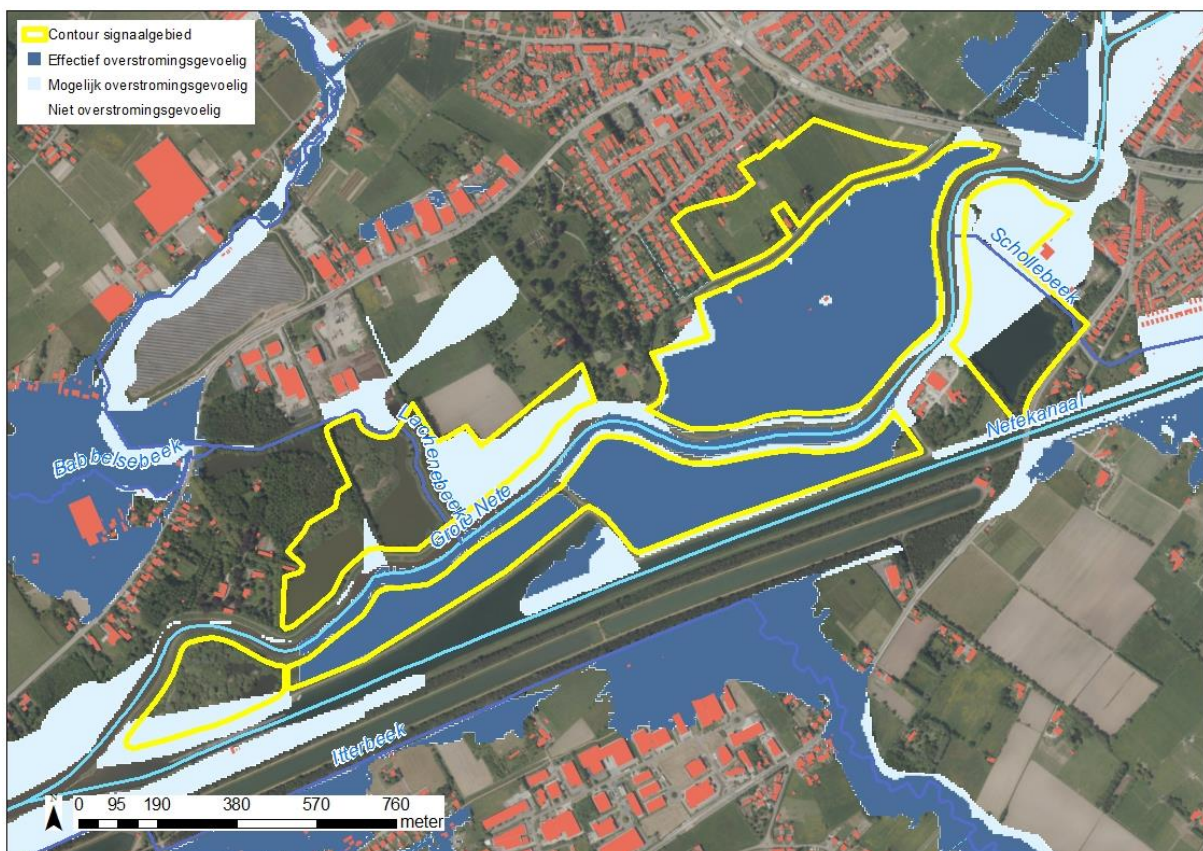
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

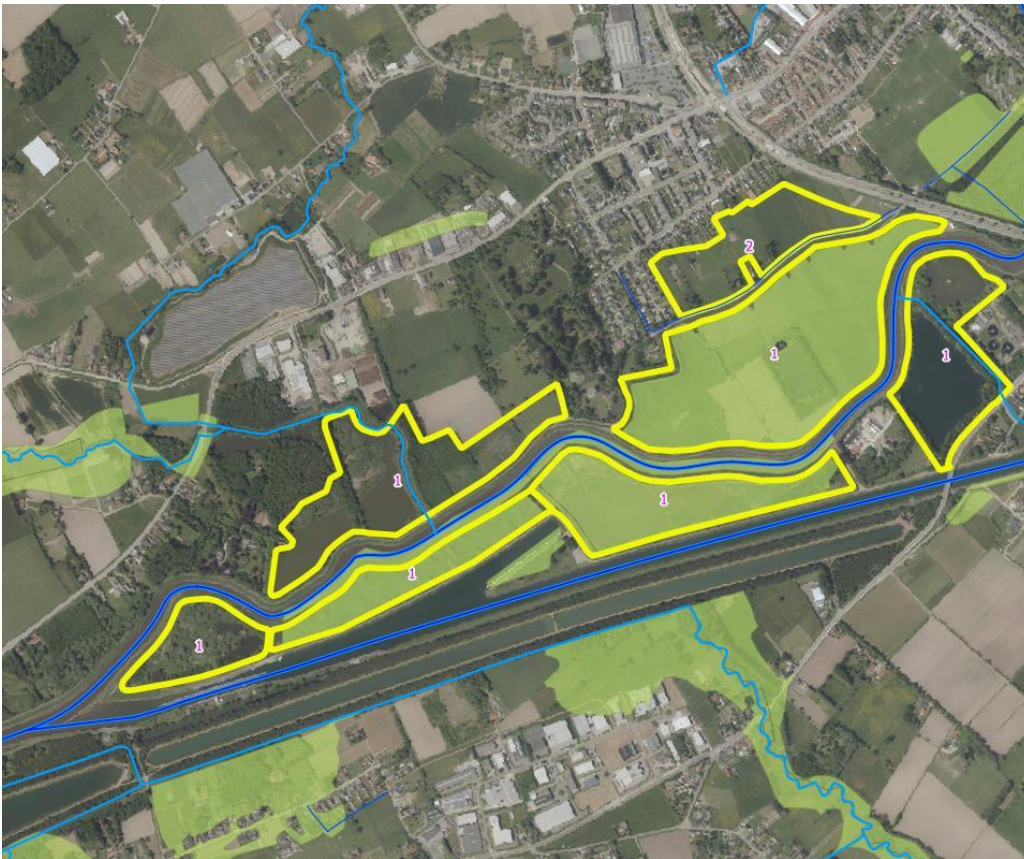
Volgens de watertoetskaarten ligt het deelgebied 2 niet in effectief overstromingsgevoelig gebied of recent overstromd gebied (ROG). Reden hiervoor is de dijk aan de Ouderijstraat die de grens van de polder van Lier vormt.

Deelgebied 2 wordt volledig gekenmerkt als natte alluviale grond zonder profielontwikkeling. Volgens de bodemkaart is het gelegen in vochtig zand en (vochtig tot) nat zandleem. De zuidwestelijke helft is infiltratiegevoelig.

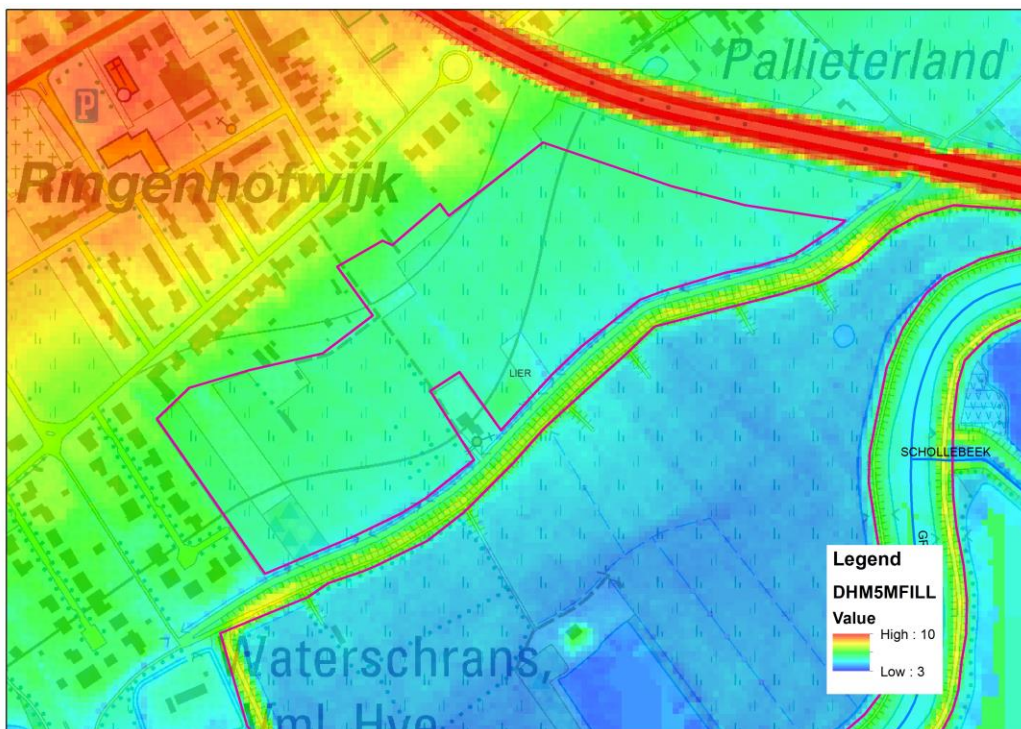
Het is lager gelegen (DHM) dan de reeds ontwikkelde woongebieden aan de ringenhofweg en helt verder af richting Grote Nete. De polderdijk vormt een barrière die het deelgebied afsluit van de natuurlijke vallei van de Grote Nete.



Figuur watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: De groen contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron mercator) thv deelgebied 2

Gebiedsvisie

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

Deelzone 2 is lager gelegen dan het omringende reeds bebouwde gebied. Omwille van de polderdijk is het gebied afgesloten van de vallei van de Grote Nete. Het is niet aangeduid als effectief overstromingsgevoelig maar het zuid-oostelijk deel komt wel naar voor als een gebied met een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart.

Een herbestemming binnen het landschapspark Pallieterland (zie 4.3. lopende initiatieven), moet toelaten om het gebied als open ruimte in te richten zodat het op langere termijn eventueel ook ingezet kan worden voor regenwaterbuffering van het reeds ontwikkelde woongebied errond dat momenteel nog een gemengd rioleringsstelsel heeft. Hoewel infiltratiegevoelig, zijn in dit woongebied geen open grachten aanwezig. De zuid-westelijke helft van de deelzone is eveneens infiltratiegevoelig.

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het signaalgebied is volgens het GRS (9/10/2003) van Lier gelegen binnen de hoofddeelruimte 'valleigebieden', meer bepaald binnen de deelruimte 'valleigebied Beneden Nete'. Het gebied maakt tevens deel uit van de hoofdruimte 'noordwestelijke gordel', meer bepaald van de deelruimte 'Noordwestelijk grensoverschrijdend bosgebied'. Het richtinggevend gedeelte van het GRS omschrijft de vallei van de Beneden-Nete als zeer waardevol natuurgebied met accent op avifauna, met behoud en waar mogelijk te versterken. Om dit mogelijk te maken is laagdynamisch recreatief medegebruik toegelaten. Een specifieke beleidsdoelstelling is het vrijwaren van de valleigebieden van verdere bebouwing en van intensief ruimtegebruik. Specifiek voor de Beneden Nete is opgenomen dat er voor de jachthaven op de dood lopende arm van het Netekanaal een omschakeling gedaan wordt naar laagdynamische activiteiten.

Voor het signaalgebied "Polder van Lier, Anderstadt, Hof van Lachenen" wordt een nieuwe functionele invulling van het gebied gerealiseerd via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan binnen het AGNAS-proces, waarbij het zuidelijk deel wordt opgenomen als sigma en het noordelijk deel als landschapspark. De gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die voor de vallei van de Kleine en Grote Nete en Beneden Nete opgemaakt worden, zullen een ruimer gebied omvatten dan de projectzones van het Sigmaplan en geven uitvoering aan de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS).

Voor de delen gelegen in woongebied en het Hof van Lachene wordt een landschapspark Pallieterland gerealiseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en de stad Lier. De zone voor het landschapspark wordt gestructureerd door de Beneden Nete, omringd door infrastructuren zoals de N14, het Netekanaal en de R16. De stad Lier heeft samen met ANB een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tot de opmaak van een geïntegreerde, duurzame gebiedsvisie voor de ruimere omgeving van de Netevallei ten zuiden van de stad. Het deelgebied 2 thv de Ouderijstraat ligt volledig binnen de contour van dit te voorziene landschapspark. De doelstellingen van het landschapspark zijn het vormgeven aan achtergrondstudie en overkoepelende ontwikkelingsvisie met hoofdrol als ecologische en recreatieve blauwgroene structuur, hoge mate van multifunctionaliteit, bescherming en opbouw van de natuur en het landschap en zacht recreatief medegebruik en aantrekkelijke recreatieve verbindingen.

Samengevat geldt voor deelzone 2 dat de stad Lier hier een nieuwe functionele invulling aan wenst te geven (bv bos) en dit te realiseren via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan binnen het AGNAS-proces en in afstemming met het Landschapspark Pallieterland, een initiatief van de stad Lier en het Agentschap voor Natuur en Bos.

3.5 Lopende initiatieven:

Deelgebied 2 ligt volledig binnen de contour van het Landschapspark Pallieterland dat de stad (in samenwerking met ANB) wil realiseren en waarbinnen - naast natuur, wandelroutes en recreatie - ruimte voor extra waterbuffering is voorzien.

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en de Algemene Bekkenvergadering Netebekken van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Deelzone 1: uitwerking naar een open ruimte functie, gebeurt conform het geactualiseerde sigmaplan
- Deelzone 2: een open ruimte functie, op langere termijn eventueel deels als regenwaterbuffer van de reeds ontwikkelde woonwijk, is aan te raden. Een gewestplanwijziging is aangewezen. Naar invulling toe dient rekening gehouden met de wensen in het kader van de realisatie van Pallieterland.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

De startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in kader van het geactualiseerde Sigmaplan Kleine Nete en Nete, en de opmaak van het daarbij horende Gewestelijk RUP.

Deelgebied 2 wordt herbestemd als onderdeel van het Landschapspark Palliterland (een realisatie van de stad Lier en ANB) waarbij voldoende ruimte voor (extra) waterbuffering wordt voorzien.

Initiatiefnemer:

Vlaams Gewest

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Grote delen van het signaalgebied worden gekenmerkt door een grote overstromingskans. Voor deelgebied 1 gebeurt een uitwerking naar een open ruimte functie, conform het geactualiseerde sigmaplan. Een nieuwe functionele invulling van het deelgebied 2 wordt gerealiseerd. Hierbij dient rekening gehouden met de toekomstige bergingsnoden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

OUDERIJSTRAAT (SG_R3_NET_08)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Ouderijstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

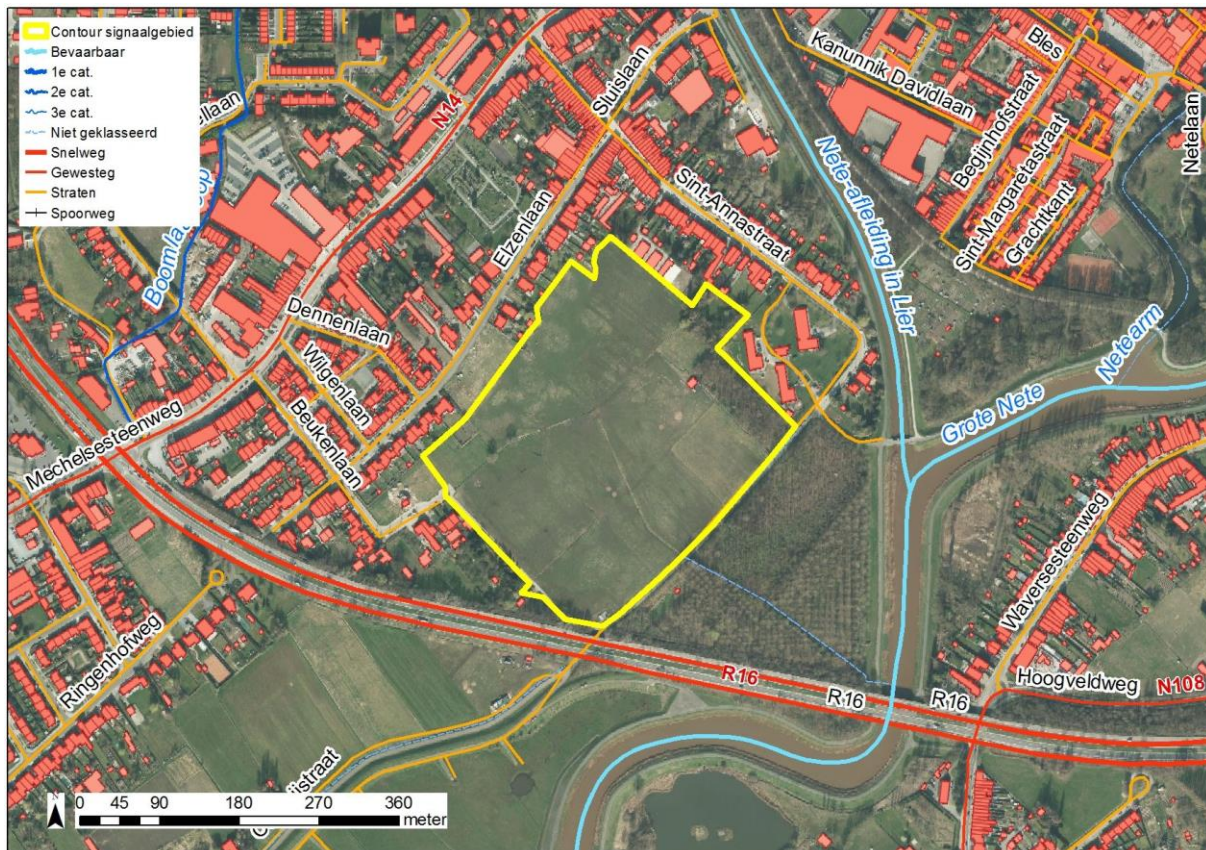
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied wordt begrensd door de Ouderijstraat en de tuinen van de woningen langs de Elzenlaan, Sint-Annastraat en de Beukenlaan.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied grenst niet aan een geklasseerde waterloop maar situeert zich nabij de (weliswaar ingedijkte) Grote Nete. Op de grens met de Ouderijstraat loopt een gracht die afwatert naar de Grote Nete.

Oppervlakte: 10,2073 ha



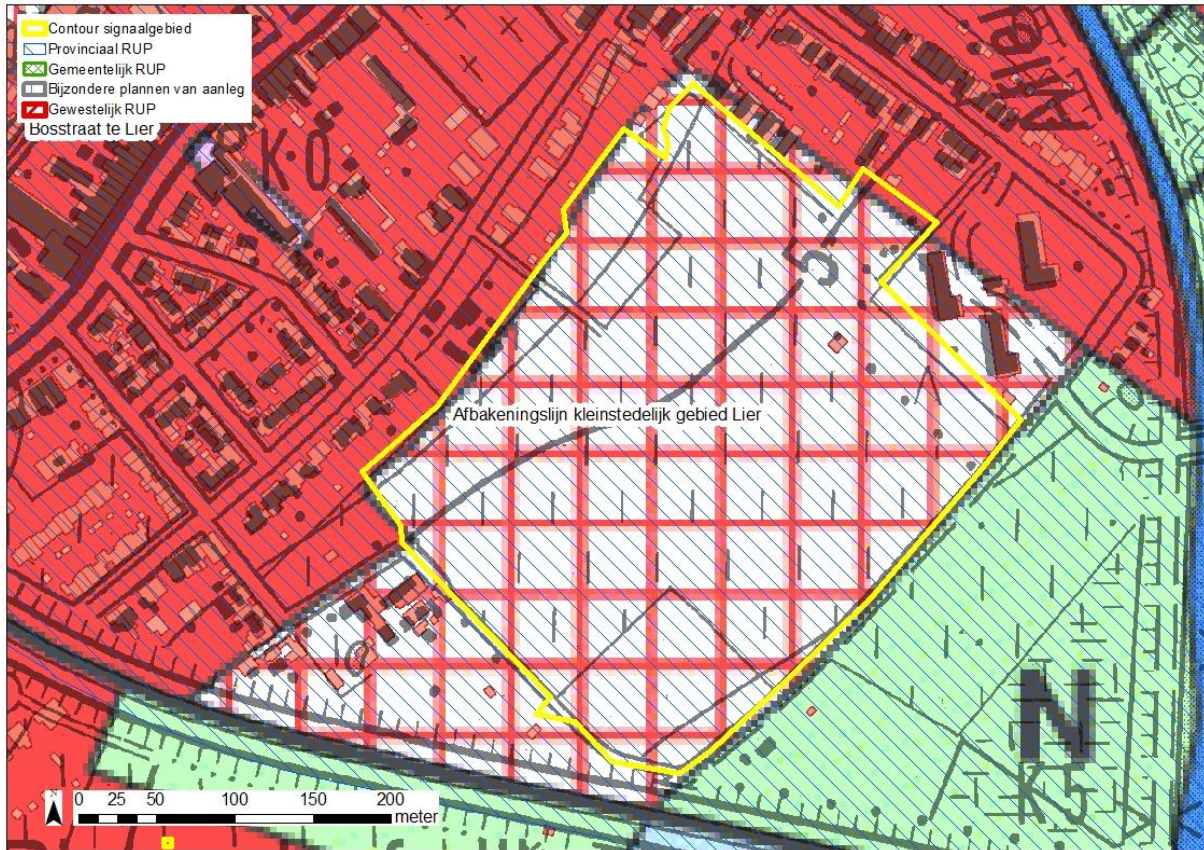
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het volledige gebied is volgens het gewestplan ingekleurd als woonuitbreidingsgebied (WUG).

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is volledig in gebruik als weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied betreft een aaneengesloten niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied van een voldoende grootte (> 2ha). De zuid-oostelijke zone tegen de Ouderijstraat is effectief overstromingsgevoelig gebied. De stad Lier wil dit signaalgebied, dat binnen de perimeter ligt van het stadsbos Pallieterland, mee laten opnemen in het GRUP Nete en Kleine Nete. In afwachting van een beslissing hierrond wordt het verder opgenomen in de prioritaire lijst signaalgebieden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt zoveel mogelijk volgens de perceelsgrenzen afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming woonuitbreidingsgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied zelf is niet gelegen binnen de contouren van de overstromingsgevaarkaarten. Het oostelijk deel van het signaalgebied ligt in een Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

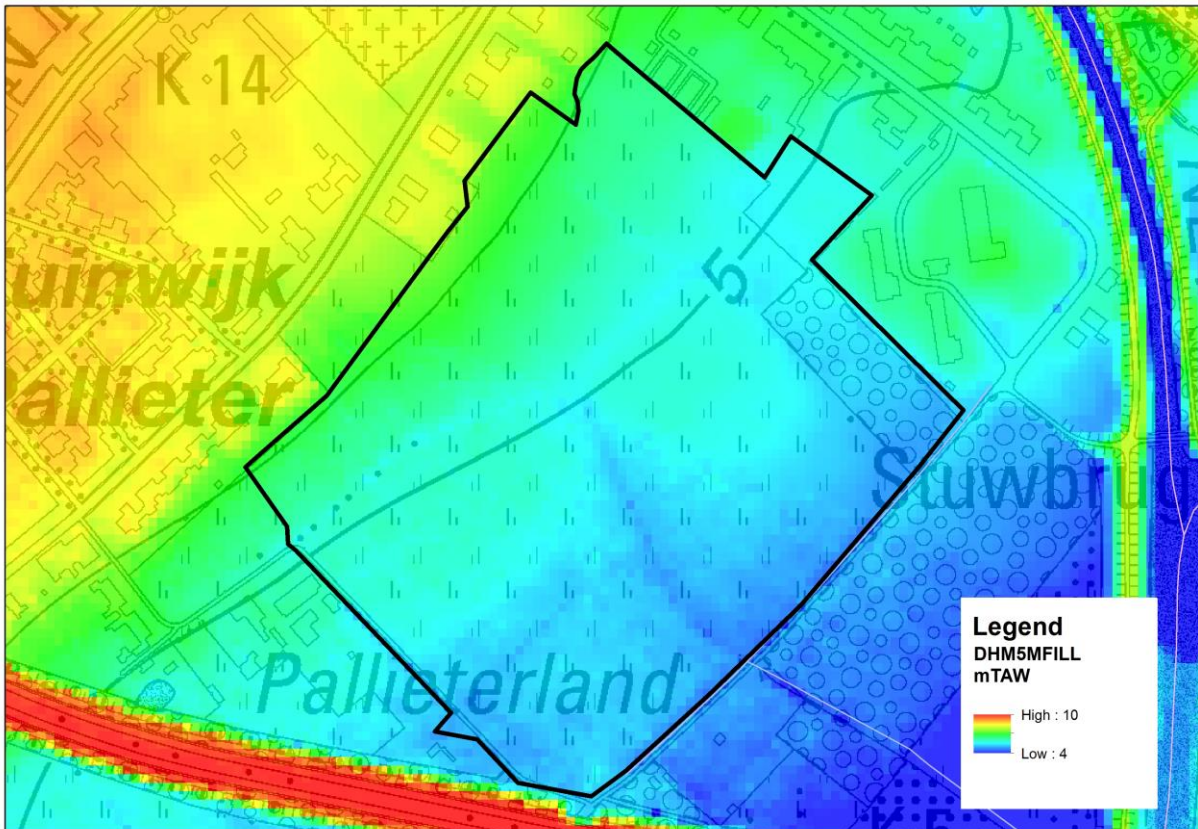
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

Volgens de watertoetskaarten ligt het signaalgebied deels in effectief overstromingsgevoelig gebied en in recent overstroomd gebied (ROG). Het wordt volledig gekenmerkt door het bodemprofiel nat zandleem en is voor het overgrote merendeel niet infiltratiegevoelig. Het is lager gelegen (DHM) dan de reeds ontwikkelde woongebieden ten noord-westen en helt verder af richting Grote Nete.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron mercator)

Gebiedsvisie

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

Het gebied is lager gelegen en deels aangeduid als effectief overstromingsgevoelig. Een herbestemming binnen het landschapspark Pallietierland (zie 4.3. lopende initiatieven), moet toelaten om het gebied compatibel in te richten zodat het ingezet kan worden voor regenwaterbuffering van het ontwikkelde woongebied rondom het signaalgebied (ten noorden, oosten en westen) dat momenteel nog een gemengd rioleringsstelsel heeft. De Olmenlaan vormt hierop een uitzondering. In deze straat is het rioleringsstelsel gescheiden. Het regenwater wordt echter niet in open grachten opgevangen. Het afvalwater wordt via de gravitaire collector aan de Ouderijstraat (de zuid-oostelijke grens van het gebied) verzameld en d.m.v. een pompstation (gelegen in de zuidelijkste tip van het signaalgebied) via een persleiding onder de Ring van Lier en de Grote Nete door, aangesloten op de RWZI van Lier.

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk structuurplan Lier (9/10/2003) duidt het woonuitbreidingsgebied Ouderijstraat aan als voorlopig niet aan te snijden. De stad Lier wenst hier een nieuwe functionele invulling aan te geven (bv. volkstuinen en/of speelbos) en dit te realiseren via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan binnen het AGNAS-proces en in afstemming met het Landschapspark Pallietierland, een initiatief van de stad Lier en het Agentschap voor Natuur en Bos.

3.5 Lopende initiatieven:

Het signaalgebied ligt volledig binnen de contour van het Landschapspark Pallieterland dat de stad (in samenwerking met ANB) wil realiseren en waarbinnen - naast natuur, wandelroutes en recreatie - ruimte voor extra waterbuffering is voorzien.

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en het Algemeen Bekkenoverleg van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 30/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het functioneel blijven van dit gebied deels als effectief overstromingsgevoelig gebied (oostelijk deel), en op langere termijn deels als regenwaterbuffer van de reeds ontwikkelde woonwijk, is aan te raden. Een gewestplanwijziging is aangewezen. Naar invulling toe dient rekening gehouden met zowel de noden naar buffering vanuit het watersysteem (huidige als toekomstige) als met de wensen in het kader van de realisatie van Pallieterland. Onderlinge afstemming in een vroeg stadium is nodig.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

De startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in kader van het geactualiseerde Sigmaplan Kleine Nete en Nete, en de opmaak van het daarbij horende Gewestelijk RUP.

Het wordt herbestemd als onderdeel van het Landschapspark Pallieterland (een realisatie van de stad Lier en ANB) waarbij voldoende ruimte voor (extra) waterbuffering wordt voorzien.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig. Een nieuwe functionele invulling van het gebied wordt gerealiseerd. Hierbij dienen zowel de huidige maar ook de toekomstige bergingsnoden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel in rekening gebracht.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied HAEGENBROEKSESTEENWEG - LISPERLOOP (SG_R3_NET_09) LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Haegenbroeksesteenweg - Lisperloop” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de lokale besturen en andere betrokkenen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich in het noorden van de stad Lier ter hoogte van de kruising van de ring met de Hagenbroeksesteenweg en bestaat uit twee deelgebieden: deelgebied 1 in woongebied ten oosten van de kruising Ring-Hagenbroeksesteenweg (dat doorkruist wordt door de Lisperloop; 3,5533 ha) en deelgebied 2 in industriegebied ten westen van de kruising (0,4999 ha).

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Lisperloop (2de categorie)

Oppervlakte: 4,05 ha



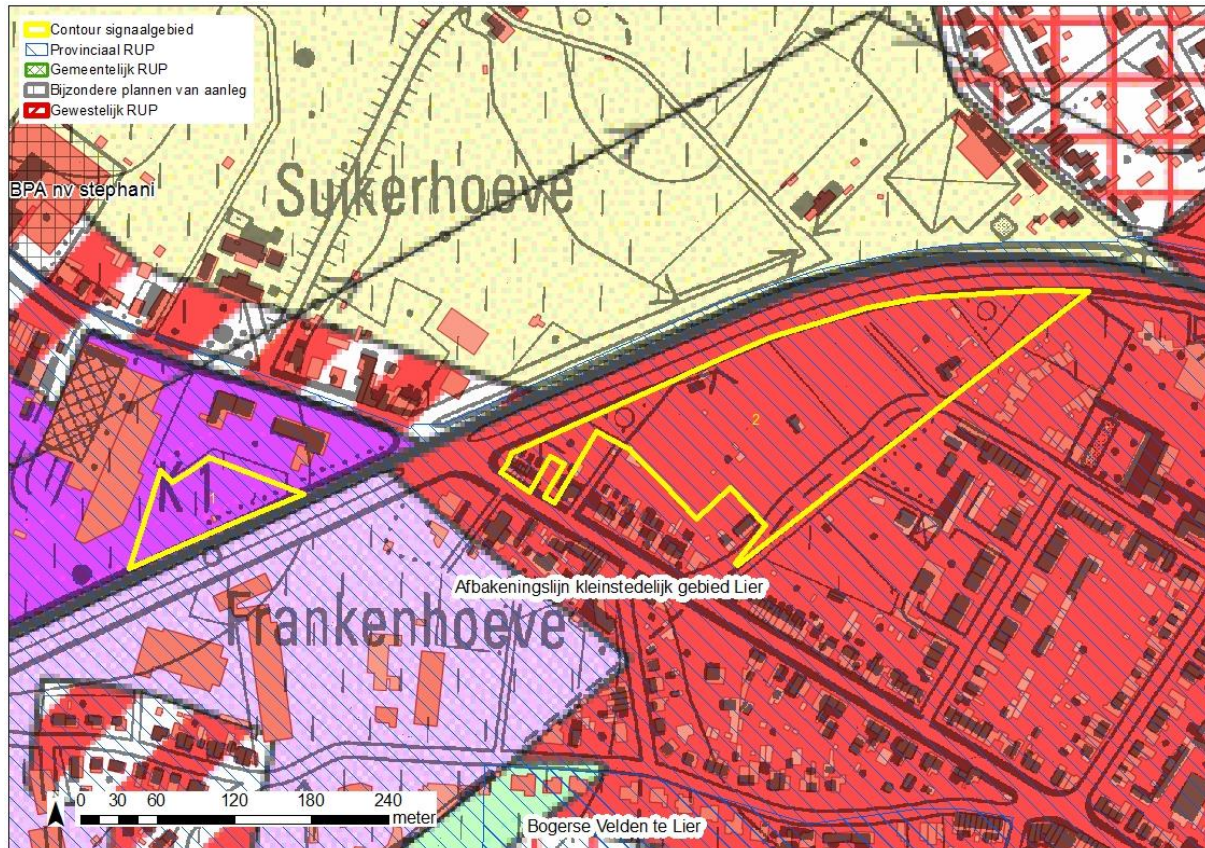
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Ten oosten van de kruising ring-Hagenbroeksesteenweg ligt het signaalgebied in woongebied; ten westen van de kruising in industriegebied. Het signaalgebied valt binnen het PRUP afbakeningslijn Klein stedelijk gebied Lier maar werd niet herbestemd.

Globale beschrijving:

Het deel van het signaalgebied met gewestplanbestemming woongebied is hoofdzakelijk ingevuld als weiland en deels als bos. Het deel met gewestplanbestemming industrie is ingevuld als parking.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

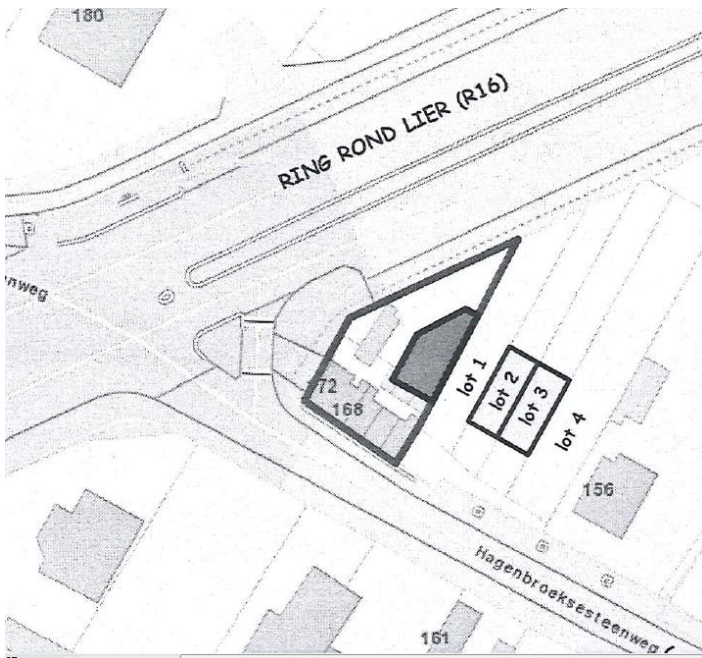
2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebeken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het industriegebied (deelgebied 1) is een ingesloten effectief overstromingsgevoelig perceel tegen de ring van Lier. Het woongebied (deelgebied 2) ligt in het binnengebied tegen ring. De Lisperloop doorkruist het gebied dat deels (westelijk deel) tot de vallei van de Lisperloop behoort. Het is effectief overstromingsgevoelig en kent een middelgrote kans op de overstrominggevaarkaart. Het betreft een grotendeels nog onbebouwd woongebied van een voldoende groot oppervlakte (> 2ha).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het industriegebied wordt afgebakend op de perceelsgrens (percelen 482M2 en 482N2). De contour van het woongebied wordt afgebakend op de nog grotendeels onbebouwde percelen tussen de ring, de Hagenbroeksesteenweg, de Frankenweg en het onverharde pad dat de Frankenweg verbindt met de Hagenbroeksesteenweg. Deze contour is op vraag van de stad Lier uitgebreider dan louter het effectief overstromingsgevoelig gebied zodat, bij eventuele gedeeltelijke ontwikkeling, een totaalvisie uitgebouwd kan worden. De bebouwde percelen aan het kruispunt Hagenbroeksesteenweg – ring

werden opgenomen in het signaalgebied omdat de stad Lier in juni 2015 een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning ontving voor het slopen van de bestaande woningen met bijgebouwen en het bouwen van een woonhuis met 2 woongelegenheden. Deze (nieuw te bouwen) woningen zijn gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Lot 1 en 4 (zie onderstaande figuur) zijn nog niet bebouwd en eveneens gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Lot 2 en 3 liggen in effectief overstromingsgevoelig gebied maar werden recent (na 2012) bebouwd. Van deze twee loten werd de bebouwde oppervlakte tot aan de straatzijde daarom uit de contour gehouden.



Figuur: kruispunt ring rond Lier (R16) en Hagenbroeksesteenweg. Lot 2 en Lot 3 zijn recent (na 2012) bebouwd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

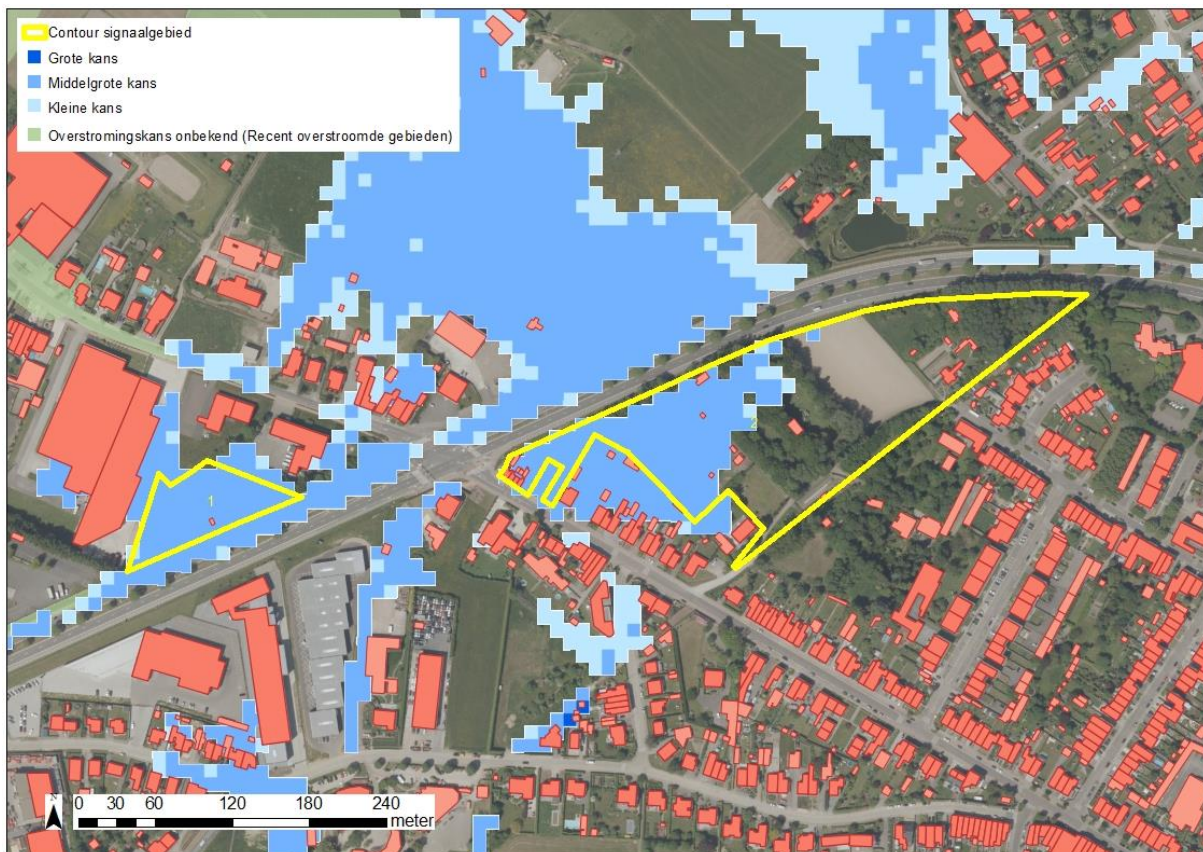
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Beide delen van het signaalgebied kennen (deels) een middelgrote kans op overstromingen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterloop maakt geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

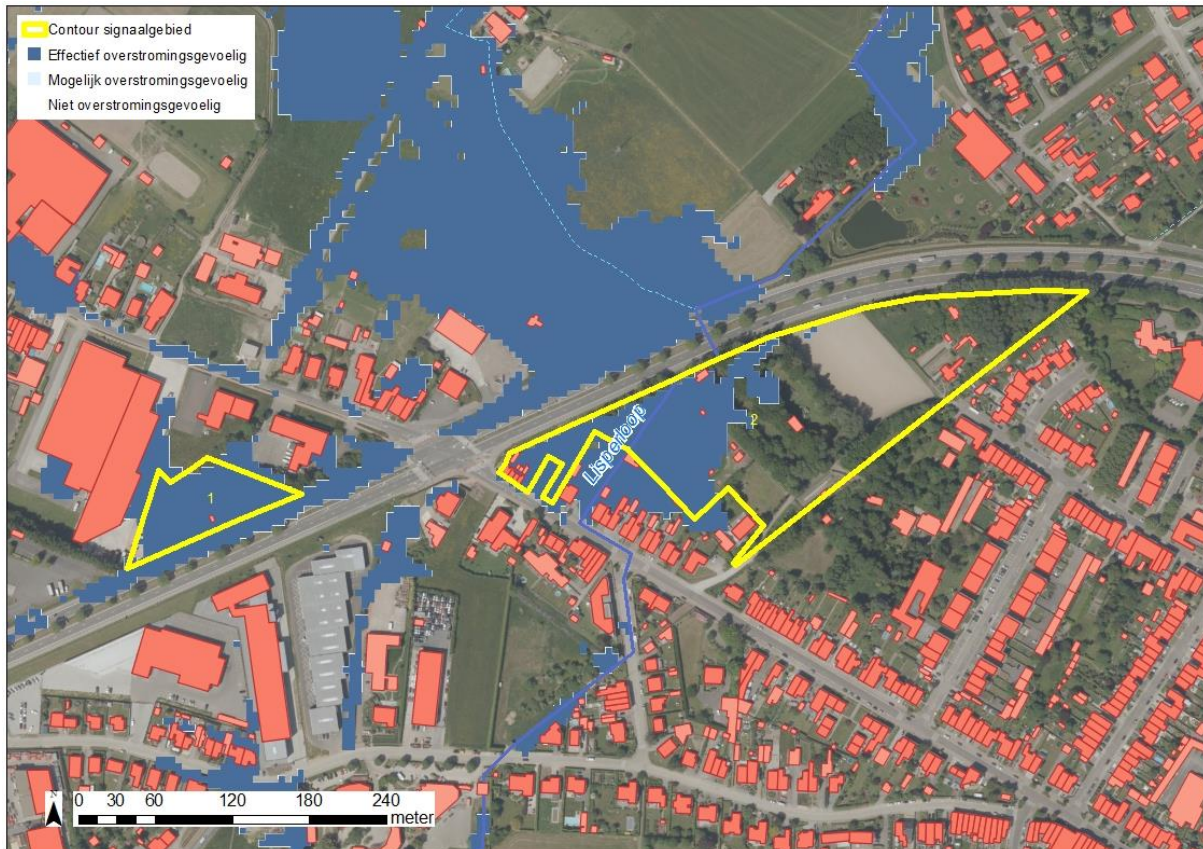
De Lisperloop situeert zich volledig op het grondgebied van Lier, gedeeltelijk op de grens met de gemeente Ranst. Het geklasseerde traject van de waterloop start thv de Handboogweg en mondt binnen de ring van Lier thv de Kreeftstraat uit in de Duwijkloop. Deze stroomt verder naar de afleidingsvaart van de Nete die op haar beurt uitmondt in de Kleine Nete. Zowel stroomopwaarts als stroomafwaarts het signaalgebied, stroomt de Lisperloop voor het merendeel door effectief overstromingsgevoelig gebied.

Beide deelgebieden van het signaalgebied zijn (deels) effectief overstromingsgevoelig, kennen (deels) een middelgrote kans op overstromingen en bevinden zich in vochtig zandleem volgens de bodemkaart. Volgens het Digitaal Hoogtemodel is de effectief overstromingsgevoelige zone van het woongebied ook lager gelegen dan zijn omgeving. Deelgebied 1 en het overgrote merendeel van deelgebied 2 zijn op de bodemkaart aangeduid als vochtig zandleem. De percelen aan het kruispunt Hagenbroeksesteenweg- ring zijn antropogeen vergraven; de meest noordoostelijke tip van deelgebied 2 bestaat uit nat zandleem. Infiltratie is mogelijk volgens de watertoetskaarten. Bij de recente wateroverlast in januari 2016 stond alvast de Hagenbroeksesteenweg buiten de ring (ten westen van deelgebied 2) onder water (informatie stad Lier).

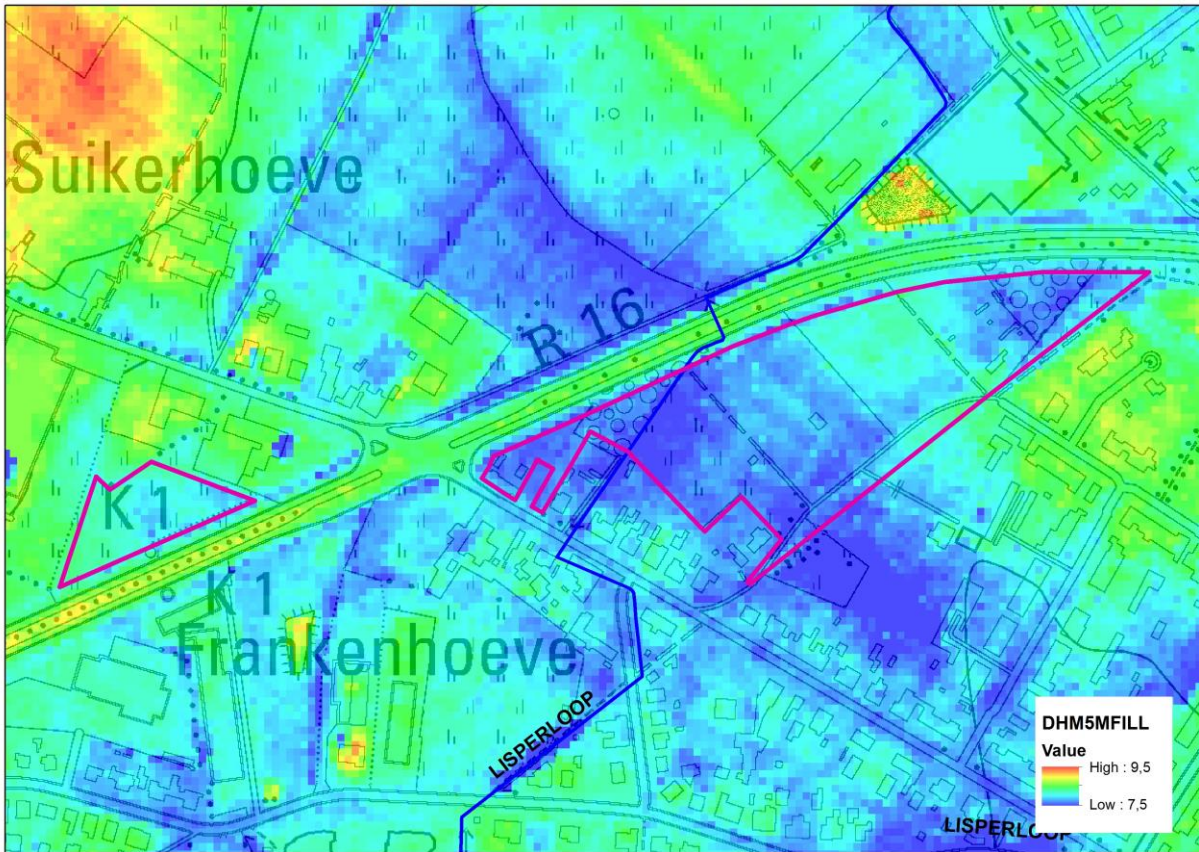
Naar aanleiding van vroegere regelmatige wateroverlast in de Zonstraat en de Pannenhuisstraat te Lier liet de provincie Antwerpen, dienst waterbeleid een hydrologische en hydraulische studie uitwerken voor de Duwijkloop en de Lisperloop en werd o.a. een retentiezone thv de monding van de Lisperloop in de Duwijkloop gerealiseerd (PRUP retentiezone Lisperloop te Lier). In de studie wordt duidelijk gesteld dat naast de realisatie van de retentiezone het belangrijk blijft om valleien te vrijwaren van bebouwing zodat de natuurlijke overstromingsmogelijkheden open blijven en potentiële conflicten tussen bebouwing en water worden vermeden. Zo ook ter hoogte van dit deelgebied 2.

Uit de modellering van de Lisperloop, opgemaakt door de provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid, blijkt duidelijk dat bij een bui met een retourperiode van 100 jaar het gebied minstens overeenkomstig het effectief overstromingsgevoelig gebied onder water komt te staan. Volgens het model zal er bij zware overstromingen een substantieel debiet uit het deel aan linkeroever van de Lisperloop doorstromen naar de zuidelijker gelegen zones buiten het signaalgebied. Indien zich een bui voordoet zoals in september 1998 (> 200l/s gedurende 2 dagen met een piekdebiet rond 600l/s) mag verwacht worden dat ook het gebied tussen de Frankenweg, Sint-Jozefstraat en Hagenbroeksesteenweg ten zuidoosten buiten het signaalgebied overstroomt.

Een 500-tal meter stroomopwaarts deelgebied 2, situeert zich een overstort. Het is niet geweten of dit frequent werkt en impact heeft op het debiet van de Lisperloop.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (mTAW), bron: Mercator

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Deelgebied 1: industriegebied

Het deelgebied doet reeds grotendeels dienst als parking. Wateroverlast in het verleden was hoogstwaarschijnlijk eerder te wijten aan een rioleringsprobleem. Mits aangepast voorschriften (waterdoorlatende verharding) is het gebruik als parkeergelegenheid mogelijk.

Deelgebied 2: woongebied

Binnen deelgebied 2 vallen twee situaties te onderscheiden, (a) de percelen aan het kruispunt Hagenbroeksesteenweg-ring waarvoor in juni 2015, tijdens het lopende proces van signaalgebieden reeks 3, een stedenbouwkundige aanvraag werd ingediend voor het slopen van bestaande woningen en bouwen van een woonhuis en (b) het deelgebied exclusief voorgenoemde percelen dat op vraag van de stad Lier ruimer werd ingetekend dan het effectief overstromingsgevoelig gedeelte zodat bij toekomstige ontwikkeling 1 totaalvisie voor het gebied uitgewerkt kan worden en alle eigenaars een gelijkwaardige behandeling krijgen wat betreft randvoorwaarden omwille van het watersysteem.

(a) Naar aanleiding van de stedenbouwkundige aanvraag op 9 juni 2015 adviseerden zowel de Cel Integraal Waterbeheer als de waterbeheerder (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid) ongunstig.

De Cel Integraal Waterbeheer is van oordeel dat *'de aanvraag niet in overeenstemming is met artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid aangezien er geen maatregelen kunnen voorgesteld worden die de schadelijke effecten op het watersysteem kunnen tegengaan of compenseren'* en dient er *'een bewaren beleid gevoerd te worden in afwachting van de beslissingen over de vervolgstappen ivm de beheersmaatregelen voor signaalgebieden reeks 3 waarin de aanvraag gelegen is'* (zie ook bijlage 1 voor het volledige advies).

De dienst integraal waterbeleid van de provincie Antwerpen (beheerder van de Lisperloop), adviseerde ongunstig *'aangezien het schadelijke effect niet kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van voorwaarden waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art 5 van het decreet Integraal waterbeleid.'* Er wordt verwezen naar het 'lopend proces van de signaalgebieden reeks 3' waartoe deze percelen (deels) behoren. *Het signaalgebied is in onderzoeksfase; er wordt onderzocht hoe een antwoord geboden kan worden aan de overstromingsproblematiek. Het project hypothekeert de volgordebeslissingen rond dit signaalgebied. In afwachting van een beslissing binnen de signaalgebiedprocedure werd het project ongunstig geadviseerd.* (zie ook bijlage 2 voor het volledige advies)

(b) Overstromingsgevoelige zones en valleigebieden dienen zonder uitzondering gevrijwaard te blijven van bijkomende verharding of bebouwing. De inname hiervan leidt immers niet alleen tot een verergering van de bestaande wateroverlastproblemen maar creëert evengoed nieuwe probleemgebieden en verhoogt het risico op schade. Bovendien kunnen dure en technische ingrepen vermeden worden indien de natuurlijke waterberging behouden blijft.

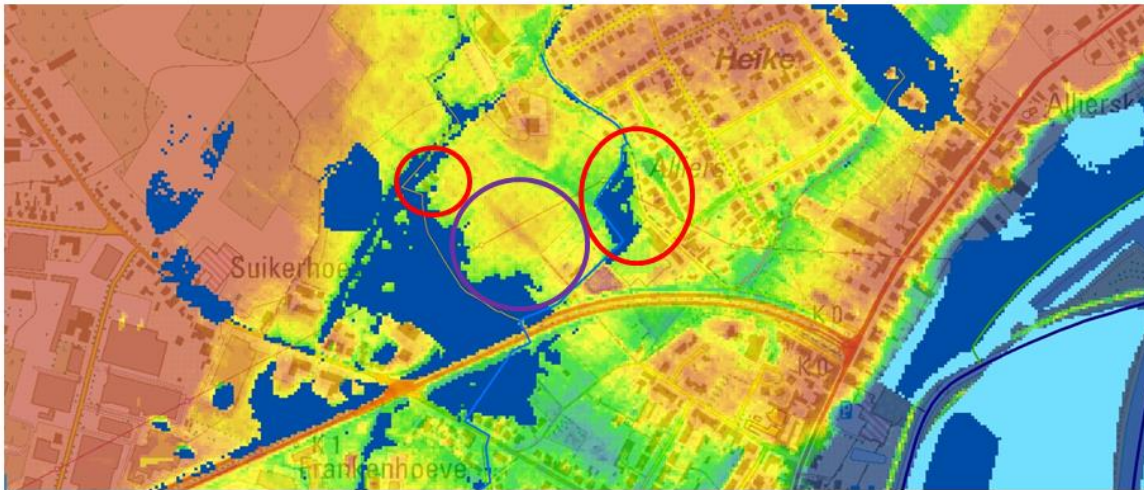
Mits vrijwaring van het overstromingsgevoelig gedeelte én strikte randvoorwaarden is een gedeeltelijke ontwikkeling van het oostelijk deel buiten de effectief overstromingsgevoelig zone een te overwegen optie. Voor een verkaveling met wegenis legt de waterloopbeheerder volgende bijkomende voorwaarden op:

- Naast het voldoen aan het GSV hemelwater worden strengere normen opgelegd wat betreft (a) de collectieve infiltratie-/buffervoorzieningen voor de volledige wegenis én 80 m² per kavel en (b) hemelwaterput met hergebruik én individuele infiltratie-/buffervoorziening per kavel.
- Er mag geen ruimte voor water ingenomen worden. De kavels voor woningen worden best buiten het effectief overstromingsgevoelig gebied aangelegd. Binnen het overstromingsgevoelige gebied behoren groenaanleg, overstroombare wegenis en overstroombare parking tot de mogelijkheden maar ophoging of constructies zijn niet toegelaten.

- In overstromingsgevoelig gebied dienen voorzorgsmaatregelen genomen om waterschade te voorkomen.
- Water moet over de gehele verkaveling kunnen stromen (geen afsluitingen met volle omheining van tuinen etc.)

Meer gedetailleerde verkavelingsvoorwaarden worden meegegeven in bijlage 3.

Op vraag van de stad Lier (zie 4.2 Ruimtelijke visie) onderzocht de Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid om ruimte voor water buiten de ring van Lier te realiseren. Uit het resultaat blijkt dat knippen ten noorden van de Ring theoretisch mogelijk is. Het buffervolume dat dan ten noorden van de Ring geborgen moet worden is vrij beperkt (~2000m³). Maar knippen impliceert ook een opstuwung op de waterlopen ten noorden van de ring, dit terwijl de twee rood omlijnde gebieden op figuur x reeds met wateroverlast kampen. Opstuwung op de waterloop gaat de wateroverlast op deze plaatsen verergeren. Om dat negatief effect tegen te gaan zou een afgraving in het paars omlijnde gebied de meest logische oplossing zijn. Dit gebied ligt echter hoger waardoor meer grond afgevoerd moet worden dan dat er buffervolume bijgecreëerd wordt wat qua volume een inefficiënte operatie wordt. Bijkomend dient hiervoor landbouwgrond opgeofferd te worden waardoor de buffering van water uit een gewestplanbestemming woongebied verlegd wordt naar de gewestplanbestemming landbouw.



Figuur: DHMV-I van 7m TAW tot 9m TAW; wateroetskaart (donkerblauw: effectief overstromingsgevoelig gebied; lichtblauw: mogelijk overstromingsgevoelig gebied)

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het ruimtelijk structuurplan van de stad Lier wordt over dit gebied geen uitspraak gedaan.

Deelgebied 1: industriegebied

Het gebied is reeds volledig verhard en bebouwd. Binnen de afgeleverde stedenbouwkundige vergunningen werden voorwaarden opgelegd zodat de impact op de omgeving wordt beperkt. Bij de stad Lier is hier geen wateroverlast gekend. Het industriegebied grenst niet aan de waterloop en wordt, naar wateroverlast toe, minder problematisch beschouwd. Indien er zich waterproblemen stellen, is dit volgens de stad Lier te wijten aan de riolering. De stad Lier acht het niet meer aangewezen deelgebied 1 als signaalgebied op te nemen.

Deelgebied 2: woongebied

De stad Lier wordt regelmatig gecontacteerd door projectontwikkelaars die het woongebied wensen te ontwikkelen. Als visie wordt gesteld dat ontwikkeling van het oostelijk deel buiten overstromingsgevoelig gebied kan mits strikte randvoorwaarden waaronder extra buffering op het terrein ter compensatie van de bijkomende verharding. Omdat dit ontwikkelbare deel vrij beperkt is, vraagt de stad Lier aan de waterbeheerder van de Lisperloop (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid) om na te gaan welke maatregelen aan de Lisperloop mogelijk zijn om ruimte voor water buiten de ring te realiseren zodat binnen dit signaalgebied meer ruimte vrij komt voor ontwikkeling.

Het westelijk gelegen overstromingsgevoelig deel dient volledig gevrijwaard voor buffering vanuit de waterloop. Bebouwing is hier niet meer gewenst. Uitzondering hierop voor de stad Lier zijn de percelen aan het kruispunt Hagenbroeksesteenweg-ring. Ondanks ongunstig advies van zowel de bevoegde waterbeheerder als de Cel Integraal Waterbeheer (zie eerder), verleende het College van Burgemeester en Schepenen Lier in zitting van 21/09/2015 een stedenbouwkundige vergunning af mits opgelegde voorwaarden aangaande o.a. het vloerpeil, geen ondergrondse kelders, enkel strikt noodzakelijke ophogingen etc. Het onderzoeksproces van de signaalgebieden werd niet afgewacht. De provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid ging in beroep tegen de afgeleverde vergunning. Het beroepsschrift is op 04/02/2016 ingewilligd door de Deputatie.

De stad wenst ook een fietsverbinding te realiseren, dwars door het woongebied. De breedte van dit traject heeft invloed op mogelijk toekomstige ontwikkelingen.

4.3 Lopende initiatieven:

In juni 2015 ontving de stad Lier een aanvraag voor het slopen en herbouwen van de woningen op het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172. (zie 'visie integraal waterbeleid' en zie bijlage 1 en 2). Op 21/09/2015 werd door de stad Lier een Stedenbouwkundige vergunning verleend. Door de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen werd op 28/10/2015 een beroep ingesteld. Het beroep werd ingewilligd door de Deputatie op 04/02/2016 (zie bijlage 4). De termijn voor een beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen is intussen verstreken (45d.)

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: gino Verbiest) en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Deelgebied 2:

De woningen op het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172 kunnen na sloping herbouwd onder strikte voorwaarden, meegegeven door de provincie Antwerpen (zie ook bijlage 3).

Het oostelijk deel buiten overstromingsgevoelig gebied komt in aanmerking voor ontwikkeling mits de bijkomende verharding gecompenseerd wordt met extra waterbuffering op het terrein. Het westelijke overstromingsgevoelige gebied wordt binnen de verkavelingsvergunning bouwvrij gehouden om als open ruimte een bergingsfunctie te kunnen vervullen. Algemeen dienen de bijkomende randvoorwaarden, zoals geformuleerd door de provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid (zie bijlage 3) strikt gevolgd.

Aan de vraag van de stad Lier om meer ruimte voor water buiten het signaalgebied en buiten de ring van Lier te realiseren zodat binnen het signaalgebied het ontwikkelbaar areaal vergroot, kan de waterbeheerder niet tegemoet komen. Dit impliceert immers dat de wateroverlast in twee meer stroomopwaartse gebieden zou toenemen wat enkel geremd kan worden met dure maatregelen in landbouwgebied. Bovendien wordt hiermee de berging van water afgewenteld op een andere gewestplanbestemming.

De nodige waterberging verbonden aan de vereiste vertraagde afvoer dient binnen het project gesitueerd te zijn zodat de waterdruk niet op omgevende gebieden/project gelegd wordt.

A: watertoets

- Deelgebied 1 is reeds volledig bebouwd en verhard. Binnen de afgeleverde stedenbouwkundige vergunningen werden voorwaarden opgelegd zodat de impact op de omgeving wordt beperkt.

Instrument:

De stad Lier is voorstander voor een verkavelingsvergunning (1 globale visie), waarbij een duidelijke grens tussen het ontwikkelde en niet-ontwikkelde gebied wordt weergegeven.

Initiatiefnemer:

stad Lier

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 2 deelgebieden. Het industriegebied (deelgebied 1) is een ingesloten effectief overstromingsgevoelig perceel tegen de ring van Lier. Het woongebied (deelgebied 2) ligt in het binnengebied tegen de ring. De Lisperloop doorkruist het gebied dat deels (westelijk deel) tot de vallei van de Lisperloop behoort. Het is effectief overstromingsgevoelig en kent een middelgrote kans op de overstromingsgevaarkaart.

Het westelijke deel van deelgebied 2 speelt een belangrijke rol als waterbergingsgebied. Hiervoor is een nieuwe functionele invulling compatibel met het watersysteem noodzakelijk via de verkavelingsvergunning. Hiermee wordt ruimte gegeven aan de waterloop om bij hoge waterstanden haar vallei te kunnen aanspreken en voldoende waterberging te kunnen realiseren. De woningen op het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172 kunnen gesloopt en heropgebouwd mits de randvoorwaarden van de provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid (zie bijlage 3) zonder uitzondering strikt worden gevolgd en uitgevoerd.

Voor het oostelijk deel van deelgebied 2 wordt ontwikkeling mogelijk geacht mits, via een verstrengde watertoets, rekening wordt gehouden met randvoorwaarden ifv het watersysteem. De randvoorwaarden worden bepaald door de waterbeheerder.

Deelgebied 1 is reeds volledig bebouwd en verhard. Binnen de afgeleverde stedenbouwkundige vergunningen werden voorwaarden opgelegd zodat de impact op de omgeving wordt beperkt. Voor dit deelgebied volstaat de watertoets (A).

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Nog aan te vullen

8 Bijlage

Bijlage 1: advies Cel Integraal Waterbeheer aangaande tot de stedenbouwkundige aanvraag met betrekking op het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172.

- Het advies van Cel Integraal Waterbeheer werd ontvangen op datum 20 augustus 2015 en luidt als volgt:

Dit advies wordt uitgebracht overeenkomstig:

- het decreet van 18 juli 2003 betreffende het Integraal waterbeleid;
- het besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets en eventuele latere wijzigingen.

Overeenkomstig artikel 7 § 1 van het uitvoeringsbesluit omvat het advies volgende gegevens:

- korte beschrijving en kenmerken van het watersysteem of bestanddelen ervan die kunnen worden beïnvloed door de vergunningsplichtige activiteiten waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft;
- in voorkomend geval, een opsomming van de toepasselijke voorschriften van het waterbeheerplan of bij ontstentenis daarvan het waterhuishoudingsplan, en elk ander waterbeheerplan dat van toepassing is op het watersysteem of de bestanddelen ervan;
- een gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd met het watersysteem waarbij de adviesinstantie, voor zover dat relevant is voor de vergunningsplichtige activiteit, ingaat op de aspecten vermeld in artikel 5 van het decreet, behalve indien de overheid haar vraag om advies uitdrukkelijk heeft beperkt tot een of meer van die aspecten;
- in voorkomend geval, een gemotiveerd voorstel van de voorwaarden en maatregelen om het schadelijk effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te beperken, te herstellen, of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;
- de inachtneming bij de beoordeling en het voorstel, vermeld in 3° en 4°, van de relevante doelstellingen en de beginselen, bepaald in artikel 5,6 en 7 van het decreet.

Beschrijving en kenmerken van het watersysteem relevant voor het project

De locatie van de ingreep is volgens de watertoetskaart gelegen in een effectief overstromingsgevoelig gebied met een middelgrote kans op overstromingen. De overstromingshoogte bedraagt tussen 25 en 50 cm. De percelen zijn gelegen in een signaalgebied reeks 3 in onderzoeksfase.

Signaalgebieden zijn gebieden waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de bestemmingsvoorschriften en het belang van het gebied voor het watersysteem.

De gronden zijn infiltratiegevoelig.

Het perceel is gelegen in het Netebekken en watert af naar de Lisperloop, een waterloop van 2e categorie, beheerd door de provincie Antwerpen.

Het bodemtype van het perceel betreft antropogeen. Er zijn bijgevolg geen gegevens over de bodemtextuur beschikbaar. Er dient aangenomen te worden dat door het antropogene gebruik, de bodemtextuur werd verdicht, waardoor infiltratiemogelijkheden zeer beperkt zijn.

De bodem is bijgevolg matig geschikt voor drainage. Voorkeur gaat uit naar buffering met hergebruik.

Beoordeling en evaluatie van de voorgestelde ingreep op het watersysteem.

De aanvraag betreft het bouwen van een eengezinswoning na afbraak van bestaande woningen. Het gebouw bezit een horizontale dakoppervlakte van 114 m². Er wordt een oppervlakte van 133,61 m² aangelegd in waterdoorlatende klinkers.

Het hemelwater wordt opgevangen in een regenwaterput van 7500 l met overloop naar een infiltratieput van 2000l, dewelke een overloop heeft naar de riolering van de Hagenbroeksesteenweg. Het perceel is laaggelegen in de vallei van de Lisperloop, waardoor mogelijk wateroverlast kan optreden bij het buiten haar oevers treden van deze waterloop. Op basis van recente watermodellering werd volgende vaststelling gedaan:

Het deel op rechteroever zou overstromen tot 7,82m TAW. Bij T100 zou daar 600m³ water op gestockeerd worden. Het deel op linkeroever zou overstromen tot 7,78m TAW.

Op basis van de omzendbrief LNE/2015/2 dd. 19-5-2015 dient een tijdelijk bewarend beleid gevoerd te worden ten aanzien van projecten die gelegen zijn in signaalgebieden waarvoor een vervolgtraject wordt opgemaakt. Tevens moet vermeden worden dat aanvragen gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied door bebouwing nieuwe signaalgebieden creëren.

Op basis van de gegevens van de modellering, kan geoordeeld worden dat door het bebouwen van het perceel ruimte voor waterberging verloren gaat, waardoor water zich in de nabijheid gaat verplaatsen met een mogelijke verhoogde overstromingscontour tot gevolg.

De aanvraag hypothekeert de vervolgbeslissing rond het signaalgebied reeks 3. Een afname van het waterbergend vermogen voor de aanwezige waterloop zal schadelijke effecten op het watersysteem teweegbrengen.

Voorwaarden en maatregelen

Hierbij wordt getracht om een antwoord te formuleren op volgende vraag:

- Kunnen de (eventuele) schadelijke effecten worden vermeden door het opleggen van voorwaarden? Zo ja, welke voorwaarden zijn gepast?

Ruimte voor waterberging ter hoogte van de aanvraag is essentieel om schadelijke effecten voor het watersysteem en de omgeving tegen te gaan. Momenteel kunnen er geen maatregelen opgelegd worden die deze schadelijke effecten reduceren of tegengaan. De aanvraag dient bijgevolg geweigerd te worden.

Toetsing beoordeling en voorwaarden aan de doelstellingen van het decreet integraal waterbeleid

De aanvraag is niet in overeenstemming met de doelstellingen en beginselen van het decreet Integraal Waterbeleid en wordt ONGUNSTIG geadviseerd. De aanvraag is niet in overeenstemming met artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, aangezien er geen maatregelen kunnen voorgesteld worden die de schadelijke effecten op het watersysteem kunnen tegengaan of compenseren. Op basis van omzendbrief LNE/2015/2 dient een bewarend beleid gevoerd te worden in afwachting van de beslissing over de vervolgstappen in het kader van beheersmaatregelen voor signaalgebied reeks 3 waarin de aanvraag gelegen is.

Opmerkingen:

Het uitvoeren van de "watertoets" is gebaseerd op de objectieve beoordeling van de te verwachten (schadelijke) effecten. Hierbij werd nagegaan wat het effect is van de ingreep op het watersysteem. Het advies/resultaat van deze watertoets is, vooralsnog, niet bindend. De watertoets is bovendien één van de elementen die de vergunningverlenende overheid moet toelaten om op een gefundeerde wijze een oordeel te vellen over het al dan niet toekennen van de vergunning. Andere elementen (bijv. al dan niet voldoen aan de eventuele gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater, specifieke gemeentelijke verordeningen, voorwaarden opgenomen in eventuele structuurplannen, uitvoeringsplannen,...) die bij de beoordeling van de vergunning een rol kunnen spelen werden in de watertoets niet meegenomen..

Bijlage 2: advies provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid aangaande tot de stedenbouwkundige aanvraag met betrekking op het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172.

- Het advies van Provincie Antwerpen Dienst Waterbeleid werd ontvangen op 20 augustus 2015 en luidt als volgt:

1. WETTELIJKE BASIS VOOR DE WATERTOETS

Onder verwijzing naar artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid werd onderzocht of er een schadelijk effect op de waterhuishouding uitgaat van de geplande ingreep. Dit advies wordt verleend in uitvoering van artikel 5 van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen.

2. KENMERKEN WATERSYSTEEM

2.1. Waterloop nr. A.8.02, Lisperloop van 2de categorie

De percelen LIER 2 AFD, sectie A nr. 801 D 3; LIER 2 AFD, sectie A nr. 801 C 3; LIER 2 AFD, sectie A nr. 801 E 3; LIER 2 AFD, sectie A nr. 801 W 2; LIER 2 AFD, sectie A nr. 801 X 2; LIER 2

AFD, sectie A nr. 801 Y 2 palen niet rechtstreeks aan de waterloop, de percelen wateren er naar af.

2.2. Kaartgegevens

De percelen zijn gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de watertoetskaart én deels in reeks 3-signaalgebied.

Volgens het gewestplan zijn de percelen gelegen in woongebieden.

Het gebied is volgens de BWK biologisch minder waardevol.

2.3. Voorschriften waterbeheerplan

Volgende voorschriften van een waterbeheerplan zijn van toepassing:

- Krachtlijn 1: terugdringen van risico's die de veiligheid aantasten; het voorkomen, het herstellen en waar mogelijk het ongedaan maken van watertekort;
- Krachtlijn 2: water voor de mens: scheepvaart, watervoorziening, industrie en landbouw, onroerend erfgoed, recreatie;
- Krachtlijn 3: de kwaliteit van water verder verbeteren;
- Krachtlijn 4: duurzaam omgaan met water;
- Krachtlijn 5: voeren van een meer geïntegreerd waterbeleid.

3. VERENIGBAARHEID MET HET WATERSYSTEEM

Het project is gelegen in een gebied dat volgens de watertoetskaarten effectief overstromingsgevoelig is en tevens is aangeduid als reek 3-signaalgebied, met middelgrote kans op overstromingen. Signaalgebieden zijn gebieden waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de bestemmingsvoorschriften en het belang van het gebied voor het watersysteem.

Uit bovenstaande blijkt het belang van het gebied voor het watersysteem, namelijk ruimte bieden aan water. Het project vormt een inname van overstromingsgebied, waardoor het water elders ruimte moet zoeken en aldus overlast kan creëren op het project zelf én in de omgeving. In de toekomst wordt er door klimaatwijziging bijkomende nood aan ruimte voor water verwacht. Het project neemt ruimte voor water in en heeft daardoor een significant schadelijk effect op het watersysteem.

Momenteel is het signaalgebied in onderzoeksfase, er wordt onderzocht hoe een antwoord geboden kan worden aan de overstromingsproblematiek. Het project hypothekeert vervolgbeslissingen rond dit signaalgebied. In afwachting van een beslissing over maatregelen i.v.m. de overstromingsproblematiek, wordt het project ongunstig geadviseerd.

4. VOORWAARDEN EN MAATREGELEN

4.1. Algemene wettelijke voorwaarden

4.1.1. Waterkwantiteit: vasthouden > bergen > afvoeren

Niet functionele verharde oppervlakten moeten vermeden worden. Eventuele verharding is bij voorkeur waterdoorlatend. Het **dakwater** moet zoveel mogelijk **hergebruikt** worden (als toiletspoeling, waswater, beregening, ...). Het **overige** afstromende hemelwater (niet doorlaatbare verharde oppervlakten, overloop regenwaterput, ...) moet worden **geïnfiltreerd** en/of – wanneer de bodem geen of slechts beperkte infiltratie toelaat - gebufferd. Slechts een zeer beperkte hoeveelheid mag worden afgevoerd. Er moet minstens voldaan zijn aan de Gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater.

4.1.2. Riolering: voorkomen > scheiden > zuiveren

Er dient rekening gehouden met de voorschriften die geformuleerd staan in de Krachtlijnen voor een geïntegreerd rioleringsbeleid in Vlaanderen (VMM) (Code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen, individuele voorbehandelinginstallaties en kleinschalige

rioolwaterzuiveringsinstallaties, aanvullingen met betrekking tot de herwaardering van grachtenstelsels, hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen en andere aanvullingen en updates).

Het is **verboden** huishoudelijk afvalwater te lozen in de RegenWaterAfvoerleiding en regenwater in de DroogWeerAfvoerleiding. Het is uiteraard verboden huishoudelijk afvalwater te lozen in een oppervlaktewater als er kan aangesloten worden op een DroogWeerAfvoerleiding. De lozing van huishoudelijk afvalwater in de gewone oppervlaktewateren of in de kunstmatige afvoerwegen voor hemelwater moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in deel 4 van Vlare II; een IBA of kleinschalige waterzuivering dient voorzien.

5. TOETSING EN CONCLUSIE

Ongunstig, aangezien het schadelijk effect niet kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van voorwaarden, waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art. 5 van het decreet integraal waterbeleid.

Bijlage 3: verkavelingsvoorwaarden opgelegd door de waterloopbeheerder bij ontwikkeling van deelgebied 2.

(a) Het terrein met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172

1) Voldoen aan GSV:

Per kavel: hemelwaterput met hergebruik én individuele infiltratie-/buffervoorziening. Volgens de bodemkaart is een infiltratievoorziening mogelijk; deze infiltratievoorziening moet boven de hoogste grondwaterstand komen, dus maximaal 50 cm diep. Volume te berekenen aan minimaal 250 m³/afwaterende ha.

2) Geen ruimte voor water innemen:

Ophogingen zijn enkel toegelaten voor de strikt noodzakelijke toegangen tot de woning. Ingenomen ruimte door constructies (huis) en ophogingen moet gecompenseerd worden door een oppervlakkige afgraving op eigen terrein boven de hoogste grondwaterstand (dus maximaal 50 cm diep); de afgraving moet minimaal hetzelfde volume hebben als de ingenomen ruimte.

3) Voorzorgsmaatregelen nemen om waterschade te voorkomen:

a. hoog genoeg bouwen: vloerpeil op 7,82 mTAW + 0,30 m = 8,12 mTAW

b. benutte kelders, ondergrondse garages en ondergrondse mazouttanks moeten geweerd worden omwille van het overstromingsrisico

c. ondergrondse constructies zoals hemelwaterputten moeten voldoende beveiligd worden tegen overstromingswater: verankerde en waterdichte deksels, terugslagkleppen, ...

4) Water moet over de gehele verkaveling kunnen stromen. De tuinen moeten steeds overstroombaar/toegankelijk blijven voor water van andere percelen; ze mogen niet afgesloten worden met een volle omheining.

(b) deelgebied 2 exclusief de terreinen met als adres Hagenbroeksesteenweg 164 en 172

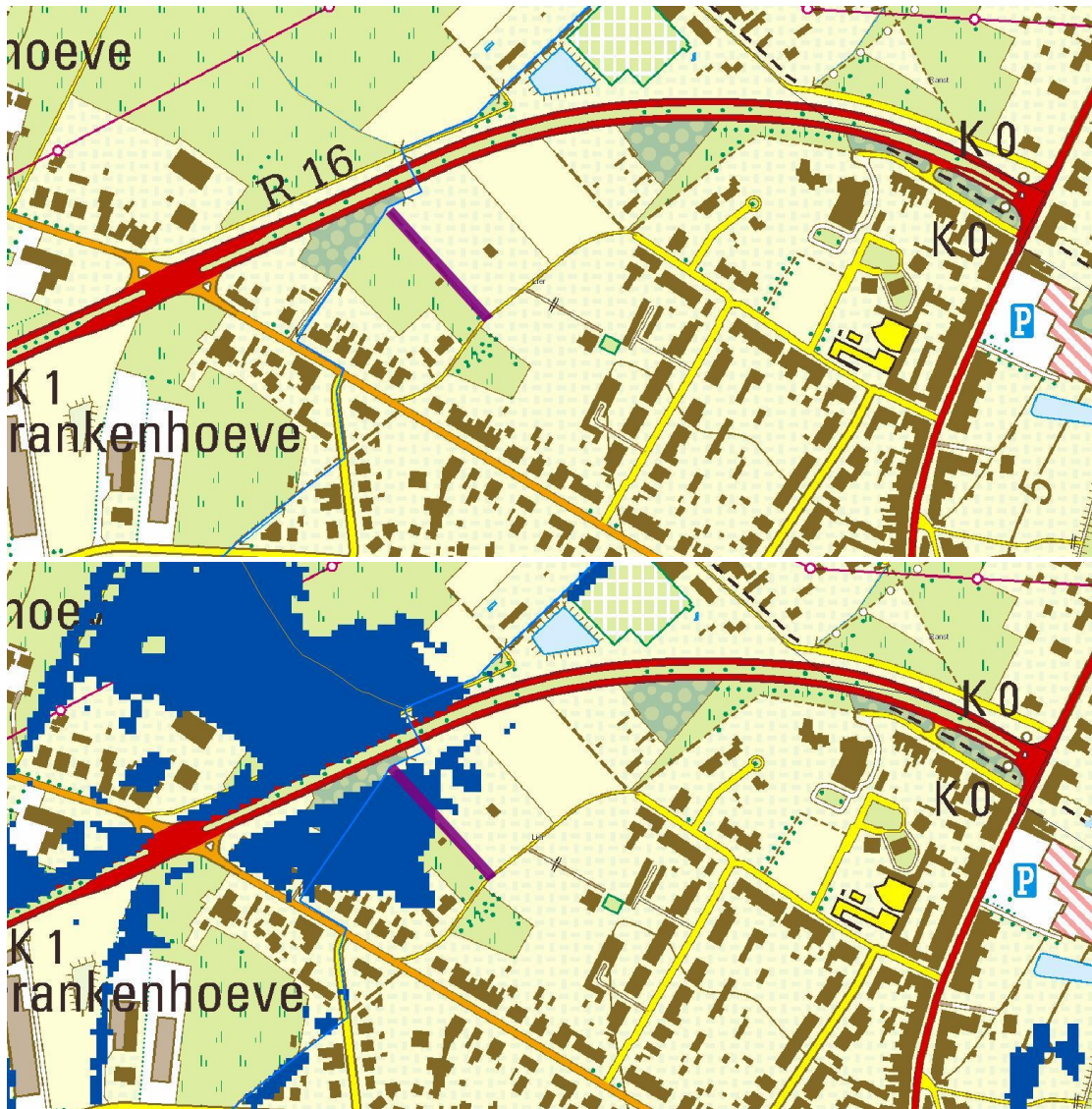
1) Voldoen aan GSV hemelwater en strengere normen opgelegd door waterloopbeheerder:

a. Collectieve infiltratie-/buffervoorziening voor volledige wegenis + 80 m² per kavel. Volgens de bodemkaart is een infiltratievoorziening mogelijk; deze infiltratievoorziening moet boven de hoogste grondwaterstand komen, dus maximaal 50 cm diep. Volume te berekenen aan minimaal 330 m³/afwaterende ha infiltratie én bijkomend minimaal 100 m³/afwaterende ha buffering wegens de traag infiltrerende bodem; dus minimaal 430 m³/ha in totaal. Lozingsdebiet te berekenen aan maximaal 10 l/s/afwaterende ha. De infiltratie-en buffervoorziening moet buiten de lichtblauwe zone op de kaart aangelegd

worden.



- b. Per kavel: hemelwaterput met hergebruik én individuele infiltratie-/buffervoorziening. Volgens de bodemkaart is een infiltratievoorziening mogelijk; deze infiltratievoorziening moet boven de hoogste grondwaterstand komen, dus maximaal 50 cm diep. Volume te berekenen aan minimaal 250 m³/afwaterende ha.
- 2) Geen ruimte voor water innemen. Er zit een tekortkoming in het model, waardoor het effectief overstromingsgevoelig gebied ruimer is dan de watertoetskaart weergeeft. De kavels voor woningen worden best buiten dit gebied aangelegd.
- a. Concreet kunnen de kavels aangelegd in het gebied ten noordoosten van de paarse lijn. In dit gebied is er namelijk significant minder effectief overstromingsgevoelig gebied. De contour van de watertoetskaart kan hier als correct aanschouwd worden. In het donkerblauwe gebied zijn ophogingen enkel toegelaten voor de strikt noodzakelijke toegangen tot de woning. In het donkerblauwe gebied moet de ingenomen ruimte door constructies (huis) en ophogingen gecompenseerd worden door een oppervlakkige afgraving op eigen terrein boven de hoogste grondwaterstand (dus maximaal 50 cm diep); de afgraving moet minimaal hetzelfde volume hebben als de ingenomen ruimte.
 - b. Het effectief overstromingsgevoelig gebied in het gebied ten zuidwesten van de paarse lijn is ruimer dan de contour van de watertoetskaart, namelijk nagenoeg het gehele gebied. Dit gebied ten zuidwesten van de paarse lijn kan deels gebruikt worden voor de collectieve infiltratie- en buffervoorziening (zie combinatie met kaart hierboven); op het volledige gebied kan groenaanleg/overstroombare wegenis/overstroombare parking/... voorzien worden. Ophogingen of constructies zijn niet toegelaten in dit gebied, met uitzondering van zeer kleine constructies zoals verlichtingspalen.



- 3) Voorzorgsmaatregelen nemen om waterschade te voorkomen in overstromingsgevoelig gebied:
 - a. hoog genoeg bouwen: vloerpeil op $7,82 \text{ mTAW} + 0,30 \text{ m} = 8,12 \text{ mTAW}$
 - b. benutte kelders, ondergrondse garages en ondergrondse mazouttanks moeten geweerd worden in omwille van het overstromingsrisico
 - c. ondergrondse constructies zoals hemelwaterputten moeten voldoende beveiligd worden tegen overstromingswater: verankerde en waterdichte deksels, terugslagkleppen, ...
- 4) Water moet over de gehele verkaveling kunnen stromen. De tuinen moeten steeds overstroombaar/toegankelijk blijven voor water van andere percelen; ze mogen niet afgesloten worden met een volle omheining.



Provincie
Antwerpen

Departement Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit
Dienst Stedenbouwkundige Beroepen

Besluit

BESLUIT VAN DE DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN

Het beroep van Dienst Integraal Waterbeleid, adviesinstantie, tegen het besluit van 21 september 2015 van het college van burgemeester en schepenen van Lier, waarbij de vergunning tot slopen van bestaande woningen met bijgebouwen en bouwen van een woonhuis met 2 woongelegenheden voorwaardelijk wordt verleend, op een terrein, gelegen Hagenbroeksesteenweg 164 en 172, afdeling 2, sectie A, nrs. 801 W 2, 801 E 3, 801 C 3, 801 Y 2, 801 X 2, wordt ingewilligd.

Geen vergunning wordt verleend.

Werden gehoord in zitting van 12 januari 2016: Yves Goossens, Silke Gijsbrechts van de Dienst Integraal Waterbeleid, adviesinstantie en beroeper, Marc Mommaerts, architect en Willy Van Goylen, Maria Smits, Jordi Van Goylen, aanvragers.

De deputatie sluit zich aan bij het verslag van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar van 7 januari 2016 en aanvullend verslag van 3 februari 2016 en maakt de inhoud ervan tot haar eigen motivering.

1. DOSSIERGEGEVENS

Het college van burgemeester en schepenen van Lier heeft op 21 september 2015 aan Van Goylen - Smits met als adres Mallekotstraat 14, 2500 Lier de vergunning voorwaardelijk verleend voor slopen van bestaande woningen met bijgebouwen en bouwen van een woonhuis met 2 woongelegenheden op een terrein, gelegen Hagenbroeksesteenweg 164 en 172, afdeling 2, sectie A, nrs. 801 W 2, 801 E 3, 801 C 3, 801 Y 2, 801 X 2.

Tegen dat besluit van het college van burgemeester en schepenen werd door Dienst Integraal Waterbeleid, adviesinstantie, met als adres Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen, bij de deputatie beroep ingesteld.

2. ONTVANKELIJKHEID

Het beroep van Dienst Integraal Waterbeleid is ontvankelijk.

Een afschrift van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen werd betekend op 2 oktober 2015.

De poststempel van de aangetekende brief van Dienst Integraal Waterbeleid met het beroepschrift is gedateerd op 28 oktober 2015 en geldt als bewijs van verzending.

De vereiste documenten werden bijgebracht.

3. OMSCHRIJVING EN HISTORIEK VAN DE AANVRAAG

Op het kruispunt van de Ring en de Hagenbroeksesteenweg is een oud gebouw gelegen met 4 kleine woningen. Achter deze woningen staan er een aantal bijgebouwen in de tuin. Het perceel, met ook de gebouwen, is duidelijk lager gelegen dan de straten.

De aanvraag omvat:

- het slopen van 4 woningen met bijgebouwen
- het bouwen van een klein appartementsgebouw met 2 woongelegenheden met wachtgevel op de rechter perceelsgrens.
- het aanleggen van een parkeerplaats voor 2 auto's
- het ophogen van het perceel tot boven het straatniveau

Het gebouw heeft een gelijkvloerse diepte van 17m, met een maximum breedte van 8m. De verdieping heeft een diepte van 9m. Het gebouw heeft een zadeldak met een nokhoogte van 10,64m.

Op de gelijkvloerse verdieping is er 1 inpandige parkeerplaats voorzien.

Het gelijkvloerse appartement heeft 2 slaapkamers. Het bovenste appartement is een duplex met 2 slaapkamers in de dakverdieping.

4. BESLUIT COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

De aanvraag werd op 21 september 2015 vergund door het college van burgemeester en schepenen van Lier met volgende voorwaarden (samengevat):

Het college van burgemeester en schepenen sluit zich niet aan bij de planologische en ruimtelijke motivering opgebouwd door de gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar om volgende redenen:

Uit de adviezen van de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen en de cel Integraal waterbeleid van de stad Lier, blijkt dat er geen compenserende maatregelen beschikbaar zijn om de negatieve gevolgen op de waterhuishouding te compenseren.

De aanvraag heeft een beperkte bebouwde oppervlakte, waardoor de effecten voor de waterhuishouding eerder beperkt zullen zijn. Indien de tuin niet wordt opgehoogd kan de tuin zijn waterbergende functie behouden.

In het kader van de opmaak van signaalgebieden zijn de achtergelegen gronden inderdaad overstromingsgevoelig. Een uitspraak over de exacte contour van het signaalgebied is nog niet beschikbaar. Het is dan ook voldoende om randvoorwaarden op te leggen die voldoende garanties bieden tegen schade voor wateroverlast.

Het advies van AWV wordt niet gevolgd omdat hierdoor een langere oprit dient te worden aangelegd.

Volgende voorwaarden worden opgelegd:

- het vloerpeil aanleggen op minstens 30cm boven huidige maaiveld
- geen openingen in de buitenwanden van de woning aanbrengen die lager dan 30cm boven het oorspronkelijke maaiveld van het perceel gelegen zijn
- aansluitingen op de riolering afschermen d.m.v. een terugslagklep
- het is niet toegelaten een ondergrondse kelder te voorzien
- het perceel mag enkel opgehoogd worden voor de strikt noodzakelijke toegangen

5. ARGUMENTATIE BEROEPER:

Dienst Integraal Waterbeleid:

- Het project is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied
- het gebied is aangeduid als signaalgebied

- in signaalgebieden dient een tijdelijk bewarend beleid worden gevoerd ten aanzien van signaalgebieden
- de maatregelen door de gemeente voorgesteld, volstaan geenszins om het schadelijke effect op het watersysteem op voldoende wijze te beperken
- volgens de bodemkaart is diepe infiltratie niet mogelijk op die plaats
- in de vergunningsbeslissing wordt geen compensatie gevraagd voor de ingenomen ruimte voor water door ophogingen en gebouwen
- de gemeente motiveert in de waterparagraaf niet op een voldoende en correcte wijze hoe de schadelijke effecten voor het watersysteem vermeden of gecompenseerd kunnen worden
- op basis van artikel 4.3.3 VCRO dient een vergunning te worden geweigerd indien uit het verplicht in te winnen advies blijkt dat het aangevraagde strijdig is met andere direct werken normen binnen andere beleidsdomeinen.

6. WETTELIJK BEOORDELINGSKADER¹

- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) – B.S. 20.08.09.

Planningscontext:

- De aanvraag situeert zich in het vastgestelde gewestplan Mechelen (goedgekeurd bij KB van 5 augustus 1976).
- Het eigendom is niet gelegen binnen de grenzen van een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg.
- Het eigendom is gelegen binnen de grenzen van een goedgekeurd provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Afbakeningslijn kleinstedelijk gebied Lier, dd. 28-07-2006.
- Het eigendom is niet gelegen binnen de grenzen van een behoorlijk vergunde en niet vervallen verkaveling.
- Het eigendom is niet getroffen door een rooilijn.

Uitvoeringsbesluiten:

- Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 met wijzigingen, betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 met wijzigingen, tot bepaling van de werken en handelingen die vrijgesteld zijn van het eensluidend advies van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 tot regeling van sommige onderdelen van de administratieve beroepsprocedure inzake stedenbouwkundige of verkavelingsvergunningen.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 met betrekking tot beveiligde zendingen.

¹ De vergunningsaanvraag wordt beoordeeld onder voorbehoud van de betrokken burgerlijke rechten, en houdt derhalve geen enkele beslissing in omtrent het bestaan en de draagwijdte van deze rechten. Krachtens art. 144 van de Grondwet behoren geschillen over burgerlijke rechten, zoals het hebben van bouwrecht, erfdiensbaarheden, ..., tot de uitsluitende bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken.

Verordeningen:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 met wijzigingen, houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009, met wijzigingen, tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid.
- Gemeentelijke parkeren dd. 23 maart 2015.

Sectorale wetgeving en andere voorschriften:

- Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, eveneens vermeld in art. 4.3.1 §1, 4° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.
- Wet 10 april 1841 op de buurtwegen en provinciale verordening, goedgekeurd bij KB van 3 september 1928.
- Decreet houdende eisen en handhavingsmaatregelen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat voor gebouwen en tot invoering van een energieprestatiecertificaat van 22 december 2006, en het besluit van de Vlaamse regering van 11 maart 2005.
- Regelgeving brandveiligheid:
De vergunningverlenende overheid kan voorwaarden aan een stedenbouwkundige vergunning verbinden. Wat brandpreventie betreft, gebeurt dit op advies van de brandweer die de verantwoordelijkheid draagt voor de adviezen die hij geeft.
Vanuit het preventie- en zorgvuldigheidsbeginsel is het advies van de brandweer dan ook fundamenteel. De wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffingen is als basis van toepassing.
Voor nieuwe gebouwen is het koninklijk besluit van 7 juli 1994 van toepassing.
Voor bestaande gebouwen, zoals gedefinieerd in dat koninklijk besluit, wordt art. 52 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) toegepast.
Voor industriële gebouwen is het KB van 19 december 1997 tot bepaling van de basisnormen brandveiligheid voor industriële gebouwen van toepassing.
Voor woningen is het decreet van 8 mei 2009 houdende de beveiliging van woningen door optische rookmelders van toepassing.
- Regelgeving toegankelijkheid:
Wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek.
Koninklijk besluit van 9 mei 1977 genomen in uitvoering van de wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek.
Wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie dd. 10 mei 2007.
Decreet van de Vlaamse regering houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt dd. 8 mei 2002.
- Decreet van 8 mei 2009 houdende vaststelling en realisatie van de rooilijnen.

7. ADVIEZEN:

- Agentschap Wegen en Verkeer, District Puurs heeft over de aanvraag voorwaardelijk gunstig advies uitgebracht op 10 augustus 2015. Dit advies luidt samengevat als volgt:
 - Er wordt voor de ontsluiting maar 1 gezamenlijke toegang toegelaten met lot 1 van maximum 7m breedte. De rest van het perceel dient fysisch afgesloten te worden op de rooilijn

- Dienst Integraal Waterbeleid heeft over de aanvraag ongunstig advies uitgebracht op 19 augustus 2015. Dit advies luidt samengevat als volgt:
 - Ongunstig, aangezien het schadelijke effect niet kan worden voorkomen of beperkt worden door het opleggen van voorwaarden, waardoor de aanvraag niet verenigbaar is met het watersysteem en art.5 van het decreet integraal waterbeleid.

8. OPENBAAR ONDERZOEK:

Een openbaar onderzoek is niet vereist.

9. BEOORDELING:

Uit de onderstaande motivering blijkt dat de aanvraag niet in overeenstemming is (of in overeenstemming kan gebracht worden mits het opleggen van voorwaarden) met de wettelijke bepalingen, en niet met de goede ruimtelijke ordening.

De aanvraag is principieel in overeenstemming met de planologische bestemming van het gewestplan.

Volgens het vastgestelde gewestplan van Mechelen (goedgekeurd bij KB van 5 augustus 1976) situeert de aanvraag zich in woongebied.

De woongebieden zijn bestemd voor wonen, alsmede voor handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf voor zover deze taken van bedrijf om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd, voor groene ruimten, voor sociaal-culturele inrichtingen, voor openbare nutsvoorzieningen, voor toeristische voorzieningen, voor agrarische bedrijven.

Deze bedrijven, voorzieningen en inrichtingen mogen echter maar worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving.

De Gewestelijke Toegankelijkheidsverordening d.d. 5 juni 2009, de Gemeentelijke parkeren d.d. 23 maart 2015 en de Gewestelijke Hemelwaterverordening d.d. 5 juli 2013 zijn van toepassing.

De aanvraag is niet in overeenstemming met de bepalingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en haar uitvoeringsbesluiten.

De aanvraag doorstaat de verscherpte watertoets niet:

Volgens artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te zijn aan de watertoets. Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan de kenmerken van het watersysteem, aan de doelstellingen en beginselen van artikel 5, 6 en 7 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het (deel)bekkenbeheerplan.

Bij nazicht van de Vlaamse kaart met de overstromingsgevoelige gebieden, blijkt het perceel gelegen te zijn in een effectief overstromingsgevoelig gebied. Bovendien is het project gelegen in een signaalgebied.

Strijdigheid met VCRO + sectorwetgeving + watertoets:

Art. 4.3.1. §1. Een vergunning wordt geweigerd:

1° indien het aangevraagde onverenigbaar is met:

- a) stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken,

- b) een goede ruimtelijke ordening;
- 2° indien de weigering genoodzaakt wordt door de decretale beoordelingselementen, vermeld in afdeling 2;
- 3° indien het aangevraagde onverenigbaar is met normen en percentages betreffende de verwezenlijking van een [...] bescheiden woonaanbod, vastgesteld bij of krachtens het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid;
- 4° in de gevallen waarin overeenkomstig artikel 8, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid geen vergunning kan worden afgeleverd.

Art. 4.3.3. VCRO:

Indien uit de verplicht in te winnen adviezen blijkt dat het aangevraagde strijdig is met direct werkende normen binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening, of indien dergelijke strijdigheid manifest reeds uit het aanvraagdossier blijkt, wordt de vergunning geweigerd of worden in de aan de vergunning verbonden voorwaarden waarborgen opgenomen met betrekking tot de naleving van de sectorale regelgeving.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder "direct werkende normen" verstaan: supranationale, wetskrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die op zichzelf volstaan om toepasbaar te zijn, zonder dat verdere reglementering met het oog op precisering of vervollediging noodzakelijk is.

Art. 4.3.4. VCRO:

Een vergunning kan worden geweigerd indien uit een verplicht in te winnen advies blijkt dat het aangevraagde onwenselijk is in het licht van doelstellingen of zorgplichten die gehanteerd worden binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder "doelstellingen of zorgplichten" verstaan: internationaalrechtelijke, Europeesrechtelijke, wetskrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die de overheid bij de uitvoering of de interpretatie van de regelgeving of het voeren van een beleid verplichten tot de inachtneming van een bepaalde doelstelling of van bepaalde voorzorgen, zonder dat deze op zichzelf beschouwd voldoende juridisch duidelijk zijn om onmiddellijk te kunnen worden uitgevoerd.

1. Door de dienst Integraal Waterbeleid werd ongunstig advies uitgebracht over de aanvraag.

Het college van burgemeester en schepenen is niet akkoord met het advies en vindt het voldoende om randvoorwaarden op te leggen die garanties bieden tegen de schade door wateroverlast:

- het vloerpeil van de woning aanleggen op minstens 30cm boven het huidige maaiveld
- geen openingen in de buitenwanden aanbrengen lager dan 30cm boven het oorspronkelijke maaiveld van het perceel
- aansluitingen op de riolering afschermen d.m.v. een terugslagklep
- geen kelder voorzien
- het perceel mag enkel opgehoogd worden voor de strikt noodzakelijke toegangen tot de woning

De aanvraag is strijdig met artikel 8 uit het decreet Integraal Waterbeleid en moet dus worden geweigerd. De door de stad Lier opgelegde maatregelen volstaan niet om het schadelijk effect op het watersysteem op voldoende wijze te beperken.

De aanvraag is gelegen in een effectief overstromingsgevoelig gebied. De aanvraag is voorts ook gelegen in een signaalgebied reeks 3, waar een tijdelijk bewarend beleid dient gevoerd te worden.

Uit de (verscherpte) watertoets blijkt dat de dienst Integraal Waterbeleid om advies gevraagd moet worden.

Uit de ongunstige adviezen van de provinciale dienst Integraal Waterbeleid en de gemeentelijke cel Integraal waterbeleid van Lier, blijkt dat er geen compenserende maatregelen beschikbaar zijn om de negatieve gevolgen op de waterhuishouding te compenseren.

De realisatie van de aanvraag (gebouwen, verhardingen, ophogingen) in dit effectief overstromingsgevoelig gebied leidt tot een substantiële toename van het risico op wateroverlast.

- Volgens de plannen is het terrein nu reeds op 15 cm boven het straatniveau gelegen. Dit is echter in realiteit zeker niet het geval. Het terrein is duidelijk lager dan de straat gelegen en moet sterk opgehoogd worden om de toegang te realiseren.
- Naast de voorziene bebouwing, wordt een verharding voorzien voor een groot gedeelte van het perceel voor parking, oprit en terras.
- Voor de toegankelijkheid van de garage dient dit gedeelte nog eens opgehoogd te worden tot het niveau van het gebouw.

Er wordt niet voldaan aan de gewestelijke hemelwaterverordening. In de vergunningsbeslissing van de stad Lier wordt de ingenomen ruimte voor water door ophogingen, gebouwen en verhardingen niet gecompenseerd. De in de aanvraag voorziene infiltratieput is geen nuttige maatregel aangezien dergelijke diepe infiltratie volgens de bodemkaart hier niet mogelijk is.

Door de dienst Integraal Waterbeleid werd gesteld dat de realisatie van een harde bestemming in effectief overstromingsgevoelig gebied leidt tot een substantiële toename van het risico op wateroverlast.

De voorwaarden die door de stad Lier werden opgelegd waren voornamelijk bedoeld om een mogelijke wateroverlast voor de toekomstige bewoners te verhinderen. Toch hebben deze maatregelen niet het beoogde effect, aangezien vrijwel het volledige perceel wordt gebruikt door de woning, parkeerplaatsen, verhardingen en toegang. Er wordt in de vergunningsbeslissing geen compensatie gevraagd voor de ingenomen ruimte voor water door de gebouwen, parking en ophogingen.

Voorts is het opleggen van gepaste maatregelen t.o.v. de schadelijke effecten op heden niet mogelijk, aangezien er een tijdelijk bewarend beleid dient te worden gevoerd t.a.v. de door de Vlaamse Regering goedgekeurde signaalgebieden.

De ongunstige adviezen van de gemeentelijke en provinciale diensten Integraal Waterbeleid moeten worden bijgetreden.

De aanvraag is niet conform de goede ruimtelijke ordening.

Bij de beoordeling van het aangevraagde is rekening gehouden met de in de omgeving bestaande toestand. De overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld aan de hand van aandachtspunten en criteria die betrekking hebben op de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen. Het aangevraagde werd met inachtneming van al deze aspecten onderzocht. Hierna wordt dieper ingegaan op de voor de aanvraag noodzakelijke of relevante elementen.

Door het Agentschap voor Wegen en Verkeer werd als voorwaarde 1 gezamenlijke oprit opgelegd.

Het college van burgemeester en schepenen heeft deze voorwaarde niet overgenomen in de vergunning omdat het ontwerp dit niet toelaat (enkel zijdelings inrijden in de garage mogelijk). 1

gezamenlijke oprit zou bij dit ontwerp betekenen dat een langere oprit dient te worden aangelegd wat niet aangewezen is door de watergevoeligheid van dit perceel.

De vergunning zonder deze voorwaarde brengt de verkeersveiligheid in het gedrang.

Het eigendom is gelegen in een scherpe hoek van het kruispunt tussen de Ring van Lier en de Hagebroeksesteenweg. De toegang wordt voorzien aan de afslagstrook van de Hagebroeksesteenweg. Er is geen mogelijkheid om op straat te parkeren.

Het Agentschap laat maar 1 gezamenlijke toegang toe voor het gebouw en lot 1 van de naastgelegen verkaveling.

De in de aanvraag voorziene inplanting van de opritten zullen een vlotte en veilige verkeersdoorstroming op dit kruispunt, ter hoogte van de afslagstrook naar de Ring van Lier, hypothekeren.

Het advies van het Agentschap voor Wegen en Verkeer mbt. de gezamenlijke oprit kan dan ook worden bijgetreden.

B E S L U I T :

Artikel 1 - Het beroep van Dienst Integraal Waterbeleid, adviesinstantie, tegen het besluit van 21 september 2015 van het college van burgemeester en schepenen van Lier, waarbij de vergunning tot slopen van bestaande woningen met bijgebouwen en bouwen van een woonhuis met 2 woonegelegenheden voorwaardelijk wordt verleend, op een terrein, gelegen Hagenbroeksesteenweg 164 en 172, afdeling 2, sectie A, nrs. 801 W 2, 801 E 3, 801 C 3, 801 Y 2, 801 X 2, wordt ingewilligd.

Geen vergunning wordt verleend

Artikel 2 - Een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing wordt gelijktijdig en per beveiligde zending bezorgd aan de indiener van het beroep en aan de vergunningsaanvrager. Een afschrift van de uitdrukkelijke beslissing wordt tevens bezorgd aan volgende personen of instanties, voor zover zij zelf niet de indiener van het beroep zijn:

- 1° het college van burgemeester en schepenen;
- 2° het departement;
- 3° de adviserende instanties, vermeld in artikel 4.7.16, § 1, eerste lid.

Artikel 3 - Een mededeling die te kennen geeft dat de vergunning is verleend, wordt door de aanvrager gedurende een periode van dertig dagen aangeplakt op de plaats waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft. De aanvrager brengt de gemeente onmiddellijk op de hoogte van de startdatum van de aanplakking. De Vlaamse Regering kan, zowel naar de inhoud als naar de vorm, aanvullende vereisten opleggen waaraan de aanplakking moet voldoen.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde waakt erover dat tot aanplakking wordt overgegaan binnen een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de datum van de ontvangst van de uitdrukkelijke beslissing of van de kennisgeving van de stilzwijgende beslissing.

De gemeentesecretaris of zijn gemachtigde levert op eenvoudig verzoek van elke belanghebbende, vermeld in artikel 4.7.21, §2 van de Vlaamse Codex, een gewaarmerkt afschrift van het attest van aanplakking af.

Van een vergunning, afgegeven door de deputatie, mag gebruik worden gemaakt vanaf de

zesendertigste dag na de dag van aanplakking.

Deze bepalingen gelden onverminderd art. 4.5.1 §2 van deze codex (m.b.t. inrichtingen waarvoor ook een milieuvergunning vereist is) en art. 4.2.6 §2 eerste lid, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid.

Artikel 4 – Tegen deze beslissing kan beroep worden ingesteld bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna Raad genoemd) door volgende belanghebbenden:

- 1° de aanvrager van de vergunning, respectievelijk de persoon die beschikt over zakelijke of persoonlijke rechten ten aanzien van een constructie die het voorwerp uitmaakt van een vergunningsbeslissing, of die deze constructie feitelijk gebruikt;
- 2° de bij het dossier betrokken vergunningverlenende bestuursorganen;
- 3° elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden ingevolge de vergunningsbeslissing;
- 4° procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de vergunningsbeslissing zijn bedreigd of geschaad, voor zover zij beschikken over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten;
- 5° de leidend ambtenaar van het departement of bij afwezigheid diens gemachtigde, voor vergunningen die afgegeven zijn binnen de reguliere procedure, behalve in de gevallen, vermeld in artikel 4.7.19, §1, derde lid;
- 6° de leidend ambtenaar of bij afwezigheid diens gemachtigde van het departement of agentschap, waartoe de adviserende instantie behoort, aangewezen krachtens artikel 4.7.16, §1, eerste lid, respectievelijk artikel 4.7.26, §4, 2°, op voorwaarde dat die instantie tijdig advies heeft verstrekt of ten onrechte niet om advies werd verzocht.

De persoon aan wie kan worden verweten dat hij een voor hem nadelige vergunningsbeslissing niet heeft bestreden door middel van het daartoe openstaande georganiseerd administratief beroep bij de deputatie, wordt geacht te hebben verzaakt aan zijn recht om zich tot de Raad te wenden.

De beroepen worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijfenveertig dagen, die ingaat als volgt:

- a) hetzij de dag na de betekening, wanneer een dergelijke betekening vereist is;
- b) hetzij de dag na de startdatum van de aanplakking, in alle andere gevallen.

De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift.

De modaliteiten waaraan een verzoekschrift moet voldoen, worden geregeld in het Decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het Besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Contactgegevens van de Raad:

Raad voor Vergunningsbetwistingen
Ellips-gebouw
Koning Albert II – laan 35 bus 81
1030 Brussel

Tegen de beslissing van vermelde Raad is daarna nog enkel cassatieberoep bij de Raad van State mogelijk door elke partij die betrokken was bij de procedure voor de Raad.

Antwerpen, in zitting van 4 februari 2016.

Aanwezig: de heer Luk Lemmens, voorzitter, de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Inga Verhaert, de heer Peter Bellens, de heer Rik Röttger, leden en de heer Danny Toelen, provinciegriffier

Verslaggever: Luk Lemmens

In opdracht:
De Provinciegriffier,

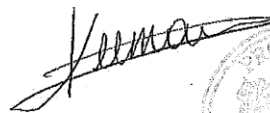
De Voorzitter,

Danny Toelen

Luk Lemmens

Voor eensluidende kopie

Voor de Provinciegriffier
De provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar



Katrine Leemans



Ontwerp startbeslissing signaalgebied

OUDE NETEARM (SG_R3_NET_10)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Oude Netearm” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

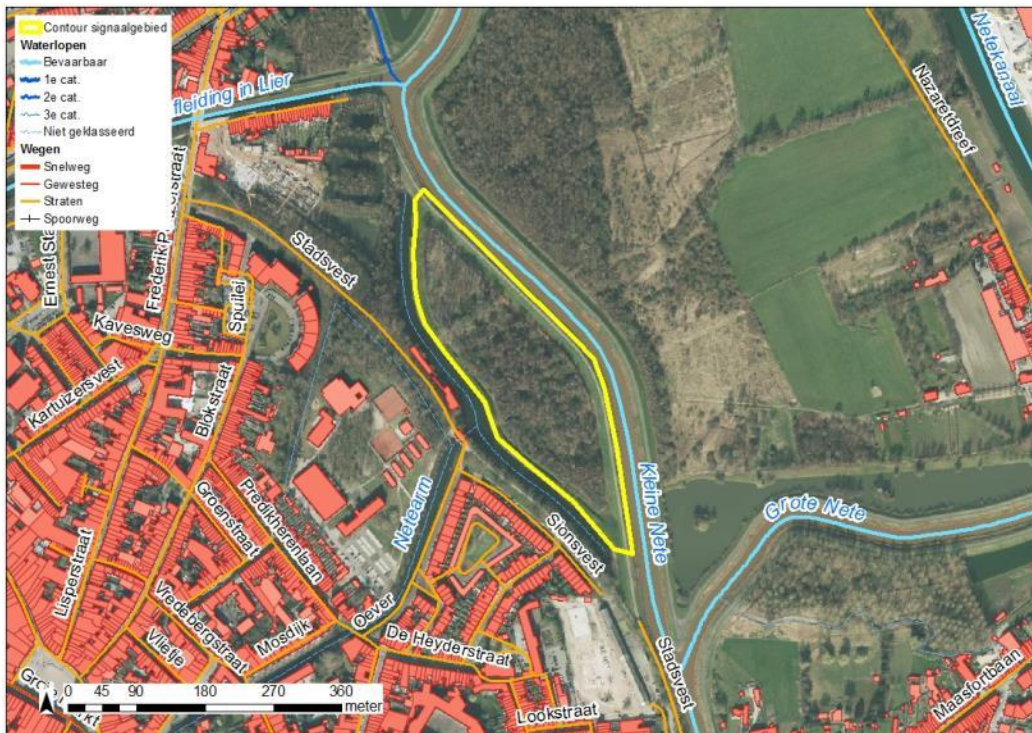
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het betreft de zone tussen de Oude Nete arm en de Kleine Nete in het noordoosten van de stad Lier.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Betrokken waterlopen zijn de Kleine Nete (categorie 0) en de oude Nete-arm (niet geclasseerd).

Oppervlakte: 5,56 ha



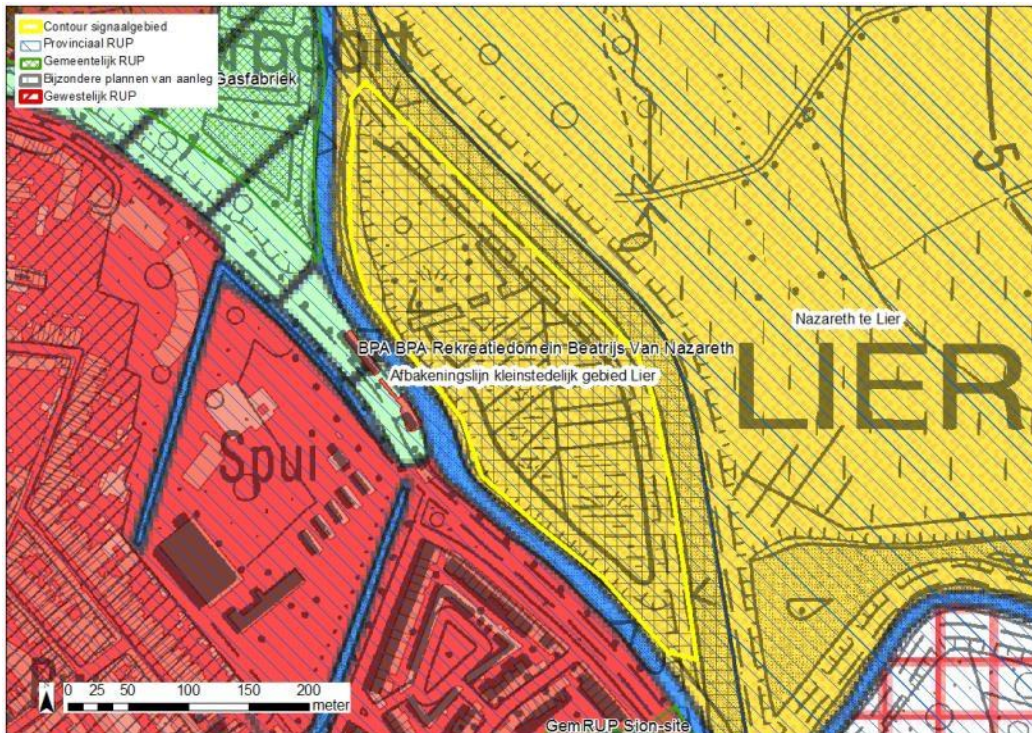
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt in het BPA 'Recreatiedomein Beatrijs van Nazareth' (dagrecreatie; K.B. 16 februari 1977) waar een deel is voorzien voor bos en een deel voor vijvers, camping en parking. Het PRUP 'Nazareth' te Lier (ten oosten van het signaalgebied) werd op 28 juli 2006 goedgekeurd, met in hoofdzaak bestemming tot randstedelijk groengebied maar het signaalgebied maakt hier geen deel van uit.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is volledig bebost. Het werd niet ingericht maar is toegankelijk voor wandelaars.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Door verlegging van de Kleine Nete in het verleden is dit deel van het recreatiegebied afgesneden. Het werd niet opgenomen (hernomen) in naastliggend PRUP Recreatiedomein Nazareth te Lier. Het betreft een aaneengesloten recreatiegebied van een voldoende grootte (> 2 ha). De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening gebeurt op het recreatiegebied gelegen tussen de twee Nete-armen (de oude en de nieuwe).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

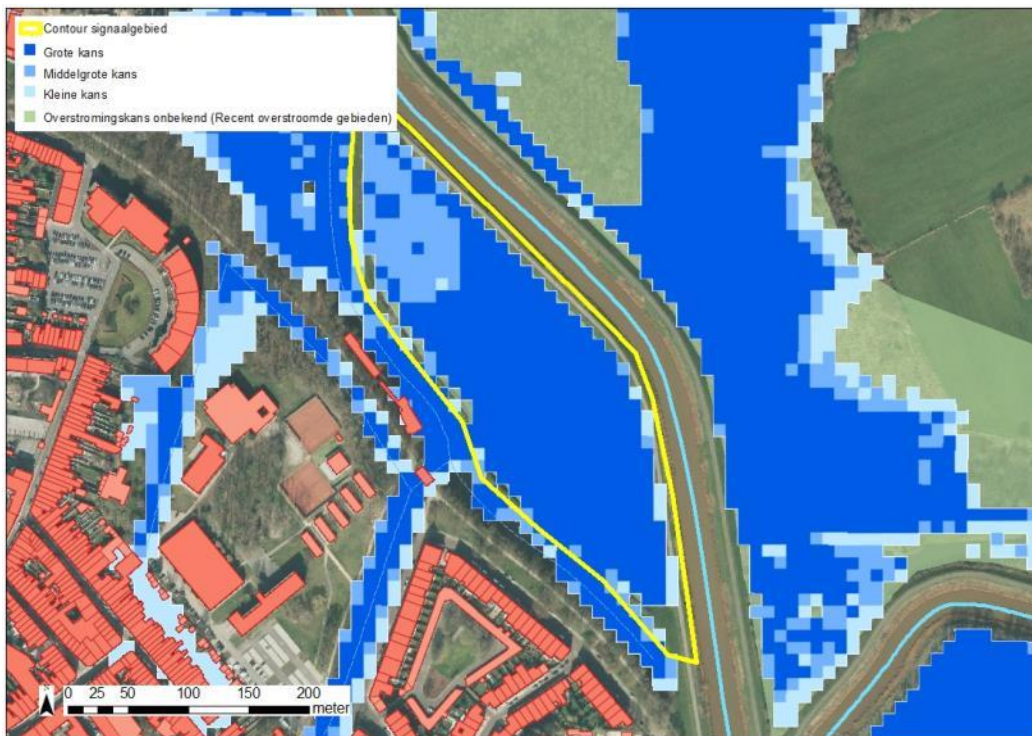
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent voornamelijk een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

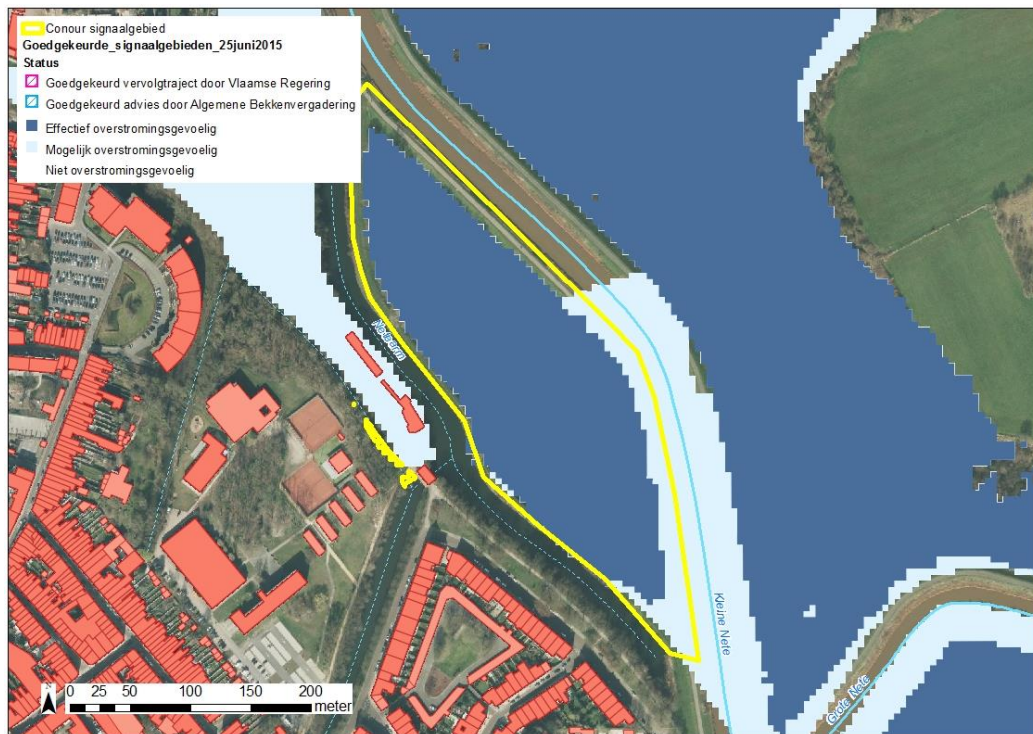
De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

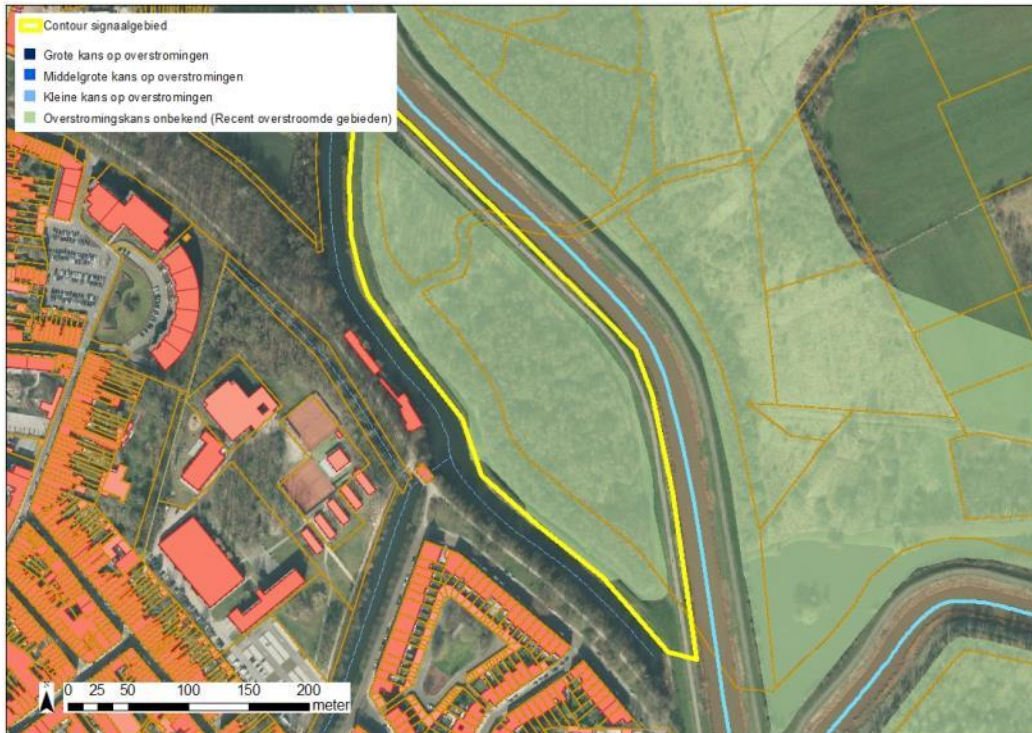
Het gebied ligt in van nature overstroombaar gebied, is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart, gelegen in ROG² en kent een grote kans op de overstromingsgevaarkaart. Volgens het digitaal hoogtemodel is het zuidelijk deel het laagst gelegen.

Oorspronkelijk was de Oude Nete-arm de oorspronkelijke loop van de Kleine Nete. Deze werd in het verleden verlegd.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstromde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron: mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaarten. De overstromingsgevaarkaarten wijzen op een grote overstromingskans (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar). Ontwikkeling van het gebied is niet wenselijk op deze locatie. De huidige invulling als zachte dagrecreatie is wel compatibel met het watersysteem. Een herbestemming is bijgevolg niet noodzakelijk. Eventueel kan onderzocht worden of de Oude Nete-arm dienst kan doen voor de opvang van regenwater na afkoppelingsproject binnen het stedelijk gebied op voorwaarde dat hierdoor de huidige bergingscapaciteit niet wordt gehypothekeerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Er zijn vanuit de stad Lier geen concrete plannen voor verdere herbestemming of invulling van het gebied.

4.3 Lopende initiatieven

Het PRUP afbakeningslijn KSG Lier is goedgekeurd (28 juli 2006) zonder herbestemming. Noch de stad Lier noch de eigenaar (Waterwegen & Zeekanaal) hebben concrete plannen met het gebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 30/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- N.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De huidige invulling van het recreatiegebied is compatibel met het waterbergend vermogen vermits het zachte recreatie betreft. Om dit waterbergend vermogen ook naar de toekomst toe te vrijwaren, mogen geen ophogingen plaats vinden, mogen geen verhardingen gerealiseerd worden en dient het gebied bouwvrij gehouden te worden.

A: watertoets

- N.v.t.

Instrument:

watertoets

Initiatiefnemer:

n.v.t.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Omwille van de grote overstromingskans is ontwikkeling van (recreatie)infrastructuur in dit bos tussen twee armen van de Nete niet wenselijk. Het signaalgebied komt dus niet in aanmerking voor bebouwing. Een zachte vorm van recreatie in overeenstemming met het watersysteem kan. Herbestemming van het gebied is niet noodzakelijk op voorwaarde dat bebouwing, verharding en/of ophoging vermeden wordt. De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LISPERSTEENWEG (SG_R3_NET_11)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Lispersteenweg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

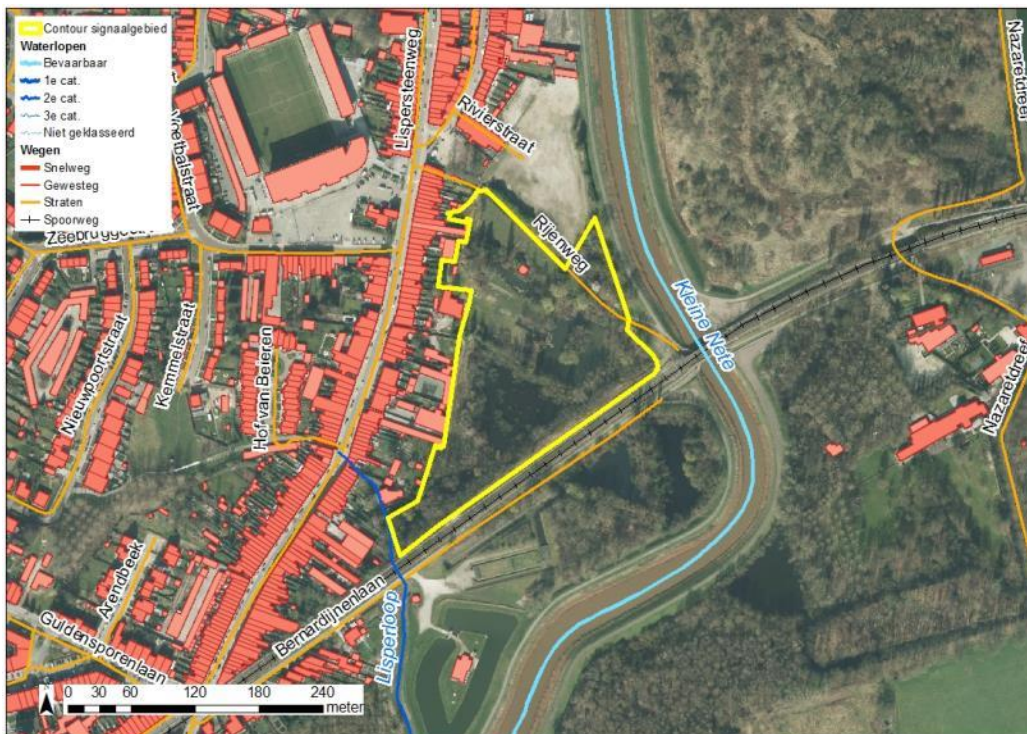
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt ten oosten van de Lispersteenweg tussen de Spoorweglei, de Kleine Nete en de Rijenweg.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Lisperloop (niet geclassieerd) en Kleine Nete (categorie 0)

Oppervlakte: 3,77 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied kent de gewestplanbestemming woongebied en valt binnen de contour van het RUP kleinstedelijk gebied Lier. Deze zone is echter niet meegenomen (voor ontwikkeling) omwille van de waterhuishouding. Dwars door het gebied loopt een gewestplantracé voor een omleidingsweg (art. 8.3.2: aan te leggen hoofdverkeersweg). Het tracé sluit evenwel niet aan op de gewestwegen, enkel op lokale wegen. Uit navraag bij het Agentschap Wegen en Verkeer bleek dat deze ringsluiting niet meer aan de orde is.

Globale beschrijving:

In het signaalgebied liggen enkele vijvers die niet in gebruik zijn. De rest is braakliggend terrein. De vijvers ontstonden bij de afgraving van het gebied om de spoorwegberm aan te leggen.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Omwille van de grote tot middelgrote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart, de ligging in een lokale depressie en de aanwezigheid van de vijvers waarnaar het regenwater van de omliggende tuinen afwatert, is een alternatieve invulling te overwegen. Het betreft een voldoende groot (> 2ha ha) aaneengesloten niet ontwikkeld woongebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het niet-bebouwde deel van de harde gewestplanbestemmingen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

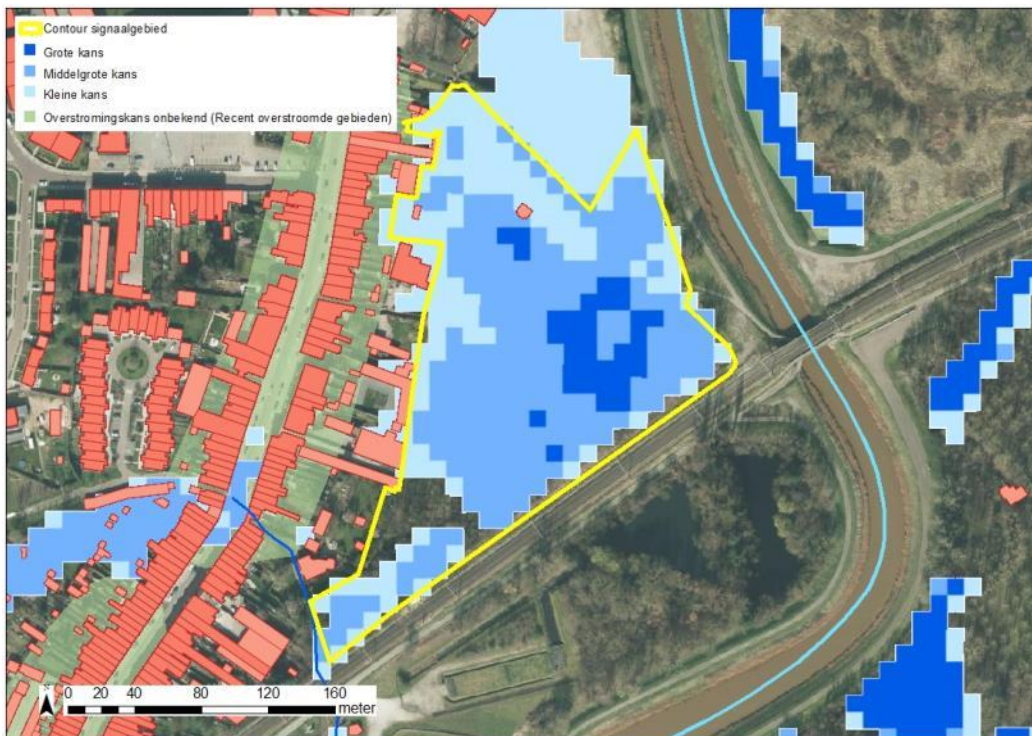
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent een middelgrote tot grote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

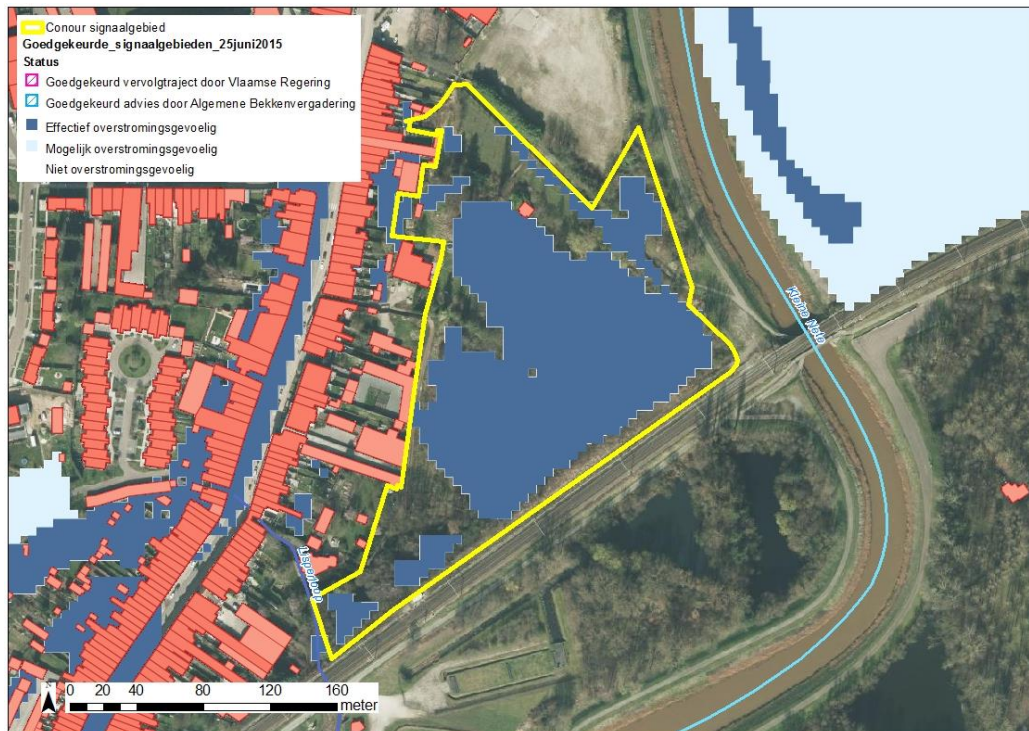
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

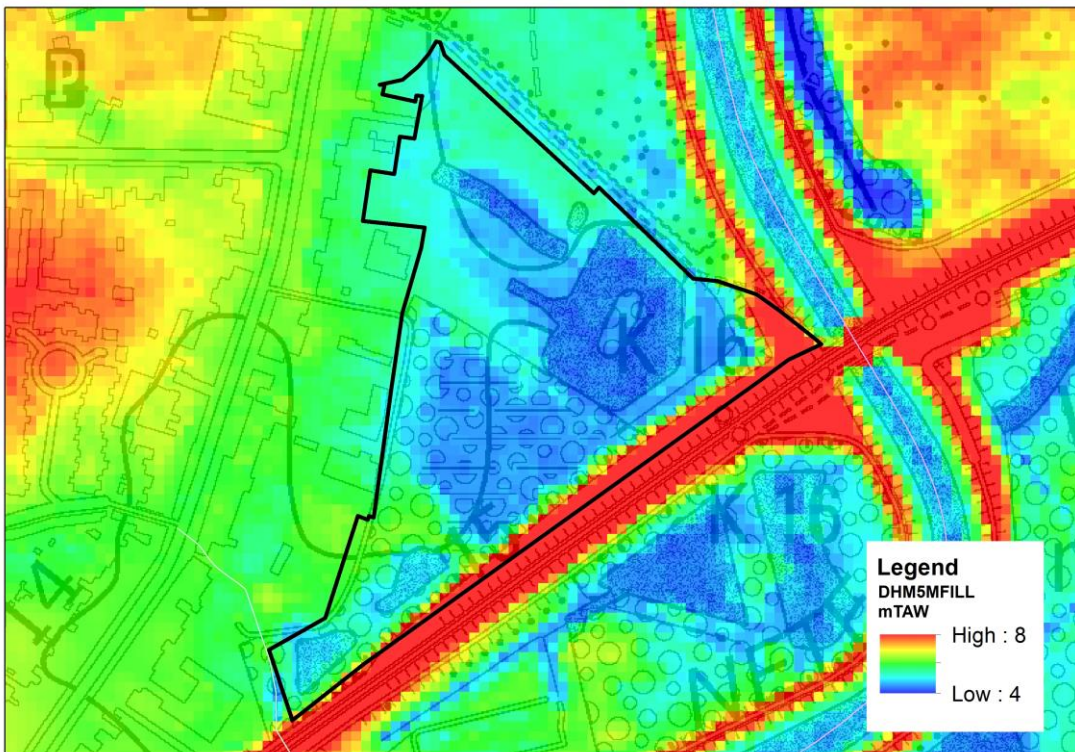
Het signaalgebied kent een middelgrote tot grote kans op overstromingen volgens overstromingsgevaarkaart. Het is gelegen in een van nature overstroombaar gebied (NOG) en behoort dus ontegensprekelijk tot de (historische) alluviale vallei van de Kleine Nete en de Lisperloop.

Door indijking van de Kleine Nete en ophogingen voor de aanleg van de spoorwegberm is het gebied afgesloten van zijn waterloop. Nietemin toont het digitaal hoogtemodel nog steeds duidelijk dat het signaalgebied wordt gekenmerkt door een lokale depressie. Afstroming van het signaalgebied gebeurt voor het noordoostelijk deel van het signaalgebied richting de Kleine Nete en voor het zuidwestelijk deel van het signaalgebied naar de Lisperloop.

Centraal in het gebied zijn enkele vijvers gelegen. Volgens de stad Lier deden ze ooit dienst als open lucht zwembad. Nu zijn de vijvers belangrijk voor de opvang van het regenwater van de tuinen langs de Lispersteenweg. De aanduiding 'antropogeen' op de bodemkaart wijst op de sterke vergravingen in het gebied. De bodemassociatiekaart wijst op natte alluviale gronden zonder bodemprofiel.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur : Digitaal Hoogtemodel (bron: mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Vanuit de functie als buffering van regenwater in de vijvers en als effectief overstromingsgevoelig gebied is het aangewezen het gebied niet te ontwikkelen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS Lier kwam dit gebied in aanmerking voor de ontwikkeling van inbreidingsprojecten. Binnen het Kleinstedelijk gebied Lier is deze zone niet meegenomen omwille van de waterhuishouding. De stad Lier meldt dat voor het noordelijk gedeelte net buiten het signaalgebied, waar een kleine overstromingskans is, een woonproject lopende is. Het overige gedeelte dient herbestemd te worden naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem.

4.3 Lopende initiatieven:

Ten noorden van de Rijenweg (buiten het signaalgebied) is een ontwikkelingsproject lopende. In het signaalgebied zelf zijn geen initiatieven gepland. De fiets-o-strade langs de spoorweg richting Herentals is in onderhandeling maar een definitieve beslissing werd nog niet genomen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de stad Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 30/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De huidige gewestplanbestemming woongebied is niet compatibel met de noden van het watersysteem, waarbij dan, na indijking van de Kleine Nete, voornamelijk berging van regenwater en de overstroombare Lisperloop als hoofdfunctie naar voren komt. De percelen worden herbestemd naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Een herbestemming wordt gerealiseerd via een gemeentelijk RUP.

Initiatiefnemer:

stad Lier

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en woongebied volgens het gewestplan. Het ringwegtracé, zoals aangegeven op het gewestplan, is niet meer van toepassing. Er bestaat een algemene consensus over de niet ontwikkelbaarheid van het signaalgebied. De stad Lier werkt een visie uit over welke invulling, compatibel met het watersysteem, er wenselijk is.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

BEEKSTRAAT - KONINGSHOOIKT (SG_R3_NET_12)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Beekstraat - Koningshooikt” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

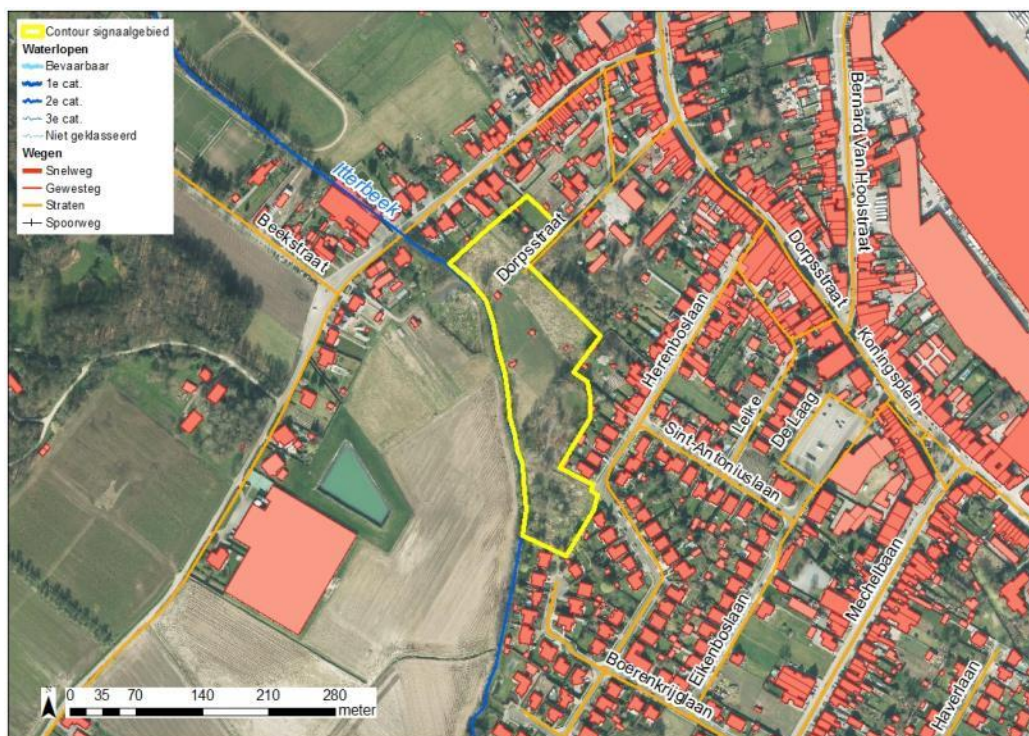
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen tussen de Beekstraat, de Herenboslaan en de Itterbeek (grenst aan de rechteroever van de beek).

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Itterbeek (2de categorie)

Oppervlakte: 2,7 ha



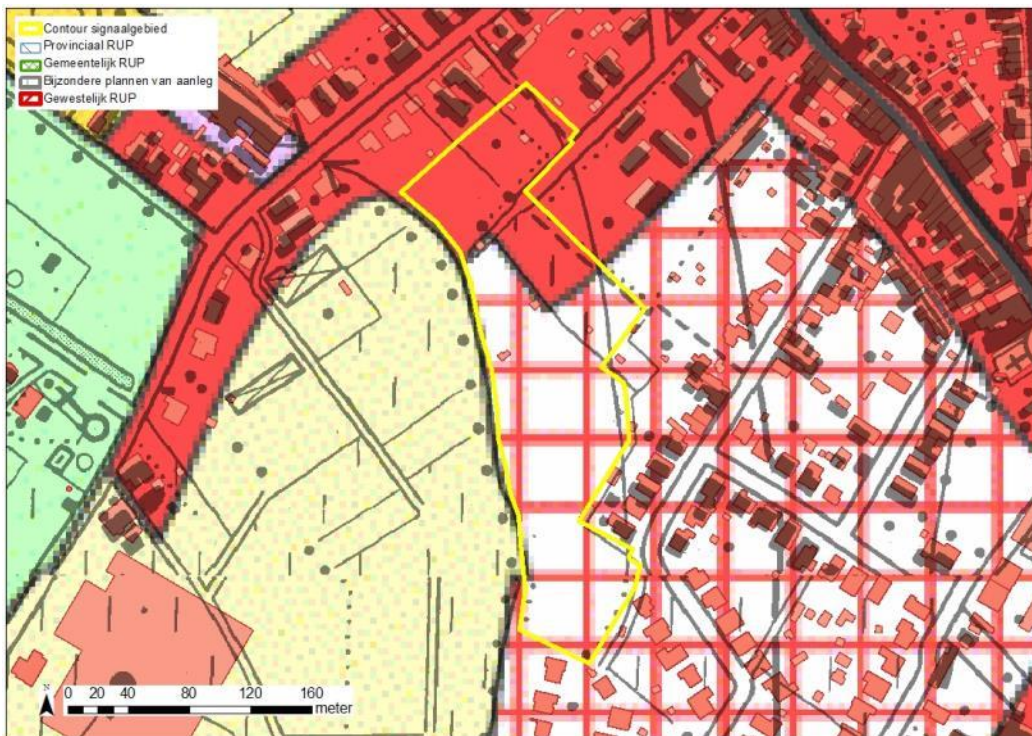
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het noordelijk deel ($\pm 1/3$) van het signaalgebied is woongebied. Het zuidelijk deel ($\pm 2/3$) ligt in woonuitbreidingsgebied. In het GRS Lier (2003) wordt dit WUG aangeduid als niet te ontwikkelen (zie verder onder 4.2 'Ruimtelijke visie').

Globale beschrijving:

Het gebied is in gebruik als weiland (deels verruigd).



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied situeert zich in de vallei van de Itterbeek (tussen de woonkern Koningshooikt en de Itterbeek) en kent een middelgrote kans op overstromingen. Het betreft een voldoende groot aaneengesloten gebied (> 2 ha) in nog niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied en woongebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied werd afgebakend op de nog onbebouwde percelen met een harde gewestplanbestemming.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

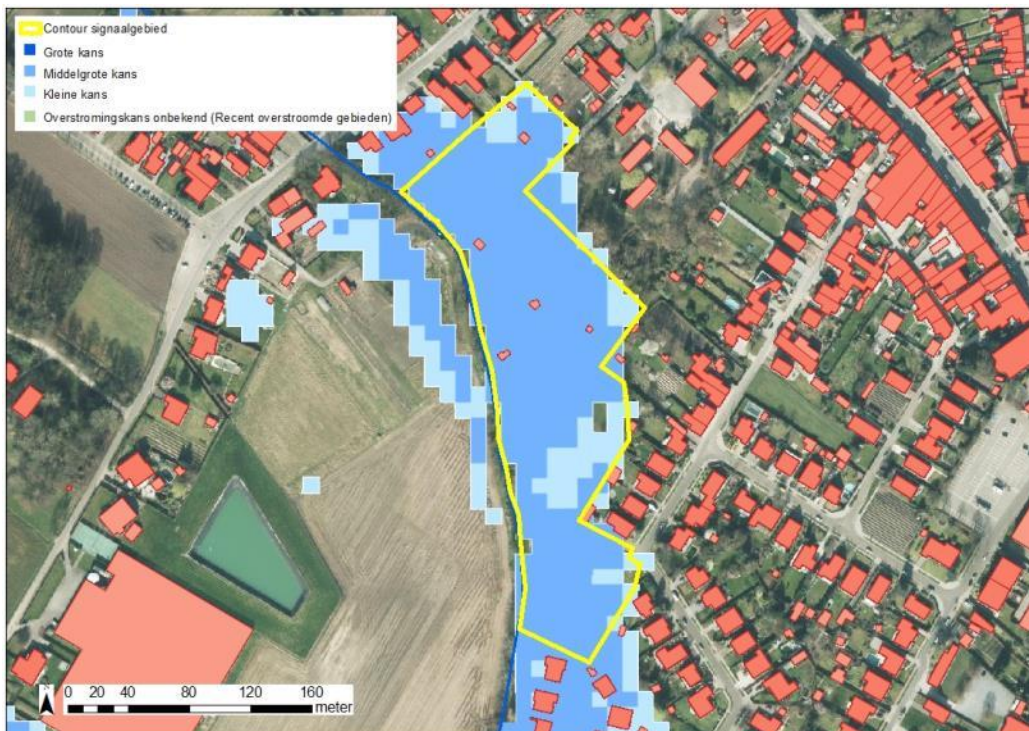
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent duidelijk overwegend een middelgrote overstromingskans.



¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

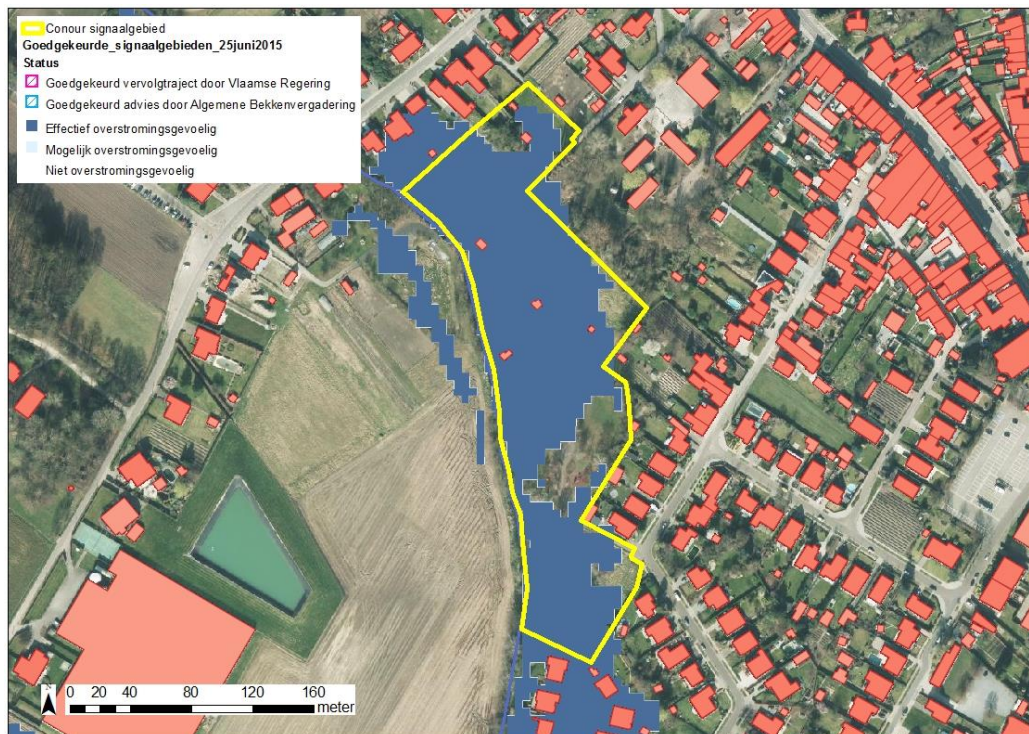
De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

De Itterbeek ontspringt ter hoogte van de Beerzelberg (Putte) en mondt via een schuifstelsel (incl. pompstation) te Duffel uit in de Nete. Bij hevige en langdurige regenval krijgt de Itterbeek massa's water te verwerken. Over het hele traject van bron tot monding spreekt de beek zijn van nature overstroombare gebieden (NOG) volledig aan. En meer zelfs. Het areaal effectief overstroombaar gebied langs de waterloop is volgens de watertoetskaarten heden den dagen veel uitgebreider dan de NOG en omhelst een vrij brede strook over (quasi) het volledige traject van de Itterbeek. Ter hoogte van het signaalgebied wijzen de overstromingsgevaarkaart op een middelgrote kans. Enkel de noordoostelijke tip en een zone centraal in het signaalgebied kent een kleine overstromingskans. Net stroomopwaarts het signaalgebied kent het reeds ontwikkelde woongebied eveneens een middelgrote kans volgens de overstromingsgevaarkaart. Uit de modellering van de waterbeheerder blijkt het signaalgebied te overstroom met een terugkeerperiode T100.

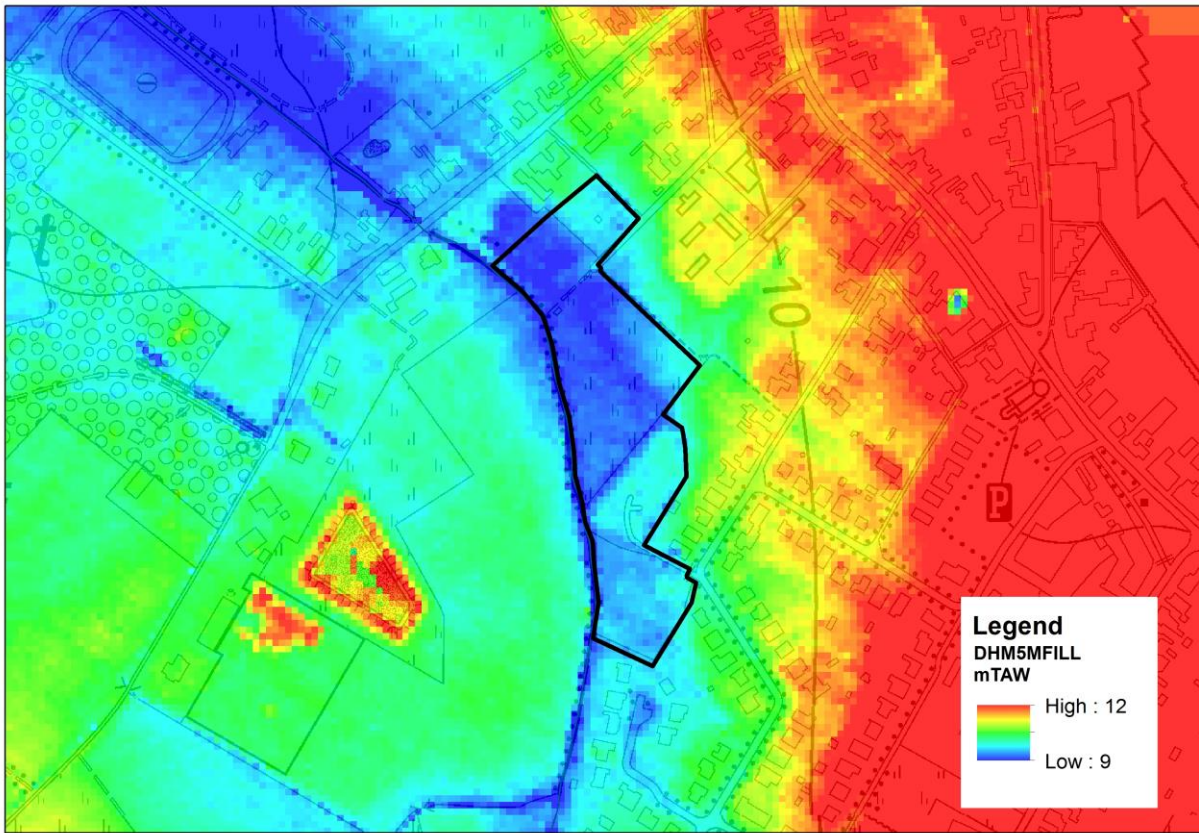
Na de hevige en langdurige neerslag in 1998 stonden delen van Koningshooikt volledig onder water. Om een herhaling van zulk een wateroverlast te voorkomen, werd het overstromingsgebied 'De Jutse Plassen' aangelegd. Dit situeert zich stroomopwaarts het signaalgebied. Het bodemprofiel wordt gekenmerkt als nat zandleem². Enkel over de noordoostelijke tip wordt geen uitspraak gedaan omwille van vergraven antropogeen gebied.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

² DOV: w-Phc. De Phc-bodems in de Zandstreek zijn hydromorfe tijdelijk natte stuwwatergronden. De bouwvoor is 20-30 cm dik, bruinrijfs of grijsbruin. Een sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 40 en 70 cm; veelal komt op wisselende diepte Tertiair voor. De roestverschijnselen beginnen vanaf 20 cm. In de winter is deze bodem te nat en in de zomer te droog; drainering is noodzakelijk. De bodems zijn wisselvallige akkerlandgronden, gevoelig voor dichtslempen bij regen na bezaaiing. Gevoelig voor uitdroging in de zomer. Ze worden veelal als weide gebruikt. [Naar Van Ranst E. en Sys C. \(2000\)](#)

Het signaalgebied is duidelijk lager gelegen dan het reeds volledig ontwikkelde gebied ten oosten ervan.



Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron: mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied maakt ontegensprekelijk deel uit van de waterhuishouding van de Itterbeek en dient gevrijwaard te blijven van verharding zodat de beek bij hogere waterstanden zijn natuurlijke vallei steeds kan aanspreken. Het vrijwaren van dit signaalgebied als overstromingsgebied biedt bovendien, aansluitend aan de Jutse Plassen, een bijkomende opportuniteit voor rivierherstel al dan niet in combinatie met de aanleg van een retentiezone en/of een avontuurlijke speelzone.

Immers, de Jutse plassen hebben hun nut als retentiebekken reeds bewezen maar kunnen hoge peilen en piekdebieten op de Itterbeek met lokale wateroverlast stroomafwaarts niet volledig vermijden. Getuige hiervan is de lokale wateroverlast bij overstromingen van november 2010 in de wijk aan de Fruithoflaan. Ook op Tallaert (aan de Itterbeek, verder stroomafwaarts het signaalgebied) werden toen huizen bedreigd. (verslag inventarisatie overstromingen november 2010). Bijkomende berging door het bewaren van de beekvallei stroomafwaarts de Jutse Plassen blijft dan ook noodzakelijk.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Voor drie eindpercelen in de Beekstraat (noordoostelijke uithoek van het signaalgebied) ziet de stad Lier nog beperkte ontwikkelingsmogelijkheden, rekening houdend met overstromingsvrij bouwen (drempelhoogtes etc.). Voor de rest van het signaalgebied volgt de stad Lier de visie tot een herbestemming naar een open ruimte functie waarbinnen het watersysteem ongehinderd zijn natuurlijke functie kan vervullen. De stad ziet geen taakstelling voor huisvesting weggelegd in dit gebied. Het vrijwaren van de valleigebieden waaronder de vallei van de Itterbeek is eveneens opgenomen in het GRS Lier (p.225 ev). De Itterbeek en zijn vallei wordt aangeduid als structurerend element.

Er moet nog gezocht worden naar alternatieve invullingen. Mogelijke denkplaatjes zijn: waterberging gecombineerd met een avontuurlijk speelterrein.

4.3 Lopende initiatieven:

2 stedenbouwkundige aanvragen werden in het recent verleden (\pm 2013) geweigerd omwille van de waterproblematiek (watertoets).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Herbestemming van het signaalgebied naar een open ruimte functie, compatibel met waterberging, met uitzondering van de percelen 571T2, 571L2 en 571W2 (Beekstraat).

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De drie meest noordoostelijke percelen (571T2, 571L2 en 571W2) aan de Beekstraat kunnen verder ontwikkeld worden mits wordt voldaan aan alle principes van overstromingsvrij bouwen en volgende randvoorwaarden aangegeven door de waterbeheerder worden gevolgd nl. het vloerpeil van de woningen moet op minstens 10mTAW staan. Dit mag bekomen worden door bouw op overstroombare kruipkelder of door ophoging ter hoogte van de woning. In geval van ophoging ter hoogte van de woning moet een even groot volume elders op het perceel worden afgegraven. Die afgraving moet in verbinding staan met het lager gelegen deel naar de beek toe.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

- Niet bepaald

Initiatiefnemer:

- Niet bepaald
- Alle betrokken partijen verklaren zich inhoudelijk akkoord met deze beslissing. Er werd echter geen consensus gevonden over de initiatiefnemer.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied dat bestemd is als woongebied en woonuitbreidingsgebied kent een middelgrote kans op overstromingen. Met uitzondering van de percelen 571T2, 571L2 en 571W2 is voor het signaalgebied een nieuwe functionele invulling noodzakelijk waarbij 'ruimte voor de waterloop' een prominente plaats krijgt. Hiermee wordt ruimte gegeven aan de waterloop om bij hoge waterstanden zijn vallei te kunnen aanspreken. Het gebied moet in de toekomst ook aanzien worden als een reservegebied voor toenemende afstroomhoeveelheden van de Zoeteweibeek en de Holbeek. Vermits beide waterlopen uitmonden in de Itterbeek nà het retentiebekken Jutse Plassen, is het stroomafwaarts hiervan voorzien van een retentiezone voor de opvang van toekomstige piekdebieten uit deze twee waterlopen noodzakelijk.

Voor de percelen 571T2, 571L2 en 571W2 blijft de bestemming woongebied behouden maar wordt bij toekomstige projecten via de watertoets overstromingsvrij bouwen opgelegd, inclusief de bijkomende randvoorwaarden, m.n. het vloerpeil van de woningen moet op minstens 10mTAW staan. Dit mag bekomen worden door te bouwen op een overstroombare kruipkelder of door ophoging ter hoogte van de woning. In geval van ophoging ter hoogte van de woning moet een even groot volume elders op het perceel worden afgegraven. Die afgraving moet in verbinding staan met het lager gelegen deel naar de beek toe.

De bevoegde instanties bij de watertoets bewaken de doorvertaling van de bijkomende voorwaarden en maatregelen op projectniveau.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied BEGGELBEEK-EMBLEM (SG_R3_NET_13) RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Beggelbeek-Emblem” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

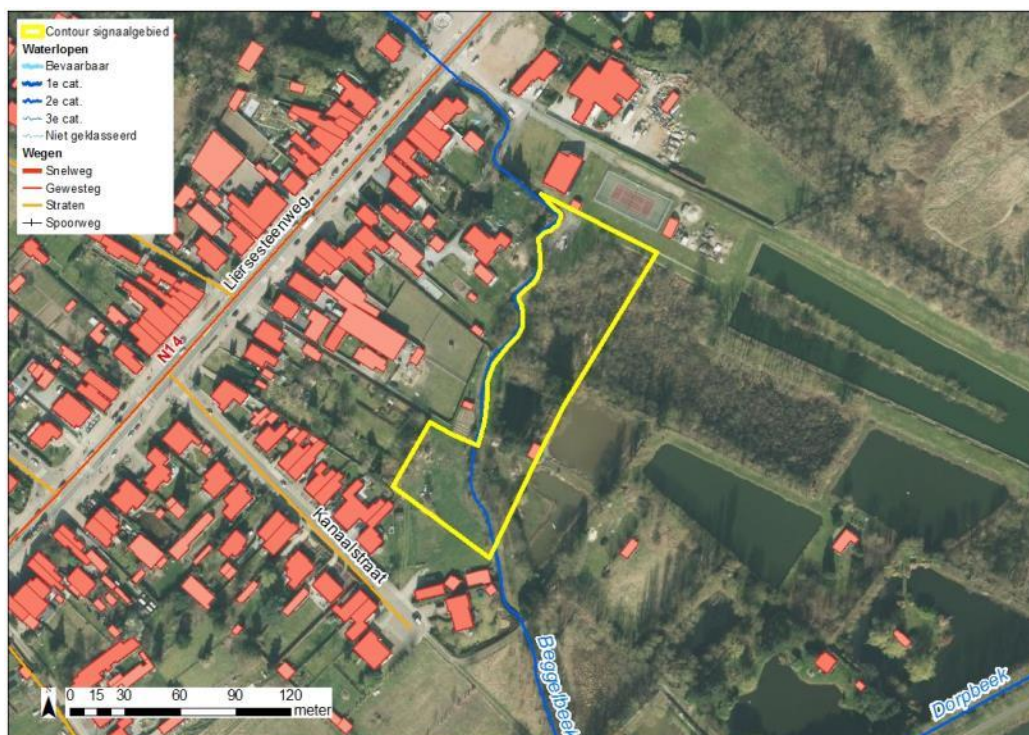
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bevindt zich langs de Beggelbeek stroomafwaarts van de Liersesteenweg (N14) te Emblem.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Beggelbeek vormt de begrenzing en doorkruist het signaalgebied.

Oppervlakte: 1,06 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Op de linkeroever van de Beggelbeek situeert zich bos en enkele vijvers, door de Beggelbeek afgesneden van het reeds ontwikkelde woongebied op rechteroever. De rechteroever bestaat voornamelijk uit weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De linkeroever van de Beggelbeek is afgesneden van de rest van het woongebied en enkel ontwikkelbaar bij verlegging van de Beggelbeek. Het signaalgebied heeft een middelgrote kans op overstromingen, en heeft een oppervlakte van meer dan 1 ha, waardoor het aan de vooropgestelde selectiecriteria voldoet.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening concentreert zich op een aaneengesloten blok onbebouwd gebied binnen de vallei van de Beggelbeek. De begrenzing wordt gevormd door de waterloop, de gewestplangrens en de kadastrale perceelsgrenzen aansluitend op de Kanaalstraat.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkaart heeft het gebied quasi volledig een middelgrote overstromingskans.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

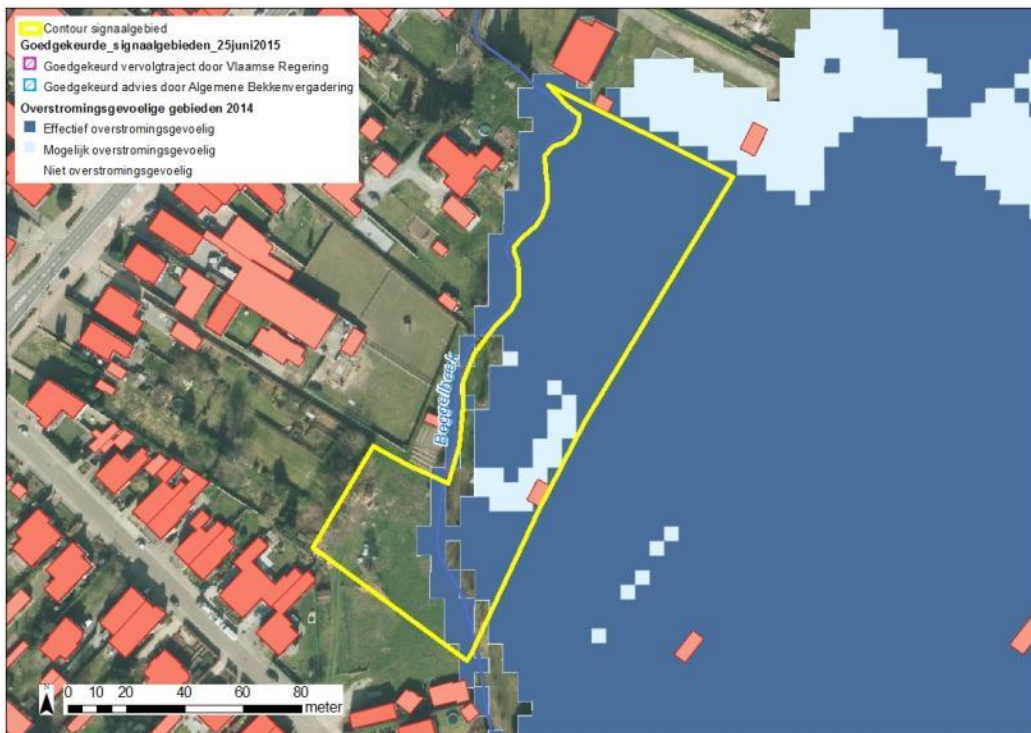
adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Beggelbeek maakt geen deel uit van het orbp-project en werd niet mee gemodelleerd.

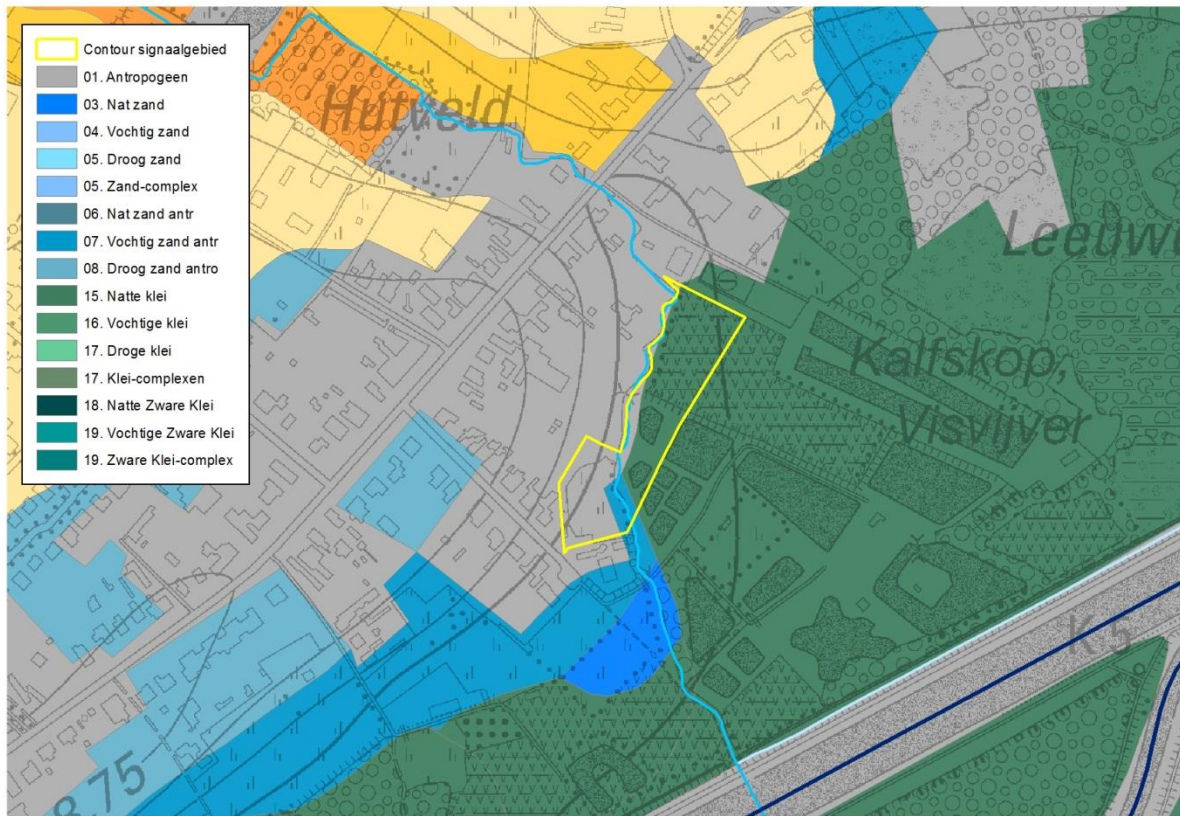
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied wordt aangegeven als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Er is een middelgrote overstromingskans volgens de overstromingsgevaarkaart.

De rechteroever van de Beggelbeek is iets hoger gelegen en heeft een vochtige antropogene zandbodem (versus een natte kleibodem op de linkeroever).



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: bodemkaart op recente topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. De vallei van de Beggelbeek moet maximaal gevrijwaard worden. Tweehonderd meter afwaarts het signaalgebied ontvangt de Beggelbeek de Dorpsbeek, sifonneert onder het Netekanaal en mondt uit in de tijgevoelige Kleine Nete.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De bestemming woongebied op de linkeroever van de Beggelbeek lijkt weinig zinvol, gezien deze percelen in de huidige toestand niet ontwikkelbaar zijn.

Voor de percelen op de rechteroever van de Beggelbeek zijn er meerdere mogelijkheden, gezien er hier aansluiting is op de Kanaalstraat: recreatieve invulling geven bv een wandelpad, arcering bouwvrij en ophogingsvrij als tuinperceel,...

De gemeente heeft in haar GRS het gedeelte WG aan de Kanaalstraat als 'niet op korte termijn ontwikkelbaar' aangeduid.

4.3 Lopende initiatieven

De linkeroever van de Beggelbeek heeft tot aan het Netekanaal altijd uit beemden bestaan. Er zijn geen lopende initiatieven bekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied op de linkeroever van de Beggelbeek kent een hoog overstromingsrisico. De bestemming woongebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Het functioneel blijven van dit gebied als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Beggelbeek, net opwaarts het ontvangen van de Dorpbeek, de sifonnering onder Netekanaal en de uitmonding in de tijgevoelige Kleine Nete.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Voor de rechteroever van de Beggelbeek is een behoud van bestemming mogelijk mits strikte bijkomende maatregelen worden gedefinieerd. Een invulling als tuinperceel is mogelijk, indien dit bouwvrij en ophogingsvrij aangelegd wordt.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Ranst

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied op de linkeroever van de Beggelbeek kent een hoog overstromingsrisico. De bestemming woongebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Op de linkeroever van de Beggelbeek is een nieuwe functionele invulling van het gebied wenselijk.

Op de rechteroever van de Beggelbeek is de overstromingskans lager en is een behoud van de bestemming mogelijk mits invulling als tuinperceel m.a.w. het perceel dient bouwvrij en ophogingsvrij aangelegd te worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

NETEVALLEI EMBLEM (SG_R3_NET_14)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Netevallei Emblem” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt tussen de dorpskern van Emblem en het Netekanaal aan beide zijden van de Kesselsesteenweg.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied sluit aan op de Dorpsbeek en het Netekanaal. De Dorpsbeek langsheen het Netekanaal wordt beheerd door VMM. De Dorpsbeek doorheen Emblem-centrum, wordt beheerd door de provincie Antwerpen.

Oppervlakte: 8 ha



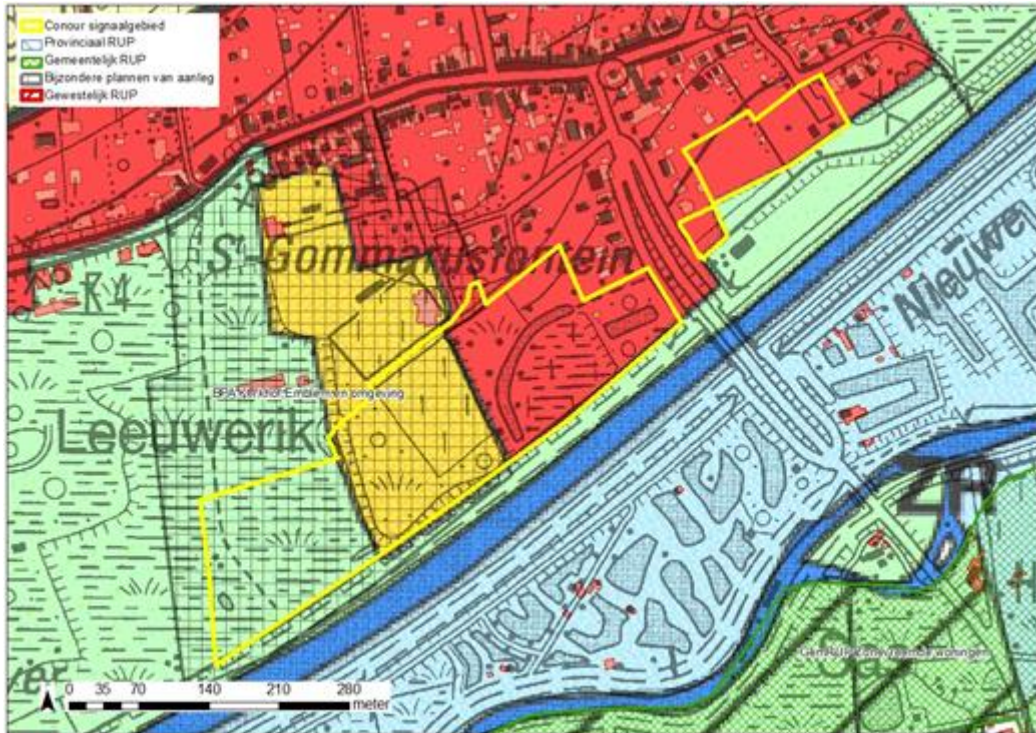
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

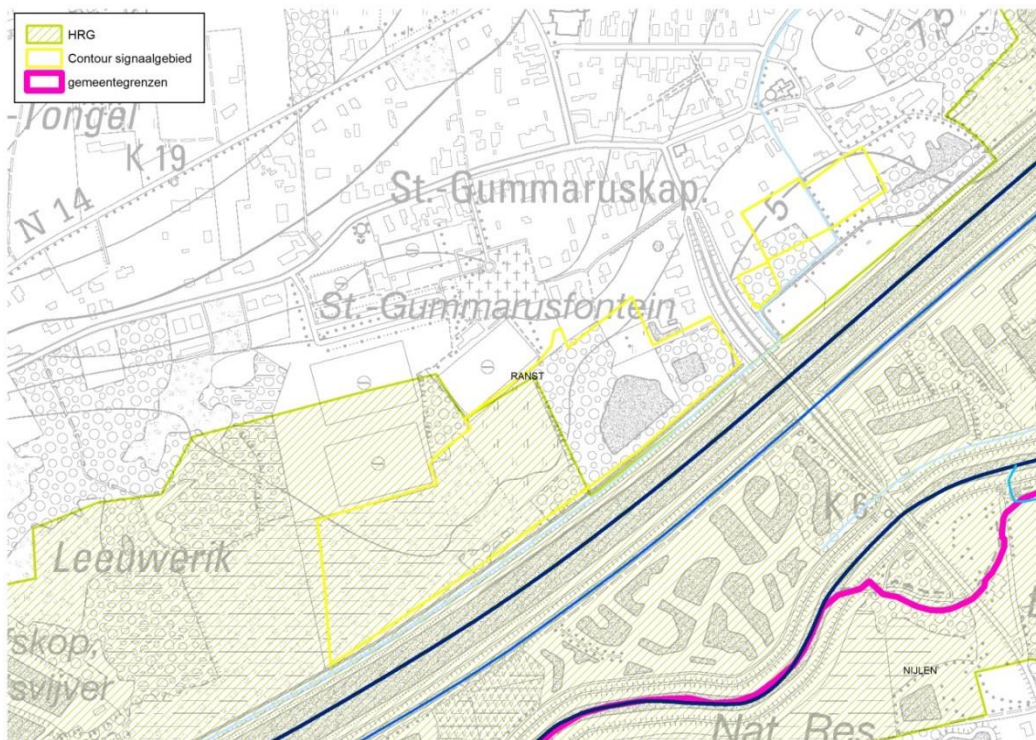
Het westelijk deel van het signaalgebied heeft de bestemming recreatie (deels in BPA Kerkhof Emblem) en ligt binnen de afbakeningscontour van het habitatrichtlijngebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden'. De rest van het signaalgebied heeft bestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied kent een invulling als bos, struweel, speelterreinen, enkele vijvers en weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).



Figuur: situering habitatrictlijngebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' op recente topografische kaart.

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied werd geselecteerd vanwege de hoge mate van overstromingsgevoeligheid in woongebied en recreatiegebied. Er zal nagegaan worden welke recreatieve invulling nog mogelijk is met behoud van het waterbergend vermogen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

Het signaalgebied werd afgebakend tot het nog niet bebouwde woongebied te Emblem tussen de dorpskern en de Dorpsbeek/Netekanaal. Het recreatiegebied werd afgebakend op basis van het watersysteem en de gewenste ruimtelijke invulling voor het grotere geheel.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Dorpsbeek overstroomt met een middelgrote tot grote overstromingskans ter hoogte van het signaalgebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Dorpsbeek maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd.

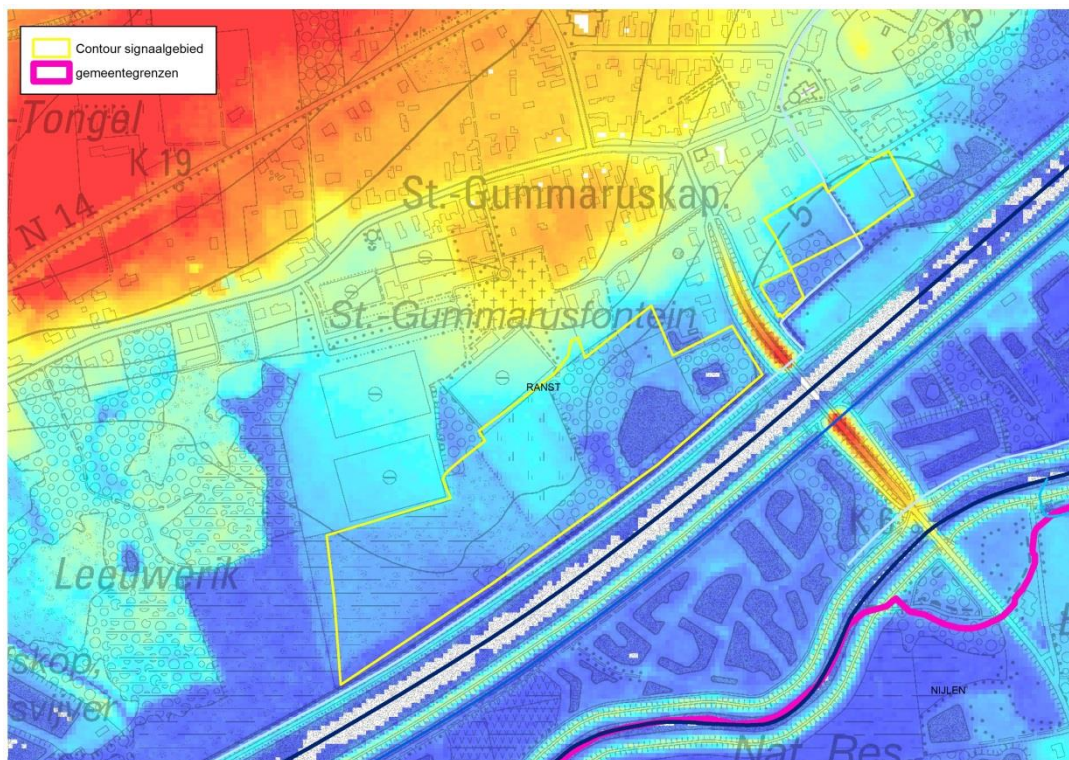
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en heeft een middelgrote (deels grote) kans op de overstromingsgevaarkaart. Het signaalgebied is laaggelegen en bevindt zich in de voormalige vallei van de Kleine Nete.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied (medio 2015).

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsvisie Integraal Waterbeleid

Het Netekanaal werd uitgegraven in de voormalige vallei van de Kleine Nete in natte kleigronden. De Dorpsbeek ontwatert Emblem op de rechteroever van het Netekanaal. De Dorpsbeek mondt een 500-tal meter afwaarts het signaalgebied in de Beggelbeek uit, die vervolgens via een sifonering onder het Netekanaal uitmondt in de tijevoelige Kleine Nete. De volledige voormalige vallei van de Kleine Nete op de rechteroever van het Netekanaal is sterk overstromingsgevoelig vanaf het Albertkanaal tot net voor Lier. Ontwikkeling van harde bestemmingen is hier niet aan de orde.

Ten oosten van de Kesselsesteenweg ligt een vroegere loskade (De Vos-Kets) tegen het kanaal aan in ophoging. Hierdoor treedt de Dorpsbeek eerder buiten haar oevers op rechteroever, ter hoogte van het woongebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Recreatiegebied:

Dossier uitbreiding voetbalclub. Een mogelijke piste bestaat erin om via een RUP het recreatiegebied te herorganiseren en in een derde voetbalveld te voorzien op een iets hoger gelegen stuk binnen de contour. Hier werd in het verleden een derde voetbalveld aangelegd, waarbij slecht materiaal werd gebruikt voor de ophoging, waardoor dit terrein nooit bespeelbaar is geweest. Dit terrein kan heraangelegd worden mits de waterbalans (geen extra ophoging) wordt gerespecteerd.

Het bosgedeelte is grotendeels in eigendom van de gemeente. Het wordt nu gebruikt als speelbos voor de chiro. Het is wenselijk om de recreatieve invulling van het bosgebied verder te officialiseren.

Woongebied:

Ten westen van Kesselsesteenweg: Deze terreinen zijn een voormalige gemeentelijke stortplaats en kunnen waarschijnlijk niet rendabel op de markt gebracht worden vanwege zeer zware randvoorwaarden vanuit het watersysteem. Deze gronden liggen in de kern van Emblem. Er wordt geen uitspraak over gedaan in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De verkaveling aan de Kesselsesteenweg (op hoek van Kesselsesteenweg en Netekanaal) is intussen vervallen.

Ten oosten van Kesselsesteenweg: Dit woongebied sluit onmiddellijk aan bij de kern van Emblem, maar is effectief overstromingsgevoelig. Mogelijk kunnen nog een aantal hoger gelegen percelen ontwikkeld worden bij uitwerking van een ontwikkelingsplan voor het grotere geheel met voldoende ruimte voor waterberging.

4.3 Lopende initiatieven

De gemeente wenst de 2 reeds aanwezige (en opgehoogde) voetbalvelden ten noorden van het signaalgebied uit te breiden met een derde voetbalveld (dus ook op te hogen). Ongunstig advies van de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie voor deze ophogingen.

Daarnaast zoekt de gemeente ook ruimte voor een loods voor boten met toegang naar het Netekanaal voor de roeiclub Open Antwerpse Roeivereniging vzw. Overleg met alle betrokkenen op 27/01/2016 wees uit dat de voormalige loskade, tussen het Netekanaal en de Dorpsbeek en net ten zuiden van de contour van het signaalgebied, de meest aangewezen locatie is vanuit het watersysteem en ecologische overwegingen om de roeiclub te vestigen. Het dossier van de vestigingsproblematiek van de roeiclub wordt tevens opgevolgd vanuit het procesbeheercomité Kleine Nete.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Op dit overleg waren aanwezig: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid), Sandra Franck (bekkensecretariaat Netebekken), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/bekkensecretariaat), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen). De afbakening van de contour en de lopende initiatieven worden besproken.

Een tweede overleg over de signaalgebieden te Ranst vond plaats op 25 september 2015. Hierbij waren aanwezig: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Lieselotte Sorgeloos (provincie Antwerpen Dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriëls en Sandra Franck (bekkensecretariaat Netebekken), Nick Van Hemel en Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen). Een mogelijke visie en ontwikkelingsperspectieven voor het signaalgebied worden besproken.

Op 17/11/2015 geeft VLM een toelichting over de toepassingsmogelijkheden van de instrumentenkoffer van het nieuwe decreet landinrichting. Een mogelijke piste bestaat erin om slechts voor een beperkt deel van het gebied (percelen kerkfabriek) bouwmogelijkheden te geven. Het overige deel wordt ingeschakeld ivf waterberging maar kan tevens worden ingezet als ondersteuning van de woonfunctie in het bebouwbare gedeelte (bv parking aansluitend op kerk en centrum). Binnen dit dossier kan worden bekeken hoe de bebouwingsrechten over de eigenaars van het hele gebied kunnen worden verdeeld.

Op 27/01/2016 wordt het dossier van de vestiging van de roeiclub the OAR behandeld en vindt een overleg plaats met de kerkfabriek over een verdere ontwikkeling van het woongebied te Emblem ten oosten van de Kesselsesteenweg.

Op 19/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing mits volgende aanvulling:

- Als een gemeentelijk RUP noodzakelijk is voor de bestemmingswijziging van de watergevoelige gebieden langs de Netevallei, kan het nuttig zijn om deze te combineren met de bestemmingswijziging van de kade De Vos-Kets. Daarom is het gepast om ook deze locatie te vermelden in de startbeslissing, met de bevestiging van de mogelijkheid om deze bestemmingswijziging te bekijken.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het woongebied binnen het signaalgebied kan niet voor bebouwing ontwikkeld worden, met uitzondering van de hoogst gelegen kavels in het oosten van het signaalgebied. Door de lage ligging net naast de Dorpsbeek zijn deze percelen te overstromingsgevoelig en hebben zij een dermate hoge grondwaterstand dat een herbesteding naar een openruimtebestemming compatibel met het watersysteem wenselijk is.

B: maatregelen met behoud van bestemming

De bestemming recreatiegebied kan behouden blijven, mits gekozen wordt voor vormen van zachte recreatie. Nieuwe bebouwing wordt maximaal vermeden. Bij een eventuele (liefst beperkte) inrichting

van het gebied moet de waterbalans steeds in evenwicht zijn, zodat geen waterbergend vermogen verloren gaat. De afbakening als habitatrichtlijngebied beperkt de ontwikkelingsmogelijkheden van actieve vormen van recreatie.

Het woongebied in het uiterste oosten van het signaalgebied kan ontwikkeld worden, mits inachtnaam van een aantal randvoorwaarden vanuit het watersysteem. Het vloerpeil van de toekomstige woningen moet voldoende hoog zijn. Er worden geen netto-ophogingen op perceelsniveau toegelaten, waarbij de potentiële wateroverlast wordt afgewenteld op reeds bestaande woningen in Emblem-centrum. Dit betekent onder andere dat tuinpercelen niet mogen opgehoogd worden.

A: watertoets

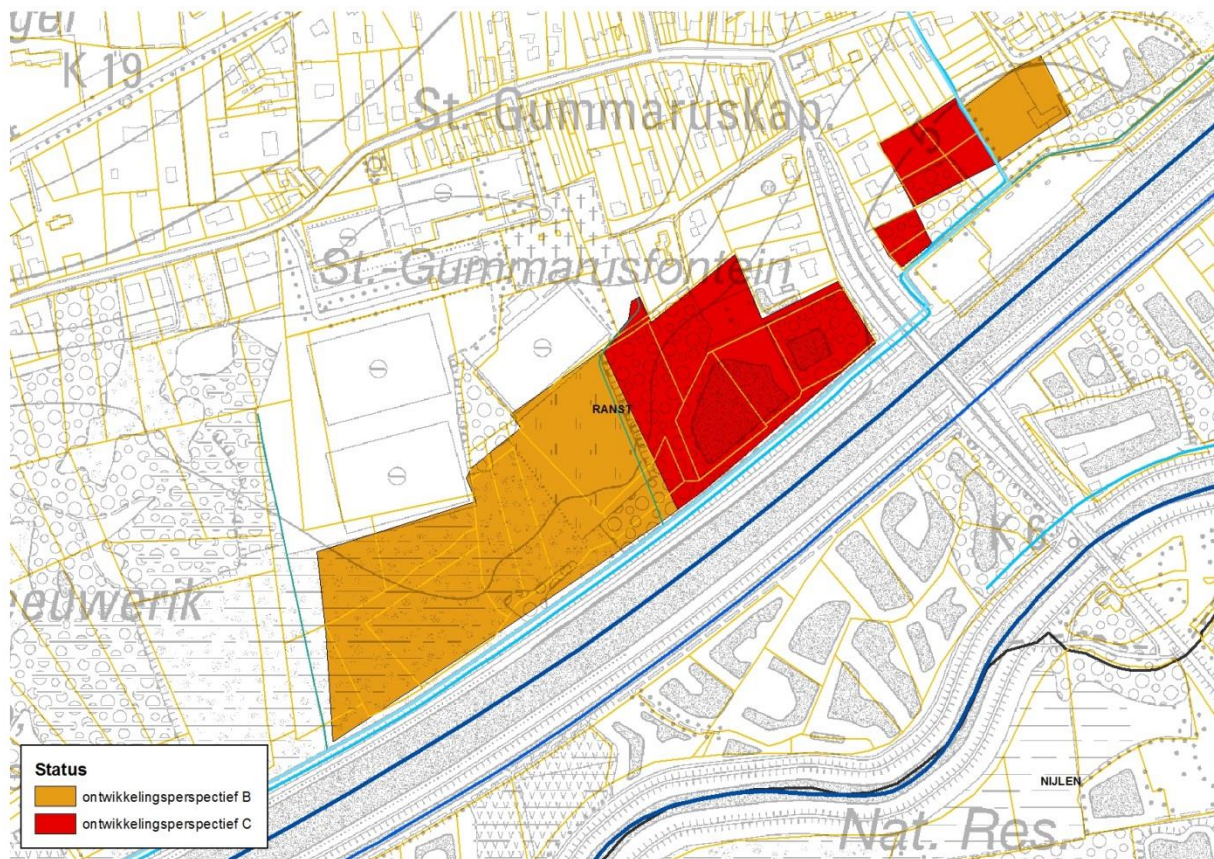
n.v.t.

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Ranst



Figuur: Weergave van ontwikkelingsperspectief B (groene opvulling) en C (rode opvulling) op de topografische kaart met weergave van de kavelstructuur. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een middelgrote en deels grote overstromingskans. In het westen is het signaalgebied bestemd als recreatiegebied, in het oosten als woongebied.

Binnen dit signaalgebied is een nieuwe functionele invulling noodzakelijk voor het meest kwetsbare laaggelegen woongebied. Enkel het hoger gelegen woongebied in het oosten van het signaalgebied kan ontwikkeld worden, mits strenge randvoorwaarden vanuit het watersysteem. Het vloerpeil van de toekomstige woningen moet voldoende hoog zijn. Er worden geen netto-ophogingen op perceelsniveau toegelaten, waarbij de potentiële wateroverlast wordt afgewenteld op reeds bestaande woningen in Emblem-centrum. Dit betekent onder andere dat tuinpercelen niet mogen opgehoogd worden.

De bestemming recreatiegebied is compatibel met het watersysteem, mits gekozen wordt voor zachte vormen van recreatie. Bij een eventuele (liefst beperkte) inrichting van het gebied moet de waterbalans steeds in evenwicht zijn, zodat geen waterbergend vermogen verloren gaat.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DILLELAAN (SG_R3_NET_15)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Dillelaan” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit het niet-bebouwde deel van het woonuitbreidingsgebied omgeving Dillelaan. Meer specifiek betreft het het niet bebouwde gebied grenzend aan bestaande woningen aansluitend op de Bieslooklaan, Broechemsesteenweg en Kamillelaan/Broddestraat.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Brodderbeek doorsnijdt het signaalgebied en mondt 300m verder afwaarts uit in de Molenbeek.

Oppervlakte: 2,38 ha



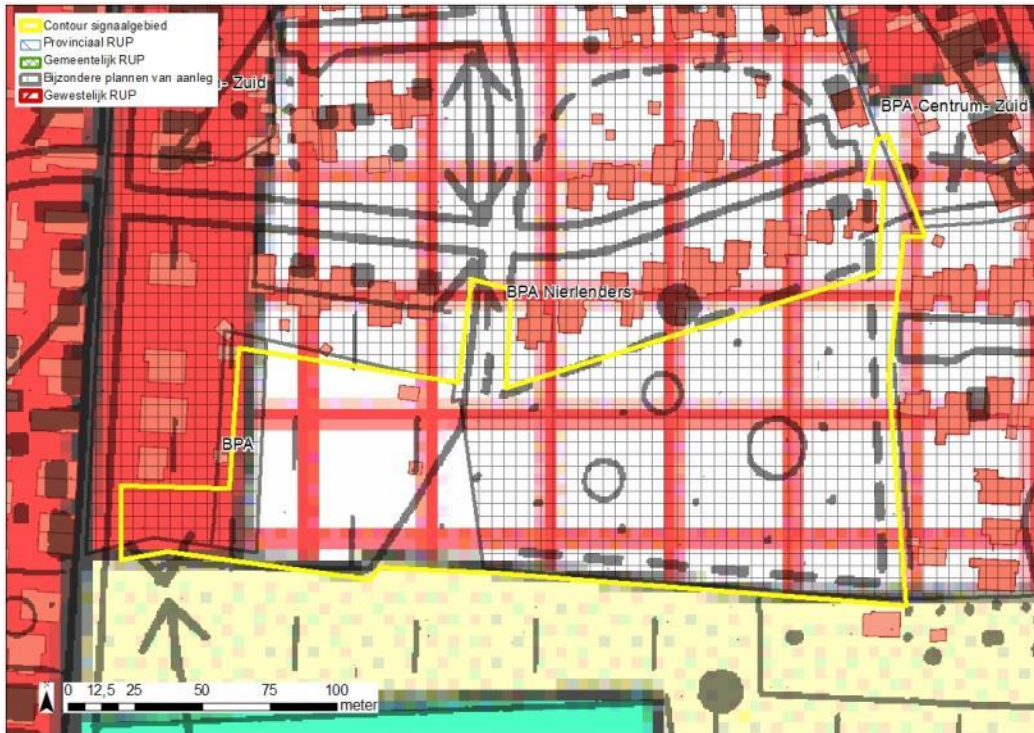
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woonuitbreidingsgebied. Dit WUG is ten oosten van de Brodderbeek herbestemd met het BPA Nierlenders naar een zone voor sociale woningbouw. Aan de Broechemsesteenweg bevindt zich 1 perceel woongebied.

Globale beschrijving:

Op de rechteroever van de Brodderbeek bevindt zich een vochtige ruigte en deels een tuin. Ten oosten van de Brodderbeek bevindt zich een eikenbos.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied wordt op de watertoetskaart aangegeven als effectief overstromingsgevoelig en vormt een aaneengesloten blok niet aangesneden woonuitbreidingsgebied, groter dan 1 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke GIS-contouren duiden ook de straten in de woonwijk thv de Dillelaan aan, doordat de straten in deze wijk een kadastrale nummer hebben. Deze straten worden niet meegenomen in de oefening signaalgebieden. Er wordt geconcentreerd op de niet-aangesneden blok woonuitbreidingsgebied/zone voor sociale woningbouw ten zuiden van de Bieslooklaan.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

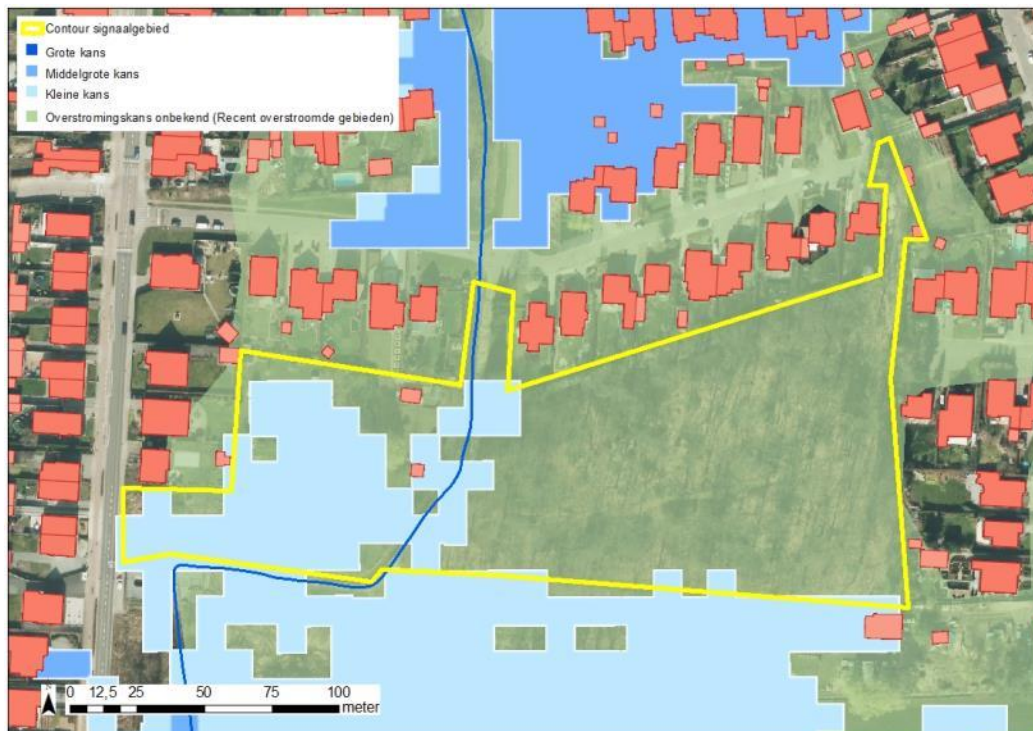
overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkaart kent het westelijk gedeelte van het signaalgebied een kleine kans op overstroming.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

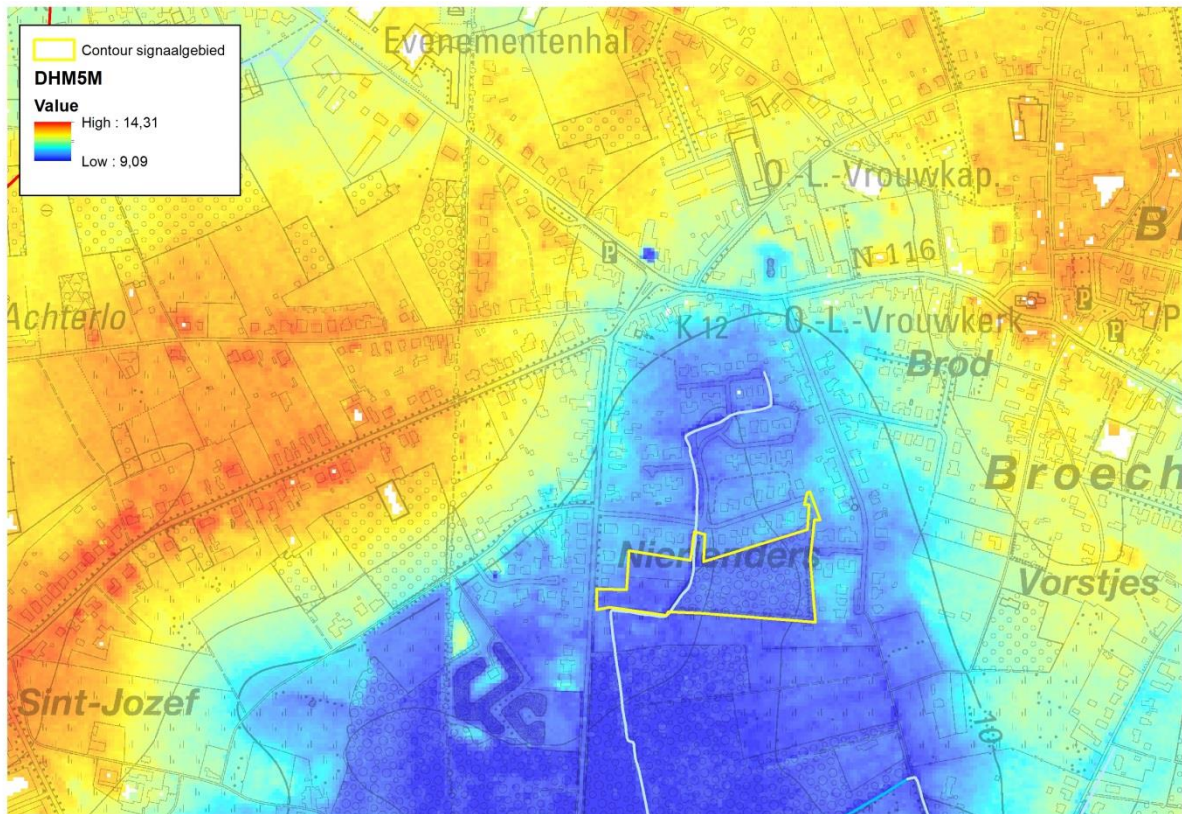
De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de orbp-studie en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het zuidwestelijk deel van het signaalgebied wordt gemodelleerd met een kleine overstromingskans vanuit de Brodderbeek op de overstromingsgevaarkaart. Het signaalgebied, inclusief de noordelijk gelegen woonwijk thv de Dillelaan, is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Mogelijk wordt dit overstromingsgevaar gemilderd door de aanleg van het pompstation langs de Broechemsesteenweg. Het signaalgebied heeft een nat zandleem-profiel en is duidelijk lager gelegen dan de rest van de woonkern te Broechem.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op recente topografische kaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn reeds noodzakelijke ingrepen uitgevoerd op het watersysteem met ondermeer een isolatie van de RWA/Brodderbeek ten noorden van het pompstation aan de Broechemsesteenweg. Toch duidt de vochtige ruigtebegroeiing op de rechteroever van de Brodderbeek op natte bodemprofielen. Het eikenbos op de linkeroever (oostelijk deel van het signaalgebied) lijkt droger.

Het is belangrijk om steeds voldoende ruimte voor de waterloop te blijven voorzien om opwaarts voldoende te kunnen bergen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het woonuitbreidingsgebied werd met het BPA Nierlenders (1976) grotendeels herbestemd naar een zone voor sociale woningbouw, niet realiseerbaar op korte termijn. Het onbebouwd gedeelte ten westen van de beek is echter niet opgenomen in het BPA en heeft nog steeds de bestemming WUG.

4.3 Lopende initiatieven

zie vorige paragrafen

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Het college sluit zich aan bij de conclusie voor het gebied waarbij er een nieuwe functionele invulling van het gebied kan worden gerealiseerd, met name bosgebied.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het watersysteem voor het westelijk deel van het signaalgebied/rechteroever van de Brodderbeek, gezien het overstromingsrisico en de hoge grondwaterstand.
- Vanuit een ruimtelijke visie wordt gekozen om de zone voor sociale woningbouw op de linkeroever van de Brodderbeek/oostelijk deel van het signaalgebied te herbestemmen naar de open-ruimtefunctie bosgebied. Dit wordt ondersteund vanuit het waterbeleid.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Ranst

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het watersysteem voor het westelijk deel van het signaalgebied/rechteroever van de Brodderbeek, gezien het overstromingsrisico en de hoge grondwaterstand.

Vanuit een ruimtelijke visie wordt gekozen om de zone voor sociale woningbouw op de linkeroever van de Brodderbeek/oostelijk deel van het signaalgebied te herbestemmen naar de open-ruimtefunctie bosgebied. Dit wordt ondersteund vanuit het waterbeleid.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

VALLEI TAPPELBEEK (SG_R3_NET_16)

RANST, ZANDHOVEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

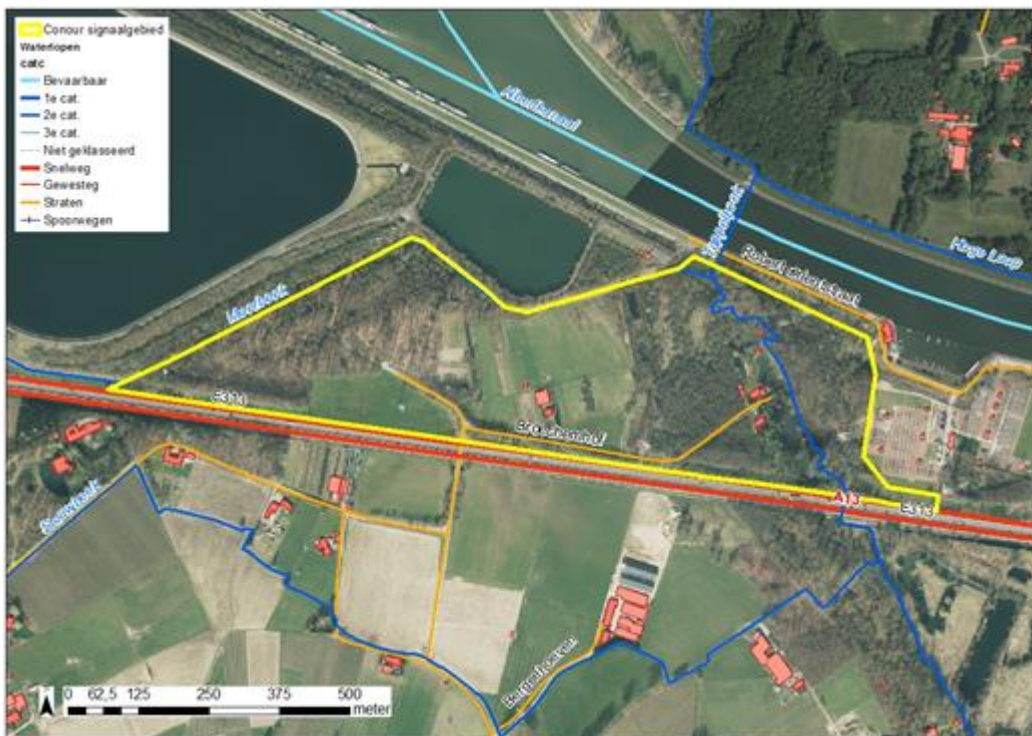
Gemeente(n): Ranst, Zandhoven

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt tussen de E313 en het Albertkanaal op de grens van Broechem en Massenhoven. Een gedeelte van de straat Broechemhof ligt in het signaalgebied.

Bekken: NNetebekken

Betrokken waterlopen: De Tappelbeek doorsnijdt het signaalgebied. De Moerbeek vormt de noordgrens van het signaalgebied op de rechteroever van de Tappelbeek.



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

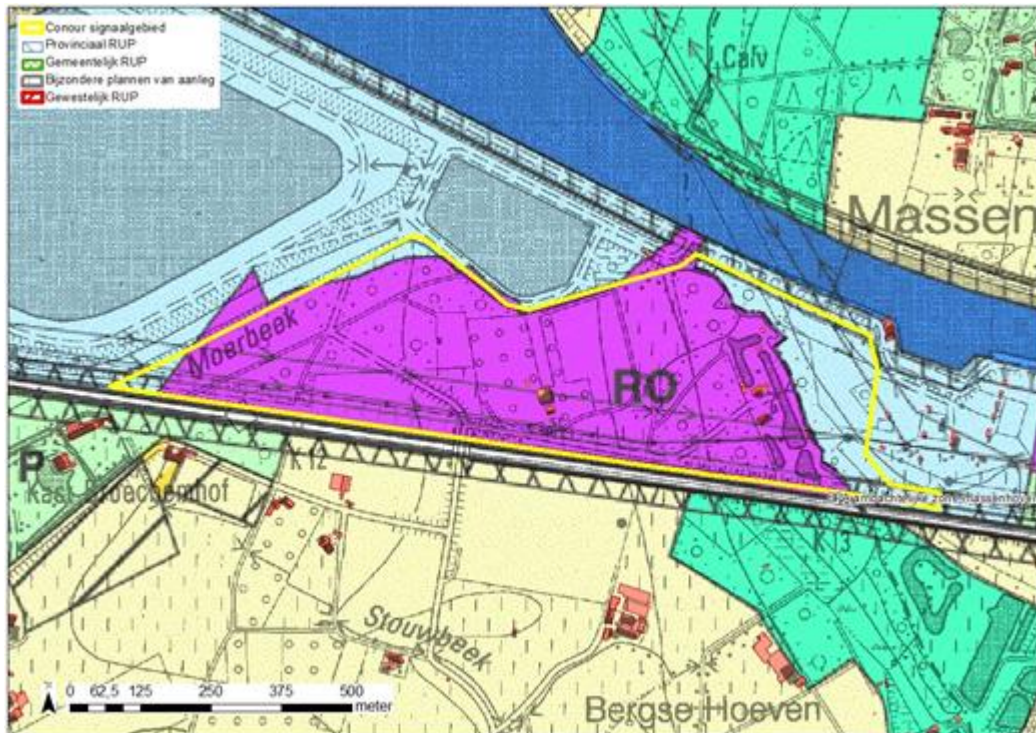
Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied op grondgebied van de gemeente Ranst heeft de bestemming industrie sinds de gewestplanwijziging van 1998. Het was de bedoeling om dit gebied mee op te nemen in het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). Op grondgebied van de gemeente Zandhoven (linkeroever Tappelbeek) heeft het signaalgebied de bestemming zone voor openbaar nut.

Langs de straat Broechemhof liggen 3 bestaande zonevreemde woningen.

Globale beschrijving:

De kern van het signaalgebied omvat de vallei van de Tappelbeek en bestaat grotendeels uit bosgebied. Meer naar het westen ligt er een omvangrijk landbouwgebied en een bosgebied aansluitend op de bufferbekkens van Antwerpse Waterwerken. Er zijn nog enkele woningen aanwezig te Ranst, waarvan 1 met een viskwekerij. Een omvormingsstation van Elia ligt onmiddellijk ten oosten van het signaalgebied op het grondgebied Zandhoven. Er bevinden zich meerdere hoogspanningslijnen binnen het signaalgebied.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied werd geselecteerd op basis van motieven vanuit het watersysteem, het signaalgebied omvat de vallei van de Tappelbeek en is effectief overstromingsgevoelig, in combinatie met overige ruimtelijke motieven: ruimtelijk bedreigd bos, niet ontwikkelbaar als industriegebied.

Binnen de oefening signaalgebieden wordt rekening gehouden met de aanwezige bebouwing.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het industriegebied op de rechteroever van de Tappelbeek en de zone voor openbaar nut op de linkeroever tussen de E313 en het Albertkanaal. De bestaande woningen en de jachthaven langs het Albertkanaal worden uit de contour gehaald. Op de linkeroever wordt het signaalgebied begrensd aan het omvormingsstation van Elia.

3 Watersysteem

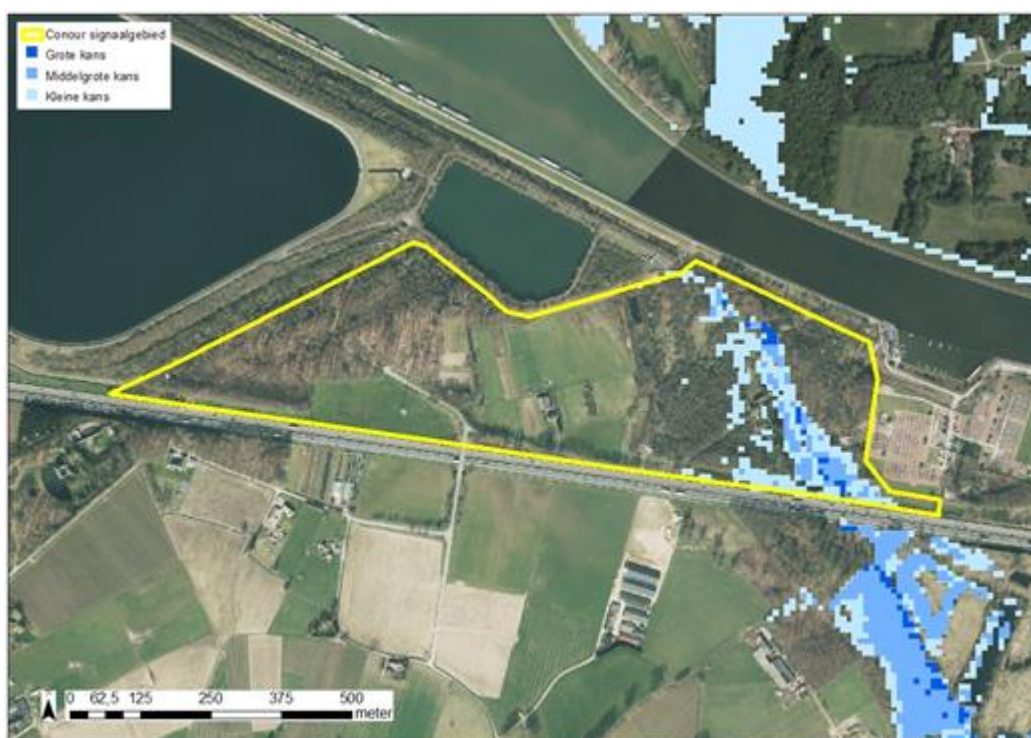
3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Op de overstromingsgevaarkaart worden zones onderscheiden met kleine, middelgrote en grote overstromingskans, die zich concentreren rond de Tappelbeek.



Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Tappelbeek werd in een eerste fase niet mee opgenomen in het orbp. Er is geen klimaattoets beschikbaar.

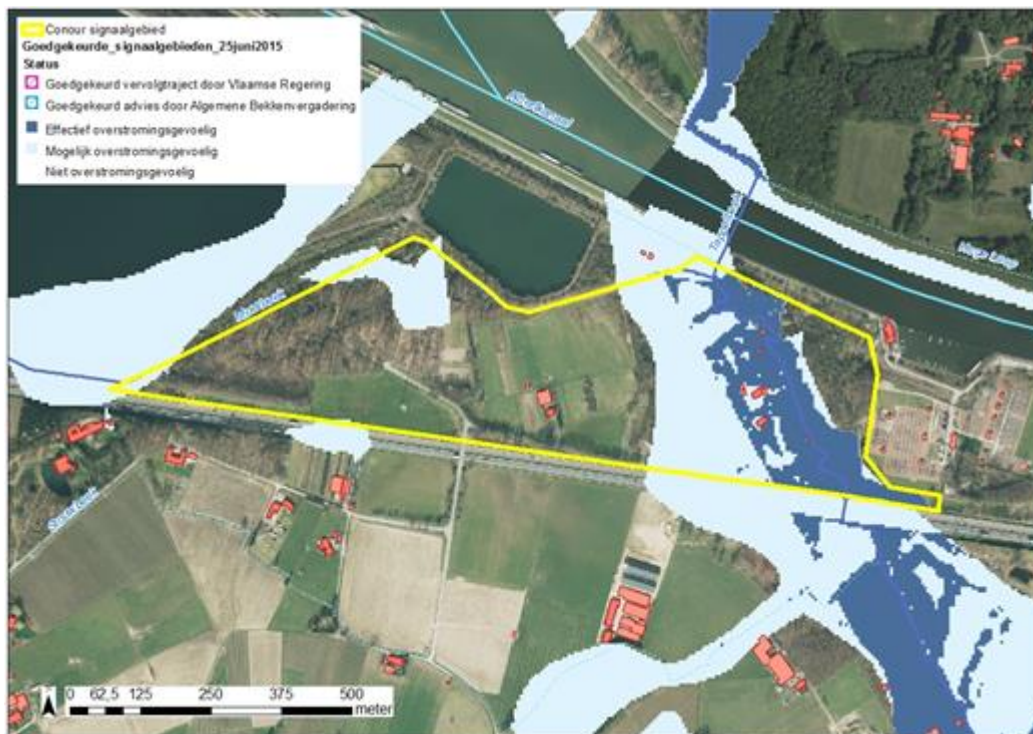
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied omvat de volledige vallei van de Tappelbeek tussen het Albertkanaal en de E313. De Tappelbeek wordt over quasi de volledige loop gekenmerkt als sterk overstromingsgevoelig.

Het centrale deel van het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig vanuit de Tappelbeek op de watertoetskaart. Het ruimere bosgebied is hoofdzakelijk mogelijk overstromingsgevoelig. Op de overstromingsgevaarkaart worden zones onderscheiden met kleine, middelgrote en grote overstromingskans.

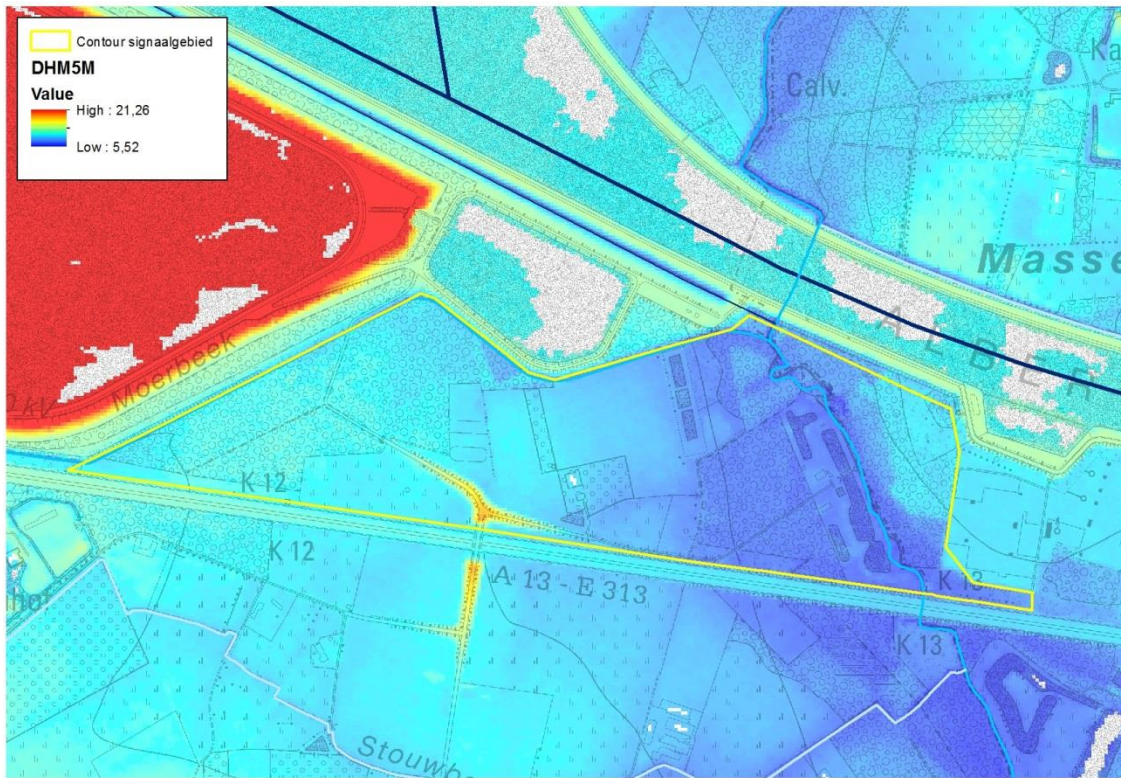
Het centrale deel van het signaalgebied is laaggelegen op de digitale hoogtekkaart en heeft de bodemprofielen 'nat zandleem' en 'veen'.

Het meer westelijk gelegen bosgebied en landbouwgebied op de rechteroever is iets hoger gelegen. Ook het bosgebied op de linkeroever is lokaal iets hoger gelegen. Het bosgebied langsheen de Moerbeek wordt op de watertoetskaart aangegeven als mogelijk overstromingsgevoelig.

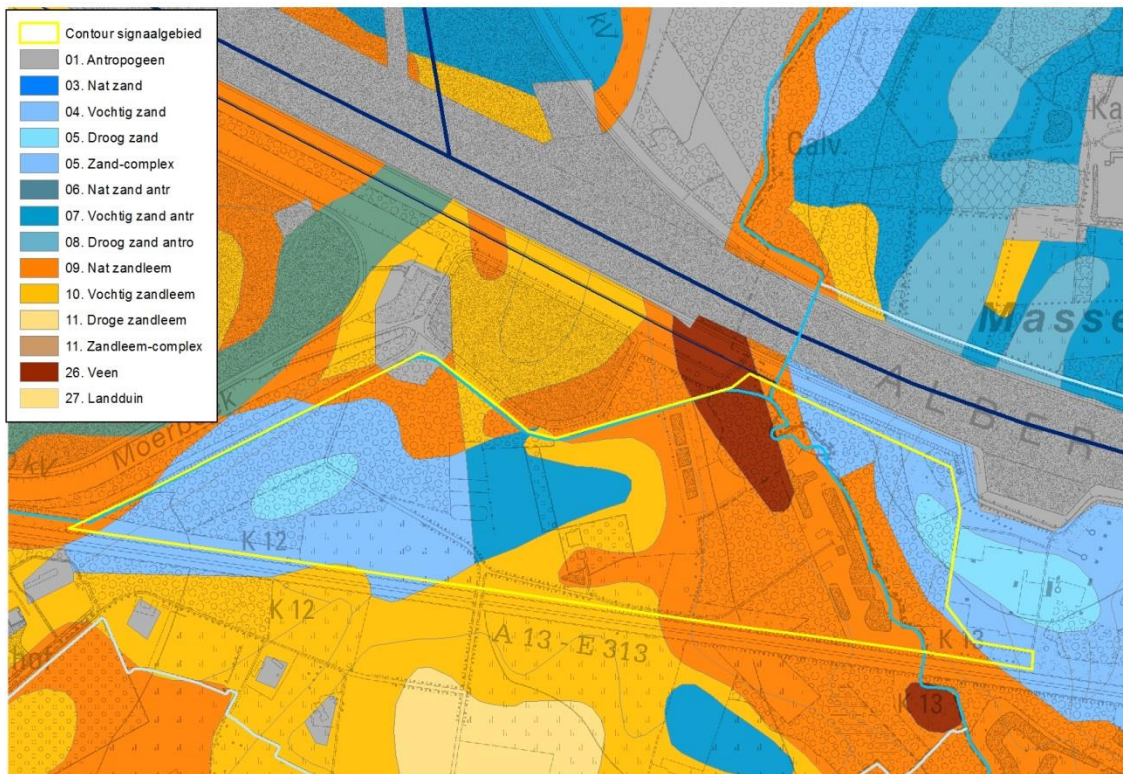


Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op topografische kaart.



Figuur: bodemkaart van het signaalgebied op topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsvisie Integraal Waterbeleid

Het centrale deel van het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. De Tappelbeekvallei tekent zich duidelijk af op het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart.

Het bosgebied aansluitend op de rechteroever van de Tappelbeek is laag gelegen en wordt aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Dit betekent dat dit gebied moet gevrijwaard worden als ruimte voor water bij extreme weersomstandigheden.

Het is essentieel dat de Tappelbeek over haar volledige lengte de nodige ruimte krijgt binnen haar natuurlijke vallei gezien de sterke overstromingsgevoeligheid die deze waterloop kenmerkt.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De gemeente Ranst meldt heel wat speculatie in het gebied. Het is dan ook belangrijk om hier duidelijkheid te scheppen.

Het **gemeentelijk ruimtelijk structuurplan** van Zandhoven werd goedgekeurd door de bestendige deputatie op 31 augustus 2006.

Het GRS selecteert de Tappelbeek als waterloop waar in nauw overleg met de buurgemeenten een consistent beleid moet ontwikkeld worden ten aanzien van de natuurontwikkeling. De Tappelbeek vormt de gemeentegrens met Zoersel en Ranst. Een groot gedeelte van het beekdalenschap ten noorden van de E34 en ten westen van Hallebaan is opvallend gesloten. Het is vrij kleinschalig en rijk aan biologisch zeer waardevolle lineaire elementen (voornamelijk houtkanten en kruidachtige perceelsrand begroeiingen). De vallei van de Tappelbeek werd nagenoeg volledig beschermd als habitatrictlijngebied.

De vallei van de Tappelbeek wordt in het GRS aangeduid als natuurlijk overstromingsgebied en recent overstromingsgebied waarin belangrijke kwelgebieden kunnen voorkomen. Het behoud en versterken van de natuurlijke structuur langs deze beekvalleien wordt vooropgesteld ter ondersteuning van deze bovenlokale natuurlijke structuren. Deze groene basisstructuur zal in de toekomst een belangrijk afwegingskader vormen naar de verdere ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Zandhoven.

Op 17 juli 2015 besliste de Vlaamse Regering over de verdere aanpak en de lopende acties in het uitvoeringsprogramma voor het **ENA**. Hierbij wordt vermeld onder 2.4. 'Acties in verband met de zoekzones en met Wommelgem/Ranst (BVR 23 april 2004 – beslispunten 5 en 7)' - 2.4.3. Zoekzones Zwaikom Ranst en Wommelgem / Ranst:

Broechem Ranst. Op basis van een goedgekeurde project-MER van 2011 en een haalbaarheidsanalyse heeft de POM Antwerpen aangegeven dat dit terrein niet meer voor economische ontwikkeling rendabel is. Het c-ENA heeft dat standpunt gevolgd. Daarnaast is gebleken dat het gebied grotendeels bestaat uit een potentieel signaalgebied (met name de Tappelbeek, opgenomen in reeks 3 die nu voorligt voor verdere besluitvorming) en een aantal ruimtelijk bedreigde bossen (zogenaamde historische Ferarrisbossen). Dit betekent dat een herbestemming naar onder andere natuur/bos nodig is.

4.3 Lopende initiatieven

Elia geeft aan dat uitbreidingsmogelijkheden van het onderstation in de toekomst mogelijk moeten blijven. Deze uitbreidingsmogelijkheden worden op heden reeds beperkt door een erfdiensbaarheidszone langs de E313 (thv zuidelijke deel van kadastrnrs 45H, 25C, 43C, 38L, 38H) en een noodzakelijke buffer langs de Tappelbeek (kadastrnrs 45H, 24C).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Volgende personen namen deel aan dit overleg: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat) en Sandra Franck (bekkensecretariaat). Met de gemeente Zandhoven vond een overleg plaats op 25/06. Hierbij waren aanwezig: David Basstanie (technische dienst), Gitte Hertogs (stedenbouwkundige), Steven Van Staeyen (schepen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen, Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

De ontwerp-startbeslissing werd verder verfijnd op een overleg te Ranst op 25/09 en Zandhoven op 15/10. Hierbij werd gekozen om aan te sluiten bij de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 ivm het ENA en een voorstel te doen van afbakeningscontour van het gewestelijk RUP thv het signaalgebied met daarop een weergave van de kernzone mbt het watersysteem.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het centrale deel van het signaalgebied kent een hoge overstromingskans. Het functioneel blijven van de vallei als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Tappelbeek. Dit gebied moet gevrijwaard worden als buffer bij extreme weersomstandigheden.
- De algemene bekkenvergadering van het Netebekken vraagt om de kernzone vanuit het watersysteem, zoals weergegeven in onderstaande figuur, mee te nemen binnen het gewestelijk RUP in navolging van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

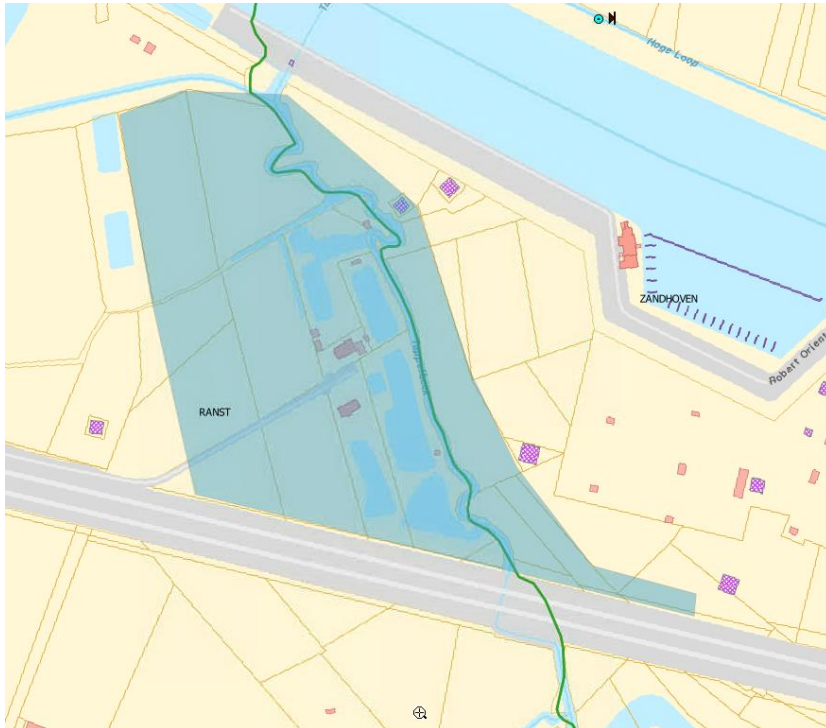
- De gebieden buiten deze kernzone maken niet onmiddellijk deel uit van de Tappelbeekvallei. Vanuit het watersysteem geldt de watertoets voor een eventuele verdere ontwikkeling.
- De algemene bekkenvergadering van het Netebekken vraagt om de volledige zone voor industrie op grondgebied Ranst en de zone voor openbaar nut op grondgebied Zandhoven tot aan het omvormingsstation met Elia mee te nemen binnen de contour van het gewestelijk RUP in navolging van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015, zodat in nauw overleg met beide gemeenten en in overeenstemming met de lopende processen (oa ruimtelijk bedreigde bossen) de meest ruimtelijk geschikte invulling kan gegeven worden.

Instrument:

opmaak gewestelijk RUP

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen



Figuur: kernzone van het watersysteem als input voor gewestelijk RUP

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

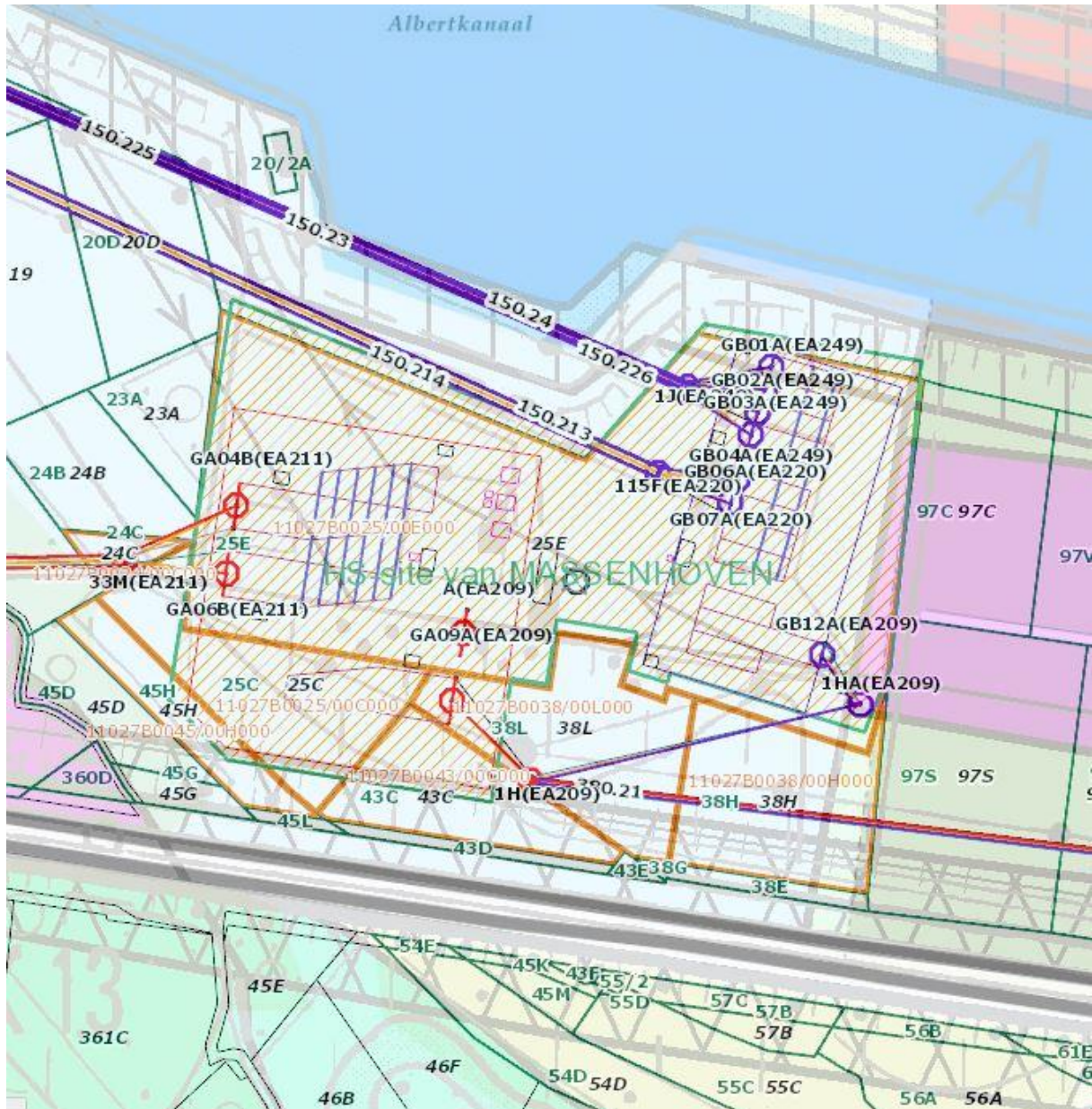
Het centrale deel van het signaalgebied, zoals aangeduid op kaart in de ontwerp startbeslissing, kent een grote overstromingsproblematiek. Het functioneel blijven van de vallei als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Tappelbeek.

Aansluitend op de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 juli 2015 over de verdere aanpak en de lopende acties in het uitvoeringsprogramma voor het ENA, wordt een nieuwe functionele invulling van het gebied gerealiseerd. Dit RUP is voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering op 23/12/2016.

Vanuit de startbeslissing wordt een kernzone voor het watersysteem afgebakend. Deze moet gevrijwaard worden als buffer bij extreme weersomstandigheden. Daarnaast wordt gevraagd om ook de zone voor openbaar nut op grondgebied Zandhoven tot aan het omvormingsstation van Elia mee te nemen in de contour. De eventuele herbestemmingen gebeuren in nauw overleg met de betrokken gemeenten en in afstemming met overige lopende processen (oa ruimtelijk bedreigde bossen).

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

8 Bijlage



Figuur: onderstation Elia bovenaanzicht (oranje omrande percelen zijn in eigendom van Elia).

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

VEN (SG_R3_NET_17)

ZANDHOVEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

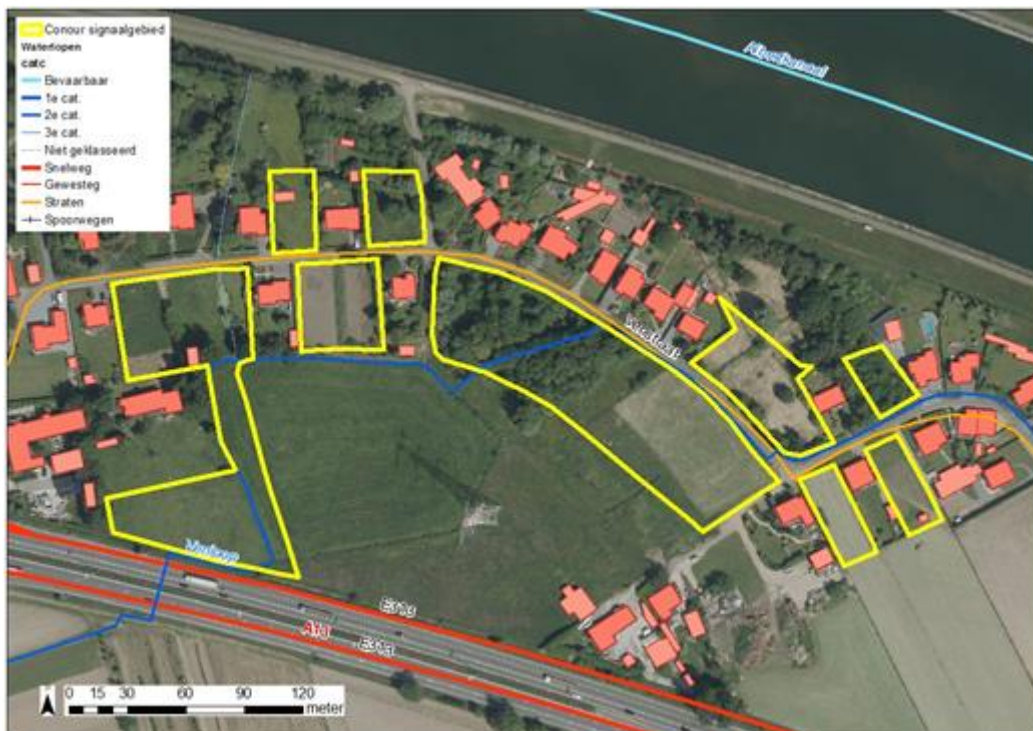
Gemeente(n): Zandhoven

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt tussen de E313 en het Albertkanaal te Zandhoven langsheen de Venstraat.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Venloop doorsnijdt het signaalgebied. Het Albertkanaal vormt de noordelijke begrenzing van het signaalgebied. Langsheen het Albertkanaal bevindt zich een afleidingsgracht.



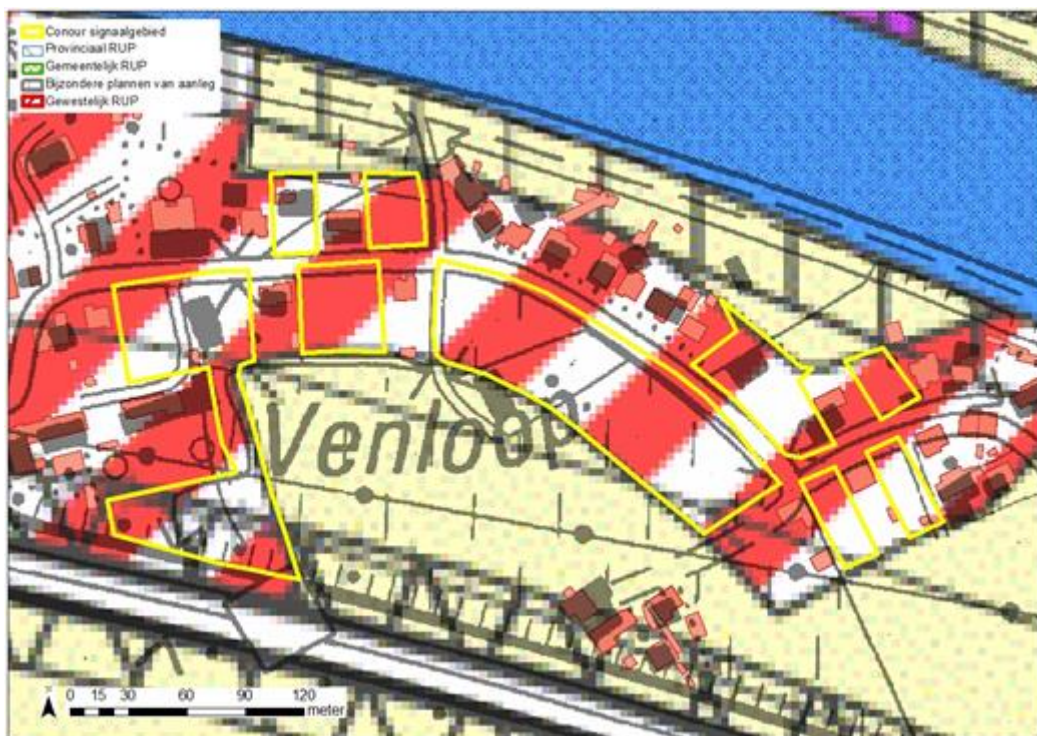
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied heeft een invulling als weiland en bos.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Ongeveer de helft van het woongebied met landelijk karakter is nog niet bebouwd. Het gebied is effectief overstromingsgevoelig.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het niet-bebouwde gedeelte van de gewestplanbestemming woongebied met landelijk karakter. Het gaat hierbij om één grote aaneengesloten cluster (ongeveer 1 ha), enkele onbebouwde woonpercelen langsheen de Venstraat, evenals een binnengebied langsheen de E313.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Venloop maakt geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werd niet gemodelleerd. Het signaalgebied ligt volledig in Recent Overstroomd Gebied.



Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Venloop maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd. Er is geen klimaattoets beschikbaar.

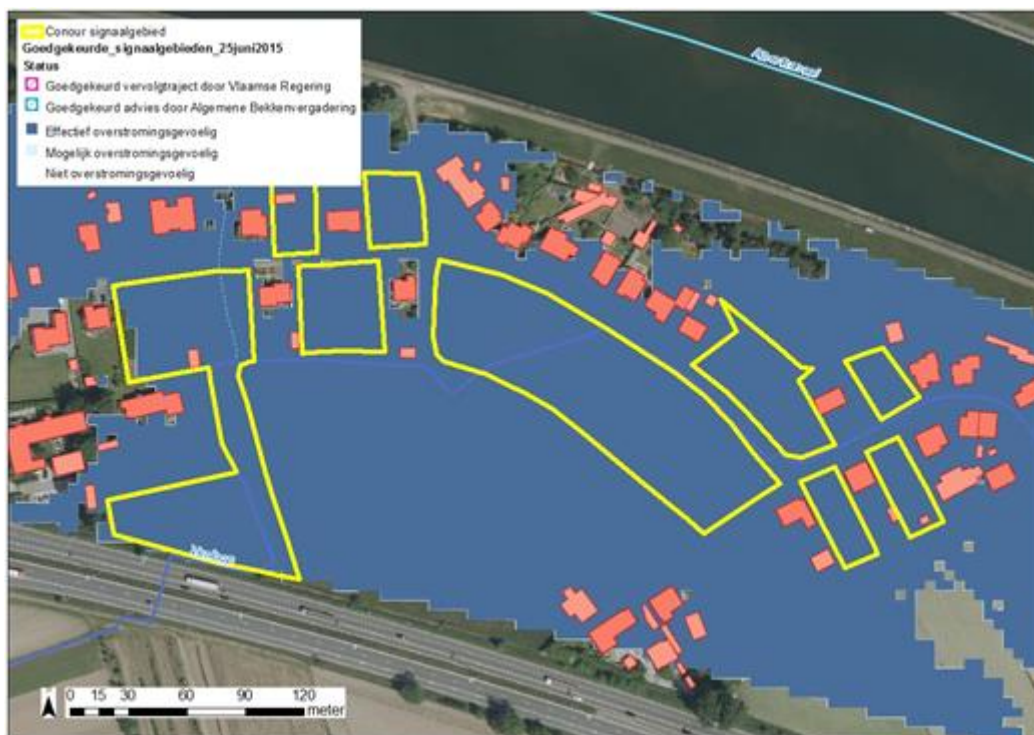
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Het gebied overstromde in september '98.

De Venloop mondt uit in de Molenbeek-Bollaak net opwaarts de E313. De vallei van de Molenbeek-Bollaak is hier effectief overstromingsgevoelig. Recent werden maatregelen genomen om de lokale afwatering te verbeteren.

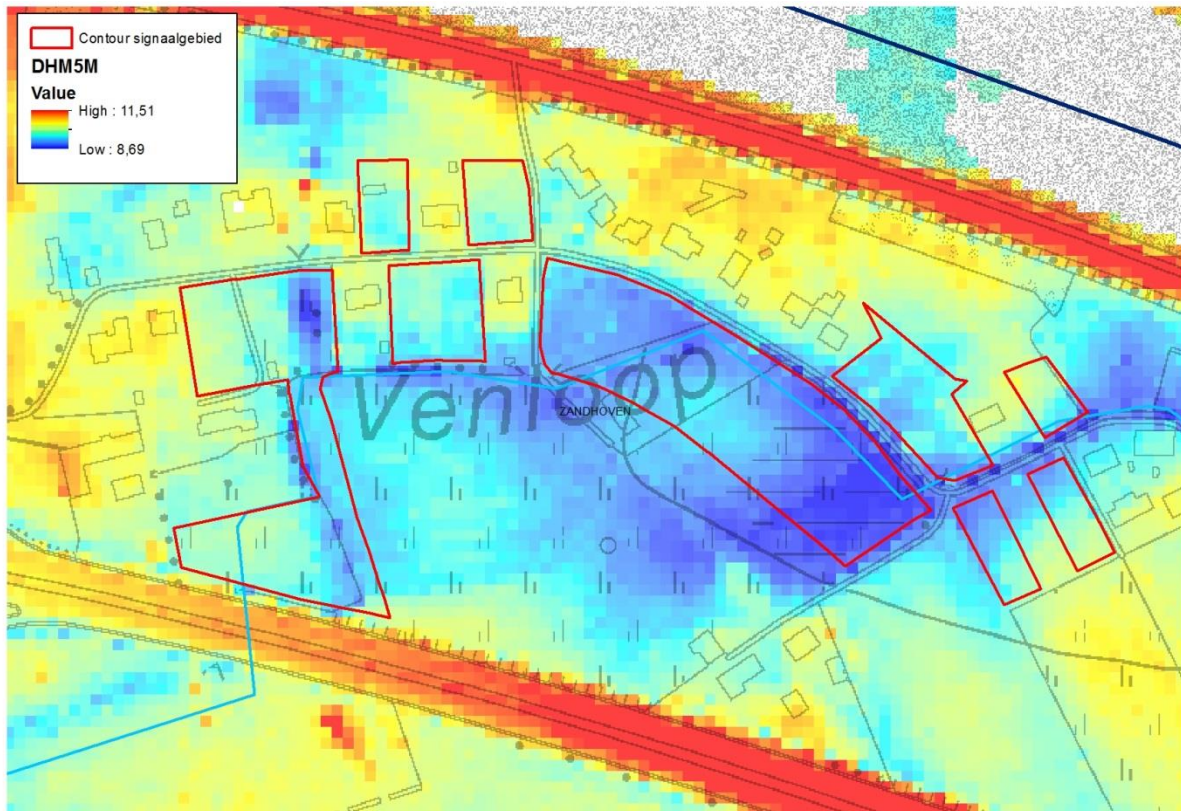
De Venloop ontwaterd tevens een landbouwgebied van ongeveer 30 ha opwaarts de E313 via een duiker onder de snelweg. De Venloop is zeer centraal aanwezig in het signaalgebied.

Op het terrein zijn vegetaties zichtbaar welke wijzen op vocht en/of hoge waterstand, zoals Moerasspirea, Gele Lis,... Dit wordt bevestigd vanuit de bodemkaart (vochtig zandleem) en toponiem 'Venstraat'.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op recente topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsvisie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig en wordt gekenmerkt door een hoge grondwaterstand. De Venloop loopt centraal doorheen het signaalgebied. Langs het kanaal is een afleidingsgracht gesitueerd, welke ter hoogte van het signaalgebied aansluiting vindt op de Venloop.

Bebouwing is mogelijk indien enerzijds rekening wordt gehouden met de van nature hoge grondwaterstand (geen kelders) en anderzijds het waterbergend vermogen van de Venloop niet wordt gecompromitteerd (geen ophogingen). Vanwege het aanwezige overstromingsrisico zal er moeten gebouwd worden op palen of met overstroombare kruipkelders.

Waar de Venloop het woongebied kruist ter hoogte van de aaneengesloten cluster, is een ontwikkeling als bouwperceel lokaal niet mogelijk. Het huidig aanwezige bos kent een zeer natte bosvegetatie. Dit bos dient gevrijwaard als buffergebied voor de Venloop.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gebied bevindt zich zeer ver van de woonkern. Het signaalgebied maakt deel uit van een zone met een doorsnede van 250m tussen het Albertkanaal en de E313. Langsheen de E313 is tevens een hoogspanningslijn gesitueerd. De kern kent een historisch verleden (vroegere verbinding tussen Viersel en Massenhoven). Het woongebied met landelijk karakter is op heden maar voor 50% ontwikkeld.

De versnipperde restpercelen langs de Venstraat kunnen aangesneden worden, mits de nodige randvoorwaarden vanuit het watersysteem worden gevolgd.

Een ontwikkeling als woongebied is niet wenselijk in de aaneengesloten cluster van 1 ha. Het bosgedeelte van dit gebied wordt gevrijwaard als bergingsgebied voor de Venloop. Het oostelijk deel van de cluster is momenteel in landbouwgebruik. De Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling geeft een matige impact bij een gebiedsontwikkeling op het aangegeven landbouwperceel voor het bijhorende bedrijf.

Het binnengebied langs de E313 heeft op heden geen ontsluiting. De Venloop doorsnijdt dit gebied. Ter hoogte van dit binnengebied is er een erfdienstbaarheid van AWV van 30m langs de autostrade, een hoogspanningslijn en geluidsoverlast van de snelweg. Inplanting van woningen is hier niet mogelijk/wenselijk. De landbouwwijdeimpactstudie van Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling geeft een hoge impact bij een gebiedsontwikkeling op het aangegeven landbouwperceel voor het bijhorende bedrijf. Een nieuwe functionele invulling naar agrarisch gebied, aansluitend op het omringende agrarische gebied, is hier wenselijk.

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan werd goedgekeurd door de Bestendige Deputatie op 31 augustus 2006. De Venloop is volgens het structuurplan bekend als recent overstroomd gebied (ROG) (pag 45 en 46).

4.3 Lopende initiatieven

Er is lekkage vanuit het Albertkanaal: nv De Scheepvaart wil daarom een definitief pompsysteem plaatsen om lekkages ter hoogte van het Albertkanaal op te vangen. Info vanuit NV De Scheepvaart: Het terugpompen van overtollig grondwater, vermoedelijk door lekkages van het Albertkanaal, is gesitueerd op rechteroever van het Albertkanaal, ter hoogte van de Dijkstraat en te Massenhoven. De pompen hebben geen invloed op waterstanden op de linkeroever van het Albertkanaal. Ter hoogte van de Venstraat hebben wij geen weet van wateroverlast, en daar wordt ook niet gepompt. De pompen op de rechteroever hebben dan ook geen impact op het watersysteem en afleidingsgrachten op de linkeroever.

De gemeente Zandhoven heeft maatregelen genomen om de afwatering van de Venloop / Molenbeek-Bollaak te verbeteren.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was geen vertegenwoordiger aanwezig vanuit de gemeente Zandhoven. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Zandhoven op 25/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: David Bastanie (technische dienst en openbare werken), Gitte Hertogs (stedenbouwkundige), Steven Van Staeyen (schepen), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Sandra Franck (bekkensecretariaat), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/Bekkensecretariaat).

Op 15/10/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd. Aan dit overleg namen Gitte Hertogs (stedenbouwkundige), David Bastanie (technische dienst en openbare werken), Sarah Moeyersoons (milieudienst), Lieselotte Sorgeloos (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid) en Sandra Franck (bekkensecretariaat) deel. Op basis van gedetailleerd kaartmateriaal en terreinkennis werden de zones met ontwikkelingsperspectief A, B en C voor de fiche Ven afgebakend.

Op 04/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De aaneengesloten cluster langs de Venstraat, het binnengebied langs de E313 en het perceel met poeltje/gracht als verbinding tussen de langsgracht van het kanaal en de Venloop hebben een hoog overstromingsrisico. De cluster langs de Venstraat en het perceel met de gracht zijn daarenboven opvallend laag gelegen volgens het digitaal hoogtemodel. De bestemming woongebied met landelijk karakter is niet compatibel met het noodzakelijke waterbergend vermogen ten aanzien van de Venloop, welke deze clusters doorsnijdt. Een nieuwe functionele invulling naar een bestemming compatibel met het watersysteem is dan ook aangewezen voor de percelen met rode inkleuring.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De restpercelen langs de Venstraat met gele inkleuring kunnen worden ontwikkeld mits bijkomende maatregelen ten aanzien van het watersysteem in acht worden genomen. Deze percelen zijn effectief overstromingsgevoelig, bevinden zich in de onmiddellijke nabijheid van de Venloop en worden gekenmerkt door een hoge grondwaterstand. De opgelegde randvoorwaarden vanuit het watersysteem zijn: overstromingsvrij bouwen en geen netto-grondaanvoer. Bij lokale uitgravingen (ter compensatie van ophoging ter hoogte van de woning) dient rekening gehouden met de grondwatertafel, zodat het effectieve buffervolume van het perceel gegarandeerd blijft.

A: watertoets

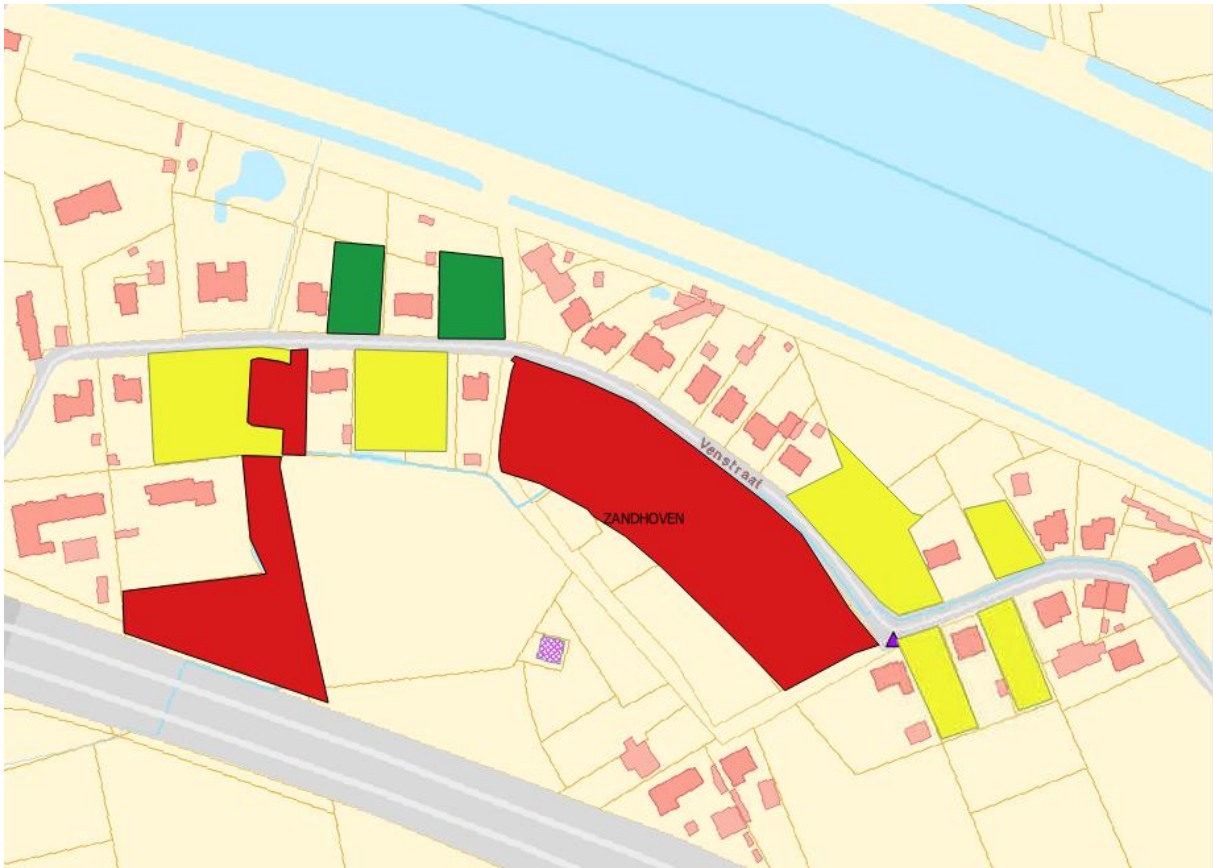
- De 2 restpercelen ten noorden van de Venstraat met groene inkleuring, op iets grotere afstand van de Venloop en hoger gelegen volgens het digitaal hoogtemodel, kunnen ontwikkeld worden als bouwgrond mits toepassing van de watertoets.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Zandhoven



Figuur: De weergave van de ontwikkelingsperspectieven A (donkergroen), B (geel) en C (rood) op het Grootchalig Referentiebestand GRB.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het volledige signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig en is opgedeeld in verschillende zones. Voor de aaneengesloten cluster langs de Venstraat, het binnengebied langs de E313 en het perceel met gracht wordt een nieuwe functionele invulling gerealiseerd.

De restpercelen langs de Venstraat kunnen worden ontwikkeld, mits voldaan wordt aan strikte randvoorwaarden vanuit het watersysteem. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen ontwikkelingsperspectief A voor de percelen iets hoger gelegen en verder van de Venloop en ontwikkelingsperspectief B voor de percelen in de onmiddellijke nabijheid van de Venloop. Voor de percelen met ontwikkelingsperspectief gelden volgende randvoorwaarden: overstromingsvrij bouwen en geen netto-grondaanvoer. Bij lokale uitgravingen (ter compensatie van ophoging ter hoogte van de woning) dient rekening gehouden met de grondwatertafel, zodat het effectieve buffervolume van het perceel gegarandeerd blijft.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MEERHEIDE (SG_R3_NET_18)

ZOERSEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Meerheide” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

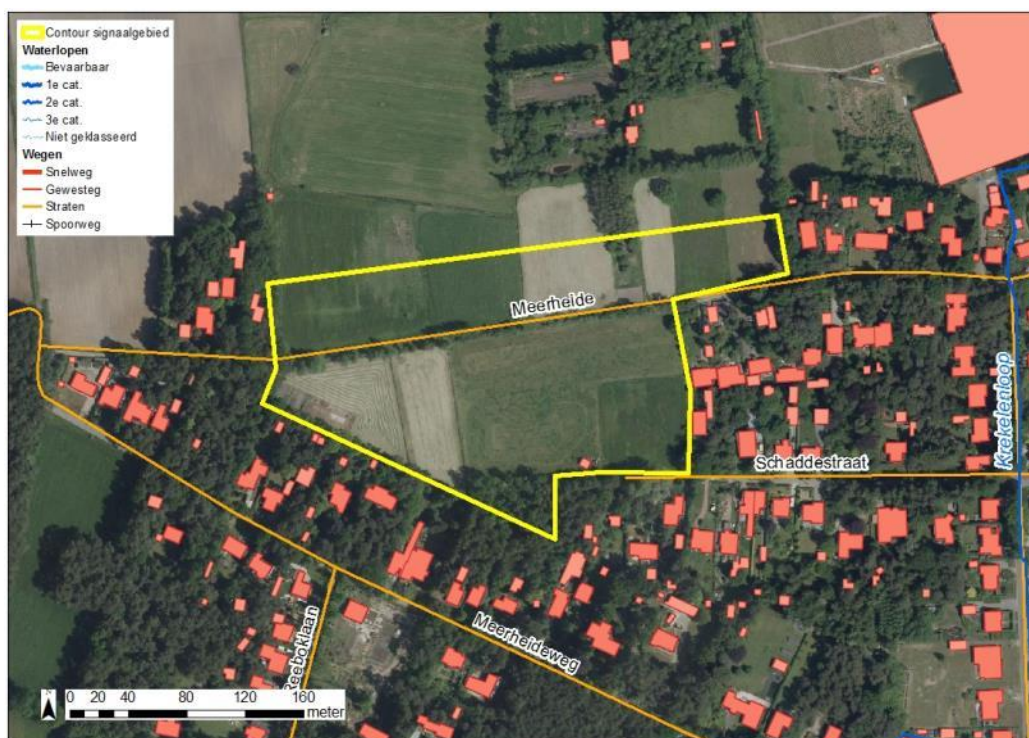
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

- Gemeente(n):** Zoersel
- Provincie(s):** Antwerpen
- Ligging:** Het signaalgebied ligt ter hoogte van Meerheide en Schaddestraat langsheen een onverharde weg.
- Bekken:** Netebekken
- Betrokken waterlopen:** De Krekelenloop, zijloop van de Tappelbeek, bevindt zich op 200m ten oosten van het signaalgebied.
- Oppervlakte:** 4,52 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woonuitbreidingsgebied volgens het gewestplan.

Globale beschrijving:

Het gebied is in gebruik als weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied bestaat uit weilanden gelegen in natte depressie en is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op het niet-ontwikkelde woonuitbreidingsgebied ter hoogte van Meerheide en Schaddestraat.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

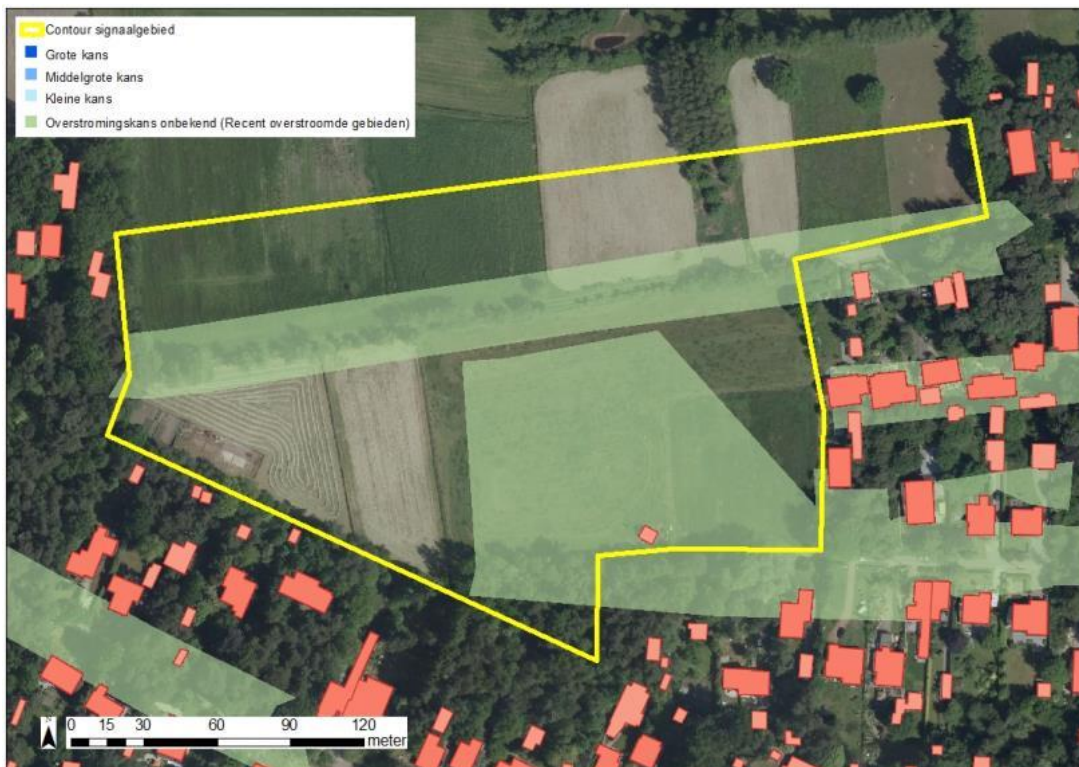
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Krekelenloop maakt geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werd niet gemodelleerd. De zone ter hoogte van Meerheide en het zuiden van het signaalgebied zijn aangeduid als Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

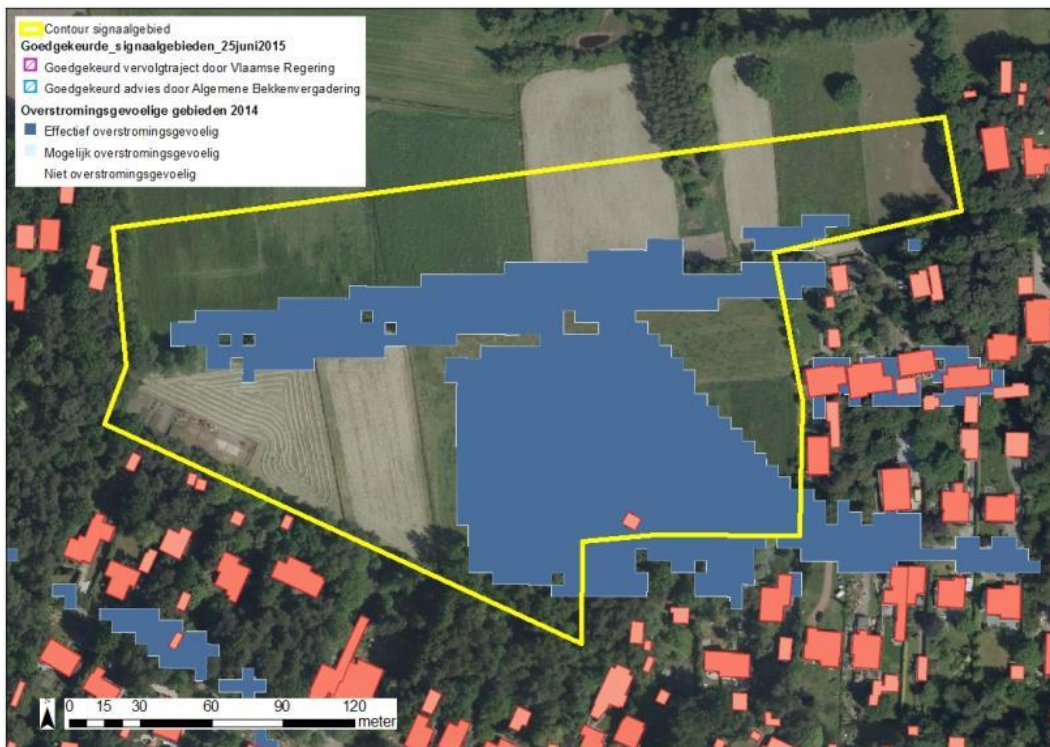
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Krekelenloop maakt geen deel uit van de orbp-studie en werd niet gemodelleerd. Er is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Het signaalgebied staat bij de gemeente gekend als zeer nat. Dit wordt bevestigd vanuit de bodemkaart (nat zand) en het digitaal hoogtemodel (ligt in lokale depressie).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied bevindt zich in het brongebied van de Krekelenloop, zijloop van de Tappelbeek. De Tappelbeek is zeer overstromingsgevoelig over quasi de gehele loop. Bovenstrooms moet dan ook maximaal ingezet worden op infiltratie en buffering. Het is dan ook wenselijk dat het signaalgebied zijn rol als waterconserveringsgebied blijft vervullen, zowel voor de lokale woonwijk als voor het ruimere afstroomgebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt het woonuitbreidingsgebied aangeduid als reserve (niet aansnijdbaar tijdens de planperiode).

4.3 Lopende initiatieven

Er loopt momenteel een wegen- en rioleringsdossier in de wijk Meerheide met aanleg van open grachten. Er worden geen huisaansluitingen voorzien voor de resterende percelen langs de Meerheide en Schaddestraat.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was geen vertegenwoordiger vanuit de gemeente Zoersel aanwezig. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Zoersel op 18/06/2015. Hieraan namen volgende personen deel: Rudi Reynders (openbare werken), Jan Koninkx (grondgebonden diensten), Danny Van de Velde, Luc Kennis (schepenen), Ilse Schroven (Pidpa riolering), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen) en Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 12/10/2015 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat en Ruimte Vlaanderen.

Op 19/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen.
- Het woonuitbreidingsgebied wordt herbestemd naar een open-ruimtefunctie compatibel met het watersysteem. Een bestemmingswijziging in functie van een startbeslissing betekent dat het Rubiconfonds in werking treedt en dat duidelijkheid wordt gecreëerd voor alle betrokkenen. Vanuit Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling wordt een hoge impact weergegeven vanuit de landbouwimpactstudie voor het bijhorende bedrijf bij een gebiedsontwikkeling die invulling geeft aan de huidige gewestplanbestemming. In het noorden vindt het signaalgebied aansluiting op een grote zone agrarisch gebied.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Zoersel

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied ligt grotendeels in effectief overstromingsgevoelig gebied. De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Een nieuwe functionele invulling van het gebied is noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

EGELSPOEL (SG_R3_NET_19)

BEERSE

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Egelspoel” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Beerse

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied omvat twee deelgebieden, respectievelijk opgedeeld in 4 en 3 segmenten:

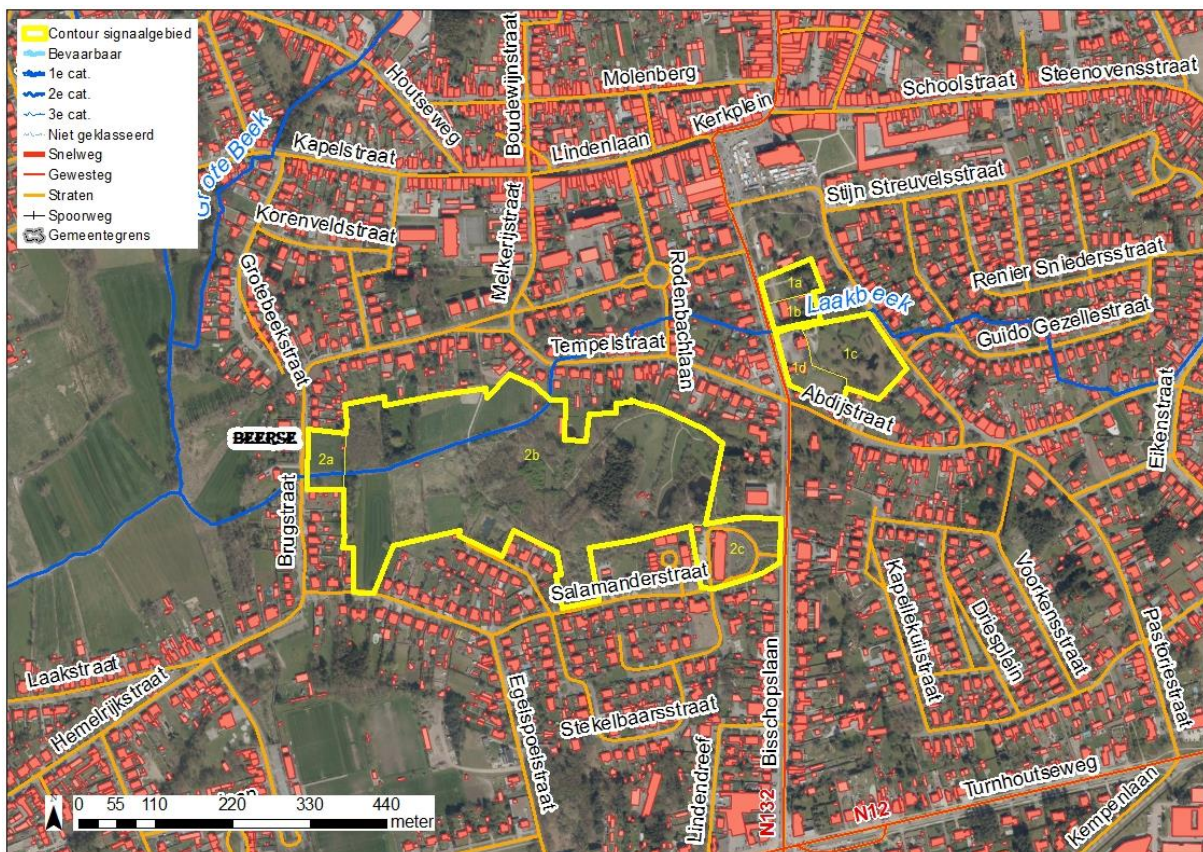
Deelgebied 1 (a, b, c en d) bevindt zich tussen de Bisschopslaan en de Pastoriestraat ten noorden en ten zuiden van de Laakbeek.

Deelgebied 2 (a, b en c), het grootste, situeert zich in het binnengebied tussen de Tempelstraat, de Bisschopslaan, de Salamanderstraat en de Brugstraat.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Laakbeek-Aelebeek (categorie 2)

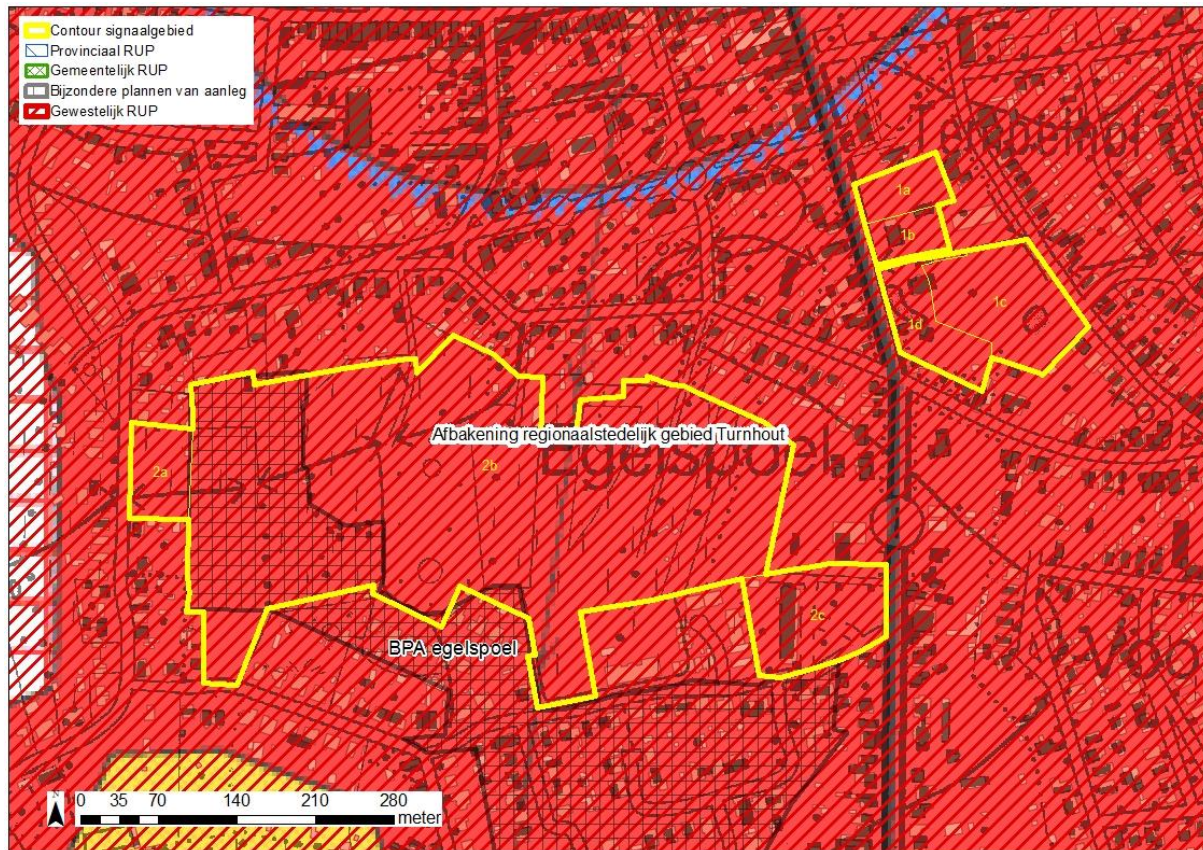
Oppervlakte: 14,69 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De twee deelgebieden hebben de gewestplanbestemming 'woongebied'. Op het meest westelijk deel van deelgebied 2b is het BPA Egelspoel (KB 18/04/1978) van toepassing.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Globale beschrijving:

Deelgebied 1 bestaat uit (a) park Tempelhof, (b) café 't Gerucht, (c) park Bastijns en (d) particuliere woning en de vestiging van Kind & Gezin. Deelgebied 2a bestaat uit weiden, 2b uit bos en tuinen/park. In deelgebied 2c is het huidige gemeentehuis gesitueerd.

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft woongebied grotendeels met een grote overstromingskans volgens de overstromingsgevaarkaart. Het is deels in gebruik als gemeentepark en locatie van het gemeentehuis, maar deels ook als weiden/tuin en bos en aldus kwetsbaar voor ontwikkeling.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg (zie hoofdstuk 5) besproken. Het wordt afgebakend volgens de perceelsgrenzen (mits kleine uitzonderingen) op de volledige onbebouwde harde gewestplanbestemming. Het betreft een aaneengesloten nog niet bebouwd woongebied van een voldoende grootte (> 2ha). De contour werd uitgebreid met enkele reeds

bebouwde (delen van) percelen nl.323C, 323D, 323E, 324M - het huidige gemeentehuis (Bisschopslaan 56, deelgebied 2c). Omwille van mogelijke uitbreiding van de bestaande bebouwing werd immers geoordeeld dat dit, gezien de ligging in effectief overstromingsgevoelig gebied, best in een vroeg stadium mee geëvalueerd wordt. Analooq aan deze redenering wordt het perceel 103F (Bisschopslaan 3) mee afgebakend vermits de gemeente het bestaande gebouw in het park Tempelhof, 't Gerucht', op termijn wenst te slopen. Heden (april 2016) werd de bouwaanvraag bij Ruimte Vlaanderen ingediend. Omwille van de sterke wateroverlastproblematiek worden ook de percelen 101F2, 102E en een klein deel van perceel 104M (stuk gelegen aan de Bisschopslaan) meegenomen waarbij de analyse zich enkel toespitst op de onbebouwde delen. Er wordt uitgegaan van het principe dat bestaande vergunde bebouwing zo goed mogelijk beschermd moet worden tegen wateroverlast.

Oorspronkelijk bestond het voorstel van signaalgebied volgens de GIS-analyse uit zeer veel kleinere tot grotere snippers langs de Laakbeek maar ondanks de waterproblematiek zijn sommige percelen reeds ontwikkeld (kleinere verspreide percelen) of onderwerp van een goedgekeurde én ontwikkelde verkaveling (thv Osseven) of reeds via een PRUP afgebakend als retentiezone (PRUP retentiezone Laak).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

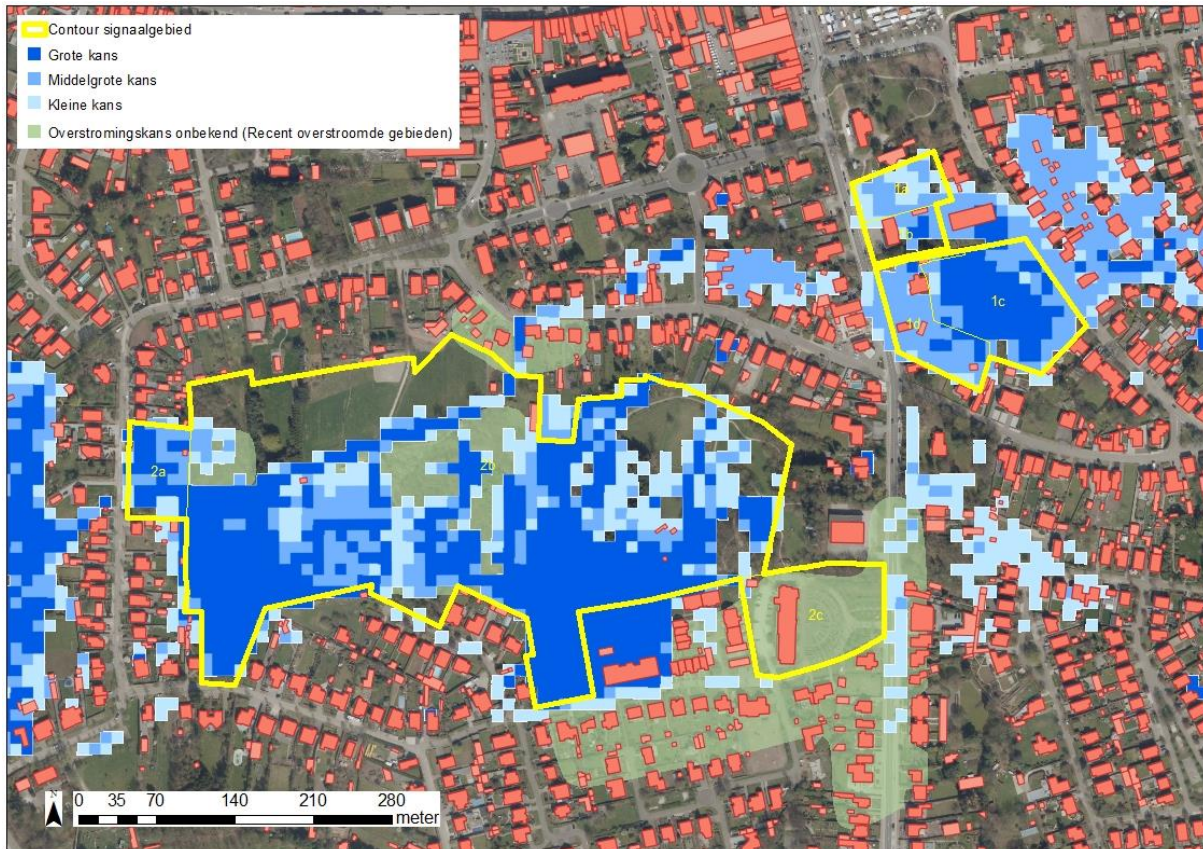
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkart kennen de deelgebieden 1c, 2a en 2b voornamelijk een grote kans op overstromingen. Deelgebieden 1a, 1b en 1d kennen overwegend een middelgrote kans op overstromingen. Deelgebied 2c overlapt niet met de overstromingsgevaarkart, wel met de ROG-kaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de orbp-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

De Laakbeek loopt in een open bedding door het noorden van deelgebied 2. In het zuid-oostelijk deel zijn een aantal grachten, vijvers en een bufferbekken aanwezig. Net stroomafwaarts de Bisschopslaan thv perceel 94M2 en vanaf de Tempelstraat verder stroomopwaarts thv de percelen 67K, 63T, 63C2, 74N, 74G en 74V, is de Laakbeek (deels) ingebuisd. Binnen of grenzend aan het signaalgebied zijn geen andere waterlopen gesitueerd.

Het signaalgebied kent een middelgrote tot grote kans op de overstromingsgevaarkaart (uitgezonderd deelgebied 2c) en is grotendeels als effectief overstromingsgevoelig gebied ingetekend op de watertoetskaarten. Dit betekent dat een ontwikkeling van dit gebied mogelijks een significant effect heeft op het watersysteem. Dit wordt in eerste instantie best voorkomen. Gezien de lage ligging van het terrein (zie figuur digitaal hoogtemodel), zal compensatie van een ingenomen overstromingsvolume zeker niet overal mogelijk zijn. Ook reeds bebouwde percelen (voornamelijk) langs de Laakbeek buiten het signaalgebied zijn gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. Indien de volledige Laakbeek van bron tot monding in beschouwing wordt genomen, komt een typisch kenmerk van een laaglandbeek naar voren nl. het aanspreken van brede valleien bij hoge piekdebieten (watertoetskaart). Het effectief overstromingsgevoelig karakter van het signaalgebied vormt hierop geen uitzondering.

Deelgebied 2a (perceel 362 B in het westen), het binnengebied van deelgebied 2b en deelgebied 2c (het huidige gemeentehuis) zijn gelegen in een recent overstroomd gebied (ROG). Ook de woonwijk thv de Salamanderstraat en de woonzone waar de Laak de Tempelstraat kruist, net buiten de contour van het signaalgebied, liggen in ROG. Volgens de modelleringsstudie van de provincie Antwerpen, dienst waterbeleid (d.d 2005) overstroomden de deelgebieden 1 a, b, c en d voornamelijk vanaf piekdebieten met een retourperiode T10 en deelgebieden 2a en 2b reeds voor piekdebieten met een retourperiode T2. Het signaalgebied situeert zich duidelijk ter hoogte van een depressie (zie figuur digitaal hoogtemodel) die zich in westelijke richting langs de Laakbeek verder zet. Deelgebied 1 vormt een lager gelegen enclave waarrond enkele hoger gelegen fragmenten voorkomen, mogelijks door ophogingen omwille van de bebouwing. Verder stroomafwaarts, thv deelgebied 2, helt het gebied verder af. Deze lager gelegen gebieden hebben een belangrijke functie voor het vasthouden en bergen van water bij piekdebieten. Ten oosten van het signaalgebied, een 550-tal meter stroomopwaarts van de Laakbeek, bevindt zich het signaalgebied Scheltjenseinde uit reeks 1. Hiervoor startte de provincie Antwerpen het Prup "Retentiezone Laak" op. Net stroomafwaarts van deelgebied 2, ten westen van de Brugstraat, bevindt zich een uitgestrekte vlakte effectief overstromingsgevoelig gebied dat binnen het GRUP Afbakening Regionaal Stedelijk Gebied Turnhout reeds is omgezet naar "Randstedelijk groengebied Molenvloet".

Deelgebied 1 is weergegeven als infiltratiegevoelig. Deelgebied 2 is niet infiltratiegevoelig en ligt bijna volledig binnen de contour van de van nature overstroombare gebieden.

Volgens de bodemkaart is deelgebied 2 overwegend gelegen in een natte zandbodem. Dit type bodem heeft een ondiepe grondwaterstand wat het geschikt maakt om water vast te houden (sponsfunctie) maar weinig geschikt maakt voor bebouwing. De watertoetskaart 'Grondwaterstromingsgevoelige gebieden' duidt de zone van deelgebied 2 aan linkeroever van de Laakbeek tevens aan als zeer gevoelig voor grondwaterstromingen (type 1). Indien er in type 1 gebied een ondergrondse constructie gebouwd wordt met een diepte van meer dan 3m of een horizontale lengte van meer dan 50m dient advies aangevraagd te worden bij de bevoegde adviesinstantie. Deelgebied 1 wordt aangeduid als 'antropogeen' wat inhoudt dat het volledig vergraven werd.

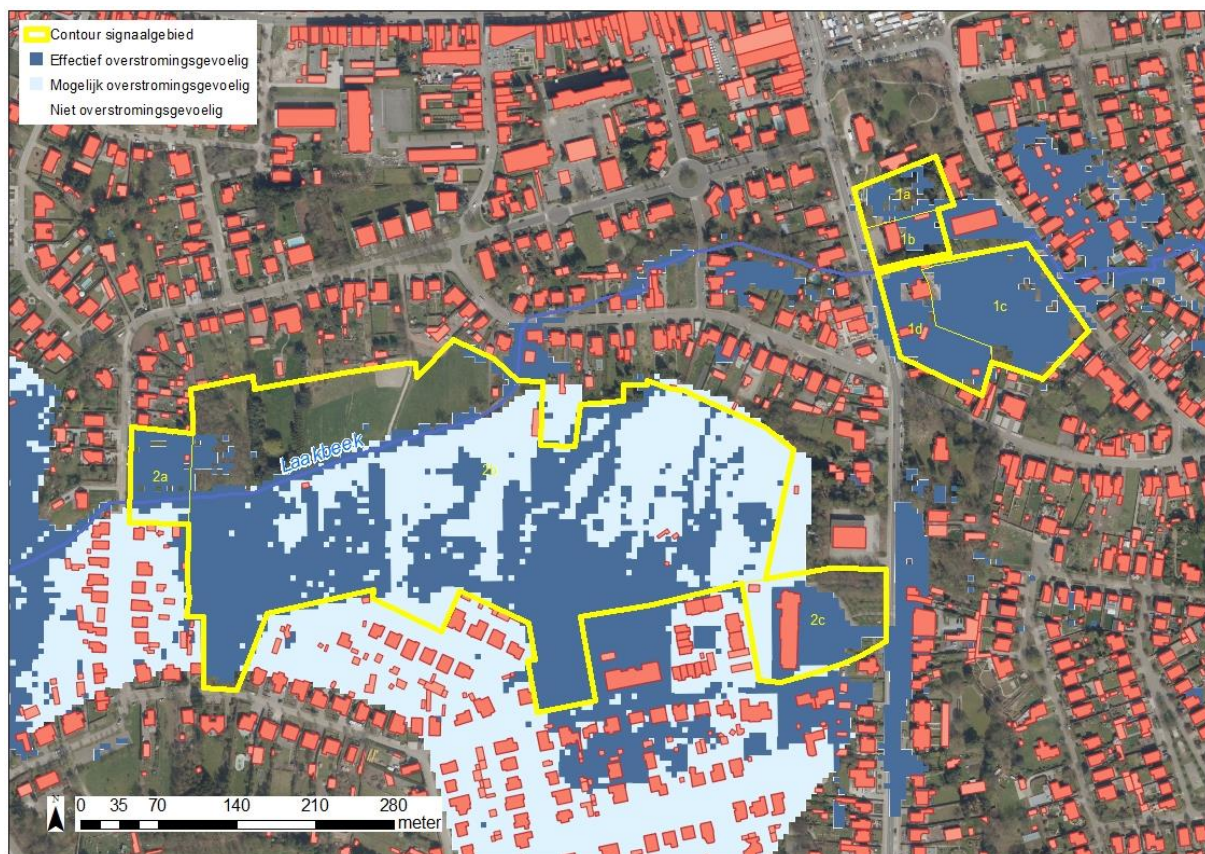
De regio staat van oudsher bekend voor zijn klei-ontginningen. Volgens de gemodelleerde voorkomens van verschillende lagen in de ondergrond zou er ter plaatse op een diepte van 3 tot 8 meter onder maaiveld klei moeten voorkomen. Het is deze klei die enkele kilometers noordelijker wordt ontgonnen in kleigroeven. Deze klei behoort tot de klei van de Formatie van de Kempen en die uit zich als een pakket zanden met hierin verspreid voorkomende kleilenzen.

De meeste gekende boringen in het signaalgebieden zijn gestoken boringen en geven informatie van 0 tot twee meter onder maaiveld wat onvoldoende diep is. Boring 7 (zie [bijlage 1](#)) is gesitueerd aan de Bisschopslaan tegenover het huidige gemeentehuis en gaat tot 17 meter diepte. Uit de beschrijving

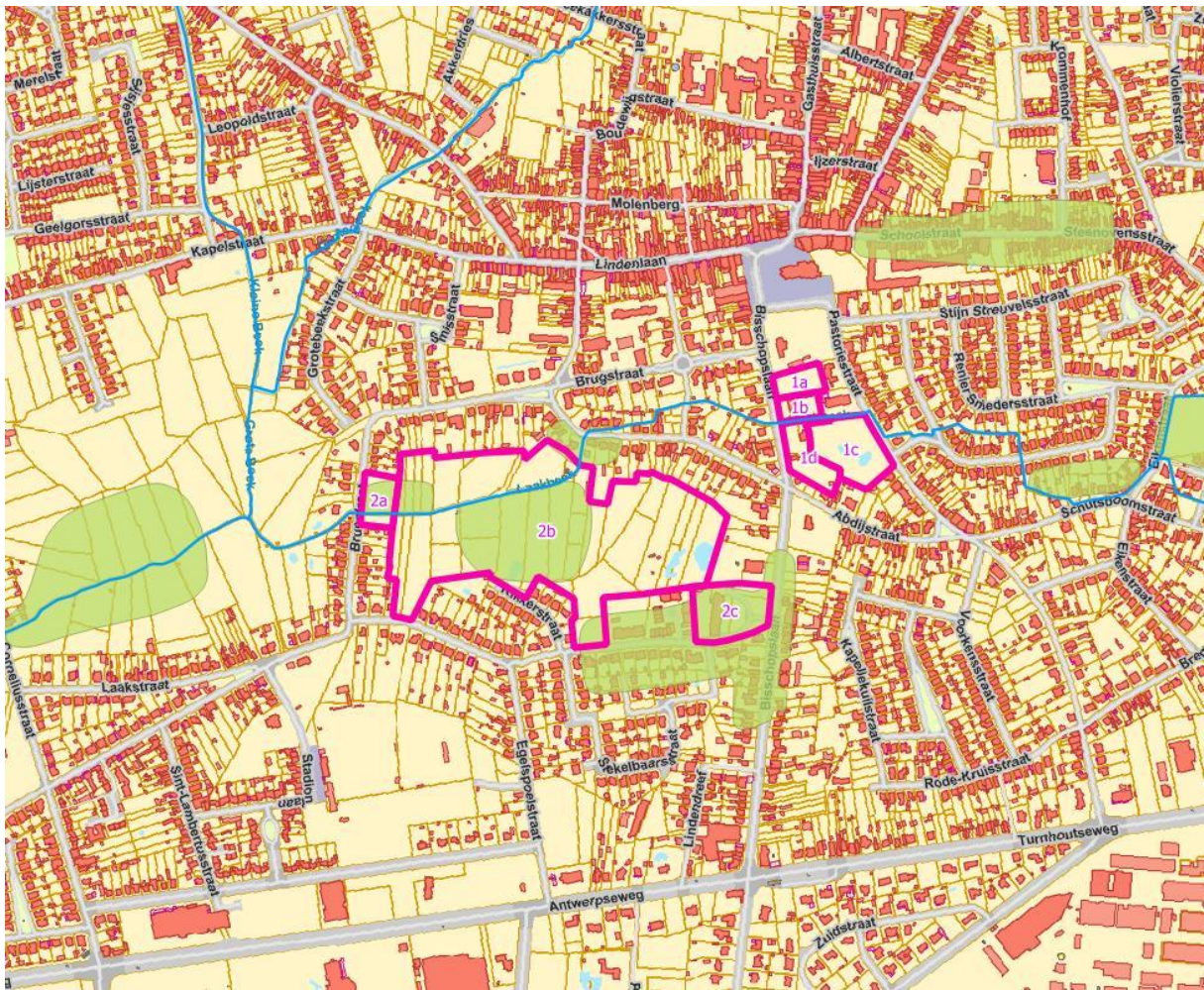
blijkt vooral zand/sable in de ondergrond te zitten. Rond 7 meter diepte wordt een laag argileux/kleilig aangeduid.

Op 22 maart 2016, liet de gemeente Beerse bijkomende boringen uitvoeren ter hoogte van het huidige gemeentehuis aan de Bisschopslaan 56 met als doel de aanwezigheid van ondiepe kleilagen in de ondergrond te onderzoeken. De studie is terug te vinden als [bijlage 3](#). Uit de veldmetingen bleek dat: (1) het grondwater op 1,5 m-mv staat en (2) er geen continue afsluitende kleilaag aangetroffen werd. Op 2 van de 4 boorlocaties werden verschillende venige kleilagen aangetroffen van 5 à 10 cm in een voornamelijk zandige ondergrond. Op de andere twee boorlocaties werd een iets dikkere kleilaag aangetroffen van 30 cm. De aanwezige kleilaagjes kunnen verticale migratie van water afremmen maar vormen geen afsluitende barrière.

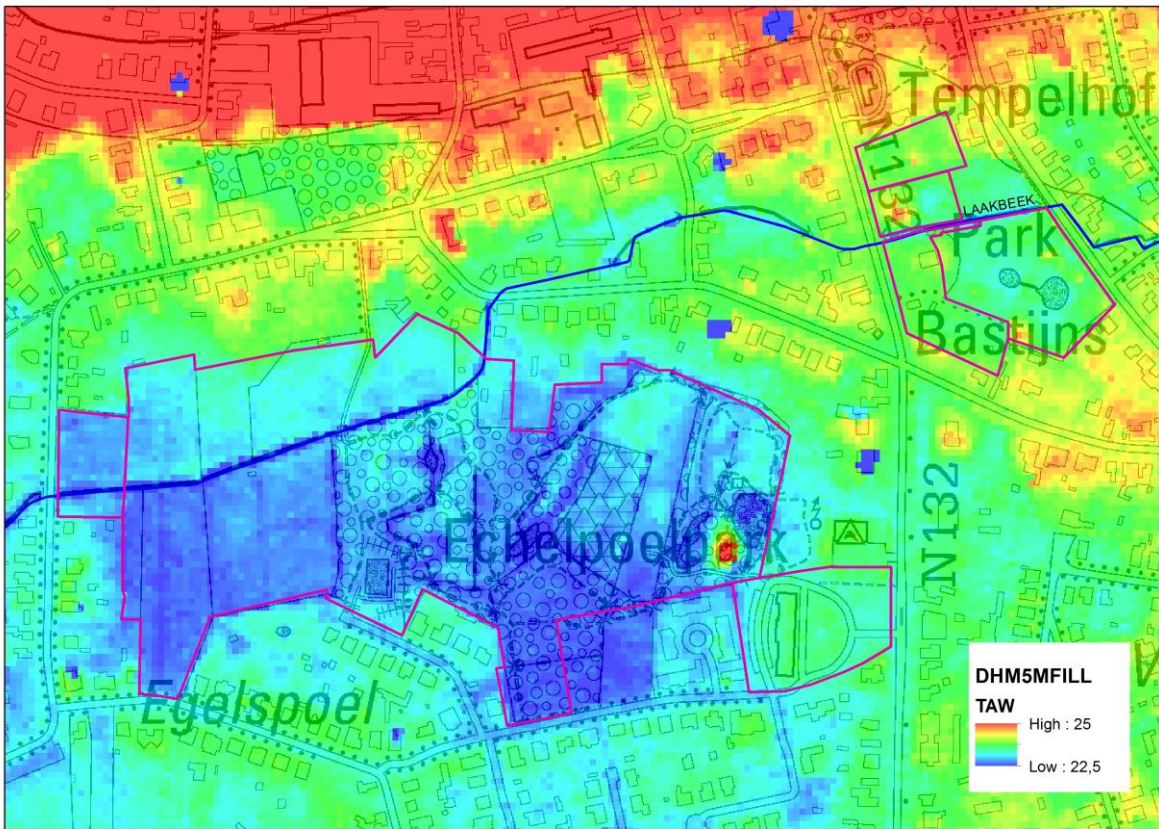
Dwars door deelgebied 2 ligt een collector voor het transport van huishoudelijk afvalwater. Op perceel 358c t.h.v. de Laakbeek is een overstort gesitueerd. De overstort ingetekend ten noorden van deelgebied 2 aan de Tempelstraat ter hoogte van nummer 35 is in realiteit een muurtje in de ingebuisde laak waardoor het water wordt afgeremd.



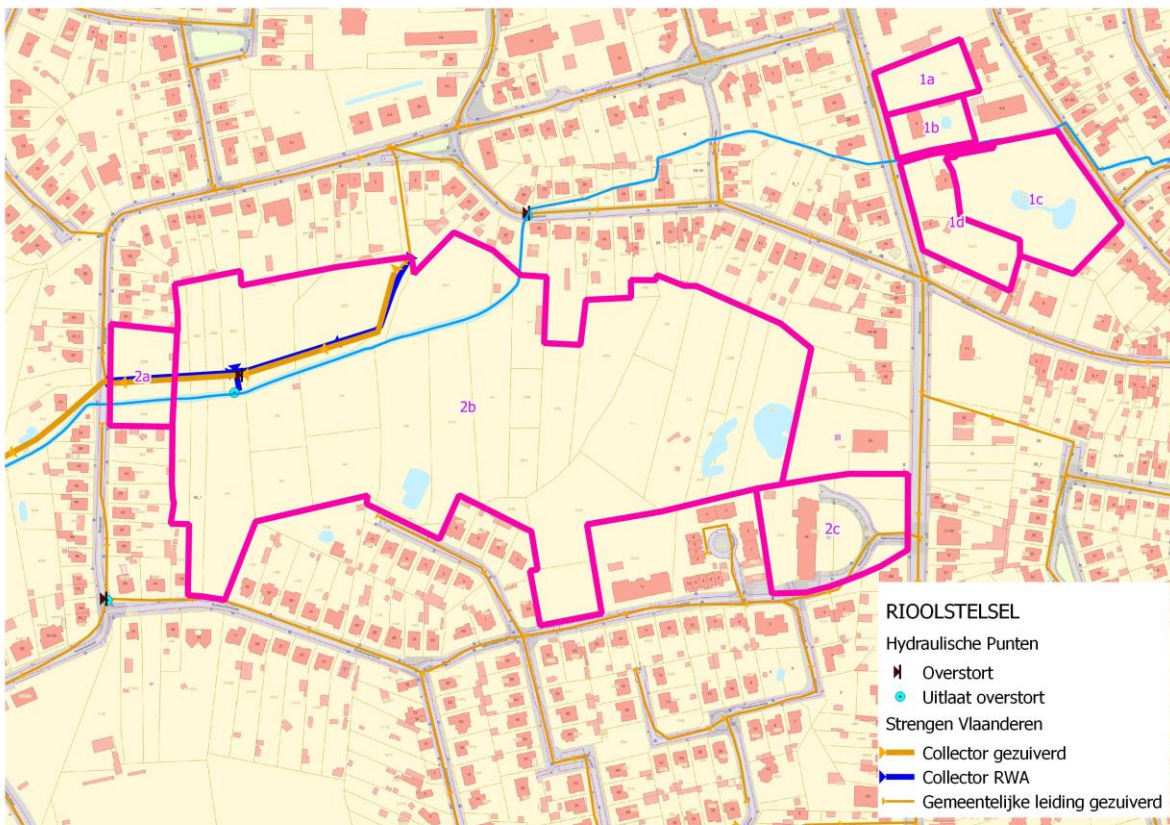
Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG - periode 1988 tot heden) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: digitaal hoogtemodel



Figuur: situering overstorten tov het signaalgebied.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gezien de effectieve overstromingsgevoeligheid van de Laakbeek, ook buiten het signaalgebied wat tevens bevestigd wordt door het reeds aanwezige signaalgebied uit reeks 1 (Scheltjenseinde waarvoor het RUP 'retentiezone Laak' werd opgemaakt) stroomopwaarts, dient er voor dit gebied maximaal ingezet te worden op het vasthouden en bergen van water ter plaatse waarbij de beekvallei in natuurlijke vorm behouden blijft of hersteld wordt (geen inbuizingen) en de waterloop voldoende ruimte krijgt om bij piekdebieten buiten zijn oevers te treden.

Voor **deelgebied 2a**, waar de Laakbeek de Brugstraat kruist, werd een verkavelingsaanvraag ingediend (zie hoofdstuk 4 'lopende initiatieven'). Initieel had de bevoegde waterloopbeheerder (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeheer) principieel gunstig geadviseerd vermits 1 kavel van de 5 vrij werd gehouden voor waterbuffering en dit ter compensatie van het ingenomen effectief overstromingsgevoelig gebied van de 5 kavels. Voor de woningbouw werd voorzien om het terrein op te hogen ter hoogte van de woningen. Omwille van de aanduiding als signaalgebied binnen reeks 3, kon het principieel gunstig advies echter niet bevestigd worden. Naar het watersysteem toe, zijn ophogingen in effectief overstromingsgevoelig gebied bovendien nefast. Ook het compenseren van 4 kavels effectief overstromingsgevoelig gebied binnen 1 kavel dat grenst aan de waterloop én dat bovendien eveneens reeds effectief overstromingsgevoelig gebied is, is een bijkomende beperking voor het natuurlijk functioneren van het watersysteem met mogelijks het creëren van wateroverlast elders tot gevolg. Voor een optimaal functioneren van het watersysteem is een vrijwaring van het deelgebied aangewezen.

Gezien de overstromingsgevoeligheid, dient **deelgebied 2b** gevrijwaard. Herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem is aangewezen. De uitbouw van een bufferbekken in functie van het afkoppelingsproject Tempelstraat-Abdijstraat interfereert mogelijks met het deelgebied (zie hoofdstuk 4 'lopende initiatieven'). Temeer omdat bij verdere afkoppelingsprojecten stroomopwaarts nog meer buffering zal moeten voorzien worden. Bijkomend bufferen in reeds effectief overstromingsgevoelig gebied is geen optie. Extra buffering dient gezocht in zones die niet ingetekend zijn op de overstromingskaarten of als effectief overstromingsgevoelig gebied. Idealiter kunnen de huizen waarvan de tuinen grenzen aan het signaalgebied hun regenwater, na maximalisatie van eventuele infiltratiemogelijkheden, hier rechtstreeks naar afleiden voor buffering zonder omweg via een RWA. Tegelijk met het afkoppelingsproject wenst de waterbeheerder (provincie Antwerpen) om stroomopwaarts deelgebied 2b een verlegging/open legging van de waterloop te realiseren.

Met betrekking tot **deelgebied 2c** bestaan er, naar aanleiding van het lopende gemeentelijke proces om het gemeentehuis al dan niet te herlokaliseren (zie 4.3 lopende processen), 2 mogelijkheden: (1) Indien het huidige gemeentehuis wordt gesloopt, biedt dit opportuniteiten om eventuele nieuwe bebouwing buiten het effectief overstromingsgevoelig gedeelte van dit perceel (bisschopslaan 56) in te planten met name aan de straatkant; (2) Indien het huidige gemeentehuis wordt behouden/gerenoveerd, wordt hiervoor naar het watersysteem toe, een status quo bereikt.

Indien geopteerd wordt voor het behoud/renovatie en eventuele uitbreiding van deelgebied 2c stelt de waterbeheerder volgende randvoorwaarden voorop:

De resultaten van de grondboringen tonen aan dat infiltratie mogelijk is. Er werd geen continue afsluitende kleilaag aangetroffen, wel enkele kleilenzen met beperkte dikte, dus naar infiltratie toe is dit wel een rem maar geen belemmering.

Gezien de wateroverlast thv het gemeentehuis niet afkomstig is van de waterloop, kan er geen gedetailleerde info gegeven worden over overstromingsruimte die effectief ingenomen zal worden door bijkomende bebouwing of ophoging. Een voldoende ruime infiltratievoorziening op eigen terrein zal op deze percelen belangrijk zijn, zodat er geen tot slechts beperkte bijkomende belasting is naar het rioleringsstelsel in de Bisschopslaan. Bij grotere projecten dient in dit gebied dan ook gewerkt te worden met de aangepaste buffernorm van 330 m³/ha verharde oppervlakte.

Aanvullend op de ruimte nodig om het hemelwater van de bijkomende verharding op eigen terrein te infiltreren, dient ook een ruimte vrijgehouden te worden om het 'overstromingswater' - dat momenteel op het terrein gestockeerd wordt- te kunnen blijven bergen. Deze ruimte dient zodanig ingericht te worden dat het te veel aan water effectief van de Bisschopslaan naar de gecreëerde waterbergingsruimte kan afstromen, waar het vervolgens gestockeerd wordt.

Om toch een inschatting in getallen te geven, kan volgende redenering gevolgd worden: grof berekend is ter hoogte van de betreffende percelen de oppervlakte effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart (huidig gemeentehuis niet meegerekend) circa 2000 m². Met een waterhoogte van circa 12 cm geeft dit een bergingsvolume van ca. 250m³ op het terrein, dat gecompenseerd dient te worden (bij volledige inname van effectief overstromingsgevoelig gebied door bv bebouwing of ophoging).

Gezien de grondwaterstand op circa 1,5 m-mv (dit dient nog wel bevestigd te worden met grondwaterstandmetingen) kunnen beide systemen (infiltratie en compensatie) bijvoorbeeld wel gestapeld voorzien worden, waardoor het ons haalbaar lijkt om te stellen dat minstens 20% van het terrein ingericht moet worden om hemelwater te infiltreren en het ingenomen overstromingsvolume te compenseren. Dit dient in het ontwerp verder uitgewerkt te worden. Vooroverleg met de dienst integraal waterbeleid van de provincie Antwerpen is aangeraden.

Kort samengevat is op het terrein ruimte voor water nodig om 330 m³/ha verharde oppervlakte effectief te laten infiltreren en 250 m³ (bij volledige inname effectief overstromingsgevoelig gebied) te bufferen. De locatie van de infiltratievoorziening dient gekozen te worden, rekening houdend met de locatie van de kleilenzen.

De **deelgebieden 1a, 1b en 1c** maken ontegensprekelijk deel uit van het watersysteem. De huidige invulling als parkgebied is compatibel met het watersysteem en wordt best planologisch verankerd.

Deelgebied 1d betreft (grotendeels) percelen die reeds beperkt bebouwd zijn. Ze zijn aangeduid als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en kennen volgens de modelleringskaarten een overstromingskans met een terugkeerperiode T10. De waterbeheerder stelt volgende randvoorwaarden voorop: *Dit deelgebied overstroomt effectief vanuit de waterloop. Er dient overstromingsvrij gebouwd te worden. Het ingenomen overstromingsvolume dient gecompenseerd te worden op eigen terrein of er dient gebouwd te worden zonder inname van overstromingsruimte. Voor projecten in dit deelgebied wordt vooroverleg met DIW aangeraden, waar dan op projectmaat de voorwaarden meer in detail kunnen toegelicht worden.*

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Ruimtelijk(e) structuurplan(nen)

Het GRS Beerse is op 06/12/2007 goedgekeurd door de Deputatie van de Provincie Antwerpen. Het GRS beschrijft de Laak en de Grote Beek als natuurverbinding doorheen het bebouwde gebied van Beerse. (GRS deel III Bindend gedeelte p 248) *Bij nieuwe woonprojecten is de watertoets een belangrijk toetskader. De beekvallei dient in natuurlijke vorm behouden te blijven (niet inbuizen) en moet voldoende ruimte krijgen als groene structuur en verbindingsstructuur (mogelijk fiets- en wandelpaden, park of publieke ruimte naast de beekvallei).*

In het GRS Beerse wordt gesteld dat *een landschapspark met gradiënten van de open ruimte naar de kern kan opgebouwd worden. Hiervoor wordt onder meer het park Echelpoel langsheen de Laakvallei als park ingebed in stedelijk gebied. Het groengebied wordt behouden en geïntegreerd in het geheel. Als structurele ingreep wordt voorgesteld: uitbreiden van het park Echelpoel in de restzone tussen het park Echelpoel en het gebied Molenvloet. Het park Echelpoel is vandaag nog woongebied. Een wijziging naar de bestemming 'parkgebied' is een noodzaak om het gebied op lange termijn te vrijwaren.* (GRS deel II Richtinggevend deel p. 145).

In het GRS Beerse is het woongebied Egelspoel geselecteerd als niet te ontwikkelen woonzone maar te herbestemmen als parkgebied. (GRS deel III Bindend gedeelte p 250).

Het GRS stelt de opmaak van een RUP Egelspoel voor met als doel de herbestemming van woongebied naar parkgebied. (GRS deel III Bindend gedeelte p 253).

Vergunningstoestand

De beschrijving van de diverse relevante vergunningen verloopt van west naar oost.

In verkaveling 006/024 is het gedeelte binnen het signaalgebied nog niet ontwikkeld. Ten zuiden ervan, in verkaveling 006/021, werd voor het laatste niet ontwikkelde perceel een gunstig stedenbouwkundig attest afgeleverd in 2004 (2 jaar geldig en dus heden vervallen).

Het BPA Egelspoel (10-006-12) dateert van vóór de watertoets (KB 18/04/1978) en voorzag in de bouw van volkswoningen. Het deel binnen het signaalgebied is nooit ontwikkeld.

In verkaveling 006/392 werd in 2003 een stedenbouwkundig attest (2 jaar geldig en dus heden vervallen) afgeleverd voor de bouw van 2 woningen in het zuidelijk derde van het perceel, grenzend aan de Egelspoelstraat. Dit dateert van vóór de watertoets.

Verkaveling 006/115 werd niet vergund.

De overige vergunningen binnen het signaalgebied betreffen de aanleg van een bufferbekken, poelenaanleg en een collector.



Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding verkavelingen

4.3 Lopende initiatieven:

Op perceel 362B aan de Brugstraat is een verkavelingsaanvraag lopende.

Deelgebied 2 interfereert met het OP-project 23227 'Renovatie gemeentelijke leidingen Tempelstraat en Abdijstraat te Beerse' (projectvoorstel voor opname op OP 2017, voorstel als [bijlage 2](#)), een belangrijk afkoppelingsproject dat bijdraagt aan de sanering van het overstort 'Sint-Cornelius' aan de RWZI Beerse. De geplande RWA-as is voorzien langs de Tempelstraat en zou richting Egelspoel afwateren ter hoogte van de huidige kruising van de Laak met de Tempelstraat. Stroomopwaarts Egelspoel plant de provincie om tegelijkertijd hiermee een verlegging/open legging van de Laakbeek te realiseren. Afwaarts de Tempelstraat dient er een bufferbekken uitgebouwd te worden om aan de voorwaarden van de provincie te kunnen voldoen (330 m³/ha buffering en een lozingsdebiet van 10 l/s/ha).

De gemeente Beerse onderzoekt de mogelijkheid om het gemeentehuis te herlokaliseren naar een nieuw administratief centrum in het park Tempelhof ten noorden van deelgebied 1a (dus buiten de contour van het signaalgebied). Dit gaat gepaard met een herwaardering met bijkomende woonontwikkeling van de site van het huidige gemeentehuis.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014 waar vertegenwoordiging vanuit de gemeente (Beerse) was verzekerd door Gust Adriaensen.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Beerse en Vosselaar op 4/06/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Yves De Keye (Beerse), Gunther Roefs (Beerse), Nico Gillis (Vosselaar), Bram Van Ballaer (Ruimte vlaanderen, afd. gebieden en projecten), Kate Vanderstraeten (provincie Antwerpen, dienst ruimtelijke planning), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen, APL), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, DIW), Lieselotte Sorgeloos (provincie Antwerpen, districtsingenieur), Niels Goossens, Inez Vandevyvere (bekkensetariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente beerse op 19/11/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Yves De Keye (Beerse), Hilde Huysmans (Beerse), Nick van Hemel (Ruimte vlaanderen, afd. gebieden en projecten), Kate Vanderstraeten (provincie Antwerpen, dienst ruimtelijke planning), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen, APL), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, DIW), Lieselotte Sorgeloos (provincie Antwerpen, districtsingenieur), Inez Vandevyvere (bekkensetariaat Netebekken).

Een derde overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente beerse op 14/03/2016. Volgende personen namen deel aan het overleg: Yves De Keye (Beerse), Hilde Huysmans (Beerse), Marc Smans (Burgemeester Beerse), Dirk Proost (schepen openbare werken gemeente Beerse), Stefan Poortmans (schepen Beerse), Tinneke Claeys (secretaris Beerse) Kate Vanderstraeten (provincie Antwerpen, dienst ruimtelijke planning), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen, APL), Lieselotte sorgeloos (provincie Antwerpen, districtsingenieur), Tom Gabriëls (bekkencoördinator Netebekken), Inez Vandevyvere (bekkensetariaat Netebekken).

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Deelgebieden 1a, 1b, 1c : sloop van het gebouw 't Gerucht en herbestemming van de deelgebieden naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem. Hiermee wordt het huidige gebruik planmatig verankerd.
- Deelgebieden 2 a en 2b: herbestemming van het binnengebied naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem en rekening houdend met de nood aan extra waterberging (buiten effectief overstromingsgevoelig gebied) voor de afkoppelingswerken aan het rioleringsstelsel, voor zowel reeds geplande (OP-project 'Tempelstraat, Abdijstraat te Beerse) als toekomstige.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- **Deelgebieden 1d en 2c:** verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast. Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling. Voor beide deelgebieden dienen de bijkomende voorwaarden zoals weergegeven onder 4.1 'Visie Integraal Waterbeleid' in acht genomen te worden. Kort samengevat omvat dit voor deelgebied 2c dat op het terrein ruimte voor water nodig is om 330 m³/ha verharde oppervlakte effectief te laten infiltreren en 250 m³ (bij volledige inname effectief overstromingsgevoelig gebied) te bufferen. De locatie van de infiltratievoorziening dient gekozen te worden, rekening houdend met de locatie van de kleilenzen. Voor projecten in deelgebied 1d wordt vooroverleg met DIW aangeraden, waar dan op projectmaat de voorwaarden meer in detail kunnen toegelicht worden.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

- Niet bepaald

Initiatiefnemer:

- Niet bepaald. Hierover bestaat geen consensus.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 2 deelgebieden, respectievelijk opgedeeld in 4 en 3 segmenten: De twee deelgebieden hebben de gewestplanbestemming 'woongebied'. Volgens de overstromingsgevaarkaart kennen de deelgebieden 1c, 2a en 2b voornamelijk een grote kans op overstromingen. Deelgebieden 1a, 1b en 1d kennen overwegend een middelgrote kans op overstromingen. Deelgebied 2c overlapt niet met de overstromingsgevaarkaart, wel met de ROG-kaart.

De deelgebieden 1a, 1b, 1c, 2a en 2b komen vanuit het watersysteem niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Enkel een herbestemming naar een open ruimte biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

- Deelgebieden 1a, 1b en 1c zijn momenteel in gebruik als parkgebied. Deze invulling is compatibel met het watersysteem en dient verankerd door een bestemmingswijziging naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem. Hiermee wordt ruimte voor de waterloop om bij hoge waterstanden haar vallei te kunnen aanspreken ook planologisch vast gelegd.
- Voor de deelgebieden 2a en 2b is een nieuwe functionele noodzakelijk via een herbestemming naar een open ruimte gebied waarbij ruimte voor de waterloop en waterberging een prominente plaats krijgt. Ook de afstemming met de huidige en toekomstige bergingsnoden (buiten het effectief overstromingsgevoelig gedeelte) door afkoppelingen van het regenwater van het rioleringsstelsel, dient in rekening gebracht.

Voor de deelgebieden 1d en 2c is een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van toekomstige woningen tegen wateroverlast van toepassing. Ontwikkelingsmogelijkheden worden niet uitgesloten indien er uitdrukkelijk rekening gehouden wordt met het watersysteem en de bijkomende randvoorwaarden aangegeven door de waterbeheerder worden gevolgd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Nog aan te vullen

8 BIJLAGE

[Bijlage 1](#): Beschrijving Boring kb8d17w-B7

[Bijlage 2](#): Projectvoorstel Tempelstraat-Abdijstraat, Beerse

[Bijlage 3](#): Boringen ikv het onderzoek naar ondiepe kleilaag thv het gemeentehuis, Bisschopslaan 56 te Beerse



Boring kb8d17w-B7

Boring

Proefnummer: kb8d17w-B7
X (mLambert): 184014.5 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)
Y (mLambert): 222796.7 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)
Z (mTAW): 22.90 (Z_uit dossier)
Gemeente: BEERSE
Uitvoerder: Smet-Dessel
Opmerking: opdrachtgever : eigenaar

Aanvangsdatum: 01/12/1927
Uitvoeringsmethode: droge boring (goede kwaliteit)
Diepte (m): 17.00

lithologische beschrijving - 01/01/1993

Auteur: Halet F. (Belgische Geologische Dienst) Betrouwbaarheid: onbekend
Opmerking: 7m:argileux, 14m:gros cailloux,coquilles(Corbula..15m:Corbula striata

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	1.00	zand met veel homogeen humus
1.00	2.00	grijs leem met veel fragmenten plantenresten
2.00	3.00	grijswit zand met weinig basis tres quartseux
3.00	6.00	grijswit zand met weinig basis quartsiet
6.00	9.00	donker grijs leem met weinig homogeen humus (6 tot 7) met veel glimmer (7 tot 9)
9.00	12.00	donker grijs zand met weinig basis quartsiet met veel glimmer (10 tot 11) met veel glimmer (11 tot 12)
12.00	13.00	(vanaf hier boorbeschrijving volgens dossier; F.Halet) sable très finement quartzeux, gris, finement glauconifère, avec traces de coquilles (Carbula)
13.00	14.00	sable gris, finement quartzeux, glauconifère, avec quelques cailloux roulés et nombreuses coquilles plus ou moins roulées (Corbula, etc.)
14.00	16.00	même sable avec quelques coquilles (Corbula)
16.00	17.00	même sable avec traces de coquilles

formele stratigrafie - 01/01/1998

Auteur: Buffel Ph. (Katholieke Universiteit Leuven) Betrouwbaarheid: goed

Van(m) Tot(m) Beschrijving

<u>Van(m)</u>	<u>Tot(m)</u>	<u>Beschrijving</u>	<u>Betrouwbaarheid</u>
0.00	12.00	Formatie van afgedekte formatie	goed
12.00	17.00	Formatie van Lillo	goed

informele stratigrafie - 28/02/1928

Auteur: Halet F. (Belgische Geologische Dienst) Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	15.00	Dépôts pliocènes ou pleistocènes
15.00	17.00	Scaldesien

BIJLAGE

Tempelstraat – Abdijstraat, Beerse

Projectnummer

5088

Zuiveringsgebied

Beerse

Gemeente

Beerse

Doelstelling

Het zuiveringsgebied Beerse is een gebied waar het gemeentelijk rioleringsstelsel nog grotendeels met gemengde leidingen is opgebouwd. Door het steeds toenemende aantal aangesloten inwoners op het stelsel wordt er meer en meer wateroverlast waargenomen, werken de overstorten zeer regelmatig, en zorgt het open afvalwaterbekken aan de RWZI voor een grote uitworp van vuilvracht en zelfs voor geurhinder. Daarom is er recent een hydronautstudie opgesteld geweest in Beerse ter optimalisatie van het transport van het afvalwater. Hier kwam als conclusie uit dat er voornamelijk ingezet dient te worden op afkoppelingen om deze problemen op te kunnen lossen.

De riolering in de Tempelstraat en de Abdijstraat is een goed voorbeeld van deze problematiek, aangezien er hier reeds wateroverlast heeft voorgedaan ondanks dat het een grote doorvoerleiding betreft. De gemeentelijke rioleringen in deze straten verkeren in slechte staat, wat zich uit in knikken in de wegenis daar waar er ondergronds voegen tussen de riolering zitten. Door de problemen met de voegen sijpelt er eveneens grondwater de riolering binnen. Anderzijds is de afvoercapaciteit van deze leidingen te klein om vanaf T2 regenbuien al het toekomstig debiet af te kunnen voeren, wat zich een aantal keer per jaar vertaalt in wateroverlast. De gemeente schat op basis van voorgaande warnemingen dat er tot 45cm water op straat kan komen, welke vervolgens afstroomt naar de stadsvijver in de Bisschopslaan.

Door het afkoppelen van grote verharde oppervlakten zou de wateroverlast hier niet alleen verdwijnen of verminderen maar zouden de overstorten in de Brugstraat en aan de RWZI eveneens minder frequent werken, wat een positief gevolg naar ecologische impact toe geeft.

Vermits deze gemeentelijke riolering op- en afwaarts van een aantal collectoren ligt en eveneens het transport van het afvalwater van 6448 inwoners verzorgen (welke in de toekomst nog kan oplopen tot een 7000-tal inwoners) zouden ze opgedragen kunnen worden als bovengemeentelijke rioleringen.

Projectbeschrijving

Er wordt een gescheiden stelsel aangelegd in de Tempelstraat en de Abdijstraat. Infracx engageert zich tevens om de opwaartse schrijverswijk mee af te koppelen in een gecombineerd GIP project. Langsheen het bovengemeentelijk tracé zou er 6,27ha verharde oppervlakte van 304 IE afgekoppeld kunnen worden en kunnen er opwaarts al 291 inwoners onmiddellijk hun afvalwater gescheiden lozen. Na toekomstige afkoppelingen in het gemeentelijk rioleringsstelsel zou er nog eens 19.5ha verharde oppervlakte extra afgekoppeld kunnen worden van de riolering.

Het huishoudelijk afvalwater in deze straten wordt opgevangen in nieuwe gemengde leidingen. De bestaande gemengde leidingen hergebruiken is niet mogelijk aangezien er langs de voegen van de riolering veel grondwater insijpelt en de straat boven de voegen knikken vertoont, wat wijst op een slechte staat van de riolering.

De dimensionering van de gemengde leidingen in de Tempelstraat en Abdijstraat worden overgenomen vanuit de bestaande toestand. In de haalbaarheidsfase van dit project dient de dimensionering nog wel verder in detail uitgewerkt te worden zodat er geen wateroverlast meer kan optreden, en aan de code van goede praktijk voldaan kan worden.

Het tracé van de RWA wijkt af van het voorstel dat uitgewerkt is in de hydronautstudie 212BE omdat de gemeente meldt dat ze niet direct werken in de Bisschopslaan gaan uitvoeren en dat het terrein achter het gemeentehuis een moerasgebied is en al met wateroverlast kampt. Het bufferbekken dat in de hydronautstudie werd voorgesteld zou hier dus voornamelijk drainerend werken en continu volstaan met grondwater.

In het huidige projectvoorstel zal het regenwater van de Abdijstraat en Tempelstraat het tracé van de gemengde riolering volgen tot aan de Laak (2^e categorie). Er worden grote diameters voorgesteld voor de RWA leidingen om rekening te kunnen houden met de opwaartse aansluitingen van regenwater die toekomstig zouden gerealiseerd kunnen worden (obv model toestand D).

Afwaarts aan het lozingspunt in de Laak dient er een bufferbekken uitgebouwd te worden om aan te voorwaarden van de provincie te kunnen voldoen (330m³/ha buffering en een lozingsdebiet van 10 l/s/ha).



UITVOEREN BORINGEN IN HET KADER VAN ONDERZOEK NAAR ONDIEPE KLEILAAG

Gemeente Beerse



Opdrachtgever:

Gemeente Beerse
Bisschopslaan 56
2340 Beerse

contactpersoon: Hilde Huysmans
Tel. 014/61.19.71
email: Hilde.Huysmans@beerse.be

Opgesteld door:

Gebran bvba
Frans Uyttenhovestraat 5
9040 Gent

contactpersoon: Hans Baillieul
tel.: 0497/03.75.59
email: hans.baillieul@gebran.be

Projectgegevens:

rapportnummer: 2016_124.R01
datum: 22 maart 2016

Status rapport:
definitief

1 Inleiding

Gebran bvba heeft op 17/03/2016 in opdracht van de gemeente Beerse boringen uitgevoerd in het kader naar onderzoek naar de aanwezigheid van een ondiepe kleilaag ter hoogte van het huidige gemeentehuis aan de Bisschopslaan 56 te Beerse.

Het doel van het onderzoek is het vaststellen van kleilagen in de ondergrond dmv boringen. Het is echter niet de bedoeling om een volledig hydro(geo)logisch onderzoek/model op te maken.

2 Uitgevoerd veldwerk

De boringen werden uitgevoerd met een geoprobe boortoestel waarbij liners genomen werden per 1,2 m. Met deze boormethode kunnen zeer nauwkeurige beschrijvingen van de ondergrond gemaakt worden.

De locatie van de boringen is weergegeven op onderstaand plan.



Grondwater werd aangetroffen op ongeveer 1,5 m-mv. Tijdens het boren werd vastgesteld dat zand inspoelde in de boorbuizen waardoor deze bij de eerste boring vast kwamen te zitten. Dit fenomeen is een aanwijzing dat de bodem doorlatend is.



3 Resultaten en interpretatie

De boorbeschrijvingen van de verschillende boorstaten zijn weergegeven in bijlage 1. Enkele foto's van het veldwerk zijn opgenomen in bijlage 2.

De ondergrond op de 4 boorlocaties is gelijkaardig: het bestaat voornamelijk uit zeer fijn tot matig fijn zand met af en toe dunne klei/veenlenzen met een dikte van 5 à 10 cm. In B1 en B4 werd een iets dikkere kleilaag gevonden van 30 cm op een diepte van 4,2 m. De aangetroffen klei/veenlenzen hebben een beperkte dikte, komen in de verschillende boringen voor op verschillende dieptes en zijn niet overal aanwezig. Er werd geen continue afsluitende kleilaag aangetroffen.

Boring B1 werd ten noorden van het gemeentehuis uitgevoerd. De ondergrond was nagenoeg gelijkaardig aan de andere boringen. Er werd enkel op een diepte van 90 cm een veenlaag van 20 cm aangetroffen die niet in de andere boringen werd waargenomen.

Het grondwater staat redelijk ondiep. Dit kan een aanwijzing zijn dat bij wateroverlast deze bodem snel zal verzadigen.

4 Conclusie

Er werd geen continue afsluitende kleilaag aangetroffen, wel werden verschillende venige kleilenzen aangetroffen van 5 à 10 cm in de voornamelijk zandige ondergrond. In B1 en B4 werd een iets dikkere kleilaag aangetroffen (30 cm). De aanwezige kleilaagjes kunnen verticale migratie van water afremmen maar vormen geen afsluitende barrière.



Gemeente Beerse

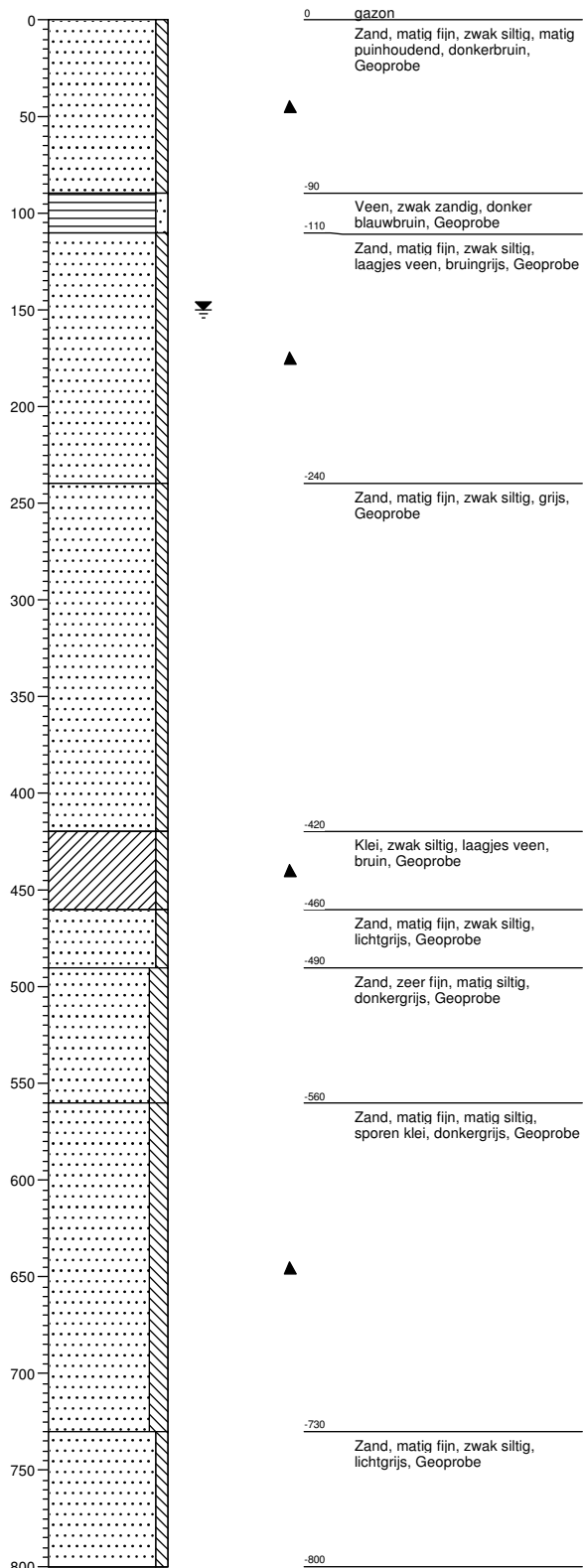
22/03/2016

Bijlage 1 Boorbeschrijvingen

Boring: B1

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 17-03-2016
GWS: 150

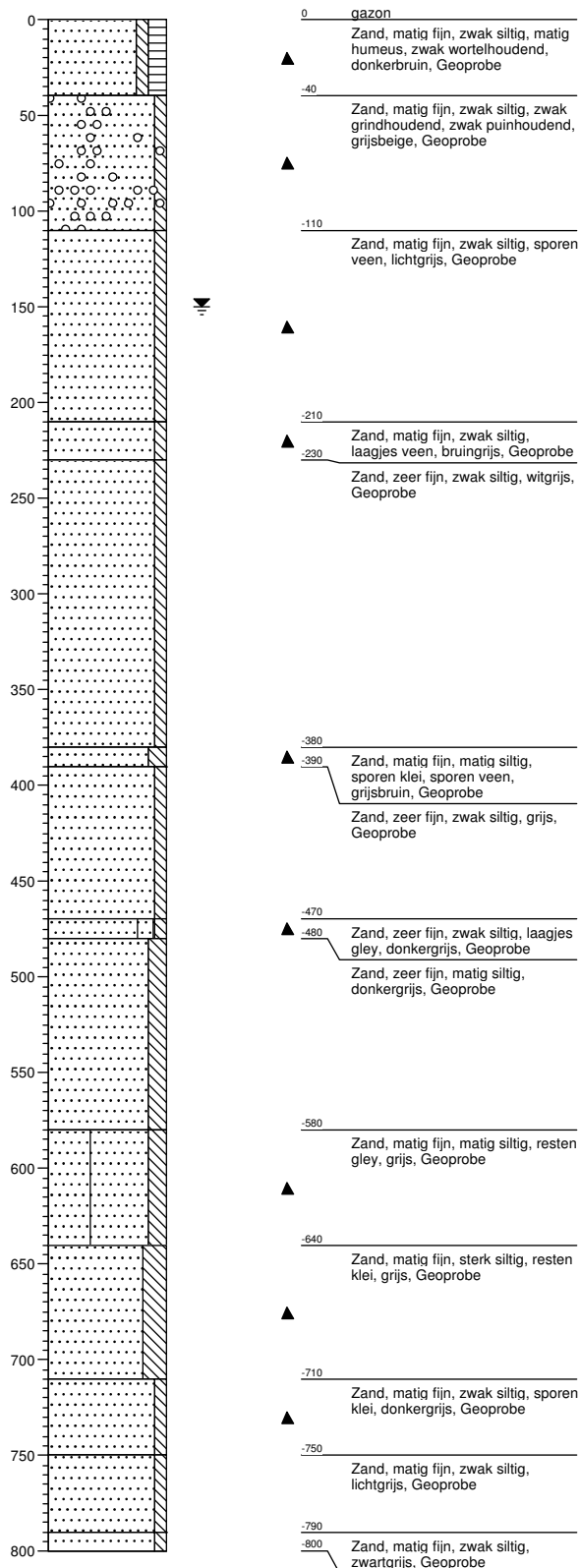
Maaiveldhoogte: maaiveld



Boring: B2

X: 0,00
Y: 0,00
Datum: 17-03-2016
GWS: 150

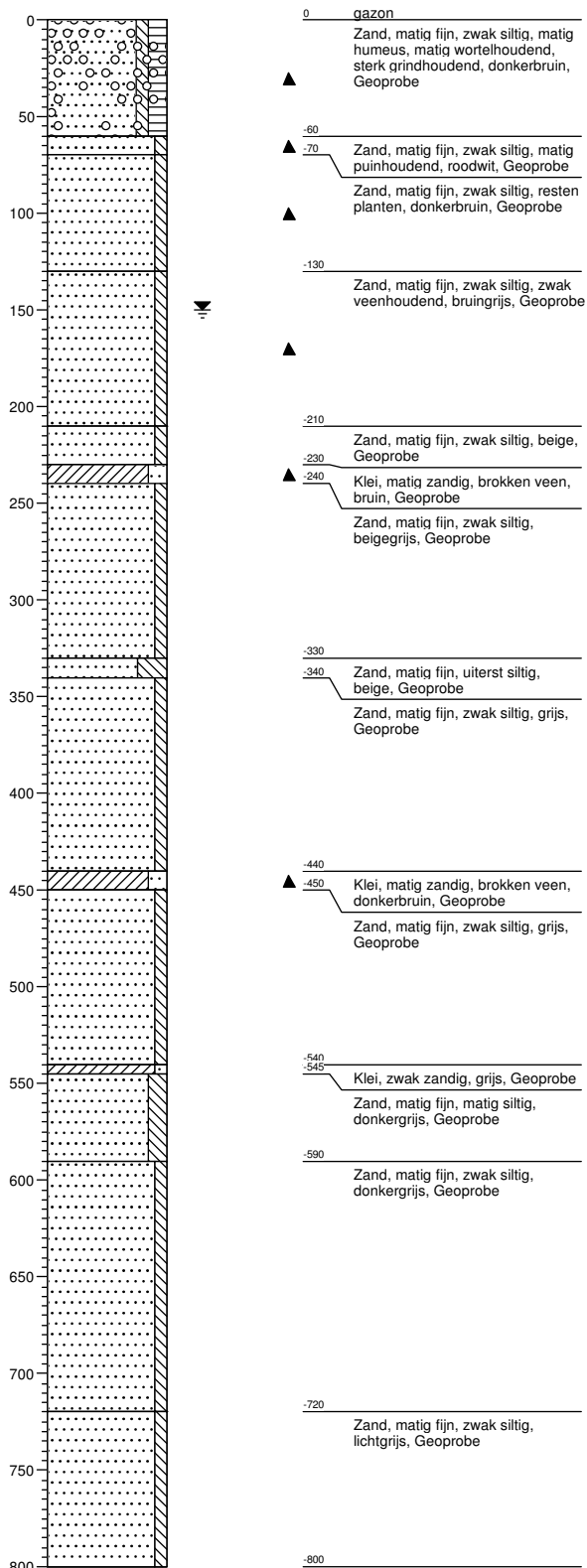
Maaiveldhoogte: maaiveld



Boring: B3

X: 0,00
 Y: 0,00
 Datum: 17-03-2016
 GWS: 150

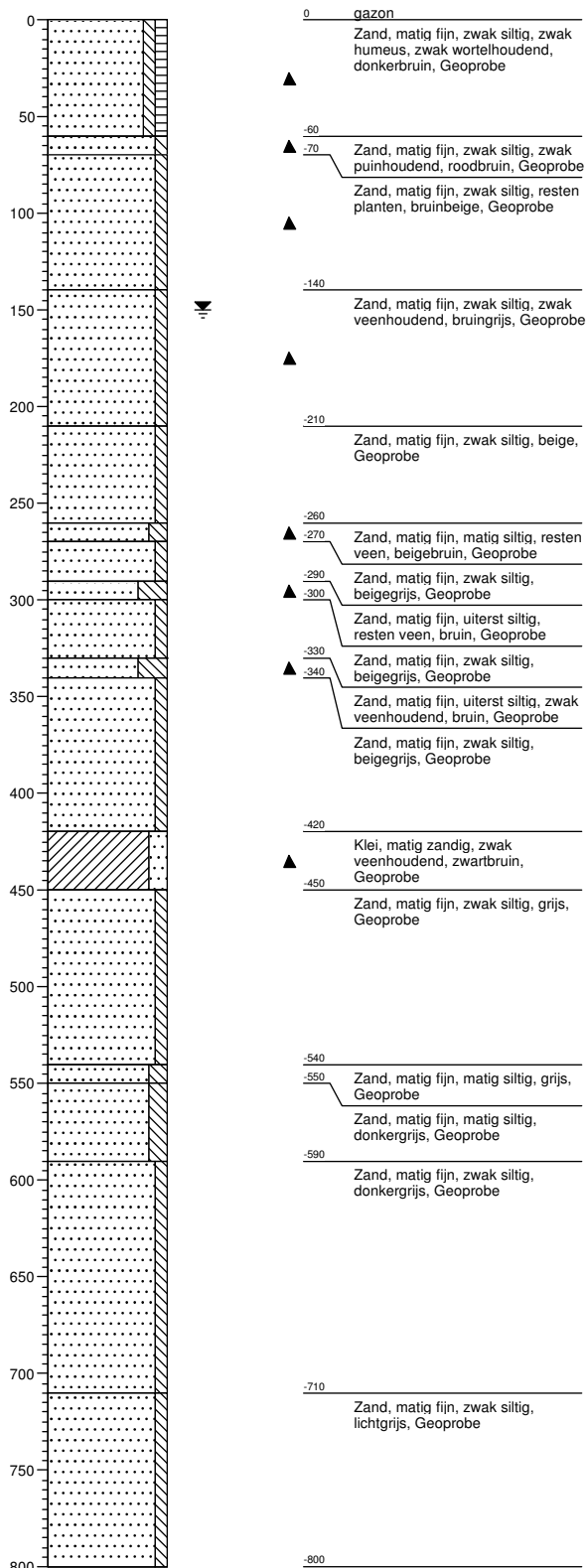
Maaiveldhoogte: maaiveld



Boring: B4

X: 0,00
 Y: 0,00
 Datum: 17-03-2016
 GWS: 150

Maaiveldhoogte: maaiveld



Bijlage 2 Foto's



Foto 1: opgeboorde boorgrond van boring B2 van 0 (boven) tot 8 m (onder)



Foto 2: boring B2: detail kleilens met veen



Foto 3: opgeboorde grond van boring B3 van rechts (0 m) naar links (8 m)



Foto 4: detail kleilens met veen van boring B3



Foto 5 : opgeboorde grond van boring B4 van onder (0 m) naar boven (8 m)

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SINT-JOZEF COLLEGE (SG_R3_NET_20)

TURNHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Sint-Jozefcollege” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

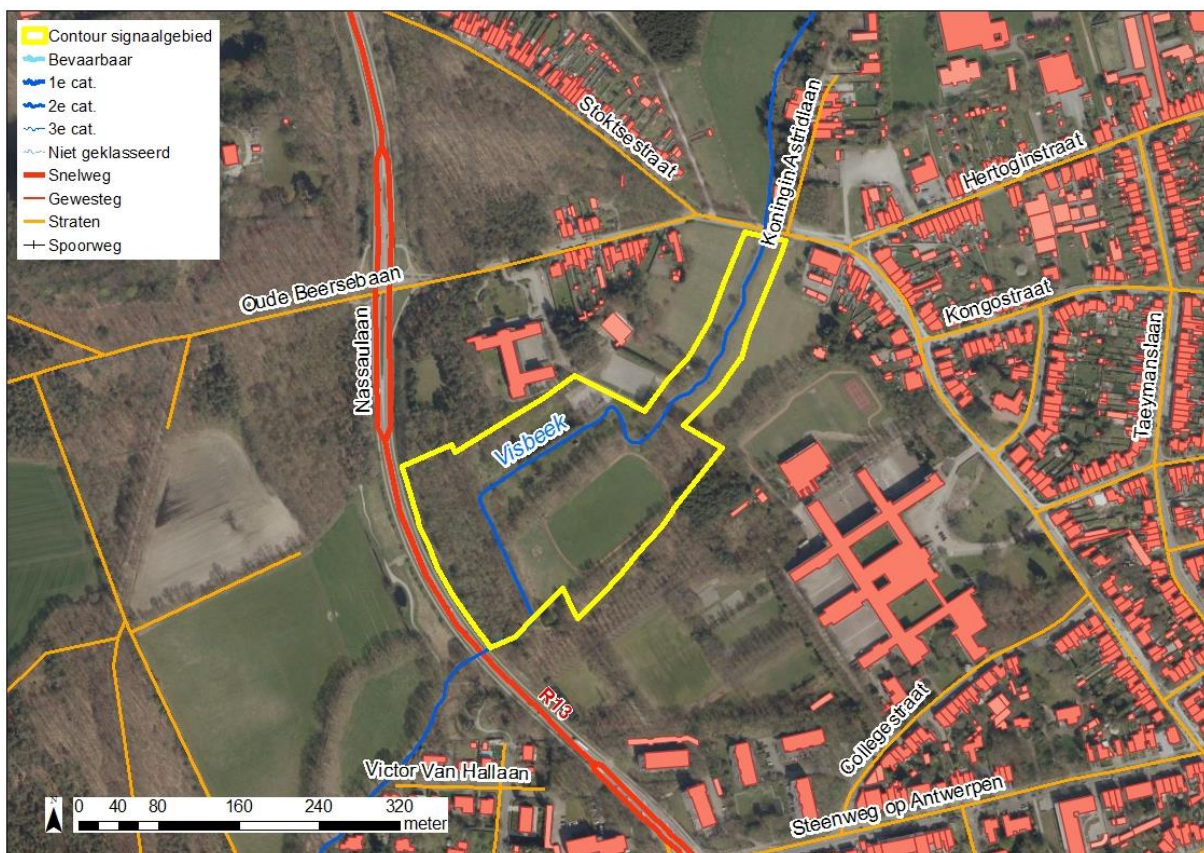
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

- Gemeente(n):** Turnhout
- Provincie(s):** Antwerpen
- Ligging:** Het signaalgebied grenst in het zuid-westen aan de Nassaulaan (ring - tussen Oude-Beersebaan en Steenweg op Antwerpen) en loopt in het noord-oosten tot de Koningin Astridlaan/Oude Beersebaan.
- Bekken:** NETEBEKKEN
- Betrokken waterlopen:** Visbeek (2 de categorie)
- Oppervlakte:** 5,65 ha



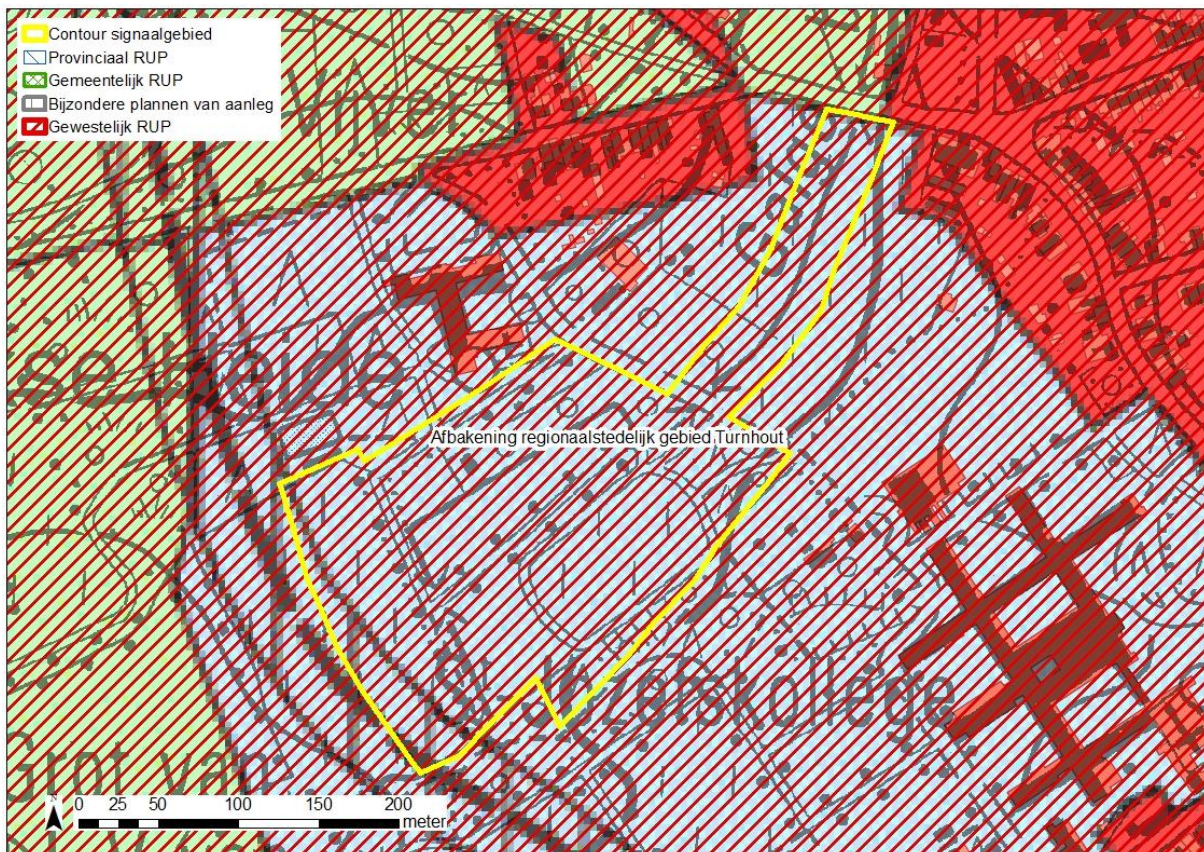
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied is gelegen in openbaar nut dat aansluit bij woongebied in het oosten, het zuiden en deels in het noorden en bij groengebied in het noorden en het westen.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied maakt deel uit van het Sint-Jozefcollege en wordt gebruikt als open ruimte van de school. Het is in extensief gebruik als bos en grasland en deels als sportveld.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied maakt deel uit van de alluviale vlakte langs de Visbeek, is effectief overstromingsgevoelig gebied en vervult een belangrijke waterbergingsfunctie vanuit de Visbeek. Het betreft een aaneengesloten nog niet bebouwd gebied openbaar nut van een voldoende grootte (> 2ha).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het wordt afgebakend op de onbebouwde percelen met harde gewestplanbestemmingen (openbaar nut) langs de Visbeek. In het noordelijk deel wordt 20 meter langs weerszijde van de Visbeek als grens gehanteerd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Visbeek is niet opgenomen op de basiskaart hydrografisch netwerk. Er is dan ook geen overstromingsgevaarkart voor dit gebied beschikbaar.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

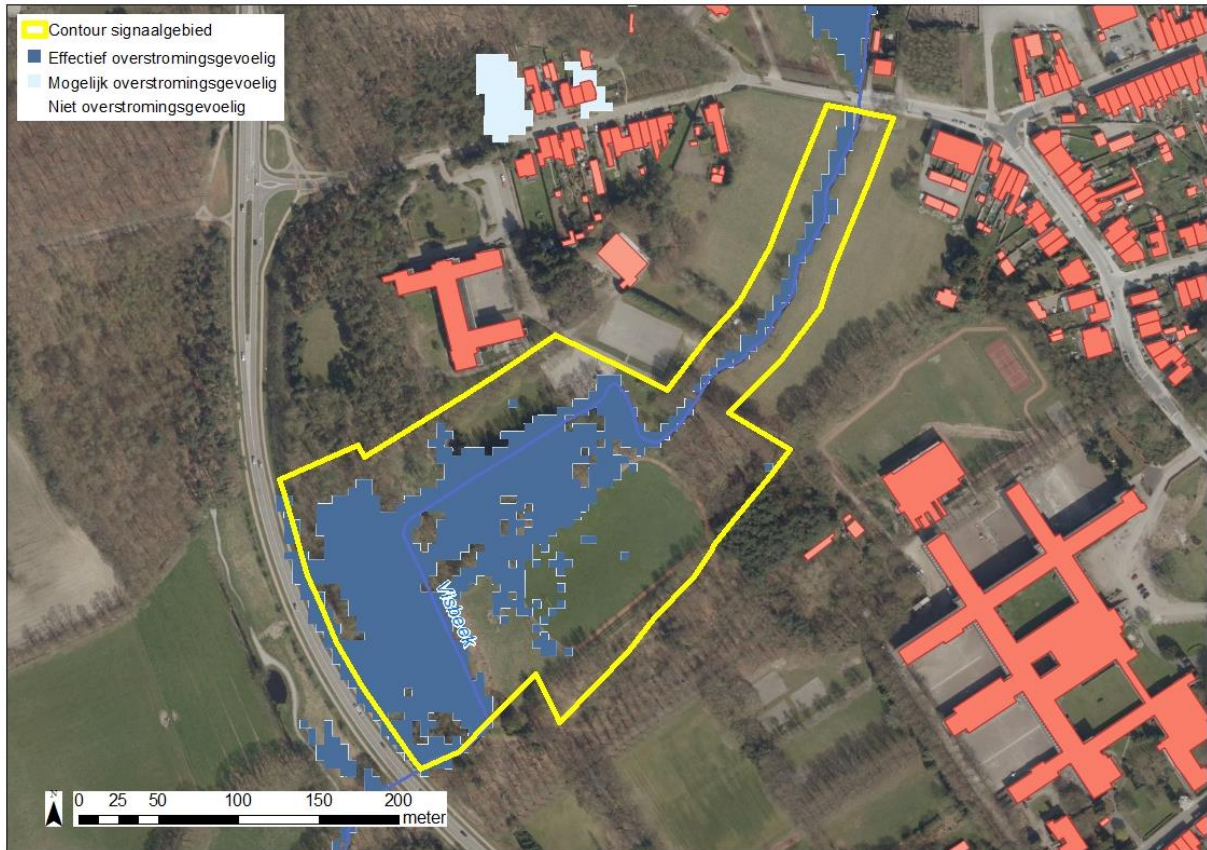
Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

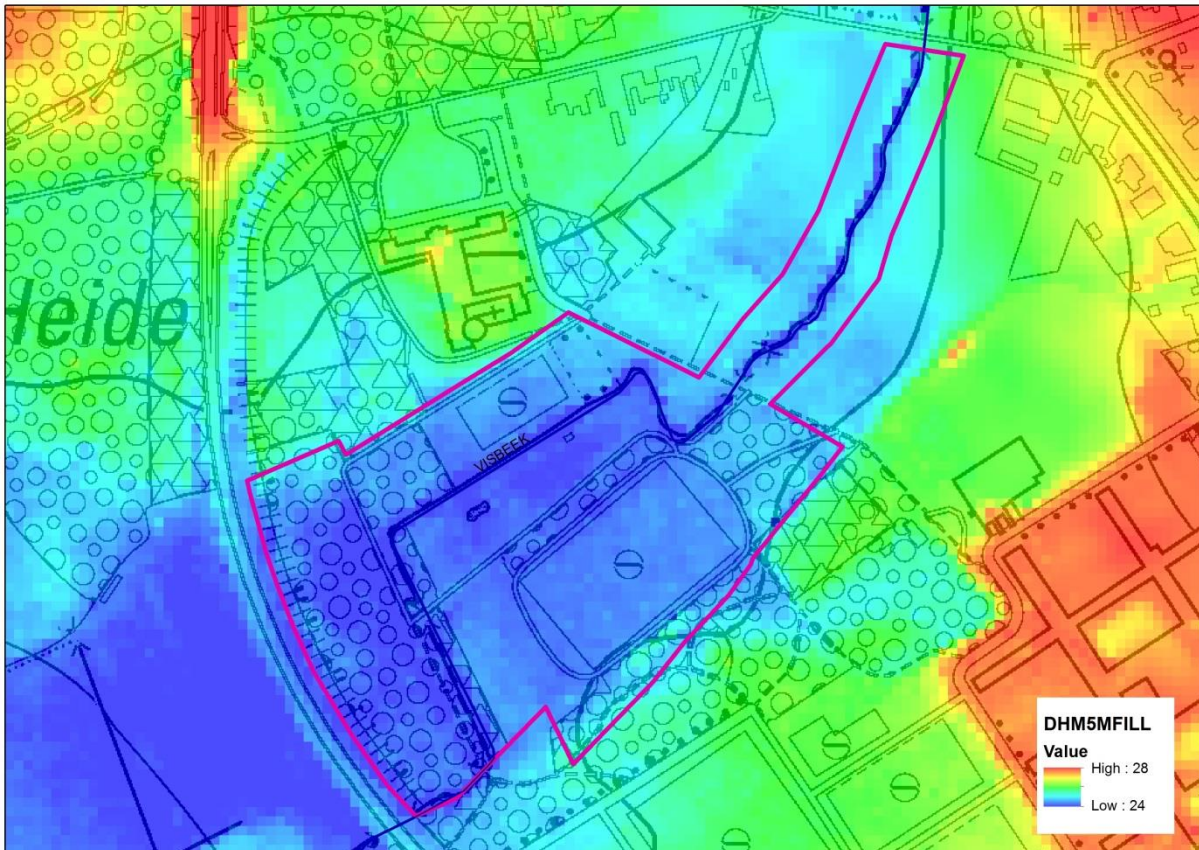
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt grotendeels in effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de watertoetskaart. Het digitaal hoogtemodel toont duidelijk dat het signaalgebied lager gelegen is dan zijn omgeving. In een natuurlijke situatie vervult het bij piekdebieten een belangrijke functie voor het bergen van water vanuit de Visbeek en/of als conserveringsgebied. Dit wordt bevestigd door de aanduiding 'vochtig/nat zand' op de bodemkaart.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (bron Mercator)

Een modellering van de Visbeek is beschikbaar bij de provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid. Volgens het model overstroomt het effectief overstromingsgevoelig gebied binnen de contour van het signaalgebied St Jozefscollege al vanaf T10 (T10: 24.20 m TAW, T20: 24.25 m TAW, T50: 24.26 m TAW, T100: 24.27 m TAW).

Aan de hand van het model werd berekend wat het effect is van het creëren van bijkomend waterbergend vermogen in het signaalgebied. Hiervoor werd een scenario uitgewerkt waar de grond met 1 meter werd verlaagd. Dat levert ongeveer 60000 m³ op aan bufervolume. Bij een T33-T100 (T33 benadert T100) levert dit enkele cm peildaling op het traject tot aan de Aa. De overstromingsgevoelige gebieden rond de Aa zelf worden weinig beïnvloed met geen bijkomende bedreiging voor bestaande bebouwing (Vorselaar thv Wulpenlaan). Er komt daar bij die denkbeeldige verlaging, op de piek 0,2 m³/s minder toe uit de Visbeek (1,6 m³/s ipv 1,8 m³/s) maar in de Aa vloeit er dan meer dan 10 m³/s dus is de impact beperkt tot enkele procenten. Dit neemt niet weg dat dit open ruimte gebied plaats kan bieden om hemelwater van de verstedelijkte kern tijdelijk te bufferen.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Omwille van zijn huidige functie als effectief overstromingsgebied dient het signaalgebied gevrijwaard te blijven. De huidige invulling van het buitenterrein van het college is compatibel met waterberging. Deze multifunctionaliteit wordt best bestendig.

Bijkomend biedt dit signaalgebied de gelegenheid om op langere termijn te onderzoeken of extra berging van regenwater na afkoppeling in het stedelijk gebied en aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in dit gebied opportuun kan zijn onder de strikte randvoorwaarde dat de huidige bergingscapaciteit voor waterberging vanuit de Visbeek niet gehypothekeerd wordt.

Voorzien van extra berging/buffering stroomopwaarts aan de Visbeek heeft ook een indirect maar, welliswaar beperkt, positief effect stroomafwaarts op de Aa waarin de Visbeek uitmondt (thv Veedijk). Door rechttrekkingen en verdiepingen van de Aa in het verleden is het waterbergend vermogen van de waterloop immers erg beperkt. Bovendien zorgt het verstedelijkt gebied Turnhout voor een verhoogde en versnelde afvoer (run-off) naar de Aa, hetzij rechtstreeks hetzij via zijwaterlopen. Na zware regenval ter hoogte van Turnhout kennen de laagste delen van de vallei van de Aa benedenstrooms Turnhout wateroverlast. De verdere ontwikkeling van het verstedelijkt gebied Turnhout in combinatie met de invloed van klimaatsverandering, maakt de nood aan bijkomende buffering des te dringender. Onderzoek naar een realisatie van mogelijk bijkomende berging/buffering thv het signaalgebied kunnen hiertoe bijdragen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De site van het Sint-Jozefcollege is in zijn geheel gelegen in een zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen. Doch niet de volledige site is bebouwd en landschappelijk vormt het een groene corridor met de aanpalende gebieden van onder meer oostelijk van de ring het Stadsbos (volgens het gewestelijk RUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout) en het Raadsherenpark en noordelijk (Z en N van het kanaal) de natuurgebieden van de wijk Stokt en de Wieltjes (eveneens volgens het RUP). De Visbeek stroomt ook doorheen deze gebieden.

Er zijn in dit gebied geen goedgekeurde RUP's, BPA's of verkavelingen, noch initiatieven lopende voor een bestemmingswijziging.

Het huidige gebruik van bos, grasland en sportveld is compatibel met overstromingen. Op de biologische waarderingskaart zien we dat het cultuurgrasland ter hoogte van de Koningin Astridlaan en de Oude Beersebaan minder biologisch waardevol is en hoe meer oostelijk, met uitzondering van het sportveld, we aanplantingen van loofhout terug vinden, zoals beuk, eik en berk. Dit is dan weer zeer biologisch waardevol en behoud van deze waardevolle bomen/bossen is dan ook aangewezen.

In het richtinggevend gedeelte van het GRS van de Stad Turnhout vinden we onder andere dit terug: *De stedelijke ontwikkeling van Turnhout vormt een barrière voor de relatie tussen de natuurgebieden in het noorden en zuiden van de stad. De Aa en de Visbeek, die hierin uitmondt, vormen een belangrijke ecologische verbinding. Deze dient derhalve extra ondersteund te worden. Het valleikarakter zal dan ook, waar mogelijk, terug hersteld worden. Ook waar het hydrografisch stelsel het bebouwd gebied doorkruist zal dit valleigebied als een groene as geprofileerd worden.* (p.170)

Uit de kaarten van het GRS kunnen we afleiden dat deze zone minstens een rol heeft te spelen in het realiseren of behouden van zuid-noord georiënteerde groene vinger.

Er bestaat algemene consensus dat het signaalgebied op langere termijn gevrijwaard dient te blijven omwille van zijn waterbergend vermogen en het behouden van het valleikarakter als groene as

4.3 Lopende initiatieven:

Het college heeft geen uitbreidingsplannen voor de school. Ter hoogte van de Koningin Astridlaan loopt een project om seniorenflats (130 eenheden) te bouwen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Marc Machiels en dhr. Cedric Heerman. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg (ambtelijk) op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Turnhout: Steven Mateusen) en de Algemene Bekkenvergadering (bestuurlijk) van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Turnhout).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de stad Turnhout op 05/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machiels

(stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Kirsten De Reau (Ruimte Vlaanderen), Kate Vanderstraeten (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Turnhout op 05/10/2015. Aanwezigen: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Hugo Meeuws (stad Turnhout), Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Kate Vanderstraeten (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 05/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen een eerste maal zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Een derde overleg vond plaats op 9/05/2016. Aanwezigen: Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Steven Mattheussen (stad Turnhout), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, districtsingenieur), Kirsten de Reu (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 26/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de aangepaste ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig. Het functioneel blijven van dit gebied als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Visbeek. De huidige invulling is compatibel met het waterbergend vermogen. Om dit waterbergend vermogen ook naar de toekomst toe te vrijwaren, mogen geen ophogingen plaats vinden, geen verhardingen gerealiseerd en dient het gebied bouwvrij gehouden te worden.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

- niet bepaald

Initiatiefnemer:

- Niet bepaald. Er is geen consensus over de initiatiefnemer.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is bestemd als zone voor openbaar nut en effectief overstromingsgevoelig. Naar het watersysteem toe is, rekening houdend met de invloed van klimaatverandering, het behoud van de waterbergende functie van het signaalgebied noodzakelijk. Er dient over gewaakt dat de invulling van het gebied ook in de toekomst compatibel blijft met de waterbergingsfunctie. Bebouwing, verharding en/of ophoging dienen vermeden te worden. In het noordelijk deel wordt 20 meter langs weerszijde van de Visbeek als grens gehanteerd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HEIZIJDE VELDEN (SG_R3_NET_21)

TURNHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Heizijdse velden” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Turnhout

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied situeert zich langs de Visbeek (Meirgorenloop) tussen de Steenweg op Merksplas en de Fonteinstraat/Heizijde met uitlopers aan de Heizijdseveldloop en een waterloop zonder naam ten noorden van de Emiel Flerackersstraat. Het bestaat uit twee deelgebieden. Deelgebied 1, het meest noordelijke situeert zich ter hoogte van de monding van de Veldekenloop in de Visbeek. Deelgebied 2 situeert zich tussen de Emiel Flerackerstraat en de linkerover van de Visbeek.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Visbeek (2de categorie), Heizijdseveldloop (niet geïnclassificeerd).

Oppervlakte: 0,8501 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

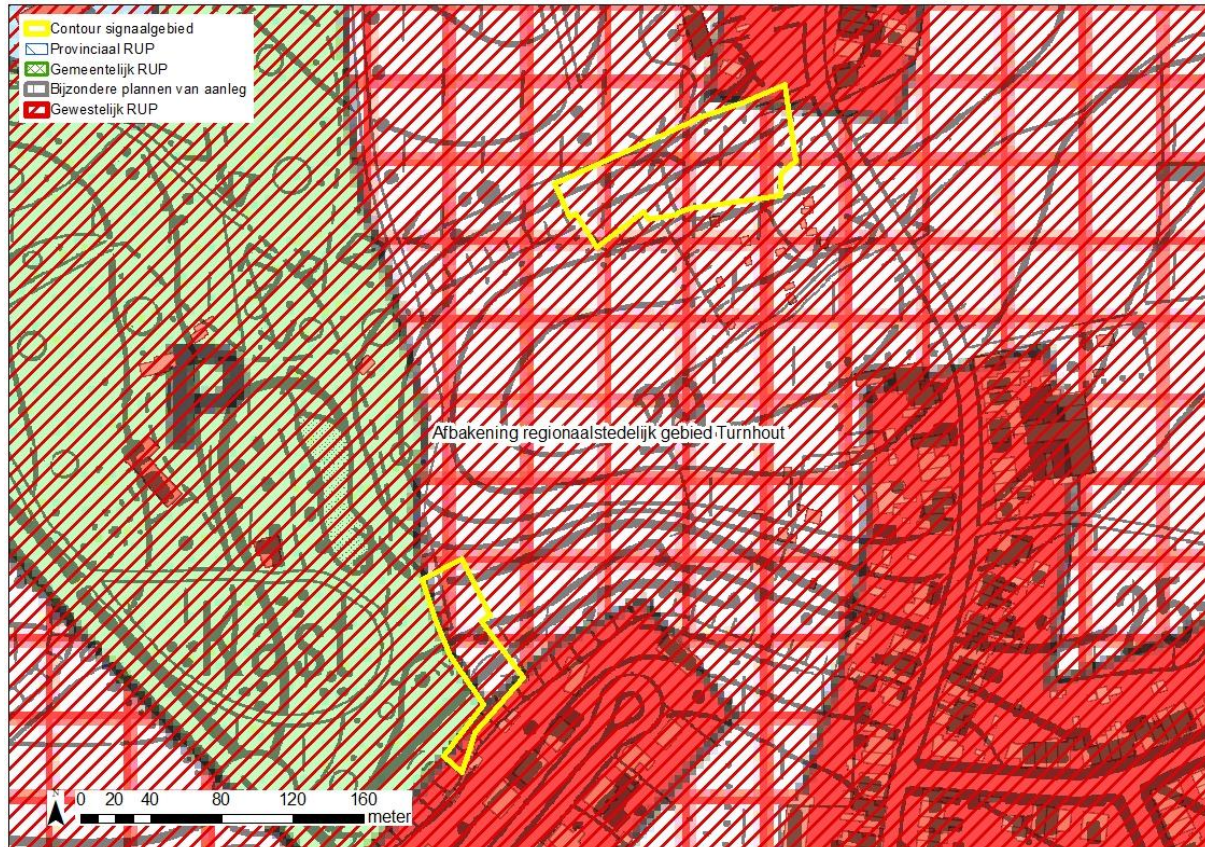
Huidige planologische bestemming:

De twee deelgebieden van het signaalgebied liggen in woonuitbreidingsgebied dat in het GRUP 'Afbakening regionaal stedelijk gebied Turnhout (2004), deelplan 8 omgezet is naar strategisch

woonproject. Het meest zuidelijke deelgebied grenst aan de de linkeroever van de Visbeek aan groengebied op het gewestplan.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied wordt ingevuld als bos en akkers langsheen de Visbeek.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Beide deelgebieden zijn deels effectief overstromingsgevoelig gebied. Het signaalgebied werd opgenomen op vraag van de stad Turnhout om anticiperend op de bijkomende verharding door de ontwikkeling van het gebied Heizijdse velden (± 2800 wooneenheden) reeds in een vroeg stadium met de gevolgen van de verharding op het watersysteem rekening te houden. De bijkomende verharding legt immers extra druk op het watersysteem met mogelijk ook stroomafwaarts gevolgen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het wordt binnen de harde gewestplanbestemming afgebakend o.b.v. de perceelgrenzen langs de twee effectief overstromingsgevoelige gebieden (ter hoogte van de monding van de twee zijwaterlopen aan de linkeroever van de Visbeek).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Voor de Visbeek werden echter geen overstromingsgevaarkarten opgemaakt.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

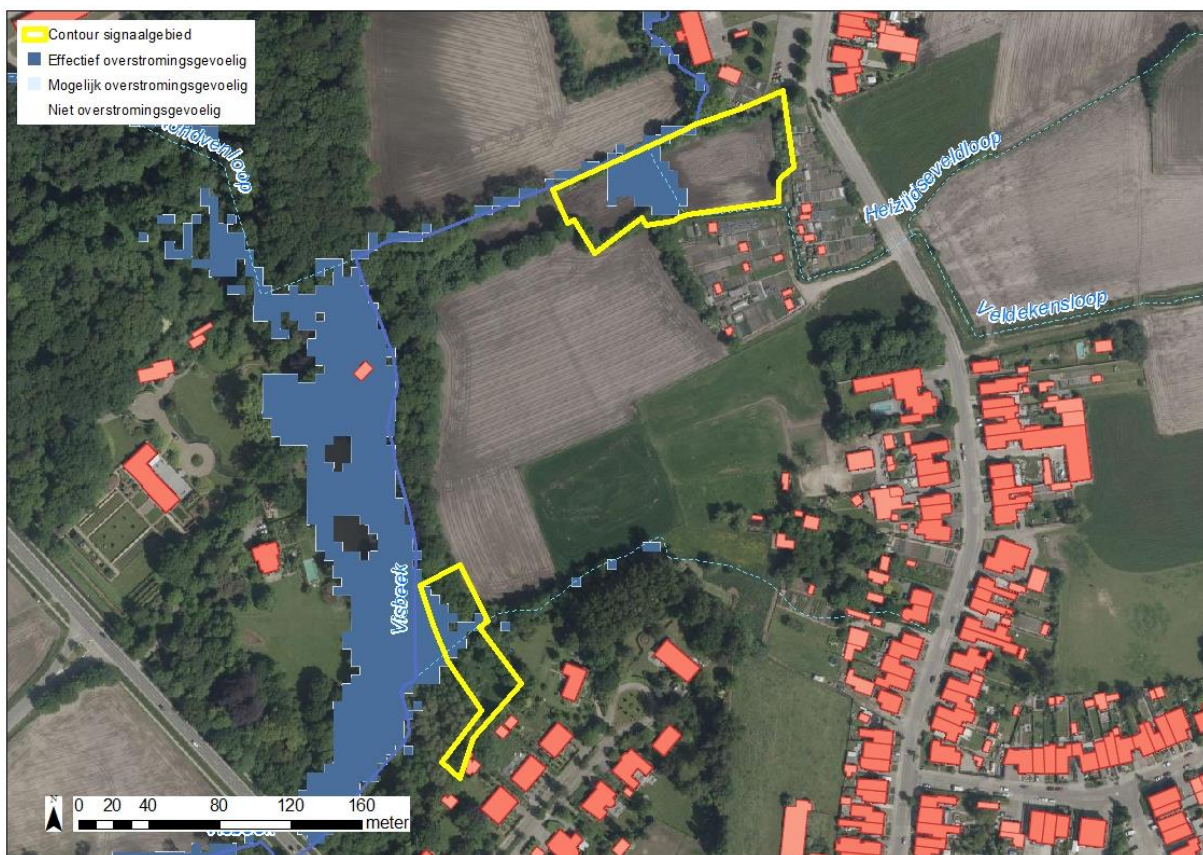
¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

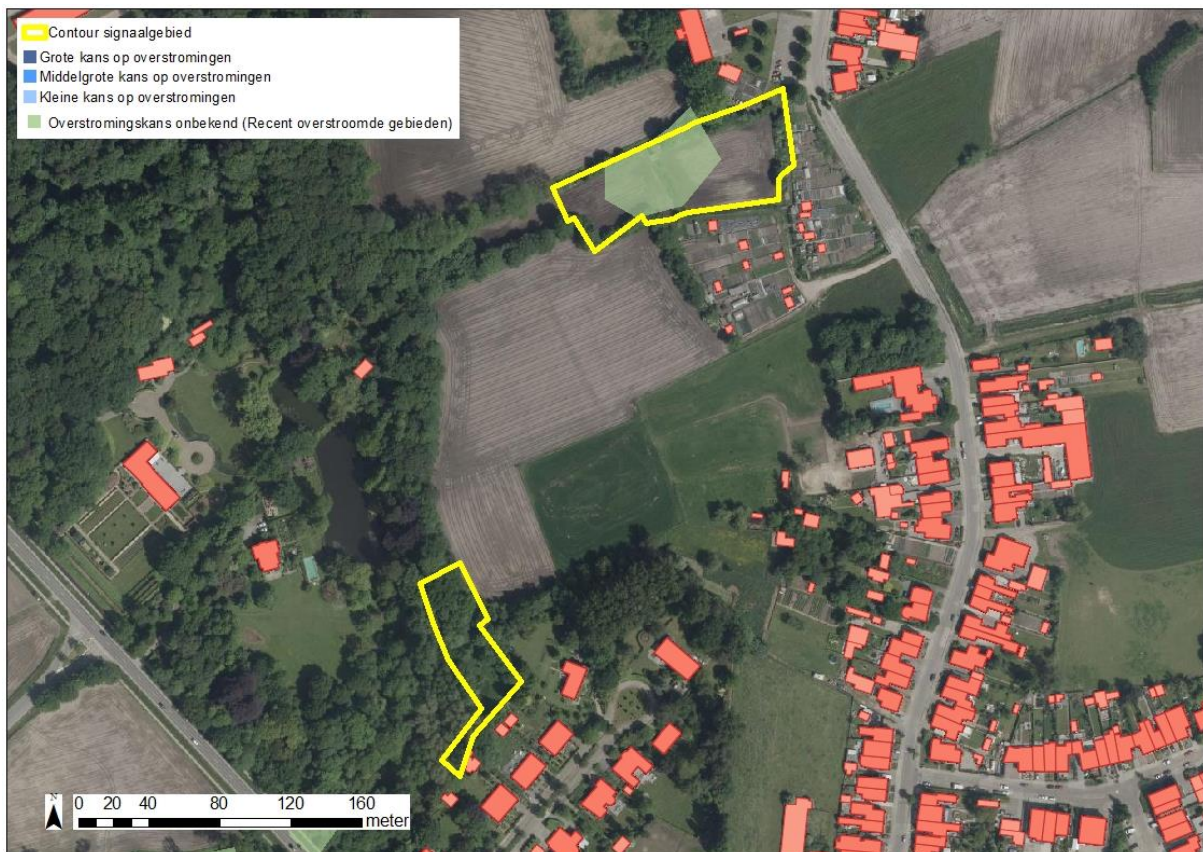
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is (deels) effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Het vormt (deels) de grens van een grotere zone effectief overstromingsgevoelig gebied dat geen harde gewestplanbestemming kent (het groengebied aan rechteroever van de Visbeek) of dat recent is gewijzigd in een gewestplanbestemming compatibel met het watersysteem (ten zuiden van de Steenweg op Merksplas: randstedelijk groengebied 'De Wieltjes'). Het gebiedje aan de Heizijdsveldloop is tevens aangeduid als recent overstromend gebied (ROG).

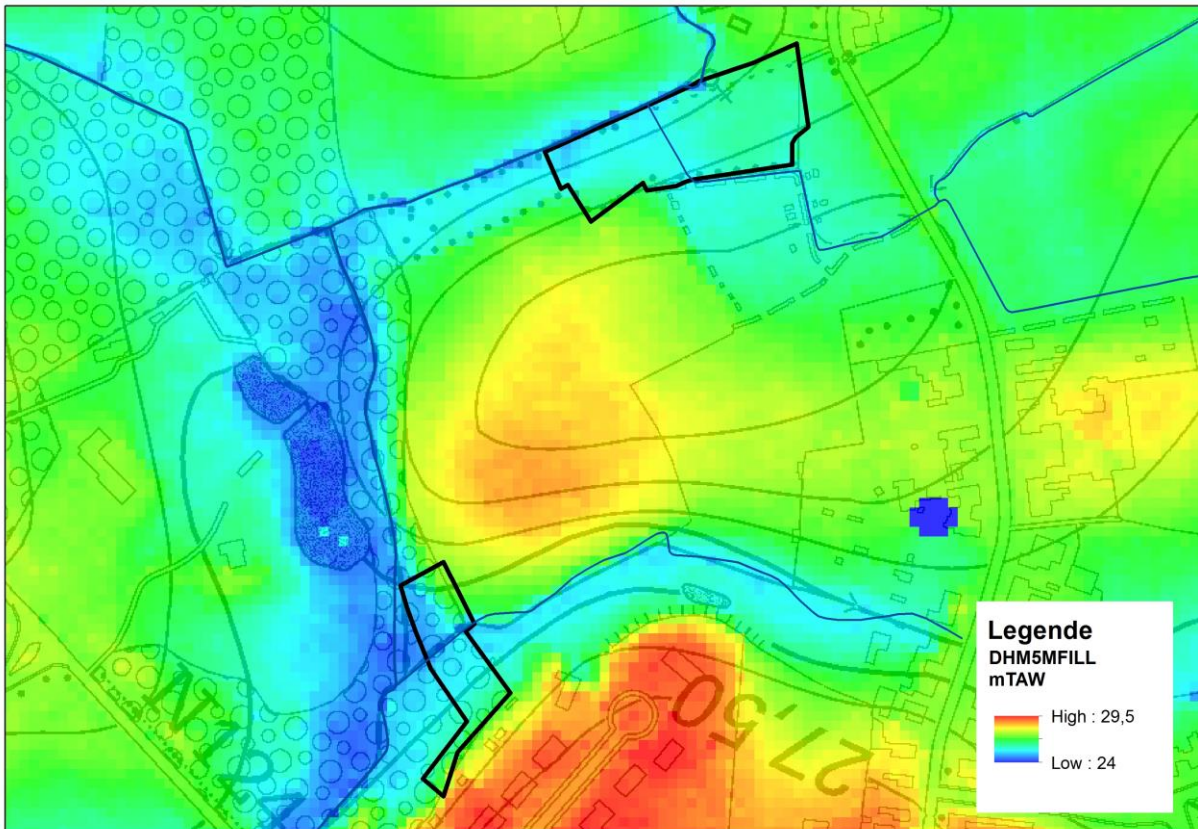
De overstromingsgevoeligheid wordt bevestigd door het digitaal hoogtemodel dat duidelijk de ligging van de Visbeek (en zijbeekjes) in lager gelegen gebied weergeeft. De beperkte signaalgebied-contouren zijn enerzijds te verklaren doordat slechts een kleine rand van een veel grotere effectief overstromingsgevoelige zone overlapt met een harde gewestplanbestemming maar anderzijds ook doordat de Visbeek er lokaal redelijk diep is ingegraven.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG: periode 1988-heden) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: digitaal Hoogtemodel (bron mercator)

Een modellering van de Visbeek is beschikbaar bij de provincie Antwerpen, dienst waterbeleid. Op basis van dit model is bekeken hoeveel water de Visbeek bijkomend kan ontvangen zonder dat dit tot wateroverlast leidt in bewoond gebied. Door de toekomstige ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied, herbested naar woongebied in gewestelijk RUP 'Afbakening regionaal Stedelijk gebied, waarbij de bouw van ongeveer 2800 woningen wordt vooropgesteld (25 woningen/hectare), is het immers noodzakelijk voorafgaand te bekijken wat de waterdraagkracht is van de Visbeek.

Volgens het model is de huidige afvoer van de locatie waar de woningen in de toekomst worden gebouwd bij T20 2,24l/s/ha en bij T100 ongeveer 2,75l/s/ha.

Uit deze modellering blijkt dat vanaf T20 (een storm met een retourperiode van 20 jaar) de woning in de Steenbakkerslaan 13 begint te overstromen. Het huis is lager gelegen dan het straatpeil dat wel veilig is. Concreet volgt hieruit dat elke vorm van snellere afvoer dan de natuurlijke afstroming de problematiek verergert. Concreet betekent dit ook dat nul m³/s water bijkomend in de waterloop kan. Een nieuw project stroomopwaarts mag dus niet resulteren in bijkomende afvoer naar de waterloop.

Een eerste belangrijke kanttekening hierbij is dat het over totale maximumdebieten gaat. De vermelde debieten gelden dus voor de som van de eventuele geknepen lozing én de overloop van infiltratie en/of buffersystemen.

Een tweede belangrijke kanttekening hierbij is dat de berekening geen rekening houdt met de aanwezige ruimingswallen langs de Visbeek. Als men de ruimingswallen meerekent, dan zal de woning aan de Steenbakkerslaan niet overstromen. Echter, een ruimingswal is niet ingericht als dijk om wateroverlast te vermijden. Deze kan door allerlei omstandigheden doorbreken of niet functioneren als dijk waardoor er toch bij T20 wateroverlast zal optreden.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De drietrapsstrategie 'vasthouden, bergen en afvoeren' als preventieve maatregel tegen wateroverlast, blijft 1 van de pijlers voor het waterkwantiteitsbeheer van waterlopen. Om extra waterdruk stroomafwaarts te vermijden, dient bij de ontwikkeling van Heizijdse velden daarom in eerste instantie ingezet op het vasthouden van water door infiltratie. Hoewel de Visbeek lokaal vrij diep is ingesneden, treedt zij bij hevige regens uit haar oevers, getuige de effectief overstromingsgevoeligheid thv het groengebied en verder stroomafwaarts thv 'de Wieltjes'. Voorzien van voldoende ruimte voor de waterloop blijft dan ook voor het hele traject essentieel, niet enkel voor de twee deelgebieden.

Het gewestelijk RUP 'Afbakening regionaal stedelijk gebied' heeft het woonuitbreidingsgebied Heizijdse velden omgezet in woongebied, met een minimale dichtheid van 25 woningen / hectare (verordening) waarbij ook ruimte voor water wordt voorzien. Dit RUP geeft aan dat een verdere verfijning dient te geschieden in een gemeentelijk RUP. De modelleringsoefening van de provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid geeft aan dat er binnen het signaalgebied nul m³/s bijkomende afvoer in de waterloop mag komen. De waterbeheerder wenst ook de suggestie te geven dat deze voorwaarde (nul m³/s bijkomend) voor het gehele te ontwikkelen woongebied dient te gelden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In 2004 werd het gebied door middel van een gewestelijke ruimtelijk uitvoeringsplan omgezet tot woonreservegebied dat sinds 31 december 2007 geactiveerd is tot stedelijk woongebied. De stad Turnhout wenst bij de uitwerking van het gemeentelijk RUP de gewestbestemming te verfijnen en ruimte te vrijwaren voor de waterlopen. Om wateroverlastproblemen in het te ontwikkelen gebied te voorkomen en stroomafwaarts niet te verergeren is de stad van mening dat maximaal ingezet zal moeten worden op infiltreren en bufferen van water ter plaatse.

In het richtinggevende gedeelte van het GRS van de Stad Turnhout vinden we onder andere dit terug: *De stedelijke ontwikkeling van Turnhout vormt een barrière voor de relatie tussen de natuurgebieden in het noorden en zuiden van de stad. De Aa en de Visbeek, die hierin uitmondt, vormen een belangrijke ecologische verbinding. Deze dient derhalve extra ondersteund te worden. Het valleikarakter zal dan ook, waar mogelijk, terug hersteld worden. Ook waar het hydrografisch stelsel het bebouwd gebied doorkruist zal dit valleigebied als een groene as geprofileerd worden.* (p.170)

4.3 Lopende initiatieven:

De uitwerking van de visienota ikv het gRUP is lopende.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Marc Machiels en dhr. Cedric Heerman. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg (ambtelijk) op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Turnhout: Steven Mateusen) en de Algemene Bekkenvergadering (bestuurlijk) van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Turnhout).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Turnhout op 05/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Kirsten De Reau (Ruimte Vlaanderen), Kate Vanderstraeten (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning),

Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Turnhout op 05/10/2015. Aanwezigen: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machielsen (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Hugo Meeuws (stad Turnhout), Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid), Kate Vanderstraeten (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 05/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig en dient gevrijwaard. Afgaande op de modelleringsresultaten mag geen bijkomende afvoer in de Visbeek gecreëerd worden in het signaalgebied maar ook niet in het gehele te ontwikkelen woongebied Heizijdse Velden.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Het bouwvrij houden van het signaalgebied gebeurt binnen het gemeentelijk RUP m.b.t. Heizijdse Velden.

Initiatiefnemer:

Stad Turnhout

Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig. Bij de opmaak van het gemeentelijk RUP m.b.t. Heizijdse Velden (lopend) dient, als verfijning van het gewestelijk RUP, het signaalgebied opgenomen als bouwvrije zone binnen het woongebied in functie van waterberging. Er dient bij de ontwikkeling van Heizijdse velden prioritair ingezet op infiltratie en buffering van hemelwater ter plaatse zodat de waterbergingscapaciteit van de waterloop niet bijkomend belast wordt en er geen bijkomende afvoer via de waterloop wordt gecreëerd. Vanuit het watersysteem is het tevens aangewezen om langs de volledige waterloop aan weerszijden een corridor in functie van ruimte voor water te realiseren.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

AA-STADSPARK-SCHORVOORT-EVERDONGENLAAN (SG_R3_NET_22)

TURNHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Aa-Stadspark-Schorvoort-Everdongenlaan” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de lokale besturen en andere betrokkenen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, water conservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of water conservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Turnhout

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied situeert zich als 6 afzonderlijke deelgebieden langs het traject van de Aa tussen de Oude Dijk tot tegen de E34 te Turnhout.

Deelgebied 1 correspondeert met het onbebouwd industrieterrein tussen de Steenweg op Tielen, de E34 en de linkeroever van de Aa;

Deelgebied 2 bevindt zich aan de rechteroever van de Aa, op de grens tussen de gewestplanbestemmingen woongebied en industriegebied thv Parking;

Deelgebied 3 situeert zich in woongebied tussen Parking en de Albrecht Rodenbachplantsoen;

Deelgebied 4 is afgebakend als langwerpig lint tussen de Parking en de rechteroever van de Aa;

Deelgebied 5 omvat de onbebouwde percelen in woongebied ten zuiden van het stadspark;

Deelgebied 6 situeert zich aan de linkeroever van de Aa thv het woon(uitbreidings)gebied tussen Bergbeemden en Oude Dijk.

Deelgebied 7: recreatiegebied (stadspark)

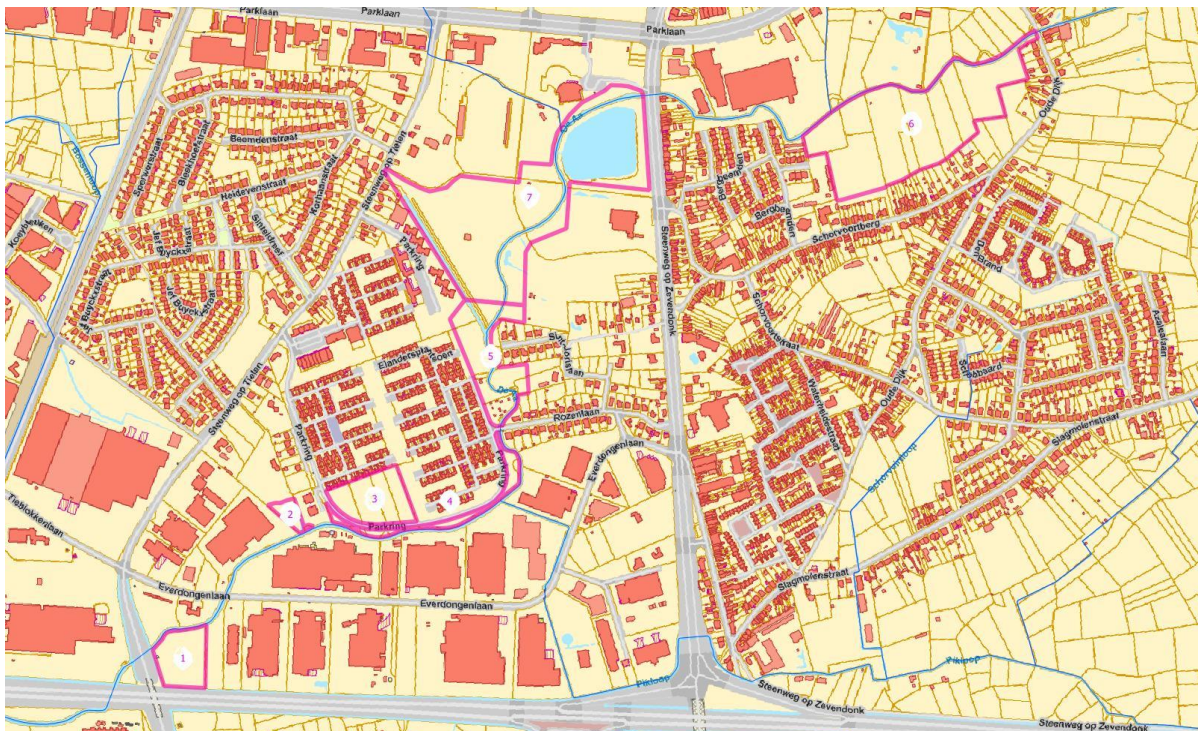
Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Aa-Nattenloop (2de categorie)

Oppervlakte: 28,9 ha waarvan deelgebied 7 (stadspark), 12,4 ha uitmaakt. De overige deelgebieden omvatten samen 16,5 ha.



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).



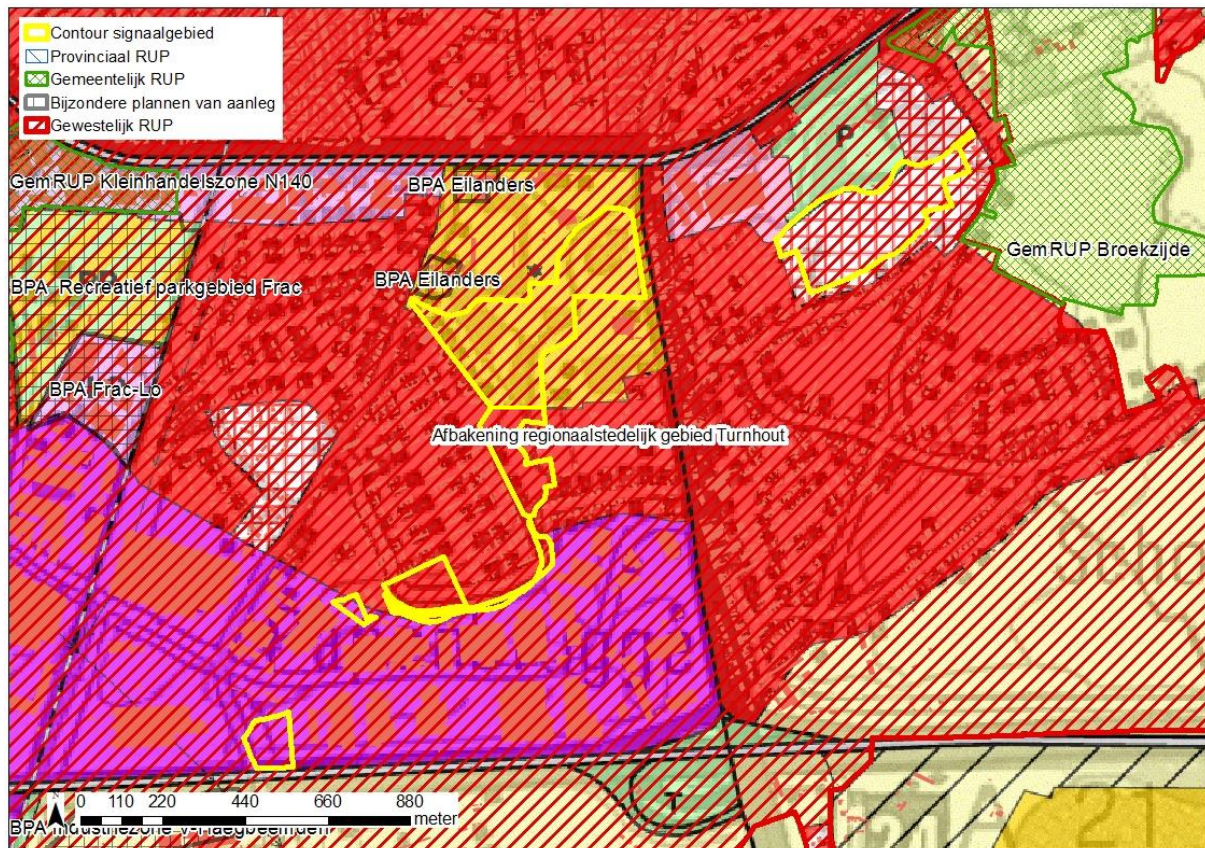
Figuur: Aanduiding van de deelgebieden.

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied is gelegen in woongebied en industriegebied. Ook het recreatiegebied is, als harde gewestplanbestemming, effectief overstromingsgevoelig. Vermits het het stadspark betreft wordt verondersteld wordt dat er geen bijkomende ontwikkelingen zullen gebeuren binnen de natte sfeer. Nietemin werd dit binnen de contour van het signaalgebied gehouden.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is langgerekt en doorkruist verschillende gewestplanbestemmingen binnen de stad Turnhout wat zich ook weerspiegelt in het huidige invulling qua landgebruik. De zone in woongebied omvat (braakliggende) percelen langs de Aa, deels in gebruik als volkstuin. De zone in industriegebied is momenteel in gebruik als akker (tegen E34). Het recreatiegebied kent een functie als stadspark waarbinnen enkele harde infrastructuur zijn uitgebouwd zoals zwembad, sportstadion, stedelijke sporthal in combinatie met openluchtinfrastructuur voor tennis, minigolf, korfbal en atletiek...maar deze liggen buiten het signaalgebied. Het recreatiegebied binnen het signaalgebied kent een zachte recreatieve invulling.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied overstroomt regelmatig en biedt tevens de mogelijkheid om opportuniteiten te zoeken om bestaande en vergund geachte bebouwing te vrijwaren van overlast. Het betreft een parelsnoer aan onbebouwde deelgebieden langs de Aa in een stedelijke omgeving met een voldoende grote oppervlakte (> 2ha).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening gebeurt zo veel mogelijk op basis van perceelsgrenzen binnen de harde gewestplanbestemmingen. Thv Schorvoort wordt de afbakening afgestemd op de onbebouwde harde gewestplanbestemmingen zoals ook opgenomen in de ontwikkelingsplannen van de afbakening regionaal stedelijk gebied Turnhout (zie verder bij initiatieven).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

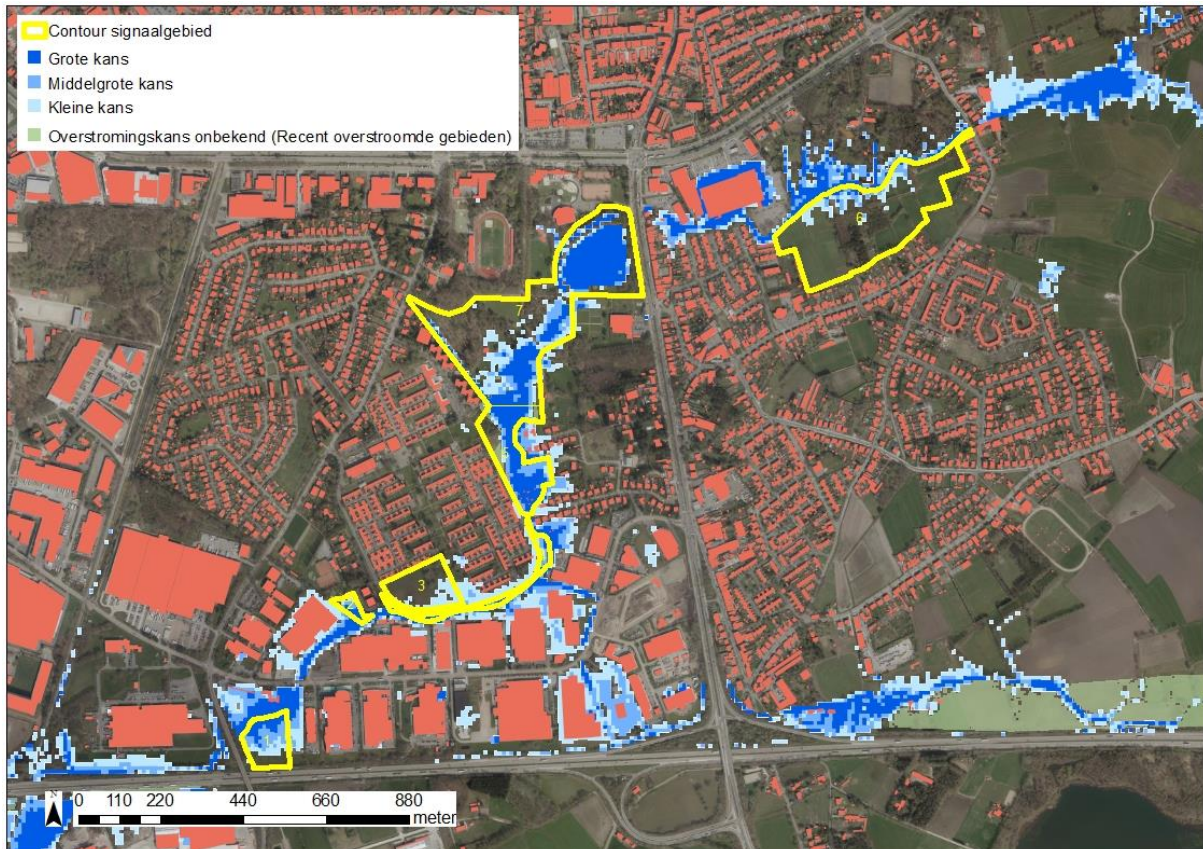
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

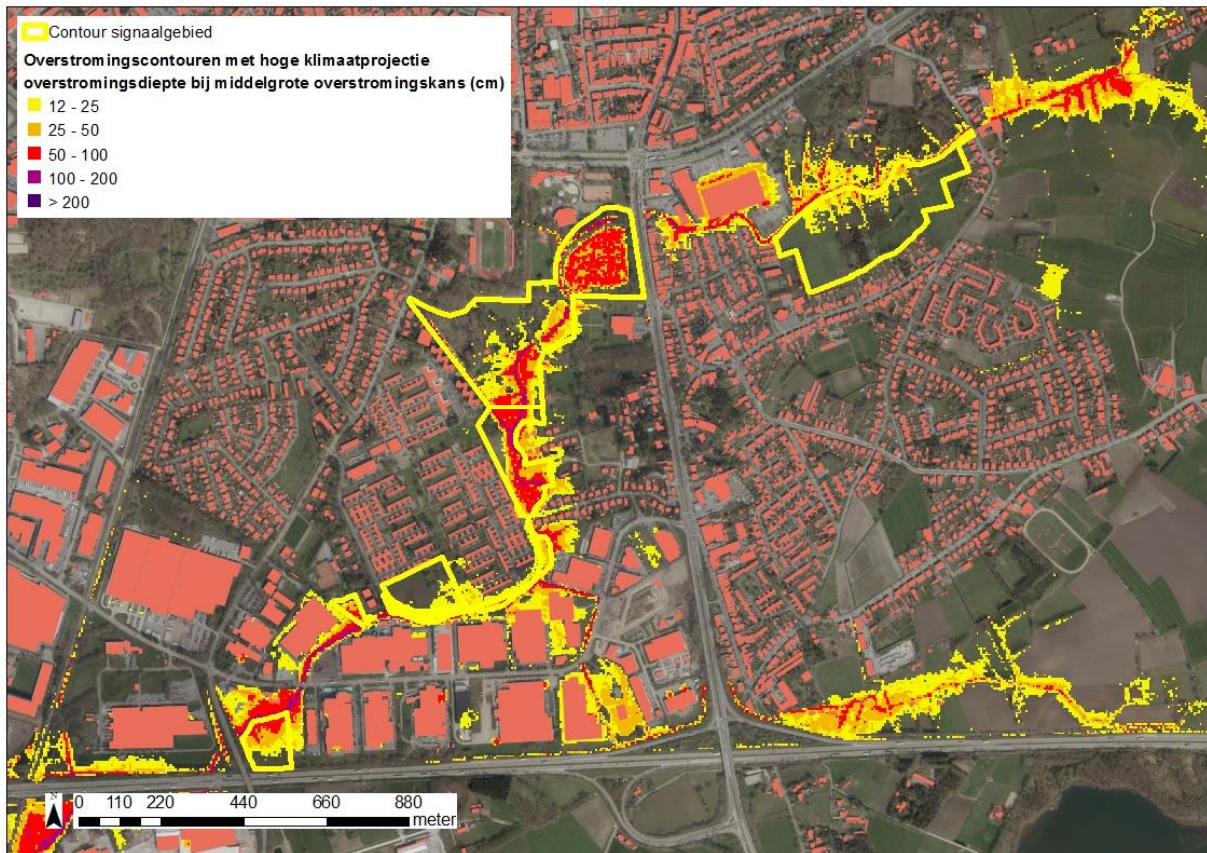


Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

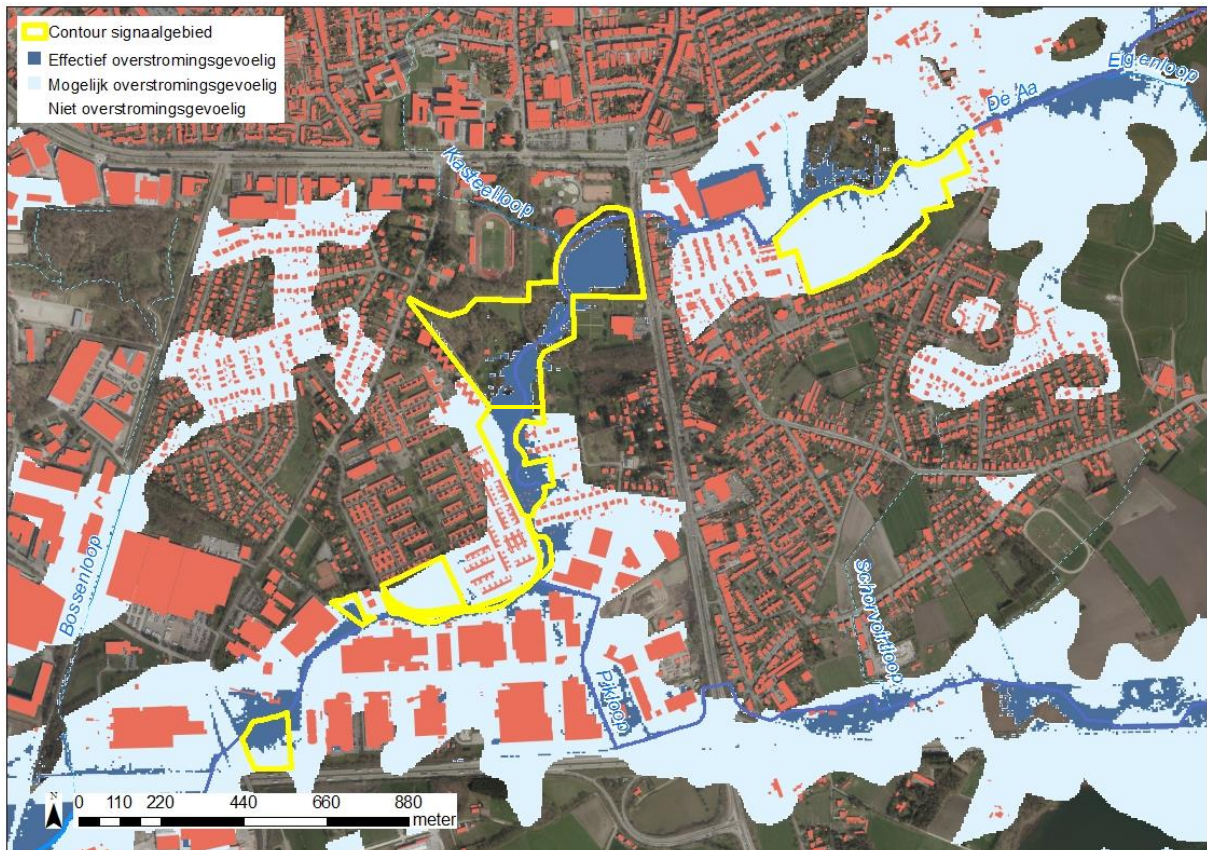
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is voor grote delen ingekleurd als effectief en als mogelijk overstromingsgevoelig op de watertoetskaart en kent voor grote delen een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten wat overeenkomt met een storm die gemiddeld om de 10 jaar voorkomt. Ook de klimaattoets geeft een duidelijk beeld van de overstromingsdiepte in het signaalgebied bij een middelgrote overstromingskans. Het volledige signaalgebied is laaggelegen op de digitale hoogtekaart en heeft bodemprofiel nat zand of nat zandleem (soms antropogeen verstoorde bodem). De bodemassociatiekaart klasseert deelgebieden 1, 2, 3, 4, 5 en 7 quasi volledig als natte alluviale gronden zonder profielontwikkeling. Van deelgebied 6 is een smalle tot brede zone langs de Aa als natte alluviale gronden aangeduid. De rest van deelgebied 6 behoort tot 'natte zand- en lemig-zandgronden met diepe antropogene humus A horizont'. Met uitzondering van het recreatiegebied (deelgebied 7) overlapt het signaalgebied volledig met de van nature overstroombare gebieden (NOG) en maakt het deel dus deel uit van de natuurlijke vallei van de Aa. Voor deelgebied 7 zijn er hoogstwaarschijnlijk te weinig gegevens om binnen de NOG-kaart uitspraken te doen ten gevolge van de aanduiding als 'antropogeen' (vergraven). Anderzijds is ze aangeduid als infiltratiegevoelig volgens de watertoetskaart.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Grote delen van de vallei van de Aa zijn van nature overstromingsgebieden. In het verleden kon de Aa zonder problemen regelmatig buiten haar oevers treden. Het doorsteken van meanders en rechte trekkingen en verbredingen van de Aa met als doel het water zo snel mogelijk af te voeren, heeft o.a. als gevolg dat het waterbergend vermogen van de waterloop erg is ingeperkt. Bovendien zorgt het verstedelijkt gebied Turnhout voor een verhoogde en versnelde afvoer (run-off) naar de Aa, hetzij rechtstreeks hetzij via zijwaterlopen. Na zware regenval ter hoogte van Turnhout kennen de laagste delen van de vallei van de Aa benedenstrooms Turnhout wateroverlast maar ook in Turnhout zelf. De verdere ontwikkeling van het verstedelijkt gebied Turnhout maakt de nood aan oplossingen des te dringender. De afgelopen jaren werden reeds heel wat maatregelen genomen (zowel op gewestelijk, provinciaal als stedelijk niveau) om water meer bovenstrooms vast te houden en te bergen zodat piekdebieten afgevlakt worden en vergund geachte bebouwingen te Turnhout én de benedenstroomse gebieden meer ontlast worden. Verschillende projecten werden gedefinieerd en zijn in voorbereiding of reeds (deels) uitgevoerd, waaronder de afkoppeling van waterlopen van de riolering (Blauwloopje, Koeybleukenloop), de aanleg van drie grote RWA-assen in Turnhout, sanering van overstorten (overstort stadspark), de bouw van een bergbezinkingsbekken (stadspark – RWZI: zie ook lopende initiatieven), de aanleg van overstromingsgebieden (thv Oud-turnhout) en de uitbouw van berging/bufering in het stedelijk gebied (oa. Broekzijde: zie ook lopende initiatieven). Complementair aan deze maatregelen is het essentieel om de huidige nog aanwezige bergingscapaciteit te behouden. Het is voor het watersysteem dan ook noodzakelijk dat het signaalgebied zijn rol als waterbergingsgebied kan blijven vervullen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend gedeelte van het GRS Turnhout (juli 2008) duidt de vallei van de Aa aan als structuurbepalend element voor de gewenste ruimtelijke-natuurlijke structuur. Het vormt een belangrijke ecologische verbinding die ondersteund dient te worden. Er wordt gesteld dat, ter versterking van de beekvalleien, het valleikarakter waar mogelijk terug hersteld zal worden. Ook waar het hydrografisch stelsel het bebouwd gebied doorkruist zal dit valleigebied als een groen as geprofileerd worden (p170).

Specifiek voor Schorvoort wordt een herbestemming van een zone langs de rechteroever van de Aa van het woonuitbreidingsgebied tot randstedelijk groengebied Aabeek voorop gesteld ter vrijwaring van bebouwing. Dit houdt in dat het waterbergend vermogen van het gebied maximaal dient behouden te worden, met mogelijke inrichting als buurtpark met respect voor de Aa. (p175 , 185).

4.3 Lopende initiatieven:

Voor deelgebied 6 wordt verwezen naar het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout' waar rekening werd gehouden met het watersysteem dat – als essentieel onderdeel van het fysisch systeem – ruimtelijk structurerend is. Het woonuitbreidingsgebied, gelegen in het meest stroomopwaarts gelegen deel van het signaalgebied werd in het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout' herbestemd naar woongebied met bouwvrije strook langs de vallei van de Aa - Natteloop. Aan rechteroever werd de bouwvrije strook aangeduid als groengebied en zone voor waterberging van de Aa (zie ruimtelijke visie); aan linkeroever is een zone structurerend groengebied voorzien langs de waterloop. De afwateringsgrachten worden behouden en parallel met de waterloop worden bekkens aangelegd. Ten zuiden daarvan zijn vier woonvelden voorzien waarbij de tussenliggende zones een waterbergende functie krijgen. Het meest oostelijke deel van het WUG is aangeduid als open ruimte gebied en sluit aan op Broekzijde.

Het actieprogramma van het bekkenspecifieke deel Netebekken uit het 2de stroomgebiedbeheerplan Schelde 2015-2021 plant twee acties in dit signaalgebied nl. 6_F_265 'aanleg regenwaterbuffering te Broekzijde Turnhout' en 6_F_266 'aanleg regenwaterbuffering in het stadspark Turnhout' waarvoor de stad Turnhout initiatiefnemer is. Aansluitend op de actie 6_F_266 plant de Provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid voor de daaropvolgende planperiode (2022-2027) actie 8A_E_016 'Structuurherstel voor de Aa door verflauwing van oevers/taluds thv het stadspark te Turnhout'.

Actie 6_F_265 situeert zich net stroomopwaarts deelgebied 6. De actie beoogt de opvang en vertraagde afvoer van regenwater naar de Aa. Deze zone Broekzijde beoogt een bufferingscapaciteit van 6000 m³.

Actie 6_F_266 ligt binnen het signaalgebied. Het ligt op de grens van de deelgebieden 5 en 7 maar overlapt voornamelijk met deelgebied 7. Doel van deze actie is eveneens om regenwater te bufferen en vertraagd af te voeren naar de Aa maar situeert zich in het stadspark. De zone zal 15.000m³ kunnen bufferen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Marc Machiels en dhr. Cedric Heerman. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering Netebekken van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de stad Turnhout op 05/05/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen), Kate Vanderstraeten (Provincie Antwerpen, Dienst Ruimtelijke Planning), Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, DIW), Inez Vandevyvere (bekkenssecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Turnhout op 05/10/2015. Aanwezigen: Luc Hermans (stad Turnhout), Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Maarten Vandervelpen (Provincie Antwerpen, DIW), Tine Van Hoof (Provincie Antwerpen, Dienst Ruimtelijke Planning), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, districtsingenieur), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een derde overleg ter finalisering van de ontwerp-startbeslissing vond plaats op 9/05/2016. Aanwezigen: Marc Machiels (stad Turnhout), Cedric Heerman (stad Turnhout), Steven Mattheussen (stad Turnhout), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, districtsingenieur), Kirsten de Reu (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 26/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied kent een hoge overstromingskans en is effectief overstromingsgevoelig.
- Het functioneel blijven van de deelgebieden 1, 2, 4, 5, en 7 als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Aa. Herbesteding naar een open ruimte functie, compatibel met waterberging is aangewezen. Specifiek voor deelgebied 7 kan gesteld worden dat de huidige zachte recreatieve invulling compatibel is met het waterbergend vermogen maar dat dit ook naar de toekomst toe gevrijwaard dient te blijven. Er mogen geen ophogingen plaats vinden en geen bijkomende verhardingen gerealiseerd worden maar werken nodig of nuttig in functie van het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast zoals de beoogde buffering bedoeld in actie 6_F_266 (zie lopende initiatieven) zijn, buiten het effectief overstromingsgevoelige gedeelte, compatibel. Ook structuurherstelmaatregelen zoals beschreven in actie 8A_E_016 'Structuurherstel voor de Aa door verflauwing van oevers/taluds thv het stadspark te Turnhout' conflicteren allerminst.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Voor deelgebied 3 wordt geopteerd voor ontwikkelingsperspectief B omdat best vroegtijdig rekenschap gegeven wordt van de aanwezige waterproblematiek. Hoewel niet overstromingsgevoelig vanuit de waterloop, speelt het een belangrijke rol als waterconserveringsgebied. Bij eventuele ontwikkeling dient voldoende ingezet op buffering. Voor projecten in deelgebied 3 wordt vooroverleg met de provincie Antwerpen, dienst Integraal waterbeleid aangeraden, waar dan op projectmaat de voorwaarden meer in detail kunnen besproken worden.
- Voor deelgebied 6 wordt verwezen naar het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout' waar het gebied is herbested naar woongebied met bouwvrije strook langs de vallei van de Aa - Natteloop. In het Masterplan Schorvoort wordt een voorstel van ontwikkeling van de zone voor stedelijk wonen in de Aa-vallei gedaan waarbij rekening wordt gehouden met het watersysteem. Als stedenbouwkundige uitgangspunt wordt vertrokken van het feit dat: "de Aa-vallei een belangrijke rol zal spelen als groene schakel langs de ring en een verbindende factor zal worden tussen Oud-Turnhout en het stadspark. De blekerijgrachten worden bewaard en verbreed. Hierdoor kan het water beter worden verzameld en afgevoerd naar de bufferruimtes.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

- deelgebieden 1, 2, 4, 5, 7: niet bepaald
- deelgebieden 3 : verstrengde watertoets. De bevoegde instanties vertalen de bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.
- deelgebied 6: hiervoor wordt verwezen naar het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout'

Initiatiefnemer:

- niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied, bestemd als industriegebied, woongebied en recreatiegebied bestaat uit 7 deelgebieden die zich uitstrekken langs de Aa. De deelgebieden kennen in grote delen een grote overstromingskans.

Het functioneel blijven van de deelgebieden 1, 2, 4, 5 en 7 als waterbergings- of waterconserveringsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Aa en het vrijwaren van de overstromingsdruk verder stroomafwaarts. Een nieuwe functionele invulling moet worden voorzien waarbinnen 'ruimte voor de waterloop' een prominente plaats krijgt.

Omwille van de overstromingskans komt het valleigebied langs de Aa binnen deelgebied 7 niet in aanmerking voor ontwikkeling van (recreatie)infrastructuur. Een zachte vorm van recreatie kan in overeenstemming met het watersysteem wel.

Voor deelgebied 3 is een verscherpte watertoets van toepassing. Ontwikkeling is mogelijk mits het voorzien van voldoende buffering. Bij ontwikkeling is vooroverleg met de waterbeheerder aangeraden..

Voor deelgebied 6 wordt verwezen naar het GRUP 'Afbakening regionaalstedelijk gebied Turnhout' waar het gebied is herbestemd naar woongebied met een voldoende brede bouwvrije strook langs de vallei van de Aa – Natteloop ifv waterberging en met het behoud van de historische afwateringsgrachten en waterbergende zones tussen de woonvelden.

De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied Vliegveld OUD-TURNHOUT (SG_R3_NET_23) OUD-TURNHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Vliegveld Oud-Turnhout” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Oud-Turnhout

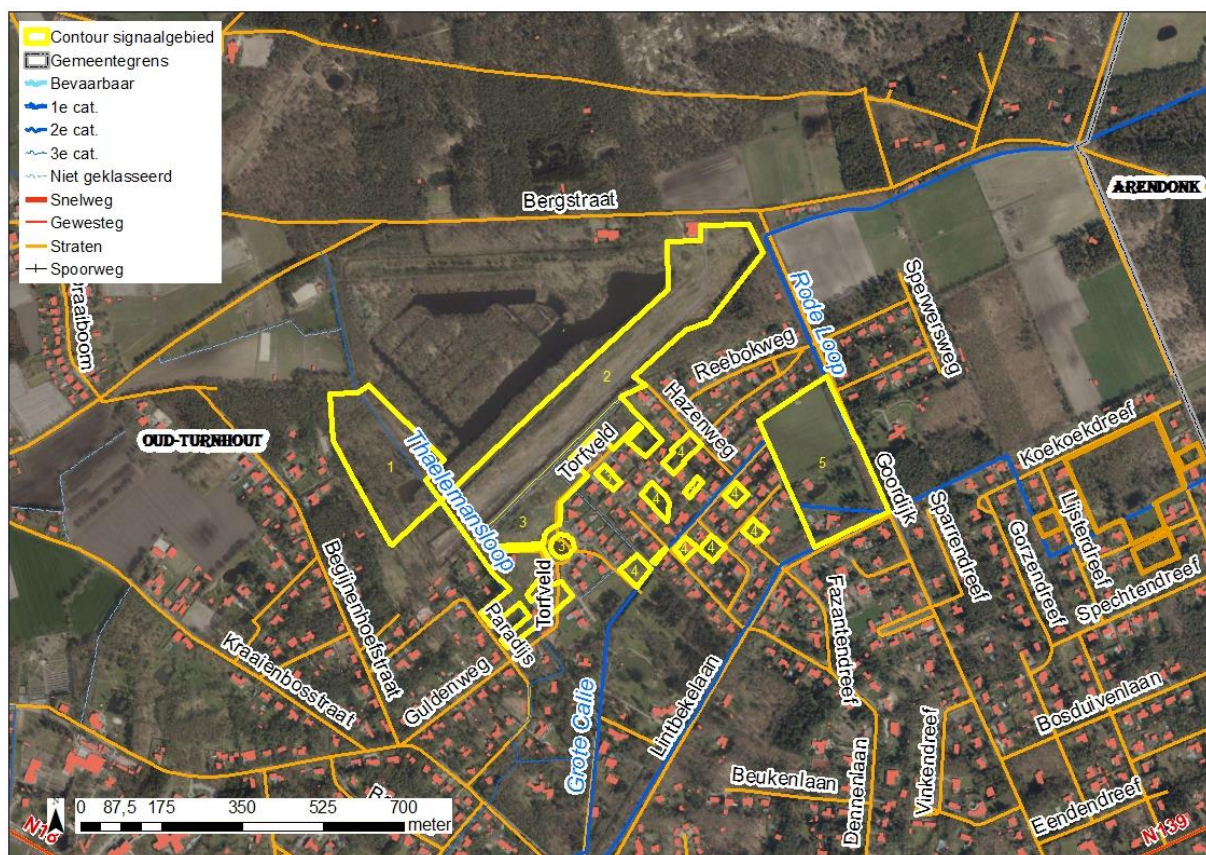
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied omvat het oud-Vliegveld, het recreatiegebied ten westen hiervan en delen van de woonwijk ten zuiden ervan.

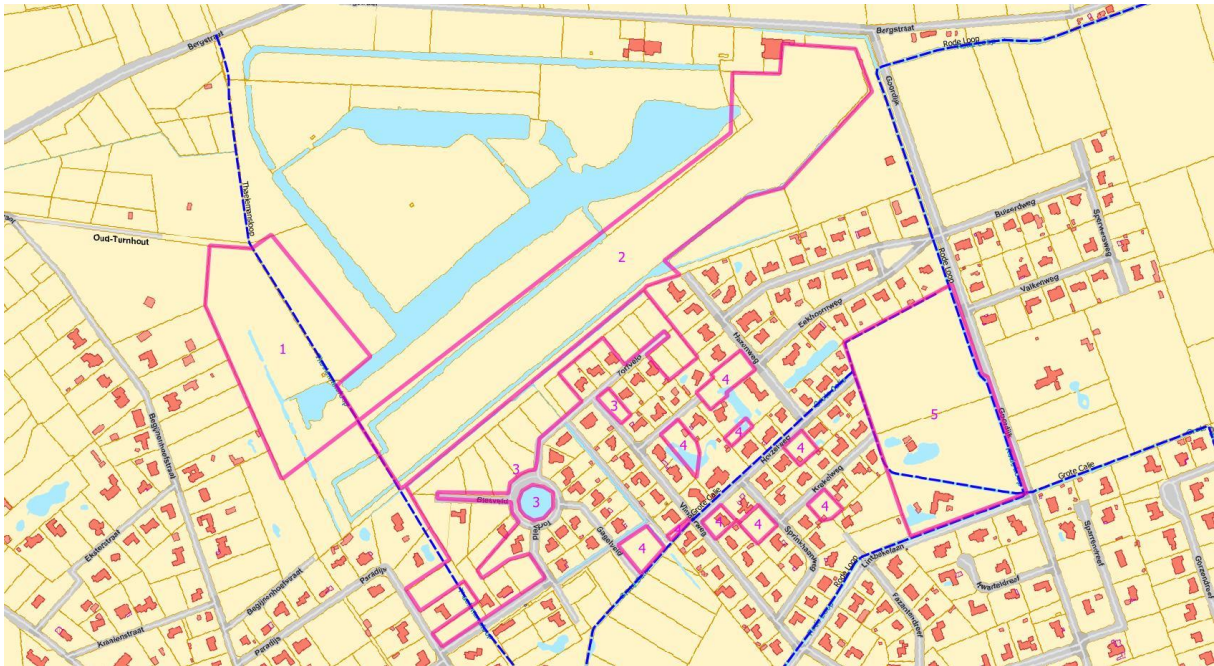
Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Thaelemansloop (categorie 3), Grote Caliebeek (categorie 2), Rode Loop (categorie 2)

Oppervlakte: 27 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).



Figuur: situering van de deelgebieden

Huidige planologische bestemming:

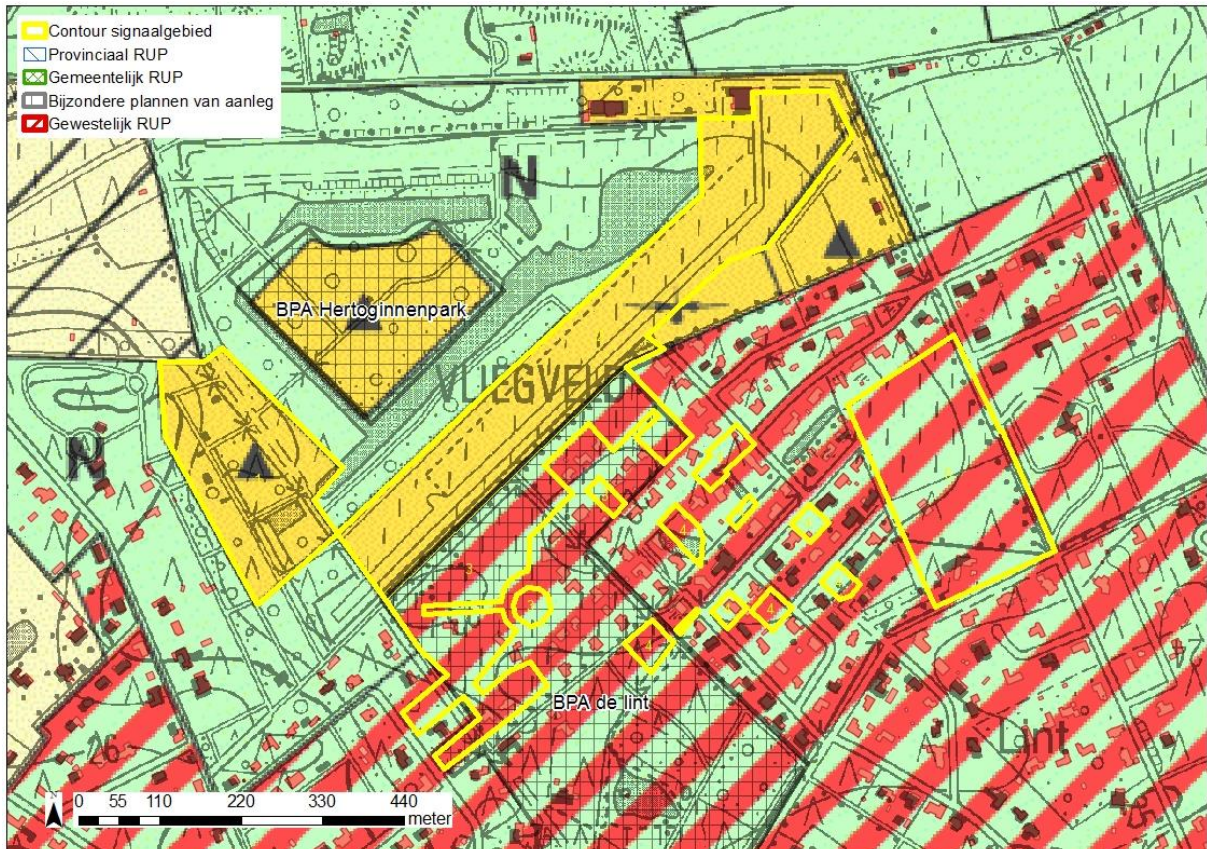
Het signaalgebied heeft deels de gewestplanbestemming recreatiegebied (Verblijfsrecreatie en vliegveld) nl. voor deelgebieden 1 en 2 en deels woonpark nl. voor de deelgebieden 3, 4 en 5. In het woonpark zijn stedenbouwkundige vergunningen afgeleverd.

Deelgebied 3 overlapt met het BPA de Lint (goedgekeurd dd. 20/11/2000).

Deelgebieden 1 en 2 liggen binnen de contour van het natuurinrichtingsproject Liereman dat op termijn planologisch verankerd zal worden via een agnas-RUP.

Globale beschrijving:

Het recreatiegebied is ingevuld als bos, grasland, weiland. Het woonpark bestaat uit diverse verkavelde percelen en in een recente verkaveling werd de overdracht van een zone bestemd als overstromingsgebied naar het openbaar domein van de gemeente opgelegd.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied situeert zich op een kruispunt van 3 verschillende waterlopen nl. de Thaelemansloop, de Grote Caliebeek en de Rode loop. Het ligt bijna volledig in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het betreft een voldoende groot gebied (>2ha), bestaande uit enkele grotere deelgebieden maar ook verschillende kleinere snippers, in nog niet ontwikkeld woonpark en recreatiegebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het werd afgebakend op de nog onbebouwde percelen met een harde gewestplanbestemming.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

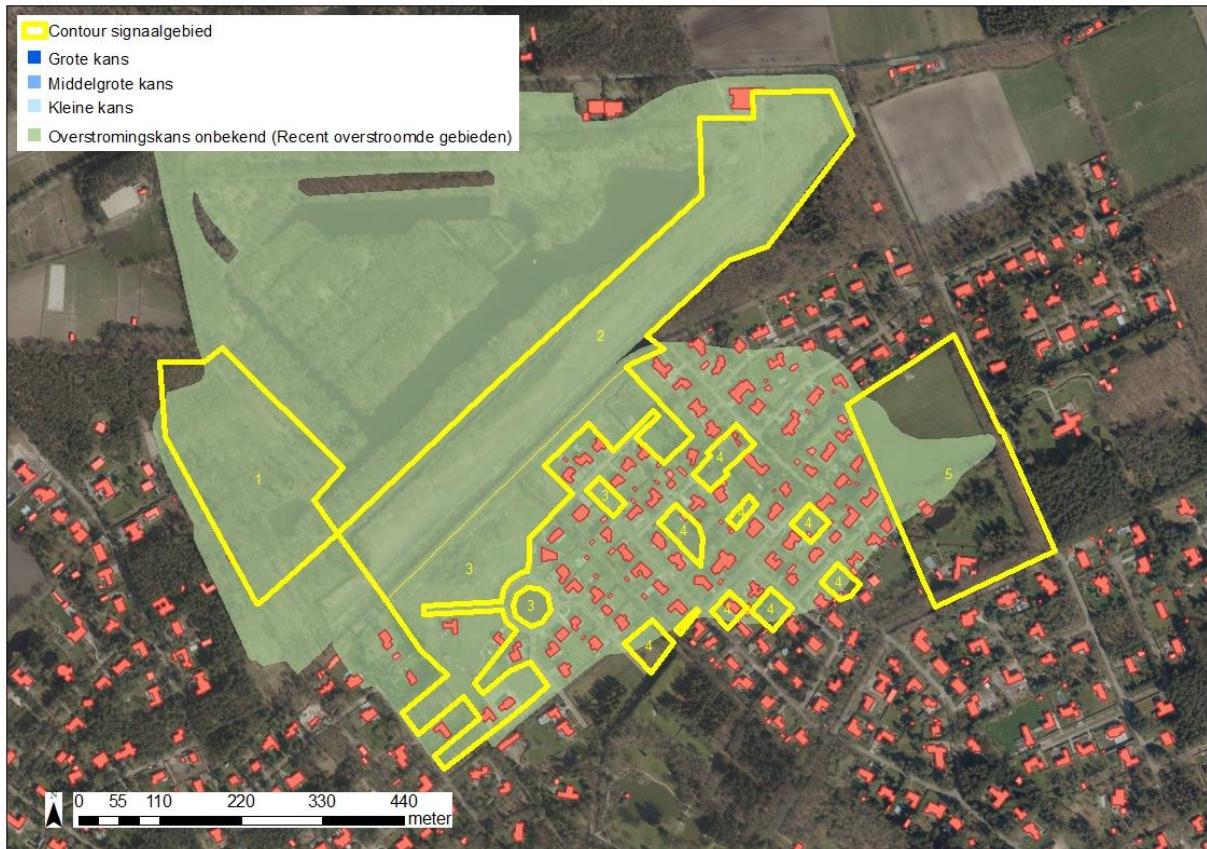
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Vermits de betrokken waterlopen niet opgenomen werden op de basiskaart hydrografisch netwerk, zijn er geen overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten beschikbaar.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen. Bijna het volledige signaalgebied is aangeduid als ROG.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

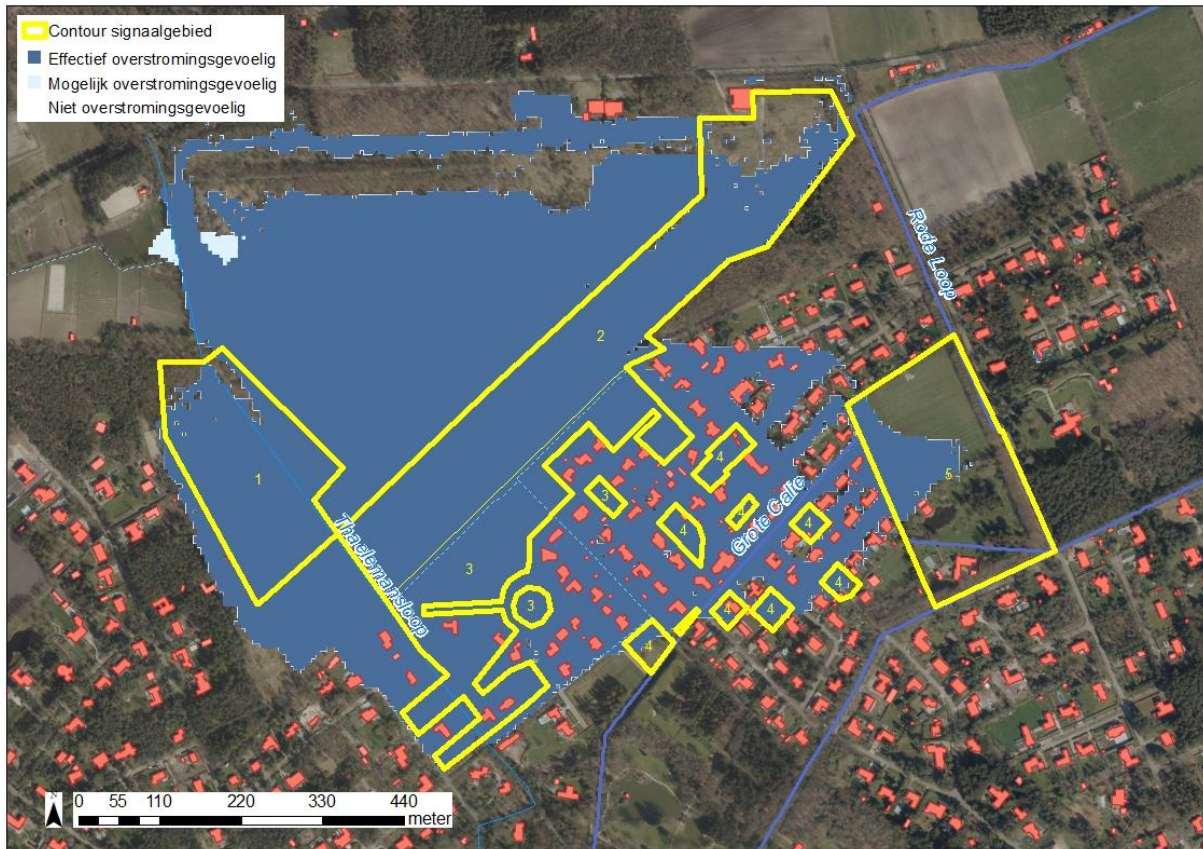
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. In het kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt. Deze geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken echter geen deel uit van de orbp-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied maakt deel uit van een grotere zone effectief overstromingsgevoelig gebied en was reeds op de ROG kaart van 2003 ingetekend. Drie verschillende waterlopen doorkruisen (of grenzen aan) het signaalgebied. De Thaelemansloop (deelgebieden 1, 2 en 3); de Grote Caliebeek (deelgebieden 4 en 5) en de Rode Loop (grenzend aan deelgebieden 2 en 5).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Het digitaal hoogtemodel geeft duidelijk de ligging van het signaalgebied in een lokale depressie weer.

Binnen de depressie van het signaalgebied overheerst het bodemprofiel nat zandleem (sPfg: Zeer natte licht zandleembodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont3) volgens de bodemkaart. Dit type bodems kent theoretisch zeer ondiepe grondwaterstanden en is zeer geschikt om water vast te houden (sponsfunctie) maar weinig geschikt maakt voor bebouwing. Daarrond zijn het meer vochtige(Zdg) tot natte zandbodems (Zeg), natte lemig zandbodems (Segz) en veen (V).

De bodemassociatiekaart duidt het signaalgebied aan als natte zand- en lemig-zandgronden. Enkele kleinere grenszones (zuidwestelijke grens van deelgebied 1 en 3) worden aangeduid als droge zand- en lemig-zandgronden. De bodemassociatiekaart is een afgeleide van de bodemkaart. Ze bepaalt welke bodemtypes een natte tot zeer natte vochttrap hebben.

Samengevat wijst de bodemkaart op natte gronden in de depressie en dus in het signaalgebied.

Met uitzondering van een kleine zone tussen de Vlinderweg en Torfveld is geen infiltratie mogelijk volgens de watertoetskaart.

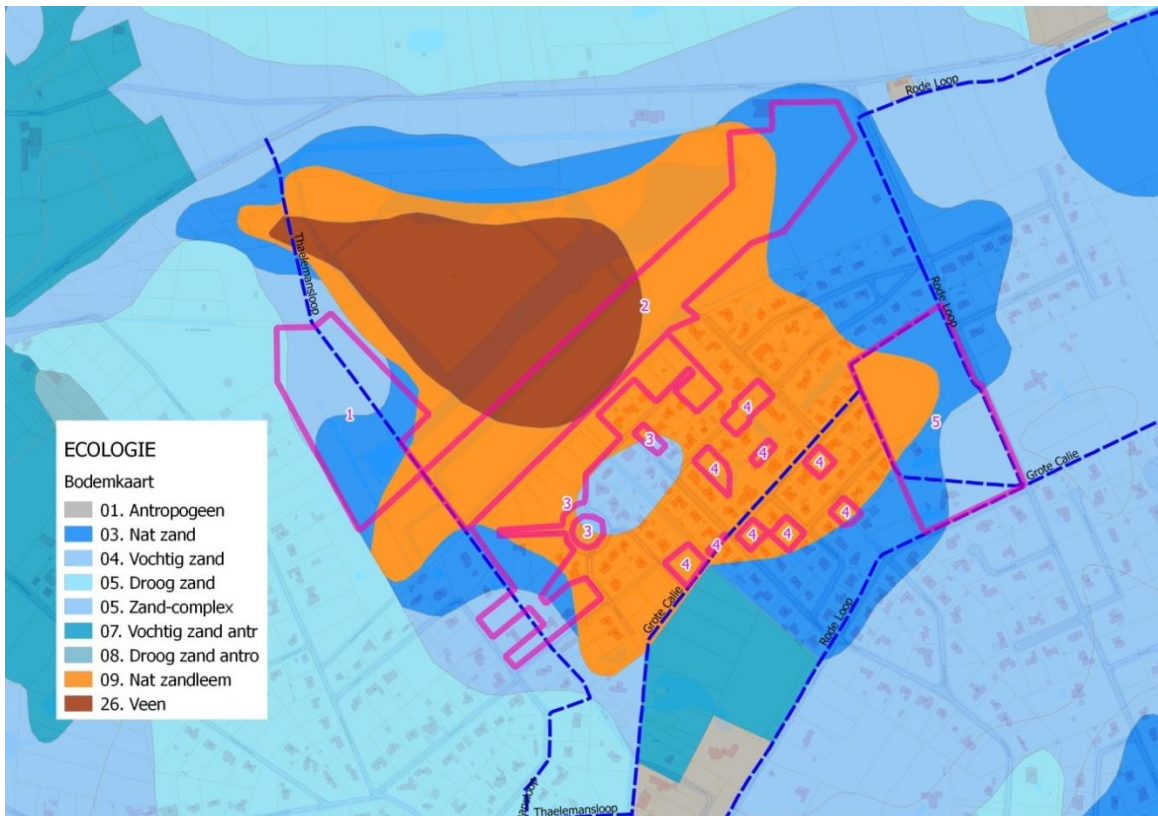
De watertoetskaart 'grondwaterstromingsgevoelige gebieden' duidt de veenzone (overlap met deelgebied 2) aan als zeer gevoelig voor grondwaterstroming (type 1). Indien er in type 1 gebied een ondergrondse constructie gebouwd wordt met een diepte van meer dan 3m of een horizontale lengte van meer dan 50m dient advies aangevraagd te worden bij de bevoegde adviesinstantie. De rest van het signaalgebied is aangeduid als matig gevoelig voor grondwaterstroming (type 2). Indien er in type 2 gebied een ondergrondse constructie gebouwd wordt met een diepte van meer dan 5m en een

³ DOV (Databank Ondergrond Vlaanderen): Algemene kenmerken bodemseries Pfp, Pfc en Pfg en complexen PFp en PFg in de Kempen: Deze zeer natte grondwatergronden (Pfp, Pfc, Pfg) hebben de wateroverlast als gemeenschappelijk kenmerk. Overstroomd in de winter en nog vochtig in de zomer zijn ze ongeschikt voor akkerland of tuinbouw. Algemeen zijn ze in gebruik als minderwaardige hooiweiden. Een uitbating met populier, loofhout en aangepast naaldhout is eveneens een gebruiksvorm.

horizontale lengte van meer dan 100m dient advies aangevraagd te worden bij de bevoegde adviesinstantie.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (bron: mercator)



Figuur: bodemkaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Zijn huidige functie als effectief overstromingsgebied, zijn ligging in een lokale depressie, zijn bodemtype met ondiepe grondwaterstand, zijn aanduiding op de ROG kaart en zijn verwevenheid met niet minder dan 3 waterlopen, maken het signaalgebied in feite niet geschikt voor ontwikkeling. Naar het watersysteem toe is een vrijwaring van het gebied aangewezen.

Voor deelgebieden 1 en 2 is een herbestemming naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem aangewezen.

De deelgebieden 3 en 5 maken reeds deel uit van ontwikkelingsplannen in een ver gevorderd of deels gerealiseerd stadium. Deelgebied 4 bestaat uit meerdere tussenliggende restpercelen. Voor deze gebieden is het te betreuren dat reeds harde bestemmingen gerealiseerd zijn of in een vrij recent verleden werden goedgekeurd. Een herbestemming was de meest duurzame oplossing geweest. Bij een eventuele verdere ontwikkeling dient elk mogelijke bijkomende impact op het watersysteem vermeden. Er dient overstromingsvrij gebouwd te worden. Het ingenomen overstromingsvolume dient best gecompenseerd op eigen terrein of er dient gebouwd zonder inname van overstromingsruimte.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Over de Rooise Loop die deelgebied 5 begrensd meldt het bindend gedeelte van het GRS Oud-Turnhout het volgende (p162):

De gemeente selecteert de vallei de Rooise Loop als waardevolle beekvallei met structurerende waarde op gemeentelijk niveau. Bij nieuwe woonprojecten binnen de beekvallei dient deze in natuurlijke vorm behouden te blijven (niet inbuizen) en voldoende ruimte gegeven te worden als groene structuur en verbindingsstructuur (mogelijk fiets- en wandelpaden naast de beekvallei). Een vrije zone van 5m landinwaarts, aan beide zijden, gemeten van de kruin van de waterloop wordt beschouwd als valleigebied.

De waterloop (Grote Calie) met nr. 9.06 was eerder gekend onder de benaming Horsb(l)eekloop/Koniginneloop.

Het GRS van de gemeente Oud-Turnhout stelt in het richtinggevend gedeelte oa: "Het valleigebied van de Horsbeekloop vormt één van de belangrijkste lineaire verbindingengebieden op gemeentelijk niveau."

De deelgebieden 1 en 2 dienen een nieuwe functionele invulling te krijgen waarbinnen het aspect water een prominente plaats krijgt. Dit kan gerealiseerd via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan binnen het Agnas-proces, in afstemming met het Natuurinrichtingsproject Liereman.

Voor de deelgebieden 3, 4 en 5 erkent de gemeente de waterproblematiek maar acht ze het niet meer zinvol om dit alsnog te herbestemmen. De percelen van deze deelgebieden liggen nagenoeg allen in goedgekeurde verkavelingen. Een verstrengde watertoets is hier aan de orde.

Voor deelgebied 5 is een recente goedgekeurde verkaveling van kracht (goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen op 1/04/2015) waarbij de overdracht van een zone met een grootte van ± 6430 m², bestemd als overstromingsgebied, naar het openbaar domein van de gemeente werd opgelegd. Langs deze strook loopt een verlaagd, overstroombaar fietspad. Bij eventuele verkaveling van de zuidelijke helft van deelgebied 5 dient analoog als bij de noordelijke helft een voldoende deel ingeschakeld te worden als overstromingsgebied ten gunste van het watersysteem.

Voor het overgrote deel van deelgebied 3 is het BPA De Lint (anno 2000) van toepassing en zijn reeds heel wat percelen bebouwd. Verder liggen het overgrote deel van deze percelen in verkaveling "Landmark". Goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen dd. 16.07.2001.

De algemene bepalingen van het BPA stellen voor wijzigingen van het bodemreliëf het volgende: *In de bouwvrije voor- en zijtuinstroken is een wijziging van het bodemreliëf slechts toegelaten voor zover het maaiveld niet hoger of lager gebracht wordt dan het trottoirniveau.* Binnen de verkaveling werd een bergingsvijver gerealiseerd.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor zowel deelgebied 2 (het Oud-Vliegveld) als voor deelgebied 1 (verblijfsrecreatie) zijn er geen ontwikkelingsplannen bekend. Ze maken deel uit van het natuurinrichtingsplan de Liereman.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de gemeente was verzekerd door Peggy de Wit en Greet Urkens. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (geen vertegenwoordiging van de gemeente Oud-Turnhout) en de Algemene Bekkenvergadering Netebekken van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de gemeente Oud-Turnhout).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Oud-Turnhout op 12/05/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Peggy de Wit (gemeente Oud-Turnhout), Greet Urkens (gemeente Oud-Turnhout), Greet Oris (gemeente Oud-Turnhout), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen), Lieselotte Sorgeloos (Provincie antwerpen, projectingenieur), Elsbeth Dewachter (Provincie Antwerpen, DIW), Inez Vandevyvere (Bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg vond plaats met de gemeente Oud-Turnhout op 12/05/2016. Aanwezigen: Peggy De Wit (gemeente Oud-Turnhout), Greet Urkens (gemeente Oud-Turnhout), Leo Van Miert (gemeente Oud-Turnhout), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen), Elsbeth Dewachter (Provincie Antwerpen, DIW), Inez Vandevyvere (Bekkensecretariaat Netebekken).

Op 25/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De deelgebieden 1 en 2 zijn effectief overstromingsgevoelig, kennen een hoge grondwaterstand, en dienen gevrijwaard te worden om bij extreme weersomstandigheden als buffer te kunnen dienen. Een herbestemming wordt doorgevoerd binnen het Agnas-Rup Liereman.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De deelgebieden 3, 4 en 5 zijn effectief overstromingsgevoelig én worden gekenmerkt door een hoge grondwaterstand.
- Verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast (zoals bv. overstromingsvrij bouwen, geen kelder,...) is aan de orde.
- Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat de tuinen overstroombaar moeten blijven en eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ifv bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel.

A: watertoets

- nvt

Instrument:

Deelgebieden 1 & 2: Agnas RUP Liereman
Deelgebieden 3, 4, 5: verstrengde watertoets

Initiatiefnemer:

Deelgebieden 1 & 2: Vlaams Gewest

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 5 deelgebieden die quasi volledig effectief overstromingsgevoelig zijn. Een nieuwe functionele invulling van de deelgebieden 1 (verblijfsrecreatie) en 2 (vliegveld) wordt gerealiseerd. Hierbij dient rekening gehouden met de bergingsnoden en het natuurlijk functioneren van het watersysteem.

De deelgebieden 3, 4 en 5 maken quasi helemaal deel uit van goedgekeurde verkavelingen. Voor deze gebieden is een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van toekomstige woningen tegen wateroverlast van toepassing. Zo mag er geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ifv bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GAAIENLAAN (SG_R3_NET_24)

OUD-TURNHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Gaaienlaan” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Oud-Turnhout

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied grenst aan volgende straten te Oud-turnhout: Gaaienlaan, Nachtegalendreef, Koekoeksdreef en Lijsterdreef.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Grote Caliebeek (2de categorie) doorkruist het signaalgebied.

Oppervlakte: 4,9 ha



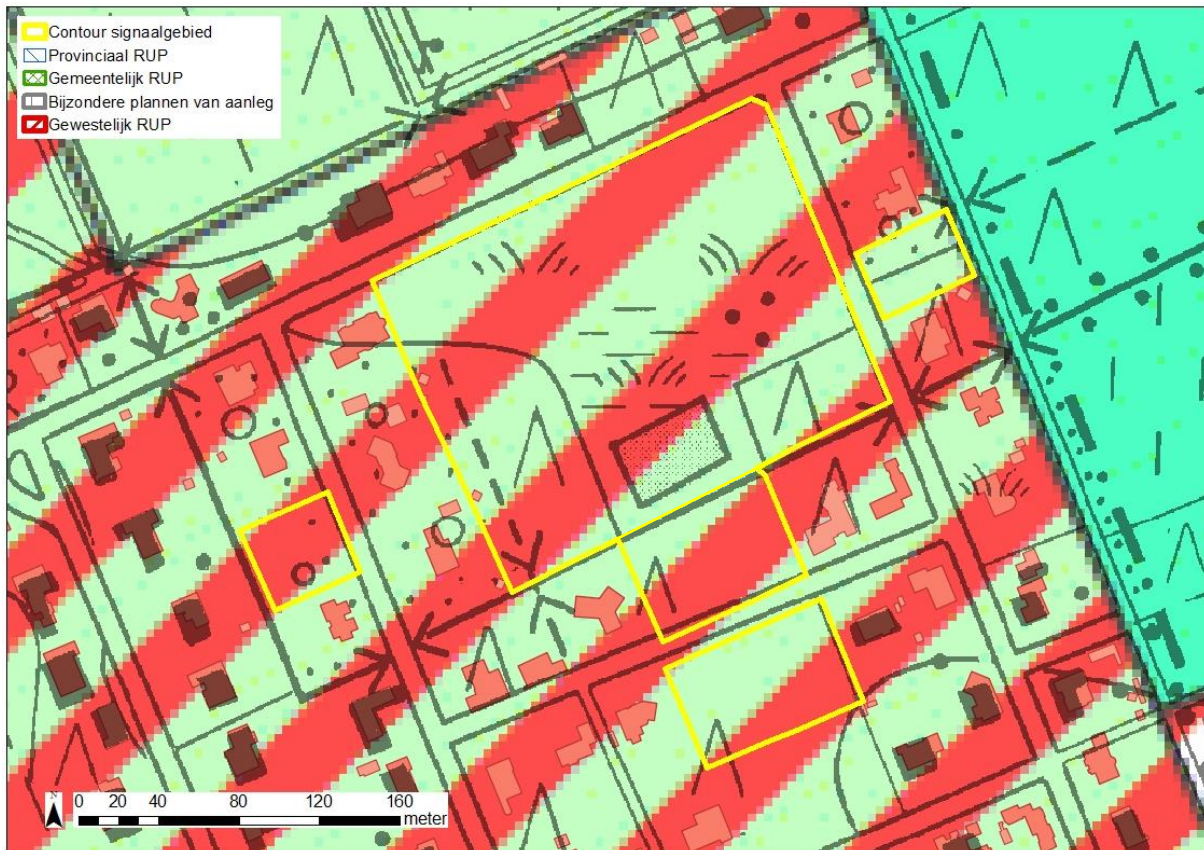
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de gewestplanbestemming Woonpark. Het ligt binnen de contour van de verkaveling met kenmerk 093/079(01) (6/02/1968). Hierbinnen worden de deelgebieden 2, 3 en het merendeel van 1 aanzien als groenzone.

Globale beschrijving:

Het gebied is ingevuld als (eiken)bos. Binnen deelgebied 1 bevindt zich een kleinere waterplas.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is gelegen in de gewestplanbestemming woonpark. Het ligt bijna volledig in effectief overstromingsgevoelig gebied. Het betreft een voldoende groot gebied (>2ha) in nog niet ontwikkeld woonpark.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het werd afgebakend op de nog onbebouwde percelen met een harde gewestplanbestemming.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

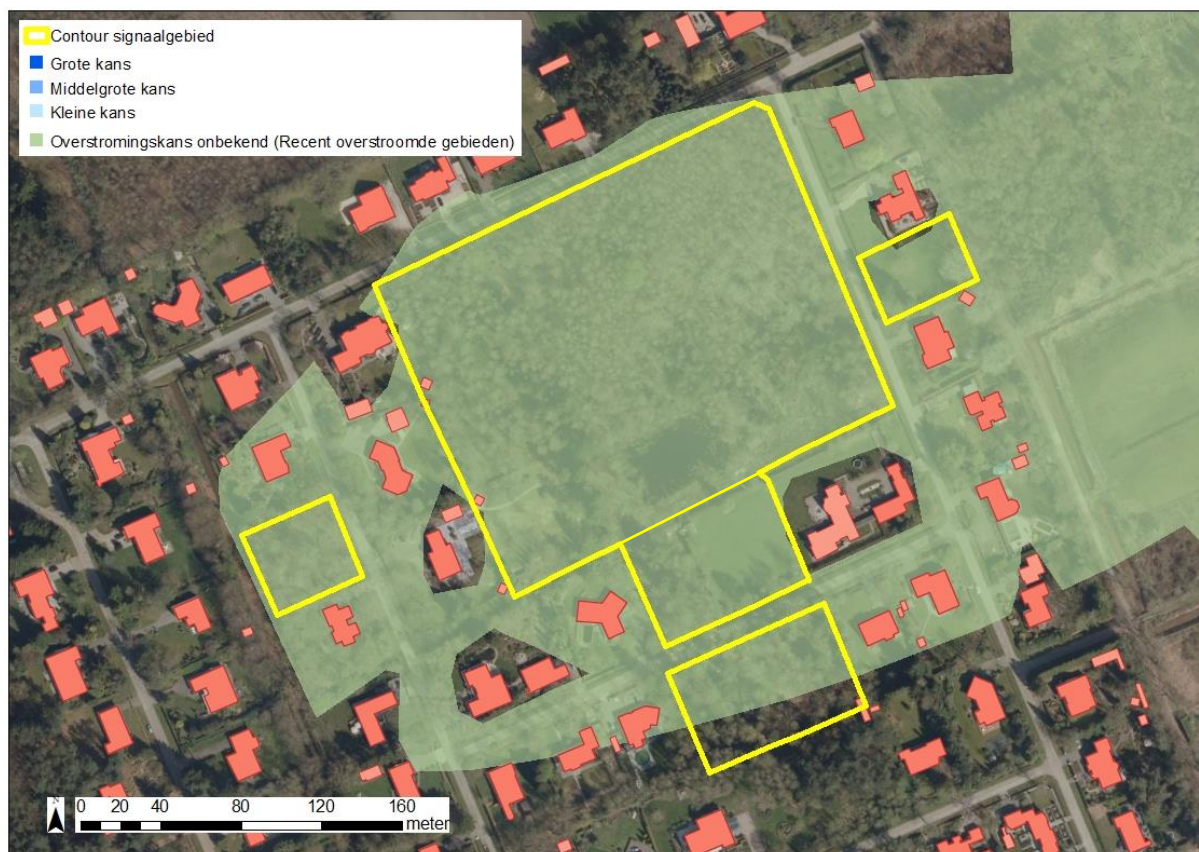
Vermits de betrokken waterloop niet opgenomen werden op de basiskaart hydrografisch netwerk, zijn er geen overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten beschikbaar.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Bijna het volledige signaalgebied is aangeduid als ROG.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. In het kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt. Deze geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken echter geen deel uit van de orbp-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

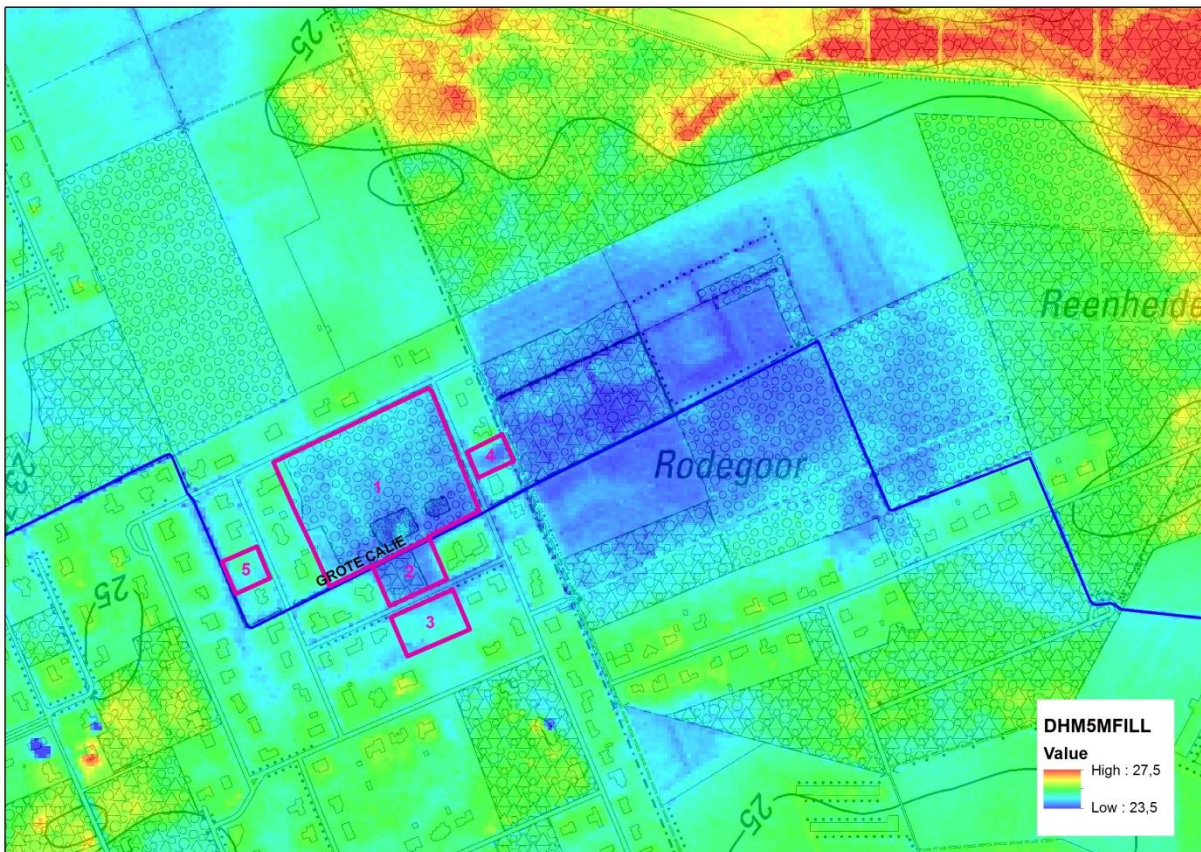
Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart. Als oorzaak van overstromingen wordt op de ROG verwezen naar overtopping van de waterloop.

Het digitaal hoogtemodel duidt het volledige signaalgebied aan als lager gelegen dan zijn omgeving ten noorden, zuiden en westen. Deze hoger gelegen delen zijn hoogstwaarschijnlijk mede door ophoging omwille van de bebouwing ontstaan. Het signaalgebied is dus laag gelegen en onderhevig aan het overstromingsregime van de Grote Caliebeek. Het natuurgebied Rodegoor (HBRL gebied 2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout') ten oosten van het signaalgebied is, corresponderend met de loop van de Grote Caliebeek, eveneens lager gelegen.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: digitaal hoogtemodel (bron: mercator)

De bodemkaart duidt het gebied aan met een bodemprofiel nat zand (Zeg) of nat zandleem (sPfg).³ De bodemassociatiekaart duidt het signaalgebied aan als natte zand- en lemig-zandgronden. De bodemassociatiekaart is een afgeleide van de bodemkaart. Ze bepaalt welke bodemtypes een natte tot zeer natte vochttrap hebben. Het signaalgebied is niet infiltratiegevoelig volgens de watertoetskaart.

³ Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV): Algemene kenmerken: *bodemseries Pfg in de Kempen: Deze zeer natte grondwatergronden (Pfp, Pfc, Pfg) hebben de wateroverlast als gemeenschappelijk kenmerk. Overstroomd in de winter en nog vochtig in de zomer zijn ze ongeschikt voor akkerland of tuinbouw. Bodemseries Zeg: Een variërend substraat kan voorkomen in deze natte depressiegronden. De gronden zijn waterverzadigd in de winter.* Naar Van Ranst E. en Sys C. (2000).



Figuur: bodemkaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gezien de vastgestelde wateroverlastproblematiek is het noodzakelijk om het bestaande buffervolume maximaal te behouden om wateroverlast in de reeds ontwikkelde woonwijk in te perken. Temeer omdat zowel in het natuurgebied Rodegoor enkele meters stroomopwaarts als in het signaalgebied 'Vliegveld Oud-turnhout' een kleine 1,5 km stroomafwaarts de gebieden langs de Grote Caliebeek ook effectief overstromingsgevoelig zijn en de bestaande woonwijken aldaar onder druk zet. Indien het volledige watersysteem van de Grote Caliebeek in beschouwing wordt genomen, zijn ook verder stroomafwaarts nl. te Turnhout en te Kasterlee heel wat zones aangeduid als effectief overstromingsgevoelig.

Het signaalgebied situeert zich bovendien in het brongebied van de Grote Caliebeek. Vasthouden en bergen van water is dan ook de eerste te nemen maatregel om bijkomende wateroverlast stroomafwaarts te voorkomen. Zowel voor de lokale woonwijk als voor het ruimere gebied stroomafwaarts is het cruciaal dat de waterconservings- en/of bergingsfunctie geoptimaliseerd wordt.

Ter hoogte van het signaalgebied zijn heden voor zover de gegevens ons gekend geen specifieke acties gepland.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De waterloop met nr. 9.06 was eerder gekend onder de benaming Horsb(l)eeekloop/Koniginne loop.

Het GRS van de gemeente Oud-Turnhout stelt in het richtinggevend gedeelte oa: "Het valleigebied van de Horsbeekloop vormt één van de belangrijkste lineaire verbindingengebieden op gemeentelijk niveau."

Indien het gebied omwille van de waterhuishouding gevrijwaard dient te worden, biedt een herbestemming de meeste zekerheid.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor zover de gegevens ons gekend zijn er geen ontwikkelingsinitiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier aar vertegenwoordiging van de gemeente was verzekerd door Peggy De Wit en Greet Urkens. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (geen vertegenwoordiging van de gemeente Oud-Turnhout) en de Algemene Bekkenvergadering Netebekken van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de gemeente Oud-Turnhout).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Oud-Turnhout op 28/05/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Peggy De Wit (gemeente Oud-Turnhout), Greet Urkens (gemeente Oud-Turnhout), Greet Oris (gemeente Oud-Turnhout), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen), Lieselotte Sorgeloos (Provincie Antwerpen, projectingenieur), Elsbeth Dewachter (Provincie Antwerpen, DIW), Inez Vandevyvere (Bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg vond plaats met de gemeente Oud-Turnhout op 12/05/2016. Aanwezigen: Leo Van Miert (gemeente Oud-Turnhout) Peggy De Wit (gemeente Oud-Turnhout), Greet Urkens (gemeente Oud-Turnhout), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen), Elsbeth Dewachter (Provincie Antwerpen, DIW), Inez Vandevyvere (Bekkensecretariaat Netebekken).

Op 25/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De deelgebieden 2 en 3, ten noorden en ten zuiden van de Nachtegalendreef zijn op het oorspronkelijke verkavelingsplan aangeduid als groenzone en komen niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Deze twee deelgebieden worden bij voorkeur herbestemd naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem.
- Deelgebied 1 speelt met een waterconservering- en/of waterbufferingsfunctie eveneens een belangrijke rol in de waterhuishouding van het brongebied van de Grote Caliebeek en dient herbestemd naar een open ruimte functie compatibel met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De twee kleinere restpercelen, deelgebied 4 aan de Gaaienlaan en deelgebied 5 aan de Lijsterdreef, kunnen eventueel ontwikkeld worden. Deze gebieden zijn evenwel effectief overstromingsgevoelig én worden gekenmerkt door een hoge grondwaterstand.
- Verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van eventuele toekomstige bebouwing tegen wateroverlast (zoals bv. overstromingsvrij bouwen, geen kelder,...) is aan de orde.
- Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat de tuinen overstroombaar moeten blijven en eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ifv bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op het eigen perceel.

A: watertoets

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied, bestemd als woonpark bestaat uit 5 deelgebieden. Het signaalgebied is quasi volledig effectief overstromingsgevoelig.

De deelgebieden 1, 2 en 3 worden herbestemd naar een open ruimtefunctie. Hierbij dient rekening gehouden met de bergingsnoden en het natuurlijk functioneren van het watersysteem.

Voor de deelgebieden 4 en 5, twee kleinere restpercelen aan de Gaaienlaan en aan de Lijsterdreef is een verstrengde watertoets met aangepaste voorwaarden ter maximale vrijwaring van het watersysteem en bescherming van toekomstige woningen tegen wateroverlast van toepassing. Zo mag er geen verlies van ruimte voor water optreden. Dit wil zeggen dat tuinen overstroombaar moeten blijven en eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen ivf bebouwing,...) gecompenseerd moeten worden op het eigen perceel.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MONDING GROTE NETE (SG_R3_NET_25)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Monding Grote Nete” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Nijlen

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied betreft onbebouwde percelen tussen de Liersesteenweg en de Grote Nete te Kessel.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De Grote Nete vormt de zuidelijke grens van het signaalgebied.

Oppervlakte: 0,44 ha



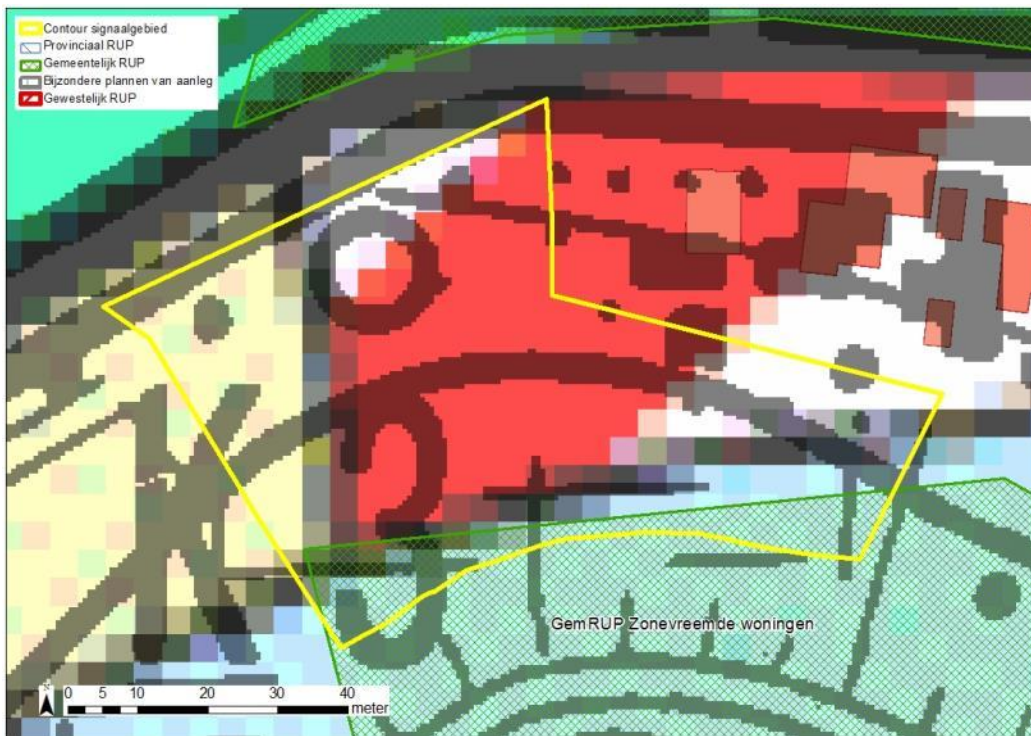
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit 2 onbebouwde, grotendeels beboste, percelen.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Vanuit het lokaal overleg werd tijdens de selectie van de prioritaire signaalgebieden reeks 3 aandacht gevraagd voor het woongebied met landelijk karakter ter hoogte van de grens Lier-Nijlen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke GIS-matig afgebakende contour omvatte de vallei van de Grote Nete tussen Gestebeek/Plasloop en spoorlijn Lier - Heist-op-den-Berg. Gezien evenwel de belangrijke overlap met het komende planproces ifv Sigma Nete en Kleine Nete wordt het merendeel van de oorspronkelijke contour mee geïntegreerd in dit planproces (opmaak GRUP).

De perimeter van het signaalgebied wordt dan ook beperkt tot het woongebied met landelijk karakter langs de Liersesteenweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkarten kent het signaalgebied grotendeels een grote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

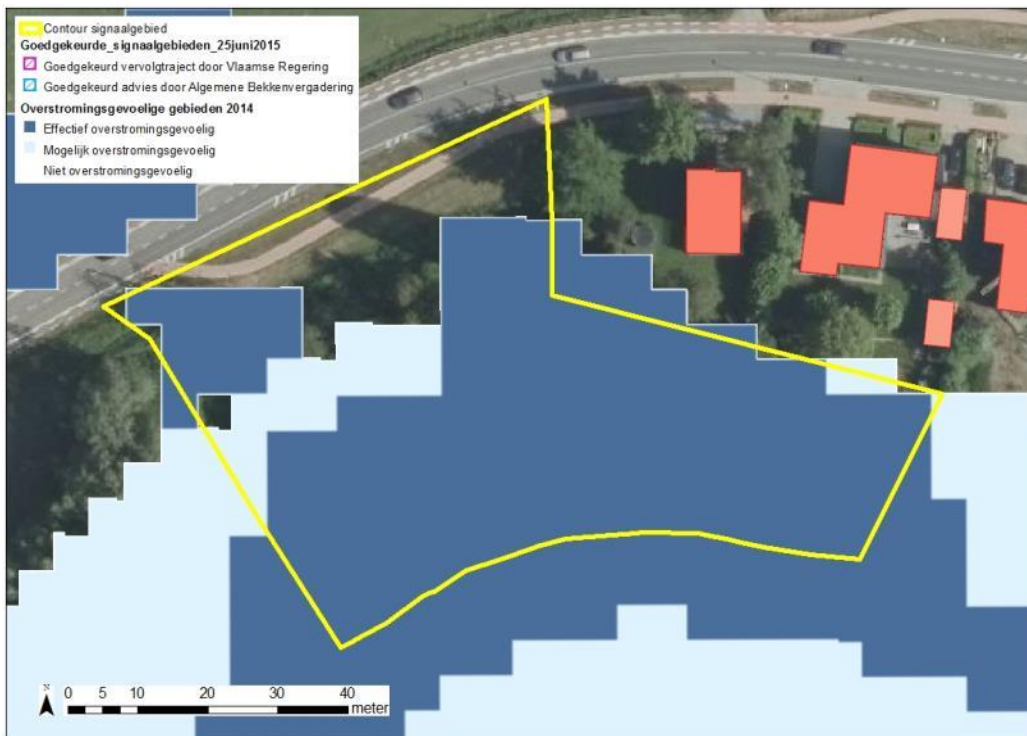
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De ORBP-kaarten omvatten enkel de onbevaarbare waterlopen. Er is geen klimaattoets beschikbaar ter hoogte van het signaalgebied.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied heeft een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart. Het gebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart en overstroomde in 2003 (ROG inventarisaties).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het woongebied met landelijk karakter grenst rechtstreeks aan de Grote Nete-dijk. Bouwen in de onmiddellijke vallei van een waterloop is principieel niet gewenst, en zeker niet in een gebied met een grote reële overstromingskans (terugkeerperiode in grootteorde van 10 jaar).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In de herziening van het gemeentelijk structuurplan (oktober 2013) is er geen uitspraak gedaan over het gebied in het kader van de woningprogrammatie. Wel wordt de volledige vallei van de Grote Nete aangeduid als onderdeel van de landschappelijke en toeristische eenheid, alsook als natuurkerngebied. Een herbestemming van dit signaalgebied ligt dan ook in de lijn van het vrijwaren van de vallei van de Grote Nete.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor de ruimere omgeving wordt het planproces (GRUP) in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete momenteel voorbereid.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/2015 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/15. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkensecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente bevestigt tijdens het overleg het problematische karakter en de feitelijke onbebouwbaarheid van het gebied.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied kent een hoge overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling, compatibel met het watersysteem, is aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een grote overstromingskans. De huidige bestemming is bijgevolg niet compatibel met het watersysteem. Het woongebied met landelijk karakter wordt binnen het lopend planproces in het kader van AGNAS Nete en Kleine Nete herbestemd naar een bestemming compatibel met de hoge overstromingskans.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MONDING GROTE NETE (SG_R3_NET_25)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Monding Grote Nete” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

- Gemeente(n):** Nijlen
- Provincie(s):** Antwerpen
- Ligging:** Het signaalgebied betreft onbebouwde percelen tussen de Liersesteenweg en de Grote Nete te Kessel.
- Bekken:** Netebekken
- Betrokken waterlopen:** De Grote Nete vormt de zuidelijke grens van het signaalgebied.
- Oppervlakte:** 0,44 ha



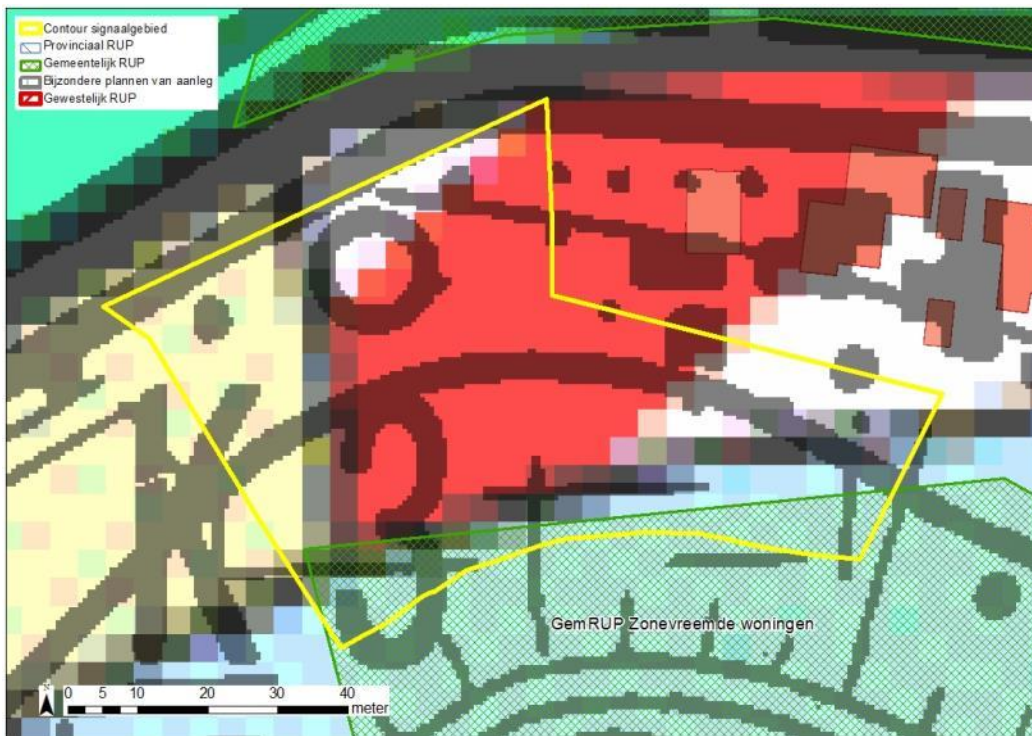
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit 2 onbebouwde, grotendeels beboste, percelen.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Vanuit het lokaal overleg werd tijdens de selectie van de prioritaire signaalgebieden reeks 3 aandacht gevraagd voor het woongebied met landelijk karakter ter hoogte van de grens Lier-Nijlen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke GIS-matig afgebakende contour omvatte de vallei van de Grote Nete tussen Gestebeek/Plasloop en spoorlijn Lier - Heist-op-den-Berg. Gezien evenwel de belangrijke overlap met het komende planproces ifv Sigma Nete en Kleine Nete wordt het merendeel van de oorspronkelijke contour mee geïntegreerd in dit planproces (opmaak GRUP).

De perimeter van het signaalgebied wordt dan ook beperkt tot het woongebied met landelijk karakter langs de Liersesteenweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Volgens de overstromingsgevaarkarten kent het signaalgebied grotendeels een grote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

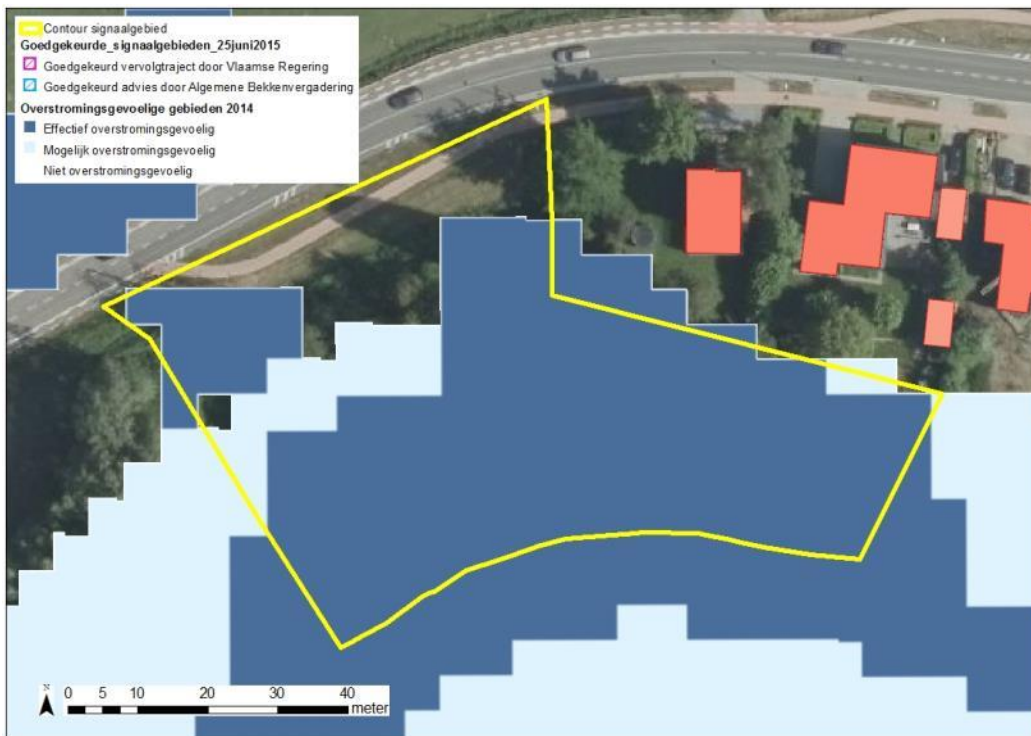
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De ORBP-kaarten omvatten enkel de onbevaarbare waterlopen. Er is geen klimaattoets beschikbaar ter hoogte van het signaalgebied.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied heeft een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart. Het gebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart en overstroomde in 2003 (ROG inventarisaties).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het woongebied met landelijk karakter grenst rechtstreeks aan de Grote Nete-dijk. Bouwen in de onmiddellijke vallei van een waterloop is principieel niet gewenst, en zeker niet in een gebied met een grote reële overstromingskans (terugkeerperiode in grootteorde van 10 jaar).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In de herziening van het gemeentelijk structuurplan (oktober 2013) is er geen uitspraak gedaan over het gebied in het kader van de woningprogrammatie. Wel wordt de volledige vallei van de Grote Nete aangeduid als onderdeel van de landschappelijke en toeristische eenheid, alsook als natuurkerngebied. Een herbestemming van dit signaalgebied ligt dan ook in de lijn van het vrijwaren van de vallei van de Grote Nete.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor de ruimere omgeving wordt het planproces (GRUP) in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete momenteel voorbereid.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/2015 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/15. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkensecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente bevestigt tijdens het overleg het problematische karakter en de feitelijke onbebouwbaarheid van het gebied.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied kent een hoge overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling, compatibel met het watersysteem, is aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in het kader van Sigma Nete en Kleine Nete.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een grote overstromingskans. De huidige bestemming is bijgevolg niet compatibel met het watersysteem. Het woongebied met landelijk karakter wordt binnen het lopend planproces in het kader van AGNAS Nete en Kleine Nete herbestemd naar een bestemming compatibel met de hoge overstromingskans.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

PUTTINGLOOP (SG_R3_NET_26)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Puttingloop” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Nijlen

Provincie(s): Antwerpen

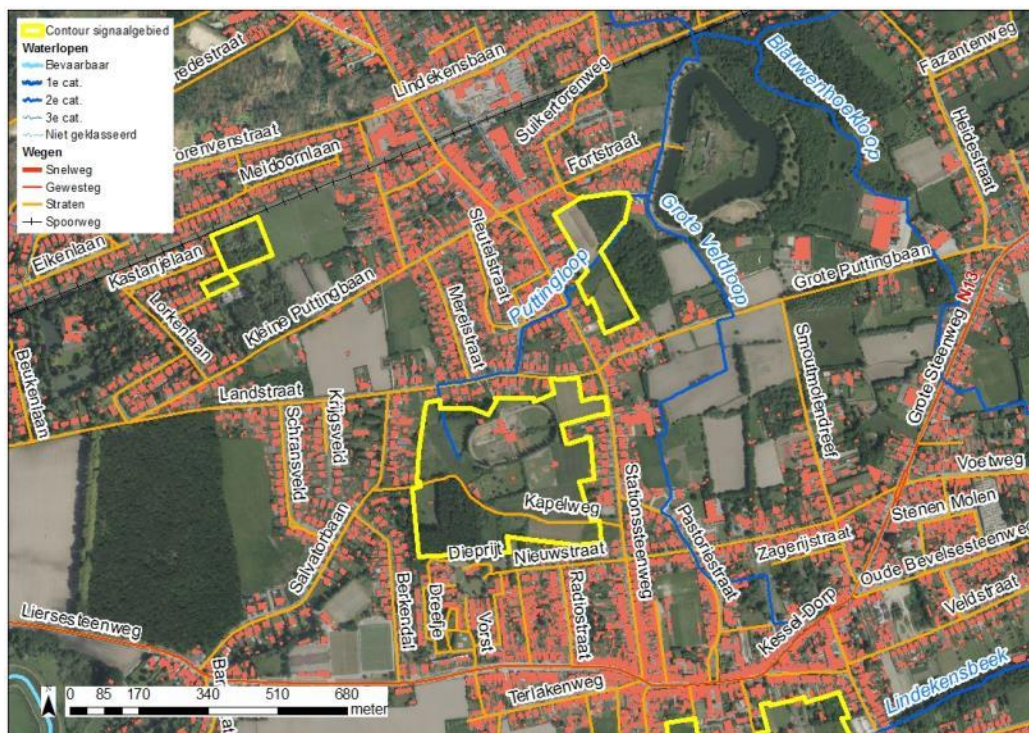
Ligging: Het signaalgebied bestaat uit 2 grote blokken woonuitbreidingsgebied. De eerste blok sluit aan op het fort van Kessel met als begrenzing Karperweg, Puttingloop en woonpercelen aansluitend op Grote Puttingbaan, Stationssteenweg en Fortstraat.

Een tweede grote blok bestaat uit woonuitbreidingsgebied als binnengebied tussen de (woonpercelen van) Landstraat, Stationssteenweg, Nieuwstraat-Dieprijt-Elsbroek en Berkendaal-Salvatorbaan. De Kapelweg doorsnijdt deze tweede blok. Langs de Landstraat en Stationssteenweg zijn telkens 3 woonpercelen gesitueerd.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Puttingloop (2^e cat.)

Oppervlakte: 18,67 ha



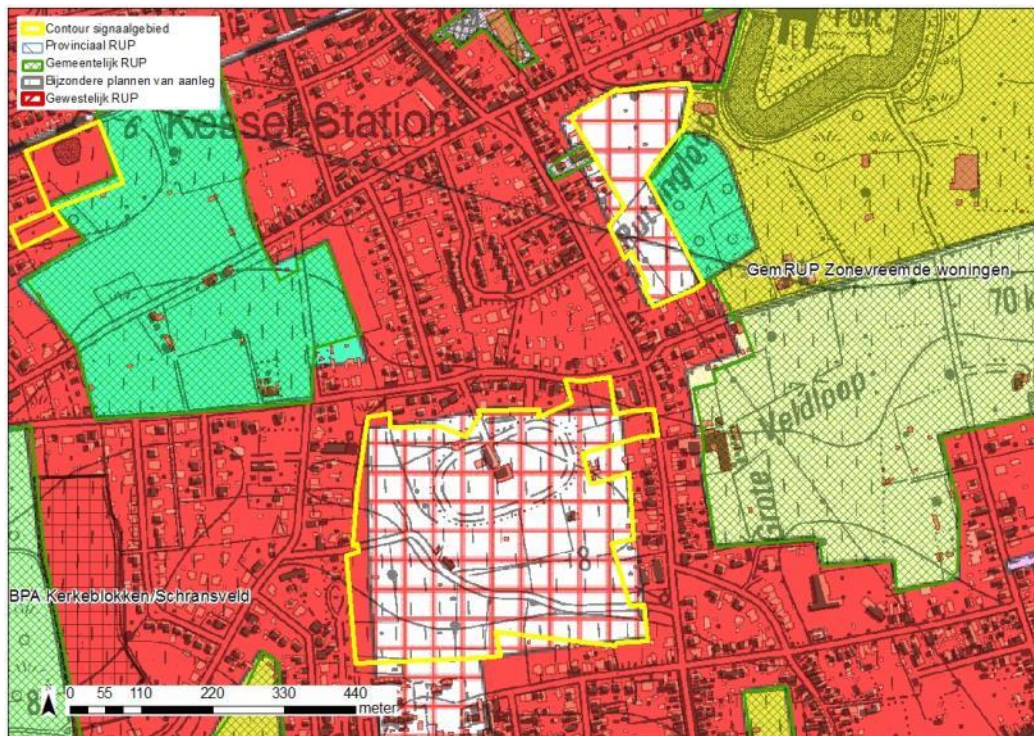
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied bestaat uit niet aangesneden woonuitbreidingsgebied te Kessel-Station. Ter hoogte van de Landstraat en Stationssteenweg zijn er telkens 3 percelen woongebied.

Globale beschrijving:

De percelen kennen een invulling als bos (langs de Karperweg, Dieprijt-Elsbroek-Kapelweg), akker (aansluitend op Fortstraat), weiland en een (niet-vergunde) paardenpiste.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het GIS-matig afgebakende signaalgebied betrof oorspronkelijk het overstromingsgevoelige deel van het woonuitbreidingsgebied net ten westen van het fort van Kessel, aangevuld met enkele overstromingsgevoelige percelen in woongebied ter hoogte van het kruispunt Landstraat – Stationssteenweg (oppervlakte groter dan 2 ha).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Hierbij werd op voorstel van de gemeente Nijlen besloten om ook het woonuitbreidingsgebied opwaarts langs de Puttingloop mee te integreren in het signaalgebied en de startbeslissing. Hoewel niet onmiddellijk overstromingsgevoelig, werd dit gebied in het bekkenbeheerplan 2008-2015 Netebekken afgebakend als waterconserveringsgebied en kan het een rol spelen in de waterhuishouding van het gebied.

Bij de afbakening worden zoveel mogelijk de grenzen van het niet-bebouwde deel van de woonuitbreidingsgebieden en perceelsgrenzen aangehouden.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

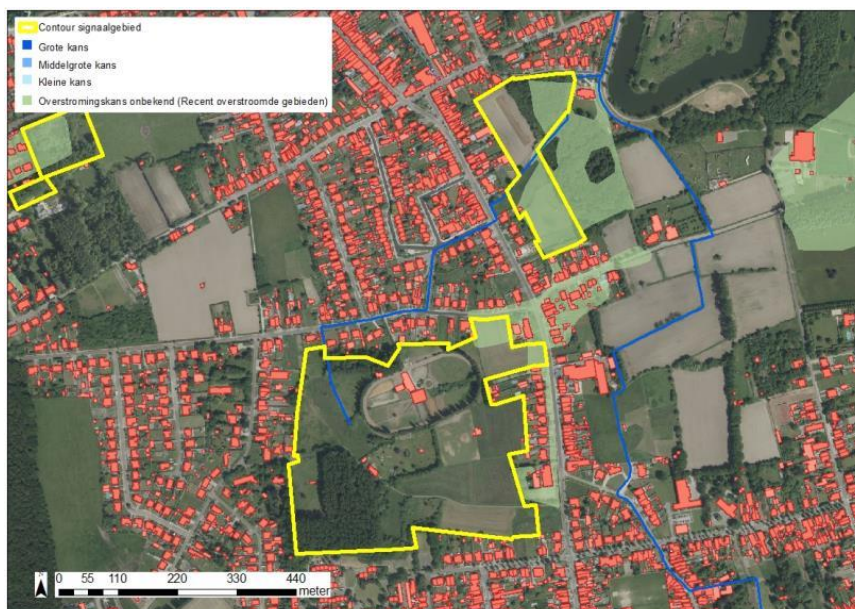
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werden niet gemodelleerd.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de orbp-studie en werden niet gemodelleerd. Er is geen klimaattoets beschikbaar.

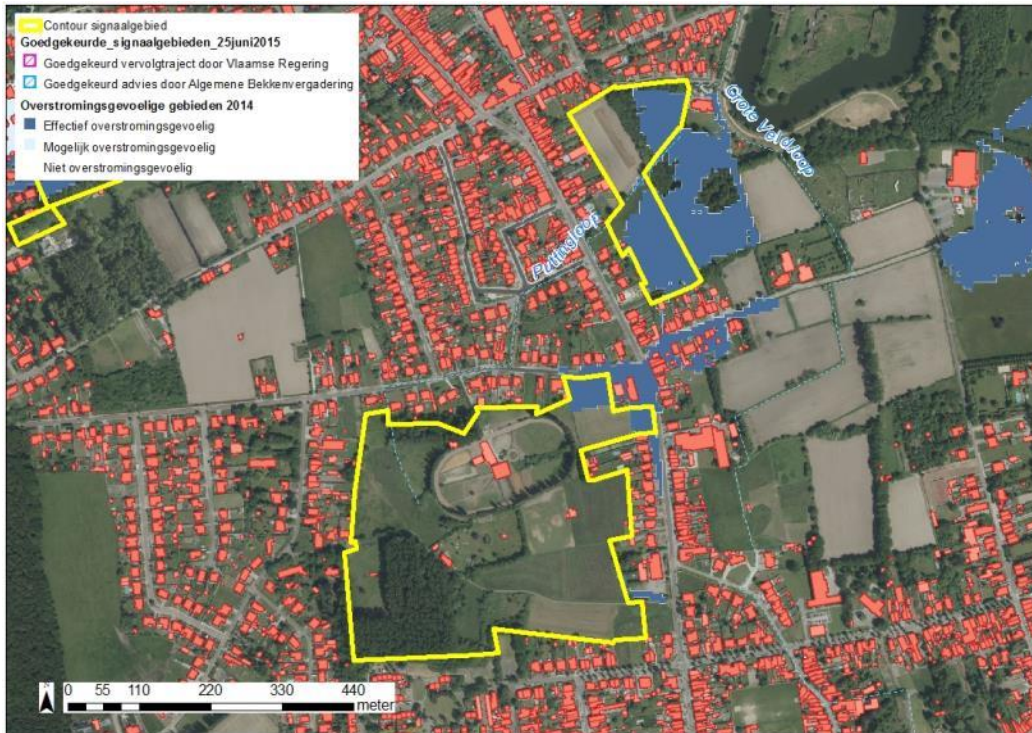
3.2 Bespreking watersysteem

De Puttingloop heeft zijn brongebied ter hoogte van het opwaarts gesitueerde woonuitbreidingsgebied. De Puttingloop loopt verder doorheen een bestaande woonwijk te Kessel en loopt dan doorheen het afwaartse woonuitbreidingsgebied om vervolgens net afwaarts het signaalgebied samen te vloeien met de Grote Veldloop. Deze mondt verder uit in de Elstbeek en Krekelbeek om tenslotte te Emblem in de Kleine Nete uit te monden.

Het signaalgebied aansluitend op het fort van Kessel is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaarten. De gemeente meldt hier serieuze problemen met wateroverlast in 2003, waarbij de dijk van de fortvijver tijdelijk werd doorgebroken om wateroverlast aan de huizen langsheen de Grote Puttingbaan en Stationssteenweg te voorkomen. Verder afwaarts zijn de Elstbeek en Krekelbeek sterk overstromingsgevoelig net opwaarts de monding in de Kleine Nete.

Het binnengebied thv Landstraat-Stationssteenweg situeert zich in het brongebied van de Puttingloop. Dit gebied speelt een rol (natte zandbodem) op het vlak van infiltratie/waterconservering zodat de wateroverlast verder afwaarts langs de Puttingloop thv bestaande woonwijken te Kessel-Station wordt beperkt.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De gemeente Nijlen bevindt zich in het afwaartse deel van het samenvloeiingsgebied tussen de Kleine en Grote Nete. Te Kessel-Dorp moet het water via de Elstbeek-Krekelbeek afwateren naar de Kleine Nete. Deze is evenwel onderhevig aan getijdenwerking, wat de uitwatering van de Krekelbeek extra bemoeilijkt. Het is dan ook erg belangrijk om het water lokaal zoveel mogelijk te infiltreren en te bufferen. Het brongebied van de Puttingloop kan hier een concrete rol in vervullen.

Het woonuitbreidingsgebied aansluitend op het fort van Kessel heeft in het verleden al meermaals wateroverlast gekend. Hier is het vanuit het watersysteem niet verantwoord om de resterende delen binnen de contouren van het signaalgebied aan te snijden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het herziene GRS van de gemeente Nijlen worden beide blokken woonuitbreidingsgebied binnen het signaalgebied in de woningbouwprogrammatiekaart aangeduid als woonuitbreidingsgebied te reserveren tot 01/2022 met blauwe randvoorwaarden op basis van water. De zuidelijke blok heeft eveneens de overdruk 'groene randvoorwaarden op basis van identiteit'.

Het GRS Nijlen streeft ernaar de kernen van Kessel-Dorp en Kessel-Station ruimtelijk gescheiden te houden en op termijn te ontsluiten via aanleg van een trage weg.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/2015 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkenssecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/2015. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkenssecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkenssecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente stelt voor om het woontuitbreidingsgebied ter hoogte van de Kapelstraat mee op te nemen in de contour omwille van enerzijds zijn functie als waterconserveringsgebied en anderzijds als open ruimte tussen de woonkernen van Kessel centrum en Kessel station. De gemeente heeft concreet de intentie om het woontuitbreidingsgebied grotendeels om te zetten naar een zachte bestemming met aandacht voor waterberging, met ruimte voor een beperkte ontwikkeling op bepaalde plaatsen.

De telkens 3 onbebouwde percelen woongebied langs de Landstraat en de Stationssteenweg wenst de gemeente niet te laten ontwikkelen om de doorkijk naar het achterliggende gebied te vrijwaren.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Voor de afwaartse blok langsheen de Puttingloop en de woonpercelen langs de Landstraat en Stationssteenweg is de huidige bestemming niet compatibel met het watersysteem vanwege het hoge overstromingsrisico. Hier wordt voorzien in een nieuwe functionele invulling.
- Voor het opwaarts gesitueerde woontuitbreidingsgebied is ontwikkeling niet wenselijk vanuit ruimtelijke motieven, welke ondersteund worden vanuit het watersysteem. Het GRS Nijlen streeft ernaar de kernen van Kessel-Dorp en Kessel-Station ruimtelijk gescheiden te houden en op termijn te ontsluiten via aanleg van een trage weg. Het opwaarts gesitueerde

woonuitbreidingsgebied kent geen hoog overstromingsrisico, maar een verdere ontwikkeling zou een potentieel negatieve impact kunnen hebben op het watersysteem, met name een verlies aan waterconservering waarbij water lokaal wordt vastgehouden voordat het via het oppervlaktewater (Puttingloop) wordt afgevoerd.

Er wordt voor dit gebied voorzien in een nieuwe functionele invulling. Enkel langs de hoger gelegen randen is een beperkte ontwikkeling mogelijk. Hiertoe zal voor het volledige gebied een ontwerpschets, rekening houdend met de functie van het gebied in de waterhuishouding (waterconservering – behoud infiltratiecapaciteit bodem), opgemaakt worden.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak openruimte RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Nijlen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 2 zones. Voor de afwaartse blok woonuitbreidingsgebied langs de Puttingloop en de woonpercelen langs de Landstraat en Stationssteenweg is de huidige bestemming niet compatibel met het watersysteem vanwege het hoge overstromingsrisico.

Voor het opwaarts gesitueerde woonuitbreidingsgebied is ontwikkeling niet wenselijk vanuit ruimtelijke motieven, welke ondersteund worden vanuit het watersysteem. Het opwaarts gesitueerde woonuitbreidingsgebied kent geen hoog overstromingsrisico, maar een verdere ontwikkeling zou een potentieel negatieve impact kunnen hebben op het watersysteem, met name een verlies aan waterconservering waarbij water lokaal wordt vastgehouden voordat het via het oppervlaktewater (Puttingloop) wordt afgevoerd.

Een nieuwe functionele invulling van het signaalgebied is noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KERKENBROEK (SG_R3_NET_27)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kerkenbroek” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Nijlen

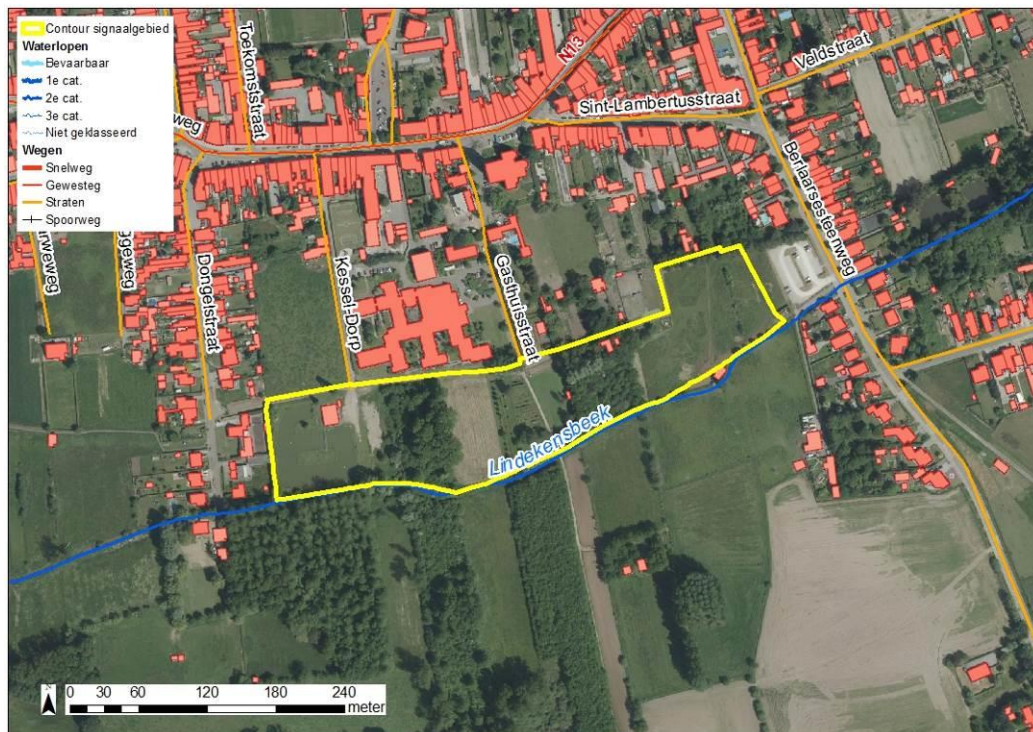
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied wordt begrensd door de Lindekensbeek in het zuiden en een voetweg in het noorden. Het woongebied aansluitend op de Dongelstraat en Berlaarsesteenweg vormen respectievelijk de westelijke en oostelijke begrenzing van het signaalgebied.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Lindekensbeek vormt de zuidelijke begrenzing van het signaalgebied en mondt 1 km afwaarts uit in de Grote Nete.

Oppervlakte: 3,86 ha



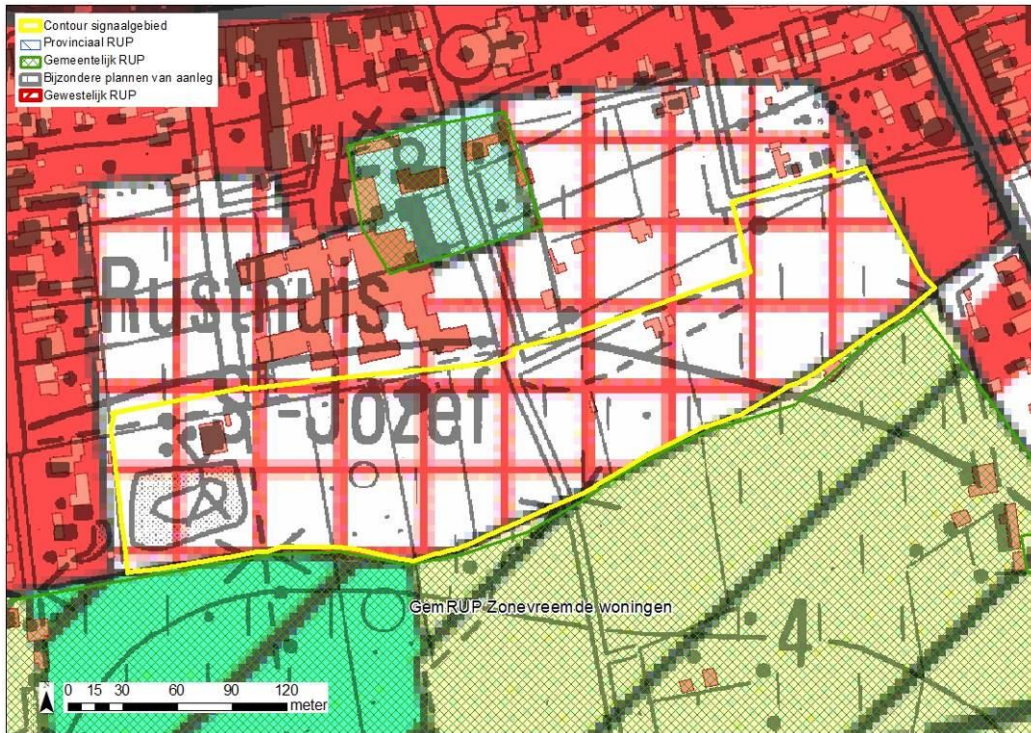
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

In het westen bevindt zich een visvijver met bijhorende infrastructuur. De overige percelen zijn bos of weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De zone langs de Lindekensbeek heeft een middelgrote tot grote overstromingskans en heeft een oppervlakte groter dan 1 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afbakend op het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de voetweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

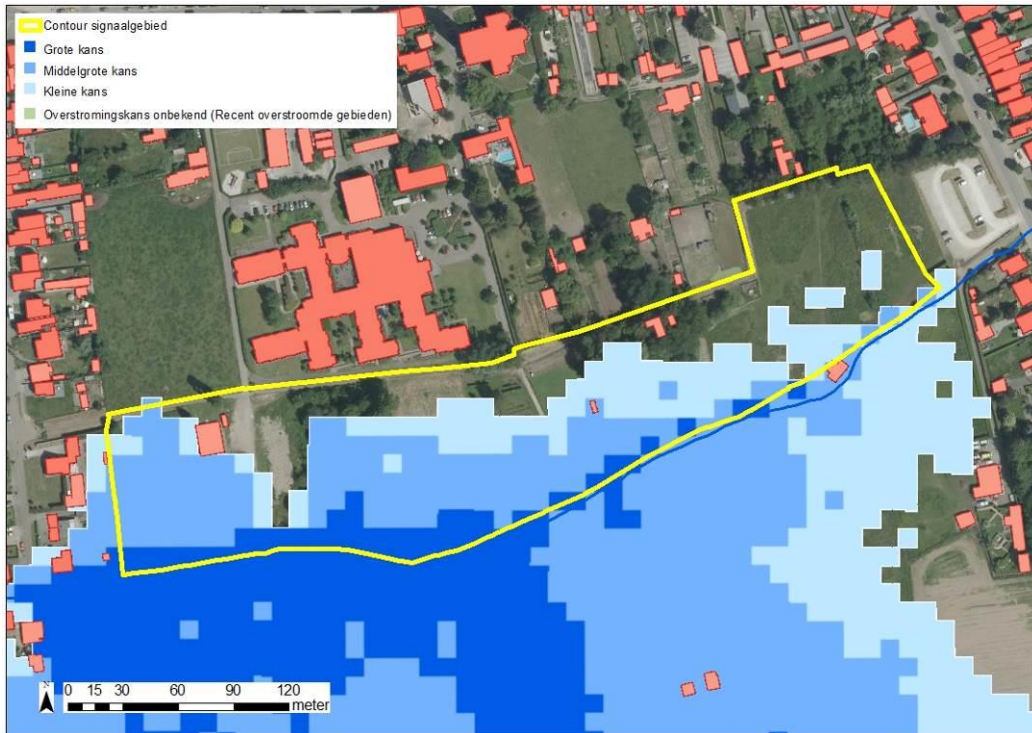
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied wordt aangeduid met een middelgrote tot grote kans op de overstromingsgevaarkart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Lindekensbeek maakt geen deel uit van de ORBP-studie en werd niet gemodelleerd. Er is geen klimaattoets beschikbaar.

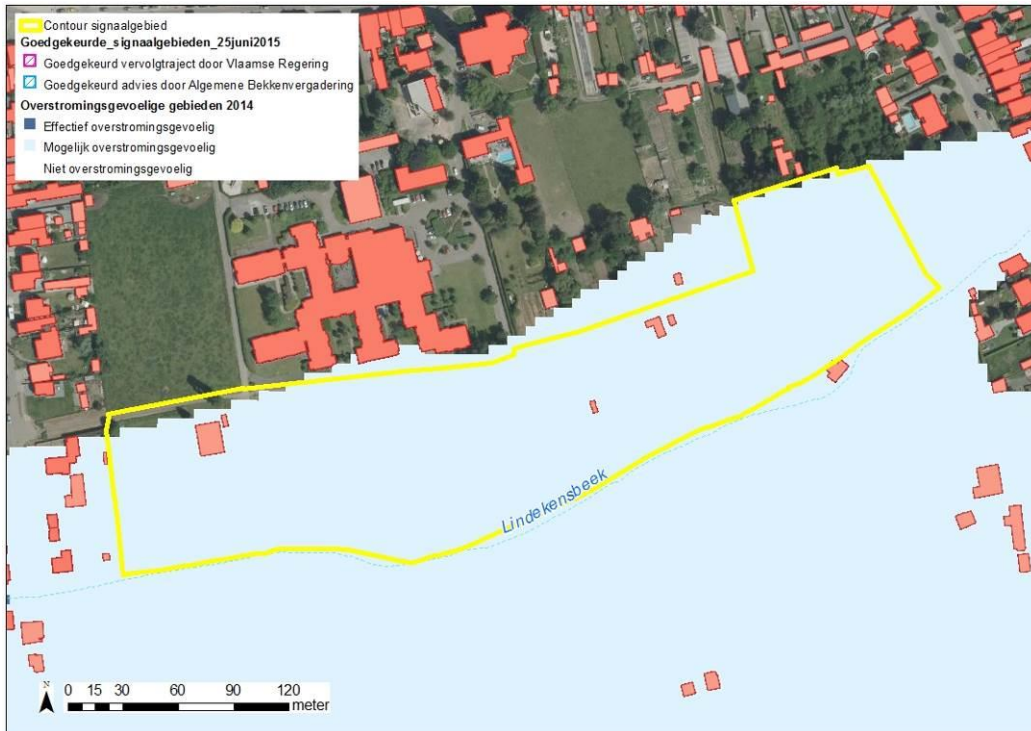
3.2 Bespreking watersysteem

De beekvallei van de Lindekensbeek vormt een natuurlijk overstromingsgebied. Volgens de watertoetskaart is het signaalgebied quasi volledig mogelijk overstromingsgevoelig. Het signaalgebied wordt aangeduid met een middelgrote tot grote kans op de overstromingsgevaarkaart.

De ruime vallei van de Lindekensbeek vormt een duidelijke depressie op het digitaal hoogtemodel en heeft een natte zandleembodem volgens de bodemkaart.

Binnen het Sigmaproject wordt vooropgesteld dat er geen impact op de Lindekensbeek zal zijn.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het bouwen van woningen in de vallei van de Lindekensbeek is niet wenselijk. De zone ten zuiden van de voetweg moet gevrijwaard blijven van bebouwing, zodat het watersysteem voldoende ruimte krijgt om optimaal te functioneren.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In de bindende bepalingen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is het volgende opgenomen: "WUG Kerkenbroek: noordelijke deel (*nvdr: d.w.z. ten noorden van het signaalgebied*) om te vormen tot zone voor openbaar nut (uitbreiding rusthuis), zuidelijke deel (*nvdr: signaalgebied*) om te vormen naar openruimtefunctie (valleigrond Lindekensbeek)"

Op de kaart woningbouwprogrammatie wordt het signaalgebied aangeduid als: te herbestemmen van woonuitbreidingsgebied naar niet-wonen.

4.3 Lopende initiatieven

In het kader van de concretisering van de ruimtelijke visie voor dit gebied cfr. het GRS is de opmaak van een RUP door de gemeente Nijlen gepland.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkensvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/15 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkenssecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/15. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkenssecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkenssecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente is geen vragende partij voor opname van het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied in de contour van het signaalgebied.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het signaalgebied heeft een middelgrote tot grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart. De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Opmaak van een RUP. Voorafgaandelijk wordt een ontwerpend onderzoek uitgevoerd voor het volledige woonuitbreidingsgebied.

Initiatiefnemer:

gemeente Nijlen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied heeft een middelgrote tot grote overstromingskans op de overstromingsgevaarkaart. De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet compatibel met het waterbergend vermogen. Een nieuwe functionele invulling van het gebied, compatibel met het watersysteem, is noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

EBROEK (SG_R3_NET_28)

BERLAAR

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Ebroek” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 wordt ingezoomd op het watersysteem en wordt de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied beschreven en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)

indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);

2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)

indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;

3. Optie C - vrijwaren van bebouwing

indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “**Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden**” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Berlaar

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied wordt begrensd door de Merelstraat, Itegembaan, Valkenhof en Ebroek.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Ebroekloop (2de categorie)

Oppervlakte: 5,32 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

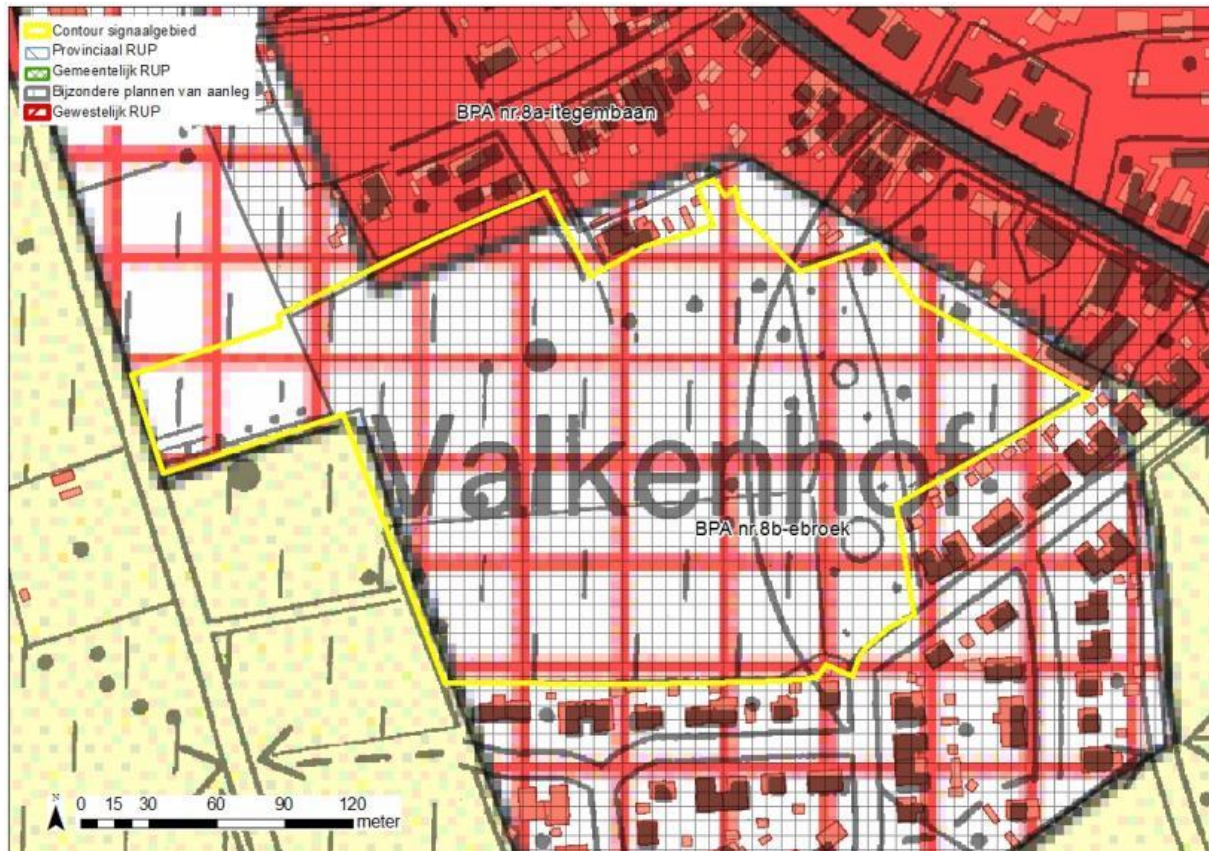
Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming woonuitbreidingsgebied (WUG). Gelijktijdig met de opmaak van het B.P.A. nr. 12 Balderdorp te Berlaar in 2011 werd een bestemmingswijziging/compensatie doorgevoerd in het B.P.A. nr. 8B 'Ebroek' (d.d. 22/07/1987) door de niet bebouwde delen van de zone voor gegroepede bouw van volkswoningen te herbestemmen naar 'voorlopig niet te ontwikkelen woongebied'. De ontwikkeling werd bevroren omwille van de waterproblematiek. Enkel de percelen

804H en 804G maken geen deel uit van het BPA nr. 8 Ebroek. Hiervoor is de oorspronkelijke gewestplanbestemming WUG van toepassing.

Globale beschrijving:

Het gebied is in gebruik als wei of hooiland. De Ebroekloop doorkruist het signaalgebied. Langs de loop situeren zich enkele bosjes. Ten noorden, ten oosten en ten zuiden wordt de begrenzing bepaald door (reeds ontwikkeld) woongebied. Ten westen grenst het signaalgebied aan landbouwgebied.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een aaneengesloten gebied in de vallei van de Ebroekloop, van een voldoende grootte (> 2 ha), met een middelgrote tot grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten in nog niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening gebeurt op de perceelsgrenzen van de effectief overstromingsgevoelige delen binnen het (oorspronkelijke) woonuitbreidingsgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

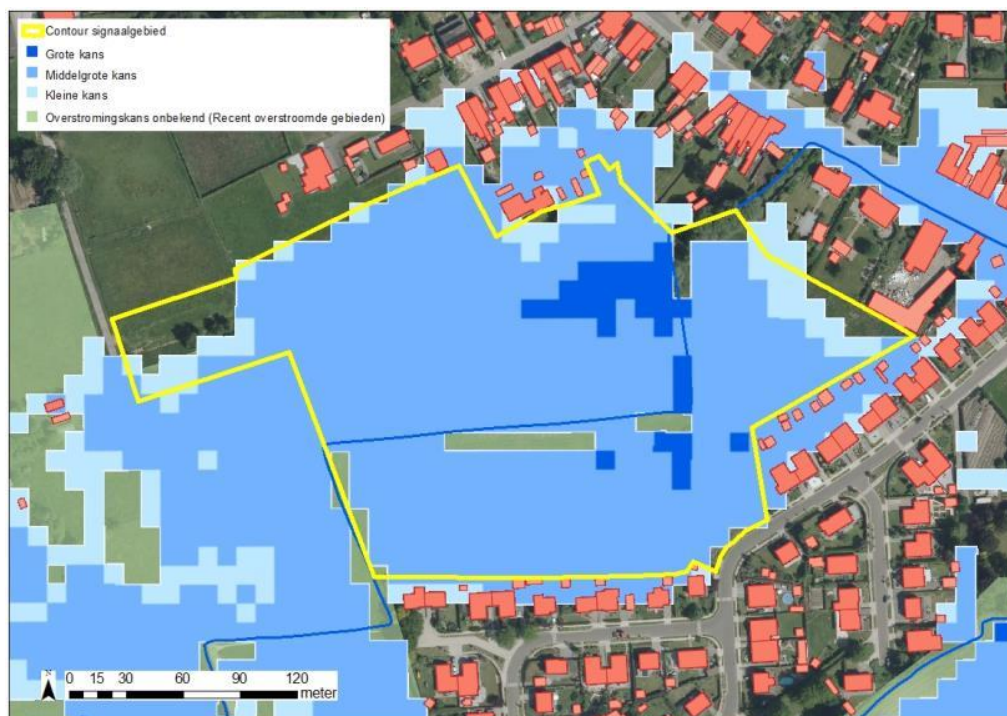
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent een overwegend middelgrote overstromingskans (terugkeerperiode in de grootteorde van 100 jaar).



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in het kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Ebroekloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

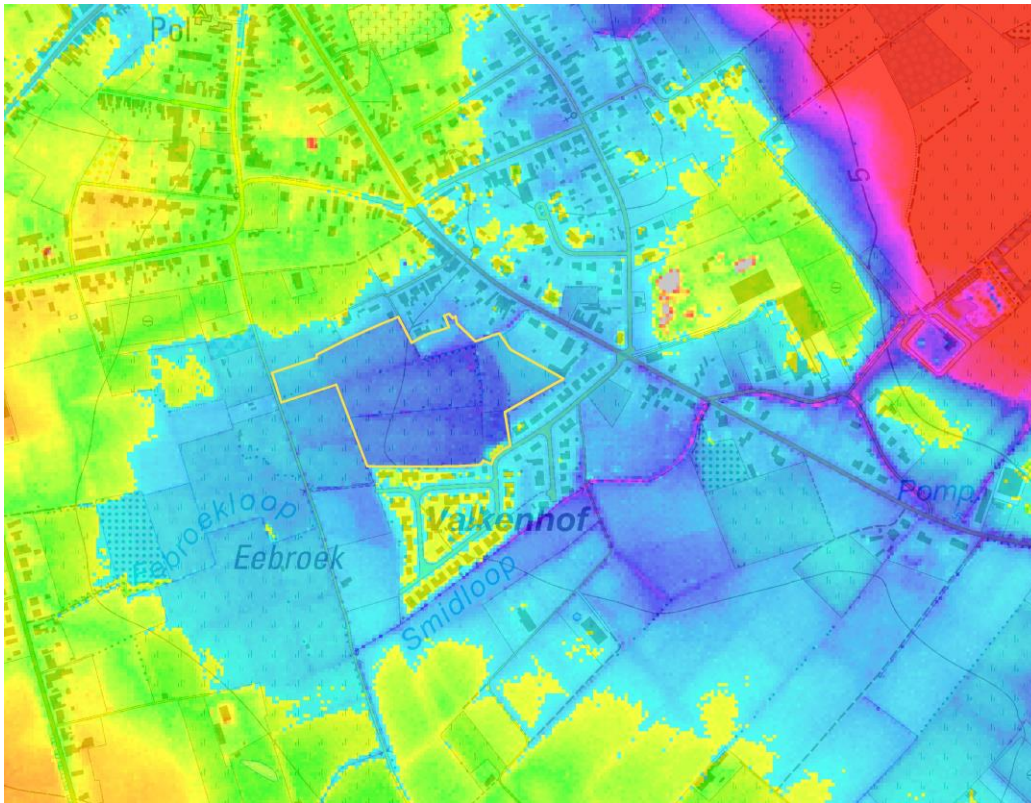
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied Ebroek ligt in de vallei van de Ebroekloop en maakt duidelijk deel uit van een zeer uitgebreid effectief overstromingsgevoelig gebied op de watertoetskaart waarbij niet enkel het omringende landbouwgebied maar ook reeds bestaande woningen onder water komen te staan. De Ebroekloop doorkruist het signaalgebied en mondt een 400 tal meter stroomafwaarts uit in de Smetloop, een zijwaterloop van de Gestelbeek. Het gebied kent een 'middelgrote' tot 'grote' kans op de overstromingsgevaarkaart. Een groot deel van het signaalgebied is gelegen in Recent Overstroomd Gebied².

Het signaalgebied wordt gekenmerkt door het bodemprofiel nat zandleem en is, op enkele kleinere randgebieden na, niet infiltratiegevoelig. Het situeert zich bovendien duidelijk ter hoogte van een depressie wat wijst op een reële overstromingskans. Dit lager gelegen gebied heeft een belangrijke functie voor het vasthouden en bergen van water bij piekdebieten. Ten zuiden van het signaalgebied bevindt zich een hoger gelegen 'eiland', hoogstwaarschijnlijk door ophogingen omwille van de bebouwing (wijk Valkenhof).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: Digitaal Hoogtemodel



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De ligging in effectief overstromingsgevoelig gebied, de ligging in risicozone voor overstromingen en de aanduiding van 'middelgrote tot grote overstromingskans' op de overstromingsgevaarkaart betekent dat een ontwikkeling van dit gebied vermoedelijk een significant effect heeft op het watersysteem. Dit wordt in eerste instantie best voorkomen en slechts in tweede instantie gecompenseerd.

Bij hevige regenval spreekt de Ebroekloop grote delen van haar vallei aan voor waterberging, ook in reeds ontwikkelde gebieden in de omgeving rond het signaalgebied. Gezien deze effectieve overstromingsgevoeligheid en de middelgrote tot grote kans op de overstromingsgevaarkaarten is verdere ontwikkeling niet compatibel met het functioneren van het watersysteem. Dit wordt bevestigd door de twee geplande acties in het 2de stroomgebiedbeheerplan van de Schelde 2015-2021, nl. 6_F_217 'Bouwen van een GOG op waterlichaam Ebroekloop' en 8A_E_267 'Structuurherstel voor waterlichaam Ebroekloop door creatie van stromingsdiversiteit binnen de zomerbedding' waarvoor de provincie Antwerpen, dienst integraal Waterbeleid initiatiefnemer is (zie verder onder 'lopende initiatieven').

Ontwikkeling van het gebied zou het watersysteem verder onder druk zetten en wateroverlast in de omgeving of verder stroomafwaarts versterken. Bij toekomstige afkoppelingsprojecten van de reeds ontwikkelde woonzones zou het bovendien logisch zijn om het regenwater af te voeren naar de Ebroekloop. Het omliggende gebied wordt hierdoor bijkomend belast.

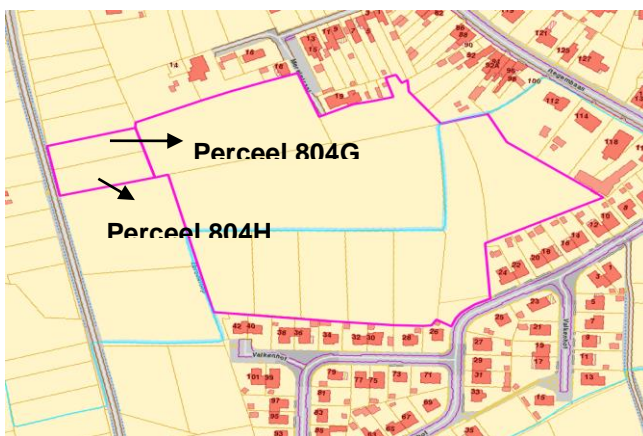
De percelen 804G en 804H overlappen voor een kleine zone met effectief overstromingsgevoelig gebied. Ontwikkeling van deze percelen is mogelijk mits geen negatieve effecten naar het watersysteem toe worden gecreëerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het signaalgebied is gelegen in de vallei van de Ebroekloop. In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) werd dit gebied opgenomen als reservegebied. Zie ook hoofdstuk 1.1.

De gemeente Berlaar wenst het gebied niet verder te ontwikkelen en is akkoord om het een andere functionele invulling te geven (openbaar nut / natuur). De gemeente overweegt o.a. speelmogelijkheden in een parkomgeving in combinatie met ruimte voor water, maar dit moet nog verder uitgeklaard worden.

De percelen 804 G en 804 H wenst de gemeente wél ontwikkelbaar te houden (zie onderstaande figuur).



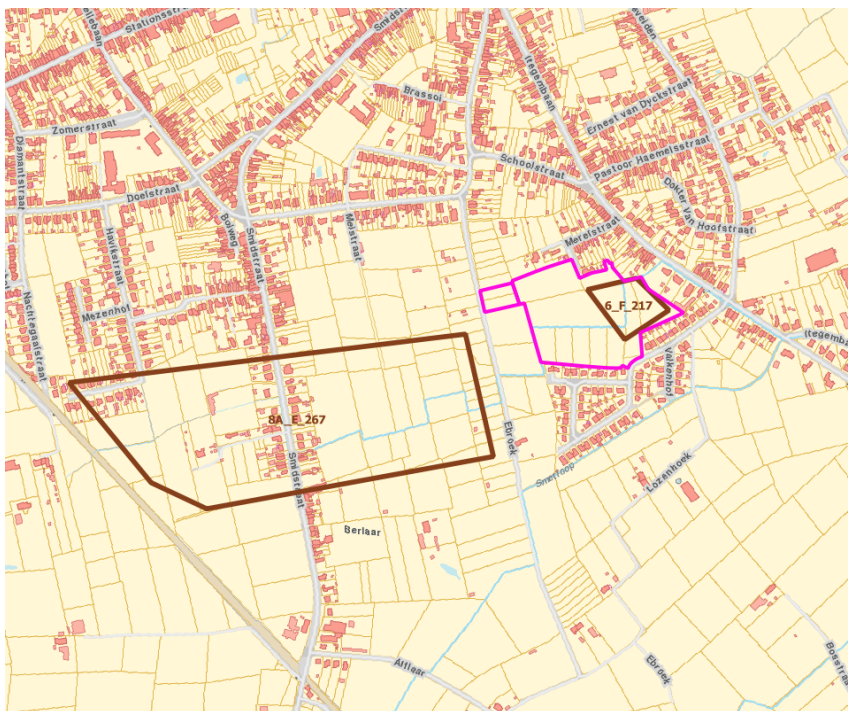
Figuur: situering van de percelen 804G en 804H tov het signaalgebied

4.3 Lopende initiatieven:

Het actieprogramma van het bekken specifieke deel Netebekken uit het 2de stroomgebiedbeheerplan Schelde 2015-2021 plant twee acties in dit signaalgebied nl. 6_F_217 'Bouwen van een GOG op waterlichaam 'Ebroekloop' en 8A_E_267 'Structuurherstel voor waterlichaam Ebroekloop door creatie van stromingsdiversiteit binnen de zomerbedding' waarvoor de provincie Antwerpen, dienst integraal Waterbeleid initiatiefnemer is.

Actie 8A_E_267 situeert zich net stroomopwaarts het signaalgebied. De actie beoogt het verhogen van de structuurkwaliteit van de Ebroekloop maar tegelijkertijd wordt door het afschuinen van oevers meer bergingscapaciteit gecreëerd en verhoogt de retentie.

Actie 6_F_217 ligt binnen het signaalgebied. Doel van deze actie is om de wateroverlast in de woonwijk te beperken. Gezien de ligging naast de woonzone dient recreatief medegebruik nagestreefd te worden. Tegelijkertijd kan de structuurkwaliteit van de waterloop zelf verbeterd worden.



Figuur: Indicatieve situering van de provinciale acties 6_F_2017 en 8A_E_267 uit het 2de SGBP 2016-2021 tov het signaalgebied Ebroek.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg (ambtelijk) op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering (bestuurlijk) van 12/11/2014. De gemeente Berlaar was niet aanwezig op deze overlegmomenten.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Berlaar op 5/06/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Wim Azijn (gemeente Berlaar), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkenssecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente Berlaar op 25/09/2015. Aanwezigen: Wim Azijn (gemeente Berlaar), Michiel De Mol (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Tine Loomans (provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke

Planning), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

Op 26/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het functioneel blijven van dit signaalgebied, exclusief de percelen 804 H en 804 G, als waterbergingsgebied is essentieel voor de waterhuishouding van de Ebroekloop en voor de afwatering van de omliggende woningen. Met uitzondering van de twee hierboven aangehaalde percelen wordt het signaalgebied herbestemd naar een functie compatibel met het watersysteem zoals bv zachte recreatie, natuur, parkomgeving met ruimte voor water, etc.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De percelen 804H en 804G aan Ebroek kunnen verder ontwikkeld worden mits wordt voldaan aan alle principes van overstromingsvrij bouwen en mits bijkomende randvoorwaarden aangegeven door de waterbeheerder worden gevolgd (zie conclusie signaalgebied).

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Herbestemming via een gemeentelijk RUP.

Initiatiefnemer:

De gemeente Berlaar is initiatiefnemer. Bij de realisatie van het RUP dient afgestemd te worden met de provinciale acties 6_F_2017 en 8A_E_267 cfr het 2^{de} stroomgebiedbeheerplan Schelde 2016-2021.

De gemeente Berlaar engageert zich om, wanneer de opportuniteit zich voordoet maar ten laatste tegen het einde van de volgende legislatuur (eind 2024), het RUP op te maken.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig. Met uitzondering van de twee percelen langs de straat Ebroek, nl. 804H en 804G, is voor het signaalgebied een nieuwe functionele invulling noodzakelijk, waarin 'ruimte voor de waterloop' een prominente plaats krijgt. Hiermee wordt ruimte gegeven aan de waterloop om bij hoge waterstanden haar vallei te kunnen aanspreken en wordt het gebied planologisch in overeenstemming gebracht met de geplande provinciale acties waarnaar eerder verwezen is.

Voor de percelen 804H en 804G blijft de bestemming woonuitbreidingsgebied behouden maar worden pro-actief volgende randvoorwaarden geformuleerd: Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden, noch in oppervlakte noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb via bouwconstructies, ophogingen, ...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Aan te vullen

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LEEMPUTTEN (SG_R3_NET_29)

BERLAAR

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Leemputten” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de lokale besturen en andere betrokkenen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)

indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);

2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)

indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;

3. Optie C - vrijwaren van bebouwing

indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Berlaar

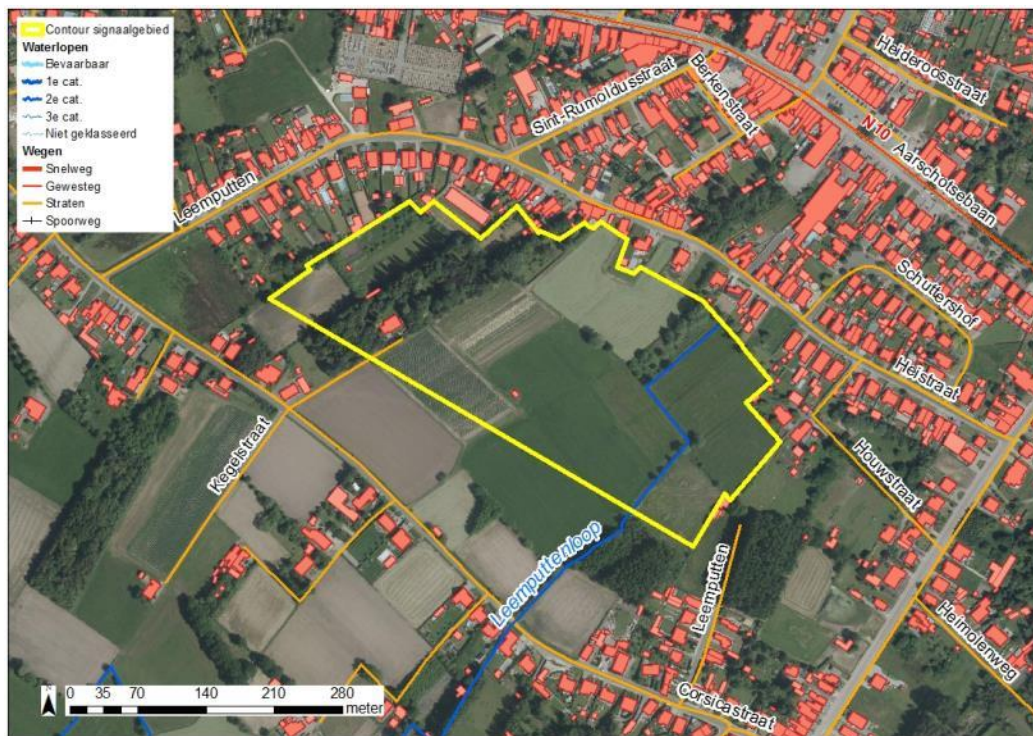
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gesitueerd tussen Leemputten en Kegelstraat te Heikant, Berlaar.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Leemputtenloop (categorie 2)

Oppervlakte: 9,43 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

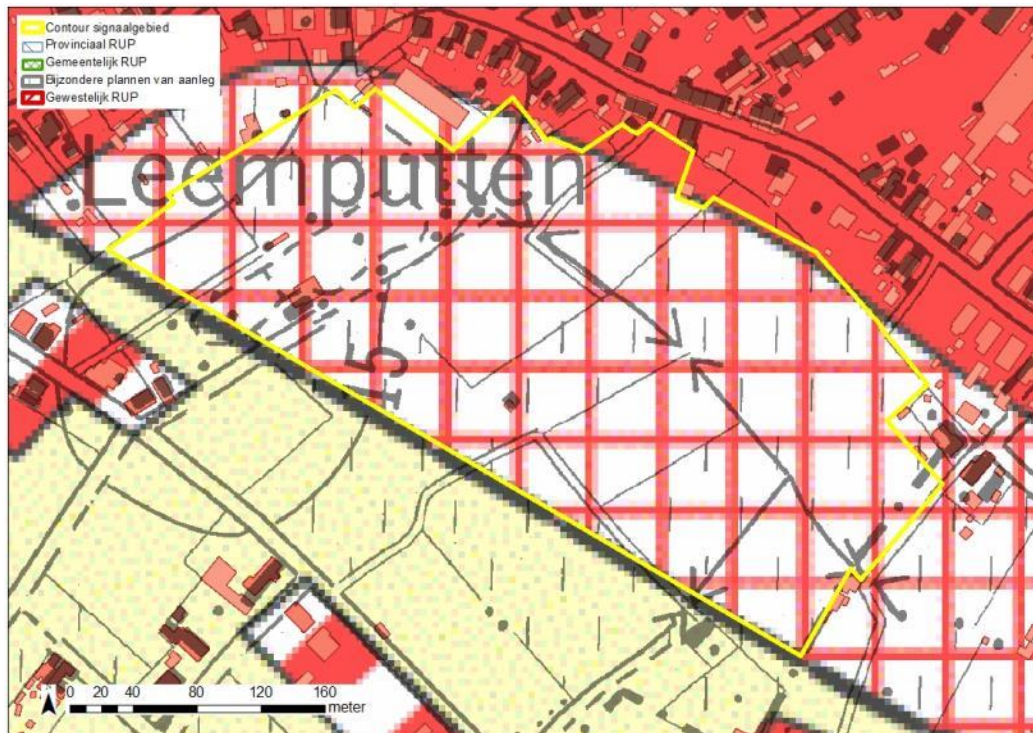
Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied is volgens het gewestplan hoofdzakelijk gelegen in woonuitbreidingsgebied. Een zeer klein deel ligt in woongebied. Ten noorden sluit het aan op woongebied, ten zuiden op landbouwgebied. Tussen het woonuitbreidingsgebied en de landbouwbestemming is een strook op het gewestplan gereserveerd als tracé van de omleidingsweg Heikant.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is grotendeels in landbouwgebruik, deels als wei of hooiland en deels i.f.v. voedergewassen. Volgens de landbouwimpactstudie, opgemaakt door ADLO (05/2015) betreft het

landbouwgebruik met een hoge impact. Dit betekent dat de gronden belangrijk zijn voor de bedrijfsvoering van de daar actief zijnde landbouwer. In het noordwesten zijn er kleine bosjes.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is een aaneengesloten nog niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied, met een voldoende groot oppervlakte (> 1,5 ha), tussen woongebied en agrarisch gebied en gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming woonuitbreidingsgebied en een klein deel woongebied, waarbij zoveel mogelijk de perceelsgrenzen worden gevolgd. In het zuiden ligt de grens aan de reserveringsstrook van de ringweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

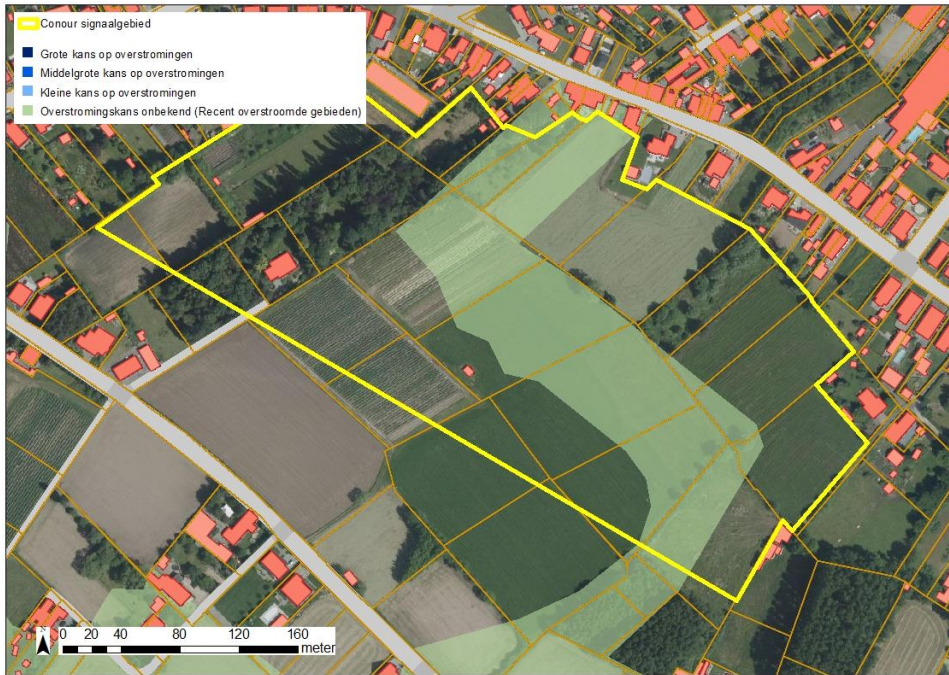
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Er zijn geen overstromingsgevaarkarten beschikbaar. Centraal in het signaalgebied bevindt zich wel een Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

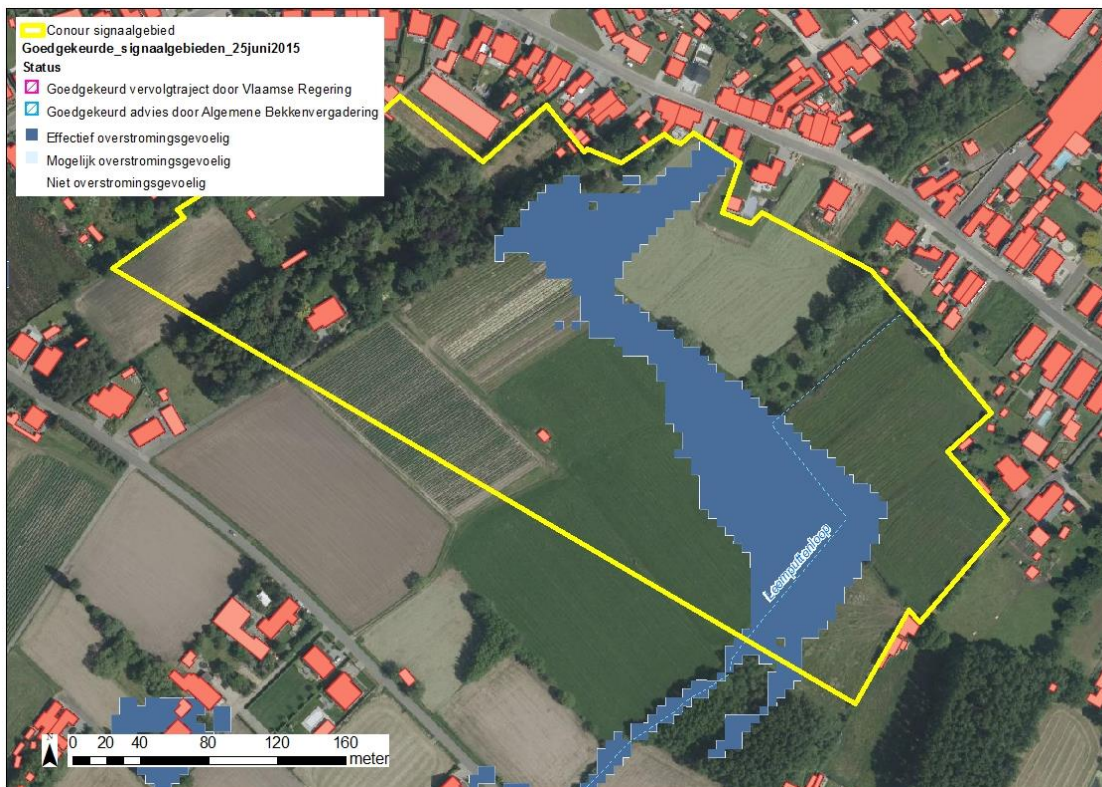
De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in het meer stroomopwaartse deel van de vallei van de Leemputtenloop en is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied. De Leemputtenloop doorkruist het signaalgebied. Ten noorden van het signaalgebied waar de Leemputtenloop het reeds ontwikkelde woongebied doorkruist, werden in het verleden ook wateroverlastproblemen gesignaleerd.

Een modellering is niet beschikbaar. Verder stroomafwaarts ter hoogte van de Berlaarbaan - Steenbeek mondt ze uit in de Ifterbeek. Opvallend is dat de zone effectief overstromingsgevoelig gebied binnen het signaalgebied in het noorden afwijkt van de ligging van de Leemputtenloop. Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat de oever van de Leemputtenloop met een zachte helling is opgehoogd (zie foto). De waterloop kan daardoor aan zijn linkeroever in het noordoosten niet (meer) buiten zijn oevers treden.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

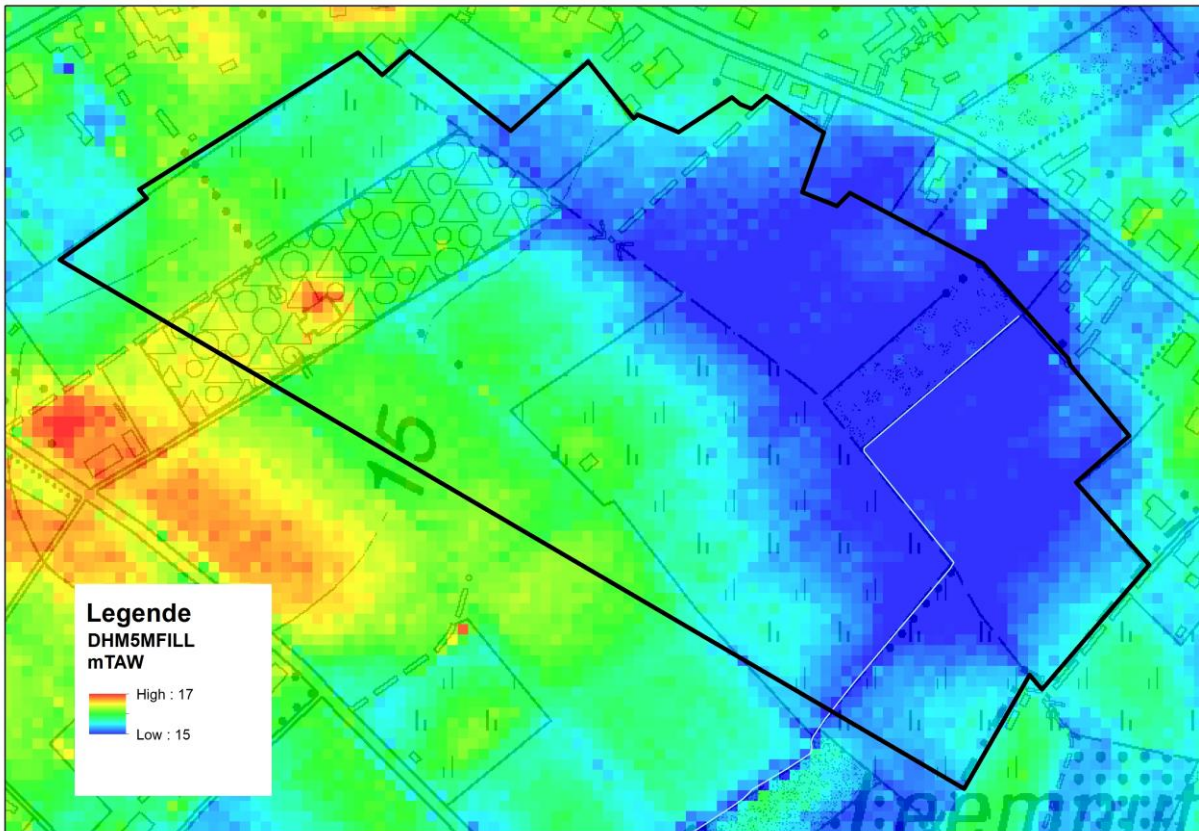


Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.



Figuur: helling thv linkeroever Leemputtenloop (foto's dd 25/09/2015)

Volgens het digitaal hoogtemodel vormt het signaalgebied duidelijk een kom. Rondom is het terrein hoger gelegen, hier en daar mogelijk door ophogingen in functie van bebouwing. Het signaalgebied kent een vochtig zand (antropogeen) tot vochtig zandleem bodemprofiel.



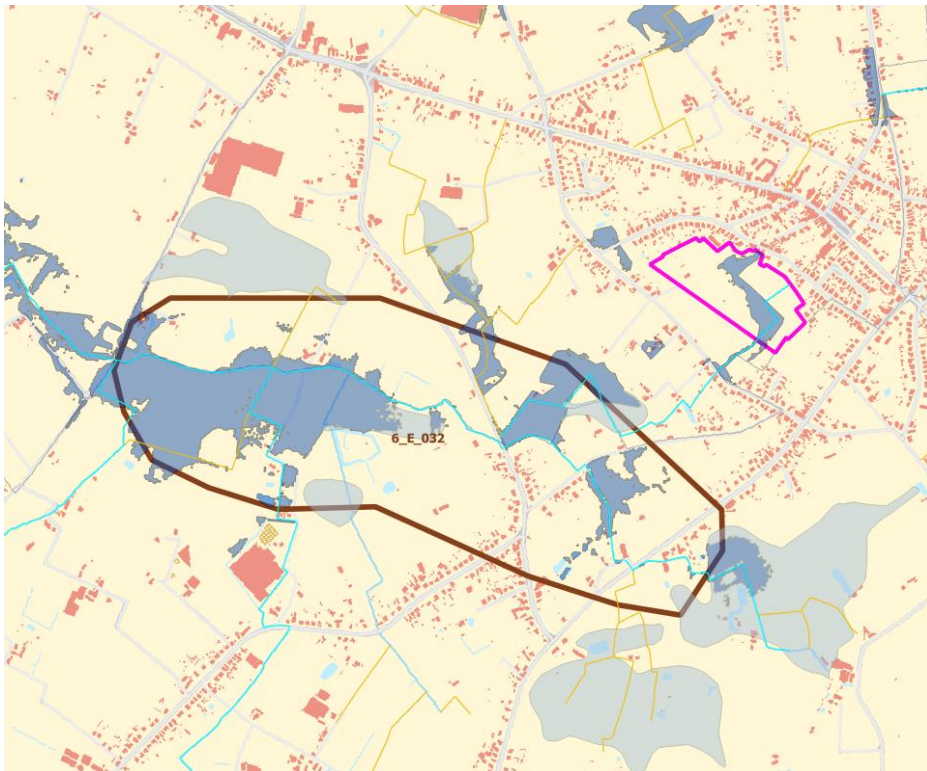
Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron: mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er is geen specifieke actie uit het stroomgebiedbeheerplan gerelateerd aan het segment van de waterloop in het signaalgebied. De actie 6_E_032: "Realiseren van bovenstroomse buffering thv Beerzelberg richting Itterbeek" situeert zich net stroomafwaarts het signaalgebied en is gericht op een vertraagde waterafvoer. Het signaalgebied sluit hier perfect bij aan, in die zin dat water best bovenstrooms vastgehouden wordt en niet versneld wordt afgevoerd oa door bijkomende verharding. Temeer omdat ook de Itterbeek regelmatig haar valleigebieden aanspreekt voor waterberging.

Vanuit het waterbeleid wordt gestreefd naar een optimaal behoud van de waterbergingsfunctie, vasthouden van water bovenstrooms en vertraagde afvoer. Elke vorm van ontwikkeling kan enkel mogelijk zijn mits rekening wordt gehouden met het watersysteem en er geen waterberging verloren gaat.



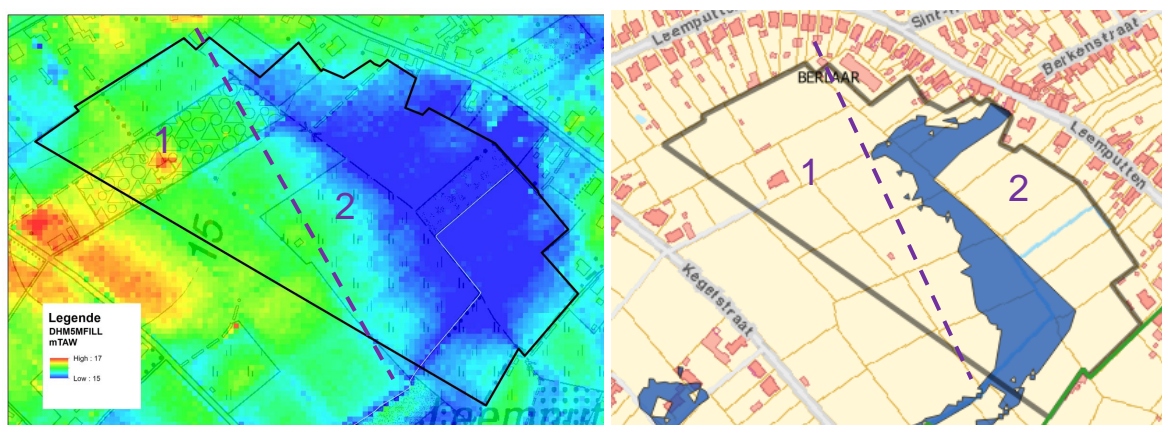
Figuur: Indicatieve situering van de provinciale actie 6_E_032 uit het 2^{de} SGBP 2016-2021 tov het signaalgebied Leemputten en tov de watertoetskaarten effectief overstromingsgevoelig gebied (donkerblauw) en mogelijk overstromingsgevoelig gebied (lichtblauw)

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De visie van de gemeente Berlaar is als volgt: Binnen de huidige planperiode kan het WUG niet aangesneden worden. Zolang er onzekerheid bestaat over het trace van de omleidingsweg, acht de gemeente het niet opportuun om dit wug aan te snijden. Dit wordt eveneens zo weergegeven in het GRS van Berlaar. Bovendien vult de gemeente de woningenbehoefte bij voorkeur in in het hoofddorp, niet in Heikant. Anderzijds is de gemeente van mening dat een beperkte ontwikkeling hier mogelijk is met respect voor het watersysteem

Visie Ruimte Vlaanderen:

Het signaalgebied is hoofdzakelijk gelegen in woonuitbreidingsgebied en voor een zeer klein deel gelegen in woongebied. Vanuit de ruimtelijke visie en gelet op de waterproblematiek is het best om een ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken voor het plangebied, waarbij voor percelen in de noordoostelijke zijde van het signaalgebied een herbestemming doorgevoerd kan worden compatibel met het watersysteem. Bij voorkeur wordt de woningbehoefte niet in Heikant ingevuld, maar in het hoofddorp. Indien men het deel van het WUG gelegen in de noordwestelijke zijde van het signaalgebied en niet gelegen in overstromingsgevoelig toch wenst aan te snijden, kan men werken in het RUP met indicatieve deelzones. Hier is een totaalvisie voor nodig, er dient eerst duidelijkheid te zijn over het tracé van de ringweg.



Figuur: indicatieve grens deelzones 1 en 2 tov het digitaal hoogtemodel en tov effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de watertoetskaart.

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Deze selectie werd goedgekeurd op het thematisch overleg (ambtelijk) op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering (bestuurlijk) van 12/11/2014. De gemeente Berlaar was niet aanwezig op deze overlegmomenten.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Berlaar op 5/06/2015. Volgende personen namen deel aan het overleg: Wim Azijn (gemeente Berlaar), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkenssecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de gemeente Berlaar op 25/09/2015. Aanwezigen: Wim Azijn (gemeente Berlaar), Michiel De Mol (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Tine Loomans (provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Inez Vandevyvere (bekkenssecretariaat Netebekken), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

Op 26/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming woonuitbreidingsgebied is niet voor het volledige signaalgebied compatibel met het waterbergend vermogen. Minstens het lager gelegen gebied rond de Leemputtenloop en het effectief overstromingsgevoelig gebied – dit is deelzone 2 zoals indicatief weergegeven in de figuur onder het luik ‘Ruimtelijke Visie’ - dient gevrijwaard te worden.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- Na duidelijkheid over het ringwegtracé, is ontwikkeling binnen het signaalgebied mogelijk in de noordwestelijke zijde van het signaalgebied nl. indicatieve deelzone 1 zoals weergegeven in de figuur onder het luik ‘Ruimtelijke Visie’

Instrument:

Een herbestemming wordt gerealiseerd via een RUP. De initiatiefnemer voor de realisatie van het RUP is afhankelijk van de plannen m.b.t. de ringweg. Indien op provinciaal niveau een RUP wordt opgemaakt ifv de ringweg, wordt een herbestemming van deelzone 2 bij voorkeur hieraan gekoppeld. Zoniet betreft het een RUP op gemeentelijk niveau.

Beide instanties, provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning en de gemeente Berlaar, engageren zich om - in onderlinge afstemming - wanneer de opportuniteit zich voordoet of ten laatste tegen het einde van de volgende legislatuur (eind 2024), het RUP op te maken. In afwachting van de inwerkingtreding van dit RUP moet elke ontwikkeling van deelzone 2 vermeden worden door geen nieuwe vergunningen af te leveren.

Initiatiefnemer:

Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning of gemeente Berlaar.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig. Het signaalgebied kan vanuit het watersysteem deels (deelzone 1) in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling mits voldoende rekening wordt gehouden met de noden van het watersysteem. Ontwikkeling is pas mogelijk nadat er duidelijkheid bestaat over het ringwegtracé en na opmaak van een totaalvisie in lijn hiermee.

Deelzone 2 speelt een belangrijke rol als waterbergings- en waterconserveringsgebied. Een bestemmingswijziging naar een open ruimte functie, compatibel met het watersysteem dient gerealiseerd. Gezien het belang van het merendeel van het signaalgebied (en zeker deelzone 2) voor de betrokken landbouwer, is een bestemmingswijziging naar landbouw de meest voor de hand liggende optie.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

BINNENHEIDE (SG_R3_NET_30)

HERENTHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “De Roost” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Herenthout

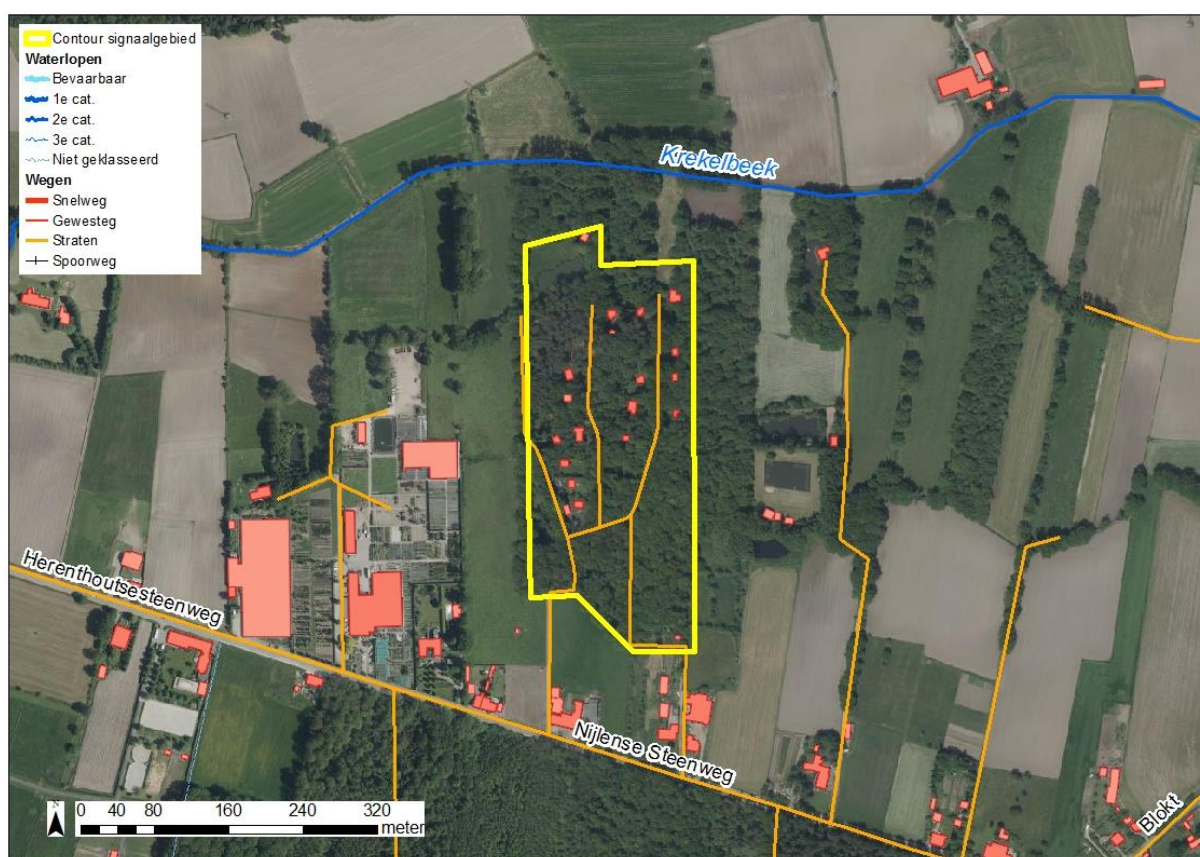
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied overlapt volledig met recreatiegebied Binnenheide te Herenthout, tussen de Nijlense Steenweg en de Krekelbeek.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Krekelbeek (Zelse Beek)

Oppervlakte: 7,27 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming van het signaalgebied verblijfsrecreatie.

Globale beschrijving:

Het gebied is gedeeltelijk ontwikkeld met weekendverblijven en visvijver(s). Het merendeel van deze verblijven zijn echter in slechte staat. De percelen zijn slechts bereikbaar via een onuitgeruste landbouwweg. Er is geen telefoon, gas of electriciteitsaansluiting, en ook de drinkwaterdistributie is beperkt en wordt op vraag van de gemeente niet verder uitgebouwd.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De gemeente is vragende partij voor een ruimtelijk initiatief. De provincie Antwerpen ondersteunt de vraag naar een planproces om het gebied te herstructureren in het kader van de aanpak m.b.t. weekendverblijven en de aanduiding van het gebied als natuurverbingsgebied in het provinciaal ruimtelijk structuurplan (zie ook onder hoofdstuk 4.2).

Gezien de toestand van de huidige weekendverblijfszone, de middelgrote kans op overstromingen en een aantal opportuniteiten mbt natuurontwikkeling, wordt het gebied meegenomen in reeks 3.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Gelet op het feit dat bijna de helft van de recreatiezone overstromingsgevoelig is, en de vraag van de gemeente en provincie om het gebied een duurzaam ruimtelijk toekomstperspectief te bieden, wordt het volledige recreatiegebied geselecteerd als signaalgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

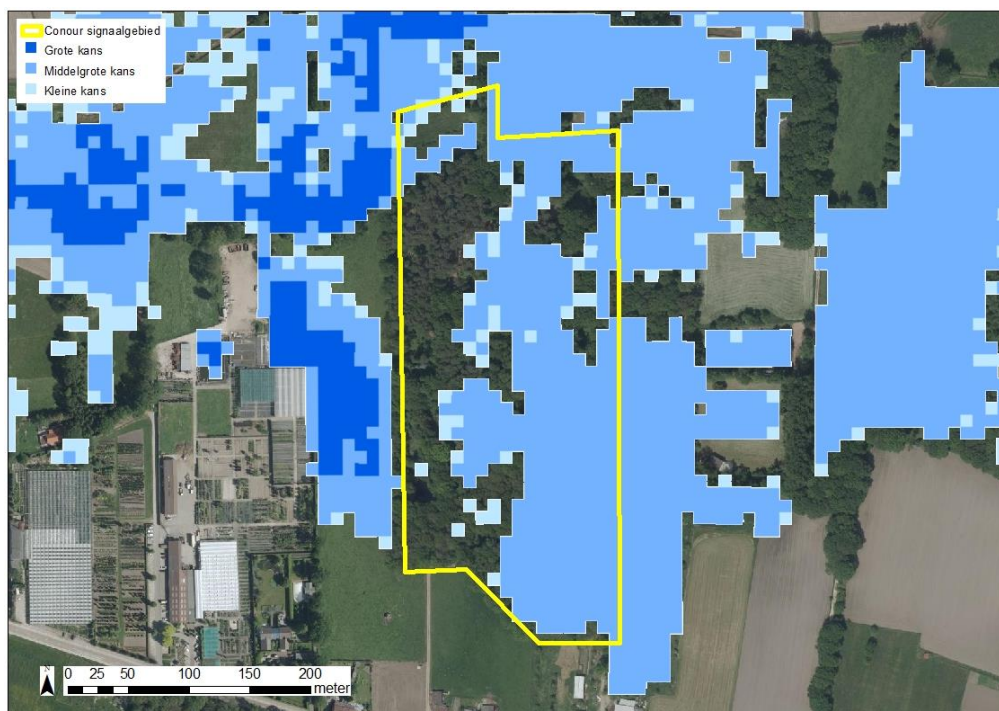
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.



Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Ongeveer de helft van het gebied kent een middelgrote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart (terugkeerperiode in de grootteorde van 100 jaar).

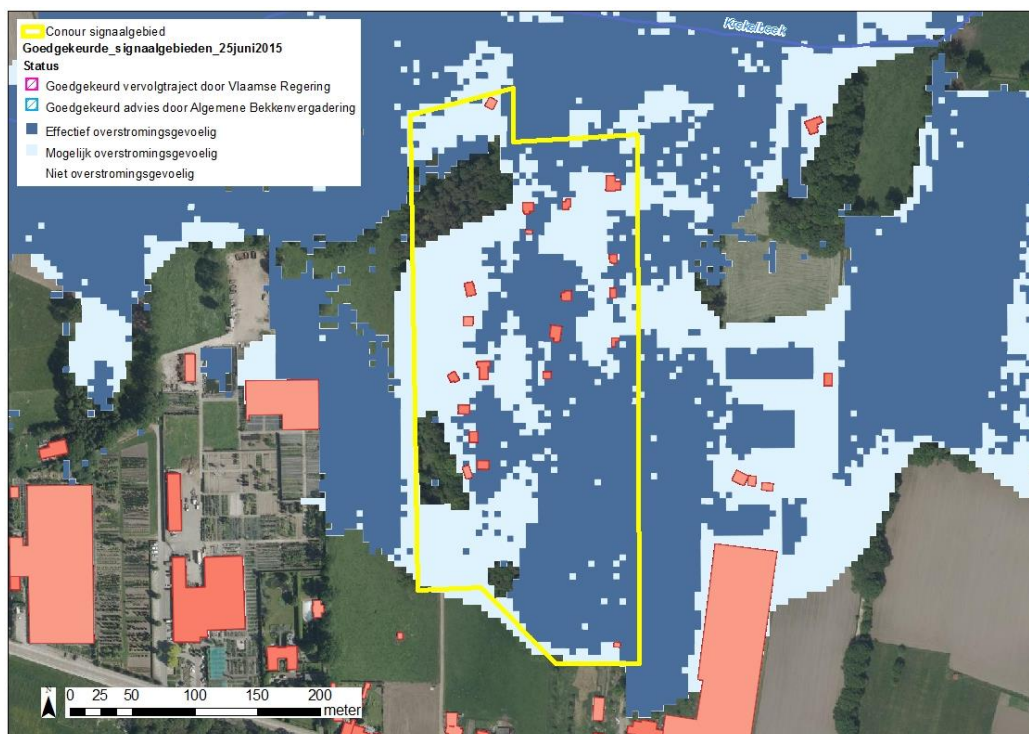
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in de vallei van de Krekelbeek, die ongeveer 100 m ten noorden van het signaalgebied stroomt. De watertoetskaart komt sterk overeen met de overstromingsgevaarkaart: ongeveer de helft van het gebied is effectief overstromingsgevoelig, de rest is grotendeels mogelijk overstromingsgevoelig.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsdocumenten Integraal Waterbeleid

Hoewel de ontwikkeling van het recreatiegebied niet evident is door de overstromingsproblematiek, is de huidige bestemming niet noodzakelijk problematisch, mits aan bepaalde voorwaarden, afhankelijk van de ligging van het perceel in het gebied, wordt voldaan. Een volledige herbestemming is uiteraard de meest duurzame optie.

De provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid benadrukt de watergevoeligheid van de onmiddellijke vallei van de Krekelbeek. Zij waakt erover dat het waterbergend vermogen niet verloren gaat en dat omliggende landbouwgronden niet opgehoogd worden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Pagina 69 van het informatief gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt het volgende:

"Weekendverblijven, zeker als ze permanent bewoond worden, hebben een belangrijke impact op hun omgeving. Het is bovendien eigen aan weekendverblijven dat ze meestal gelegen zijn in biologisch waardevolle gebieden, gekenmerkt door rust en natuur, van waar de aantrekkingskracht precies uit gaat. Dit geldt niet alleen voor zonevreemde weekendverblijven, maar ook voor de zones voor verblijfsrecreatie die gelegen zijn in gebieden met belangrijke natuurwaarden. De impact gaat verder dan louter het biotoopverlies op de plaats waar een weekendverblijf gebouwd wordt. Een ander gevolg is dat het gebied versnipperd wordt waardoor kwetsbare soorten het moeilijk krijgen om te overleven. Ook de waterhuishouding wordt vaak verstoord, onder meer door het graven van visvijvertjes, de vervuiling van het oppervlaktewater, ophogingen. Het weekendverblijfpark Binnenheide is gelegen in de komdepressie van de Zelse beek. Dit gebied wordt omringd door hogere gronden en wordt ontwaterd door de Zelse beek. Maar vermits het verval van deze beek zeer laag is, is het hele gebied zeer vochtig."

"In het verblijfsrecreatieve gebied Binnenheide komen veel leegstaande en verkrotte weekendverblijven voor."

De provincie Antwerpen heeft een methodiek ontwikkeld, op welke wijze er dient omgegaan te worden met de problematiek rond permanente bewoning en illegaliteit in clusters weekendverblijven.

Deze methodiek werd uitgewerkt in het provinciaal oplossingskader voor clusters weekendverblijven. Dit oplossingskader werd goedgekeurd door de deputatie en werd verankerd in de partiële herziening van het RSPA.

Het provinciaal oplossingskader gaat uit van het 'uitdovend woonrecht'.

Op dit algemeen uitgangsprincipe zijn 2 uitzonderingen mogelijk, indien deze ruimtelijk verantwoord zijn. Het oplossingskader bepaalt de voorwaarden:

1. Versnelde uitdoving;
2. Bestemming van de woonfunctie.

Overwegende dat de cluster gelegen is in verblijfsrecreatie volgens het gewestplan, dat er echter zo goed als geen vergunningen bekend zijn voor de aanwezige structureel laag kwalitatieve constructies, en dat de cluster gelegen is in overstromingsgevoelig gebied, lijkt de herbestemming naar een natuur- of bosfunctie de meest haalbare piste te zijn.

In het Ruimtelijk structuurplan van de provincie Antwerpen wordt het volgende gesteld:

"Het systeem van de beide Netes heeft een grote dichtheid aan natuurverbindingen. Binnen en tussen de natuuraandachtsgebieden van de vallei van de Grote Nete moet worden gezocht naar af te bakenen natuurverbindingsgebieden.

Binnen het systeem van de twee Netes is o.a. het volgende natuurverbindingsgebied aangeduid:

46. Een natuurverbinding langs de vallei van de Kleine Nete tussen de Merodese bossen te Herenthout en de natuurgebieden ten noorden van Grobbendonk."

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Sofie Poelmans en Chantal De Laet) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/2014 te Lier;
- Gemeente (Sofie Poelmans) aanwezig bij ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/2014;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkervergadering op 12/11/2014 (gemeente niet aanwezig);
- Telefonisch contact met de gemeente (Chantal De Laet) op 24/08/2015;
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op 13/10/15. Aanwezigen: Ben De Bruyn (provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Sofie Poelmans (gemeente Herenthout), Chantal De Laet (gemeente Herenthout), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Tom Gabriels (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Een herbestemming naar natuur is de meest aangewezen optie opdat het gebied ingeschakeld kan worden als natuurverbindingsgebied tussen enerzijds de Merodese bossen in het zuiden, en anderzijds het natuurgebied ten noorden van de Krekelbeek. Een andere zachte bestemming zoals landbouw is, gelet op de overstromingsproblematiek, minder evident.

Bij realisatie van de herbestemming wordt best bekeken of het niet zinvol is om ook het landbouwgebied tussen het recreatiegebied en de Krekelbeek mee te herbestemmen.

Instrument:

Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Initiatiefnemer:

Gemeente Herenthout

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied met bestemming verblijfsrecreatie is voor ongeveer de helft van het gebied effectief overstromingsgevoelig, de rest is grotendeels mogelijk overstromingsgevoelig. Gelet op deze overstromingsproblematiek en de ruimtelijke visie van de provincie en gemeente is een nieuwe functionele invulling noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. datum aanvullen

Ontwerp startbeslissing signaalgebied INDUSTRIEPARK GOORHEIDE (SG_R3_NET_32) HULSHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Industriepark Goorheide” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Hulshout

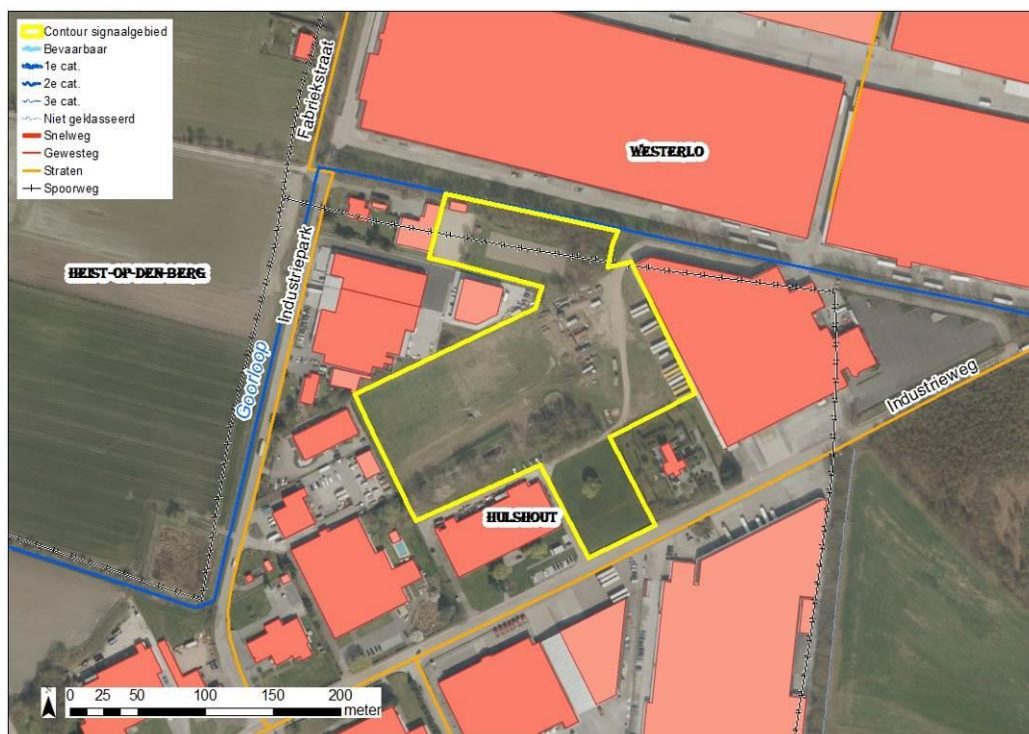
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen op grondgebied Hulshout, tussen Industrieweg en Industriepark.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Goorloop (2e cat)

Oppervlakte: 3,5 ha



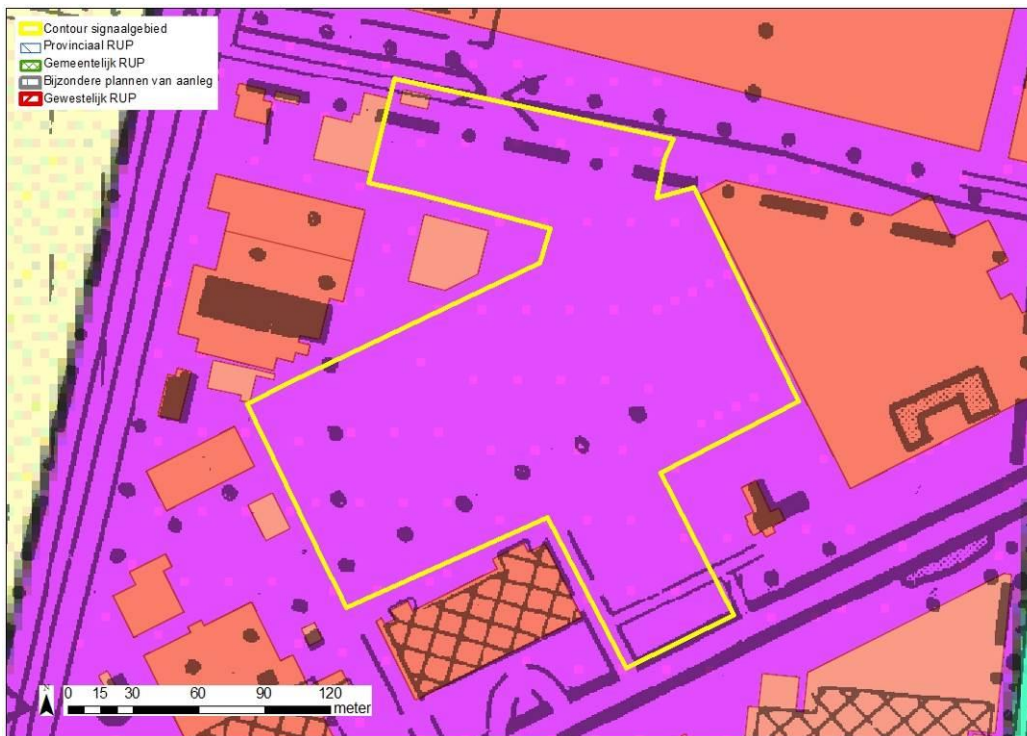
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Industriegebied

Globale beschrijving:

Deels weiland, deels braakliggend (waarvan een deel gebruikt wordt voor het stallen van voertuigen), hier en daar bebost.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een effectief overstromingsgevoelig gebied in een harde gewestplanbestemming met een oppervlakte van meer dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Tussen Industrieweg en Industriepark werd een aaneensluitend blok van onbebouwde effectief overstromingsgevoelige percelen afgebakend.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

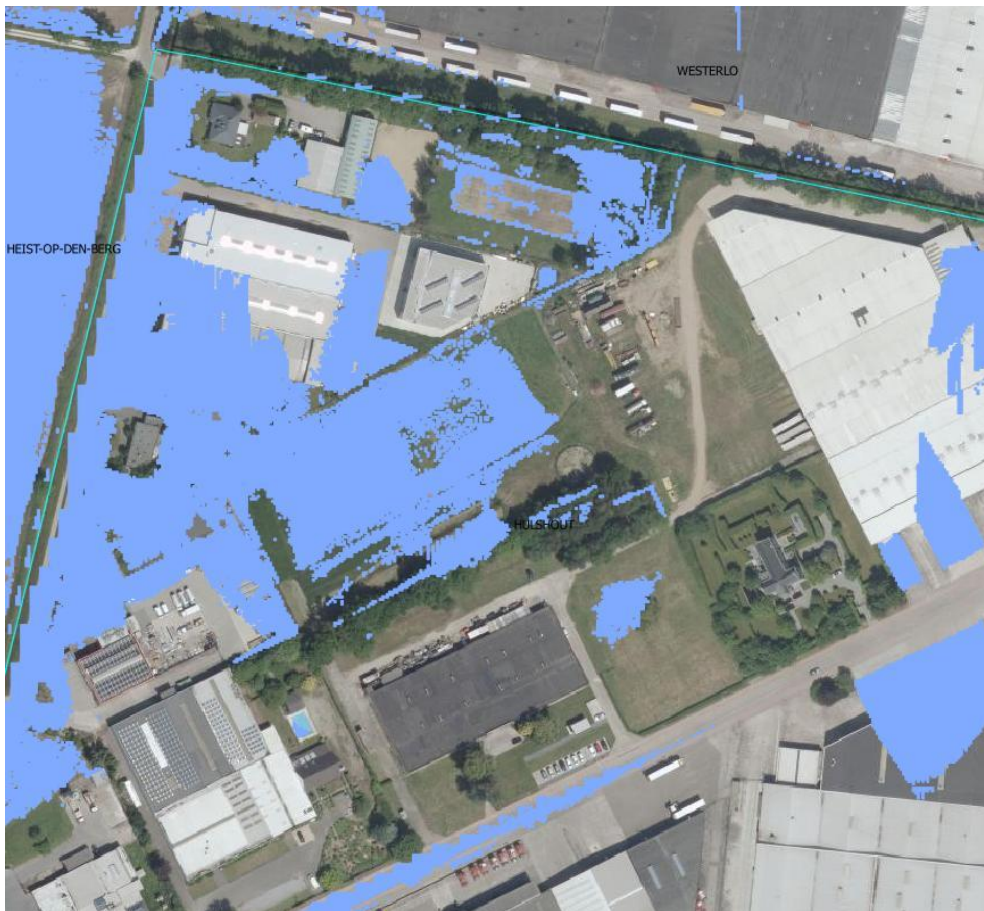
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

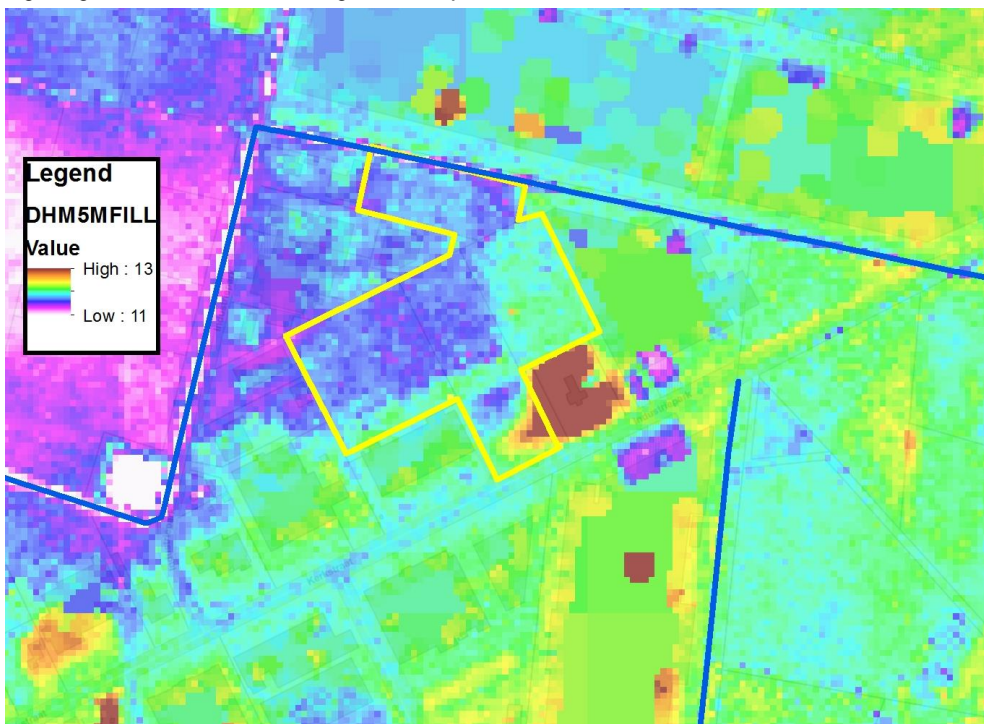
In onderstaande figuur wordt de overstromingscontour weergegeven bij een honderdjaarlijkse bui (T100, modellering van de provincie Antwerpen). Het binnengebied komt hierbij grotendeels onder water. Het deel dat momenteel gebruikt wordt als parking/opslagterrein zou gevrijwaard blijven van wateroverlast. Op het digitaal hoogtemodel (zie figuur) is inderdaad vast te stellen dat dit deel hoger gelegen is. De kaart met de recent overstroomde gebieden geeft een ruimere contour, vermoedelijk omdat hierin ook minder frequente overstromingen zijn opgenomen zoals 'september '98' waarvan de terugkeerperiode groter dan 100 jaar was.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

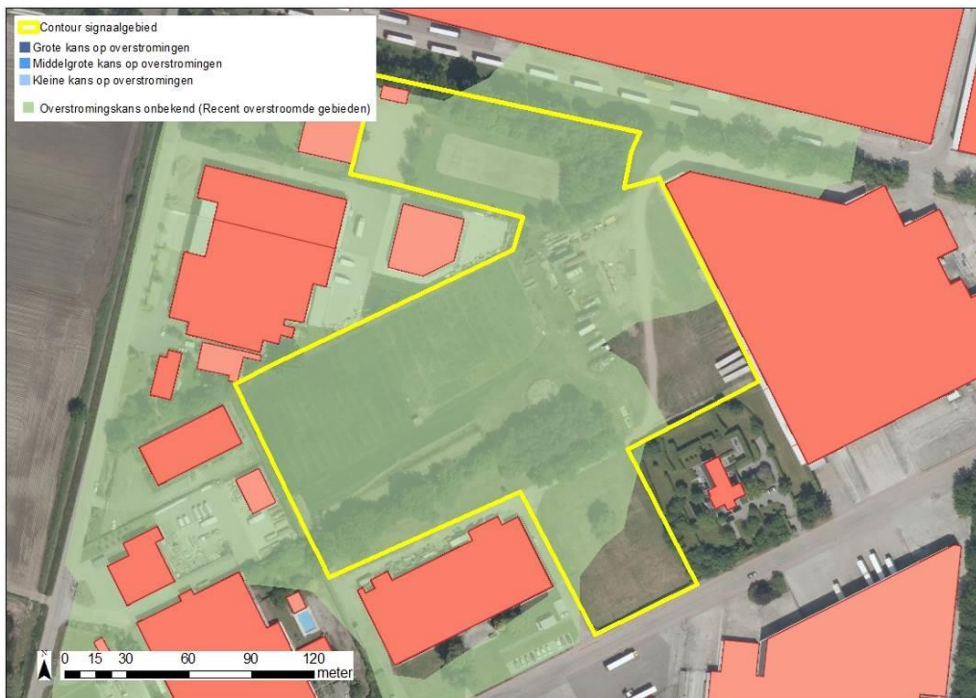
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: gemodelleerde overstromingscontour bij T100



Figuur: Digitaal hoogtemodel



Figuur: de blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor de Goorloop is geen klimaattoets voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen in de vallei van de Goorloop die hier sterk overstromingsgevoelig is. Het is grotendeels gelegen in het laaggelegen deel van het industriegebied, en is op de watertoetskaart dan ook aangeduid als effectief overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gelet op de sterk aanwezige overstromingsproblematiek in de omgeving is bijkomende verharding en inname van effectief waterbergend gebied absoluut te vermijden.

De niet-ontwikkelde zones in het industriegebied wordt best gebruikt om de effecten van de hoge verhardingsgraad in het industriegebied te temperen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het signaalgebied is volledig omsloten door ontwikkeld industriegebied. Een volledig andere bestemming geven aan het signaalgebied heeft vanuit ruimtelijke oogpunt weinig meerwaarde. Daarom wordt ervoor geopteerd om het gebied specifiek voor te behouden voor het behoud en de bijkomende creatie van de nodige waterberging ten behoeve van het industriegebied. Harde ontwikkeling van het gebied is gelet op de waterproblematiek niet aan de orde.

4.3 Lopende initiatieven:

In de nabije omgeving is de uitbreiding van het bovengemeentelijk bufferbekken (op grondgebied Heist-op-den-Berg) gepland in het kader van een Technisch Plan van Aquafin. Uit de besprekingen is ondertussen duidelijk geworden dat het voorliggende signaalgebied geen geschikte locatie is om in dit kader een nieuw bufferbekken aan te leggen (hoewel het zich in principe wel leent als waterbergingsgebied).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Luc Van Roie, Wouter Veraghtert) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Gemeente (Luc Van Roie) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Joost verhaegen aanwezig);
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 08/04/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Hulshout (Joost Verhaegen, Hilde Van Looy, Luc Van Roie, Kurt Van den Vonder, Wouter Veraghtert), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter, Tine Van Hoof), Waterwegen & Zeekanaal (Lieselotte Van Egdome).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Industriepark Goorheide zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming 'industriegebied' kan behouden worden, maar het gebied komt, gelet op de waterproblematiek, niet in aanmerking voor ontwikkeling of verharding (met uitzondering van een deel van perceel 1Z4). Het signaalgebied kan enkel ingericht worden in functie van waterberging (ten behoeve van het industriegebied).
- De eerste 75 m (vanaf de straatzijde) van perceel 1Z4 kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat eventuele ophogingen worden gecompenseerd door uitgravingen op hetzelfde perceel (neutrale grondbalans), zodanig dat het waterbergend vermogen intact blijft.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets/Vergunningverlening

Initiatiefnemer:

Niet van toepassing

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

De wateroverlastproblematiek in dit deel van het industriepark Goorheide, is reeds lang gekend. Aangezien het signaalgebied zich niet echt leent voor een volledig nieuwe bestemming, en het gebied mogelijk nuttig kan ingeschakeld worden om hemelwater van verharde oppervlakken te bergen, kan de huidige bestemming 'industriegebied' behouden worden. Het signaalgebied komt, gelet op de waterproblematiek in de omgeving, niet in aanmerking voor ontwikkeling of verharding (met uitzondering van een deel van perceel 1Z4) en kan enkel ingericht worden in functie van waterberging (ten behoeve van het industriegebied). De eerste 75 m (vanaf de straatzijde) van perceel 1Z4 kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat eventuele ophogingen worden gecompenseerd door uitgravingen op hetzelfde perceel (neutrale grondbalans), zodanig dat het waterbergend vermogen intact blijft.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LA CORBEILLE (SG_R3_NET_33)

HULSHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “La Corbeille” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Hulshout

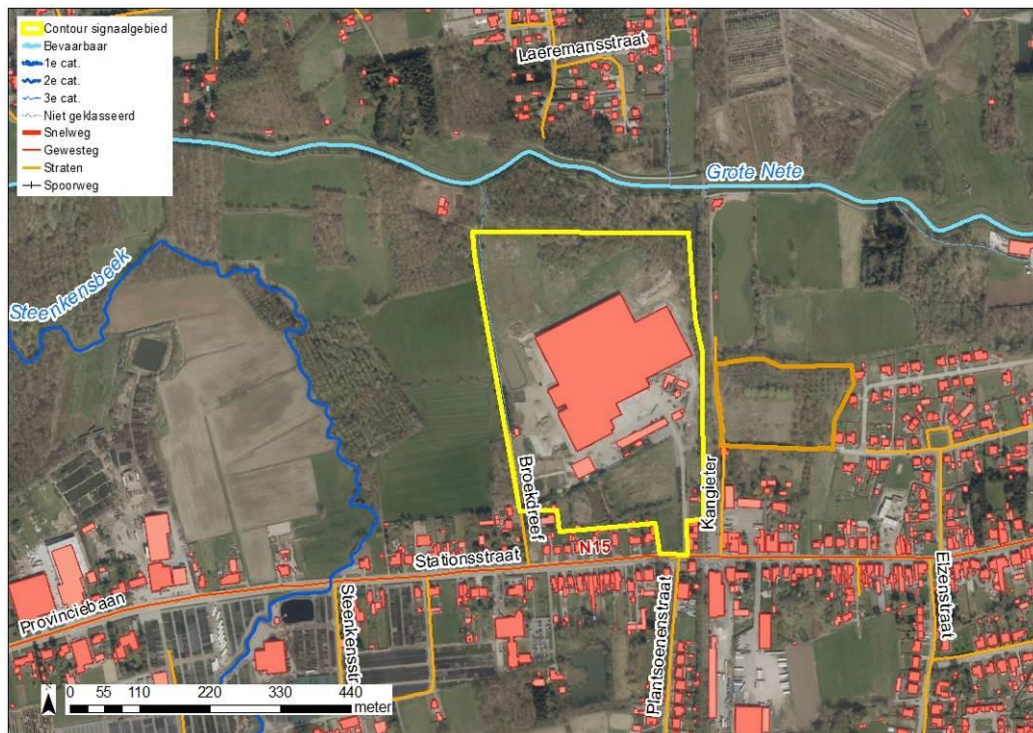
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in Westmeerbeek (Hulshout), tussen de Broekdreef en Kangieter enerzijds, en tussen de Stationsstraat en de Grote Nete anderzijds.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Het gebied ligt ongeveer 100 meter ten zuiden van de Grote Nete.

Oppervlakte: 14,7 ha



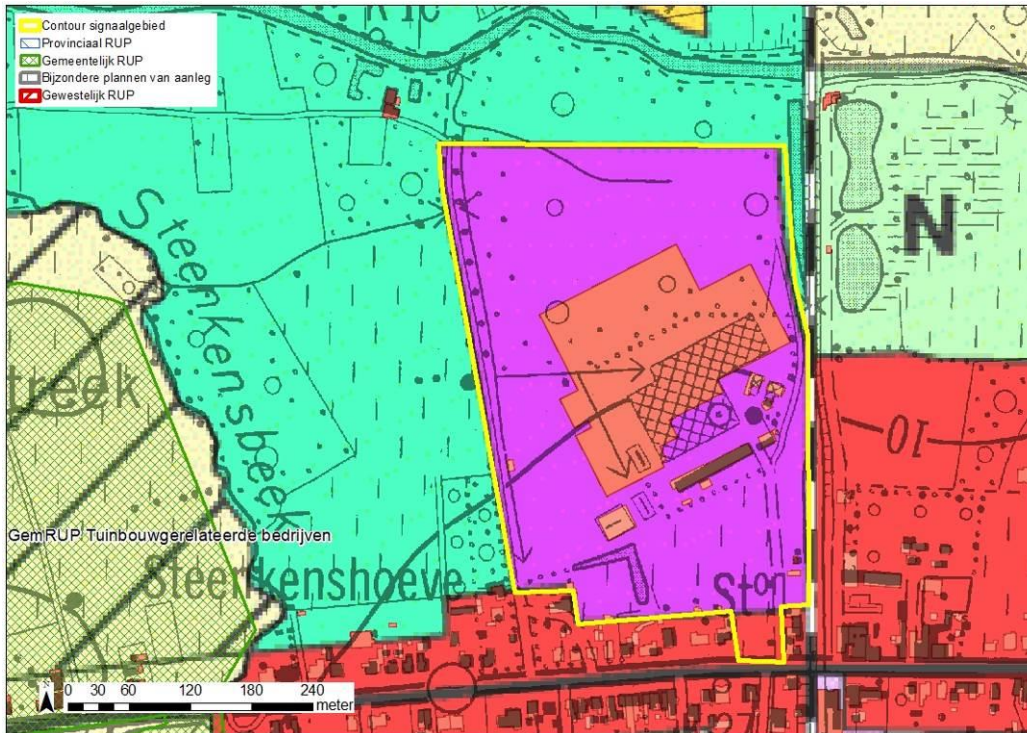
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het gebied heeft momenteel nog grotendeels de bestemming industriegebied met in het zuiden een klein stukje woongebied, maar er is een ruimtelijk proces lopende om het gebied te herbestemmen (zie verder onder ruimtelijke visie).

Globale beschrijving:

Op de site bevond zich tot voor kort de voormalige conservenfabriek van Bonduelle (voorheen 'La Corbeille'). Het terrein werd ondertussen grotendeels geëgaliseerd. In 2015 zijn in overeenstemming met het geplande RUP al 20 KMO-units gebouwd op het terrein.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied overlapt met de contour van het geplande gemeentelijk RUP over de herstructurering van de site 'La Corbeille', waarin de waterproblematiek van het achterliggende gedeelte in de vallei van de Grote Nete erkend wordt.

De gemeente vraagt de opname van het gebied in reeks 3 in functie van het Rubiconfonds.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In functie van een volledige afstemming met de ruimtelijke visie van de gemeente, werd ervoor geopteerd om de contour van het signaalgebied te laten samenvallen met de (voorlopige) contour van het RUP in opmaak.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

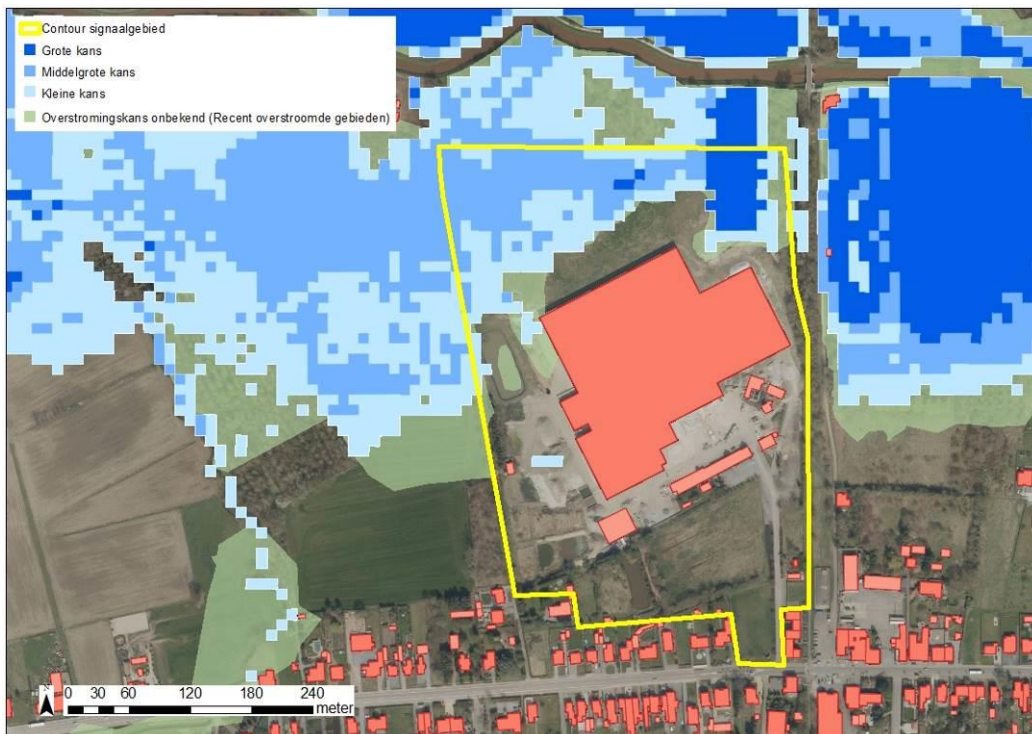
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De noordoostelijke hoek van het signaalgebied heeft volgens de overstromingsgevaarkart een grote kans op overstromingen. De rest van het meest noordelijk deel kent een middelgrote kans die klein tot onbestaand wordt naarmate men verder van de Grote Nete weg gaat.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



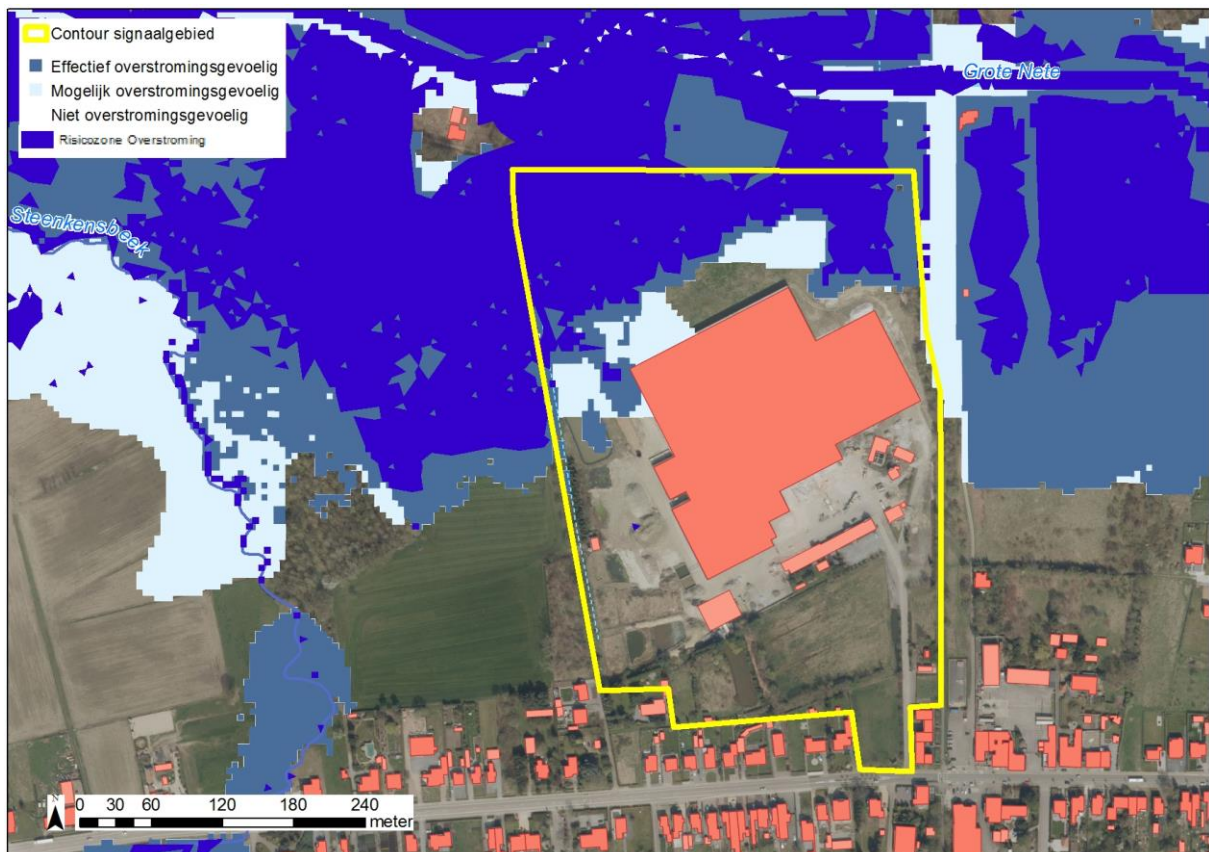
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in de onmiddellijke vallei van de Grote Nete. Het noordelijk deel van het gebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaarten. Bovendien is een klein deel ook aangeduid op de federale kaart met risicozones voor overstromingen, wat betekent dat de overstromingsdiepte hier minstens 30 cm bedraagt.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig) volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Risicozone voor overstromingen (marineblauw).

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het noordelijk deel van het gebied kent een uitgesproken waterproblematiek (effectief overstromingsgevoelig, grote en middelgrote kans op overstromingen, risicozone overstromingen). Een nieuwe functionele invulling dient hier terdege rekening mee te houden door enerzijds de (sterkst) getroffen zones te vrijwaren van bebouwing, en anderzijds de nodige randvoorwaarden in acht te nemen (zie verder onder ontwikkelingsperspectief B).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)



Het RUP 'La Corbeille' heroriënteert het terrein van de voormalige conservenfabriek van La Corbeille/Bonduelle in Westmeerbeek (industriegebied) naar een KMO-, industrie- en retailzone. Het gebied krijgt de bestemming 'zone voor KMO', verder opgedeeld in subgebieden die elk een specifieke overdruk krijgen (zie onderstaande figuur). In de noordelijke zone is dit een overdruk 'zone voor recreatie, evenementen' (overwegend), alsook overdruk 'zone voor buffers'.

De meest noordelijke strook van 30 meter wordt volledig teruggegeven aan de vallei van de Grote Nete en zal een andere hoofdbestemming krijgen: 'zone voor Natuur en Bos'.



Legende:

Bestemmingen als hoofdbestemming

-  Artikel 1: zone voor KMO
-  Artikel 2: zone voor Natuur en Bos

Bestemmingen in overdruk

-  Artikel 3: zone voor particulier wonen, retail, horeca
-  Artikel 4: zone voor retail
-  Artikel 5: zone voor recreatie, evenementen
-  Artikel 6: zone voor bedrijf/activiteiten in open lucht
-  Artikel 7: zone voor buffers
-  Artikel 8: zone voor tuinen
-  Artikel 9: zone voor wegen (indicatieve aanduiding)

Figuur: Voorontwerp verordenend grafisch plan gemeentelijk RUP 'La Corbeille'

4.3 Lopende initiatieven:

Een gemeentelijk RUP is in opmaak. Zie hierboven onder ruimtelijke visie.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Luc Van Roie, Wouter Veraghtert) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Gemeente (Luc Van Roie) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Joost verhaegen aanwezig)
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 08/04/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Hulshout (Joost Verhaegen, Hilde Van Looy, Luc Van Roie, Kurt Van den Vonder, Wouter Veraghtert), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter, Tine Van Hoof), Waterwegen & Zeekanaal (Lieselotte Van Egdome).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied La Corbeille zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

In het meest noordelijke deel van het signaalgebied (aangeduid als C op onderstaande kaart) wordt een zone van 30 meter volledig gevrijwaard van bebouwing door ze te herbestemmen naar natuurgebied.

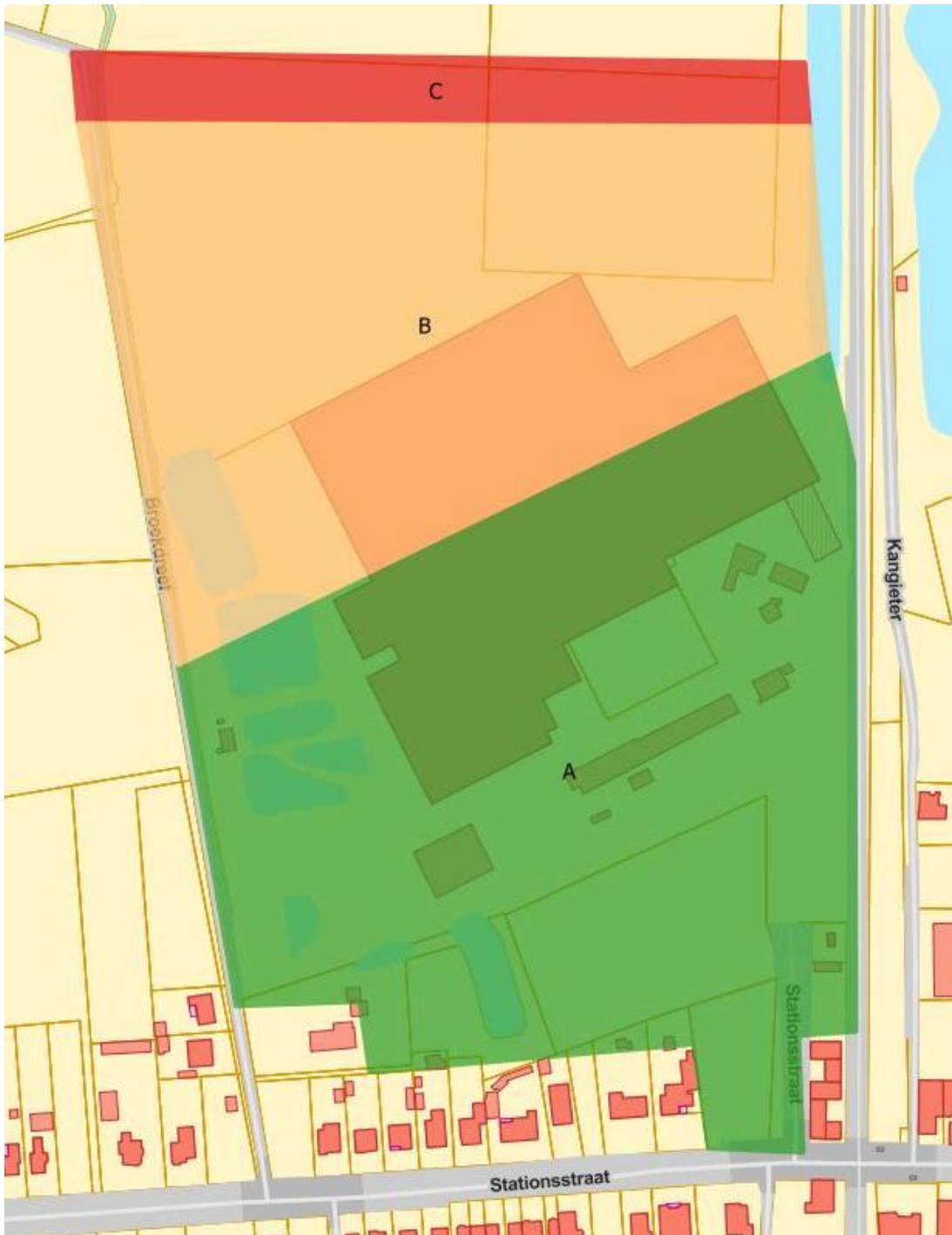
B: maatregelen met behoud van bestemming

Het noordelijk deel aangeduid als zone B op onderstaande figuur, kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met volgende voorwaarden:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerpas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 mTAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

A: watertoets

- Voor het grootste deel van het signaalgebied (zie zone A in onderstaande figuur) volstaat het toepassen van de watertoets aangezien zich hier geen acute waterproblematiek stelt.



Figuur: Ontwikkelingsperspectief voor signaalgebied 'La Corbeille'

Instrument:

Gemeentelijk RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Hulshout

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het noordelijk deel van het gebied kent een uitgesproken waterproblematiek (is effectief overstromingsgevoelig en kent een middelgrote tot middelgrote kans op overstromingen). In dit signaalgebied worden de beleidsopties die in samenspraak met de waterbeheerder werden uitgetekend in het kader van de voorbereiding van het gemeentelijk RUP 'La Corbeille', ondersteund. De contour van het signaalgebied valt daarom samen met de voorziene contour van het RUP 'La Corbeille'.

In het meest noordelijke deel van het signaalgebied wordt een zone van 30 meter volledig gevrijwaard van bebouwing door ze te herbestemmen naar natuurgebied.

Voor het zuidelijke deel van het signaalgebied volstaat het toepassen van de watertoets aangezien zich hier geen acute waterproblematiek stelt.

Het tussenliggende gebied kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met een aantal duidelijke randvoorwaarden, m.n.:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerplas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 mTAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KANGIETER (SG_R3_NET_34)

HULSHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kangieter” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

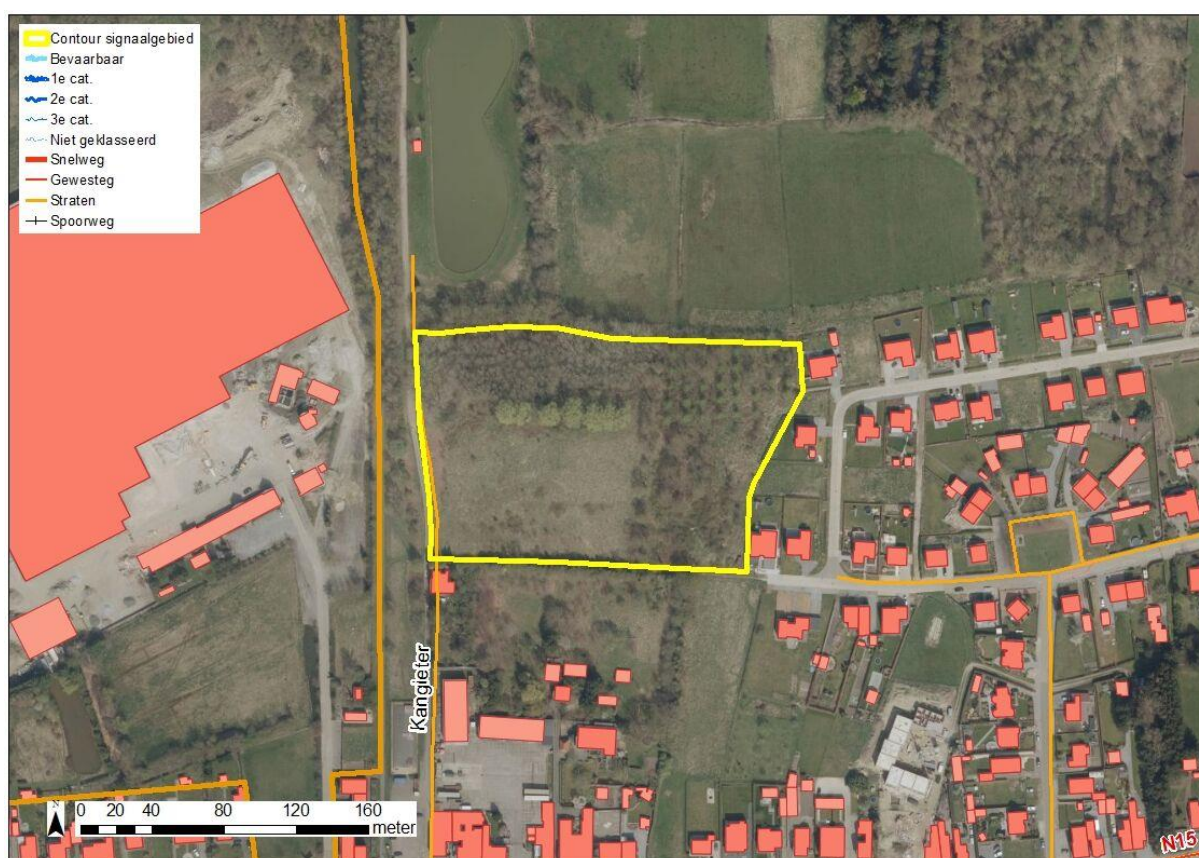
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

- Gemeente(n):** Hulshout
- Provincie(s):** Antwerpen
- Ligging:** Het signaalgebied is gelegen tussen Kangieter en IJzermaal, in deelgemeente Westmeerbeek.
- Bekken:** Netebekken
- Betrokken waterlopen:** Het signaalgebied is ongeveer 250 meter ten zuiden van de Grote Nete gelegen.
- Oppervlakte:** 2,5 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De planologische bestemming is woongebied (grenzend aan GRUP Grote Nete).

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is gelegen ten noorden van de voetweg tussen de Monseigneur Raeymaekersstraat en Kangieter. Ongeveer de helft van het signaalgebied is bebost, de andere helft betreft weiland.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Aangezien de oppervlakte van het effectief overstroombare deel groter is dan 1 ha, werd het gebied in overweging genomen voor opname in reeks 3.

Voor de ontwikkeling van dit gebied zijn reeds concrete afspraken gemaakt met Waterwegen en Zeekanaal in functie van een positieve watertoets. Vermits deze afspraken zich nog niet vertaald hebben in een definitieve verkavelingsvergunning, is het gebied weerhouden als signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt iets ruimer afgebakend dan enkel het effectief overstroombare deel, om beter aan te sluiten bij de praktische verkavelingsplannen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

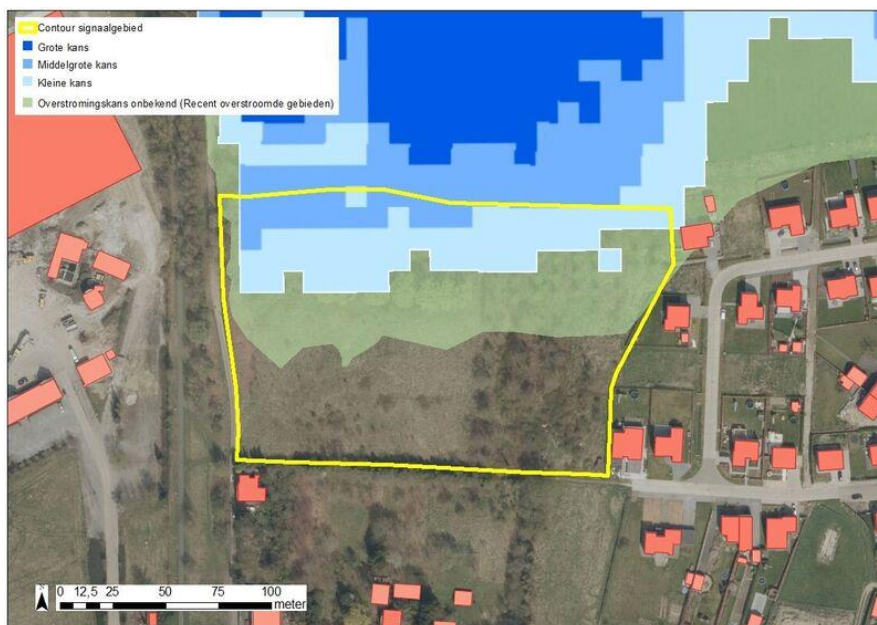
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het meest noordelijke deel van het signaalgebied kent een kleine tot middelgrote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

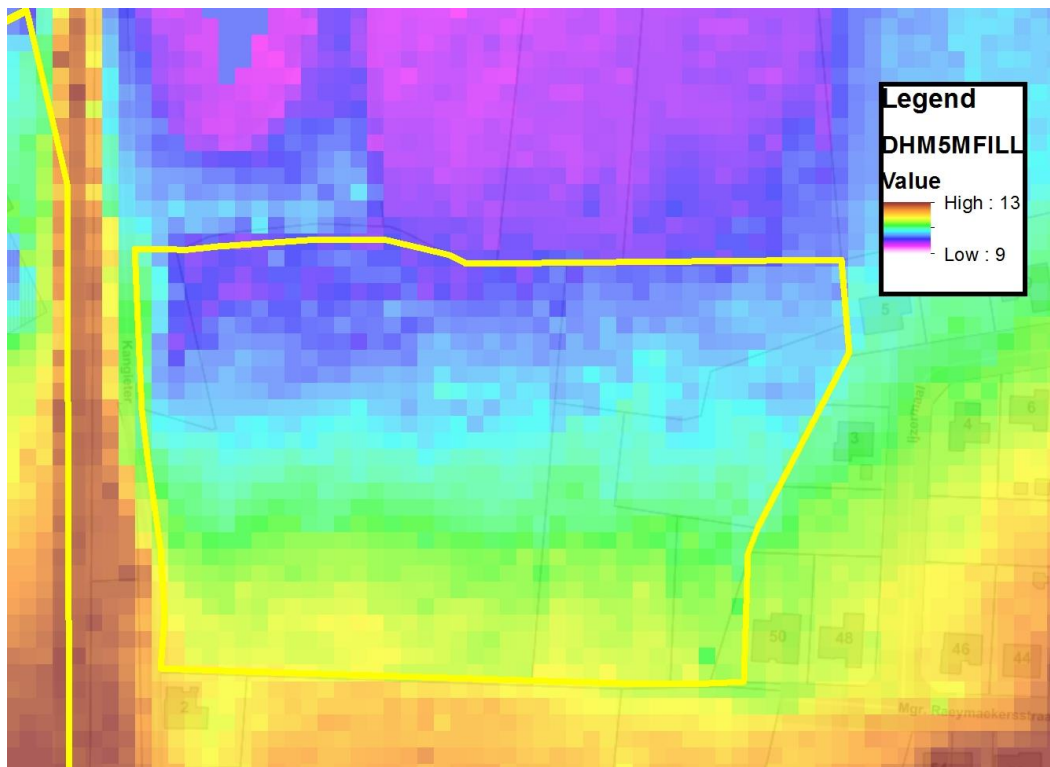
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied helt ongeveer 1,5 meter af in noordelijke richting (zie onderstaande figuur), in de richting van de Grote Nete.



Figuur: Digitaal hoogtemodel

De watertoetskaart geeft aan dat de noordelijke helft van het signaalgebied effectief overstromingsgevoelig is, en dus deel uitmaakt van de overstroombare vallei van de Grote Nete.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

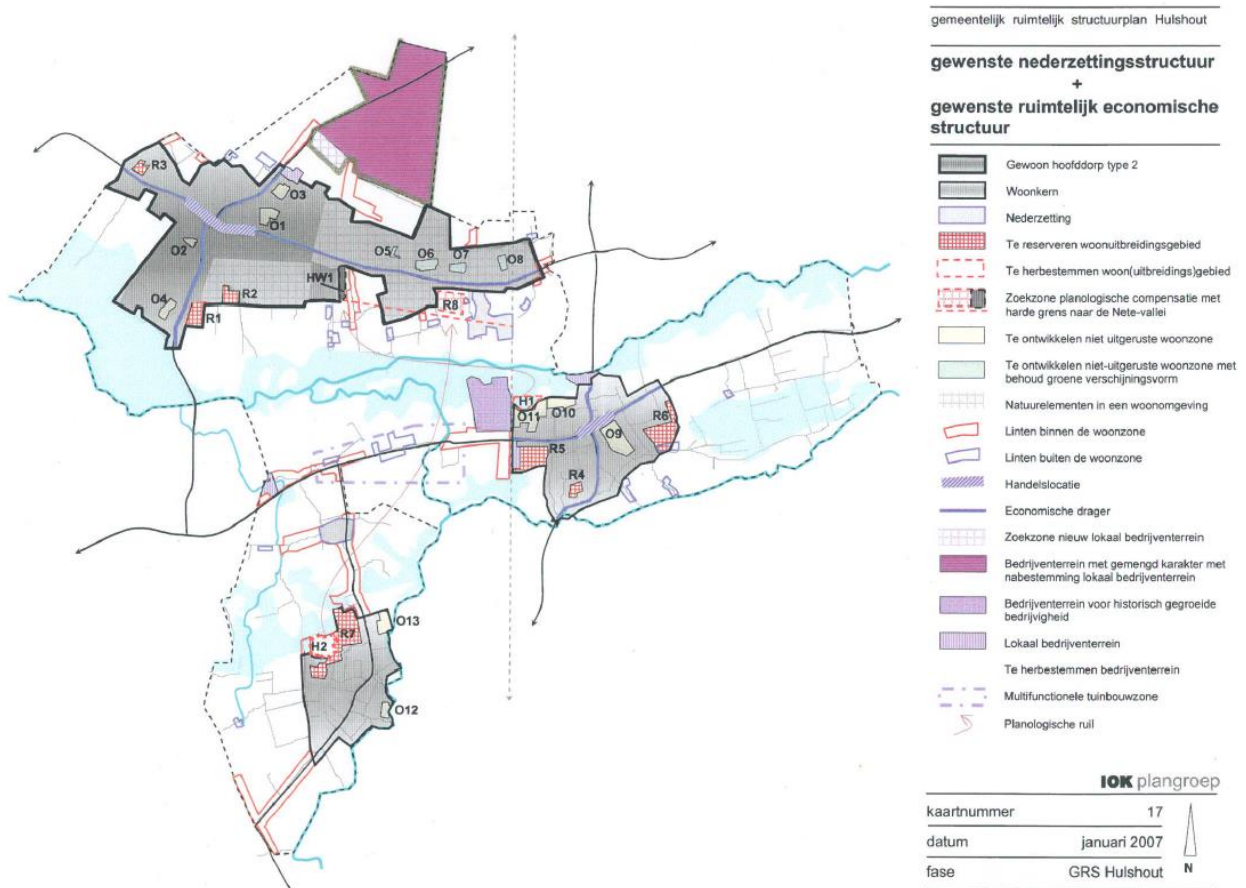
Hoewel de noordelijke helft van het signaalgebied aangeduid staat als effectief overstromingsgevoelig, lijken de overstromingsgevaarkaarten te suggereren dat slechts een beperkt deel van het gebied binnen de T100 frequentie valt. Voor het overige zou de overstromingskans eerder klein zijn. Met het oog op de verkavelingsplannen is het vooral belangrijk dat het waterbergend vermogen van het gebied gevrijwaard wordt. De waterbeheerder is van oordeel dat dit, mits het opleggen van de juiste voorwaarden, geen belemmering vormt voor de ontwikkeling van het gebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van 2007 doet de volgende uitspraken over het gebied:

- De noordelijke helft van het signaalgebied dat volgens de watertoets gelegen is in overstromingsgevoelig gebied, komt in aanmerking voor een planologische grondenruil met gronden momenteel gelegen in agrarisch gebied maar aansluitend bij de woonkern op de rug Hulshout-Eindeken. Deze zone is aangeduid als zone H1. De planologische grondenruil zou er in bestaan dat zone H1, momenteel woongebied, via een RUP wordt omgevormd tot open ruimtegebied, terwijl een zone met gelijkaardige oppervlakte op de rug van Hulshout-Eindeken wordt omgevormd van agrarisch gebied naar woongebied.
- De zuidelijke helft van het signaalgebied, welk niet in overstromingsgevoelig gebied is gelegen, is aangeduid als te ontwikkelen woongebied O11: O11 Mgr. Raeymaekersstraat ZW: door ontwikkeling van deze zone kan de kern van Westmeerbeek verder worden afgewerkt. De ontsluiting van dit gebied kan gebeuren via de Mgr. Raeymaekersstraat. De gemeente wenst dit gebied gefaseerd te ontwikkelen. Elementen van de watertoets werden voor dit gebied onderzocht en het gebied kan worden ontwikkeld. De watertoets bij

vergunningverlening kan aanleiding geven tot verfijning van de begrenzing t.o.v. de Netevallei op perceelsniveau.



Figuur: Kaart 17 uit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan

Er werd ondertussen op 4 maart 2016 een verkavelingsaanvraag met wegeaanleg ingediend voor de ontwikkeling van de zone O11. De beslissing over deze aanvraag is momenteel nog niet genomen.

Voor wat betreft de zone H1 en de daar geplande planologische grondruil, werd bij de start van de nieuwe legislatuur in 2012 en bij de opmaak van het meerjarenplan het initiatief genomen om financiële middelen te voorzien voor een partiële herziening van het GRS in functie van een op te starten RUP Woonkern Westmeerbeek. Hierbij is de intentie genomen om de in het GRS van 2007 voorziene planologische grondenruil niet meer uit te voeren. De gemeente heeft vervolgens het standpunt ingenomen dat, mits overleg en gunstige adviezen van de bevoegde waterbeheerder (in casu Waterweg en Zeekanaal) ook in zone H1 een ontwikkeling mogelijk is voor zover de bebouwbare zone beperkt blijft tot een maaiveld van 11 m TAW. Hierbij mag – in overleg met de waterbeheerder – het principe van neutraal grondverzet worden ingezet om bijkomende gronden bebouwbaar te maken zonder dat er ruimte voor water verloren gaat. Dit is een uitwerking van de regel dat de “watertoets bij de vergunningverlening aanleiding kan geven tot verfijning van de begrenzing t.o.v. de Netevallei op perceelsniveau”.

4.3 Lopende initiatieven:

Dit gebied grenst aan het GRUP Grote Nete (ikv Sigmaplan Vallei van de Grote Nete). Voor de ontwikkeling van het signaalgebied zijn reeds voorafgaande afspraken gemaakt tussen de verkavelaar en Waterwegen en Zeekanaal. Dit heeft echter nog niet geleid tot een goedgekeurd verkavelingsplan.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Luc Van Roie, Wouter Veraghtert) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Gemeente (Luc Van Roie) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Joost verhaegen aanwezig);
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 08/04/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Hulshout (Joost Verhaegen, Hilde Van Looy, Luc Van Roie, Kurt Van den Vonder, Wouter Veraghtert), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter, Tine Van Hoof), Waterwegen & Zeekanaal (Lieselotte Van Egdome).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Kangieter zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het signaalgebied kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met volgende voorwaarden:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerplas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 m TAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Verkavelings- en bouwvergunning

Initiatiefnemer:

Gemeente Hulshout

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Hoewel de noordelijke helft van het signaalgebied, bestemd als woongebied, aangeduid staat als effectief overstromingsgevoelig, geven de overstromingsgevaarkaarten aan dat slechts een beperkt deel van het gebied binnen de T100 frequentie valt. Voor het overige zou de overstromingskans eerder klein zijn. Met het oog op de verkavelingsplannen is het vooral belangrijk dat het waterbergend vermogen van het gebied gevrijwaard wordt.

Het signaalgebied kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met volgende voorwaarden:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerpas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 m TAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GROTE WATERSTRAAT - WATERKREKEL (SG_R3_NET_35)

HERSELT, HULSHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Grote Waterstraat - Waterkrekkel” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Herselt, Hulshout

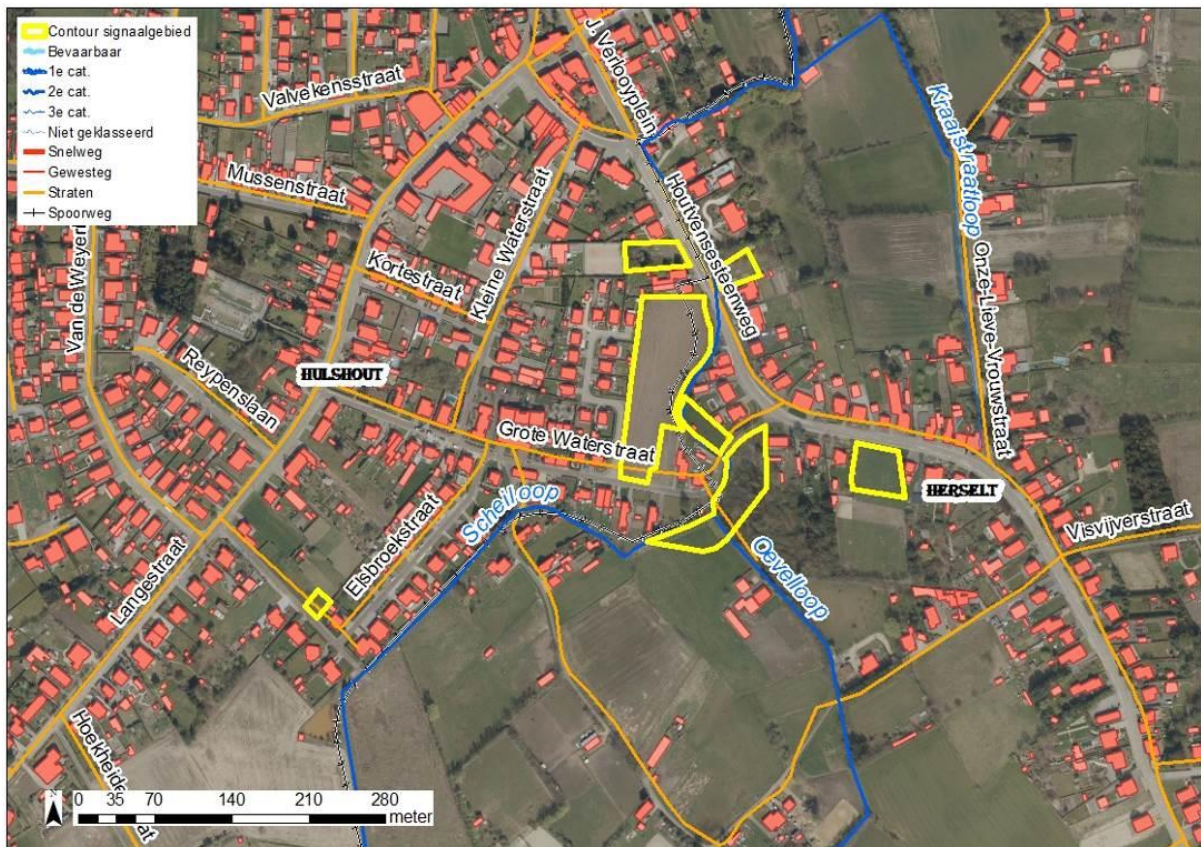
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen op de grens Houtvenne (Hulshout) - Ramsel (Herselt), langs de Grote Waterstraat, de verkaveling Waterkrekel en de Strokapelstraat/Houtvensesteenweg.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: De grens tussen Houtvenne en Ramsel, waarlangs het signaalgebied gelegen is, wordt gevormd door de Scheiloop, een waterloop van 2de categorie.

Oppervlakte: 1,88 ha



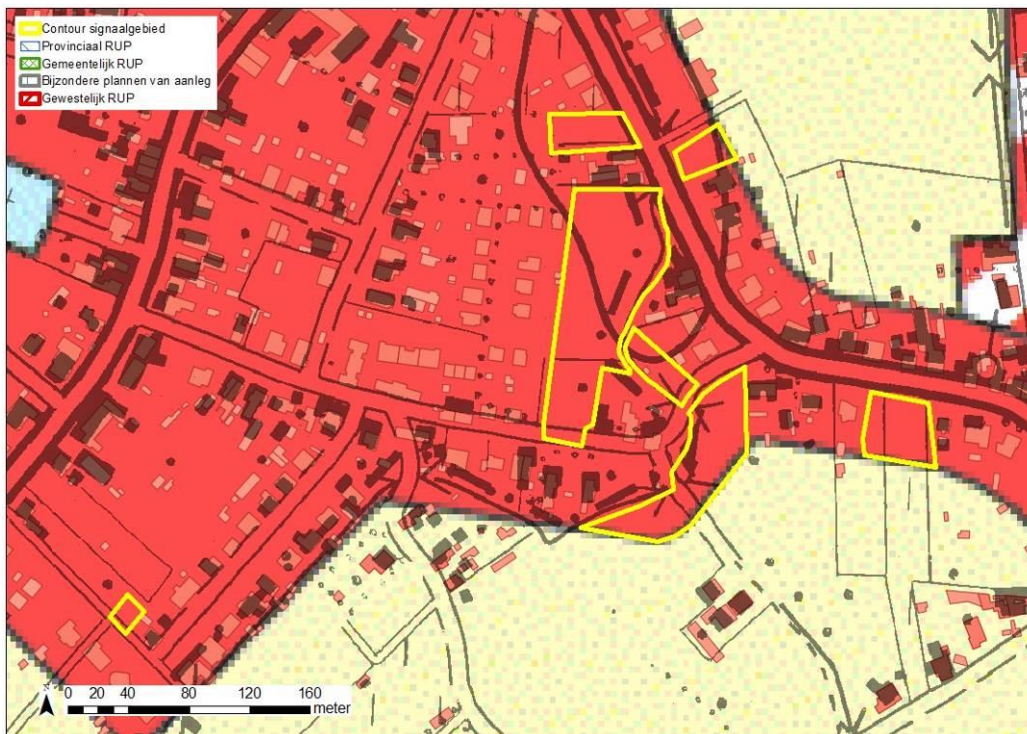
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Akker, weiland en ruigte/bos langsheen de Scheiloop. De percelen langs de Strokapelstraat/Houtvensesteenweg zijn grotendeels braakliggend.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betrof een effectief overstromingsgevoelig gebied van (oorspronkelijk) bijna 2,4 ha in een niet-ontwikkelde harde gewestplanbestemming.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Kleine snippers, openbaar domein (delen van straten, berm, ...) en ondertussen ontwikkelde percelen werden uit de oorspronkelijke, GIS-matig afgebakende contour van het signaalgebied geschrapt.

Uiteindelijk blijven er nog 7 clusters (3 in Hulshout, 4 in Herselt) over, gaande van 3 tot 81 are, met een totale oppervlakte van 1,9 ha.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

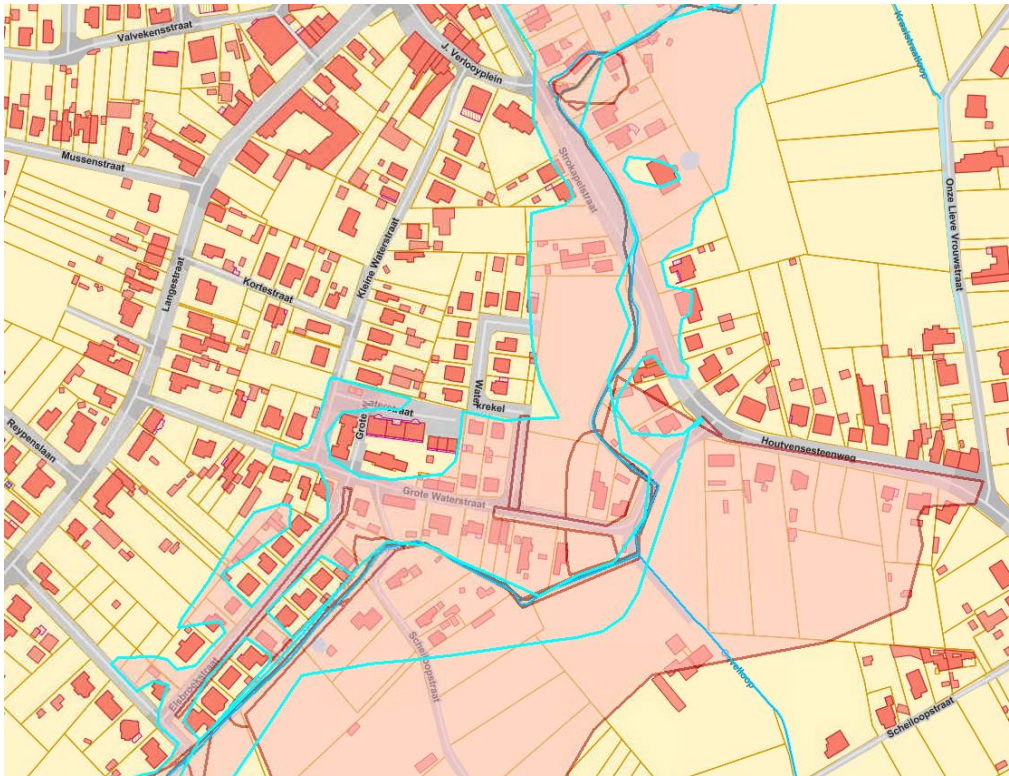
Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor het gebied zijn geen overstromingsgevaarkarten opgemaakt, zodat er geen zicht is op een (theoretische) overstromingsoppervlakte bij verschillende terugkeerperioden.

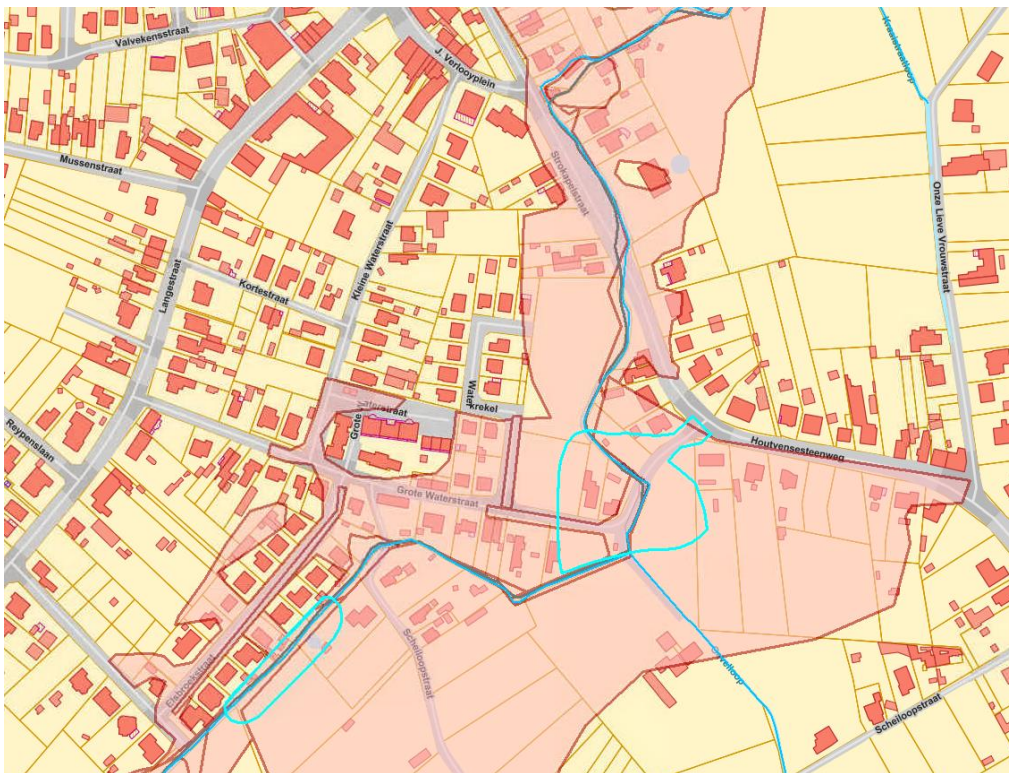
Sinds 1998 is het gebied 3 keer ingetekend in het kader van de inventarisatie van overstromingen. Opvallend hierbij is dat in 1998 vooral het noordelijk deel is overstroomd, terwijl in 2010 eerder het zuidelijk deel, vooral op grondgebied Herselt. In 2003 waren de overstromingen veel beperkter (zie onderstaande figuren).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

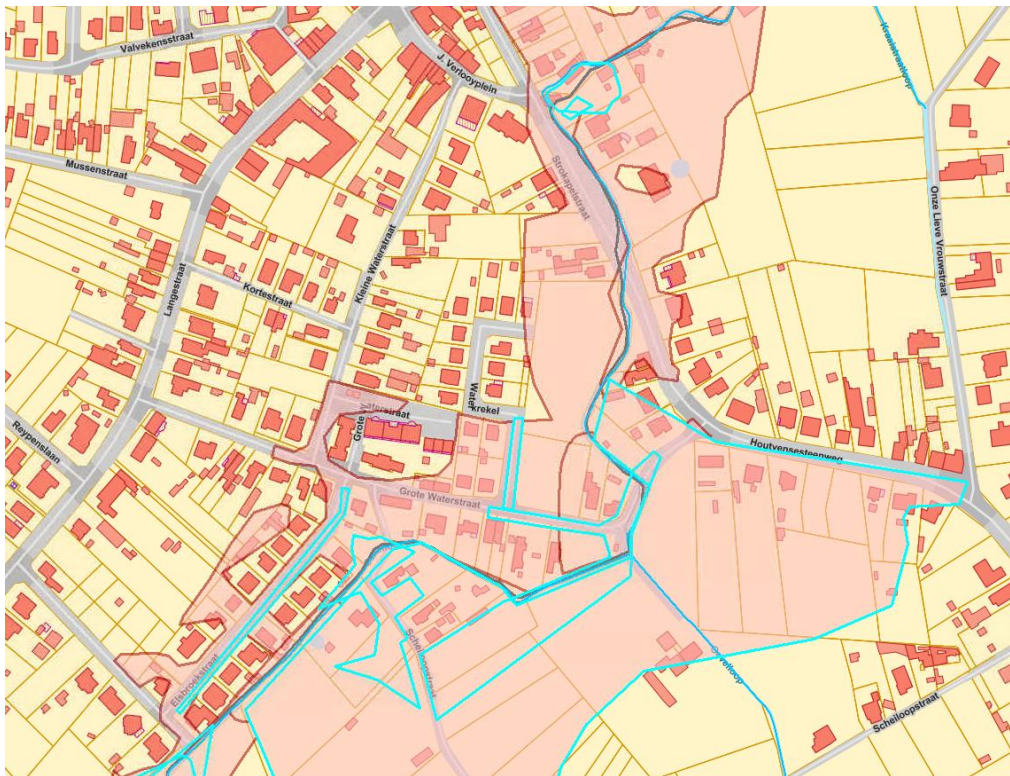
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: de blauwe lijnen op onderstaande kaarten geven de overstromingscontour uit september 1998 weer. De huidige ROG kaart is de som van alle intekeningen (totale roos ingekleurde oppervlakte).



Figuur: de blauwe lijnen op onderstaande kaarten geven de overstromingscontour uit 2003 weer. De huidige ROG kaart is de som van alle intekeningen (totale roos ingekleurde oppervlakte).



Figuur: de blauwe lijnen op onderstaande kaarten geven de overstromingscontour uit november 2010 weer. De huidige ROG kaart is de som van alle intekeningen (totale roos ingekleurde oppervlakte).

3.1.2 KLIMAATTOETS

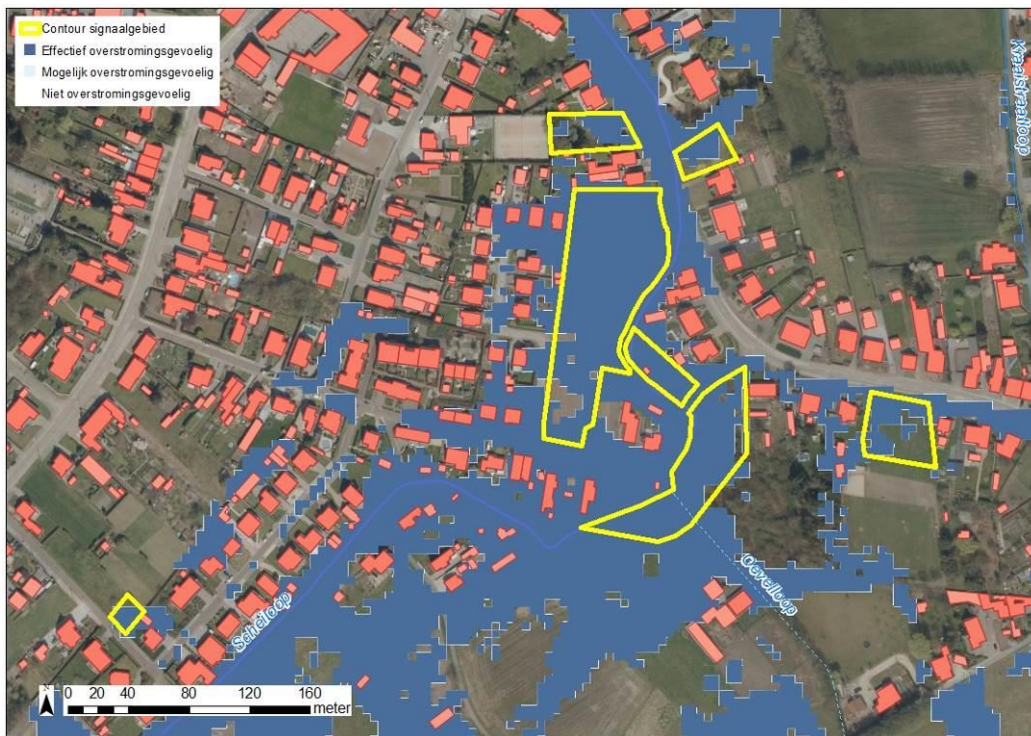
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaarten.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

De provincie Antwerpen bevestigt het vermoeden van de gemeenten dat minstens een deel van de waterproblematiek te wijten is aan inbuizingen van de waterloop. Technische ingrepen kunnen bijgevolg een positief effect hebben op de overstromingsproblematiek.

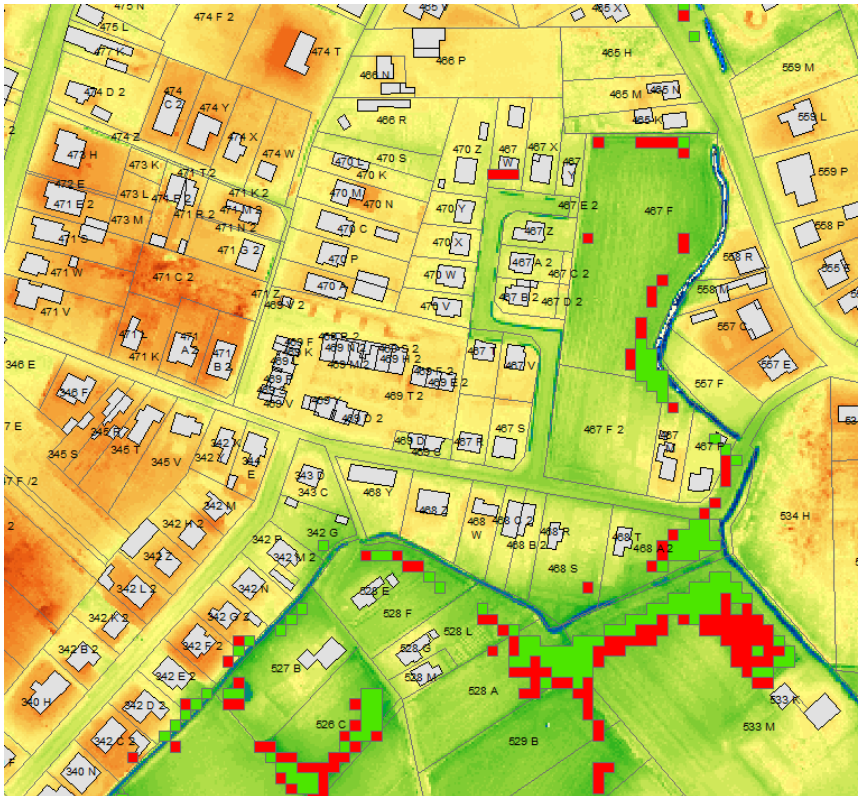
Het model toont echter aan dat na verbreden/verwijderen van de duikers de overstromingsproblematiek nog steeds aanwezig zal blijven. Een aantal percelen zal nog steeds overstromen bij T100, en zelfs bij T10 (zie onderstaande figuren).



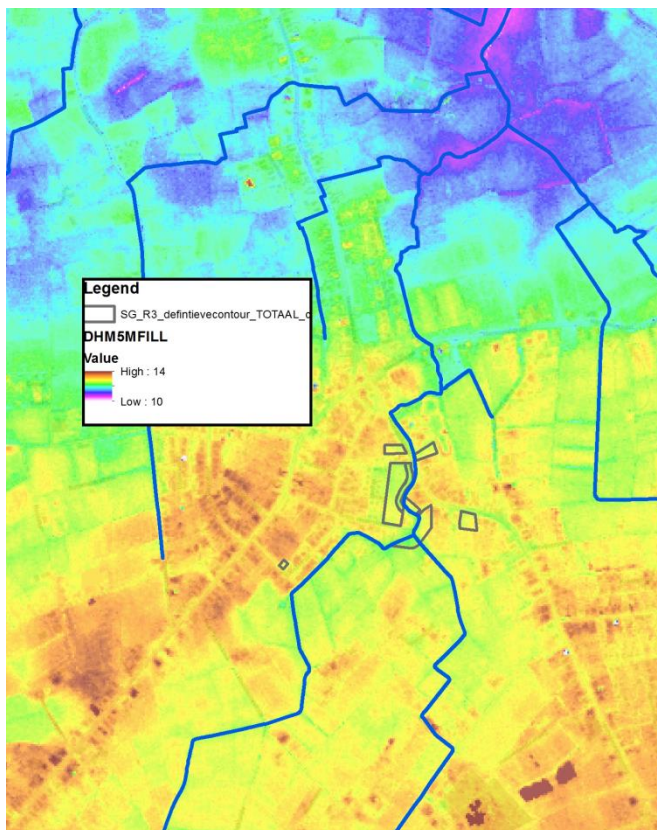
Figuur: modellering bestaande toestand (rood) en toestand na verbreden/verwijderen duikers (groen) bij T100 (groene laag ligt op rode laag maw alles wat groen ziet, moet ook als rood beschouwd worden).



Figuur: modellering bestaande toestand (rood) en toestand na verbreden/verwijderen duikers (groen) bij T25 (groene laag ligt op rode laag maw alles wat groen ziet, moet ook als rood beschouwd worden).

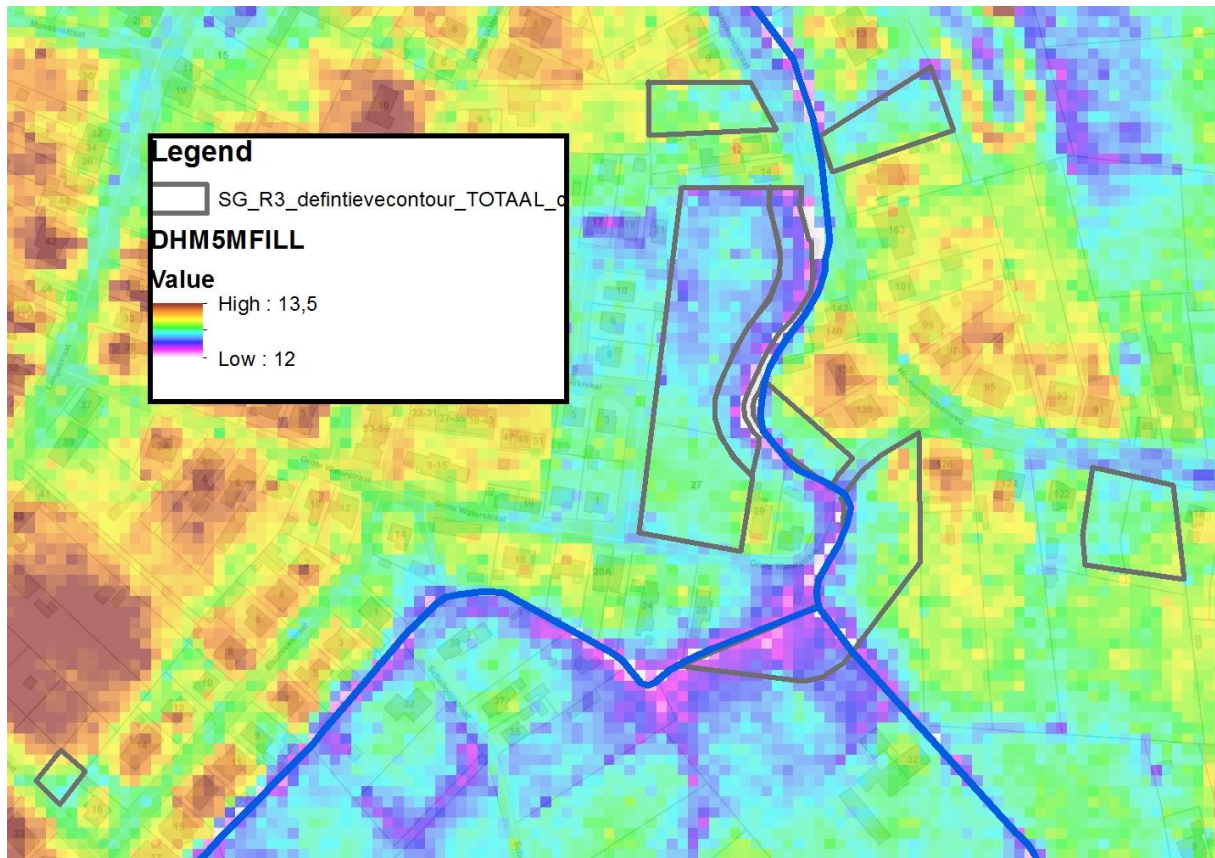


Figuur: modellering bestaande toestand (rood) en toestand na verbreden/verwijderen duikers (groen) bij T10 (groene laag ligt op rode laag maw alles wat groen ziet, moet ook als rood beschouwd worden).



Uit het digitaal hoogtemodel wordt duidelijk dat het ruimere gebied afstroomt van zuid naar noord. De laagstgelegen delen bevinden zich ten noorden van Houtvenne, ter hoogte van de monding van de Peerdsloop. Het vergroten van de doorvoer thv het signaalgebied zou in het slechtste geval ook een risico kunnen inhouden voor het afwaarts gelegen gebied. Wanneer ingezoomd wordt op het signaalgebied, is de vallei van de Scheilooop duidelijk zichtbaar.

Figuur: Digitaal hoogtemodel ter hoogte van de ruimere omgeving



Figuur: Digitaal hoogtemodel ter hoogte van het signaalgebied

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Zie hoofdstuk 3.2

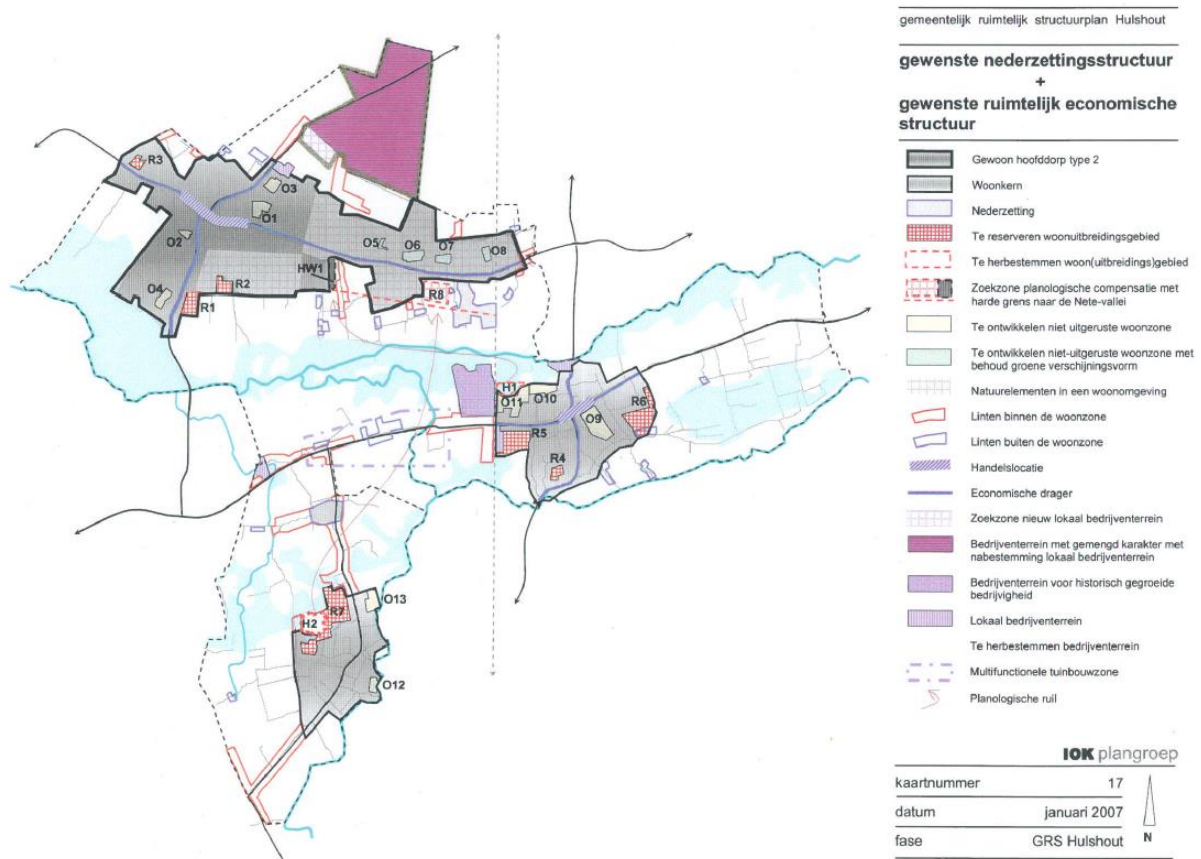
4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De gemeente Hulshout is van oordeel dat een gedeelte van de percelen B 467F en 467F2 in aanmerking komt voor ontwikkeling. Enkel tijdens de overstromingen van 98 zijn de percelen volledig overstroomd. Bij de overstromingen van januari 2003 is slechts een klein gedeelte van deze percelen overstroomd. In 2010 is enkel de straat overstroomd. Daarom lijkt volgens de gemeente het voorzien van een ruime oeverzone langs de Scheilooop de waterveiligheid te kunnen garanderen.

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Hulshout bevat volgende passage over het gebied (p.120):

“O12 Houtvenne. N de Grote Waterstraat: In dit gebied plant de Zonnige Kempen een nieuwe sociale woonwijk van huurwoningen. Gezien de centrale ligging kan het gebied verder met sociale projecten worden afgewerkt. Het gebied is naast de Scheilooop gelegen. En ligt in ROG en risicozone voor overstromingen (niet in NOG). Voor een gedeelte van het gebied werd reeds een watertoets uitgevoerd in het kader van een verkavelingsaanvraag. Deze was gunstig, op voorwaarde dat preventieve maatregelen genomen werden voor de veiligheid. Voor het gebied dienen dus minimaal

maatregelen worden getroffen ivf de watertoets. Indien geen compenserende maatregelen kunnen worden getroffen in de vallei, kan dit gebied niet ontwikkeld worden. Dit moet eveneens bekeken worden op niveau van (deel)bekken.”



Figuur: Kaart 17 uit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Hulshout

De gemeente geeft aan dat de verwijzing naar een project van Zonnige Kempen op dit moment niet (meer) actueel is, maar voor dat het verhaal uit het GRS voor het overige nog steeds klopt.

Op p.107 van het GRS (Herselt) zijn recent overstroomde gebieden waaronder de Scheilooop thv Houtvenne nominatief opgenomen als aandachtsgebied inzake structuurbepalende ecologische processen (winteroverstroming).

Voor de gemeente Herselt is de momenteel beschikbare info onvoldoende om een herbestemming te verantwoorden. De gemeente wijst er op dat er over de oorzaken van de overstromingen en over het grote verschil in geïnventariseerde contouren tussen de verschillende jaren geen volledige duidelijkheid is. Tijdens het overleg op 23 mei geeft de gemeente een aantal voorbeelden van technische mankementen tijdens overstromingsevents (boomstronken in riolering, riolering die nauwelijks halfvol was op het moment van overstromingen, etc.). Bovendien zijn er volgens de gemeente naast ingrepen die gericht zijn op de afvoer (verwijderen of vergroten overwelvingen) ook ingrepen nodig in het gebied opwaarts het woongebied.

4.3 Lopende initiatieven

Geen

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente Hulshout (Luc Van Roie, Wouter Veraghtert) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Gemeente Hulshout (Luc Van Roie) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkensvergadering op 12/11/2014 (schepenen Joost verhaegen van Hulshout, en schepenen Martine Peeters en Christiane Van Thielen van Herselt aanwezig);
- Eerste bespreking signaalgebieden op 07/07/2015 te Herselt. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), gemeente Herselt (Martine Peeters, Christiane Van Thielen, Marc Van den Bruel, Stephanie Joos), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter, Michiel De Mol), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans), provincie Vlaams-Brabant (Peter Maris).
- Bespreking ontwerp startbeslissing met gemeente Hulshout op 08/04/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Hulshout (Joost Verhaegen, Hilde Van Looy, Luc Van Roie, Kurt Van den Vonder, Wouter Veraghtert), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter, Tine Van Hoof), Waterwegen & Zeekanaal (Lieselotte Van Egdome).
- Bespreking ontwerp startbeslissing met gemeente Herselt op 23/05/16. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Herselt (Luc Peetermans, Christiane Van Thielen, Kathleen Helsen, Marc Van den Bruel, Isabel Dylst), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter).

Op 30/05/2016 en 06/06/2016 hebben de colleges van burgemeester en schepenen van Hulshout resp. Herselt hun goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Grote Waterstraat - Waterkrekkel zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

De zone aangeduid als 'C' (rode kleur) in onderstaande figuur, is een te vrijwaren oeverzone van (minimum) 15 meter (vanaf de kruin van de waterloop) die wordt herbestemd.

B: maatregelen met behoud van bestemming

De delen van het signaalgebied aangeduid als 'B' (oranje kleur) in onderstaande figuur, kunnen ontwikkeld worden overeenkomstig de voorwaarden die door de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen zullen opgelegd worden. Aangezien deze voorwaarden deels afhankelijk zullen zijn van mogelijke toekomstige ingrepen op en/of langs de Scheilooop, zullen deze bij de toepassing van de watertoets eenduidig worden vastgelegd door de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen.

A: watertoets

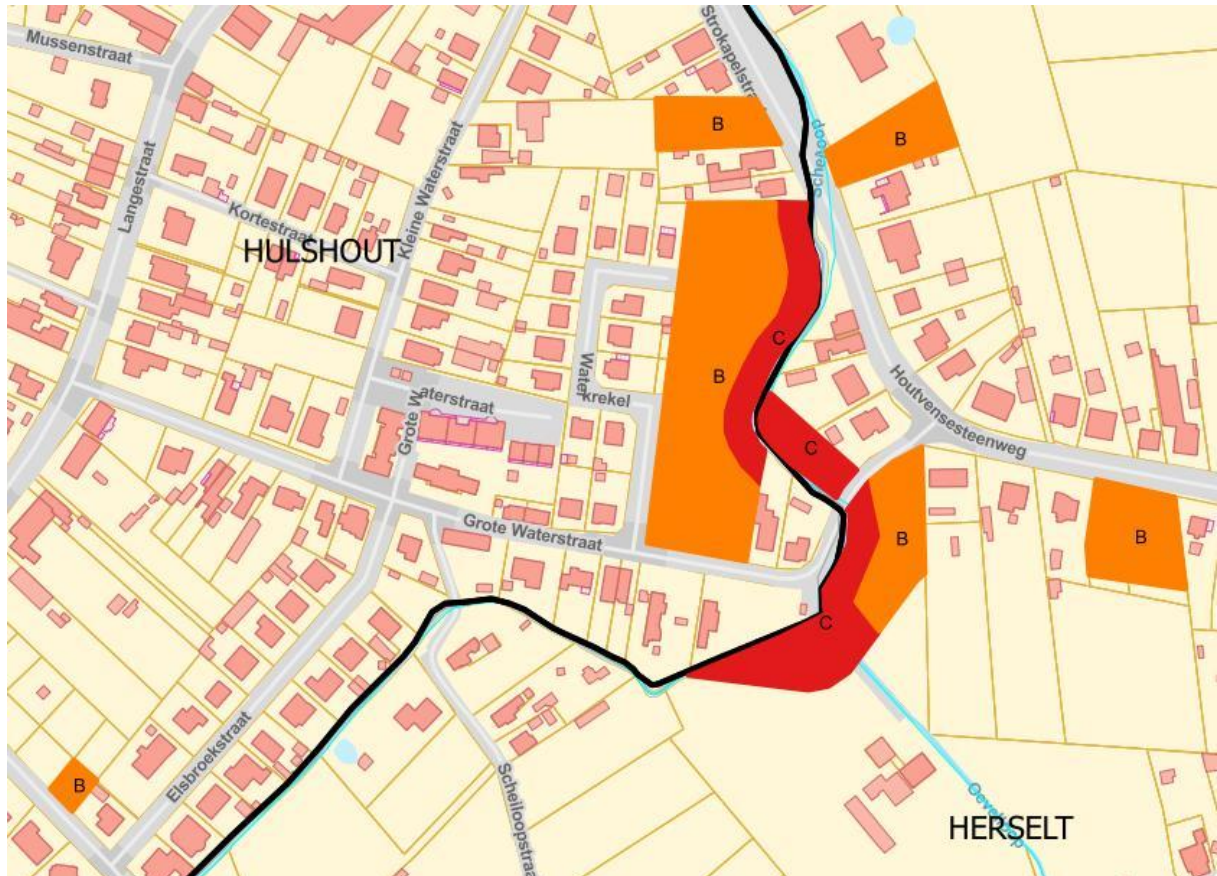
Niet van toepassing

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald



Figuur: ontwikkelingsperspectief voor signaalgebied Grote Waterstraat – Waterkrekel

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied (woongebied) is volledig aangeduid als effectief overstromingsgevoelig. Gelet op de aanwezige waterproblematiek, worden de delen van het signaalgebied in de onmiddellijke nabijheid (15 meter) van de waterloop gevrijwaard door ze een nieuwe bestemming te geven. De vastgestelde waterproblemen worden echter deels veroorzaakt door aanwezige inbuizingen. Vermoedelijk kunnen een aantal technische ingrepen op en/of langs de Scheilloop de situatie verbeteren. Hierdoor kunnen de percelen die verder van de waterloop gelegen zijn, verder ontwikkeld worden, mits rekening gehouden wordt met de nodige randvoorwaarden. Aangezien deze voorwaarden deels afhankelijk zullen zijn van mogelijke toekomstige ingrepen op en/of langs de Scheilloop, zullen deze bij de toepassing van de watertoets eenduidig worden vastgelegd door de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MEERTSELSTRAAT (SG_R3_NET_36)

AARSCHOT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Meertselstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Aarschot

Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied is gelegen op grondgebied Aarschot, langs de kruising van de oude spoorweg Aarschot-Herentals met de Herseltseloop, net ten noorden van de Meertselstraat.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Herseltseloop, ook gekend als Kalsterloop.

Oppervlakte: 2,7 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Industriegebied

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is volledig bebost (Eikenbos en alluviaal bos).



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

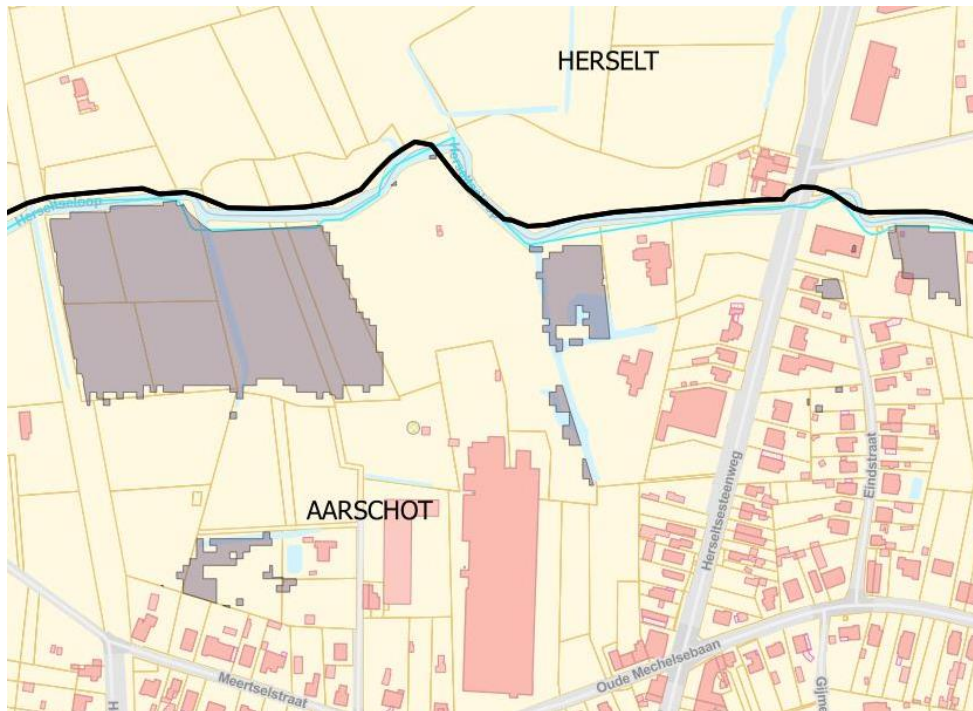
2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een effectief overstromingsgevoelig gebied van meer dan 2 ha in een (nog) niet ontwikkelde harde gewestplanbestemming.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De contouren van het effectief overstromingsgevoelig gebied en het signaalgebied vallen nagenoeg volledig samen. De grenzen van het signaalgebied vallen samen met de perceelsgrenzen.

De andere kleinere clusters uit de oorspronkelijke GIS-matige afbakening (zie onderstaande figuur) werden niet weerhouden in de uiteindelijke afbakening, omdat het grotendeels achtertuinen betreft met een te verwaarlozen risico op aansnijding.



Figuur: oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het signaalgebied

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

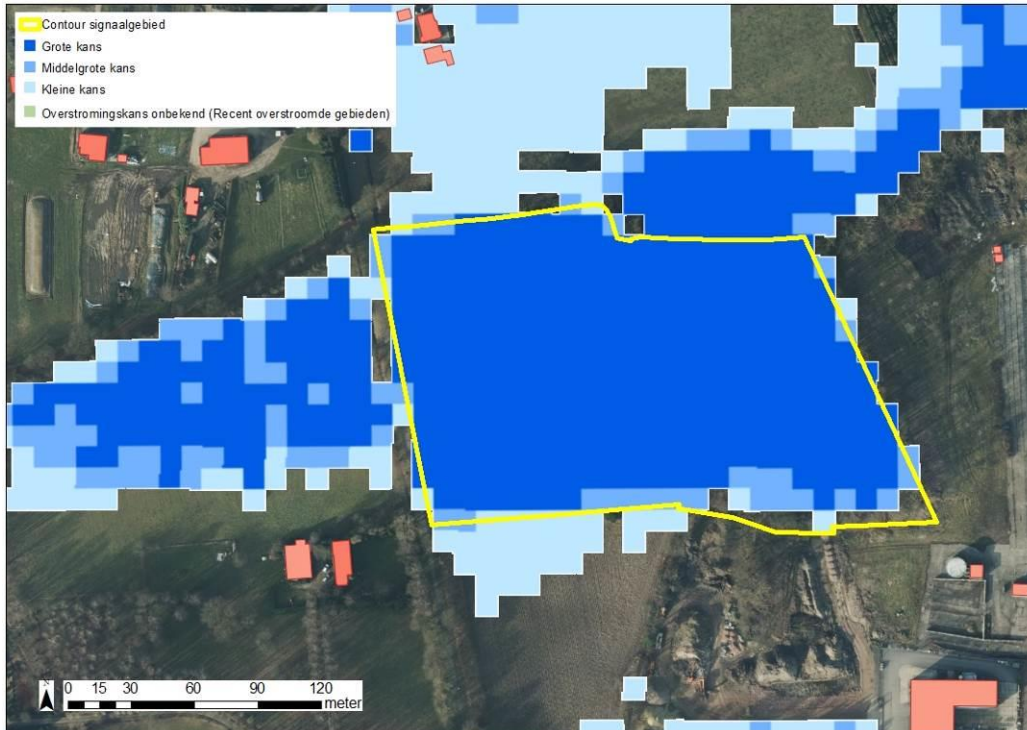
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Het gebied kent volgens de overstromingsgevaarkaart een grote kans op overstromingen (T10). De recente modellering van de Herseltseloop wijst eerder op overstromingen vanaf buien met een terugkeerperiode van ongeveer 25 jaar (kaart niet beschikbaar).



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

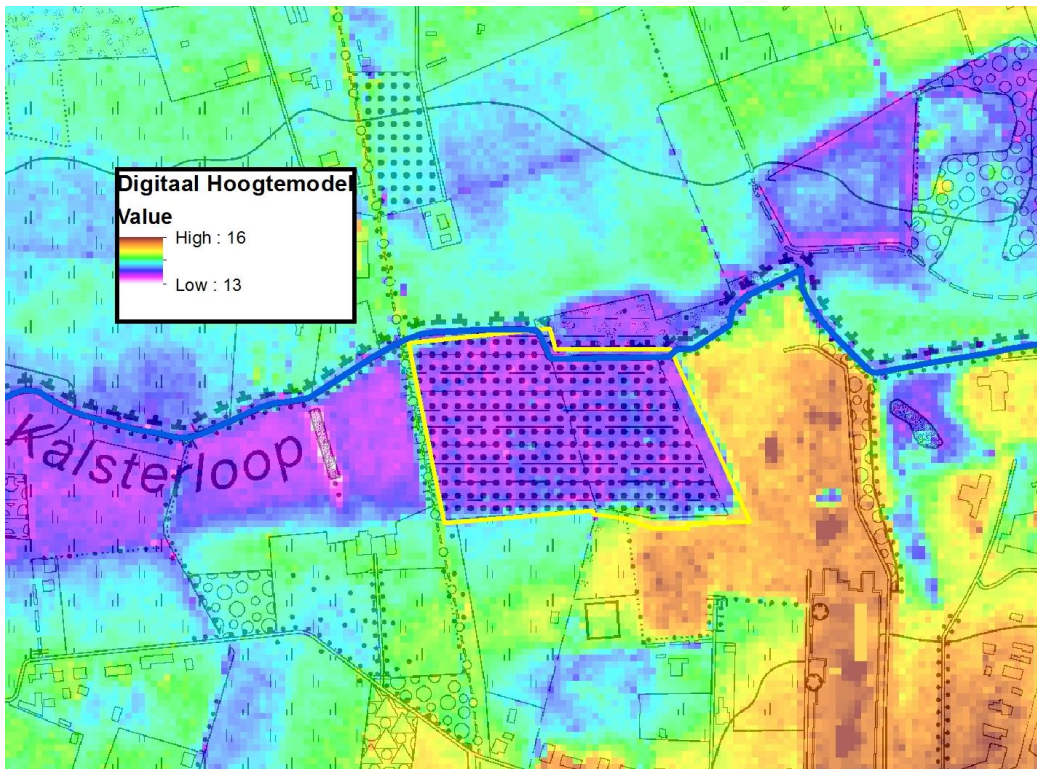
Voor de Herseltseloop is geen klimaattoets voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

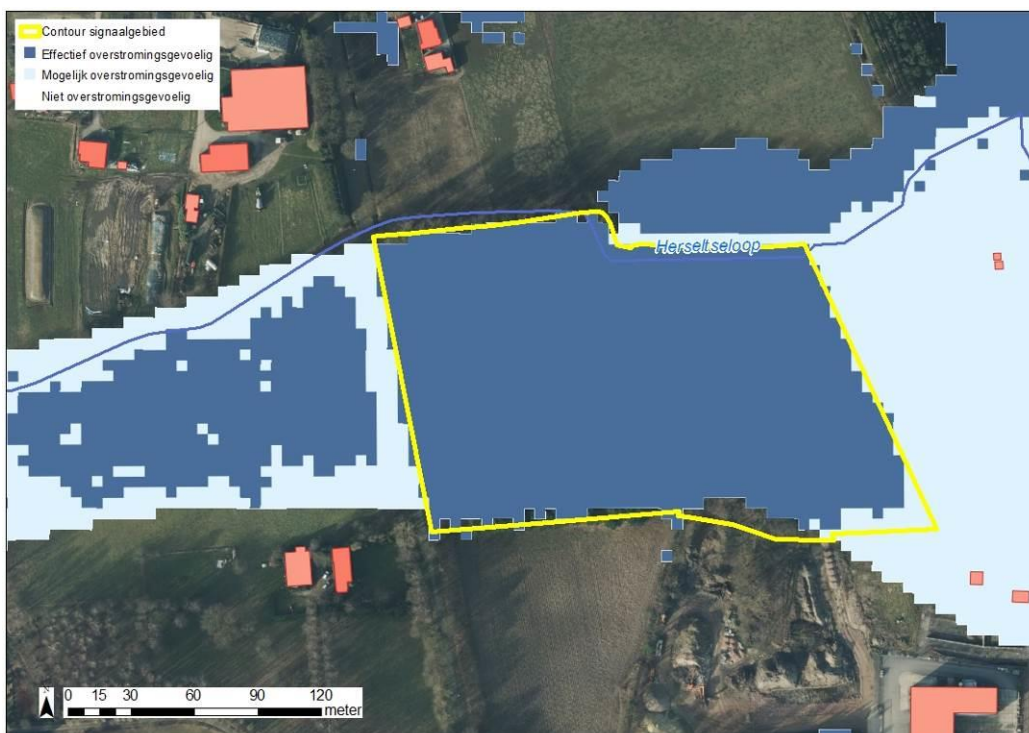
Het signaalgebied wordt aan de noordkant begrensd door de Herseltseloop. Het Digitaal terreinmodel toont duidelijk dat het bos/signaalgebied aanzienlijk lager gelegen is dan de (opgehoogde) omliggende percelen. De ophogingen vallen volledig samen met de perceelsgrenzen.

Op de watertoetskaart is het gebied zo goed als volledig aangeduid als effectief overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: Digitaal Terreinmodel



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gelet op feit dat het bos gelegen is in de onmiddellijke lagergelegen vallei van de Herseltse loop en het effectief overstromingsgevoelig is met een hoge frequentie, is vanuit het watersysteem een herbestemming aan de orde.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Gelet op het feit dat het een ruimtelijk bedreigd bos betreft, is Ruimte Vlaanderen er voorstander van om het gebied te herbestemmen.

Pagina 32 van het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan: "*De KMO-zone Ourodenberg wordt best voorbehouden voor de mogelijke uitbreiding van het aanwezige bedrijf. Het beboste deel gelegen in de vallei van de Molenbeek/Kalsterloop komt echter hiervoor niet in aanmerking (ca. 5 ha).*"

Pagina 52 van het richtinggevend gedeelte voorziet de "*opmaak van een RUP om de verschillende functies (wonen, bos, natuur, landbouw, recreatie, bedrijven) in het noordoostelijk deel van Aarschot beter op elkaar af te stemmen met inbegrip van de vallei van de Kalsterloop*".

Boscomplex Meertsels, enkele honderden meters ten westen van het signaalgebied, wordt als prioritair gebied voor natuur naar voor geschoven in het GRS.

4.3 Lopende initiatieven:

Geen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Stad niet aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (stad niet aanwezig);
- Vooroverleg signaalgebied Meertselstraat op 07/07/2015 te Herselt. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), Peter Maris (provincie Vlaams-Brabant). Stad niet aanwezig.
- Schriftelijke consultatie ontwerp startbeslissing op 25/05/2016 aangezien de stad Aarschot niet ingegaan is op uitnodigingen voor overleg, en de dienst Ruimtelijke Ordening van de stad Aarschot na bevraging telefonische meedeelde dat men hier geen rol in zag voor hen, omdat het een beleidsaangelegenheid betreft. Geen reactie ontvangen vanuit de stad Aarschot. Voor zover bekend niet behandeld op het college van burgemeester en schepenen.
- Stad Aarschot afwezig op algemene bekkenvergadering van 13/06/2016.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Meertselstraat zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het signaalgebied wordt, in overeenstemming met de feitelijke toestand, herbestemd.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Niet van toepassing

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied dat de bestemming industriegebied heeft, is nagenoeg volledig effectief overstromingsgevoelig en kent een grote overstromingskans. Het signaalgebied moet, gelet op de hoge overstromingsfrequentie, in overeenstemming met de feitelijke toestand (bos), herbestemd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

LANGDONKEN (SG_R3_NET_37)

HERSELT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Langdonken” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Herselt

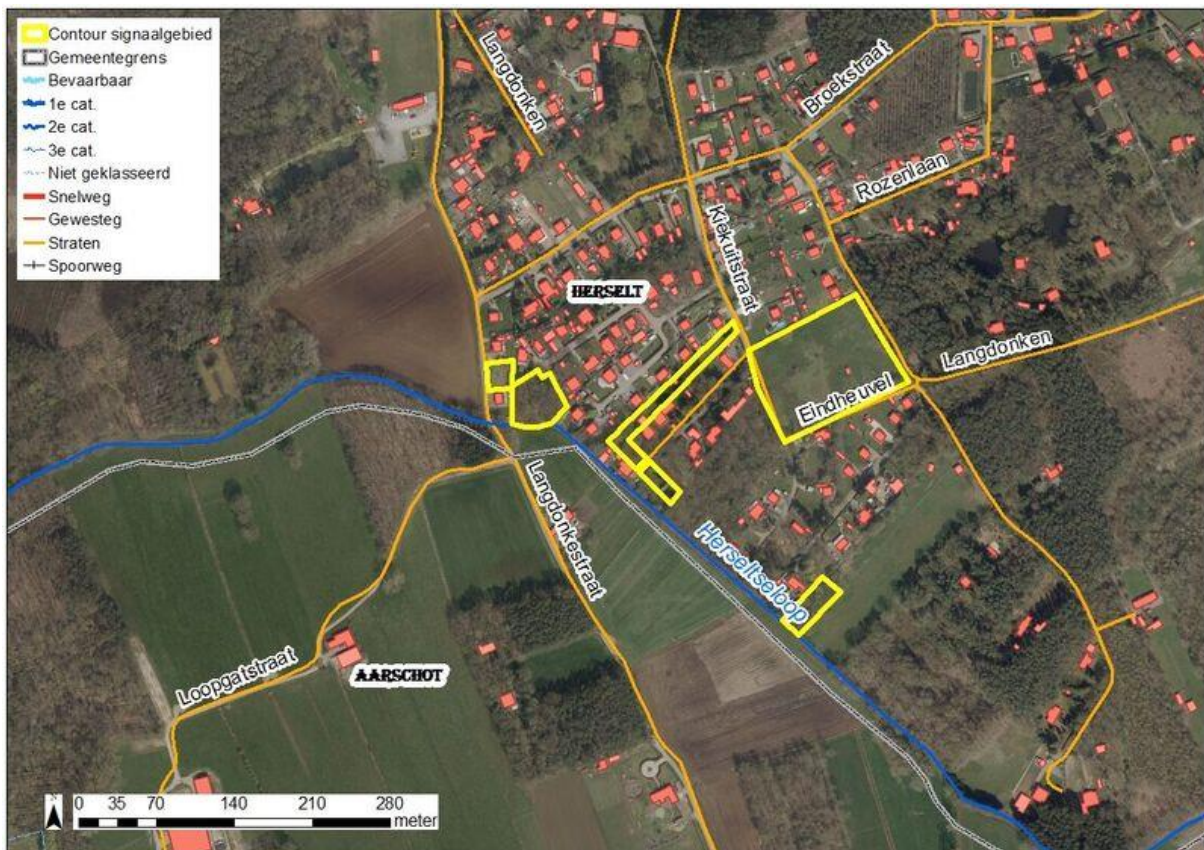
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in het zuiden van het recreatiegebied Langdonken in Herselt.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Herseltse Loop/Kalsterloop

Oppervlakte: 0,6 ha



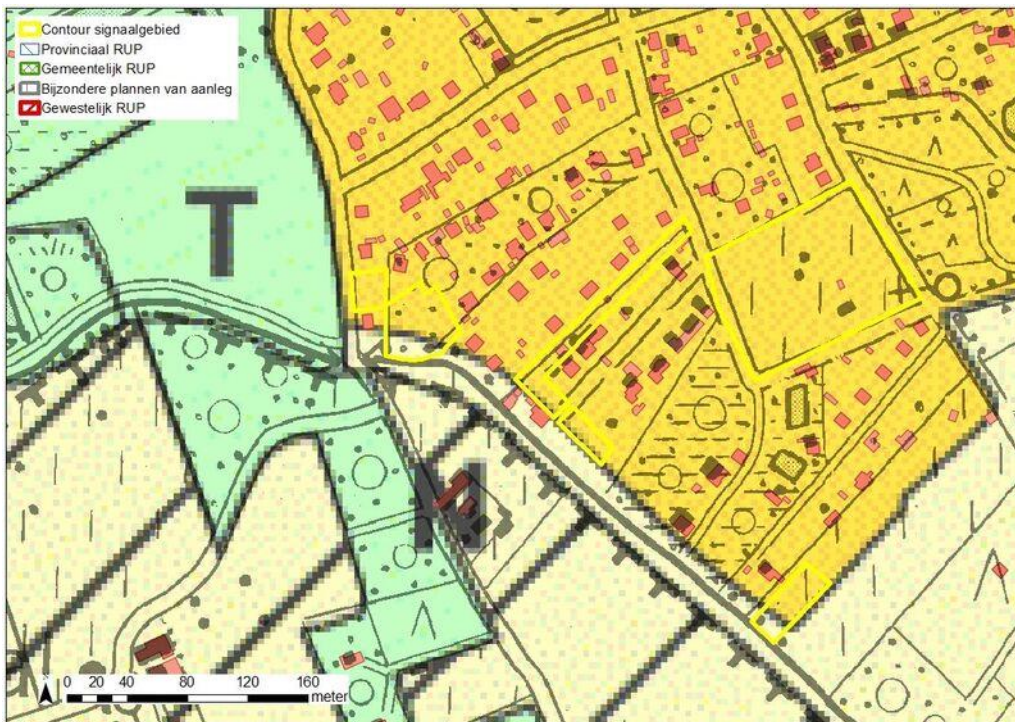
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Verblijfsrecreatie

Globale beschrijving:

Het betreft voornamelijk braakliggende percelen en tuinen. Het grootste deel van het signaalgebied bestaat uit 1 groot, nat weiland. De gemeente Herselt geeft aan dat het gebied niet duurzaam uitgerust is (wegen, riolering,...) en dat dit vermoedelijk ook nooit zal gebeuren.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Groot-schalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een effectief overstromingsgevoelige, niet-ontwikkelde harde gewestplanbestemming van meer dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke, GIS-matige afbakening bestond uit een samenraapsel van vele individuele clusters. In de uiteindelijke afbakening werden kleine snippers en ontwikkelde percelen weggelaten, en werden de resterende clusters meer volgens perceelsgrenzen afgebakend.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

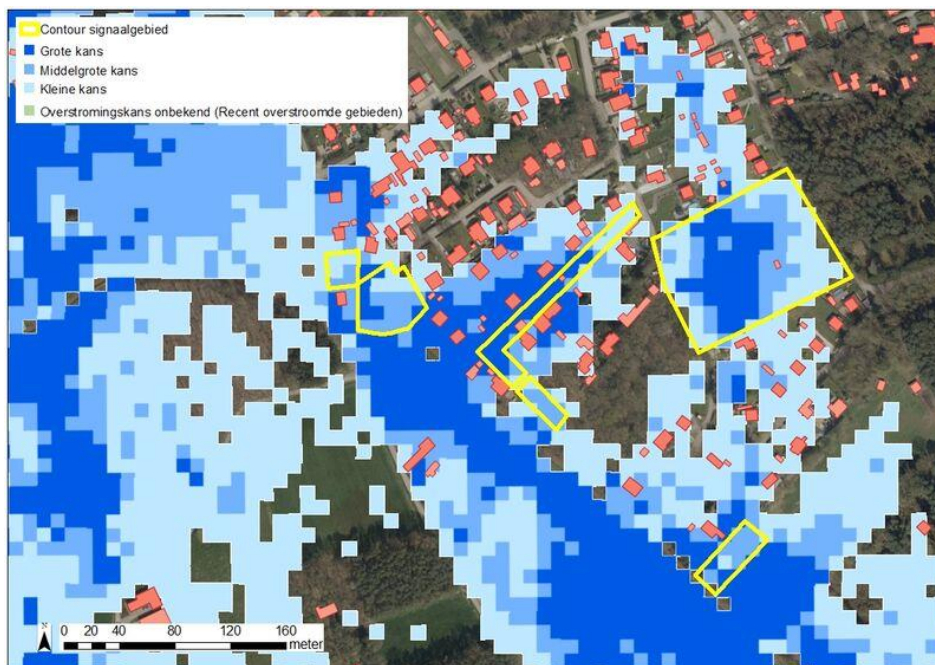
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het grootste deel van het signaalgebied kent volgens de overstromingsgevaarkaarten een grote kans op overstromingen (T10). De rest heeft een middelgrote kans op overstromingen (T100).



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

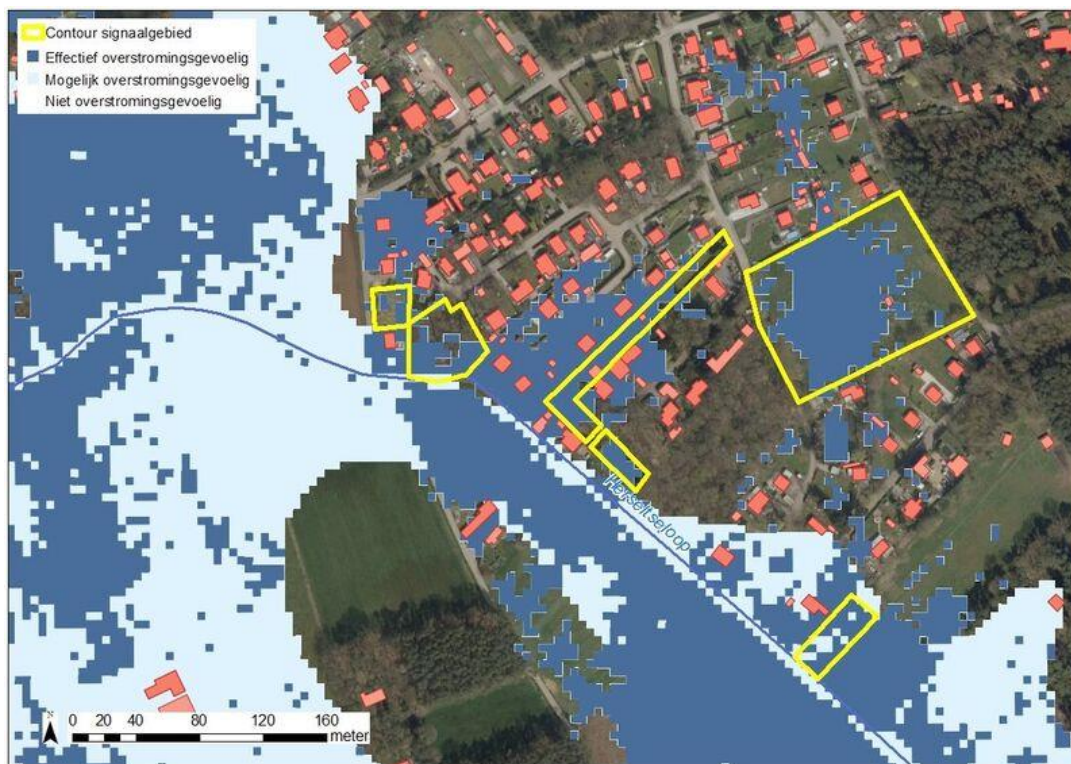
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor de Herseltseloop/Kalsterloop is geen klimaattoets voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied maakt deel uit van de effectief overstromingsgevoelige vallei van de Herseltseloop/Kalsterloop.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Voor gebieden die minstens 1 keer per 10 jaar overstromen is er onder de waterbeheerders een brede consensus dat deze niet voor ontwikkeling in aanmerking komen. Bovendien is de hydrologisch/hydraulische situatie van die aard dat zelfs bestaande, vergunde bebouwing in het gebied niet structureel tegen overstromingen kan beschermd worden. Veel van de wateroverlast is immers te wijten aan het grondwater dat sterk fluctueert met het peil van de Herseltseloop.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Herselt maakt het recreatiegebied deel uit van zone C24 Langdonken (Landonkenstraat en omgeving).

Pagina 99 van het GRS (Herselt) stelt: *"Voor de zones Langdonken, de Schrieken en Elzenbroek dienen minimaal maatregelen genomen te worden langs de verschillende waterlopen in afstemming op het watersysteem. Voor de meest kwetsbare zones waar geen weekendverblijven gewenst zijn, is omzetting naar een natuurfunctie aangewezen."*

Op p.107 van het GRS (Herselt) is het gebied opgenomen als aandachtsgebied inzake structuurbepalende ecologische processen (winteroverstroming).

In het GRS is ook een eerste indicatieve screening gedaan van de weekendverblijven maar hierbij werd gesteld dat deze onvoldoende basis biedt voor het formuleren van specifieke ontwikkelingsperspectieven. Voor gebied C24 werd volgende beschrijving opgenomen:

- *De Langdonken is zowel vanuit oogpunt fysisch systeem als natuurlijke structuur kwetsbaar gebied.*
- *Afstand tot woonweefsel is groot, bereikbaarheid niet goed.*
- *Aandachtspunten zijn: waterhuishouding, toegangswegen, landschappelijke inpassing en vegetatiegebruik"*

4.3 Lopende initiatieven:

Geen

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 (gemeente niet aanwezig);
- ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig);
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepenen Martine Peeters en Christiane Van Thielen aanwezig);
- Eerste bespreking signaalgebieden op 07/07/2015 te Herselt. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), gemeente Herselt (Martine Peeters, Christiane Van Thielen, Marc Van den Bruel, Stephanie Joos), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter, Michiel De Mol), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans), provincie Vlaams-Brabant (Peter Maris).
- Tweede bespreking signaalgebieden met gemeente Herselt op 23/05/16. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Herselt (Luc Peetermans, Christiane Van Thielen,

Kathleen Helsen, Marc Van den Bruel, Isabel Dylst), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen kennis genomen van de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Langdonken zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Gelet op de hoge kans op overstromingen in meer dan de helft van het signaalgebied, wordt in het signaalgebied geen nieuwe verblijfsrecreatie/bebouwing meer toegelaten. Het signaalgebied wordt daarom herbestemd.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Niet van toepassing

A: watertoets

- Niet van toepassing

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied heeft de bestemming verblijfsrecreatie en kent voor het grootste deel een grote overstromingskans. Gelet op de hoge kans op overstromingen in meer dan de helft van het signaalgebied, wordt in het signaalgebied geen nieuwe verblijfsrecreatie/bebouwing meer toegelaten. Het gebied moet daarom herbestemd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

VARENWINKEL-WOLFSDONK (SG_R3_NET_38)

AARSCHOT, HERSELT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Varenwinkel-Wolfsdonk” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Aarschot, Herselt

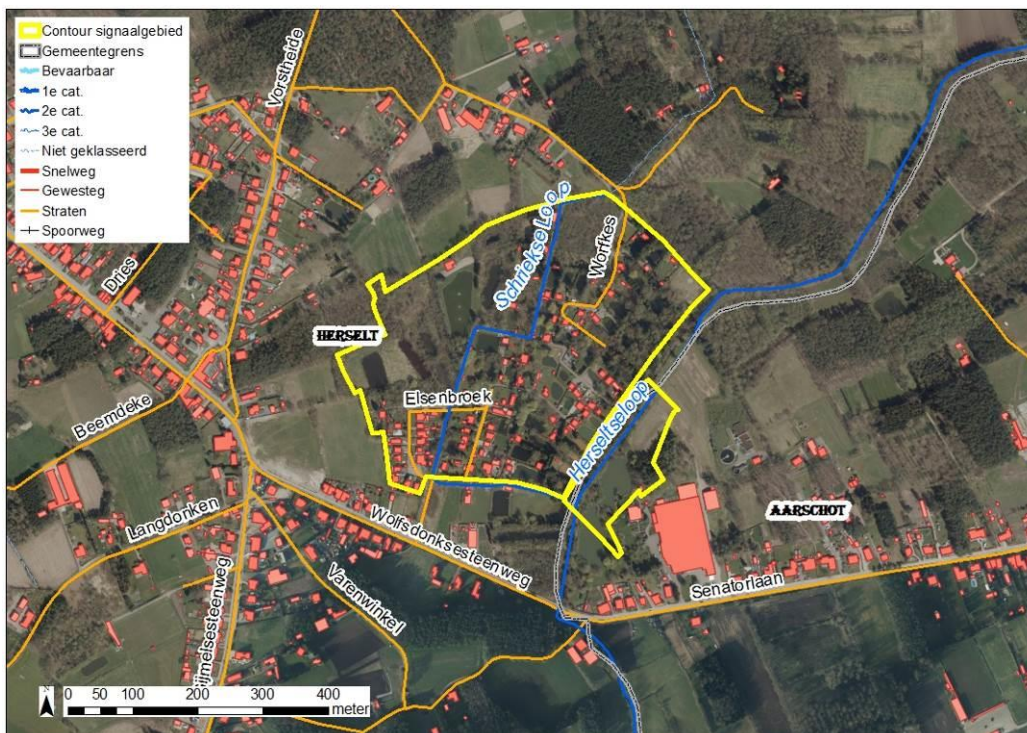
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied is gelegen ter hoogte van de monding van de Schriekse Loop in de Herseltseloop/Kalsterloop, op de grens Herselt (verblijfsrecreatie) - Aarschot (industrie).

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Herseltseloop/Kalsterloop en Schriekse Loop

Oppervlakte: 18,7 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

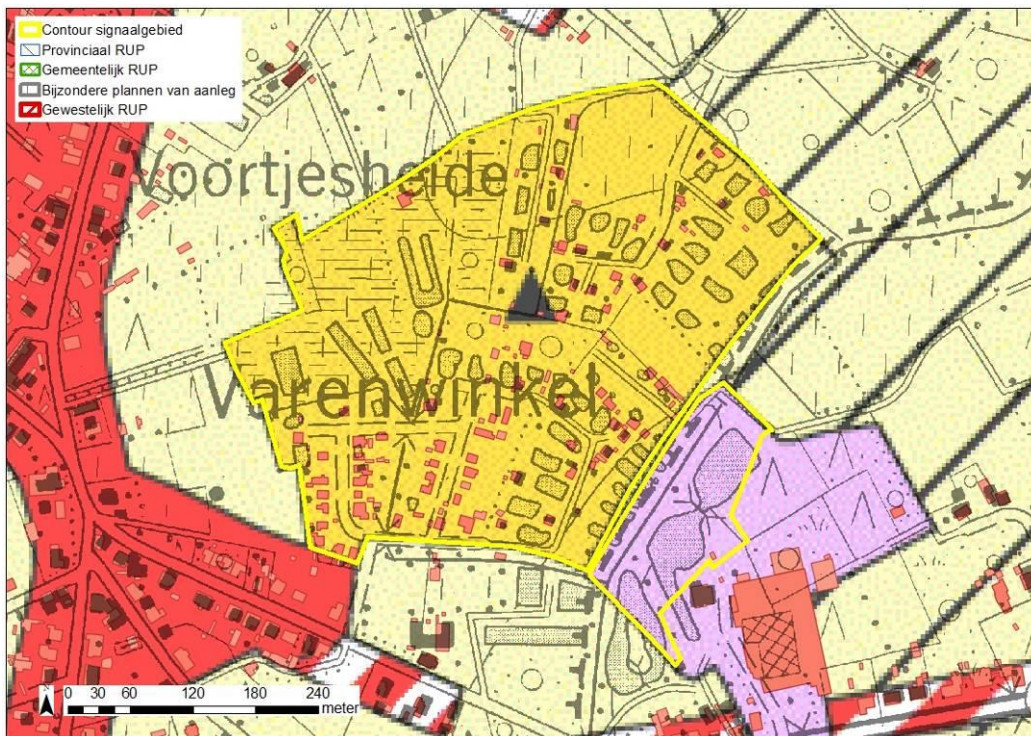
Huidige planologische bestemming:

Verblijfsrecreatie (Herselt), industrie (Aarschot)

Globale beschrijving:

Verblijfsrecreatie: heel wat percelen zijn in meer of mindere mate ontwikkeld met weekendverblijven en visvijvers. De gemeente Herselt geeft aan dat het gebied niet duurzaam uitgerust is (wegen, riolering,...) en dat dit vermoedelijk ook nooit zal gebeuren.

Industriegebied: vijvers en bos. Oorspronkelijk waren er 3 vijvers gelegen in het gebied, later werd de meest noordelijke vijver gedempt.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een effectief overstromingsgevoelige, niet-ontwikkelde harde gewestplanbestemming van meer dan 2 ha. Het feit dat ondertussen een vijver werd gedempt (industriegebied), en een groot deel van het recreatiegebied (al dan niet illegaal) werd bebouwd, toont aan dat er een bovendien zekere ontwikkelingsdruk aanwezig is.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

Recreatiegebied: Aangezien praktisch het volledige recreatiegebied in T10 ligt, wordt het volledige gebied in de contour opgenomen. Dit sluit bovendien zeer sterk aan bij de oorspronkelijke, GIS-matige afgebakende contour.

Industriegebied: aan de zuid-, west- en noordkant wordt de gewestplangrens gevolgd. Aan de oostkant werd de grens zodanig gekozen dat de effectief overstromingsgevoelige percelen in de contour zijn inbegrepen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

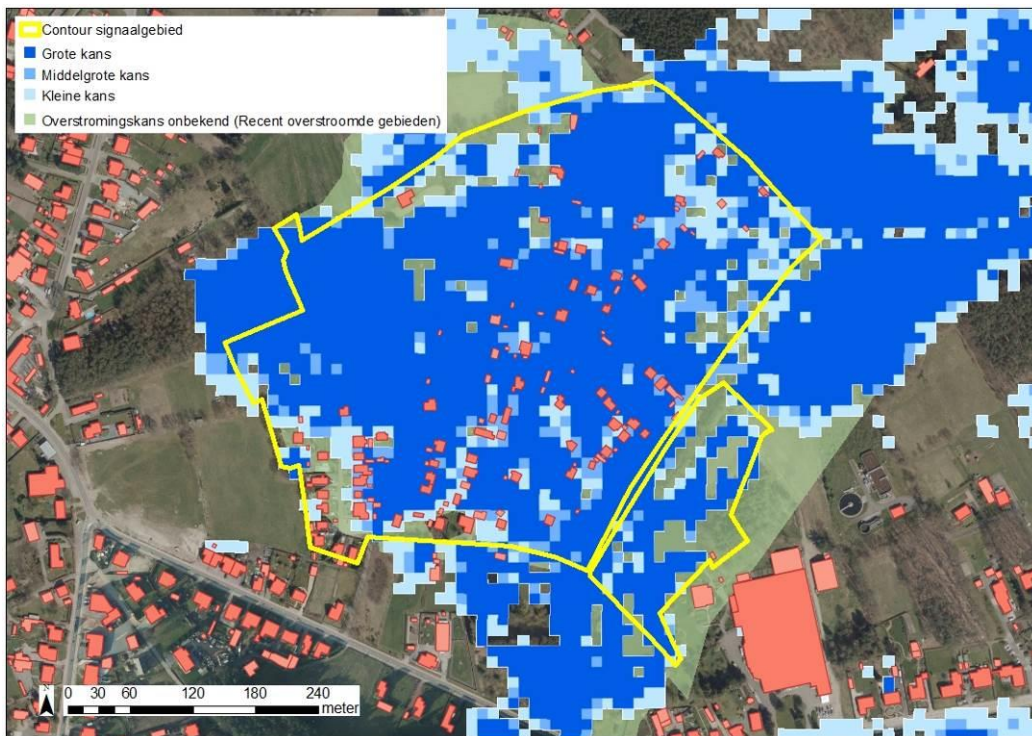
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Praktische het volledige signaalgebied kent volgens de overstromingsgevaarkarten een grote kans op overstromingen (T10).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

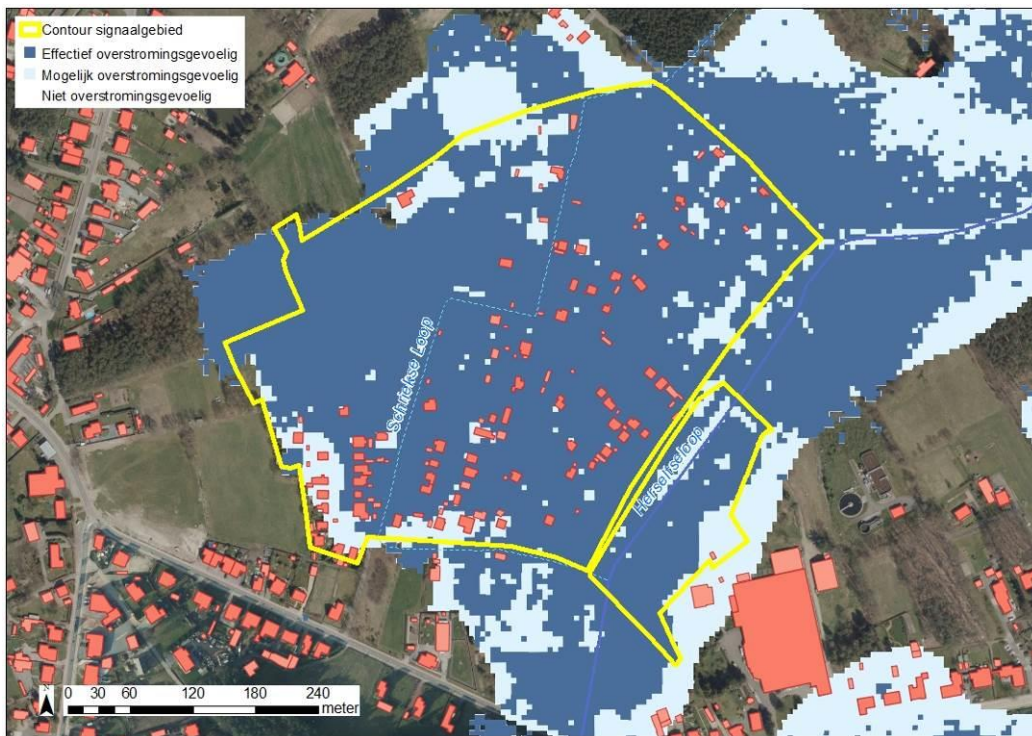
Voor de Herseltseloop/Kalsterloop is geen klimaattoets voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

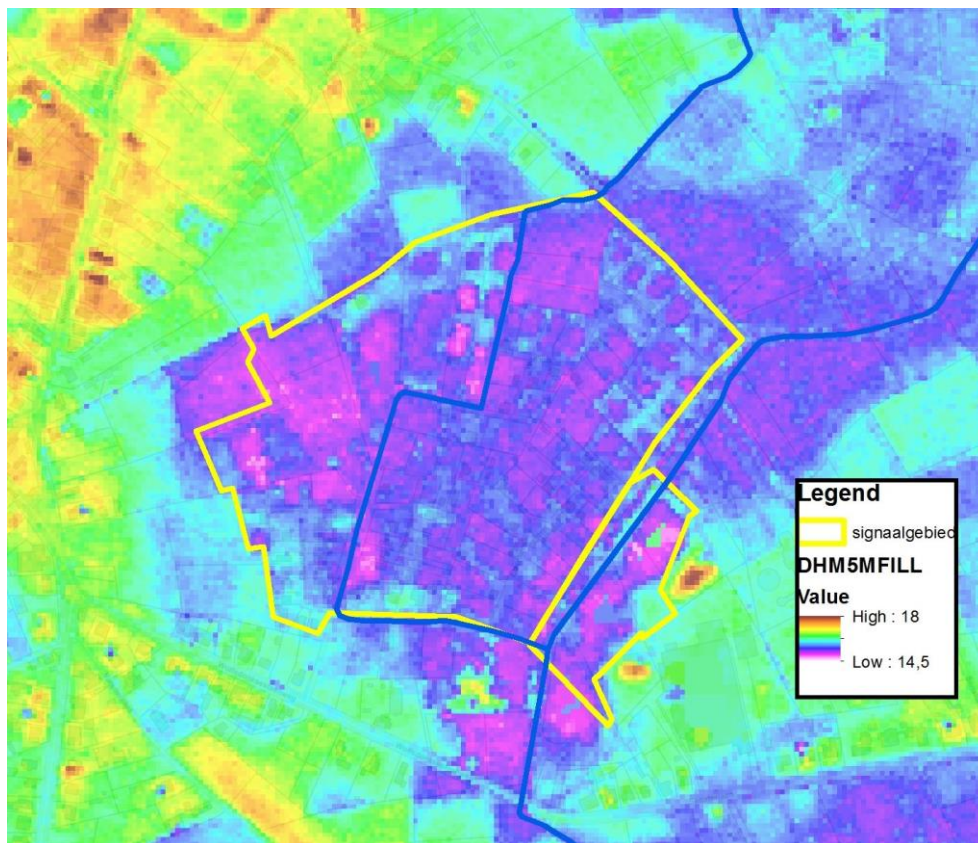
Het signaalgebied maakt deel uit van de effectief overstromingsgevoelige vallei van de Herseltseloop/Kalsterloop, meer specifiek ter hoogte van de monding van een zijwaterloop (Schriekse Beek).

Ook het Digitaal Terreinmodel toont duidelijk dat het gebied in zijn geheel lager gelegen is.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.



Figuur: digitaal hoogtemodel

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Voor gebieden die minstens 1 keer per 10 jaar overstromen is er onder de waterbeheerders een brede consensus dat deze niet voor ontwikkeling in aanmerking komen. Bovendien is de hydrologisch/hydraulische situatie van die aard dat zelfs bestaande, vergunde bebouwing in het gebied niet structureel tegen overstromingen kan beschermd worden. Veel van de wateroverlast is immers te wijten aan het grondwater dat sterk fluctueert met het peil van de Herseltseloop.

Een herbestemming met een uitdoofbeleid voor de reeds aanwezige vergunde constructies, is vanuit het watersysteem de enige duurzame optie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de gemeente Herselt wordt het recreatiegebied aangeduid als C19 Varenwinkel Elzenbroek'.

Pagina 99 van het GRS (Herselt) stelt: *"Voor de zones Langdonken, de Schrieken en Elzenbroek dienen minimaal maatregelen genomen te worden langs de verschillende waterlopen in afstemming op het watersysteem. Voor de meest kwetsbare zones waar geen weekendverblijven gewenst zijn, is omzetting naar een natuurfunctie aangewezen."*

Op p.107 van het GRS (Herselt) is het gebied opgenomen als aandachtsgebied inzake structuurbepalende ecologische processen (winteroverstroming).

In het GRS is ook een eerste indicatieve screening gedaan van de weekendverblijven maar hierbij werd gesteld dat deze onvoldoende basis biedt voor het formuleren van specifieke ontwikkelingsperspectieven. Voor gebied C19 werd volgende beschrijving opgenomen:

"– Deze cluster is gelegen in een kwetsbaar gebied: de gronden zijn er nat (alluviale gronden, depressies), waarvan deels veengebied (cf bodemkaart).

– De waterkwaliteit van de Molenbeek/Calsterloop is een aandachtspunt: langs de beek kan een zone van 5m breedte bebouwingsvrij gehouden worden."

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Aarschot (2005) stelt in het informatief gedeelte op p.151: *"KMO-zone Wolfsdonk (5.7 ha) is eveneens nog niet volledig bezet, maar moet als reserveterrein voor de voorkomende bedrijven wordt aangezien."*

(Sinds 2007 wordt de beschikbare ruimte in het industriegebied, maar buiten signaalgebied, grotendeels ingenomen door de RWZI Wolfsdonk.)

4.3 Lopende initiatieven:

Geen.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 (gemeente niet aanwezig);
- ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig);
- goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepenen Martine Peeters en Christiane Van Thielen van Herselt aanwezig);

- eerste bespreking signaalgebieden op 07/07/2015 te Herselt. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), gemeente Herselt (Martine Peeters, Christiane Van Thielen, Marc Van den Bruel, Stephanie Joos), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter, Michiel De Mol), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans), provincie Vlaams-Brabant (Peter Maris). Gemeente Aarschot afwezig.
- tweede bespreking signaalgebieden met gemeente Herselt op 23/05/16. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Herselt (Luc Peetermans, Christiane Van Thielen, Kathleen Helsen, Marc Van den Bruel, Isabel Dylst), Ruimte Vlaanderen (Geert Stichelbaut), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter).
- schriftelijke consultatie ontwerp startbeslissing tav stad Aarschot op 26/05/2016 aangezien de stad Aarschot niet ingegaan is op uitnodigingen voor overleg, en de dienst Ruimtelijke Ordening van de stad Aarschot na bevraging telefonische meedeelde dat men hier geen rol in zag voor hen, "aangezien het een beleidsaangelegenheid betreft". Geen reactie ontvangen vanuit de stad Aarschot. Voor zover bekend niet behandeld op het college van burgemeester en schepenen.

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen van Herselt kennis genomen van de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Varenwinkel-Wolfsdonk zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Gelet op de hoge kans op overstromingen in het zo goed als volledige signaalgebied, wordt in het gebied geen nieuwe verblijfsrecreatie/bebouwing meer toegelaten. Het gebied wordt daarom herbestemd.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Niet van toepassing

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is bestemd voor verblijfsrecreatie (Herselt) en industrie (Aarschot). Het kent nagenoeg volledig een grote overstromingskans. Gelet op de hoge kans op overstromingen in het zo goed als volledige signaalgebied, wordt in het gebied geen nieuwe verblijfsrecreatie/bebouwing meer toegelaten. Het gebied moet daarom herbestemd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GOORLOOP (SG_R3_NET_39)

WESTERLO

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Goorloop” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

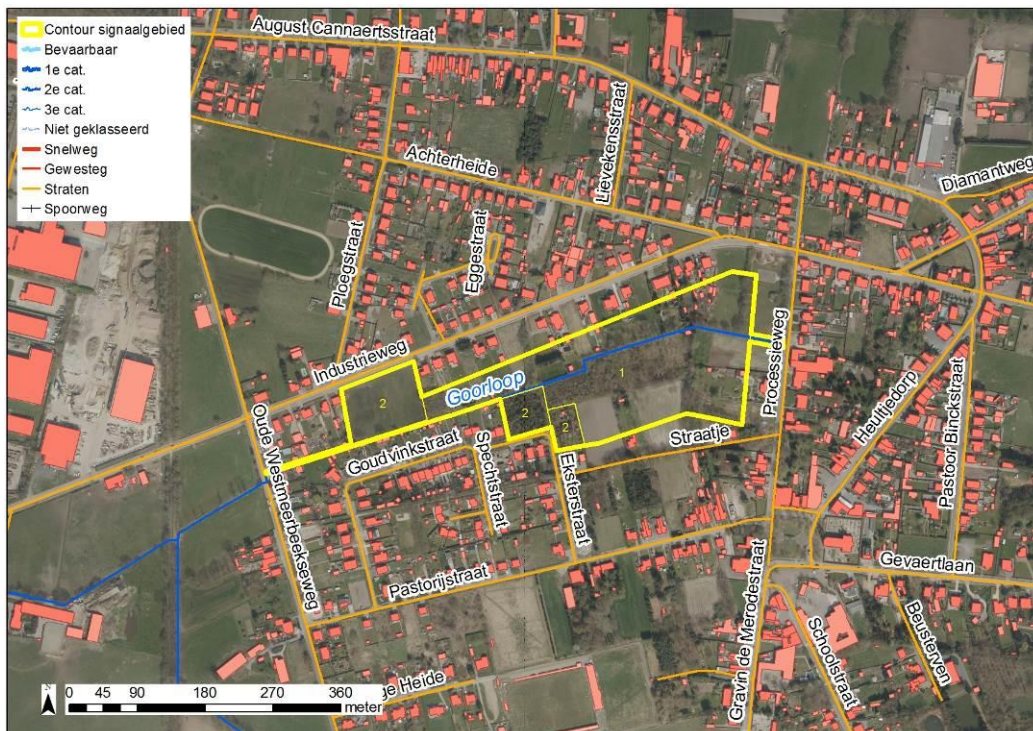
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Westerlo
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Gelegen in Heultje tussen de Oude Westmeerbeekseweg (westen), Industrieweg (noorden), Processieweg (oosten) en de Goudvinkstraat en Straatje (zuiden).
Bekken: Netebekken
Betrokken waterlopen: Goorloop (ingebuisd)
Oppervlakte: 6,4 ha



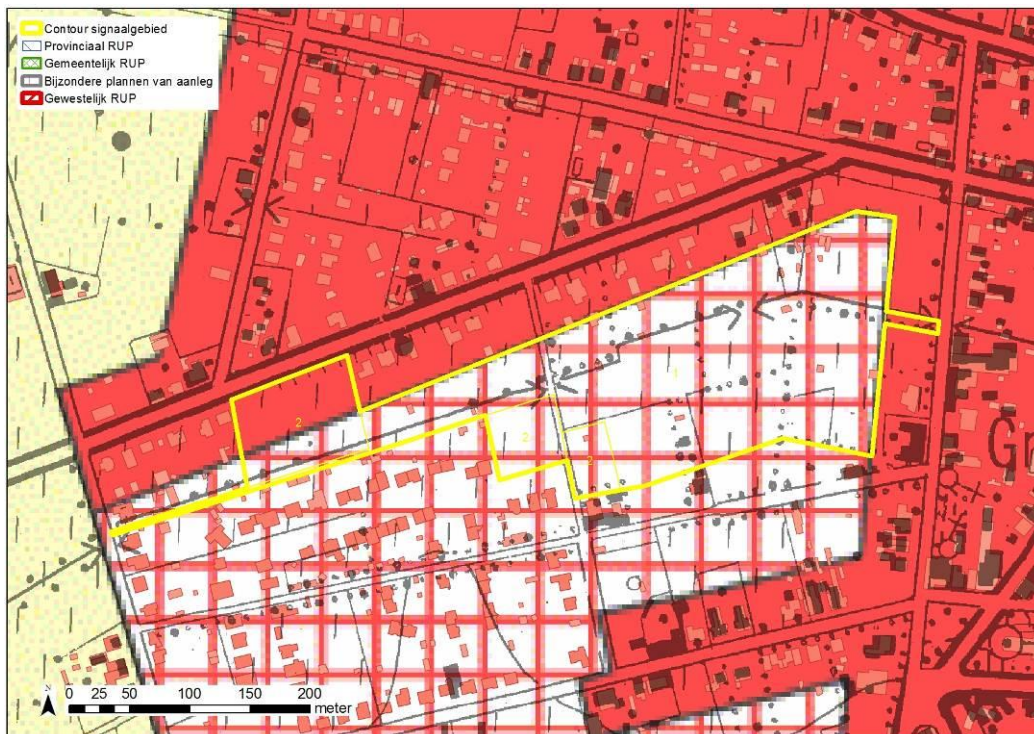
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Voornamelijk woonuitbreidingsgebied. Twee percelen zijn deels gelegen in woongebied. Aan de oostelijke zijde van het signaalgebied is de 5 meter zone langs weerskanten van de ingebuisde Goorloop ook gelegen in woongebied.

Globale beschrijving:

Ten noorden van de Goorloop betreft het voornamelijk achtertuinen, alsook twee (grote) braakliggende woonpercelen. Ten zuiden van de Goorloop gaat het vooral om bos en akkers.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een effectief overstromingsgevoelig gebied in een harde gewestplanbestemming met een oppervlakte groter dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening is gebaseerd op een zoveel mogelijk aaneensluitende selectie van effectief overstromingsgevoelige percelen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

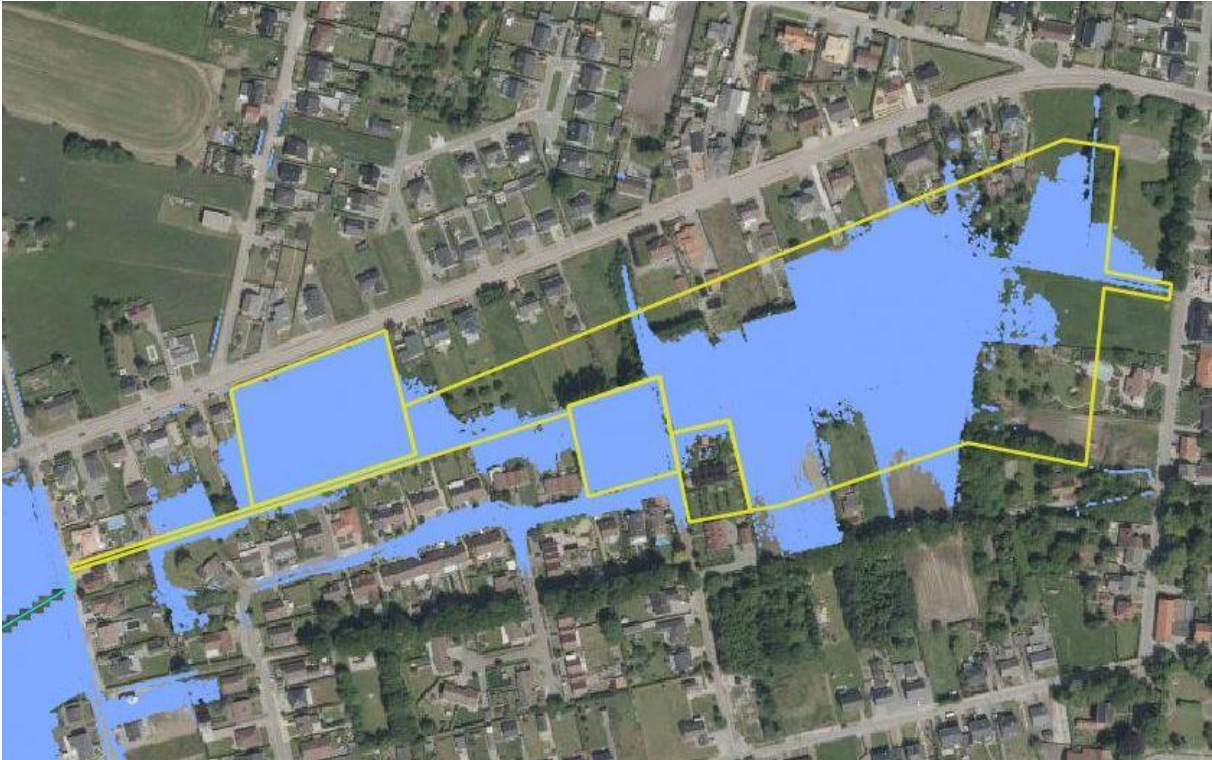
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor de Goorloop zijn geen overstromingsgevaarkaarten opgemaakt. Op basis van de modellering van de provincie Antwerpen kan echter wel een beeld gegeven worden van de theoretische terugkeerperioden van overstromingen. Bij een theoretische bui die 1 keer per 100 jaar voorkomt (T100) blijkt het grootste deel van het signaalgebied te overstromen. Bij een theoretische bui die 1 keer om de 10 jaar voorkomt (T10) verkleint deze zone tot de kern van het signaalgebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

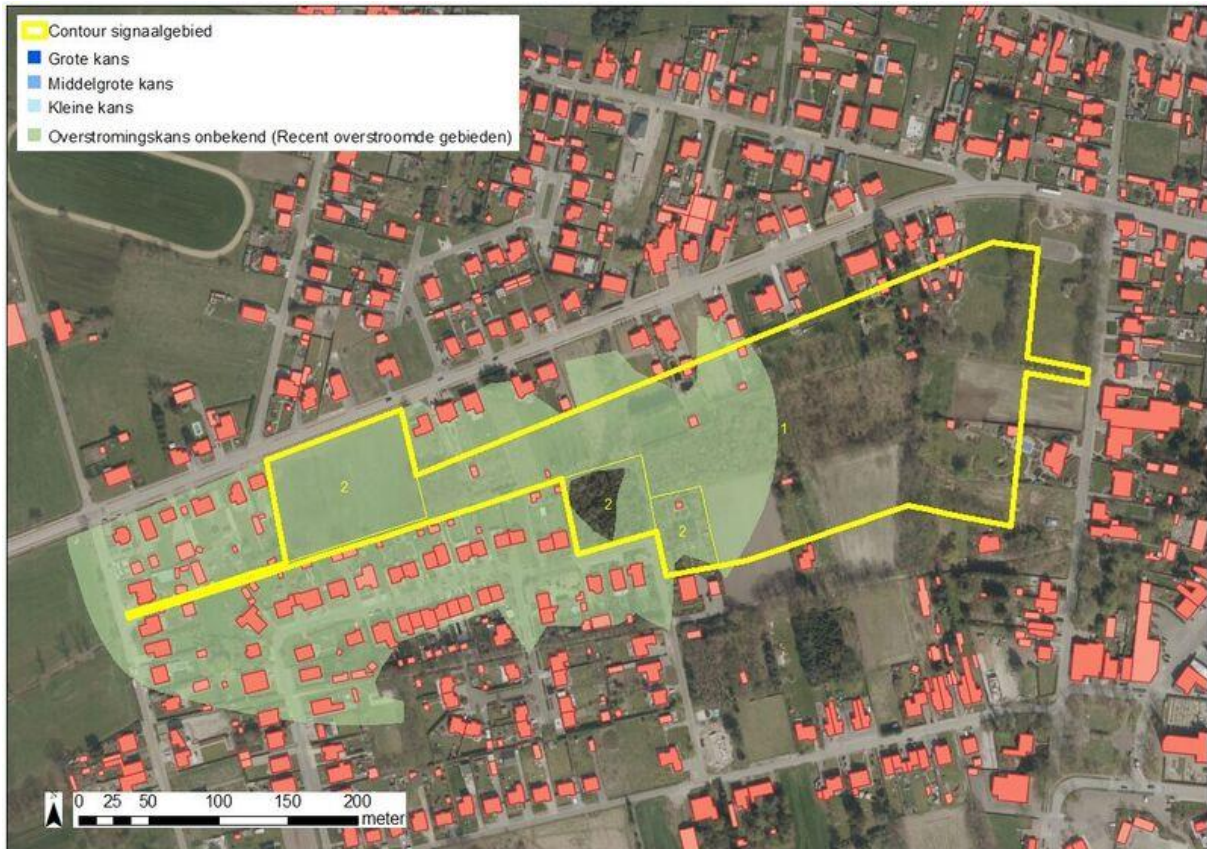
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: gemodelleerde overstromingscontour bij T100 (dienst Integraal Waterbeleid, provincie Antwerpen)



Figuur: gemodelleerde overstromingscontour bij T10 (dienst Integraal Waterbeleid, provincie Antwerpen)



Figuur: recente overstromde gebieden (ROG)

3.1.2 KLIMAATTOETS

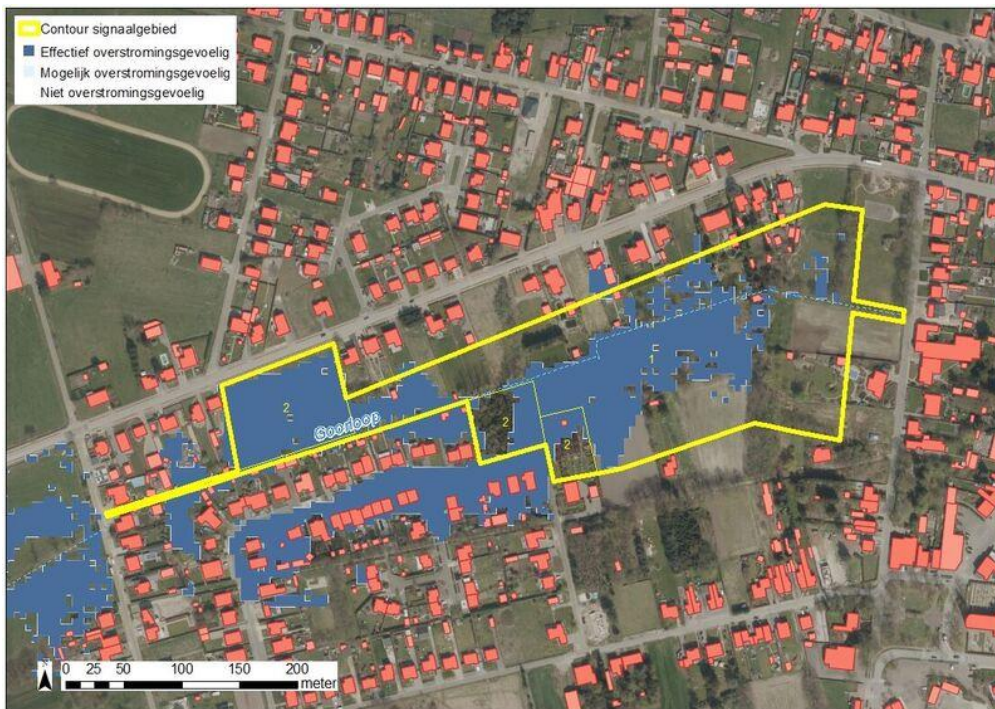
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor de Goorloop zijn geen klimaatmodellen beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

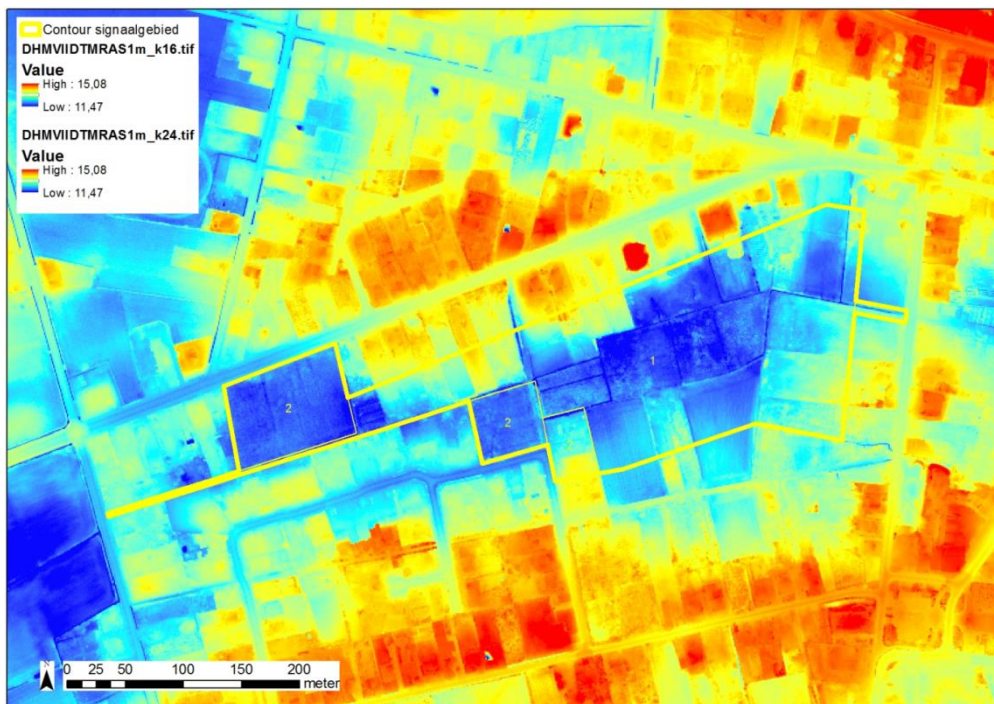
De Goorloop ligt centraal in het signaalgebied, en ondanks het feit dat de waterloop er volledig ingebuisd is, is het gebied volgens de watertoetskaarten nog steeds effectief overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Op het Digitaal Hoogte Model is de lager gelegen vallei van de Goorloop ook duidelijk zichtbaar (zie onderstaande figuur).



Figuur: Digitaal Hoogte Model (DHM)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Hoewel het geen oplossing is voor de wateroverlastproblematiek van de Goorloop, zou het openleggen van de Goorloop er wel in zekere mate toe bij kunnen dragen. Door de complexe eigendomsstructuur, het innemen van het terrein boven de ingebuisde waterloop door verschillende aangelanden met tuinen en ook vaste constructies zou het openleggen van de waterloop hier echter een heel moeilijk project zijn. Bovendien is hiervoor weinig draagvlak bij de gemeente. Om de waterberging te maximaliseren in de niet bebouwde zones, en zo de bestaande bebouwing te vrijwaren, is het dan ook van essentieel belang dat de onmiddellijke vallei van de waterloop overstroombaar blijft.

Vanuit het watersysteem is een verdere ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied in de omgeving van de Goorloop dan ook niet aangewezen. Het niet-ontwikkelen van een deel van het gebied vermijdt ten slotte ook een toename van de waterafvoer in een reeds waterziek gebied, en draagt zodoende bij tot een verhoogde bescherming van de reeds aanwezige bebouwing.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt op p.84: *"Een aantal zones die volgens het gewestplan in aanmerking komen voor bebouwing of reeds bebouwd werden, zijn door bevoegde administraties op basis van recente overstromingen aangeduid als risicozone voor overstroming. Dit is het geval voor de omgeving van de Goudvinkstraat in Heultje en de Zoggestraat in Westerlo."*

Desondanks deelt het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan het WUG Goudvinkstraat in bij de woonuitbreidingsgebieden te reserveren voor de toekomst: *"R(2).4 Heultje. WUG Goudvinkstraat (13,2 ha): Een groot deel van dit WUG werd reeds gerealiseerd. Twee zones liggen nog vrij en kunnen worden ontwikkeld via de doortrekking van bestaande wegen. De aansnijding zal het WUG verder afwerken. Het gebied is gelegen binnen de kern. Aangezien Heultje het hoogste aanbod vrijliggende kavels heeft wordt het WUG tot de tweede ontwikkelingsfase gerekend (minimale dichtheid 15 woningen/ha)."*

Het nabijgelegen WUG Goorbossen, dat volgens de watertoetskaarten niet overstromingsgevoelig is, wordt voorzien als te herbestemmen: *"H3 Heultje. WUG Goorbossen (9,4 ha): Het gebied is gelegen in een natte depressie waardoor de bodemcondities niet geschikt zijn voor huisvesting. Het gebied wordt herbestemd naar natuureiland, ter behoud van de natuurlijke en fysische in functie van waterberging en de parkgerichte functie."*

4.3 Lopende initiatieven:

Geen

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Iris De Wever, Michiel Denolf, Annie Verachtert, Jeroen Valgaeren) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/14 (gemeente aanwezig, Iris De Wever)

- Bespreking ontwerp startbeslissing op 10/05/16. Aanwezig: Iris De Wever (schepen Westerlo), Annie Verachtert (milieudienst Westerlo), Christine Boeckx (dienst ruimtelijke ordening Westerlo), Tom Gabriels (bekkensecretariaat), Elsbeth De Wachter (dienst integraal waterbeleid provincie Antwerpen), Michiel De Mol (dienst integraal waterbeleid provincie Antwerpen).

Op 30/05/2016 besliste het college van burgemeester en schepenen niet akkoord te gaan met de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Goorloop zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het signaalgebied, met uitzondering van de percelen vermeld onder ontwikkelingsperspectief A en B, wordt herbestemd naar gemengd open ruimte gebied.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Percelen 1038F3 en 1038G3 : de zone gelegen in woonuitbreidingsgebied dient volledig van bebouwing en ophogingen gevrijwaard te worden.
- Perceel 1038C3: een zone van 20 meter gemeten vanaf de waterloop dient van ophogingen en bebouwing gevrijwaard te blijven.
- Bijkomend voor de bebouwbare delen van bovenvermelde percelen: er mag geen ruimte voor water verloren gaan of het ingenomen overstromingsvolume dient gecompenseerd te worden in volume en oppervlakte. Een eventuele ophoging is enkel toegelaten ter hoogte van de gebouwen zelf; het omliggende terrein mag in geen geval opgehoogd worden. De grondbalans van het perceel moet neutraal zijn: iedere ophoging moet gecompenseerd worden door een afgraving. Indien een dergelijke compensatie niet mogelijk is, dient het project/plan gerealiseerd te worden zonder inname van ruimte voor water. Dit impliceert het optrekken van het gebouw op palen waarbij de onderkant van het gebouw boven het overstromingspeil wordt voorzien zodat eventueel overstromingswater de ruimte onder het gebouw kan benutten.

A: watertoets

Voor perceel 1039V wordt de watertoets toegepast.

Instrument:

Gemeentelijk RUP dat uitvoering geeft aan de in het GRS voorziene herbestemming van nabijgelegen WUG Goorbossen, kan voorliggende herbestemming mee opnemen.

Initiatiefnemer:

De gemeente Westerlo maakt uiterlijk in de volgende legislatuur een gemeentelijk RUP op om de bovenvermelde herbestemming te realiseren.



Figuur: ontwikkelingsperspectief voor signaalgebied Goorloop

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied ligt voornamelijk in woonuitbreidingsgebied en is grotendeels effectief overstromingsgevoelig. Gelet op de overstromingsproblematiek van de Goorloop is vanuit het watersysteem een verdere ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied in de omgeving van de Goorloop niet aangewezen en is een nieuwe functionele invulling noodzakelijk.

Twee percelen aan de Industrierweg en één aan de Eksterstraat kunnen onder specifieke volgende specifieke voorwaarden wél ontwikkeld worden:

- Percelen 1038F3 en 1038G3: de zone gelegen in woonuitbreidingsgebied dient volledig van bebouwing en ophogingen gevrijwaard te worden;
- Perceel 1038C3: een zone van 20 meter gemeten vanaf de waterloop dient van ophogingen en bebouwing gevrijwaard te blijven;
- Bijkomend voor de bebouwbare delen van bovenvermelde percelen: er mag geen ruimte voor water verloren gaan of het ingenomen overstromingsvolume dient gecompenseerd te worden in volume en oppervlakte. Een eventuele ophoging is enkel toegelaten ter hoogte van de gebouwen zelf; het omliggende terrein mag in geen geval opgehoogd worden. De grondbalans van het perceel moet neutraal zijn: iedere ophoging moet gecompenseerd worden door een afgraving. Indien een dergelijke compensatie niet mogelijk is, dient het project/plan gerealiseerd te worden zonder inname van ruimte voor water. Dit impliceert het optrekken van het gebouw op palen waarbij de onderkant van het gebouw boven het overstromingspeil wordt voorzien zodat eventueel overstromingswater de ruimte onder het gebouw kan benutten.

Voor een ander perceel aan de Eksterstraat (Perceel 1039V) wordt de watertoets toegepast aangezien dit hoger gelegen is.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de Algemene Bekkenvergadering dd 13/06/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Westerlo.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

PUNTLOOP (SG_R3_NET_40)

GEEL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Puntloop” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

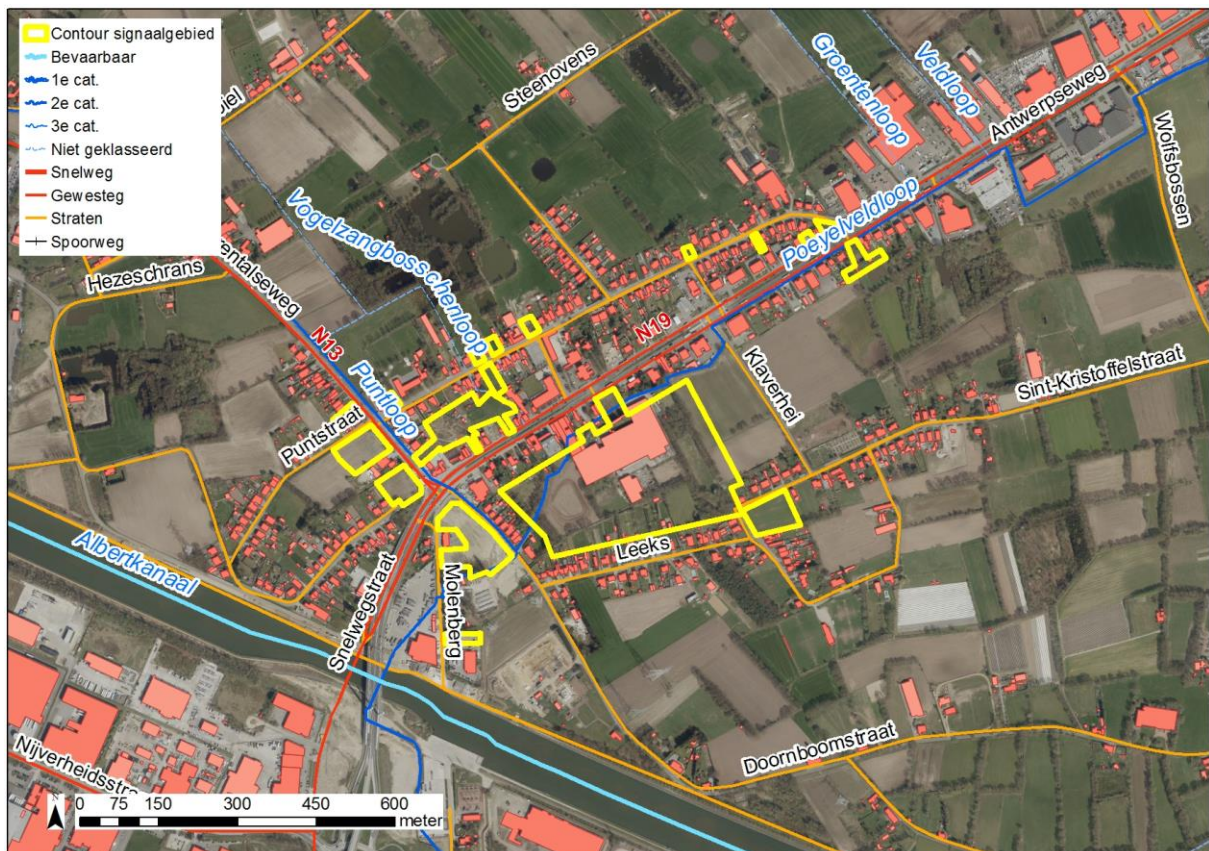
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Geel
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Valleien van de Puntloop en Poeyelveldloop ter hoogte van Geel Punt.
Bekken: NETEBEKKEN
Betrokken waterlopen: Puntloop (2de cat) en Poeyelveldloop (2de cat)
Oppervlakte: 13,8 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

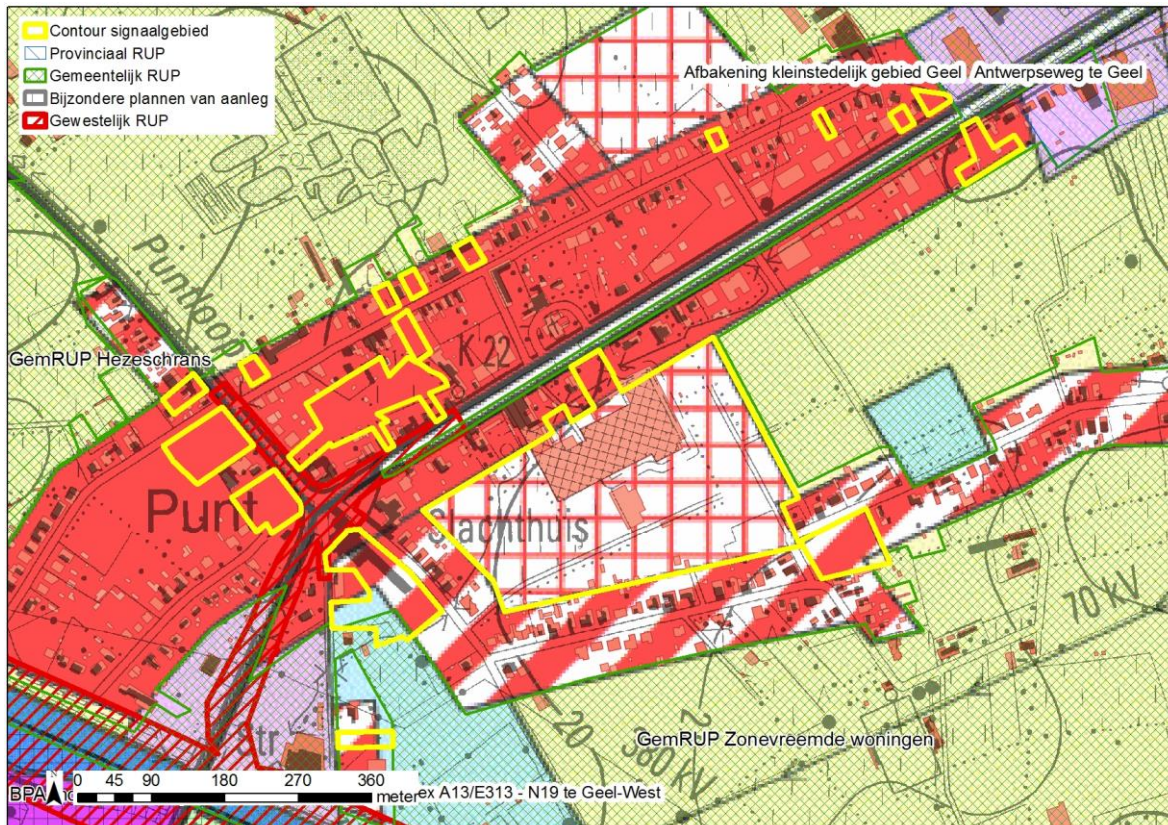
Huidige planologische bestemming:

Woongebied, woongebied met landelijk karakter, woonuitbreidingsgebied (WUG), openbaar nut.

Globale beschrijving:

Woongebied/WUG: weiland, bos

Openbaar nut: weiland, transfostation, openluchtopslag



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Gezien de vrij hoge bebouwingsgraad van het gebied bestond de oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het gebied uit een verzameling van enkele grote en vele kleine overstromingsgevoelige, niet-ontwikkelde snippers, die samen voor een initiële oppervlakte van meer dan 15 ha zorgden. Deze versnippering is ook kenmerkend voor de uiteindelijke afbakening van het gebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In de uiteindelijke afbakening werd een aanzienlijk deel van de snippers uiteindelijk niet weerhouden. Dit omwille van verschillende redenen:

- 1) Na de verlegging van de Puntloop door de provincie Antwerpen werd het gebied opnieuw gemodelleerd, en bleek de overstromingsgevoeligheid hier en daar gereduceerd te zijn.
- 2) Een aantal van de oorspronkelijk geselecteerde gebieden bleken bij nader inzien ontwikkeld te zijn.
- 3) Voor enkele percelen is er geen gevaar op ontwikkeling omwille van de ongunstige ligging.

Naast een aantal lege kavels blijven er zodoende nog 3 grotere clusters over:

- woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Antwerpseweg
- binnengebied Antwerpseweg - Herentalseweg - Vogelzang
- noordelijk deel van het gebied tussen Molenberg en Doornboomstraat

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

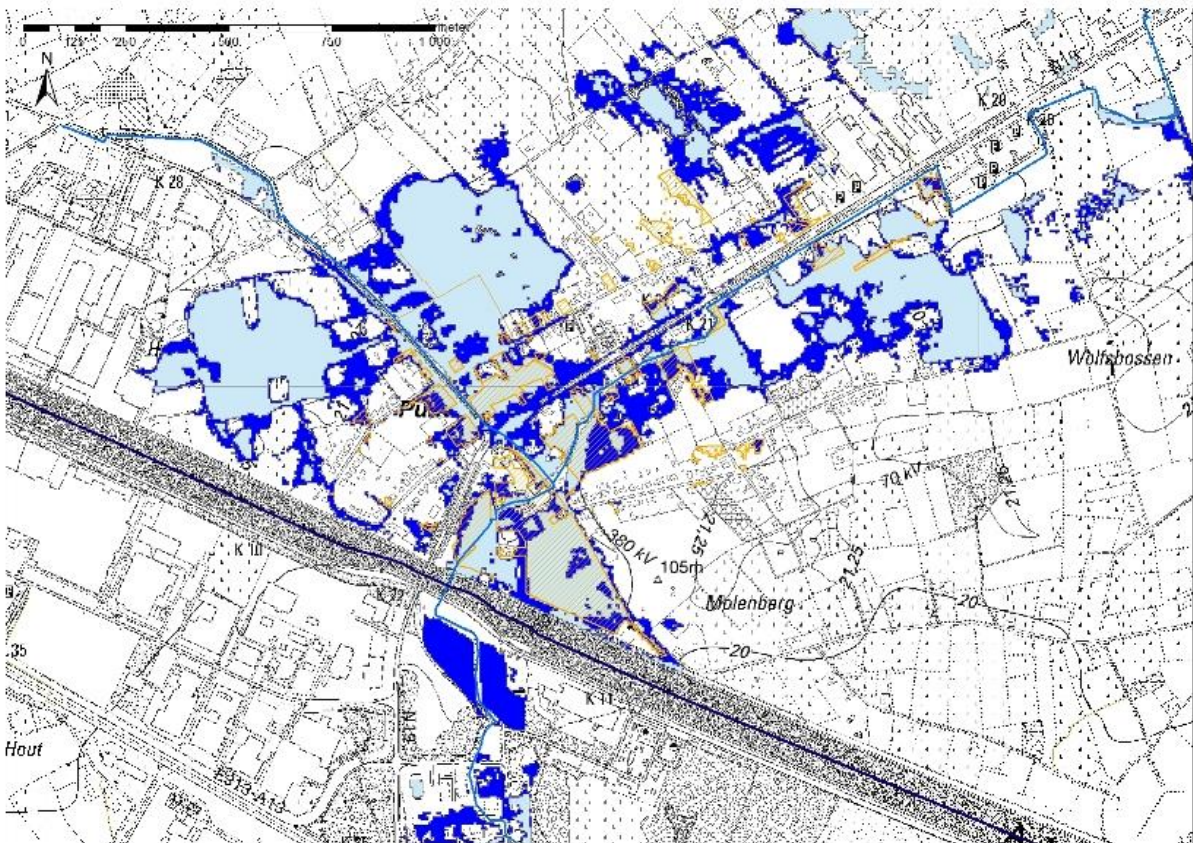
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Voor de betrokken waterlopen werden geen overstromingsgevaarkaarten opgemaakt. De provincie Antwerpen maakte echter wel een modellering op voor een terugkeerperiode van 100 jaar, waarbij al rekening gehouden is met de verlegging van de Puntloop en de Poeyelveldloop (oud ontwerptracté). De verleggingen, die voornamelijk ook gepaard gaan met een verhoging van de afvoercapaciteit door verbreding van de dwarsprofielen en door vergroting van de sifon onder het Albertkanaal, hebben een vermindering van de overstroomde oppervlakte tot gevolg (lichtblauwe contour die duidelijk kleiner is dan de toestand zonder verlegging in donkerblauwe kleur).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.



Figuur: Overstromingscontouren ontworpen toestand bij T100. In donkerblauw de modelresultaten bestaande toestand bij T100, in lichtblauw de modelresultaten ontworpen toestand bij T100, in oranje het (oorspronkelijke GIS-matig afgebakende) signaalgebied.

3.1.2 KLIMAATTOETS

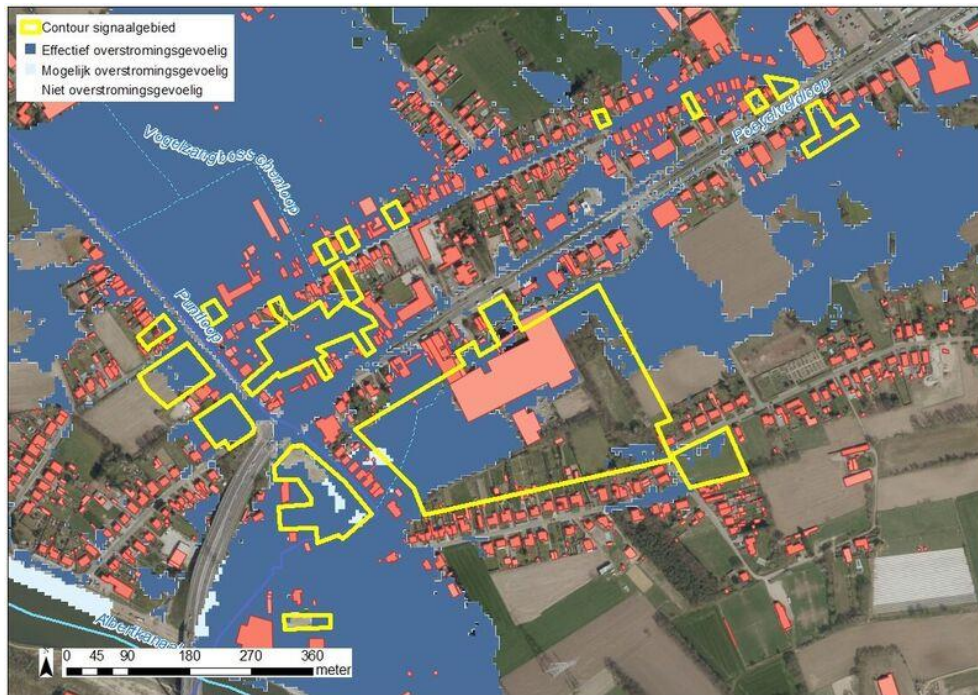
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor de waterlopen in kwestie werd geen klimaattoets doorgerekend.

3.2 Bespreking watersysteem

De Poeyelveldloop mondt t.h.v. Geel Punt uit in de Puntloop, die enkele honderden meters verder onder het Albertkanaal doorgaat. Beide waterlopen voeren heel wat verharde oppervlakte af, de Poeyelveldloop vooral van de Antwerpseweg en de bebouwing errond, de Puntloop vooral van het industrieterrein tussen de Geelseweg en het Albertkanaal, alsook van de Geelseweg. De omgeving kent heel wat effectief overstromingsgevoelig gebied, vaak met een hoge frequentie (grootteorde 10 jaar).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



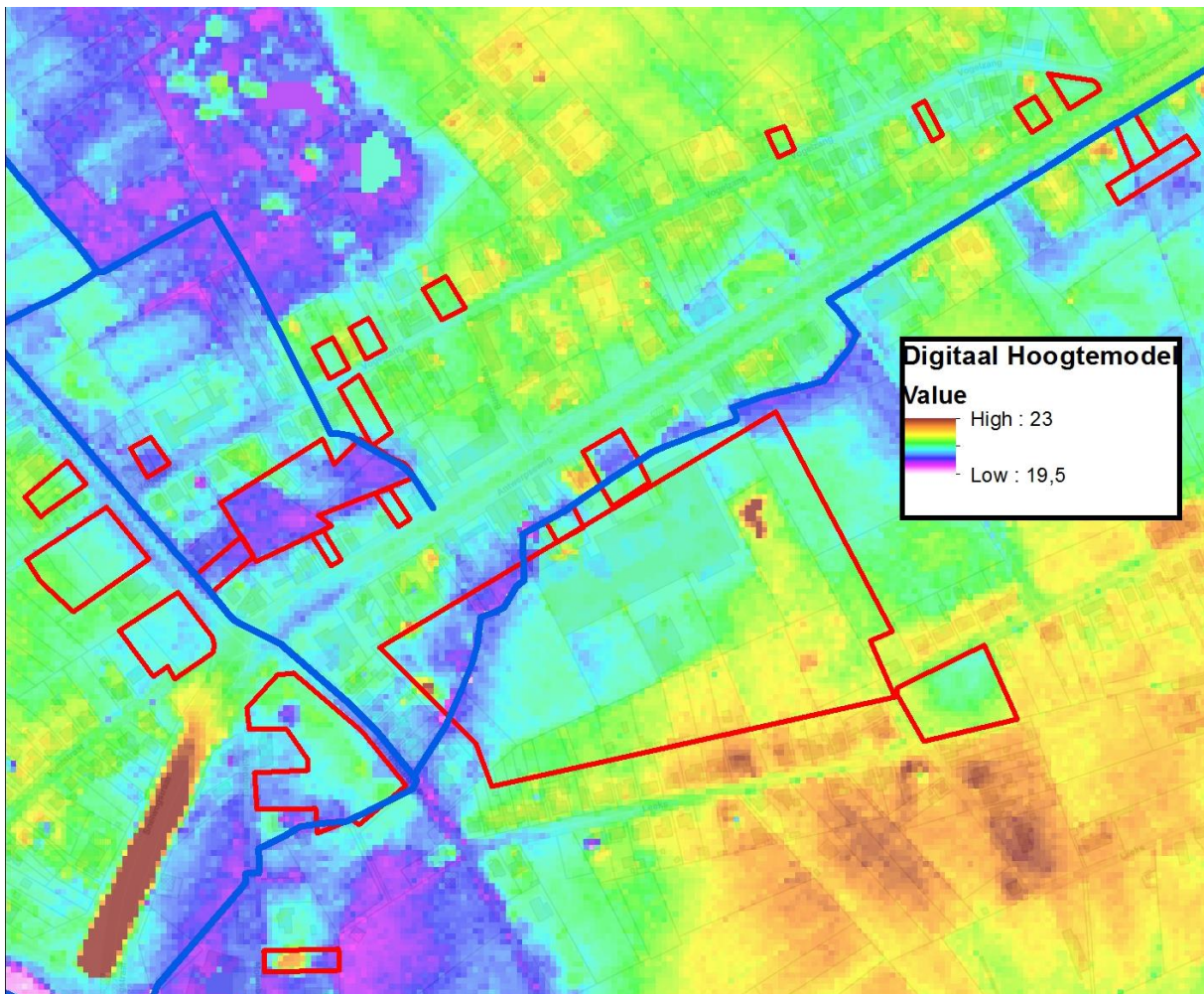
Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het gebied kende in het verleden een concrete waterproblematiek die aanleiding heeft gegeven tot een resem van maatregelen, waaronder de verlegging van de Puntloop en de geplande verlegging van de Poeyelveldloop. Desondanks blijkt uit de modellering dat deze ingrepen het gebied niet vrijwaren van overstromingen. Bijkomende maatregelen dringen zich op.

De dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen concludeert op basis van de modelleringen dat er een beperkt aantal percelen zijn die best gevrijwaard worden. Het betreft een perceel dat bij extreme neerslag de afvoer van regenwater uit het binnengebied Antwerpseweg - Herentalseweg – Vogelzang moet mogelijk houden, alsook een perceel ten zuiden van de Antwerpseweg dat een belangrijke waterbergende functie heeft. Dit komt ook naar voor uit het digitaal hoogtemodel (zie onderstaande figuur).



Figuur: digitaal hoogtemodel

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De stad Geel erkent de waterproblematiek en wenst hier in haar ruimtelijk beleid rekening mee te houden, met name in het binnengebied Antwerpseweg - Geelseweg - Vogelzang. De stad wil wel de niet-bebouwde kavels in het centrum van Geel Punt (ten noorden van de Antwerpseweg) verder kunnen opvullen om de leefbaarheid van het gehucht niet in het gedrang te brengen.

Voor het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Antwerpseweg voorziet de stad Geel in een andere bestemming waarbij ontwikkelingsmogelijkheden niet uitgesloten worden, maar waarbij uitdrukkelijk rekening gehouden wordt met het watersysteem.

4.3 Lopende initiatieven:

Herinrichting Puntloop door provincie Antwerpen om de waterproblematiek (deels) op te lossen (geen inbuizingen en knelpunten meer). De verlegging van de Poeyelveldloop rond het WUG ten zuiden van de Antwerpseweg wordt momenteel voorbereid door de stad Geel.



Figuur: rode punt-streeplijn is nieuw tracé van de Puntloop. Blauwe punt-streeplijn is nieuw tracé Poeyelveldloop

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Stad (Bart De Boel) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel
- Stad (Bart De Boel) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (stad niet aanwezig)
- Bespreking signaalgebied op 15/07/2015. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), stad Geel (Bart De Boel en Rob Krabbenborg), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Elsbeth De Wachter) en Ruimte Vlaanderen (Bram van Ballaer)
- Tweede bespreking ifv opmaak ontwerp startbeslissing op 24/09/15. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), stad Geel (Bart De Boel en Rob Krabbenborg), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans) en provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Michiel De Mol).

Op **/**/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Puntloop zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- De percelen met ontwikkelingsperspectief C zijn op onderstaande kaart aangeduid in rode kleur.
- Perceel 324/2G en het deel met bestemming woongebied van perceel 323E2, wordt herbestemd naar een open ruimte functie om de waterbergende rol van het gebied te garanderen.
- Het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Antwerpseweg wordt herbestemd. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanspraken vanuit het watersysteem. De provincie zal hiervoor, als input voor het RUP en rekening houdend met de verlegging van de Poeyelveldloop, de nodige randvoorwaarden bezorgen aan de stad Geel.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Voor de percelen in oranje kleur aangeduid op onderstaande kaart, gelden volgende voorwaarden:

- Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling.
- Voor het binnengebied Antwerpseweg - Geelseweg - Vogelzang is een nieuwe functionele invulling aan de orde, weliswaar met behoud van de huidige bestemming.
- Perceel 323T kan enkel ontwikkeld worden op voorwaarde dat de afvoerfunctie van de bestaande gracht (aan de rand van het perceel) naar het achterliggende gebied gegarandeerd wordt door ze als gracht van algemeen belang te klasseren.
- Voor perceel 359K formuleert de provincie Antwerpen, na verder onderzoek over de rol van het perceel in de waterafvoer van het achterliggende binnengebied, bijkomende voorwaarden.

A: watertoets

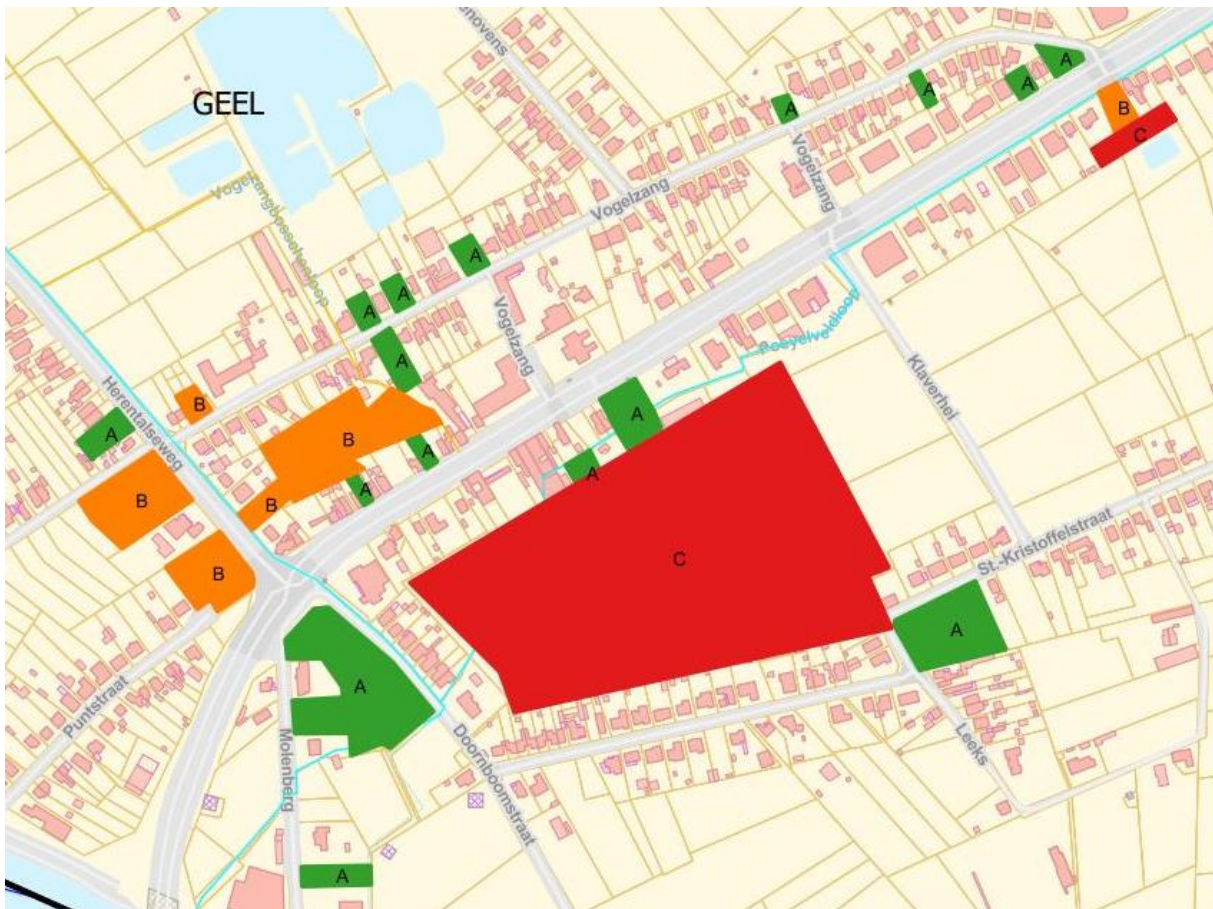
Voor de percelen in groene kleur aangeduid op onderstaande kaart, volstaat het toepassen van de watertoets.

Instrument:

Het woonuitbreidingsgebied ten zuiden van de Antwerpseweg wordt herbestemd via een gemeentelijk RUP. In dit RUP kunnen ook de enkele resterende te herbestemmen percelen meegenomen worden.

Initiatiefnemer:

Stad Geel



Figuur: grafische weergave van de verschillende ontwikkelingsperspectieven voor het signaalgebied Puntloop (Groen: ontwikkelingsperspectief A, Oranje: ontwikkelingsperspectief B en Rood: ontwikkelingsperspectief C)

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en wordt gekenmerkt door zijn sterk versnipperde structuur. Mede hierdoor wordt er gekozen voor een breed palet aan oplossingen. De meeste kavels kunnen verder ontwikkeld worden (ontwikkelingsperspectief A). Voor een deel ervan is een verscherpte watertoets van toepassing, waarbij de ontwikkeling moet voldoen aan volgende voorwaarden:

- Er mag geen verlies van ruimte voor water optreden, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel of in dezelfde verkaveling.
- Voor het binnengebied Antwerpseweg - Geelseweg - Vogelzang is een nieuwe functionele invulling aan de orde, weliswaar met behoud van de huidige bestemming.
- Perceel 323T kan enkel ontwikkeld worden op voorwaarde dat de afvoerfunctie van de bestaande gracht (aan de rand van het perceel) naar het achterliggende gebied gegarandeerd wordt door ze als gracht van algemeen belang te klasseren.
- Voor perceel 359K formuleert de provincie Antwerpen, na verder onderzoek over de rol van het perceel in de waterafvoer van het achterliggende binnengebied, bijkomende voorwaarden.

Een minderheid aan kavels spelen een dermate belangrijke rol in het watersysteem dat ze best volledig gevrijwaard blijven en dus herbestemd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DE ROOST (SG_R3_NET_41)

LAAKDAL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “De Roost” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Laakdal

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in het recreatiegebied ten oosten van het natuurgebied De Roost te Veerle-Laakdal, tussen de Hulstsestraat en de Grote Laak. Het betreft het nog niet ontwikkelde oostelijk deel van de recreatiezone.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Grote Laak

Oppervlakte: 5,62 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

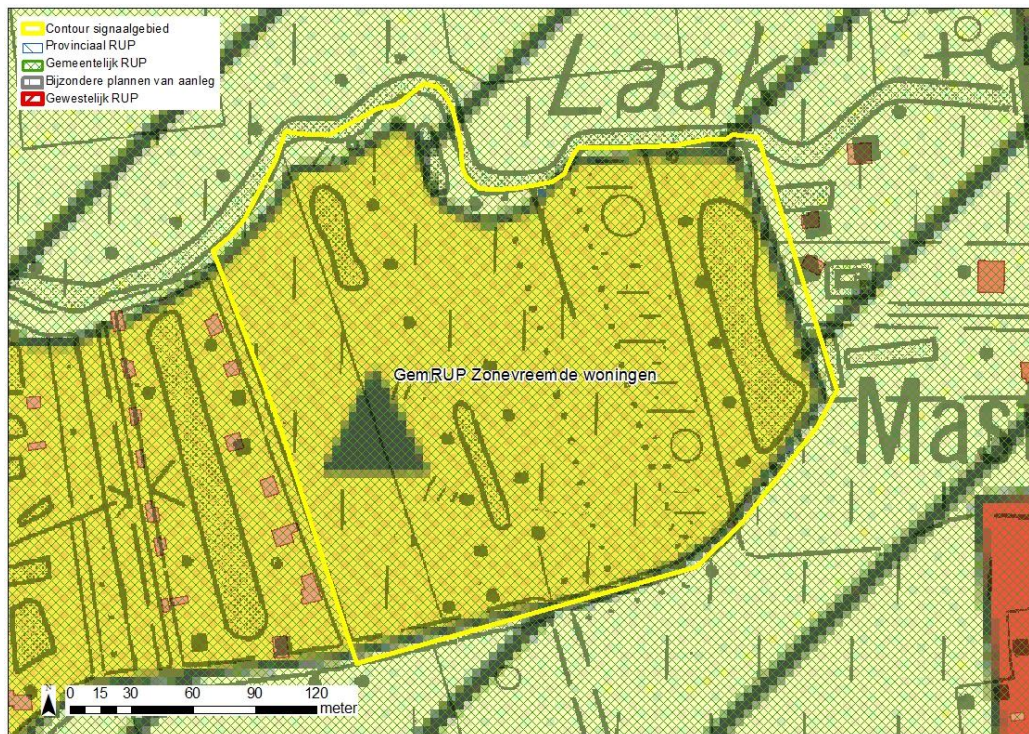
Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming van het signaalgebied verblijfsrecreatie.

Het gemeentelijk RUP "zonevreemde woningen" bevat ter hoogte van het signaalgebied geen specifieke stedenbouwkundige voorschriften of bepalingen.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is grotendeels weiland en bos. De westelijke zijde van het recreatiegebied is ontwikkeld. Een klein deel van het gebied is ingenomen door een Aquafin-pompstation. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij een herbestemming van het signaalgebied.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied betreft een nog niet ontwikkeld recreatiegebied met een overwegend grote overstromingskans en een oppervlakte groter dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De grens van het signaalgebied wordt ten noorden, oosten en zuiden bepaald door de gewestplangrens. In het westen is het signaalgebied begrensd door een aantal ontwikkelde percelen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

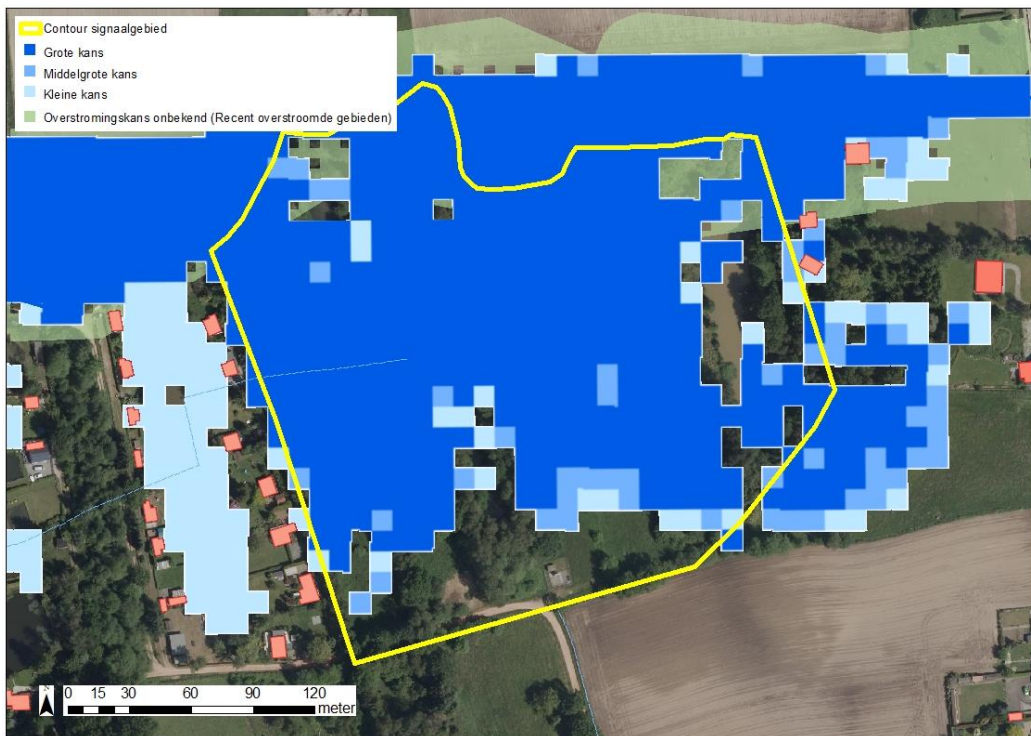
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Meer dan 3/4 van het gebied kent een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkartaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



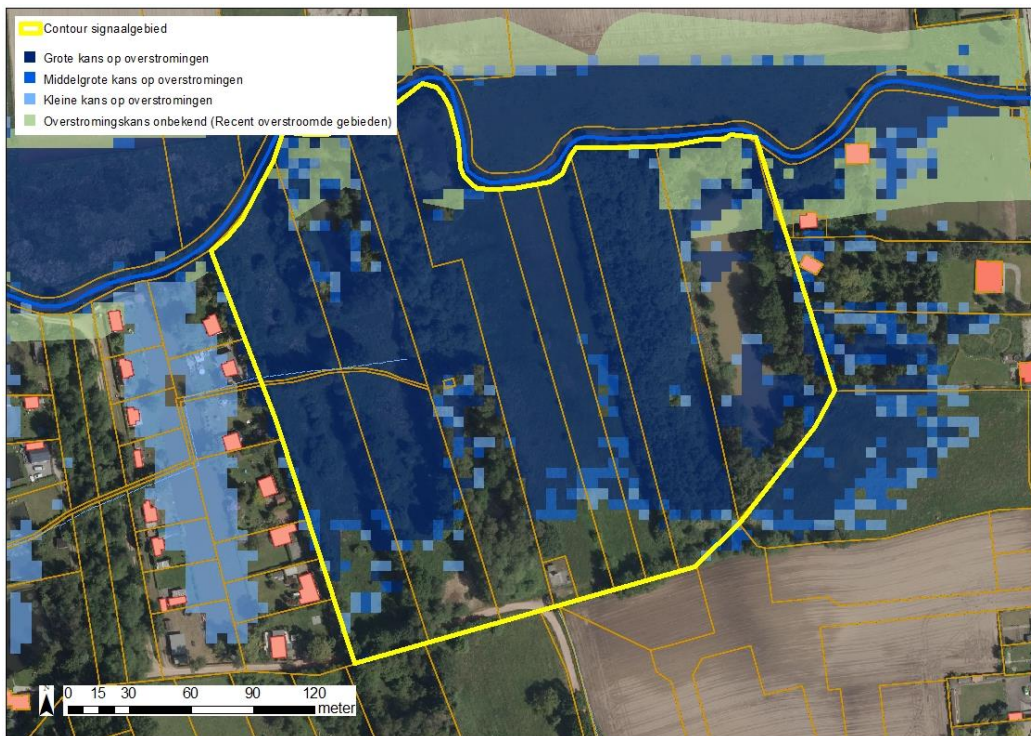
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

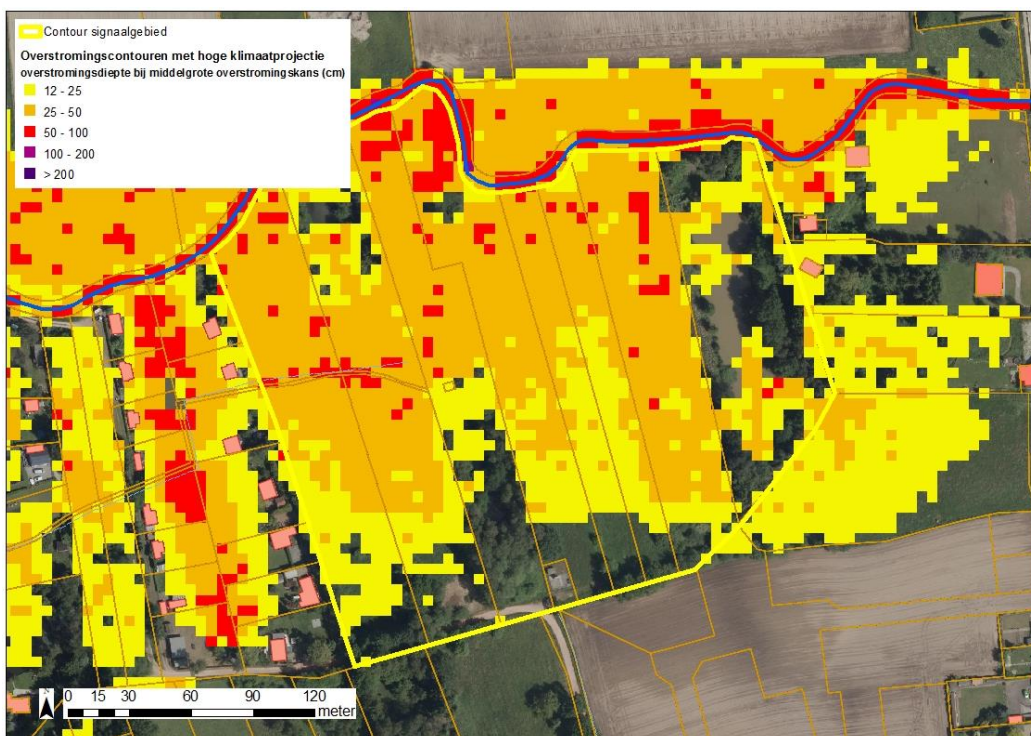
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in het kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Uit de klimaattoets blijkt dat de overstromingsdieptes bij een hoge klimaatproject oplopen tot een halve m en plaatselijk tot 1 m kunnen gaan.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



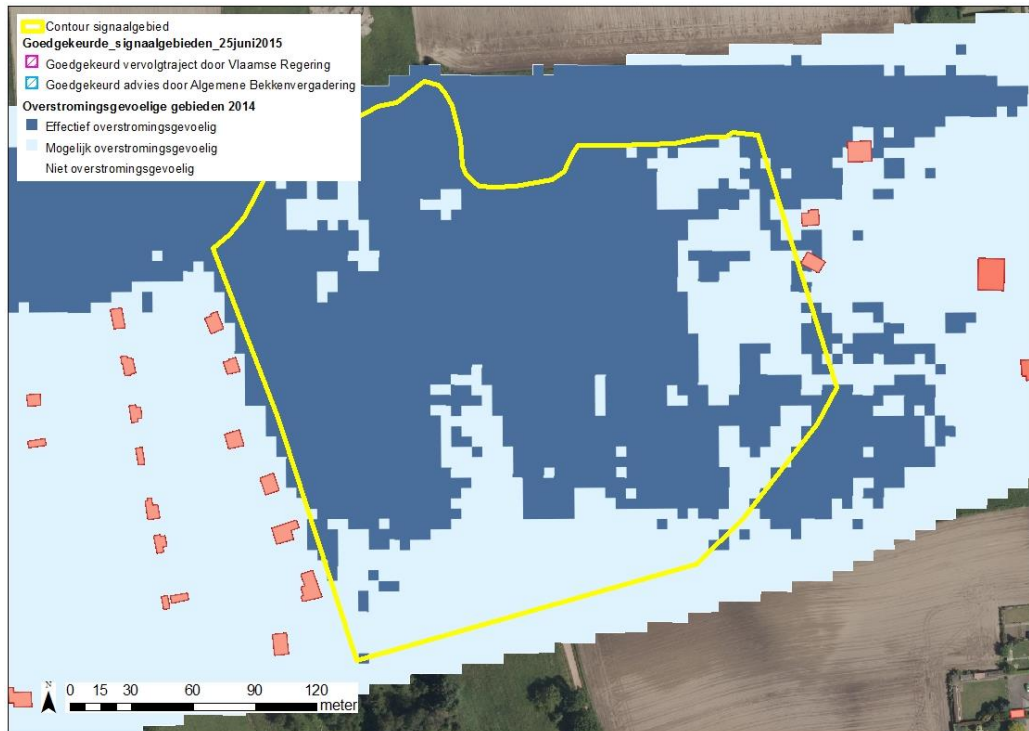
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen langs de Grote Laak, die op deze plaats effectief overstromingsgevoelig is, zowel op linker- als op rechteroever.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gelet op de grote overstromingskans en de ligging in de onmiddellijke vallei van de Grote Laak is ontwikkeling voor verblijfsrecreatie niet wenselijk op deze locatie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend deel (hoofdstuk 2.6.3.2) van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan vermeldt over dit gebied het volgende:

"De Roost (Veerle) is gelegen in het valleigebied van de Grote Laak en grenst aan een VEN-gebied. Het verder uitbreiden van de verblijfsrecreatie is hier omwille van de hoge natuurwaarden niet wenselijk, behalve voor een beperkte westelijke zone waarbij een recreatieactiviteit reeds jarenlang de feitelijke invulling is, tevens wordt deze beperkte uitbreiding door een natuurlijke landschappelijke grens omljnd, zijnde een bestaande gracht. Gezien de ligging van deze beperkte uitbreiding in een VENgebied, doet de gemeente een suggestie aan het Vlaamse gewest om deze uitbreiding in het VEN-gebied aan te passen. De gemeente suggereert om het recreatiegebied "De Roost" in westelijke richting zeer beperkt uit te breiden tot de logische en natuurlijke grens van de bestaande gracht. Het herbestemmen van het nog niet ontwikkelde deel in functie van natuurontwikkeling langs de Grote

Laak wordt voorop gesteld. Het reeds ontwikkelde gebied wordt verder gestructureerd en gesaneerd met aandacht voor natuurontwikkeling langs de rivier zelf."

In het bindend gedeelte (Hoofdstuk 3.1.5 Toeristisch – recreatieve structuur) van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan staat het volgende:

"De belangrijkste gebieden waarvan de huidige bestemming niet overeenstemt met de gewenste ruimtelijke structuur, zijn:

- ...
- *het recreatiegebied aan de Roost (herbestemming van niet gerealiseerde terreinen, beperkte aanpassing contour in westelijke richting tot de logisch en natuurlijke grens);*
- ..."

Op kaart 25 'gewenste ruimtelijke structuur' uit het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan wordt voor dit gebied een invulling als 'verwevingsgebieden voor natuur en landbouw', als onderdeel van de zone ten zuiden van de Grote Laak tussen het natuurgebied De Roost en de Eindhoutseweg vooropgesteld.

4.3 Lopende initiatieven:

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is een herbestemming naar natuur voorgesteld. Tijdens het overleg in het kader van de selectie van de signaalgebieden reeks 3 en de uitwerking van de startbeslissing, werd deze visie door de gemeente bevestigd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Marijke Aerts) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkervergadering op 12/11/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 23/09/2015. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Laakdal (Marijke Aerts) en provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans)

De gemeente ziet de timing van realisatie van het signaalgebied in de volgende legislatuur. Wat de bestemming betreft, opteert het college ervoor om het toekomstperspectief van het gebied voorlopig te definiëren als "open ruimte".

Op 22/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied De Roost zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Enkel een herbestemming van het volledige signaalgebied naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

Instrument:

Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Initiatiefnemer:

Gemeente Laakdal

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied heeft grotendeels een grote overstromingskans en komt vanuit het watersysteem niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Enkel een herbestemming van het volledige signaalgebied naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WATERMOLEN (SG_R3_NET_42)

MEERHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Watermolen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Meerhout

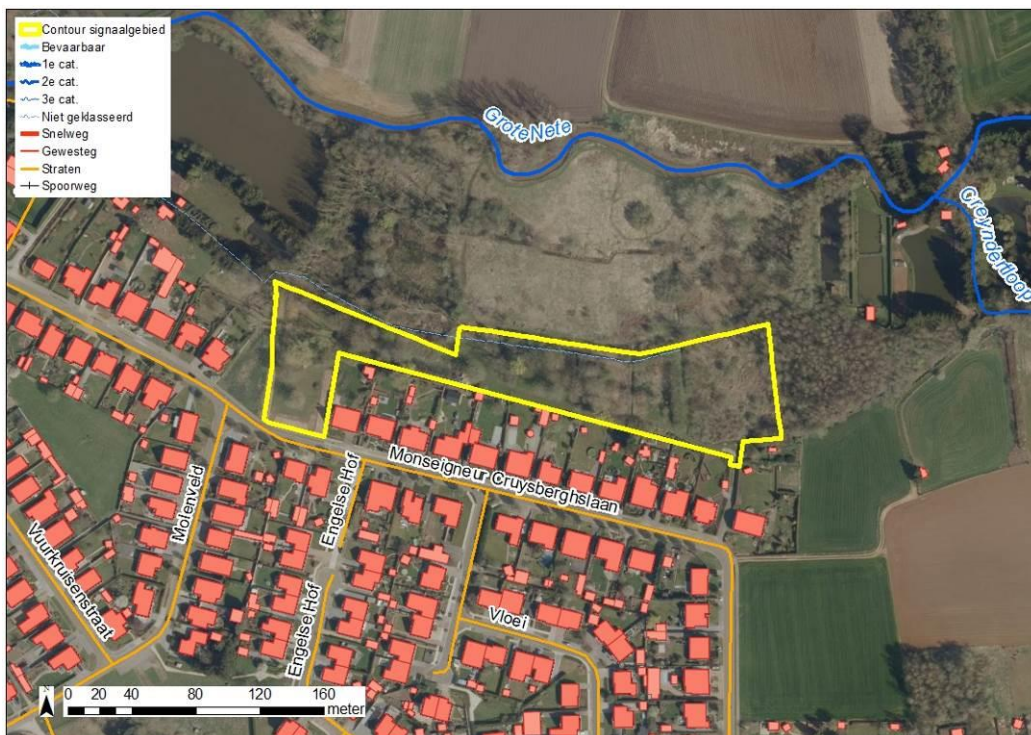
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in de omgeving van de watermolen te Meerhout. Het betreft het niet-ontwikkelde, achterliggende woongebied tussen de Monseigneur Cruysberghslaan en de Grote Netevallei.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Grote Nete

Oppervlakte: 1,4 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

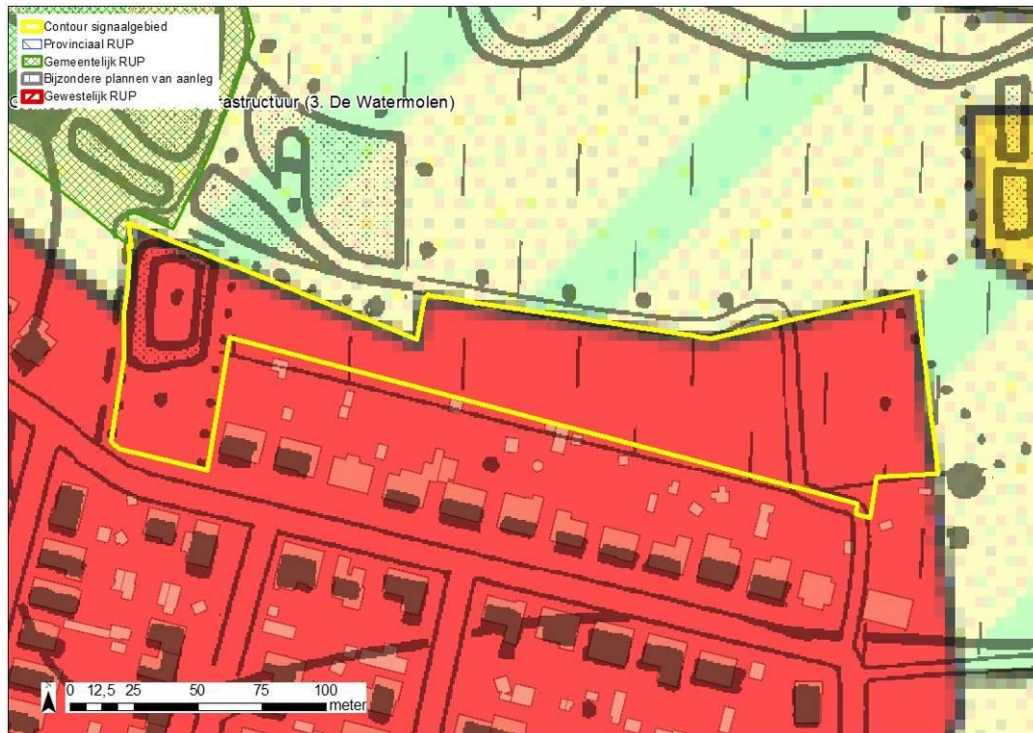
Woongebied

Globale beschrijving:

Het betreft de restgrond tussen de ontwikkelde woonpercelen en het ecologisch waardevol agrarisch gebied in de onmiddellijke vallei van de Grote Nete. Volgens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan hebben deze gronden eveneens een belangrijke natuurwaarde ('ruigte met moerasspirea die aansluit bij de vallei van de Grote Nete').

Perceel 1666B, grenzend aan de Monseigneur Cruysberghslaan, is momenteel ingevuld als park/speelplein.

Het signaalgebied is nagenoeg volledig eigendom van de gemeente Meerhout.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

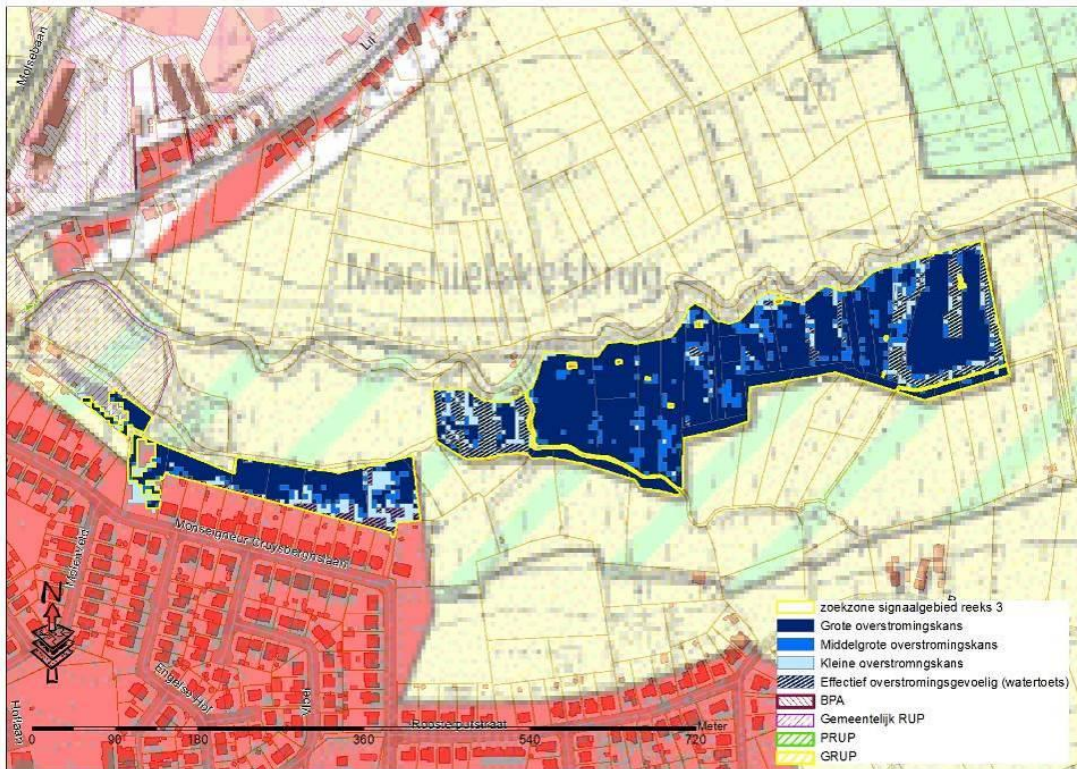
2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft oorspronkelijk 8,4 ha aan effectief overstromingsgevoelig gebied in een harde gewestplanbestemming.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

De oorspronkelijke contour van het signaalgebied bestond uit 3 delen (zie onderstaande figuur): het recreatiegebied tussen de Creyndertloop en de Grote Nete, het achterliggende woongebied tussen de Monseigneur Cruysberghslaan en de Grote Nete, en hierbij aansluitend nog een klein deel gelegen in het gemeentelijk RUP 'Zonevreemde infrastructuur' (deel Watermolen).



Figuur: oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het signaalgebied ten tijde van de goedkeuring van de prioritering van reeks 3 door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken op 12/11/2014.

Het recreatiegebied is quasi volledig ingevuld. De meeste percelen zijn bebouwd of behoren in praktijk zowel qua eigendomstoestand als qua invulling bij een ontwikkeld perceel. Op slechts één afzonderlijk perceel is geen vergunde of vergund geachte bebouwing aanwezig nl. het perceel 1B1712. Op basis hiervan werd geconcludeerd dat het recreatiegebied als bijna volledig ontwikkeld kan beschouwd worden en dat opname in het signaalgebied bijgevolg niet zinvol is.

De gemeente is cfr. het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) sowieso voorstander van het behoud van de recreatiezone:

- p.89: *“De bestaande verblijfsrecreatiezone Creyndert (Machielkensbrug) kan behouden blijven voor wat betreft de ingevulde delen mits het opleggen van ruimtelijke randvoorwaarden aangaande landschappelijke inpassing en integraal waterbeheer: streekeigen beplanting, minimale verhardingen in functie van maximale infiltratie, scheiding van hemelwater en afvalwater, gemeenschappelijke/individuele zuivering van het afvalwater of aansluiting op riolering. Om de dynamiek in het winteroverstromingsgebied zoveel mogelijk te beperken is het wenselijk om de bestaande ontsluiting van Creyndert te herbekijken.”*
- p.133: *“De zone voor verblijfsrecreatieve infrastructuur Creyndert behorend tot de ‘kwetsbare’ vallei van de Grote Nete en habitatrictlijngebied moet worden afgewogen op gewestelijk niveau. Verwacht wordt dat het Vlaamse Gewest in habitatrictlijngebieden een uitdovingsbeleid zal voeren met eventuele aankoop van weekendverblijven die spontaan vrijkomen. De gemeentelijke suggestie aan de hogere overheid bestaat evenwel in het behoud van de verblijfsrecreatiezone Creyndert mits het opleggen van randvoorwaarden (zie verder).”*

Het deel gelegen in RUP zonevreemde infrastructuur (deelRUP 03 De Watermolen) wordt evenmin weerhouden in het signaalgebied omdat het voldoende gevrijwaard is: het noordelijke deel heeft de bestemming ‘park- en natuurontwikkelingsgebied’ (categorie van gebiedsaanduiding ‘reservaat en natuur’). Het zuidelijk deel heeft de bestemming ‘toeristisch recreatieve zone’ (categorie van

gebiedsaanduiding 'recreatie'), waarbij de bebouwbare zone duidelijk is afgebakend buiten het effectief overstromingsgevoelig gebied.

Het woongebied wordt weerhouden vermits het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan specifiek van dit gebied melding maakt (p.71): *“Er komen een aantal gebieden voor in Meerhout met een belangrijke natuurwaarde, maar die op het gewestplan een harde(re) bestemming hebben. De toekomst van deze natuurelementen is bijgevolg onzeker. Concreet gaat het om volgende gebieden:*

- *Niet onsloten woongebied achter de Mgr. Cruysberghsstraat, ruigte met moerasspirea die aansluit bij de vallei van de Grote Nete.*
- *...”*

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het overgrote deel van het signaalgebied kent een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



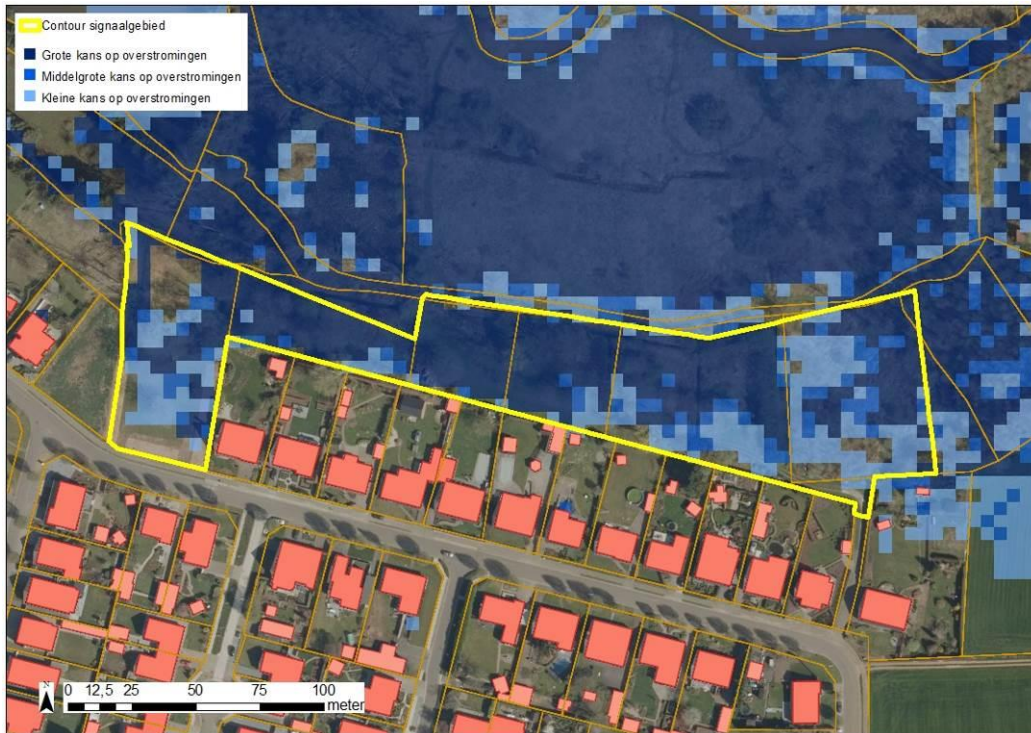
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Wanneer de verwachte klimaatverandering (hoge projectie) in rekening gebracht wordt in de modellering, blijkt het grootste deel van het gebied overstromingsdieptes te kennen tussen 50 en 100 cm. De overstromingsgevaarkaart bij klimaatverandering wijkt niet veel af van de huidige overstromingsgevaarkaart.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



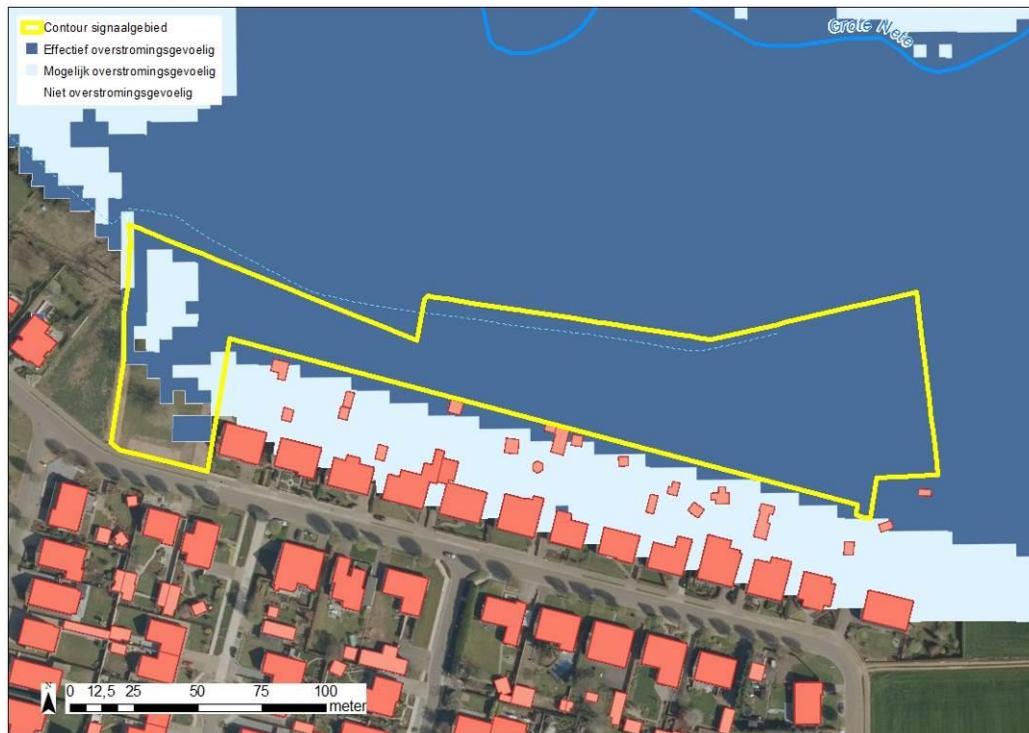
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskansen met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskansen. De groene contour geeft de recente overstroome gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.



Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen in de overstromingsgevoelige vallei van de Grote Nete.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gelet op het feit dat het nagenoeg volledige gebied gemiddeld minstens 1 keer om de 10 jaar overstroomt, én het signaalgebied deel uitmaakt van de onmiddellijke vallei van de Grote Nete, is bebouwing vanuit het watersysteem geen optie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Op p.71 van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan komt het gebied als volgt ter sprake:

“Er komen een aantal gebieden voor in Meerhout met een belangrijke natuurwaarde, maar die op het gewestplan een harde(re) bestemming hebben. De toekomst van deze natuurelementen is bijgevolg onzeker. Concreet gaat het om volgende gebieden:

- *Niet onsloten woongebied achter de Mgr. Cruysberghslaan, ruigte met moerasspirea die aansluit bij de vallei van de Grote Nete.*
- *...*

Over het specifieke gebied wordt geen concreet toekomstperspectief geformuleerd. Op p.90 van het GRS wordt wel volgende beleidsvisie geponeerd: *“Nieuwe ontwikkeling van harde infrastructuur in of in de richting van de Grote Netevallei moet worden vermeden.”*

4.3 Lopende initiatieven:

In het kader van de actie 'Meerdaags wandelen in het Grote Netewoud' zijn er plannen van Natuurpunt voor de bouw van een trekkershut in het signaalgebied. Onder de huidige bestemming is dit vergunbaar (mits gunstige watertoets). Het is aangewezen dat dit ook mogelijk blijft in de toekomst, in geval van een herbestemming van het gebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Fons Hannes) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Fons Hannes aanwezig);
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 02/05/2016. Aanwezig: Tom Gabriels (bekkensecretariaat), Jan Boons (Meerhout), Guy Bertels (Meerhout), Kirsten De Reu (Ruimte Vlaanderen).

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Watermolen zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Met uitzondering van een deel van perceel 1666B, komt het signaalgebied vanuit het watersysteem niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Enkel een herbestemming naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

B: maatregelen met behoud van bestemming

De eerste 50 m van perceel 1666B (naast Monseigneur Cruysberghsstraat 29) kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen verlies van ruimte voor water optreedt, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Niet bepaald

Initiatiefnemer:

Niet bepaald. Omdat het woongebied bijna volledig in eigendom is van de gemeente Meerhout, wegen voor de gemeente de kosten van de opmaak van een RUP niet op tegen de baten.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied komt, met uitzondering van een deel van perceel 1666B, vanuit het watersysteem niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Het is gelegen in de onmiddellijke vallei van de Grote Nete en kent een grote overstromingskans. Bij middelgrote overstromingen (T100) is de waterhoogte op de meeste plaatsen minstens 50 cm. Enkel een herbestemming naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

De eerste 50 m van perceel 1666B (naast Monseigneur Cruysberghsstraat 29) kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen verlies van ruimte voor water optreedt, noch in oppervlakte, noch in volume. Dit wil zeggen dat eventuele innames van waterbergend vermogen (vb. via bouwconstructies, ophogingen,...) gecompenseerd moeten worden op hetzelfde perceel.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied OUDE NETE - MOLDERDIJK (SG_R3_NET_43) MOL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Oude Nete - Molderdijk” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

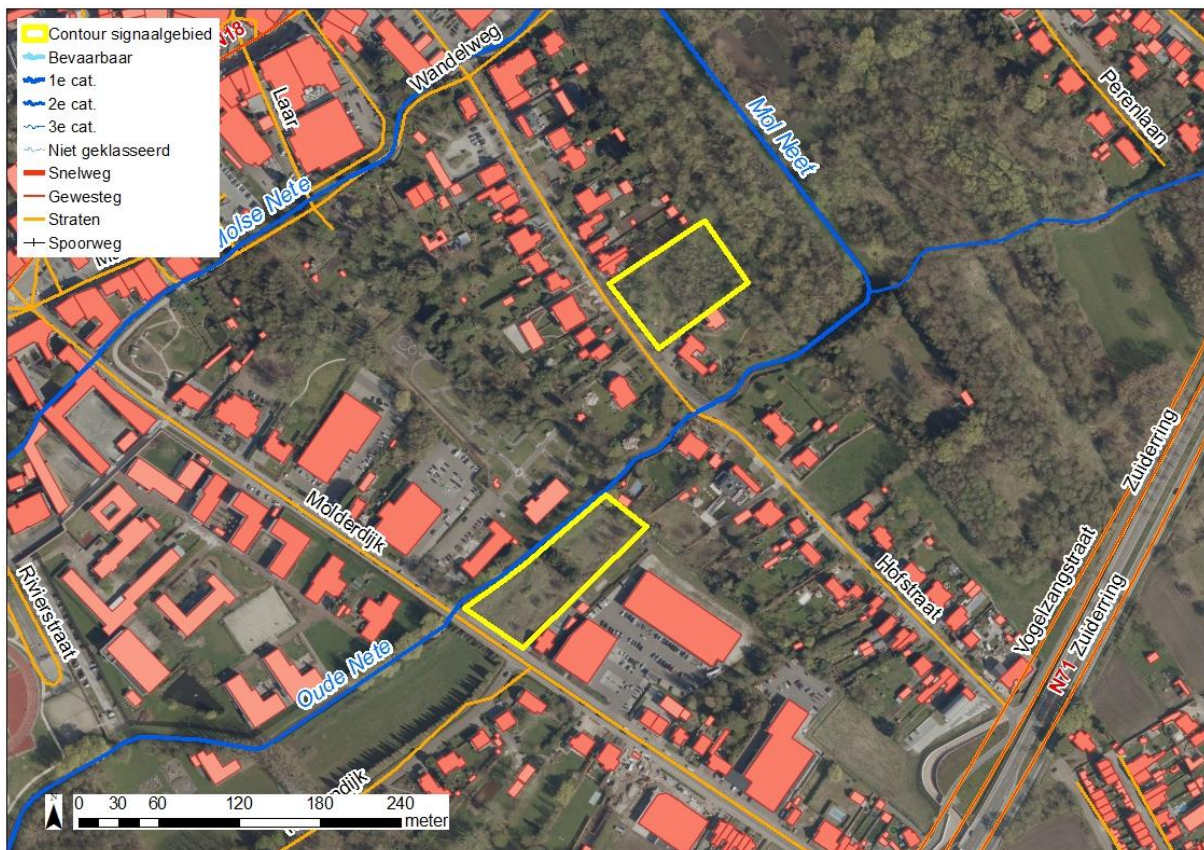
Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Mol
Provincie(s): Antwerpen
Ligging: Het signaalgebied is gelegen langs de Oude Nete, ten noorden van Molderdijk (N18).
Bekken: Netebekken
Betrokken waterlopen: Oude Nete (onbevaarbare waterloop van 1ste categorie)
Oppervlakte: 1,04 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestewegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Weilanden en bos



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

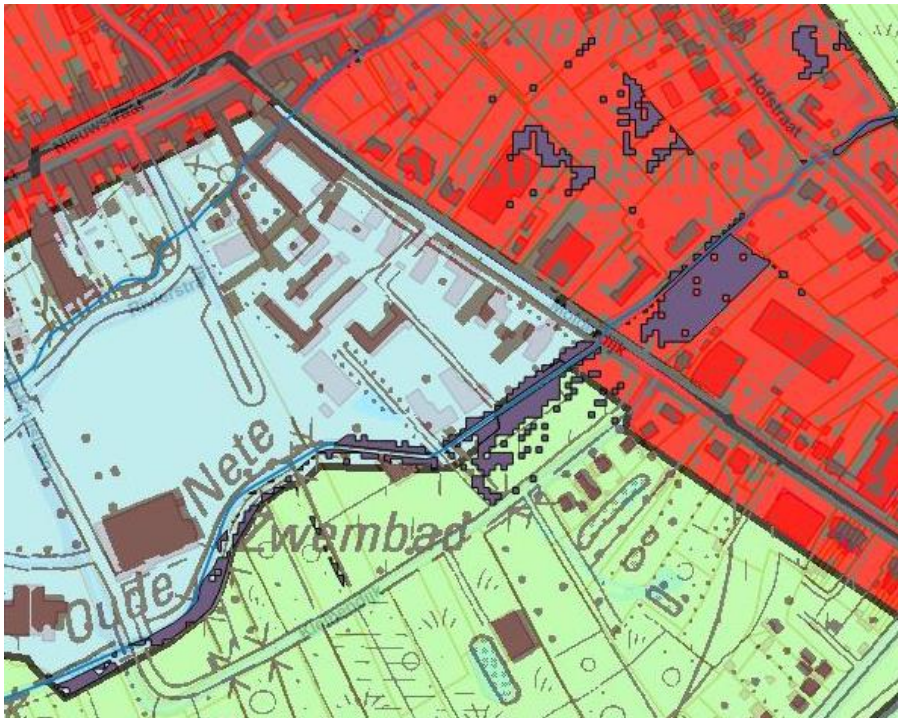
2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betrof oorspronkelijk een onontwikkelde harde gewestplanbestemming, groter dan 1 ha, in de overstromingsgevoelige vallei van de Oude Nete.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In de oorspronkelijke GIS-matige afbakening (zie onderstaande figuur) was een deel van het signaalgebied ook gelegen in de bestemming 'openbaar nut' (volgens gewestplan). De oostelijke helft van dit deel heeft in het PRUP 'De Markt' de bestemming 'zone voor openluchtrecreatie, gemeenschapsvoorzieningen en waterbeheersing' gekregen. Bijkomende bebouwing is niet toegelaten. De westelijke helft van dit deel heeft nog steeds de bestemming 'openbaar nut'. Het overstromingsgevoelige deel betreft echter een smalle strook ten zuiden van de Oude Nete die aansluit bij het natuurgebied. De kans op ontwikkeling is zo goed als onbestaande. Beide delen zijn dus niet meer weerhouden in de uiteindelijke contour van het signaalgebied.

De delen in het binnengebied tussen Molderdijk en de Hofstraat zijn recent herbestemd in het gemeentelijk RUP Centrum (parkgebied + zone voor gemeenschapsvoorzieningen), en zijn dus evenmin meegenomen.



Figuur: oorspronkelijke GIS-matige afbakening van het signaalgebied

Uiteindelijk zijn twee percelen in woongebied weerhouden in de contour.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

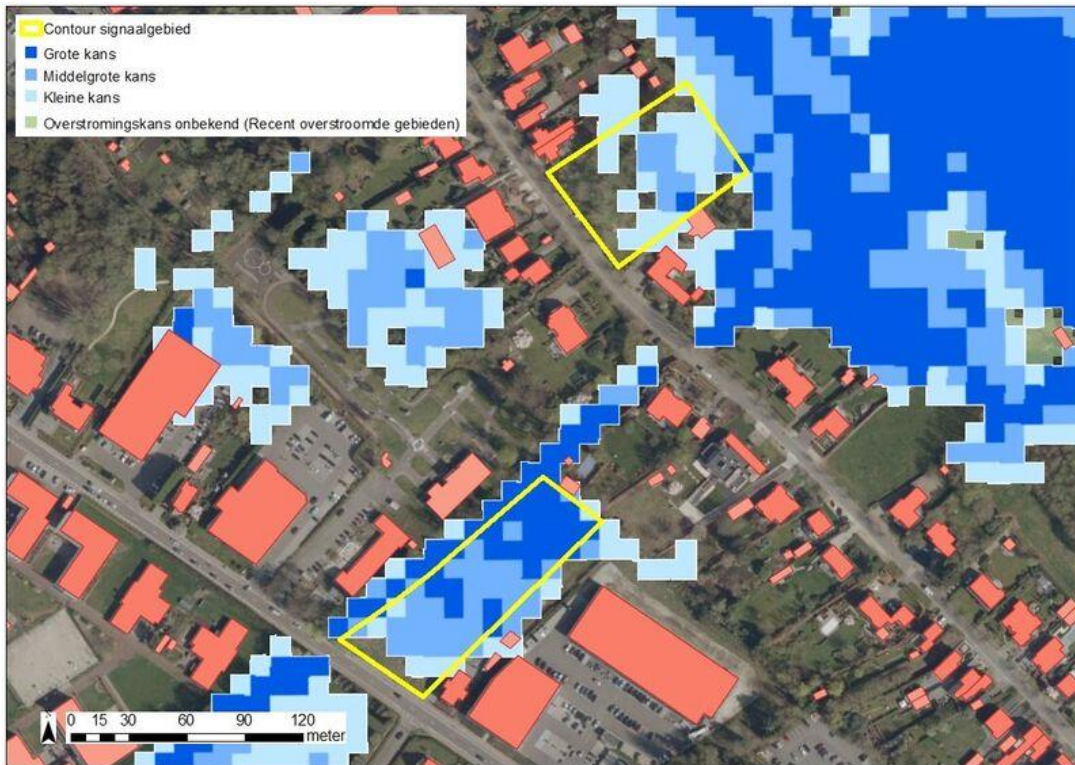
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Ongeveer de helft van het perceel tegen de Molderdijk kent een grote kans op overstromingen, de andere helft een middelgrote kans. Het perceel langs de Hofstraat een kleine tot middelgrote kans.



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

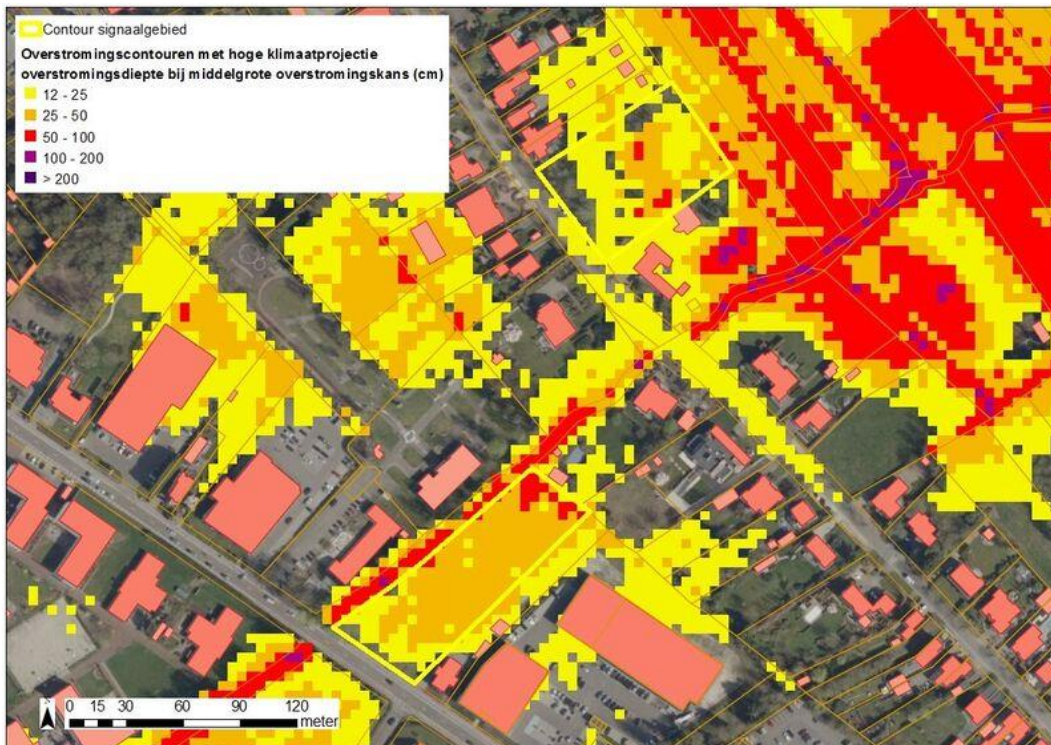
De betrokken percelen krijgen volgens de klimaattoets te maken met een hogere overstromingsgevoeligheid (zie figuren hieronder), waarbij bij een middelgrote kans op vele plaatsen minstens 25 cm water kan verwacht worden. Op enkele plaatsen wordt zelfs meer dan 50 cm water voorspeld.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstromde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



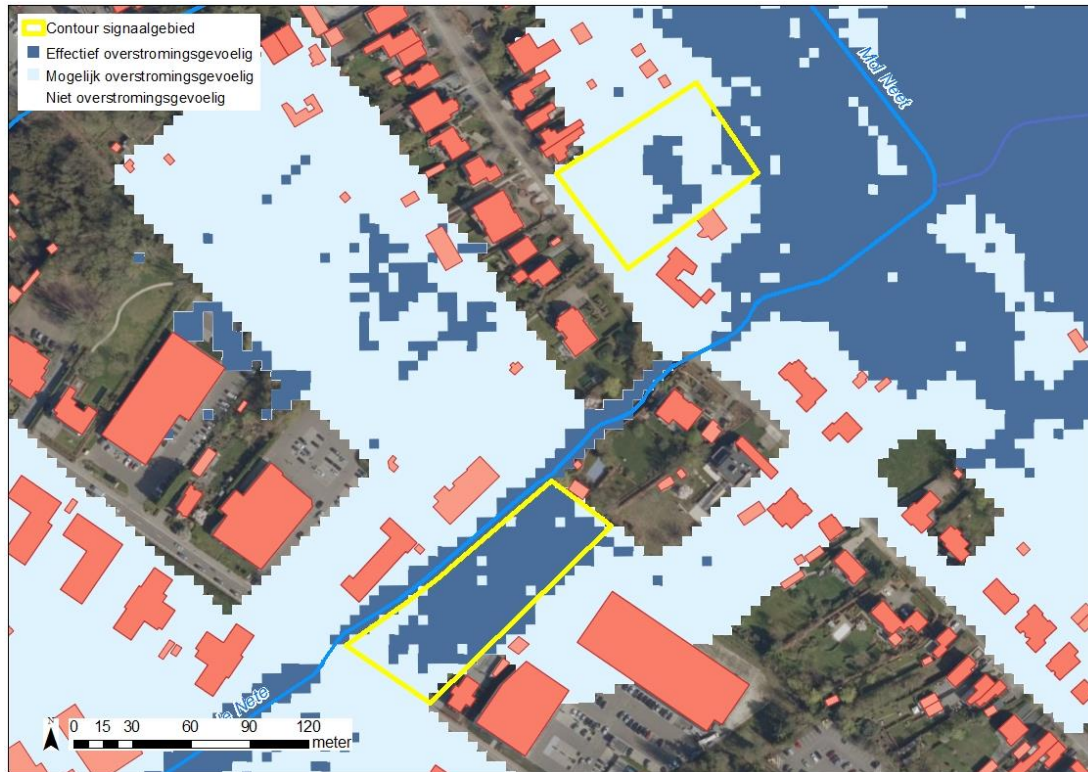
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.



Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

De Oude Nete en haar onmiddellijke vallei is effectief overstromingsgevoelig.



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Voor het perceel met een grote tot middelgrote overstromingskans (perceel 1425A, langs Molderdijk) is bebouwing vanuit het watersysteem geen optie. Het andere perceel (1298L) kan, gelet op de lagere overstromingskans, onder bepaalde voorwaarden wél bebouwd worden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De Oude Nete is in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan aangeduid als natte corridor als onderdeel van de ecologische infrastructuur (p.136), en als structuurbepalende waterloop in Mol (p.140). Voor het overige heeft de gemeente geen specifieke ruimtelijke visie over dit signaalgebied.

4.3 Lopende initiatieven:

Het AGNAS RUP Molse Nete wordt in 2016 opgestart.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Joost Ouderits) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Bespreking signaalgebieden Mol op 09/07/15. Aanwezig: gemeente Mol (Hans Schoofs, Joost Ouderits, Machteld Bollen), Ruimte Vlaanderen (Bram Van Ballaer), provincie Antwerpen (Tine Loomans, Lieselotte Sorgeloos), bekkensecretariaat (Tom Gabriels)
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 18/05/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Mol (Joost Ouderits, Machteld Bollen), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter), Ruimte Vlaanderen (Nick Van Hemel).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerp-startbeslissing besproken, maar wenste deze, omwille van principiële bezwaren mbt de opmaak van startbeslissingen voor signaalgebieden, niet goed te keuren.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Oude Nete - Molderdijk zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Perceel 1425A wordt herbestemd naar natuur.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Perceel 1298L kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen ruimte voor water verloren gaat op het perceel. D.w.z. dat ophogingen worden gecompenseerd met evenwaardige afgravingen op het eigen perceel (neutrale grondbalans), of dat er bijvoorbeeld op palen of op een overstroombare kruipkelder wordt gebouwd.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

AGNAS RUP Molse Nete

Binnen dit GRUP wordt best onderzocht of het zinvol is om het deel woongebied van perceel 1569B (geen deel van het signaalgebied), te herbestemmen om de ruimtelijke verbinding te maken tussen de achterliggende open ruimte en de nieuwe natuurbestemming aan de overkant van de straat (zie ontwikkelingsperspectief C hierboven). Verder kan ook bekeken worden of het zinvol is om de kleine strook openbaar nut tussen de Oude Nete en het natuurgebied (zie ook hoofdstuk 2) om te zetten naar natuur.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 2 percelen. Ongeveer de helft van het perceel tegen de Molderdijk kent een grote kans op overstromingen, de andere helft een middelgrote kans. Het perceel langs de Hofstraat een kleine tot middelgrote kans.

Gelet op de overstromingsproblematiek wordt perceel 1425A, langs de Molderdijk herbestemd naar natuur.

Perceel 1298L langs de Hofstraat kan ontwikkeld worden op voorwaarde dat er geen ruimte voor water verloren gaat op het perceel, d.w.z. dat ophogingen worden gecompenseerd met evenwaardige afgravingen op het eigen perceel (neutrale grondbalans), of dat er bijvoorbeeld op palen of op een overstroombare kruipkelder wordt gebouwd.

Het ontwikkelingsperspectief werd goedgekeurd op de Algemene Bekkenvergadering dd 13/06/2016 met minderheidsstandpunt van de gemeente Mol.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GOMPELBAAN (SG_R3_NET_44)

MOL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Gompelbaan” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Mol

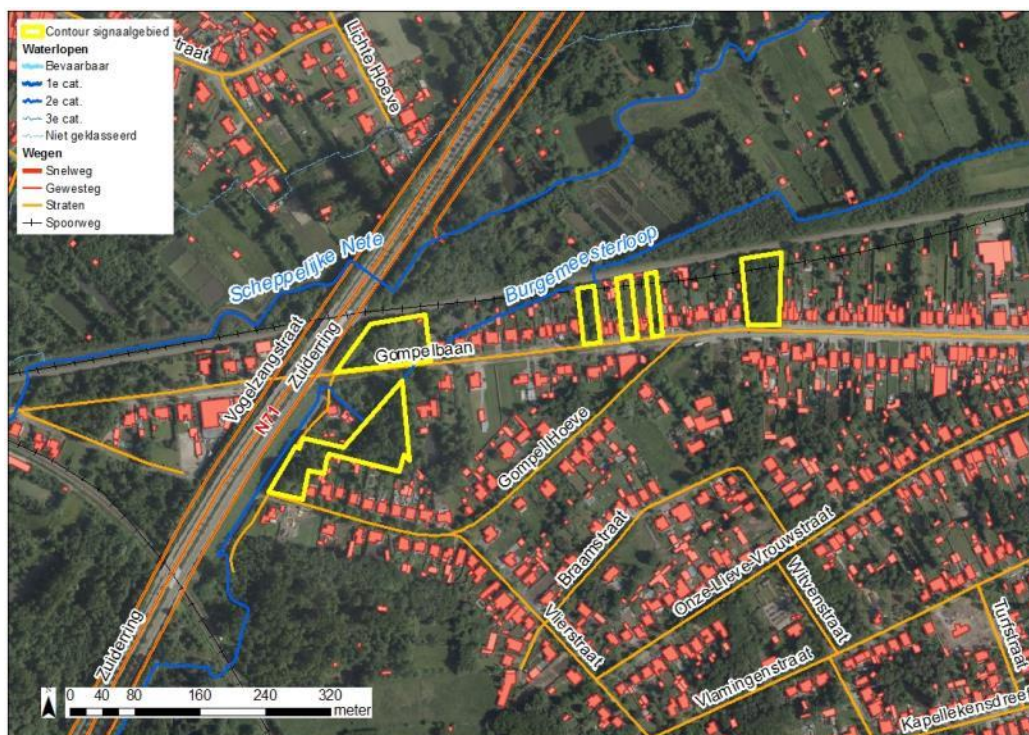
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied betreft een aantal percelen ten noorden en ten zuiden van de Gompelbaan, net ten oosten van de Zuiderring (N71) in Mol.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Burgemeesterloop (2^{de} categorie)

Oppervlakte: 2,07 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Woongebied

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit bos, tuinen en braakliggende percelen.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een onontwikkelde harde gewestplanbestemming in effectief overstromingsgevoelig gebied van meer dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Een deel van het oorspronkelijke, GIS-matig afgebakende signaalgebied langs de zuidkant van de Gompelbaan, werd omwille van een reeds goedgekeurde verkavelingsvergunning uit de uiteindelijke contour gehouden.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

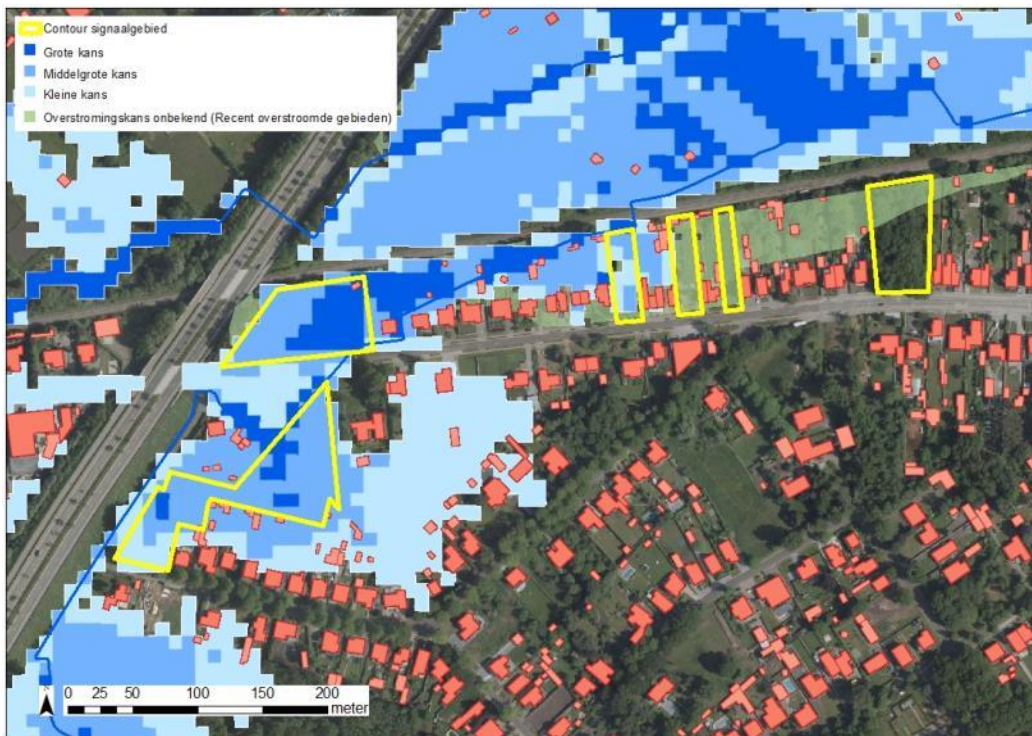
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De overstromingsgevaarkaart geeft een beeld van de huidige situatie waarin vooral de zone ten noorden van de Gompelbaan, tegen de Zuiderring, sterk overstromingsgevoelig (T10) is. Voor de zone ten zuiden van de Gompelbaan situeert de overstromingsfrequentie zich eerder rond T100. De meest oostelijke percelen komen volgens de overstromingsgevaarkaart niet of nauwelijks onder water. Een aantal percelen zijn volgens de ROG kaart wel recent overstroomd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Op korte termijn (start werken rond bouwverlof 2016) zal de provincie Antwerpen echter opwaarts de spoorweg het overstromingsgebied Scheppelijke Nete realiseren waardoor de afwaartse overstromingen sterk zullen afnemen. Bovendien verlegt de provincie Antwerpen tegelijkertijd ook de Burgemeestersloop, wat eveneens een gunstige invloed zal hebben op de overstromingscontouren. De toekomstige situatie geeft een aanzienlijk andere situatie, die vooralsnog niet helemaal correct kan gevisualiseerd worden via overstromingscontouren. Wél is het voor de provincie Antwerpen duidelijk dat er in de toekomstige situatie volgens het model geen overstromingen voorkomen bij T100 of kleiner van uit de Burgemeesterloop naar het binnengebied ten zuiden van de Gompelbaan. Daar zijn twee redenen voor:

- De Burgemeesterloop krijgt door de verlegging een hogere kruin, waardoor het water veel hoger moet komen om over de kruin te stromen
- Het debiet op de Burgemeesterloop zal geregeld kunnen worden door een schuif aan de opwaartse zijde van de spoorweg. In noodgevallen kan de dienst Integraal Waterbeleid of de brandweer van Mol deze schuif gewoon dicht zetten. Het debiet aan de Gompelbaan en Gompelhoeve wordt dan nul en de overstromingskans wordt ook nul.

Naar overstromingsproblematiek toe, is het dus niet meer nodig om hier bufferruimte te vrijwaren. Het is wel zo dat het momenteel een natuurlijke kom is, waar makkelijk water blijft staan.

Ook het deel van het signaalgebied ten noorden van de Gompelbaan kent volgens de geactualiseerde modellering geen noemenswaardige overstromingsproblematiek meer.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De klimaattoetskaarten zijn enkel voorhanden voor de huidige situatie maar geven, gezien de grote invloed van de geplande maatregelen, geen accuraat beeld van de toekomstige situatie.

3.2 Bespreking watersysteem

Zie hoofdstuk 3.1 voor een beschrijving van (het effect van) de geplande ingrepen van de provincie Antwerpen. Onder de huidige omstandigheden is praktisch het hele gebied effectief overstromingsgevoelig. Gelet op de grote impact van de geplande maatregelen op de overstromingscontouren, wordt vanuit de provincie Antwerpen en de gemeente Mol voorgesteld om de watertoetskaarten aan te passen van zodra de ingrepen uitgevoerd zijn.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De geplande ingrepen zorgen voor een grote positieve impact op de overstromingsproblematiek ter hoogte van de Gompelbaan, waardoor de aandachtspunten voor het gebied vrij beperkt zijn. Voor het binnengebied ten zuiden van de Gompelbaan formuleert de provincie Antwerpen volgende randvoorwaarden:

- De afwatering van het gebied mag niet via de oude bedding van de Burgemeesterloop verlopen. De tak hiervan die behouden blijft bij de verlegging zal voorzien worden van een terugslagklep, waardoor die onder bepaalde omstandigheden niet zal kunnen afwateren. De afwatering zal dus direct naar de toekomstige bedding Burgemeesterloop (op- of afwaarts de verlegging) moeten gebeuren.
- De waterhuishouding (en afwatering) van dit binnengebied zal integraal bekeken moeten worden en de afwatering zal vertraagd gerealiseerd moeten worden voor het ganse gebied in samenspraak met de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan maakt geen specifieke melding van dit deel van de gemeente.

4.3 Lopende initiatieven:

Zie geplande ingrepen provincie Antwerpen onder hoofdstuk 3.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Joost Ouderits) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig);

- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/14 (gemeente niet aanwezig);
- Eerste bespreking signaalgebieden Mol op 09/07/15. Aanwezig: gemeente Mol (Hans Schoofs, Joost Ouderits, Machteld Bollen), bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Bram Van Ballaer), provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid (Lieselotte Sorgeloos), provincie Antwerpen dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans).
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 08/04/2016. Aanwezig: gemeente Mol (Joost Ouderits, Machteld Bollen), bekkensecretariaat (Tom Gabriels), Ruimte Vlaanderen (Nick Van Hemel), VMM (Wim Verhaegen), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen de ontwerp-startbeslissing besproken, maar wenste deze, omwille van principiële bezwaren mbt de opmaak van startbeslissingen voor signaalgebieden, niet goed te keuren.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

Voor het deel van het signaalgebied ten zuiden van de Gompelbaan gelden volgende randvoorwaarden:

- De afwatering van het gebied mag niet via de oude bedding van de Burgemeesterloop verlopen. De tak hiervan die behouden blijft bij de verlegging zal voorzien worden van een terugslagklep, waardoor die onder bepaalde omstandigheden niet zal kunnen afwateren. De afwatering zal dus direct naar de toekomstige bedding Burgemeesterloop (op- of afwaarts de verlegging) moeten gebeuren.
- De waterhuishouding (en afwatering) van dit binnengebied zal integraal bekeken moeten worden en de afwatering zal vertraagd gerealiseerd moeten worden voor het ganse gebied in samenspraak met de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen.

A: watertoets

Voor de delen van het signaalgebied ten noorden van de Gompelbaan wordt de watertoets toegepast.

Instrument:

Watertoets

Initiatiefnemer:

Niet van toepassing

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Onder de huidige omstandigheden is praktisch het hele gebied effectief overstromingsgevoelig. De geplande ingrepen van de provincie Antwerpen zorgen echter voor een grote positieve impact op de overstromingsproblematiek ter hoogte van de Gompelbaan, waardoor de aandachtspunten voor het gebied vrij beperkt zijn.

Voor de delen van het signaalgebied ten noorden van de Gompelbaan wordt de watertoets toegepast. Voor het deel van het signaalgebied ten zuiden van de Gompelbaan gelden volgende randvoorwaarden:

- De afwatering van het gebied mag niet via de oude bedding van de Burgemeesterloop verlopen. De tak hiervan die behouden blijft bij de verlegging zal voorzien worden van een terugslagklep, waardoor die onder bepaalde omstandigheden niet zal kunnen afwateren. De afwatering zal dus direct naar de toekomstige bedding Burgemeesterloop (op- of afwaarts de verlegging) moeten gebeuren.
- De waterhuishouding (en afwatering) van dit binnengebied zal integraal bekeken moeten worden en de afwatering zal vertraagd gerealiseerd moeten worden voor het ganse gebied in samenspraak met de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied
ASDONKBEEK (SG_R3_NET_45)
LEOPOLDSBURG

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied en komt niet in aanmerking voor bebouwing. De bestemming werd inmiddels gewijzigd d.m.v. PRUP Afbakening Kleinstedelijk Gebied Leopoldsburg (dd. 16/09/2015). Het bekkenbestuur besliste bijgevolg om geen gedetailleerde fiche op te maken, maar om het gebied wel als signaalgebied te weerhouden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

NACHTEGAALSTRAAT KONINGSHOOIKT (SG_R3_NET_46)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op **[nog voor te leggen]** nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van de selectie en afbakening van het signaalgebied. In hoofdstuk 3 wordt ingezoomd op het watersysteem en wordt de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied beschreven.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beleidsvisie, zowel vanuit het integraal waterbeleid als vanuit ruimtelijke ordening.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

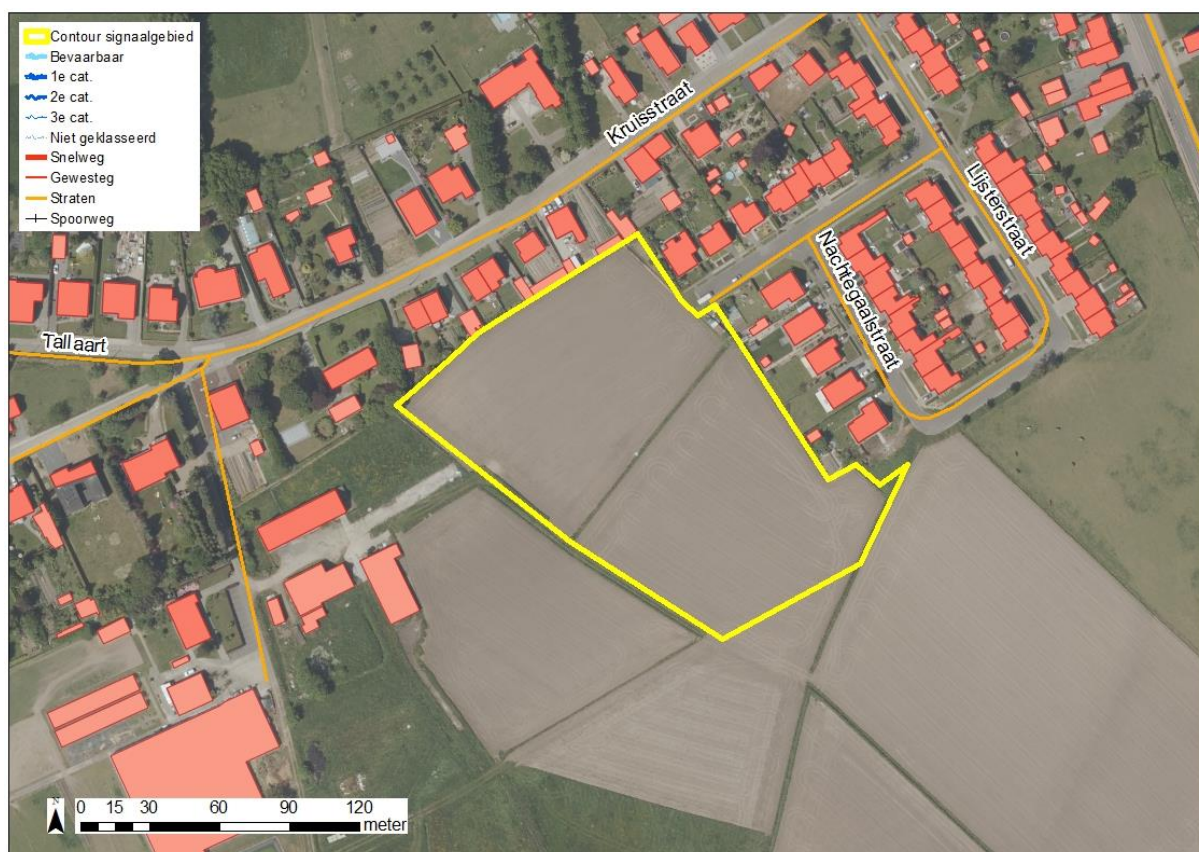
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied wordt begrensd door de tuinen gelegen aan de Kruisstraat en aan de Nachtegaalstraat te Koningshooikt.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het gebied ligt niet langs of in de vallei van een waterloop. Nabij gelegen waterlopen zijn de Schollebeek (3de en 2de categorie) en de Ifterbeek (2^{de} categorie)

Oppervlakte: 1,85 ha



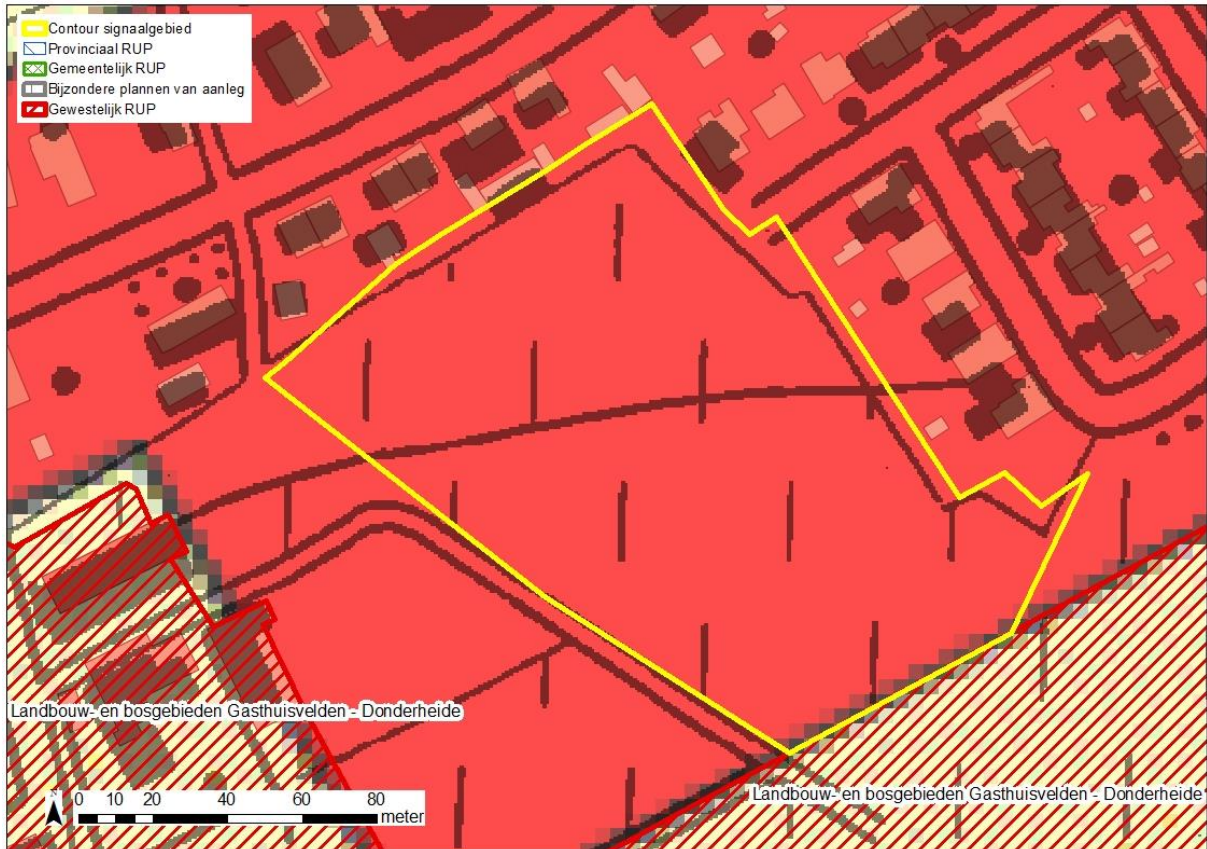
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het gebied heeft gewestplanbestemming woongebied.

Globale beschrijving:

Het gebied was volledig in gebruik als weiland. Volgens de landbouwimpactstudie, opgemaakt door ADLO (05/2015) betrof het landbouwgebruik met een hoge impact. Dit betekent dat de gronden belangrijk waren voor de landbouwbedrijfsvoering. Ondertussen worden de gronden niet meer aangewend voor de daar gevestigde landbouwer aangezien deze zijn bedrijfsvoering heeft stopgezet.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een aaneengesloten blok woongebied van bijna 2 ha dat minstens in 1998 en 2014 overstroomde na hevige regenval.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied werd toegevoegd aan de prioritaire lijst op vraag van de stad Lier. Hoewel niet afgebakend op de watertoetskaart als zijnde overstromingsgevoelig, kende het gebied de afgelopen jaren veel wateroverlast.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Vermits het signaalgebied niet gelegen is langs een waterloop, zijn er geen overstromingsgevaarkarten beschikbaar.

Momenteel zijn de percelen ook niet opgenomen in de watertoetskaarten en de ROG-kaart. Naar aanleiding van de overstromingen in 1998 en 2014 werd evenwel besloten het gebied, zoals weergegeven op onderstaande figuur, in de toekomstige ROG-versie op te nemen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De rode contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

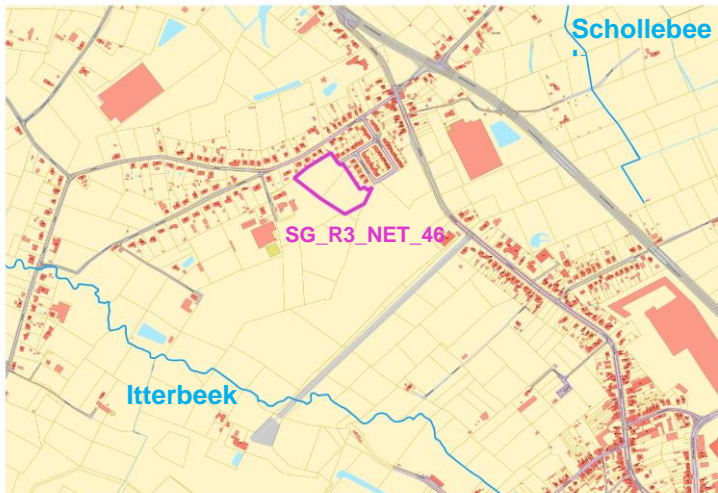
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Het signaalgebied maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

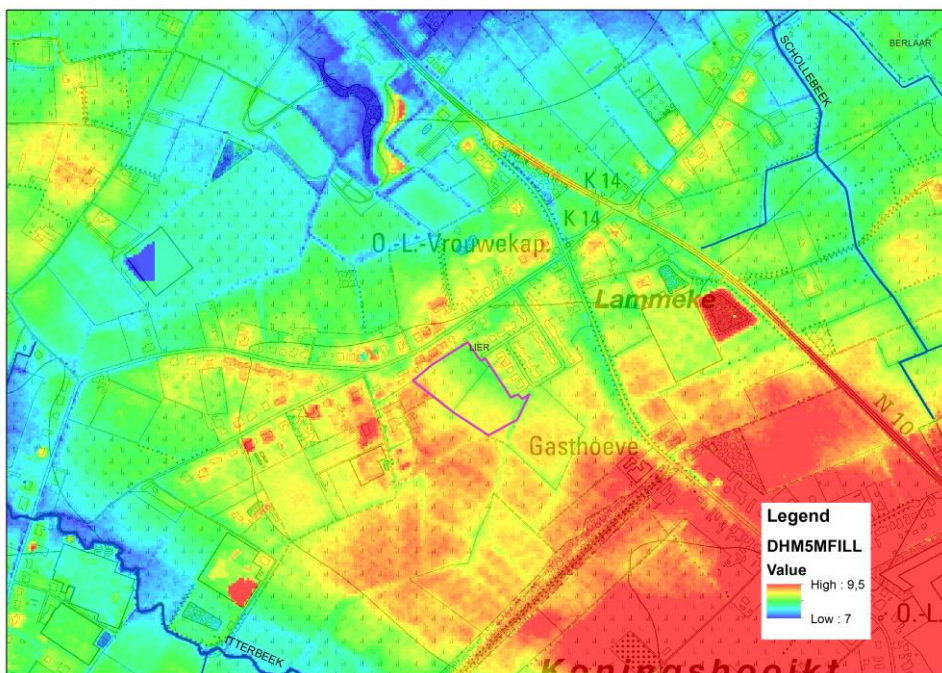
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt niet langs een waterloop maar situeert zich in vogelvlucht op 800-tal meter van zowel de Itterbeek als de Schollebeek.



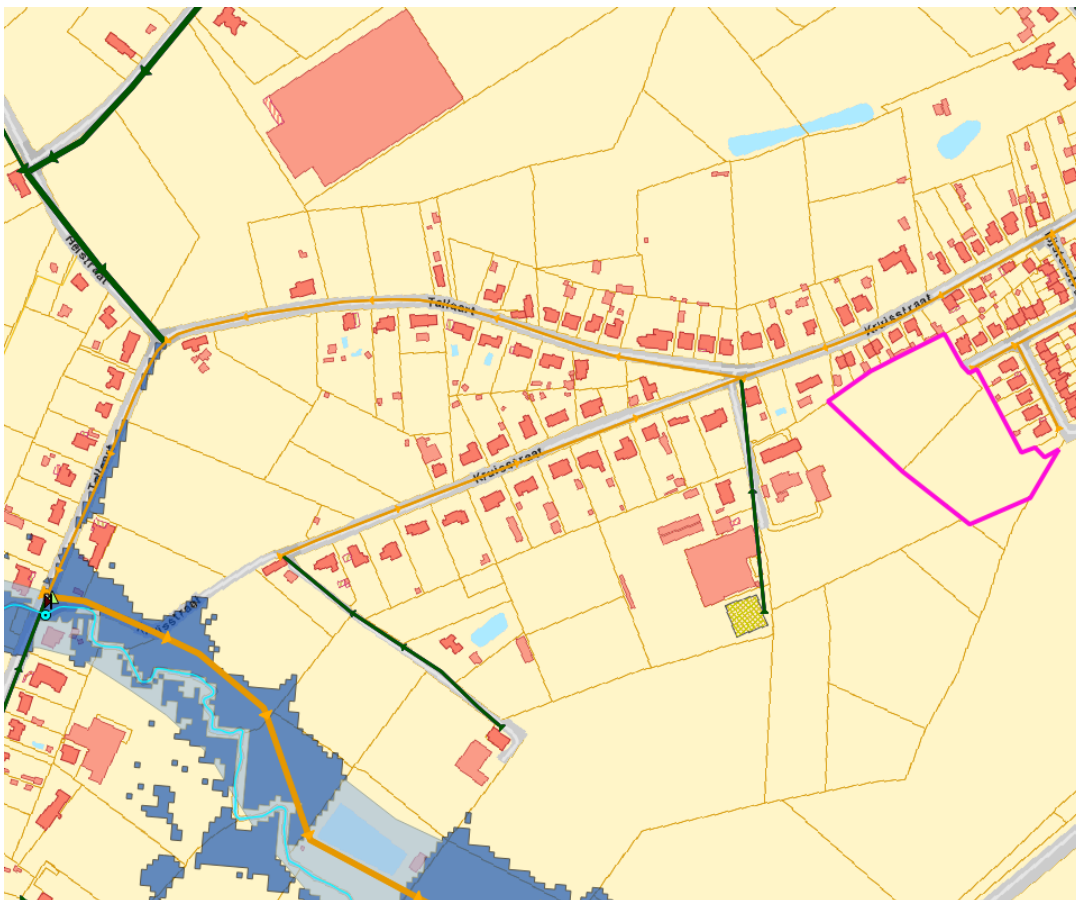
Het zuidwestelijk deel van het signaalgebied is hoger gelegen. Het noordoostelijk deel is lager gelegen. Het signaalgebied zelf en het gebied ten noordoosten ervan helt af richting Schollebeek. Oppervlakkige afwatering gebeurtrichting Schollebeek volgens de watertoetskaart 'afstroomgebieden'. Tegen de verwachting van de afhelling richting Schollebeek in, geeft het hoogtemodel aan dat de zone net buiten het signaalgebied, ten noordoosten, enkele hoger gelegen fragmenten kent. Dit wijst op ophogingen hoogstwaarschijnlijk omwille van de bebouwing. Het signaalgebied is geenszins van nature overstroombaar gebied maar de ophogingen hinderen mogelijks de natuurlijke afstroming van oppervlakkig (regen-) water richting Schollebeek en liggen waarschijnlijk mee aan de basis van de wateroverlastproblematiek ter plaatse.



Figuur: Digitaal Hoogtemodel (bron: mercator)

Het signaalgebied wordt volgens de bodemkaart gekenmerkt door twee verschillende bodems. Het noordoostelijk deel bestaat uit vochtig zand; het zuidwestelijk deel uit vochtig zandleem. De bodemassociatiekaart duidt het signaalgebied aan als natte zand- tot licht-zandleemgronden met kleur B horizont of met textuur B horizont. Infiltratie is mogelijk volgens de watertoetskaart.

De bestaande verkaveling dateert van de jaren '70. Initieel werden nooit wateroverlastproblemen gemeld. In september 1998 kwam dit gebied door de hevige regenval onder water te staan. Ook in november 2010 stonden verschillende delen van de Kruisstraat en Nachtegaalstraat blank (zie brandweerverslag), evenals in 2014. Het gebied was echter niet ingetekend op de ROG-kaart. In de omliggende straten (Nachttegaalstraat, Lijsterstraat, Kruisstraat en Tallaert) is een gemengd rioleringsstelsel aanwezig dat afwatert naar de Itterbeek. Het afvalwater én regenwater sluiten dus aan op het pompstation thv het kruispunt Tallaert - Kruisstraat en de kruising met de Itterbeek, waar zich ook een overstort bevindt. Het is niet geweten hoe frequent de overstort werkt. Grachten zijn amper aanwezig en wateren niet af naar de Itterbeek hetzij de Schollebeek maar zijn aangesloten op de gemengde riolering.



Figuur: Riolerings situatie t.h.v. het signaalgebied (dikke oranje lijn: collector; dunne oranje lijn: gemeentelijke riolering, groene lijn: geplande gemeentelijke riolering; bron: vmm d.d. 2015), watertoetskaarten: effectief overstromingsgevoelig (donkerblauw) en mogelijk overstromingsgevoelig (lichtblauw).

De mogelijke oorzaak van de wateroverlast is voorlopig niet eenduidig gekend maar omvat waarschijnlijk een combinatie van rioleringsknelpunt(en), intensere buien gelinkt aan klimaatsverandering, verminderde infiltratie, stagnatie doordat de natuurlijke afstroming gehinderd wordt door de ophogingen,

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Protectieve maatregelen zoals de strategie van 'vasthouden, bergen en afvoeren' blijft één van de pijlers voor het waterkwantiteitsbeheer van waterlopen. Specifiek voor het Netebekken is dat de ondergrond zich over het algemeen (behoudens laaggelegen gebieden, kleigronden en kwelgebieden) uitermate leent voor het infiltreren van hemelwater. Omwille van de zandige bodem is het hét voorbeeld bij uitstek om prioritair in te zetten op het vasthouden van water door infiltratie. Met zijn vochtig zand - vochtig zandleem leent ook het signaalgebied zich voor infiltratie (aangeduid als infiltratiegevoelig op de watertoetskaarten). Het behoud, herstel en de aanleg van grachten (bij wegenis- en/of rioleringswerken) is één van de voorbeelden om dit te realiseren, evenals het beperken van verhardingen.

Het behoud van ruimte voor water door bijvoorbeeld het vrijwaren van conserveringsgebieden, is een andere essentiële preventieve maatregel toepasbaar in dit signaalgebied. Indien de omliggende wijk reeds wateroverlast ondervindt, zal bijkomende verharding extra druk zetten op het watersysteem. Herbestemming naar een open ruimte-functie, compatibel met het watersysteem is aan te raden.

Samengevat dient, vanuit het standpunt waterbeleid, ingezet op:

- (1) de aanleg van gescheiden riolering waarbij het regenwater opgevangen wordt in open grachten (met gravitaire afwatering, hetzij naar de Ifterbeek, hetzij naar de Schollebeek) waar mogelijk in de reeds bestaande woonwijk en eventueel toekomstige uitbreiding. Dit om de druk op het pompstation en de mogelijke overstortwerking aan de Kruisstraat te verminderen;
- (2) het, minstens gedeeltelijk, vrijwaren van het woongebied in functie van een buffering van regenwater bij hevige buien voor zowel de reeds ontwikkelde zone die reeds te kampen hebben met wateroverlast als voor mogelijke bijkomende bebouwing.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De stad Lier heeft dit signaalgebied zelf aangegeven voor opnamen in de prioritaire lijst signaalgebieden van reeks 3 en signaleerde de wateroverlast van de recente jaren voor opname in de ROG-kaart omdat best tijdig rekenschap wordt gegeven van de aanwezige waterproblematiek. Bedoeling van de stad Lier is om bij eventuele ontwikkeling van het gebied preventief watersysteem gerelateerde maatregelen in rekenschap te kunnen brengen.

4.3 Lopende initiatieven:

Het nog niet ontwikkelde woongebied is eigendom van het OCMW. De Lierse Maatschappij voor Huisvesting (LHM) wenst het aan te kopen indien de wateroverlastproblematiek uitgeklaard kan worden. In dit kader liet de stad Lier in 2015 een hydronautstudie opmaken voor de 'verkaveling het Lammeke'. Hieruit blijkt duidelijk dat - niettegenstaande er bij de opmaak van het model, reeds rekening werd gehouden met buffer- en lozingsvoorwaarden - er zowel bij een verkaveling met aansluiting van het regenwater op het bestaande rioleringsstelsel in de Nachtegaalstraat als op het bestaande grachtenstelsel in de Kruisstraat, wateroverlast vastgesteld wordt thv het pompstation aan Tallaart met overstorting naar de Ifterbeek als gevolg. Het afvalwater wordt in de hydronautstudie telkens aangesloten op het gemengde stelsel in de Nachtegaalstraat.

Sowieso wenst het OCMW deze gronden te verkopen. De ontwikkelingsdruk is groot.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest. Deze

selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014.

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: An Hellemans, Gino Verbiest, Nick Van Hemel, Veronique Kussé, Inez Vandevyvere.

Op 23/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t

B: maatregelen met behoud van bestemming

Een gedeeltelijke ontwikkeling van het signaalgebied kan enkel indien er een totaaloplossing voor het volledige gebied wordt gezocht zodat tegelijkertijd de huidige wateroverlastproblemen in de bestaande woonwijk opgelost kunnen worden én indien het rioleringsstelsel niet verder onder druk komt te staan. Dit om te voorkomen dat wateroverlastproblemen in de bestaande wijk verergeren of bijkomende wateroverlastproblemen worden gecreëerd. De Ifterbeek mag ook niet bijkomend belast worden door een versnelde afvoer van regenwater.

Sowieso dient voor de bijkomende verharding bij een eventuele ontwikkeling voldoende buffering voorzien op het laagst gelegen deel van het signaalgebied en dit via een bovengronds buffersysteem (bv wadi, ...). Indien mogelijk wordt tevens bijkomende berging ter reductie van de omliggende wateroverlastproblematiek gerealiseerd. Ook opvang en hergebruik van regenwater dient maximaal gerealiseerd.

A: watertoets

- n.v.t

Instrument:

- n.v.t

Initiatiefnemer:

- n.v.t

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Hoewel niet gesitueerd aan een waterloop, kent het signaalgebied en zijn omgeving regelmatig wateroverlast na hevige regenbuien. Aan de basis van het probleem ligt vermoedelijk de verharding die de natuurlijke infiltratie van regenwater hypothekeert, het ontbreken van een gescheiden rioleringsstelsel, het te beperkt grachtenstelsel dat bovendien aangesloten is op de riolering en de ophogingen in de omgeving.

Vooraleer het signaalgebied wordt aangesneden, dient een totaaloplossing voor de wateroverlastproblematiek onderzocht. Onderzoek moet uitwijzen welke technische maatregelen en aangepaste bebouwingsvoorschriften het meest geschikt zijn om ontwikkeling van het gebied mogelijk te maken. Adaptief bouwen en een afgestemde bebouwingsdichtheid zijn mogelijkheden om de impact op het watersysteem te beperken. Sowieso mag de Ifterbeek niet bijkomend belast worden door een versnelde afvoer van regenwater via het riolerings- en/of grachtenstelsel. Een inrichtingsplan voor het totale gebied dient opgemaakt waarin wordt aangetoond hoe met de waterhuishouding wordt omgegaan (bovengrondse buffersystemen, mogelijkheid van grachten, opvang en hergebruik van regenwater etc...).

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KASTANJELAAN (SG_R3_NET_47)

NIJLEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kastanjelaan” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Nijlen

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt in een woonwijk te Kessel-Station aan het uiteinde van de Kastanjelaan.

Bekken: NETEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich thv het brongebied van de Wolfbeek, welke rechtstreeks uitmondt in de Kleine Nete. De Wolfbeek bevindt zich aan de overzijde van de spoorlijn Lier - Herentals.

Oppervlakte: 1,08 ha



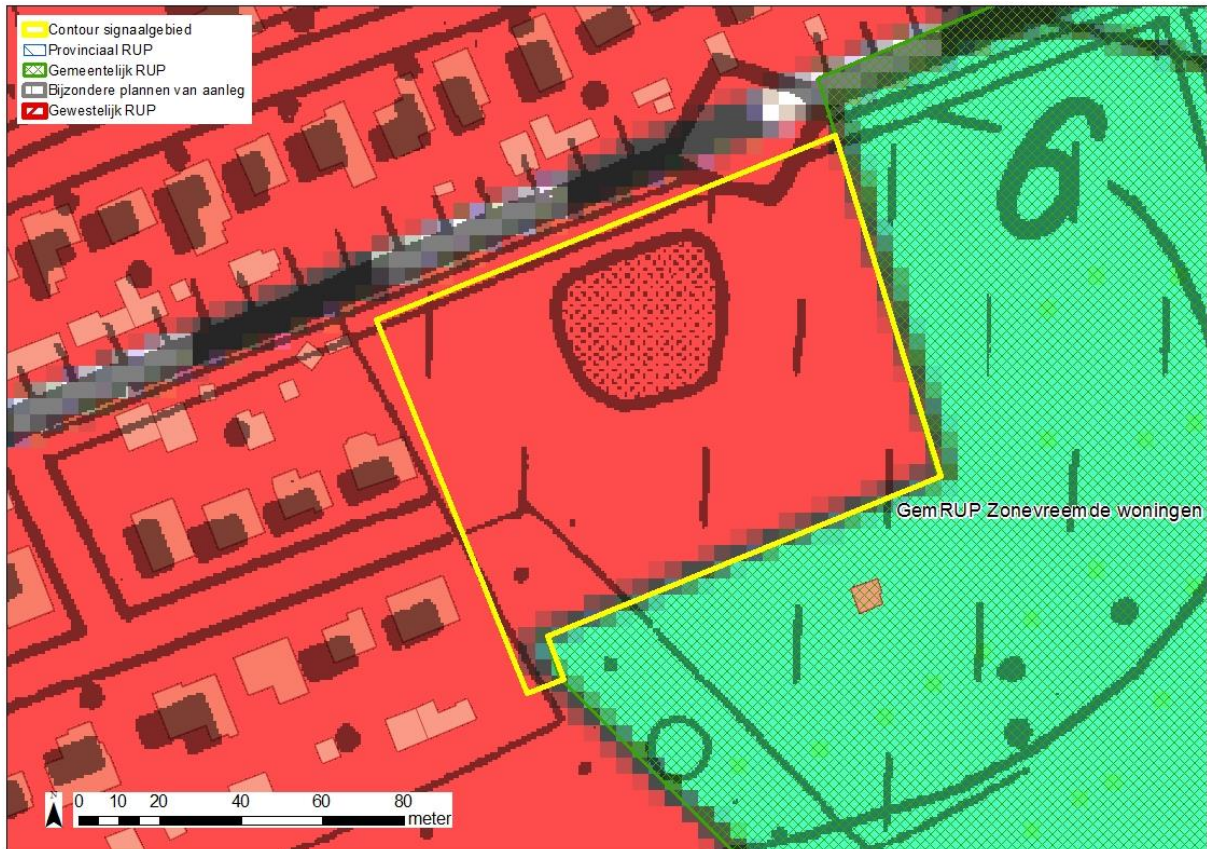
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming woongebied en bestaat uit het niet-bebouwde woongebied in het verlengde van de Kastanjelaan.

Globale beschrijving:

Momenteel bestaat het signaalgebied uit bos, wat aansluit bij de gewestplanbestemming bosgebied (met overdruk zonevremde woningen) ten oosten van het signaalgebied.



Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 10/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering NETEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Omwille van de gekende wateroverlastproblematiek in de woonwijk ter hoogte van de Kastanjelaan, stelt de gemeente voor om het gebied te selecteren als signaalgebied. Het signaalgebied werd afgebakend als het niet-bebouwde gedeelte binnen de bestemming woongebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De Wolfbeek maakt geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werd niet gemodelleerd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden



Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recent overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

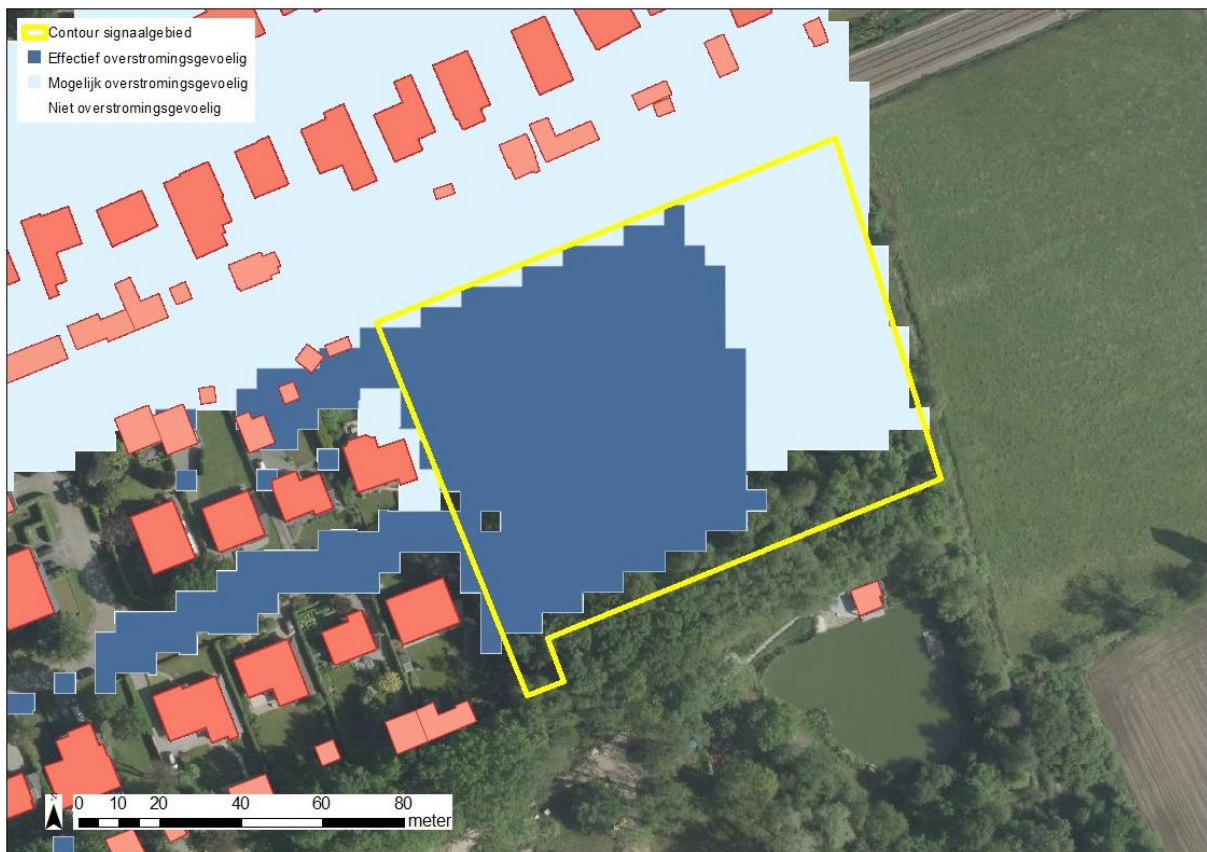
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Wolfbeek maakt geen deel uit van de ORBP-studie en werd niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied vormt een duidelijk watergevoelig gebied. Het westelijk deel van het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart. Het volledige signaalgebied overstromde in 2003 (kartering recent overstromde gebieden). Op het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart wordt het signaalgebied weergegeven als een natte depressie (nat zand en nat zandleem).

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gezien de vastgestelde wateroverlastproblematiek kan voor dit gebied geen positieve watertoets worden afgeleverd. Het is noodzakelijk om het bestaande bergingsvolume maximaal te behouden om wateroverlast in de bestaande woonwijk niet te verergeren.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De gewestplanbestemming woongebied kan in de praktijk niet gerealiseerd worden vanwege de vastgestelde waterproblematiek (negatieve watertoets). Het is wenselijk om dit gebied pro-actief te herbestemmen naar een niet-wonen functie zoals ook wordt aangegeven in de woningbouwprogrammatie van het herziene ruimtelijk structuurplan Nijlen.

4.3 Lopende initiatieven

/

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Lier (gemeente niet aanwezig)
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Griet Van Olmen aanwezig)
- Overleg opmaak startbeslissing op 22/06/15 te Nijlen. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Pieter Heylen (gemeente Nijlen), Jef Boekaerts (gemeente Nijlen), Veerle Boeckstaens (gemeente Nijlen, schepen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Elsbeth De Wachter (provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid).
- Bespreking ontwerp-startbeslissing op donderdag 01/10/15. Aanwezig: Maarten Horemans (gemeente Nijlen), Griet van Olmen (gemeente Nijlen, schepen), Sandra Franck (bekkensecretariaat Nete), Danielle Bakkovens (Ruimte Vlaanderen), Michiel De Mol (provincie Antwerpen dienst Integraal Waterbeleid), Tom Gabriels (bekkensecretariaat Nete), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen).

De gemeente is geen vragende partij voor opname van het onbebouwd woongebied in het verlengde van de Acacialaan in de contour van het signaalgebied, omdat dit reeds deel uitmaakt van een goedgekeurde verkaveling.

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De huidige bestemming als woongebied is niet compatibel met de wateroverlastproblematiek.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

opmaak open-ruimte RUP

Initiatiefnemer:

gemeente Nijlen

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied (woongebied) is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en deels mogelijk overstromingsgevoelig. Een nieuwe functionele invulling van het gebied is noodzakelijk.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]